Hüttl Tivadar

l.

Csányi 1954

60. l.

Joachim Hürschnberger

čtvoslegný 1582

laid

Mih. Pors. 111. 112.

Hürschnberger, Joachim, pozsonyi ötvöslegény

V. 111, 112.

Mur és Kot. Ert.

MDK

Hürsch Ágost

O.képzm. társ. ... Vas. Ujs. 1874. 572. o.

M. D. K

HÜRTL (Hurtel, Hürtl, Hüttel)
József festő

Zsély Zichy kastély mennyezetképek

Garas XVIII. 77. 43, 205, 224. l.

MDK

LUCAS HÜS
festő "ein Ungar"

1698.dec.22. nyert polgárjogot.
1697-ben már Pesten élt.

A, Belv.Lib.Bapt.1697.szept.25.

I. 150

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....I.

Név: Klüs Lucas (ein Ungar)

Foglalkozás: festő

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1698 XII. 22

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Flösch Lukács

festő

d. Pest 1697.

Römer Flóris

A régi Pest.

Bp. 1873.

134. l.

145, 187

i március hó 21-én.

A miniszter h e l y e t t :

h.államtitkár.-

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM
Középiskolai ügyosztálya.

ának,

B u d a p e s t .-

Hüss (Hösch) Lukács

l.

Schoenkörgvárosh

14,17-l.

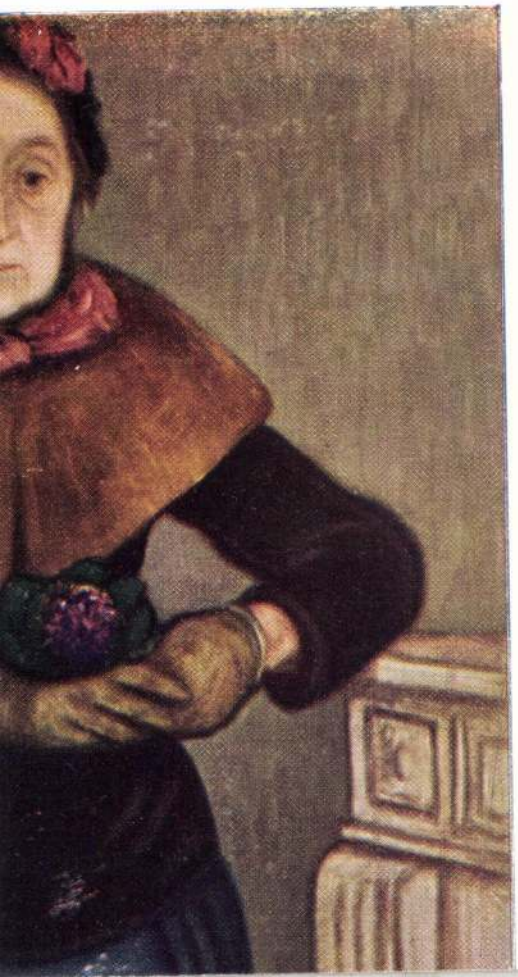

Hösch A

festő

Pest XVIII. sz. eleje

l.

Römer Floris

A régi Pest.

Bp. 1873. 145. l.

97. szám.

192

Műemlékek Orszá

Tárgy:

Minister a budavári domonkos torony helyre-állítására további 11.934.000 K-t utalványoz.

A beadv

Melléklet

Egyúttal

Előirat sz

Utóirat s

Másolta:

Exp. 192

Hösch Lukács

polgári festő

XVIII. Pest.

l.

Rómer Flóris

A régi Pest.

Bp. 1873. 187. l.

24—73. Divald graf. müint.

MDK

Hüss Lukács festő

1698 dec. 22. pesti polgár lett

Pakots György: Ismeretlen érdekességek a városháza régmultjából. Pest, 194o. dec. 24. 12. l.

Hüszein
török öras
1628

l.

Fekete Lajos: Buda-
pest a török Eorban.
Budapest tört. III k.
Bp 1944. 228 l.

Kiskunfélegyházai városi múzeum

IV. 257

Hüszein Üngürüsz, festő

„Magyar festő." XVI. sz.

Lázló Gyula: Egy Anjou királyfi legendáskönyvéből 34–39.

TISZATÁJ, Szeged, 1976. június XXX/6.

Hutter János

cel: Mátyás és a magyarországi reneszánsz

Művészet, 1983. február

HÜTTER Szilárd festő

Kiállítás Kaposváron

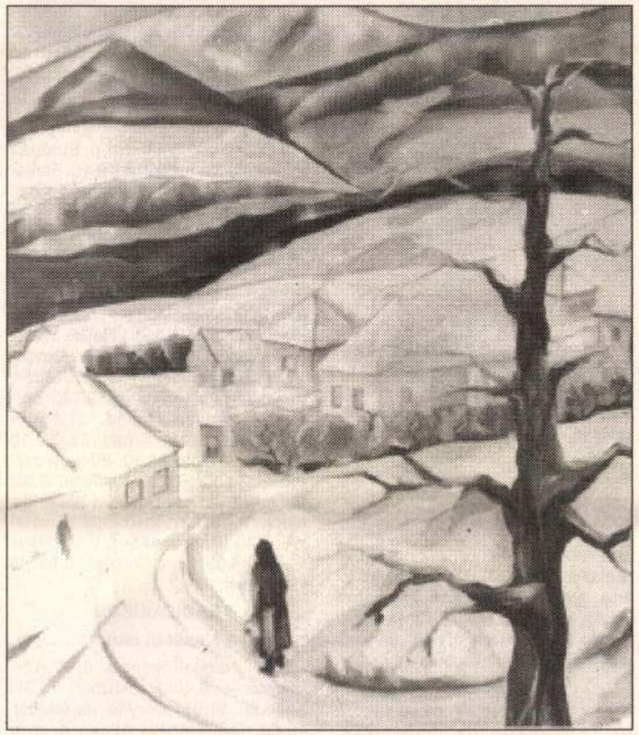

A hét végén nyílt Hütter Szilárd festőművész kiállítása a kaposvári Gergyai Galériában. Az Öreglakon élő művész alkotásai február 10-ig láthatók itt. Képünkön: a „Faluvége" című festmény. *Fotó: Kovács Tibor*

Bérlakások forgalmi értéke és eltérő érdek

Perelhet a lakó, ha emelnék az árat

Nem várható, hogy törvényben megkötik a bérlakások eladási árát, de az önkormányzatoknak a lakott forgalmi értéket kell figyelembe venniük — tájékoztatta a távirati irodát a Lakásbérlők Egyesületének főtitkára. Battha Pál elmondta: a lakástörvény alkotmányellenes passzusainak kijavítása után várhatóan törvényes garancia lesz arra, hogy nem lehet olyan adásvételi szerződést kötni, amelyikben a bérlőnek le kellene mondani a bírósághoz előtti perlés lehetőségéről.

Krónika

Ökumenikus egyházi naptár

Hétfő, köznap. Napi igék: Kat.: 1Sám 1,1–18. Zsolt 115. Mk 1,14–20. Ref.: 4Móz 29. Mt 7,1–11. Ev.: Józs 3, 5–11. Jn 2,13–22. Ort.: Zsid 3,5–11. 17–19. Lk 20,27–44.

Melánia. Görög eredetű név, jel.: fekete nő. Védőszentje: Szent Melánia. Gazdag római nő volt, aki mindenét szétosztotta a szegények között (+439). Virága: szekfű. A római katolikus, az ortodox és a görögkatolikus naptárban Nisszai Szent Gergely püspök és egyháztanító (+394). Ortodox és görögkatolikus: Szent Dometiánosz melitinai püspök.)

Lottó

A Szerencsejáték Rt tájékoztatása szerint az 1. heti nyerőszámok a következők:

Az ötös lottó nyerőszámai:

29, 44, 51, 52, 89

Jokerszám: **083498**

Öttalálatos szelvény nem volt. A 22 darab négyesre 937 ezer 366, a 2339 darab hármasra 7347, a kettesekre pedig 243 forintot fizetnek.

A következő hétre átvitt 5 találatos nettó nyereményösszeg: 120 millió forint.

Lottó

A hatos lottó nyerőszámai:

JANUÁR

10

Hétfő

Melánia

A nap 7.30 órakor kél, és 16.13 órakor nyugszik; a hold 5.57 órakor kél, és 14.57 órakor nyugszik.

Rügyérlelő idő

Változóan felhős időnk lesz, néhol lehet kisebb eső. A délkeleti szél mérsékül. A langyos időben a nappali hőmérséklet +7, +12 fokig emelkedik.

Kitelepítettek huszonöt családot

Gázmérgezéses halál Badacsonytomajban

Gázmérgezésre utaló légzésbénulás okozta a halálát egy badacsonytomaji család két tagjának, a másik két családtagot pedig kórházba szállították.

A tűzoltók lakossági bejelentésre vonultak ki a lakóházi tűzhöz. Tűzre utaló körülményt nem találtak. A családból a 42 éves anya és egyik 8 éves kislánya már halott volt. A férjet és a másik, 7 éves kislányt súlyos mérgezési tünetekkel szállították kórházba. Jelenleg is kómás állapotban, az intenzív osztályon vannak.

Elrendelték a Vegyi- és Sugárfigyelő Szolgálat havaria-laborjának riasztását, miután megállapították, hogy a mérgezés a lakáson kívülről származik. Egyidejűleg 25 családot — 60 embert — telepítettek ki a szomszédos lakásokból, és a Club Tomajban helyezték el őket.

A különleges kárhelyzet megoldására válságstáb alakult. A helyszínen tartózkodik a honvédség vegyi és sugármegfigyelő szolgálata, de a környezetben egyelőre semmilyen gáz-, illetve más mérgező szennyeződést nem mutattak ki.

Náci feliratok Újpesten, a holocaust évfordulóján

Bombariadó a zsinagógában

Tarka sorok

A hét vicce

— Medve apó hogyan hagyta el az óráját?

— ???

— Ment az erdőben, egyszer csak az órája megállt, ő pedig ment tovább.

Telitalálat

A férj lelkendezve hazaérkezik, és azt mondja a feleségének:

— Öltözz asszony, ötösöm van a lottón!

— Jézusom, mit vegyek fel?

— Semmit. Ki vagy rúgva...

Két parasztbácsi barkochbázik

— Tekeredik?

— Biz'a.

— Csavarodik?

— Biz'a.

— Tán még pöndörödik is?

— Biz'a.

— Rákérdezek...! Dezoxiribonukleinsav.

Tanácstalanság

Két csavargó bombákat talál az erdőben. Tanakodni kezdenek.

— Vigyük be a rendőrségre mindkettőt — így az egyikük.

— S ha közben valamelyik felrobban? — okoskodik a társa.

— Semmi gond! Majd azt mondjuk, hogy csak egyet találtunk.

Nászéjszaka

Köszönetnyilvánítás

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,

SZEHÁGEL JÁNOS

temetésén részt vettek, és fájdalmunkban osztoztak.

Gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,

VADASFALVI JÁNOS

temetésén részt vettek, részvétükkel és virágaikkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

Gyászoló család

Mély megrendüléssel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

PAYER JÁNOS

a babodi Műanyag Kft. ügyvezető igazgatója, 57 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése január 11-én, délután 14 órakor, a somogybabodi temetőben lesz. A kft. saját halottjának tekinti.

Babodi Műanyag Kft. vezetői és dolgozói

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,

BERTA ISTVÁN

temetésén részt vettek, részvétükkel, virágaikkal fájdalmunkban osztoztak.

Gyászoló család

Köszönetnyilvánítás

Köszönjük mindazoknak, akik szeretett halottunk,

SZARVAS ANDRÁS

temetésén részt vettek, részvétükkel és virágaikkal fájdalmunkban osztoztak.

A gyászoló család

GYÁSZHÍR

Fájdalommal tudatjuk, hogy drága édesanyánk,

ÖZV. FARKAS JÓZSEFNÉ

(Mórocz mama)

84 éves korában csendesen elhunyt. Temetése január 12-én 13.30 órakor lesz Kaposváron a keleti temetőben.

Gyászoló leánya, veje, unokái és dédunokái

A KANIZSA TÉGLA ez évben is meghirdeti nagysikerű befizetési akcióját csak két hétig!

Most befizeti – áprilisban szállíthatja!

Akciós áraink:

KISMÉRETŰ TÖMÖR TÉGLA:

I. o.	10 000 Ft helyett	9 500 Ft/1000 db
II. o.	9 200 Ft helyett	8 700 Ft/1000 db

B 30-as FALAZÓBLOKK:

I. o.	25 800 Ft helyett	24 500 Ft/1000 db
II. o.	23 600 Ft helyett	22 400 Ft/1000 db

A közölt árak az áfát is tartalmazzák.

Cím: 8800 Nagykanizsa, Honvéd út 44.
Tel./fax: 93/312-085

Gondoljon már most tavalyi építkezésére, vásárolja meg téglaszükségletét olcsóbban!

Úttöltésnek kiváló salak és törmeléktéglát értékesítünk 250 Ft/m³ áfás áron.

(29676)

Az Mt 84/90. rendelete alapján a gázvezeték szereléseket csak a munka szakágának megfelelő, legalább mesterszakmunkás képzettségű szakember végezheti.

Csak megfelelő képesítésű szakember kivitelezésében végzett munkát vesz át a Kögáz.

Ezen a területen dolgozóknak felajánljuk mesterszakmunkás tanfolyamunkat

Várjuk jelentkezésüket Kaposváron, a Gépészeti Szakközépiskola, Dél-dunántúli Oktatási Központjában, a Dési Huber I. u. 4. alatt, illetve a 419-246 számú telefonon.

(29473)

Közúti árufuvarozók részére,

a 22/1993 (VIII. 31.) KHVM rendelet alapján

ADR (veszélyes árut szállító)

tanfolyamot indít a Somogy Megyei Autóközlekedési Tanintézet

Érdeklődni Kaposvár, Berzsenyi u. 9.
Telefon: 82/320-183

(29456)

NYOLCADIKOSOK FIGYELEM!

Négyes tanulmányi átlaggal jelentkezhettek a mohácsi Kisfaludy Károly Gimnázium francia-magyar kéttannyelvű osztályába

Az érettségivel felső- vagy középfokú nyelvvizsga jár.

Érdeklődni levélben vagy a 06/69/311-255-ös telefonon.

(29508)

MAI MŰSOR

Csiky Gergely Színház 19.00 Tisztújítás, Nagykanizsa.

Kaposvár Szivárvány du. f4 és 5: WALT DISNEY - ALADDIN (mb., am.). 7: NAGY DURRANÁS 2. (mb., am.). **Barcs** 7: TISZTESSÉGTELEN AJÁNLAT (mb., am.). **Marcali** 7: TÖKÉLETES CÉLPONT (mb., am.). **Nagyatád** 7: ÉLŐ PAJZS (am.).

TELEVÍZIÓ

Budapest 1

6.05: Falutévé. 6.25: Határtól - határig. 6.35: Üzlet. 6.45: Híradó. 7.00-9.00: Napkelte. 9.00-12.00: Napközi. 9.30: Riviéra. 10.30: Walt Disney bemutatja. 11.30: Játék. 12.00: Déli harangszó. 12.07: Déli üzlet. 16.00: Híradó. 16.10: Én is hasonlítok a halhoz. 16.,22: Senki sem próféta... 16.45: Külügyi ügyek. 17.15: Kalendárium, 1994. 17.55: Jelképtár. 18.00: Múlt - kor. 18.20: Zenelánc. 18.35: Szerencsekerék. 19.07: Fülem erre, fülem arra. 19.16: „Engedjétek hozzám!" 19.30: Híradó. 20.05: Anyai szeretet. 21.05: (H)arcképek. 21.45: 24 óra. 22.10: Egy lázadó Ufából.

Budapest 2

16.05: A Hét. 17.05: Pif és Herkules. 17.25: Jövendölés. 17.50: Privatizációs történetek. 18.00: Körzeti híradók. 18.13: magyarország ma. 18.35: Bevezetés a művészetekbe. 19.05: ZTE Goldsun-Tungsram Honvéd. 21.00: Híradó. 21.25: Kapcsolatok. 22.00: Filmklub.

Duna Tv

16.00: Műsorismertetés. 16.20: Rinaldo Rinaldini. 16.45: A belga kiáltása. 17.40: Musti. 18.00: Híradó. 18.10: Széchenyi napjai. 19.00: Ars Musica. 19.25: A Nanga Parbat meghódítása. 21.00: Híradó. 21.15: Sport. 21.30: Jacobi: Leányvásár. 23.05: József Attila: Óda.

HBO

17.30: A nagy derby. 19.40: Az évszázad üzlete. 21.20: Bird. 24.00: Pusztíts és rombolj!

Osztrák Tv1

15.50: Black, a fekete villám. 16.15: Négyen nyernek. 16.35: Egyenesen a galaxison át, azután balra. 17.00: Minihírek. 17.10. Wurlitzer. 18.00: Hírek. 18.05: Rólunk van szó. 18.30: Malibu

12.20: Szerencsekerék. 13.00: Trapper John. 14.00: Szomszédok. 14.30: Alf. 15.05: Bonanza. 16.00: Űrszekerek. 17.00: 5x5. 18.00: Mindent vagy semmit. 19.00: Hírek. 19.19: Sport. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: A hegyi orvos. 21.20: Kérlek, jelentkezz! 22.10: Hunter. 23.00: Újdonságok és történetek. 23.45: 4-es csatorna. 0.50: Űrszekerek.

RTL

6.00: Híradó. 7.00: Halló, Európa - jó reggelt, Németország! 9.10: Farkasok klánja. 10.00: Gazdag és szép. 10.30: Paradicsom-part. 11.00: Forró nyeremény. 11.30: Családi párbaj . 12.00: Magazin. 12.30: A Springfield-sztori. 13.20: Kalifornia klán. 14.10: Hétköznapjaink. 15.00: Ilona Christen. 16.00: Hans Meiser. 17.00: Ki itt a főnök? 17.30: Családi kötelék. 18.00: Paradicsom-part. 18.45: Híradó. 19.10: Robbanékony. 19.40: Jó idők, rossz idők. 20.15: Flodder. 20.45: Borzasztó kedves család. 21.15: A rendőrőrs. 22.15: X nap. 23.00: 10 perccel 11 előtt. 23.30: Bűnügyi magazin. 24.00: RTL - Nightine. 0.30: borzasztó kedves család. 1.05: Ki itt a főnök? 1.40: 227. 2.10: Családi kötelék. 2.40: Robbanékony. 3.10: Hans Meiser. 4.05: Ilona Christen. 5.00. Jó idők, rossz idők.

RÁDIÓMŰSOR

Kossuth rádió

4.30: Reggeli krónika. 8.10: Törvénykönyv. 8.40: Napközben. 11.05: Szonda. 11.35: Déryné naplójából. 12.00: Déli krónika. 12.30: Ki nyer ma? 12.40: Falurádió. 12.50: Külpolitikai figyelő. 13.05: Nemzetközi vallási híradó. 13.30: Az evangélikus egyház félórája. 14.05: Klasszikusok mindenkinek. 14.55: Első közlés. 15.05: Nyitnikék. 15.35: Üzenő. 15.45: Glinka: Keringőfantázia. 15.55: Versarchívum. 16.00: Délutáni krónika. 16.10: Mindennapi gazdaság. 16.20: Találkozás a stúdióban. 17.05: Eco-mix. 18.00: Esti krónika. 18.30: Ráadás. 19.05: Sportvilág. 19.30: Jó éjszakát, gyerekek! 19.40: A költészete varázsa. 20.05: A népzene hagyományőrzői. 20.30: Határok nélkül. 21.10: Hontalanok. 22.00: Késő esti krónika. 22.30: Az év dokumentuma. 23.05: Lemezmúzeum.

Petőfi rádió

4.33: Hajnali kalendárium. 6.03. Reggeli csúcs. 7.40: Sportreggel. 8.05: Slágerturmix. 8.50: Apró-cseprő - gyerekekről. 9.03: Zöld telefon: 138-8082. 9.10: Zene-szó. 10.55: Gordiuš z plusz. 11.03: Családi persely, avagy a pénz is boldogít. 11.15: Sárga tengeralattjáró. 12.00: Nótakalendárium. 13.00:

Hütter

grafikus

l. Kolb Jenő:
Régi játékkártyák

76. l.

K. Lippmann

min. tanácsos.

tságának,

Budapest.

Hütter Antal

fametsző

1860 Körül Pozsony?

Általa metszett kártyák készültek Jäger József pozsonyi kártyagyár műhelyében.

Hathalmi Gabnay Ferenc: Legrégibb kártyáink. Magyar Iparművészet 1909. 277. l.

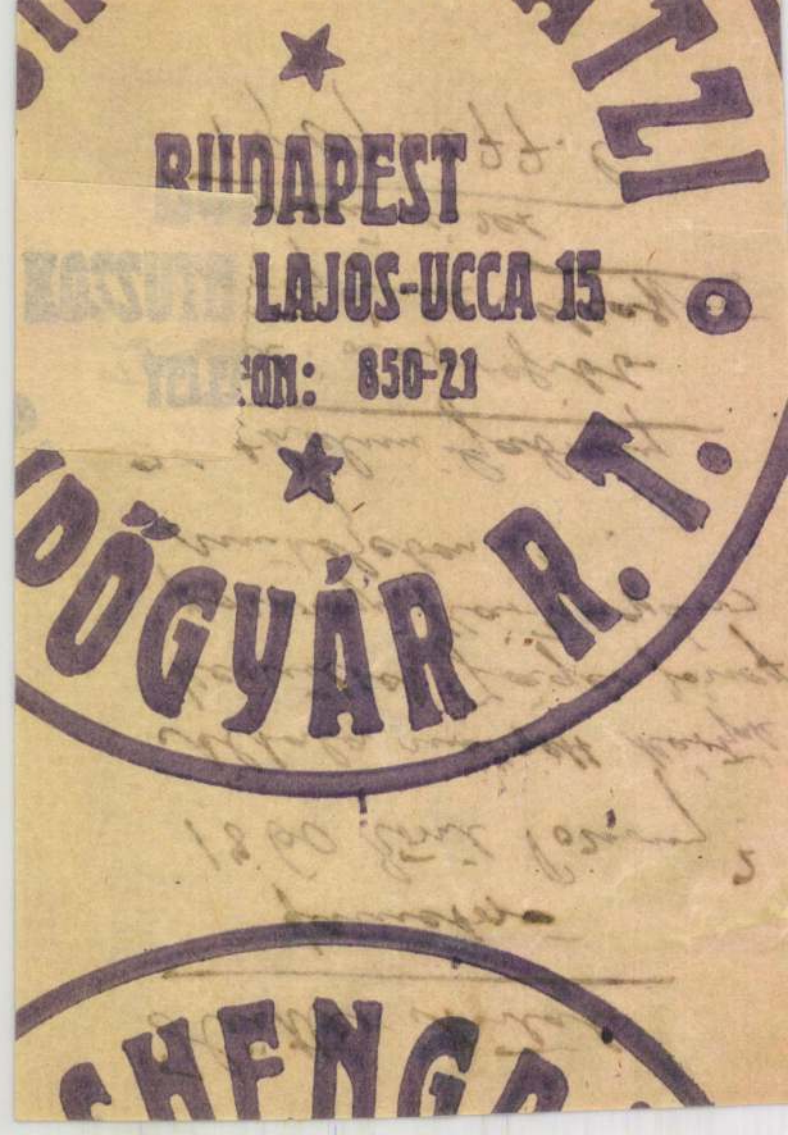
BUDAPEST
LAJOS-UCCA 15
TELEFON: 850-21
GYÁR R.T.

Hütl Dezső

iratanyaga, önéletrajzi és általános
építészettörténeti adatokkal, az OMF Építészeti
Múzeumában

Magyar Építőművészet 1975/5
61. old.

HÜTTER, ANDREAS

Malikova, Mária: Bývalé susosie sv. Jána Nepomuckého na Primicialnom námestí v Bratislave

Ars 1990 "uloha pamiatky",69-83

Ehhez társitotta egy
tudósi alaposságát.

Életutja semmil
amit a történelmi kö
az a puszta tény, ho
ben, sok nehézség kö
az amugy is fennálló
nello Aretinoról irt
nyával megszerezte B
torátust /1926/ és h
várta, megélhetésérő
Ritkán találkoztam o
kedvezőtlen és alapj

Hüttler János

epitáfiuma

Egerjésről a Magyar
Nemzeti Múzeumban.

Festője ismeretlen

Genthon István
A régi magyar festő-
művészet. Vác 1932
122. l.

Divald cikke:
Magyar Művészet
1927. 272-275. l.

1480

23

M.D.K.

Hütter Antal fametsző

Az 1860-as években készült tarokk-kártya képeit metszette.Kép 275.ol.

Magyar Iparművészet 1909. 277.o.

D Hütter Rezső

körajzolósegéd

10 hónap, jeles eredm.

Tanár Prenoszil Sándor

Iparrajziskola 1901.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Hütterer
szobrász

Hütterer bécsi szobrász teljesen
bajonnan mintázva pólolta
az Úzkoporsón Szt Pál és Szt Fü-
löp alakjat

Mucsi András: Nézzük meg együtt.
Müvészet, 1974.szeptember - 26. oldal

Hüttig Janos

antalos

l.

Roth Sieb Alt

216. l.

M. D. K

HÜTTIG János szobrász, asztalos
Nagyszebenben

1794. Morgonda, templomába
oltárt készít

Sgghárty: Barokk szobrászat ... rsp. 1954.
I. 146. 219. l.
II. 178. l.

HÜTTINGER, Heinrich, pozsonyi vízkkévzető
H. H. Gesselmacher, 3 hetes lánya meghalt. (1840, 145 l)
H. H., Gesselmacher, 8 napos lánya meghalt. (1841, 141 l)

Preßburger Zeitung
(Gentha.)

HÜTTINGER, Heinrich, pozsonyi székkészítő

H.H. Sesselmacher,

2 gyerm.megh. 1840, 145 l.
1841, 171 "

Pr.Z.

MDK

Hüttl, szobrász

Ujságárus. Gipsz.

Szent György Céh VIII.művészeti aukciója.
1911 okt. Kat. 23.l.

MDK

Hüttl Tivadar

Aranyéremmel tüntették ki az 1937-évi párisi nemzetközi világkiállitason.

Cikk: A párisi világkiallitás magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparmüvészet 1938. 178.l.

Hüttl Arthur

keramikus

H. Tivadar fia

Gönyi 1954

60. l.

Hüttl

porcellanfestö

1885

l.

Lykaköröns

93. l.

3,507 000 Lue

M-D.U.

HÜTTL Arthur

Hüttl Tivadar fia és utóda

Csengei 1954. 60. l.

HÜTTL Ede ipmüv.

Ipari Művészet, 1969. II.

115 éves az AQUINCUM PORCELÁNGYÁR

(Részlet a kiállitás megnyitóján elhangzott beszédből.)

A porcelán művészete ritkán jelentkezik napjainkban uj eredményekkel, annak ellenére, hogy a porcelán ma is egyike azoknak a nagyszerü anyagoknak, amelyek nélkül nehéz elképzelni az életet. Bármilyen erős vetélytársai jelentkeztek is a különböző divatos fajánsz- és üvegféleségekben, müanyagokban, - a porcelán hagyományos erényeit ezek sem haladják tul. Igazi ünnepélyes hangulatu asztaltól ma sem hiányozhat a porcelán nemes fénye, szine, csengése. A porcelánplasztikának megfelelő művészet pedig a többi anyagban még gyermekcipőben jár.

De bármily választékos, előkelő hatásu a szép porcelán, mégis demokratikus művészeti ág ez, amely a legszélesebb rétegek környezetét disziti. Minden környezetbe eljut, de legegyszerübb formájában is megőriz valamit abból a korszakából, amikor ritka kincs volt, amit csak fejedelmek engedhettek meg maguknak. Elegancia, tisztaság, egyben a finom müves megmunkáltság képzete tapad hozzá. Sokan állapitották már meg róla, hogy a porcelán csésze, tányér, az embert, aki használja, neveli, fegyelmezi, jómodoru, kulturált viselkedésre kényszeriti. Sajátosságai közé tartozik az a vonása is, hogy, bár gyári előállitásu, - mégis széles lehetőségeket biztosit a tervező iparművész egyedi művészetének.

Az elmondottak és a 115 éves Aquincum illetve Hüttl porcelángyár hagyományai, továbbá: korunk követelményei határozzák meg a gyár mai arculatának vonásait. Az 1854-ben alapitott cég multját, történetét ismerteti a kiállitás alkalmából megjelent értékes kis tanulmány.

Tisztelettel emlékezem meg az alapitó Hüttl Ede s a felvirágoztató Hüttl Tivadar és Hüttl Arthur nevéről. Az idősebbek még jól emlékeznek a Dorottya-utcai üzlet hirnevére, hangulatára és arra, hogy a Hüttl cég szállitotta valamikor a királyi palota és számos külföldi követség elegáns, reprezentativ étkészletét. A Hüttl-porcelán egy időben valóságos fogalom volt, - ha nem is annyira művészi eredetisége, inkább kulturált izlésessége révén. A Hüttl-porcelán nem is a művészet terén vitt szerepe, inkább, mint izléses, szinvonalas asztali készletek és más használati és berendezési tárgyak révén, a mindennapi élet kulturája terjesztőjeként szerepel a porcelán történetében. Formáit, dekorjait nagyon meggondoltan, jó érzékkel választották meg és több technikai bravur segitette ahhoz hozzá, hogy nemzetközi hirnevet vivjon ki a porcelánkészitmények sorában. Ilyenek pl. a szinte tojáshéj-vékonyságu, áttetsző porcelán, - ilyen a hires

ni. Ezért is nagy érdeklődéssel várjuk SCHRAMMEL Imre Harlekinjét, melyet a művész maga fog porcelánba mintázni és kivitelezni. Ilyen kisérleteket kellene folytatni minden olyan művésznek, aki porcelánfigurák tervezésével foglalkozik. Közvetlen kapcsolatot kell teremteniök a masszával, meg kell ismerkedniök a tulajdonságaival. A probléma megoldása felé vezető uton az egyik első lépést jelentené, hogy a porcelánművész találkozzon megint a kaolinnal és ne az agyag és a gipsz közvetitésével közölje elképzeléseit, kivánságait.

Persze ez még nem elég, ha ez a tevékenység nem párosul korunk müvészi törekvéseinek tolmácsolásával, ha a szemlélet a régihez kötött marad. Ezt már azért is hangsulyozom, mert a figurális porcelánban minden uj törekvés, ami egyáltalában mutatkozik, szemléletében nem tudott eléggé elszakadni a multtól, vagyis a porcelánszerüséget csak azon keresztül látta és kereste. Amit pedig formában modernet kapott, azt nem a porcelán kapta, hanem az agyag és a gipsz. Azok is csak olykor-olykor távolról jövő üzenetként érintették. Ez pedig a figurális porcelán válságának másik oka. Nem vett részt a nagy utkeresések, kisérletek sodrásában.

Feltételezve, hogy a figurális porcelán hanyatlásához jelentősen hozzájárult müvészeinek több mint másfél évszázados hütlensége az anyaghoz, a mintázásnál való mellőzöttsége, a könnyebben kezelhető anyagok közbeiktatott felhasználása, hogy végül is formák kalodájába zárva kapja meg végső alakját, mindez nem jelenti egyben azt is, hogy ezzel már rátapintottunk a baj egyedüli, vagy legalábbis legfőbb okára, és ha a müvészek mától kezdve porcelánmasszából alakitgatják majd figuráikat, a gyáripar nem lesz képes eleget termelni belőlük a kereslet kielégitésére. De az egész kérdésben első sorban nem is ez az érdekes, hanem az, hogy többek között az sem válna kárára az ügynek, ha a müvészek intenziven ismerkednének magával az anyaggal, megvitatnák közdelmeiket a porcelánmasszával, hátha kikerekedik valami célravezető belőle.

A témának nem minden részletével foglalkoztam, de most csak annyi volt a célom, hogy egy alapvető tényezőjére felhivjam a figyelmet.

Domanovszky György

masszájában festett szines porcelán, - ezek sorába tartoznak a finom relief-arany dekorok és a szines virágfestés finom árnyalatai és kiérlelt technikája. A gyár ma is követi a hagyományokat, - a kiállitáson látható darabjaira is az izléses mérséklet és a technikai igényesség jellemző.

A porcelán müvészete semmilyen vonatkozásban nem könnyü technika. Nem lehet egyik napról a másikra elsajátitani, nem lehet elsietni, nem lehet fölényesen kezelni. Szakártelmet, rutint, gyakorlatot, minden részletében aprólékos gondosságot igényel. Ezért támogatják a Müvelődésügyi Minisztérium és az Iparmüvészeti Tanács a gyárnak azt a törekvését, hogy a hagyományokhoz hüen, de ezeket a mai társadalom követelményeihez alkalmazva kisérletezzen ki és készitsen finom, uj technikai megoldásokat felhasználó, müvességileg is értékes készleteket, disztárgyakat, kis szériában, az átlagosnál magasabb igények számára. Ezt pályázatokkal, kiváló iparmüvészek bekapcsolásával is segiti. Helyesen ismerték fel, hogy ilyen igényük van a mai otthonoknak, intézményeknek, az ajándékozni kivánóknak és a növekvő idegenforgalomnak.

Weiner Mihályné

NÉHÁNY SZÓ A SZIGNETRŐL

1925-ben jelent meg a gyomai Knernyomdában, ennek kiadványaként KOZMA Lajos: SZIGNETKÖNYV-e, amelyben a művész 50 szignetjét gyüjtötte kötetbe. KNER Imre irt hozzá tanulmánynak beillő előszót. A 400 példányban készült könyvecskét Cochin betütipusból szedték s a magyar nyelvü kiadvánnyal egyidejüleg német nyelven is (Das Signetbuch) megjelent. KNER Imre a bevezetőben fölveti, mi a szignet? Röviden és velősen határozza meg: a szignet apró méretü alkotás, amelynek lényege az ötlet. Ennek pedig nem annyira müvészi találékonyság a világrahozója, mint inkább a "szerencsés pillanat". Mert ha a müvészi invención mulna csak, ebből még nem következne olyan szerencsésebb megoldás, amely pontosan azt a témát ábrázolja müvészi módon, amelyről éppen szó van.

A szignet (ma inkább: márkajegynek nevezve) közeli rokona a XX. század "legsajátosabb teremtményének", a reklámmüvészetnek. Őse a könyvnyomtató, a könyvkiadó jelvénye, amelyet könyvébe nyomtatott s amely szokás azóta sem ment ki a kereskedelmi életből. Alig található olyan iparcikk, amely vagy magán, vagy csomagolásán nélkülözné az őt fémjelző és propagáló szignetet, márkát. A XIX. század nagy civilizációs forradalma, a céhrendszer fölszámolása, a szabadverseny - az egyéniséget juttatta kizárólagos szerephez. A konkurrens cégtől való különbözőség kidomboritása a döntő. Nem az a jelszó, hogy hasonlitani a legkiválóbbhoz, hanem elütő módon tulszárnyalni s ugy alkotni különbet. E lényegében helyes törekvés idővel anarchiát szült, s ujra szükségessé tette a szilárd alapok keresését. Az üzletfelek régi, megbizható cégeket keresnek - ezért jelzik a cég alapitási évét - igy lesz ujra becsülete a régi névnek, végjegynek, a szignetnek is. A mult - kötelez.

Az 1920-as években tapasztalható terjedésének - KNER Imre szerint - két dolog kedvezett. Egyrészt az első világháboru előtti demokratizálódás, a kisüzemi, kiskereskedelmi egzisztenciák öntudatosodása, másrészt a kor individualizmusa. Ez utóbbiból fakad az egyéni vonások hangsulyozása. E két tényező segitette a szignet elterjedését, főleg az üzemi életben, de még a magánéletben is.

A szignetek megjelenését indokolta a bibliofilia föllendülése is, ugyancsak az 1920-as évek elején, továbbá az apró grafikák gyüjtése iránti fokozódó érdeklődés. Annak bizonyitására, hogy mennyire fontos szerepet játszottak az apró grafikák a modern müvészeti törekvéseket képviselő müvészek, irók, mütörténészek, és ez irányokat megértő olvasók, gyüjtők körében, elég hivatkoznunk a rövid életü, de szinvonalas müvészeti folyóiratra, az ARS UNA-ra. Nem tartotta méltatlan feladatnak az apró grafikák gyüjtésének propagálását. Talán a közgazdasági helyzet is közrejátszott: a konjunktura-lovagok gazdagságával szemben állt

MDK

Hültl Hümér

Terv egy repülőtérhez. Repr.

A jövő Budapestje. Az Orsz.Iparegyesület kiállítása az 1942. évi budapesti őszi lakberendezési vásáron.

Tér és Forma 1942. 184.l.

HÜTTL Ede

Tat. Muz. Kut. 1983/2.

Автор сообщает нам о музее города Комло (в югозанадной части Венгрии), большинство жителей которого состоит из горняков. Музей возник в 50-ых годах, но коллекционированием материалов по местной истории он занимается только с 1976 года. После краткого обзора истории музея дается подробное сообщение о различных предметах и документах, собранных работникаи музея по различным периодам местной истории. Эти собранные материалы и будут представлены в рамках экспозиции по истории города, открытие которой планируется на 1986-ый год.

Der Autor berichtet uns über das Museum der Bergwerkstadt Komló (Südwest-Ungarn), das in den 50er Jahren gegründet wurde, sich aber erst seit dem Jahre 1976 mit Sammlung stadtgeschichtlicher Materialien beschäftigt. Nach kurzer Zusammenfassung der Geschichte des Museums folgt ein ausführlicher Bericht über allerlei Gegenstände und Dokumente, die das Komlóer Museum aus verschiedenen Geschichtsperioden einsammelte und die geeignet sind, die Ortsgeschichte dieser Stadt im Rahmen einer Ausstellung zu veranschaulichen. Die Eröffnung einer solchen Exposition ist auf das Jahr 1986 geplant.

GYŰJTEMÉNYISMERTETÉS

Létay Miklós:

A BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM ÚJKORI OSZTÁLYÁNAK NÉHÁNY ÚJ SZERZEMÉNYE

Napjaink gyakorló muzeológusa a gyüjtés kapcsán többféle problémával találkozik, melyeket mindenféle fontossági sorrend nélkül -- s bizonyára nem hiánytalanul -- megpróbálunk felsorolni.

Vitathatatlan tény, hogy az egy-egy gyüjtőkörbe tartozó értékes, pontosabban: muzeumi szempontból megőrzésre érdemes tárgyak száma egyre csökken. Ennek egyik lehetséges magyarázata az ország nagyságához képest aránytalanul sok muzeum eddigi tevékenysége, illetve a magángyüjtés divatja. Ezzel összefüggésben -- és sajnos, ettől függetlenül is -- emelkednek az árak, az állami kereskedelemben és a szabadpiacon irreális, a muzeumokban jóval szerényebb mértékben. Aztán itt van a krónikus raktárhiány, aminek következtében bizony nemegyszer figyelembe kell venni a szóban forgó tárgy méreteit is. A tapasztalat azt mutatja, hogy a szenzációs gyüjteménygyarapitás egyre ritkább. A gátló tényezők kettős, egymással ellentétes hatást fejthetnek ki: az értéktelenebb, elsősorban mennyiségi, illetve a lassuló tárgygyarapodást jelentő minőségi gyüjtés felé egyaránt sodorhatják a muzeológust. Az éves munkatervek szoritásában ez korántsem lebecsülendő probléma, hiszen a muzeológusnak szinte látnokként kell megitélnie egy-egy tárgy jövőbeni történeti értékét, s ezt rendkivül felelősségteljesen kell tennie, mivel legtöbbnyire bizonyos pénzösszeget kell kifizetni ahhoz, hogy a szóban forgó tárgy muzeumba kerüljön. Természetesen e döntések kockázata és a szakmai felkészültség egymással forditottan arányos. Olyan gondok ezek, amelyekkel nyilvánosan, sajnos, keveset foglalkoznak, ám a mindennapok gyakorlatában jelen vannak. Nincs ez másként a Budapesti Történeti Muzeum ujkori osztályán sem, amelynek néhány uj és érdekes szerzeményét mutatjuk be, a fentiek előrebocsátásával.

Viszonylag gyakori tárgyféleség a táncrend. Ez az előjegyzési névsor számos formában készült, a kisméretü kartonlaptól az apró, cégérszerü tárgyig. 1982-ben az ujkori osztály ötvenegy igen diszes darabot vásárolt, amelyek tulajdonosa és használója Zlamál Vilmos (1803--1886) állatorvos és pesti egyetemi tanár lánya volt

1870 és 1890 között. A táncrendeket pesti diszmüvesek (Elischer, Morzsányi, Marton, Seefehlner és mások) állitották elő. A bálok szakmai-társadalmi jellegéhez értelemszerüen vagy jelképesen kapcsolódó tárgyak voltak ezek, egyszerre bizonyitva a mesterek humorát és kézügyességét. Így például az orvosbálra müszertáskát, a jogászbálra egyetemi leckekönyvet, a technikusbálra vasuti lámpát, a hajósbálra vitorláscsónakot, a sportbálra kerékpárt készitettek. A feliratkozásra szolgáló kis füzet és egy apró ceruza a tárgyak belsejében vagy talpában kapott helyet. Mivel ezek, illetve az ilyen tipusu táncrendek egyrészt kézmüipari termékek, másrészt a tulajdonos és a kor kulturális életének dokumentumai, harmadrészt a legkülönbözőbb tárgyak (lázlap, csónak, korcsolya stb.) kicsinyitett másolatai, részletes vizsgálatuk tanulságos lenne.

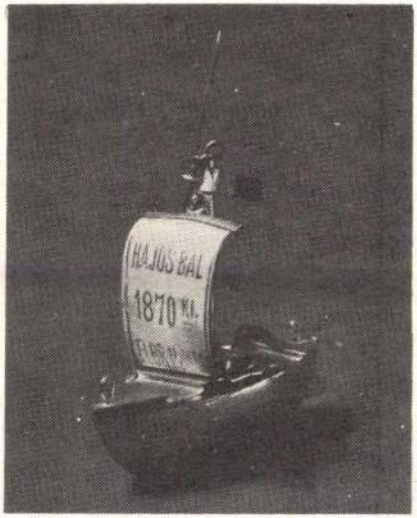

Vitorláscsónak a hajósbálra

Kerékpár a sportbálra

Üzemtörténeti vonatkozásu az a zöld szinü selyemzászló, amelyet a Rákospalotai Növényolajgyár engedett át a Budapesti Történeti Muzeumnak. A gyár ősét 1840-ben alapitották, ekkor még mindössze 15--20 munkás dolgozott itt. Ez a mühely a 19. század utolsó évtizedeiben komoly gyárteleppé fejlődött, s többszöri tulajdonos- és névváltozás után 1930-tól a Hutter és Lever Rt része lett. A zászló felirata (Hutter és Lever R. T. Önképzőköri Egyesülete 1935) szerint a gyárban szervezet alakult a nevezett időpontban a munkásmüveltség emelésére. Sajnálatos tény, hogy müködéséről semmilyen adatunk nincs.

A magyar neveléstörténet egyik érdekes alakja Zirzen Janka (1824--1904). 1869-ben alapitotta és 1896-ig igazgatta az ország első állami tanitónőképző intézetét, amely 1898 és 1950 között az Erzsébet Nőiskola nevet viselte. Ez az intézmény, a mai Teleki Blanka Gimnázium elődje magas szintü elméleti és gyakorlati oktatást nyujtott, elsősorban a középosztály gyermekei számára. Az iskoláról mennyiségét és minőségét tekintve egyaránt jelentős anyagot gyüjtöttünk be. Szerepelnek ebben az első igazgatónő különféle iratai, valamint régi óravázlatok, diáknévsorok, bizonyitványok, jellemzések, kérvények, évkönyvek stb., továbbá számos fénykép mind az iskolaépületről, mind a tanárokról, tanulókról.

A porcelángyüjtemény egy hatszemélyes Hüttl-féle kávéskészlettel gyarapodott. Ezek a 20. század első évtizedeiben meglehetősen elterjedt edények azóta már nem használatosak a háztartásokban, "régiségekké" váltak. Pályafutásuk viszonylag rövidnek mondható, hiszen Hüttl Ede 1854-ben alapitotta mühelyét, ahol pontosan 50 évig foglalkoztak porcelán festésével és forgalmazásával. 1904-től a cég átalakult gyártó üzemmé, de általában csak megrendelésre készitett kis szériáju edényeket egészen az 1948-as államositásig.

A 19. század végén kibontakozó magyar tőkés fejlődés egyik eseményére emlékeztet egy rajzos matricával diszitett pohár.

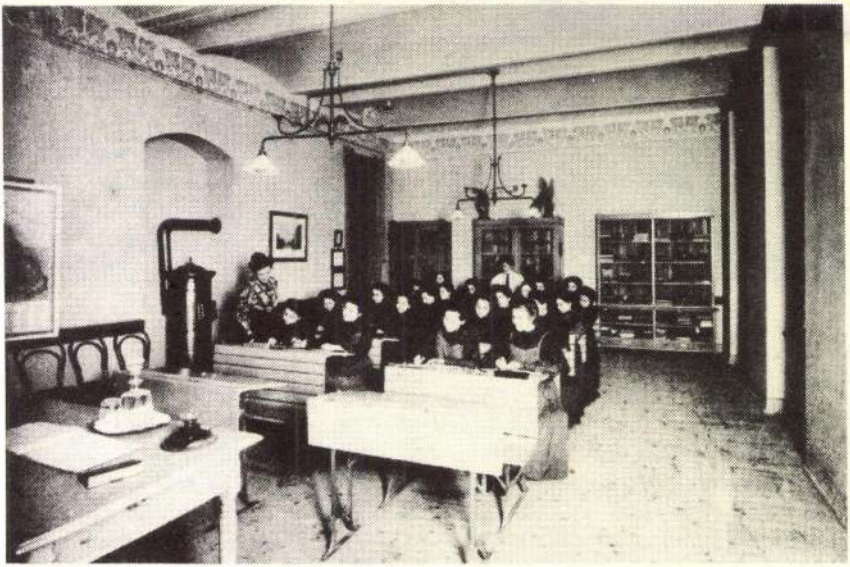

Osztályfoglalkozás az Erzsébet Nőiskolában

Az iskola egyik osztályfényképe

Hüttl-féle kávéskészlet

1885-ben a Városligetnek a mai Népköztársaság utja, Május 1. ut, Zichy Mihály ut és a Városligeti tó által határolt területén országos kiállitást rendeztek annak dokumentálására, hogy a magyar gazdasági és kulturális élet minden vonatkozásban elérte az európai szinvonalat. A 90 pavilonból álló kiállitás májustól novemberig állott fenn. Fő épülete a matricás képen látható Iparcsarnok volt, amely 14 000 négyzetméter alapterületen téglából, kőből, vasból épült, neoreneszanszstilusban. Ebben az impozáns épületben helyezték el a magyar kézmüipar termékeit: ötvösremekeket, kovácsoltvas rácsokat és lámpákat, butorokat, ruhákat, porcelánokat. Mivel az Iparcsarnok a második világháboru alatt elpusztult, ez az emlékpohár az épület ábrázolása miatt is értékes.

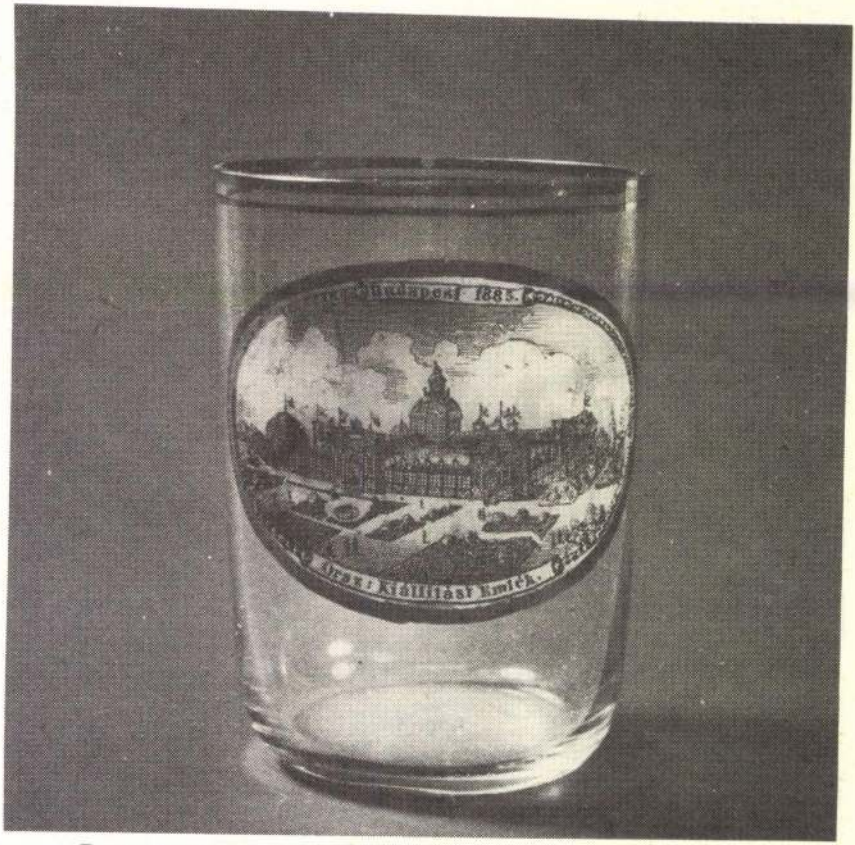

Rajzos matricával készült pohár a mult század végéről

Az ujkori osztály egyik több évtizedes problémája merült fel ismét egy diszes cégérkonzol megszerzése kapcsán. Muzeológusaink ugyanis elvileg, illetve felhatalmazás hiányában nem gyüjthetik, nem szerelhetik le a közterületen levő, müemléki védelmet nem élvező, de muzeumi megőrzésre érdemes tárgyakat. S mivel gyakorlatilag illetékes hivatal sincs, amelyhez ilyen problémával fordulhatnánk, tétlenül kell tapasztalnunk lépcsőházi szobrok, utcanév- és árvíztáblák, cégérek stb. eltünését. Ilyen körülmények között, ilyen

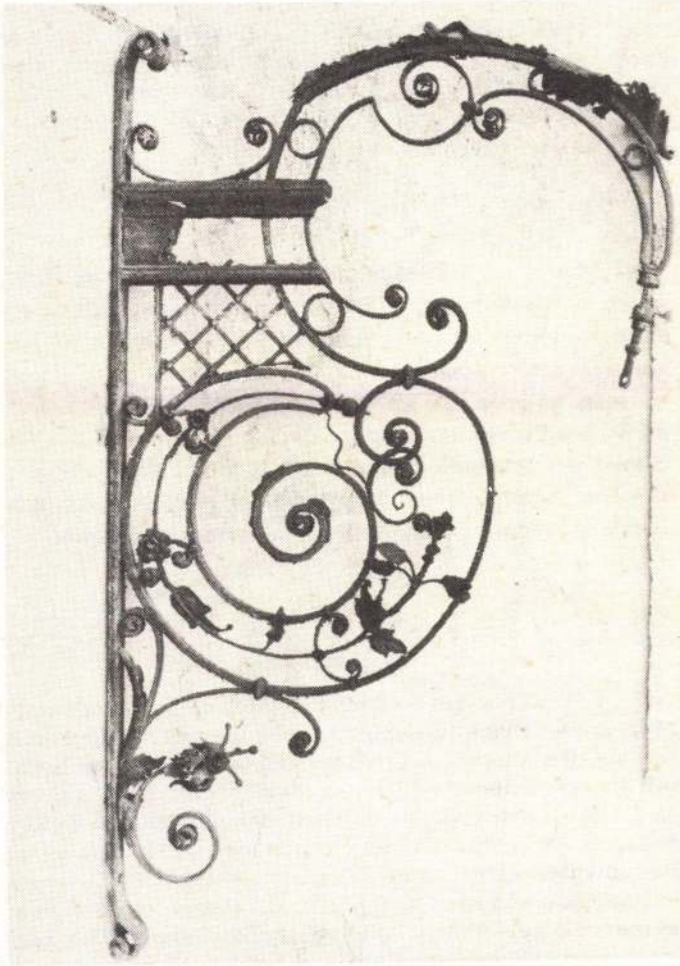

Cégérkonzol

eszköztelen helyzetben vett észre e sorok irója -- a cégérgyüjtemény kezelője -- egy nagyméretü cégérkonzolt a VI. kerületi Lenin körut 90. számu sarokház Zichy Jenő utcai falán, egy pincelejárat fölött. Mint utólag kiderült, ez a konzol szinte a csodával határos módon vészelt át ezen a helyen két világháborut, forradalmat, ellenforradalmat és feltehetőleg több tatarozást. Ám az idő, pontosabban: a rozsda vasfogát nem kerülhette el, s mivel károsodását rendkivüli mértékünek itéltük, megmentésével nem késlekedhettünk. Fémrestaurátorunk segitségével leszereltük, miközben az utca szemközti oldalán levő kisipari szövetkezet egyik dolgozója rendőrért kiáltott, személyi igazolványt követelt, s lopással gyanusitott bennünket. Ma annyit tudunk, hogy a cégér feltehetőleg 1890 és 1900 között készült, lakatos- (kulcskészitő-)-mühelyt jelzett, és lefelé görbülő karjának végén nagy kulcs függhetett.

Автор, являющийся заведующим одного из отделов Будапештского исторического музея, познакомит нас здесь с некоторыми новыми приобретениями отдела музея по новой истории. Среди них находятся изготовленные в различных формах списки участников танцевальных вечеров так же, как и знамя культурного объединения одного из будапештских заводов от 1935 г., различные документы одной из старых школ нашей столицы или стакан с картиной когда-то знаменитого, но в ходе войны разрушенного выставочного здания, где в свое время устраивали национальные выставки и ярмарки.

Der Verfasser -- Abteilungsleiter im Budapester Historischen Museum -- macht uns hier mit einigen neuen Erwerben der Abteilung des Museums für Geschichte der Neuzeit bekannt, darunter mit in verschiedenen Formen errichteten Listen über Teilnehmer an Ballabenden ebenso, wie mit der Flagge des Kulturvereines einer Budapester Werkstätte aus dem Jahre 1935, mit verschiedenen Dokumenten einer alten Mittelschule unserer Hauptstadt oder mit einem Glas aus dem vorigen Jahrhundert, worauf das Bild eines seinerzeit berühmten, im zweiten Weltkrieg aber zerstörten Ausstellungsgebäudes angefertigt wurde.

D Hüttl Frigyes

Hüttl Frigyes kereskedelmi főtanácsos, a Magyar Statisztikai Értékmegállapítási Bizottság szakosztályelnöke, 70 éves korában augusztus 6-án váratlanul meghalt. Vele a hazai porcellángyártás és a régi keresztény kereskedelmi világ kiváló képviselője szállt sírba. Temetése augusztus 8-án délután fél 5 órakor lesz a kerepesi temetőben. Az elhunytat kiterjedt rokonság, köztük testvére: dr. *Hüttl Gusztáv* ny. tábornok-hadbíró, sógora: dr. *Hüttl Tivadar* egyetemi ny. r. tanár, rector magnificus, dr. *Hüttl Károly* ügyvéd, fővárosi bizottsági tag és veje: dr. *Móra Mihály* kir. kuriai tanácsjegyző gyászolja.

Pesti Hirlap

1939. aug. 8.

KIADÓ-TULAJDONOS

FRANKLIN-TÁRSULAT

MDK

Hüttl János kőmives pallér

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Hüttl Tivadar

1852-ben Budapesten alapított porcelán-festő de gyárat.

P. Bretyánszky Ilona: A kerámia és a porcelán története
214.-o. Bp. 1966.

MDK

Hüttl Tivadar porcelánfestő

A porcelángyártás... Vas. Ujs. 1885. 28.sz.
450-52.l.

gatott már meg. Egyik fontosabb s az ország több törvényhatósága által is támogatott indítványa volt a külföldön tartózkodó birtokosok külön megadóztatása. Az indítványt a főváros közgyűlése elfogadta s a törvényhozáshoz felterjesztette. A VIII. kerületi első számú iskolaszék elnöke. A tudományos, politikai, közgazdasági és társadalmi mozgalmakban részt vesz. A VIII. kerületi általános közjótékonysági egyesületnek, a főváros ezen egyik legvirágzóbb emberbaráti intézetének elnöke. A múzeumok és könyvtárak országos tanácsának tagja. L.: VIII., Baross-utcza 66/68.

Hecht Bernát, szül. 1842-ben, Holicson; nős, középiskolát végzett, nyerstermény-kereskedő; 1903 óta biz. tag; felügyelő bizottsági tag a VIII. ker. közjót. egyesületben; több egyesület választm. tagja és mint a statisztikai állandó értékmegállapító bizottság tagja, keresk. tanácsos. L.: VIII., Luther-utca 4.

Hecht Ernő dr., ügyvéd, szül. Budapesten 1563-ban. Iskoláit ugyanott végezte, 1897. óta bizottsági tag, közegészségügyi, köztisztasági, sétányügyi, közélelmezési és tűzoltói bizottságokban működik, a IX. kerület közügyeiben szerepet játszik. Iskolaszéki tag, több jótékonysági egyletnek választmányi tagja. L. : IX., Ferenc-körút 39.

Hegedüs János dr. L.: I. ker., Országház-utca 14. sz.

Hegedüs Károly dr., ügyvéd, szül. Nagy-Becskereken 1847 febr. 4-én, iskoláit ugyanott és Budapesten végezte. 1881-ben Somlón, 1896-ban Cegléden képviselőnek választották függetlenségi programmal. Ceglédi mandátumát Kossuth Ferencnek átengedvén, 1901 óta Ráczkevét képviseli. 18 évig volt megyebizottsági tag, 15 éve városi bizottsági tag, kültelki és erdészeti bizottságokban működik. L.: IV., Reáltanoda-u. 5.

Hegedüs Sándor, politikus, szül. Kolozsvárott 1847-ben, Pesten jogi tanulmányokat végzett és a bírói elméleti vizsgát letette. Mint iró a Hon, Budapesti Szemle s több más lapnál írt kitünő cikkeket, de különösen pénzügyi szakcikkeivel tünt fel. 1875-ben Abrudbánya képviselőjévé választotta; mint képviselő több jelentékeny törvényjavaslat előadója és magyarázója, 1876 óta a delegáció tagja, 1893-ban a m. tud. Akadémia rendes tagjává választotta, s egymásután igazgatója lett a Generali biztositó társaságnak, a budapesti jelzálog-hitelbanknak, pénzváltó és leszámitoló banknak, Ganz-gyárnak, elnöke a nemzeti torna-egyletnek, a józsefvárosi jótékony-egyletnek s gondnoka a budapesti ref. egyháznak. Széll Kálmán kormányra léptekor kereskedelmi miniszter lett; 3 év mulva lemondott. A Lipót-rend lovagkeresztes vitéze, v. b. t. tanácsos. L.: IV., Hunyadi-tér 12.

Heinrich Alajos, magánzó, szül. Budapesten 1847-ben, iskoláit Budapesten végezte. Húsz évig volt főnöke a híres «Heinrich»-cégnek. Tizenöt éve bizottsági tag, a pénzügyi, közjótékonysági és katonaügyi bizottságokban működött. Alelnöke a belvárosi polgári körnek, elnöke az adókivető bizottságnak, továbbá elnöke a központi takarékpénztár fölügyelő-bizottságának. L.: IV., Ferenc József-rakpart 24.

Heinrich Kálmán dr. L.: I., hadnagy-utca 2.

Heltai Ferenc dr., országgyűlési képviselő, iró, szül. Szentesen 1861-ben. Iskoláit Budapesten befejezvén, az Ellenőr, majd a Nemzetnél a közgazdasági rovatot szerkesztette; a Nemzetgazdasági Szemlében és Budapesti Szemlében több nagyobb tanulmányt irt. Mint orsz. képviselő tagja a közlekedési és közgazdasági bizottságoknak, Budapest kerületi elöljáróságáról szóló törvénycikket szerkesztette, s annak végrehajtásában tevékeny részt vett. L: II., Oszlop-utca 24.

Heteés (Hirschfeld) **Antal** dr., ügyvéd és jogtudor. L.: V., József-tér 1.

Hevesi Ödön, közgazda, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár vezérigazgatója, szül. Hevesen 1845-ben. Midőn 1878-ban az osztrák nemzeti bank osztrák-magyar bankká alakult, Hevesi mint vezértitkár lépett a bank szolgálatába s e minőségében fontos szolgálatokat tett a magyar bankfiókok létesítésével. 1887-ben az osztr.-magyar bank nagyváradi fiókjának, 1892-ben pedig a budapesti főintézet főnöke lett. Kiváló érdemei közé sorozandó, hogy az ő kezdeményezésére történt a hazai szövetkezetek központi hitelintézetének megalapitása, melynek kötelékébe jelenleg 380 vidéki hitelintézet tartozik. Mint közgazdasági iró, munkatársa volt a Pester Lloydnak, Tresor-nak és a Neue Freie Presse-nek. 1896-ban érdemeinek elismeréséül a III. oszt. vaskorona-rendet kapta. L.: VII. Csömöri-út 67.

Hieronymi Károly, mérnök, politikus, kereskedelmi miniszter, szül. Budán 1836-ban. Iskolái befejezése után mérnökgyakornokból igen gyorsan emelkedvén, a közmunka- és közlekedésügyi miniszteriumban a középitési, vízépitészi, majd a vasúti szakosztálynak lett főnöke, majd mint helyettes államtitkárt a legfontosabb ügyek vezetésével bizták meg. A közlekedési miniszteriumot tervezete szerint újjászervezték. Folyók rendezése, árvízmentesítés, csatornázás és különösen vasutaink fejlesztése körül kiválóan nagy érdemeket szerzett. Wekerle kormányában belügyminiszter lett. Rövid miniszteriumsége alatt a legkiválóbb közigazgatási reformok léptek életbe. Jelenleg mint kereskedelemügyi miniszter, egyszerűsítette a minisztérium ügymenetét és az államvasutak gyökeres reformálásán dolgozik. L.: VI., Andrássy-út 106.

Hindy Kálmán. L.: X., Delej-utca 5. sz.

Hirsch István. L.: IX., Lónyai-utca 17. sz.

Hirsch József Lajos. L.: VII., Károly-körút 17. sz.

Hock János, kath. pap, író, szül. Veszprémben 1859 dec. 31-én; tanulmányait a veszprémi papneveldében végezte; 1885-ben a kaposvári főgimnázium hittanára, 1887-ben országgyűlési képviselő lett. Jelenleg pártonkivüli programmal Budapest X. kerületét képviseli. Mint író, a Budapesti Hirlap, Pesti Napló, majd a Hazánk és a Nemzeti Ujság munkatársa volt. Több önálló munkát és imakönyvet írt. L.: X., Állomás-utca 11. sz.

Horánszky Dezső dr.. L.: VIII., József-körút 9. sz.

Horváth A. János. L.: IX., Ferenc-körút 23

Horváth József, ács- és építőmester, szül. Kiskun-Szent-Miklóson 1845-ben. 1879 óta bizottsági tag, a középitési bizottságban működik, a lipótvárosi templom, kórházak, iskolák épitőbizottságainak és az állandószinházi bizottságnak tagja. Az épitő-ipartestületnek, rövid megszakitással a testület fenállása óta alelnöke, a IX. kerületi kisdedóvó intézet elnöke, a casinónak 15 év óta alelnöke. L.: IX., Ferenc-körút 23.

Hudetz János, épitőmester. L. : VII., Rottenbiller-utca 6.

Hudomel József dr. L.: VII., István-tér 9/a.

Hüttl Tivadar nagykereskedő, szül. Budapesten 1841-ben. Iskoláinak elvégzése után kereskedői pályára lépett s 1865-ben átvette atyja porcellánüzletét, a melyhez a mai napig is fennálló porcellán müfestészeti intézetet, utóbb porcellángyárat is alapitott. Hüttlnek a magyar kereskedelem fellendítésében kiváló érdemei vannak, melyek elismeréséül 1879-ben a székesfehérvári kiállítás alkalmával a koronás arany érdemkereszttel, 1882-ben a Ferencz József-rend lovagkeresztjével, 1896-ban a III. oszt. vaskorona-renddel tüntettetett ki. 1901-ben kereskedelmi tanácsos lett. Legutóbb a nagykereskedők egyesülete — melynek 1896 óta elnöke — arcképét megfestette. A főváros egyesítése óta bizottsági tag, a pénzügyi és gazdasági bizottságokban működik lelkiismeretes munkássággal. A Budapesti Ker. Testület és a Ferencz József-kórház elnöke, a kereskedelmi és iparkamara alelnöke. L.: V., Dorottya-utca 14.

Hüvös József, 56 éves, szül. Nagy-Kanizsán, egyetemet Budapesten végezte; 1872—1897-ig köz- és váltó-ügyvéd volt; 1879 óta főv. bizottsági tag és mint ilyen, állandóan tagja a pénzügyi, adóügyi bizottságoknak, az igazoló- és központi választmánynak. Az iskolaszéki választások mai rendszerét Hüvös honositotta meg, úgyszintén azt is, hogy most az egyes kerületek közgyűlés előtt értekezletet tartanak; 1891 óta igazgatója, 1897 óta pedig vezérigazgatója a városi villamos vasut r.-t.-nak. A közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül 1895-ben kir. tanácsosságot, 1897-ben pedig a nemességet — botfai előnévvel — kapta. (Botfa zalamegyei község, ahol birtoka van.) 1872 óta nős. A józsefvárosi kör vezérférfia és számos jótékonycélú intézmény tagja. L.: VIII., Rákóczi-tér 11.

*

Jálics Géza, szül. 1846-ban Budapesten, nős, a Jálics A. Ferenc és társai cég volt főnöktársa, jelenleg földbirtokos; 1886 óta biz. tag; az OMB. bíráló biz és az Egy. bp. főv. tak.-pénztár igazg. tagja stb. L.: VI., Lendvay-utca 12.

Jármay Gyula dr., gyógyszerész, szül. Budapesten 1846-ban, középiskoláit Budapesten, egyetemet Bécsben és Berlinben végezte, 12 év óta bizottsági tag, közegészségügyi bizottságban működik. A közegészségi tanács tagja, a budapesti gyógyszerész-testület elnöke, az egyetemen a gyógyszerészek vizsgálója, a gyógyszerész-segédek betegápoló egyesületének elnöke. L.: IV., Papnöveldeutca 2.

Jellinek Henrik (haraszti), a budapesti közúti vaspálya-társaság elnöke, szül. Pesten 1853-ban. Tanulmányai végezte után az atyja igazgatósága alatt álló közúti vaspálya-társaság szolgálatába lépett, hol titkár lett, később pedig atyja halála után vezérigazgató. A fővárosnak a közeli községekkel helyi érdekü vasutakkal való összekapcsolása körül sokat buzgólkodott; ez érdemei jutalmául magyar nemességet nyert. Elnöke a keresk. csarnoknak. L.: V., Lipót-körút 22.

Jenes Vilmos. L.: II., Széna-tér 1. sz.

*

Kaas Ivor báró, publicista, szül. Lonthón 1842 jan. 24. Iskoláit Pozsonyban és Szarvason végezte, a pesti egyetemen jogot hallgatott, 1868-ban beutazta Kelet-Azsiát, Fokföldet, Sziámot, Khinát, Japánt és Észak-Amerikát. Visszatérve Budapestre egy évig Andrássy Gyula gróf mellett fogalmazó volt, később a Reform, majd a Budapesti Hirlap és Pesti Napló főmunkatársa lett. 1875, 1878-ban a hátszegi, 1888—92-ben a főváros IV. kerületét képviselte, ahol a közügyek terén ma is szerepet játszik. L.: IV., Kecskeméti-utca 7.

Kállay Gyula, szül. 1845-ben Székesfehérvárott, nős, biztosit. társ.-nál vezértitkár; tiz év óta biz. tag, a fővárosi jótékonysági ügy körül szerzett magának érdemeket. Az Eötvös jótékony egyesületnek 22 év óta elnöke, több kulturegyesületnek igazgatósági tagja. Jótékonycélokra tett nagyobb alapitványokat. L.: VI., Teréz-körút 21.

Kanovics Béla Mór, szül. 1832 május 5. Nagyszombaton, józsefvárosi plébános, egye-

Hüttl Tivadar

Csánye 1954

100. l.

M. D. K.

HÜTTL Tivadar

megh. 1910.

Porcelánkereskedő, 1852-ben alapított porcelángyárat

A kir. vásparlota rissére átrisztetet szállít.

Csányi 1954. 60. l.

Hüttl Tivadar

Keramikus

Bp.

I.

Ezredévi kiáll

XIII. csop. 18. l.

Terracotta - szobrocska, római

X. 141

Flüttl Tivadar

l

Közlekedés

157 193
1233
1297
1574

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Hüttl Tivadar nagykereskedő, szül. Budapesten 1841-ben. Iskoláinak elvégzése után kereskedői pályára lépett s 1865-ben átvette atyja porcellánüzletét, a melyhez a mai napig is fennálló porcellán műfestészeti intézetet, utóbb porcellángyárat is alapított. Hüttlnek a magyar kereskedelem fellendítésében kiváló érdemei vannak, melyek elismeréséül 1879-ben a székesfehérvári kiállítás alkalmával a koronás arany érdemkereszttel, 1882-ben a Ferencz József-rend lovagkeresztjével, 1896-ban a III. oszt. vaskorona renddel tüntettetett ki. 1901-ben kereskedelmi tanácsos lett. Legutóbb a nagykereskedők egyesülete — melynek 1896 óta elnöke — arcképét megfestette. A Budapesti Ker. Testület és a Ferencz József-kórház elnöke, a kereskedelmi és iparkamara alelnöke. Utóbb nagyobb porcellángyárat is épített a fővárosban, III. ker. a filatori dülőben. L.: V., Dorottya-utca 14.

Gothi I. Föv. Almanach
1907-9. 391. l.

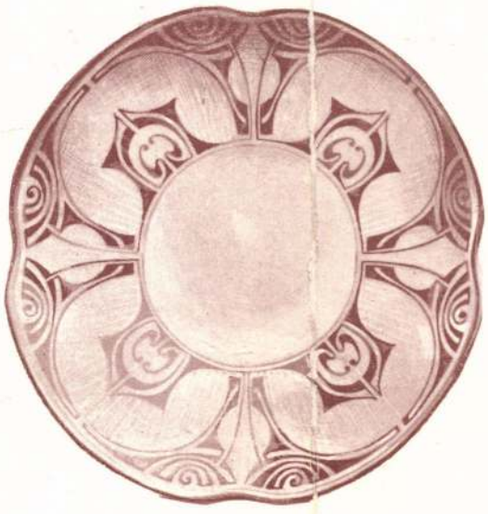

PORCELLÁN TÁNYÉROK ÉS
CSÉSZE ALJAK.
TERVEZTE HORTI PÁL.
FESTETTÉK HÜTTL TIVADAR
PORCELLÁNFESTÉSZETI
MŰTERMEBEN.

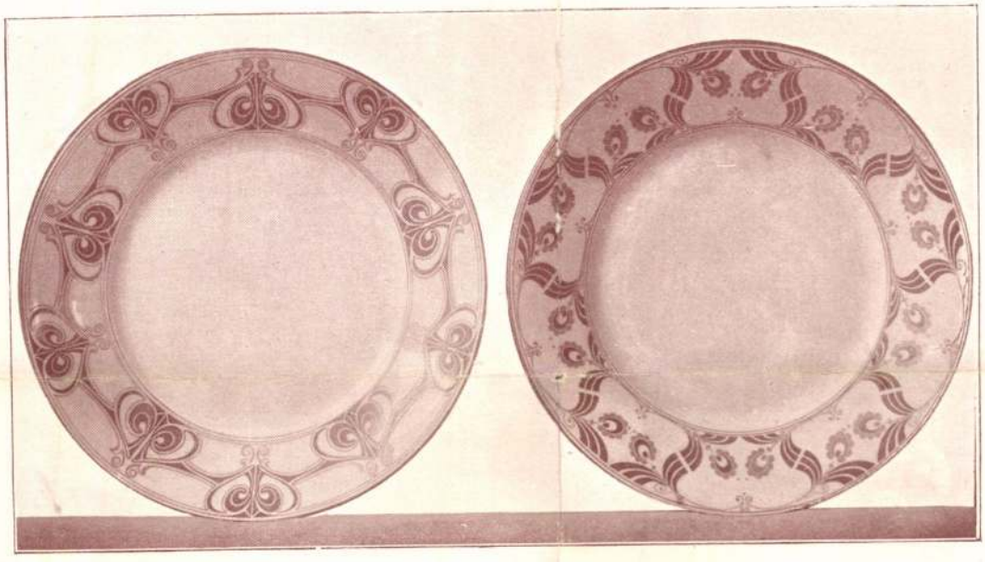

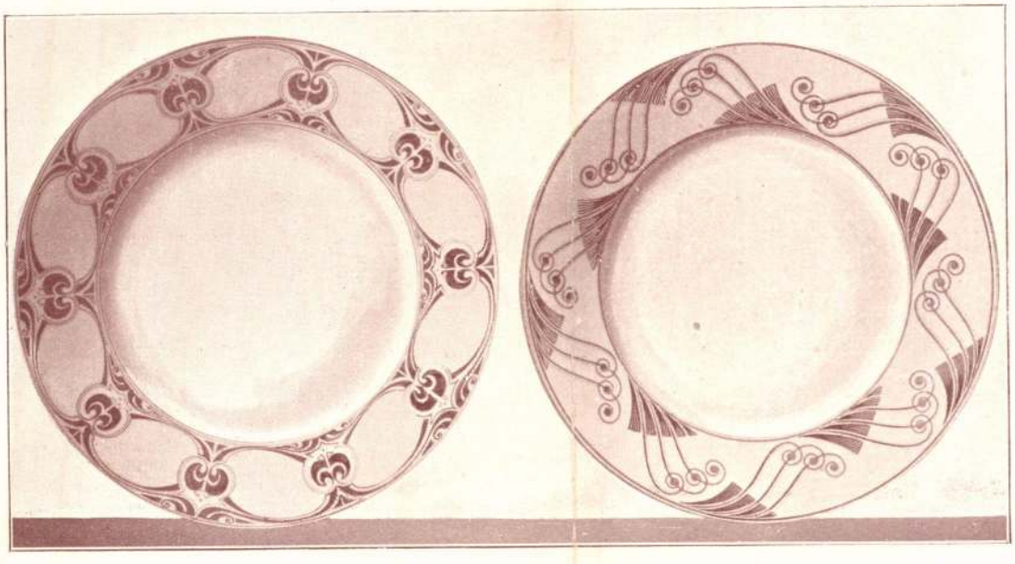

Magyar Iparművészet
1901. évf. - 273-74
képes

PORCELLÁN VÁZÁK S CSÉSZE ALJJAL
A DÍSZITÉST TERVEZTE HORTI PÁL.
FESTETTÉK HÜTTL TIVADAR PORCELLÁNFESTÉSZETI MÜTERMÉBEN.

Hüttl Tivadar

építész

Művészet, 1939. IV. évf. 23. n. 25. l.

Erdélyi árpád: Hüttl Tivadar és aba-Novák Vilmos kiállításai.

MDK

Hüttl Tivadar müépitész

Pályanyertes müépitészek. Mücsarnok, 1898. 21.sz.

203 l.

MDK

Hüttl Tivadar

mokka csésze porcelán

Ipm.Társ. karácsonyi kiáll. tárgysorsjáték...
Magyar Iparművészet 1902.

MDK

Hüttl Tivadar iparmüv.

Meller S: Az Ipm.Társ. karácsonyi kiáll.
Magyar Iparmüvészet. 19o1. 6.sz. dec.

MDK

Hüttl Tivadar, iparmüv.

Diner-Dénes: Lakberendezési tav.Kiáll. M.I.
1903. május, 3.sz. 114 l.

Hüttl Tivadar

porczellánfestéssel is foglalkozi nagy üzlete mellett.

Szalay Imre: A müvészi ipar az Országos Tárlaton. Müvészi Ipar. 1885/86 évf. 148.l.

MDK

Hüttl Tivadar, nagykereskedö

a mai napig is fennálló porcellán müfestészeti intézetet, utóbb porczellángyárat is alapitott. / III.ker. a folt ori dülöben./

Guthy I.: Föv. Almanach 1910-12. 453. l.

Hüttl Tivadar MDK

Erdélyi Árpád: Hüttl Tivadar és Aba-Novák Vilmos kitüntetései. Müvészet, 1939, IV.évf. 23. sz. 25 l.

Hüttl Tivadar

l.

Ságuvegesipar

317. 442. l.

Elajfestés, vázsmra, 1
oktober 8-án
Vétetett 1896. tan. ar XX
Ár 2500 fr.
Elszámoltatott 1897.
gr. dtatott 1897. III. 25-én

L 339/96. 382/96

74/97: 562/–

szellem.

egy fiatal nő, ki késön este a magas épü-
, melyet az itt-ott felcsillámló lampák vilá-
gedül halad, szoknyáját jobb kezével kissé fel-
lapot visel szalagdiszszel, nyakán (bva fehér) lóg,
ja) és szoknyája sötétbarna. A kép közepső ré-
lmának feltüntetése azon alakban, hogy egy
issé fogyatékos öltözetű szegény leányt ék-
ságokkal akarja elcsábítani. A teremből
nyílik kilátás az egyik nek ormán arany
a nyüzsgő sokaság imád. A
boszyos (Györffy István festőművész-növendék) személye
fpu
vkdultan
olgozó asztal előtt az üvegcsöbe öntött folya-
izsgálgatja. Az asztalon különféle üvegek et
alól a polczon több kötetet látunk. A mester
en alól balra van e szöveggel: „TOTH-LÁSZLÓ. 1894."

XX

Hüttl Tivadar

bada pesti gyárra mübecsü festett porczelláujaival tünt fel öszes ujabbkori kiállitásáni kon.

(De kell kérni az élet rajzat a czéjtől.

Dr Szendrei János A magyar magaláka (1885 Pesti Napló). 240. 1/5

Hüttl Tivadar
porcellanfestő
mérete

lásd

Uj Magyar Sion
1885. XVI. 685-
686. l.

Vegges

a 79

1 köt. 8r

Bunyitay

Vincze

A váradi káptalan legrégibb
Statutumai.

A váradi káptalan megbízásából
közrebocsájtja —.

Két hasonmással s három pecsétrajzzal

I – XXIV + 1. – 107. ll.
2 tábla

Hüttl Tivadar

porcellanfestészete

Lásd

Fischer Ignác

Csomagjaban

Vas. Ujs. 1885. 452. l.

(A porcellángyártás és a porcellán- és majolika-kiállítás)

IWAN

TSCHICHOLD

MENCKESTRASSE 19

1925

LEIPZIG-GOHLIS

MDK

Hüttl [keramikus]

A mai Aquincum Porcelángyár valamikor a Hüttl-család tulajdona volt. Különösen híresek voltak arany oxiddal kékesszürkére, rózsaszínűre festett porcelánjaik. Most a törzsgárdára jellemző, hogy szeretik a képzőművészeteket. „Munkás nők művészi érzékkel!"

György István: Tíz asszony és lány porcelánjai

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 11. 4–5. [illegible]

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Hüttl Tivadar

Hüttl Tivadar kőedénygyáros nevével a kereskedelmi s ipari téren egyaránt találkozunk. Régi, buzgó tagja az egyesületnek, tagja a kereskedelmi és iparkamarának, alelnöke a kerületi betegsegélyző pénztárnak, elnöke a kereskedelmi betegsegélyző egyletnek s humánus irányú közhasznú működésével sok irányban üdvös eredményeket ért el.

Hüttl Tivadar.

Vas. Ujs. 1893, 430, 432. P.
(Az Országos Iparegyesület
egyszatósága, arcképpel.)

Hüttl Tivadar porcellánfestő

Budapesti Szemle, 1891. LXVII.

105. – 133. l. Telkes Simon: Agyag-ipari tárlatunk.

HÜTTL TIVADAR, porcelánkereskedő

Meissen meisseni árukat védjegyeztet a "Meisseni kir.szás porcellángyár Meissenben, képviselője: Hüttl Tivadar budapesti lakos a budapesti ker.és iparkamaránál 1891. jan. 17-én de.10 órakor is". 308.old. 25.jegyz

KATONA IMRE: Ismeretlen adatok a herendi porcelángyárról 303.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

HÜTTL Tivadar porcelánkereskedő, mügyüjtő

VÖRÖS Károly: Három vázlat Budapest társadalom-történetéből a dualizmus korából : 2. Budapest egyesületei. = Tanulmányok Budapest Multjából XXIV. Bp.,1991 39.p.

ANN

MDK

Hüttlmeyr Tamás kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

M. D. A.

HÜTTNER (Hutner) József

H. Mátyás fia

Telkibányán a porcelangyárban

művezető 1835,

1838 a gyár igazgatója

Miskolcon porcelankészítéssel foglalkozik

Mihreg

↓ Mihreg. 118, 119, 120-121-122.

HÜTTNER JÓZSEF, porcelánkészitő

Az 1830-as években vállalkozik Apátfalván a porcelán gyártással, Miskolcon müködött eddig a porcelán manufaktúrában. A Hüttner család magyarországi feltünése Regéczel kapcsolatos és a porcelángyártás ottani eredményei is nevükhöz kapcsolódnak. Elődeik jelentős csehországi gyárakban dolgoztak. 252.old.23.jegyz

MOLNÁR LÁSZLÓ: Porcelángyártással kisérletezők Apátfalván 249.old.

AZ EGRI MUZEUM ÉVKÖNYVE, VII.köt.1969. Eger, 1970. Alföldi Nyomda Debrecen

HÜTTNER JÓZSEF, porcelángyár vezető

Brecenheim Ferdinánd herceg porcelán manufaktúrájában foglalkoztatott Hüttner a gyártási titkokkal Miskolcra szökött /a korábbi igazgató fia/és ott a Butty kay-féle üzemben porcelánt állitott elő. 251.old. 13. jegyz.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Porcelángyártással kisérletezők Apátfalván 249.old.

AZ EGRI MÚZEUM ÉVKÖNYVE, VII. köt. 1969. Eger, 1970. Alföldi Nyomda Debrecen

HÜTTNER JÓZSEF, porcelánkészitő

A fiatal Hüttnernek az apátfalvi gyárra vonatkozó beadványa magabiztosságot és önteltséget árúl el a porcelán készitését illetőleg. 253.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Porcelángyártással kisérletezők Apátfalván 249.old.

AZ EGRI MÚZEUM ÉVKÖNYVE, VII.kot.1969. Eger, 1970. Alföldi Nyomda Debrecen.

HÜTTNER JÓZSEF,porcelánkészitő

Az Apátfalván lévő manufaktúrában nem tudott porcelán
előállitani,de megvetette alapját egy sok évtizedig
működő keménycserépgyárnak,amely jelentős hirnevet szer
zett ,nemcsak az országon belül,hanem külföldön is.
25?.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Porcelángyártással kisérletezők
Apátfalván 249.old.

Az MSKI MÚZEUM ÉVKÖ[illegible],VII.köt.1969.Eger,1970.
Alföldi Nyomda Debrecen.

Hüttner József, kerámiagyáros

M.D.K.

Bélapátfalván 1846-52 körül működik, majd Hüttner ~~József~~ Miklósné veszi át az üzemet.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 343. old.

Hüttner József

H. Mátyás fia

1837-től a rejéci telkibányai porcelángyárat vezette.

P. Brestyánky Ilona: A kerámia és a porcelán története. Bp. 1966. 210. o.

M.D.K.

Hüttner József, keramikus

Az Apátfalvi Keményceréppgyár alapitója. Korábban Regécen, majd Miskolcon dolgozott. Mint megbizott vezető vette át Apátfalvát. Vele jött rkronsága és több edénykészitő és festő is. 246. o.

Molnár László: Az Apátfalvi keményceréppgyár a XIX. század utolsó harmadában. kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

HÜTTNER József keménycserép gyáros. Bélapátfalván 1846-52 között müködik, majd ~~xxxxgyx~~ --+ Hüttner Mátyásné veszi át az üzemet.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Hüttner József, keramikus

Édesanyjával, özv. Hüttner Mátyásnéval 1838 derekán valséggal megszöktek Telkibányáról és ekkor kapcsolódtak be a miskolci porcelán és kőedénygyár munkájába. 244.o. Értett a porcelán készitéshez is.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

Hüttner József, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1841-ben a gyár gondnoka, de 1842-ben már főporczellános", tehát valószínüleg a szakmai vezető. 244.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 259.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

Hüttner József, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárat elhagyván, az Apátfalván létesült kőedénygyár egyik alapitója.
245.o. Valószinüleg a porcelán készitéshez is értett, mert nevével kapcsolatban a "porcelán" megjelölés is szerepelt.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

M.D.K.

Hüttner József

Bérlő, de edénygyártással is foglalkozik. Származási hely nélkül. Anyakönyvben: "porcelángyáros. Felvigéki, vagy morvaországi gyárban tanulhatott.

Molnár László: Az apátfalvi keménycserépgyár és az 1846-os iparműkiállitás. 273. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. II. Eger, 1964

M.D.K.

Hüttner József

Alapitó porcelángyáros 1843-ban már ott van. Anyja márványozó és festő ott halt meg 1843 októberben. József és Kálmán nevü fiait 1844 jan.28-án keresztelték.

Molnár László: Az apátfalvi kerámcserépgyár és az 1846-os iparmükiállitás. 279.o.

Az Egri Múz. Evkönyve. II. Eger, 1964

Hüttner József, keramikus

A miskolci porcelán és keménycserépgyárban a porcelán kisérleteket és a gyártást vele és Fotter Józseffel hozzuk kapcsolatba, akik a harmincas évek végén vezető szerepet töltöttek be és "Fő-porcellánosok" voltak. 251.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

Hüttner József, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban működött 1842-ig, 1843-ban Apátfalván találjuk, mint az ottani keményceréppgyár megalapitóját. 245.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

Hüttner József, keramikus.

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1841-ben porcellángyár gondnoka; 1842-ben főporcellános; 1842-ben fabrikás. 240.o.

Molnár László: A Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz kiadása. Miskolc

M.D.K.

Hüttner József, keramikus

1843-tól porcelángyáros-1847/ telkibányai származású/ porcelángyáros-1849-porcelángyárigazgató-1851-kőedén gyári gondnok-1852/ meghalt 38 éves korában. 219.o.

A Bélapátfalvi Kemény cserépgyárban dolgozott.

Molnár László: Az Apátfalvi Keménycserépgyár Földváry Sándor haszonbérlete idejében./Kb.1850-1866 között/.

Az Egri Múz. Évkönyve. Eger, 1966

M.D.K.

Hüttner József, keramikus

A Bélapátfalvai Kőedénygyár vezetője volt 1851-ig.
218.o.

Molnár László: Az apátfalvi Kőedénycserépgyár Földváry Sándor haszonbérlete idejében./Kb.1850-1866 között/.

Az Egri Múz. Évkönyve. Eger, 1966

M.D.K.

Hüttner József, keramikus

Miskolci Kőedénygyárakban dolgozott és Apátfalván is dolgozott 1838-1842 között. 220.o.

Molnár László : Az Apátfalvi Keménycserépgyár Földváry Sándor haszonbérlete idejében./Kb.1850-1866 között/.

Az Egri Múz.Évkönyve.Eger,1966

Hüttner József

MDK

a regéczi porc.gyárban dolg. 1838. igazg.

Mihalik S: Adatok a regéci porcelángyárt.tört.hez. Müvtört tanulmányok. Müvtört.Dokument.Közp.Évk. 1954-55. Bp. 1957, 109-152.1.

Hüttner József

A regéci porcelángyár vezetését apjától, Hüttner Mátyástól veszi át. 1837-1845-ig. A gyár Telkibányán működött. Később.

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a Zemplént
Bp. 966,

210 l.

HÜTTNER JÓZSER, keramikus

A telkibányai minták"elárulása"volt a büne.A plasztikus szőlőlevéllel diszitett kőedénytál megtalálható Telkibányán,Miskolcon és Apátfalván egyaránt aH betüs monogrammal.Miskolcon átlátszó fehérmázas,Apátfalván a szőlő és a levlek zöld,mázfeletti szinnel konturozottak.Igy az apátfalviak inkább a telkibányaiakhoz hasonlitanak,ahol szintén konturos darabok maradtak fenn.269

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 269.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Az Életképek 1847-es hiradása szerint "tőszomszédságába áll a templomnak az ujonnan rendbe szedett derék porcellánygyár, mellyből minden magyar asztalán helyt foglalható müvek kerülnek ki. Ez még Hüttner belépése előtti időre vonatkozhat, mert ekkor nem volt szóma papirgyár átalakitásáról. 269.old. Ezért Aue megjelenését 1847-re kell tennünk.

KATONA IMRE: Az apatelki kőedénygyár első évtizedei 269.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Telkibányáról Miskolcra szökött, majd Butykay 1841-es bukásakor Apátfalvára költöző Hüttner xxxxxxxxxxxx itteni bukása után is Apátfalván maradt 1852-ben bekövetkezett haláláig. Apátfalva harmadik és leghosszabb állomása. 266. old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259. old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A telkibányai, miskolci, apátfalvi minták azonosságából feltételezhető a kölcsönhatás. E típus Telkibányán már 1837-ben, előbb, mint Miskolcon, tehát Telkibányáról vitték a mintát Miskolcra Butykayékhoz. A benyomott H mutatja, hogy a típusok készítőjét egy olyan H betűs vezetéknevű művészben kereshetjük, aki ez időpontban került át Telkibányáról Butykay József miskolci kőedénygyárába. 266.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

"Müködését, mint vállalkozó kezdte és a gyár berendezésének létrehozását is neki tulajdonitjuk" irta Molnár. Ez esetben az alapitás korabeli formáiról és módjáról beszélhetünk. Hasonló volt a Herendi Porcelángyár alapitása is. 261.old.

KATONA IMRE: Az apatfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Haláláig Apátfalván maradt, de csak néhány évig szerepelt, mint a kőedénygyár vezetője. Hüttner 1845 végéig, 1846 elejéig árendása a gyárnak. Ekkor azonban belebukott. A Szeminárium Aue-val megállapodott a gyár átadásában, de Aue még 1847 augusztus végéig sincs Apátfalván. 269.old.

KATONA IMRE: Az apatfalvi kőedénygyar első évtizedei 269.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Az apátfalvi kőedénygyárat nem 1843-ban alapitották, a Telkibányáról Miskolcra, majd onnan Apátfalvára költöző Hüttner, mert az már 1835-ben üzemelésre készen állt. Első bérlője Schnir András volt, aki Miskolcról került Apátfalvára, mint az 1842-46 közötti bérlő Hüt ner, akinak néhány munkája fennmaradt muzeumainkban láthatók. 270.ol

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

ő és anyja az özvegy direktorné az 1829-es szerződés é
értelmében állanak a telkibányai porcelángyár élén.

Ekkor nem javult a gyár helyzete, tehát távozásuk Mis-
kolcra hatástalaan a hercegre és tisztviselőire. 268. old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első
évtizedei 269. old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Telkibányáról Miskolcra való távozásakor a gyár intéz-
kedése: "félbe szakasztott szolgálatjának folytatása vé
gett a maga utján vissza hozatni rendeltetik". Azonban mé
még csak keresőlevéllel sem fordultak Borsod megyéhez, v
vagy Miskolc városához ebben az ügyben. 268.old. 32.jeg

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első
évtizedei 269.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 197

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A XVIII.XIX.sz.-ban szokás volt elvinni a porcelán tit
kát, mint Meissen, Bécs, Velence, Pétervár, stb. tanusitja, De
Hüttner 1835-38 között valóban gyártott Telkibányán po
porcelánt a kőedény mellett, igy ismerhette a porcelán "ti
"titkát". 268.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első
évtizedei 269.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 197

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Hüttner, "a T.Bányai Porcellán Gyár Igazgatója" levélben követelte annak a 3200pftnek a visszafizetését, melyet néhai apja még 1829-ben adott a porcelángyár céljaira. Közben Miskolcra költözött. Kérelmét 1838-ban elutasitottak 266.old. 20.jegyz.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old.

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A H betüs kerámia tárgyaknak titokzatos müvésze alig lehetett más, mint az a Hüttner, aki 1838-ban szökött át Telkibányáról Miskolcre és ott elsőként állitott elő por porcelánt. De valóban igy áll-e a kérdés, vagy az egész cs csak téves interpretáción alapul ? 266.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old.

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Mihalik szerint ő és anyja vitték át Telkibányáról Miskolcra a porcelánkészités titkát, Az első miskolci porcelánokon 838 évszám látható, ez Mihalikot igazolja, de Molnár szerint Miskolcon Hüttner előtt is volt olyan munkás sa, aki értett a porcelánhoz. 267.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old.

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A Hüttner-féle mesterkedéseknek lehet m emléke az a felhőkön álló kinai alakokkal diszitett porcelántányér-/Miskolc,1838 jeggyel/mely több évtizeddel ezelőtt,mint nagy ritkaság megfordúlt Csányi Károly,az Iparmüv.Muz. egykori igazgatójának kezén. 270.old. 21.jegyz

KAZOMA Imre: Az apátfalvi kőedénygyar első évtizedei 259.old.

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Aue volt az apátfalvi ,a papírgyárból átalakított kőedénygyár bérlője, 1847-től 1850-ig. Ekkor elődjéhez, Hüttner Józsefhez hasonlóan Aue is csődbe jutott és bíróilag kiüzték a bérleményből. 260.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Vahot Imre Hüttnert említi a gyár első bérlőjeként, majd Aue-val és Földvárival folytatja. Ebből jut Molnár László arra az álláspontra, hogy a gyár első keramikusa és alapítója Hüttner József porcelángyáros, aki már 1843-ban Apátfalván volt, mert anyja ott márványozó, festő ekkor halt meg ott. 259-old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972.

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Hibás Vahotnak az aza adata, hogy Hüttner idejében nem volt a templomnál kőedénygyár. A lekötözés csak Aue id idejében 1847-ben kezdődött meg. Igy Dankó levelében az, hogy a gyárat" csak három évekkel ezelőtt egy csekély értékkel biró magánvállalkozó hozta létre" csak Hüttnerr értendő. 261. old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259. old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972.

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Zöldkonturos levesestál az Iparm. Muzban. Alkotója Hüttner
Jegye: APÁTFALVA de az A, Á és V betük kalligráfiája el-
tér más APÁTFALVA feliratok betüitől. E jegyet viselő
E jegyet viselő tárgyak Hüttner idejében, 1846 előtt,
de mindenképen 1842-46 között készültek Apátfalván.
262.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyar első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972.

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

1843-ban Pécsett szerepel egy Hüttner nevü papirgyá-
ros. De Hüttner Jozsef ekkor még Apátfalván kőedénygyár
csak 1846 után hagyta el Apátfalvát. A pécsi gyáros
Hüttnre János Keresztély hollandiai származásu egyén.
26[illegible].old. Hüttner József Brentzeinheim költségén tanult
Morvában. 26266.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első éztize-
d dei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972.

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Apátfalván az Aue és Hüttner közötti rövid időszakban a szeminárium üzemeltette a kőedénygyárat. Ez kitünik Dankó Jánosnak, a Neveldei Főkormány igazgatójának 1846-ban az iparegyesülethez intézett leveléből is. 261.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Apátfalvi szereplésének első dátuma 1843.okt.14.anyja h
halála. Viszont 1844.janban emlitik Apátfalván. De 1846-ba
ban már a Szeminárium kezeli a gyárat, ottani működése
nem lehetett több, mint 2-3 év. 261.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HHÜ T

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Mint bérlő került az apátfalvi kőedénygyár élére. Ez az
jelentette, hogy ezután is a tulajdonos diszponál, ő fizet
ti az alkalmazottakat, gondoskodik az üzemeltetéshez szü
szükséges nyersanyagokról, az üzem felújitásáról. 261.old

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtize-
dei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A telkibányaiakkal egyező kőedénytál fonákján "MISKOLCZ" 838" jegy van. Felette benyomott római 9-es. az évszám alatt j.nahy H.A nagy H-t a jegytől függetlenül nyomták a masszába, a római szám a MISKOLCZ 838jegy tartozéka. A H csak az alkotó nevét jelentheti. 266.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Apátfalván való megjelenését korábbra hozhatjuk, mint 1843. Ugyanis Hüttner távozása Miskolcról az ottani gyá gyár csődjével magyarázható. Ekkor többen mentek el Mis kolcról. Többen feltünnek Apátfalván, Szivásváradon 262.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259. old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Morvaországban tanult, valószinüleg onnan hozta a szőlős
mintát. Telkibányára, ahol 1835-38 között dolgozott. Egy 1
1853-ban készült kőedénytálon is megtalálható a benyomot
H , feltehető, hogy e tálat is ő készitette, ezért e jelet
halála után is feltüntették. 269.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvai kőedénygyár első
Az apátfalvai kőedénygyár első
évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Az apátfalvi kőedénygyár miatti csődper elhúzódása miat
a fizetésképtelen Hüttner nem tudta a gyárat működtetni
de bizván a per kedvező fordulatában, tovább is benn
maradt a gyárban, de a Seminárium továbbra is működtetni
akarta, ezért tárgyalt Aue-val. 269.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első
Az apátfalvai kőedénygyár első
évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Apátfalván az eredetileg a dombon álló kőedénygyarat azért kellett leköltöztetni a falu szélére, mert a csődper miatta régi bérlő/Hüttner/nem költözött ki onnan. Igy a falu szélén álló műhelyt ideiglenes jelleggel létesitették. 269.old.

KATONA IMRE: A [illegible] kőedénygyár alapítása
Az apátfalvai kőedénygyár első évtizedei 269.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

1.kép.-Kőedénytál Apatfalva.1843 utáni időből. Ugyanez a tál egyaránt megtalálható Hüttner működésének szinhelyein, Telkibányán, Miskolcon. Fekete repr. 271.old.

3.kép. Az 1sz.kép. tál jegyei. Fekete repr. 272.old.

KATONA IMRE: Az apatfalvai kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

2. kép.-Kőedény tál. Apátfalva. Jegye azonos az 1. kép jegyével. Készült 1843 után. Fekete repr. 271. old.
3. kép. A 2, sz. kép. táljának jegyei. Fekete repr. 272. old

KATONA IMRE: Az Apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259. old.

Az Egri Muzeum Évkönyve, VIII-IX., Eger, 197[illegible].

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

4.sz.kép. Tintatartó, kőedény, Apátfalva, 1842 utáni időből. Fekete repr. 273.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old.

Az Egri Muzeum Évkönyve, VIII-IX., Eger, 197-.

HÜTTNER JÓZSEF, kerámikus

5.sz.kép.-Kőedény tál, Apátfalva, 1843 utáni időből.
Fekete repr. 273.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei
259.old.

Az Egri Muzeum Évkönyve, VIII-IX., Eger, 1974.

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Hüttner és sógora Heiszl Antal dolgoztak Telkibányán is. Itt Hüttner Mátyás volt a vezető, Józsefnek atyja. 262.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első evtizedei ~~x~~ 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972.

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A kérdés az, hogy a telkibánvai porcelángyár azért került súlyos helyzetbe, mert Hütter anyjával együtt Miskolcra ment, vagy azért mentek Miskolcra, mert a gyár helyzete rosszabbodott ? 267.old.

KATONA IMRE: Az apatralvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Ő valóban nem a porcelán titkát árulta el Telkibányán Bár Miskolcon 1838-ban készült porcelán, de a gyár mintáinak átadása Miskolcnak. A miskolci és párdarabjai utalnak erre, a H betüs monogrammal. 268.old.

KATONA IMRE: Az apatfalvi kőedénygyár első évtizedei 269.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Hüttner apátfalvi bérlősége tiszavirágéletü volt. Mivel "csekély anyagi erővel birván" csak néhány évig tudta kezében tartani a bérleményt s az árendából bíróilag kiutasittatik. 268.old.13.jegyz

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Apátfalván legfeljebb 1842 elejétől 1846 végéig terje
jedhetett kőedénygyári bérleti ideje. Nehéz elképzelni, ho
hogy a templom melletti posztógyár kőedénygyárrá való át
alakitása ennyi idő alatt elkészülhetett. 262.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évti-
zedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A miskolci porcelángyárban dolgozott.-3kép.Kőedénytál.Miskolc.1839-40. Hüttner mintája. Fekete repr. 126.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Mihalik szerint ő vitte a porcelán titkát Miskolcra. Irásos támpont erre nincs. Viszont az első miskolci porcelánokon 838-as benyomott évszám van és ez ezt igazolni látszik. Molnár László szerint ugyan Hüttner ismerte ennek ~~ezt~~ titkát, de előtte is volt a gyárnak olyan munkása, aki értett a porcelán készitéséhez. 123.old. 42, jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKONYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Morvaországban tanult. Onnan hozhatta a szőlőleveles mintát Telkibányára, ahol 1835 és 38 között dolgozott. De az egyik 1858-ban készült kőedénytálon is otta a H-H betü, feltehető, hogy e tálat Hüttner készitette ezért vezeknévnek kezdőbetüjét halála után is feltüntették. De ez a minta Meissenben is feltünik, e feltevés elesik. 129.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKONYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

1842-ben, mikor a miskolci gyár csődbe került, Hüttner, a aki "ezelőtt mintegy 10 évvel... tanula Morva és Csehországban a porcelán és kőedénygyártást, Apátfalván az egri papnövelde intézettől, mint tulajdonostól, a kőedénygyártási jogot kibérelte, s kőedényt és wedgewoodot kezde gyártani". Csak néhány évig birta anyagilag. Kitették a bérleményből. 129.old. 59.jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Bielek feljegyzéséből tudjuk, hogy Hüttner és özvegy anyja az 1829-es szerződés értelmében állanak a porcelángyár élén. 127. old. 52. jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115. old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Apátfalvi készitményei között is megtaláljuk a préselt szőlőmintás tálat. Csak míg ez Telkibányán kontúrozottak, és Miskolcon átlátszó fehér mázasak, addig Apátfalván a szőlőt és levelét kék mázfeletti színnel kontúrozta. Ezek tehát a telkibányaiakhoz hasonlóak.
129.old.61.jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMANN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A Hüttner féle masterkedéséeknek lehet emléke az a fel
h[illegible]kön álló kinai alakokkal diszitett porcelántányér-
/Mi[illegible],1838 jeggyel/mely több évtizeddel ezelőtt,
mint nagy ritkaság megfordult Csányi Karoly kezén.
Mihalik egy cikkéből.137.old. / 40-41.jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és por-
celángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Telkibánya szerint elvitte Miskolcra a porcelán titkát. Ez általános szokás volt akkor. De hüttnernek tTelkibányán való tartózkodása idején, 1835 és 38 között tényleg gyártottak telkibányán kőedény mellett porcelánt is, így ismerhette annak titkát. 127.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Egy préskorongon készült miskolci kőedénytál mintában, méretben hasonló egy telkibányai porcelántálhoz. Hullámos peremen, akantuszlevelekkel. Oblében nyolcágu rozetta. Az Iparmüv. Muzban 1837-ben bukkan fel először és 1842-ben szerepel utóljára. 127.old. 53-54. jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A telkibányaiakkal egyező miskloci kőedénytal fenekén "MISKOLC 838" jegy van. Felette benyomott IX, az évszám alatt egy H betü. Ezt a jegytől függetlenül nyomták a masszába. Ez Üttner nevének kezdőbetüje, a római szám a készités hónapja. Ez Hüttner szignált miskolci munkája. 127.old. 56.jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adataok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Egy másik telkibányai táltipus is van a miskolci kő-
edények között. Hullámos perem, öblében plasztikus szőlő
levelek. A miskolciban "Butykay Miskoltzon" jegy van, de az
egyik hasonló telkibányain ott a H-betü, mint az akantus
leveles 838-as miskolci tálon. Ez is Hüttner nevét jelzi
128.old. 57. jegyz. 3. kép.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és por-
celángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Bár Apátfalván csak rövid ideig volt a kőedénygyár bérlője, 1852-ben bekövetkezett haláláig ott maradt. Tevéke kenységének Telkibányán, Miskolcon kívül Apátfalva harmadik, egyben leghosszabb állomása. 129.old. 58-60. jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetének 11s.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF. keramikus

Ugylátszik, hogy a vezető feladata volt a minták beszer
zése is. Hüttner mintáival nemcsak Miskolcon, Telkibánya n
de Apátfalván is találkozunk, ahová 1842-ben költözött.
129. old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és por-
celángyár történetének 11o. old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Mihalik Sándor szerint ~~Hüttnernek~~ a Telkibányaról Miskolcra szökött Hüttnernek köszönhető a porcelán előállitása Miskolcon. Egy Telkibánya elleni pörében olvashatjuk: "s annak/ti.a porcelán/titkát más idegenek nek el árulva önön hasznokra nem forditották volna". 123.old. 40.jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Mihalik Sándor szerint a Telkibányáról Miskolcra szökött Hüttnernek

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A telkibányai igazgatósági ülés jegyzőkönyve szerint Hüttner és anyja nem a porcelán, hanem a "fabrika" titkát árulta el "idegeneknek". Miskolcon 1838-ban készült először porcelán, tehát erre gondolhatnánk, de valószínűleg préskorongon készült tál díszítéséről lehet szó, melyek egyezőek mindkét helyen. 127.old. 53-54.jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, I. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Miskolcra való költözésével egyidőben jelenik meg a porcelán Miskolcon Butykay gyárában. Ezek között összefüggés kell, hogy legyen. Butykay szerint Szernesen bányászott kaolinból készült a porcelánmassza. Az 1838-39-es készitmények csak átmenetet jelentenek a kőedény és a porcelán között. Bár dominál a kaolin, de sok még benne pl. a homok és kovakő. 130.old.

KATONA IMRE: UJABB ADATOK a Miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A Herman Ottó Múzeum Évkonyve. X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Nem ő készitette az első porcelánt Miskolcon. Az ott 18
1837-ben készült kőedények nem hasonlithatók más magya
gyar kőedényekhez. Ezek mészpátos tipusba tartoznak, a
miskolciak ban a porcelán alkotó elemeit, a földpátot,
kvarcot, sőt talán a kaolint is megtaláljuk. A Semmelweis
Orv. Tört. Muz egyik miskolci patikaedénye ebbe a kate-
góriába sorolható. 130. old.

KATONA IMRE: UJABB ADATOK a Miskolci kőedény-és por-
celángyar történetéhez 115. old.

A Herman Ottó Múzeum Évkonyve. X. 1971. Miskolc

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Bélapátfalván az egri papnevlő szeminárium birtokán először Hüttner vezette. 221.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi kőedénycserépgyár 1894 és 1928 között 221.old.

AZ EGRI MÚZEUM ÉVKÖNYVE, VI. 1968. Eger, 1969

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Peremén akantuszleveles, középen nyolcágú rozettás keményceserép tál Miskolcról, 1838-ból. H. jeggyel, ami Hüttnerre utal. 5. kép. Fekete repr. 121. old.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113. old

Az Iparműv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz. Évkönyve, XII. 1969. Bpest. 1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Permén akantuszleveles, középen nyolcágú rozettás porcelán tál Telkibányáról. 1838-ból H jeggyel. Ez Hüttnerre utal. 4. kép. Fekete repr. 120. old.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113. old

Az Iparműv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz. Évkönyve, XII. 1969. Bpest. 1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

---

2. kép. Kőedénytál Miskolc, 1838. Szőlőleveles minta. Hasonló Telkibányán. H. jeggyel. Hüttner munkája. Fekete kép 115. old.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113. old

Az Iparműv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz. Évkönyve, XII. 1969. Bpest. 1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

1.kép. Porcelán tál Telkibánya 1838. Szőlőleveles minta, hasonló Miskolcon is. H. betüs jeggyel. Hüttner munkája. Fekete repr. 114.old.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz.Évkönyve, XII.1969. Bpest. 1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Mivel a telkibányai porcelángyár állandóan veszteséggel dolgozot, azt ezért nem lehet felelőssé tenni Hüttnert, hogy ez annak a következménye, hogy ő a miskolci gyá gyárhoz szökött. 118.old.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparműv.Múz.és a Hopp Ferenc keletázsiai Művészeti Múz.Évkönyve. XII. 1969.Bpest, 1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

---

3. kép. Kőedény tál, Bélapátfalva., 1840-es évek első fe-
le/?/. Szőlőlevelés tál. Hasonló Telkibányán és Miskol-
coh is. H. jeggyel. Hüttner munkája. Fekete repr. 115. old

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113. old.

Az Iparműv. Múz. és a Hopp Ferenc keletázsiai Művészeti Múz. Évkönyve. XII. 1969. Bpest, 1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Hüttner József, "a T. Bányai Porcellán Gyár Igazgatója" levélben követelte annak a 3.200 pft.-nak a visszafizetését, melyet néhai apja még 1829-ben adott a telkibányai porcelángyár céljaira. Kérelmét elutasították. 110. old. 8. jegyz.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113. old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai művészeti Múz. Évkönyve. XII. 1969. Bpest. 1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Morvaországban tanult és valószínüleg onnan hozta magával Telkibányára, Miskolcr és Apátfalvára mintáit. Ezeket később is használták a gyárak. 122.old.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparműv.Múz.és a Hopp Ferenc keletázsiai Művészeti Múz.Évkönyve. XXI. 1969.Budapest, 1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Miskolcr való költözésével egyidőben jelenik meg ott a porcelán. Szerencsen bányászott kaolinból készült a porcelánmassza. De az 1838-39-es darabok csak átmenetet jelentenek a kőedény és a porcelán között. mert még sok bennük a homok vagy kovakő. 123.old.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai művészeti Múz.Évkönyve. XII.1969.Bpest.1970

HÜTTNER JÓZSEF KERESZTÉLY, papírgyáros

Nem azonos azzal a Hüttner József keramikussal, aki Morva- és Csehországban tanult és Telkibányán, Miskolcon valamint Apátfalván dolgozott. Keresztély Hollandiából jött Magyarországra és Pécsett alapitott papírgyárat. Ez már 1943-ban működött. 119.old. 22. jegyzet

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai művészeti Múz.Évkönyve. XII.1969.Bpest.1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Telkibányai, miskolci és bélapátfalvi kerámiái művészi leg ugyan nem valami kimagasló alkotások, de mivel évtizedekig meghatározták a magyar kerámia karakterét, jelentőségüket nem lehet lebecsülni. 123.old.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparműv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai művészet Múz.Évkönyve. XII.1969.Bpest.1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

1842-ben átvette az apátfalvi kőedénygyárat, de "csekély anyagi erővel birván", csak néhány évig tudta kézben tartani a bérleményt s az árendából "bíróilag kiutasittatik". 119.old. 21.jegyz

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparmv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai művészeti Mús.Évkönyve. XII.1969.Bpest.1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

1842-ben a miskolci kőedénygyár csődbe került. Hüttner az apátfalvi gyárat veszi bérbe. "ezelőtt mintegy tiz évvel ...tanúlta Morva és Csehországban a porcellán és kőedénygyártást, Apátfalván az egri papnöveldei intézettől, mint tulajdonostól a köedénygyártási jogot kitséelt te, s kőedényt és wedgewoodot kezde gyartani" 119.old. 21. jegyz

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz.Évkönyve. XII.1969.Bpest.1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus.

Neki tulajdonitották a pécsi papirgyár alapitását. A második iparegyleti kiállitáson szerepel 1843-ban, de akkor Hürrner még Apátfalván van. Anyagi romlása kétségessé tette e vállalkozását. A pécsi papirgyáros Hüttner József Keresztély, aki Hollandiából került Magyarországra. 119.old.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparmüv.Múz.6ó a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészet Múz.Évkönyve. XII.1969.Bpest.1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Mihalik irja: "A Hüttner-féle mesterkedéseknek lehet emléke az a felhőkön álló kinai alakokkal diszitett porcelántányér-Miskolc 1888 jegyel-mely több évtizeddel ezeleőtt, mint nagy ritkaság megfordult Csányi Károly, az Iparmuv.Múz egykori igazgatójának kezén".
116.old. 9.jegyz.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparmuv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz.Évkönyve. XXI.1969.Bpest.1970

HÜTTNER JÓZSEF,keramikus

Ő és anyja a porcelánkészités titkát vittek Telkibányáról Miskolcra.Az első miskolci porcelánokon 1838 jelzés látható és Hüttner Hüttner ekkor szökött meg Telkibányáról a porcelán készités titkával Miskolcra. Bár Molnár Lász,ó szerint már volt Miskolcon oly munkás,aki értett ehhez. 116.old.10.jegyz

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz.Évkönyve. XII.1969.Bpest.1970

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Mayer ék is sokszorositják Telkibányán Hüttnerék mintáit. Sok plasztikus, minta, festést nem igényló. Évtizedekig keresett és szivesen festett plasztikus szőlőleveleket mutató karélyos táltipus. Az Hüttner mintája volt. Mindenütt feltünik, ahol ő megfordult. Telkibányán, Miskolcon, Apátfalván. 276.old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény-és porcelángyár alapitása és működése 255.old.

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Egy 1838-as MISKOLC jelzésü tálon ott van a"H" betü,szerintünk Hüttner monogrammja.E tipus Telkibányán még 1853 ban is feltünik.Ezen is rajt van a Hüttner-monogramm, a "H" betü. 276.old.

ATONA IMRE: A telkibányai kőedény-és porcelángyár alapitása és müködése 255.old.

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc,1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

Szilvássy Tóbiás, telkibányai gyári számtartó távozása nem állt összefüggésben Hüttnernek valamint anyja, özv. Hüttner Mátyásnénak és vejének Haizl Antalnak pánikszerü telkibányai szökésével. Ők átmenetileg a miskolci Buttkay-féle kőedénygyárban helyezkedtek el, de ennek bukásával Apátfalvára kerültek. 267.old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény- és porcelángyár alapitása és müködése 255.old.

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, Xi. Miskolc, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

óóó

A gyárat nem távozásuk hozta neház helyzetbe, de az uradalom pénzügyi zavarai, éppen ezért ment el anyjával Hüttner Mátyásnéval együtt Miskolcra és ott az ottani kőedénygyár szolgálatába állott. 260.old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény-és poroslangyár alapitása és működése 255.old.

A Herman Ottó Múz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

HÜTTNER Jo[illegible], keramikus

1837-38 a telkibányai porcelángyár kritikus évei. Mihalik szerint az az oka, hogy Hüttner és anyja néhai Hüttne Mátyásné a regéci porcelángyárat nem csak elhagyták, de annak titkát idegeneknek elárulták. De bonyolultabb okai voltak. 260. old. 8. jegyz.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény-és porcelángyár alapitása és müködése 255. old.

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

A gyár zökkenőit többféleképen igyekeztek megoldani. Mindenekelőtt a vezetőkrizist, ami Hüttnernek és anyjának 1838-ban történt váratlan távozásával állt elő. 1841-ben Wagner Julius a felügyelő, az első ember, de csak Mayer János személye mozditotta ki a gyárat a mélyponról. 268.old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény- és porcelángyár alapitása és működése 265.old

A Herman Ottó Múz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

HÜTTNER József, keramikus

Levélben követelte a 3.200 pftnek visszafizetését, melyet atyja H.Mátyás, még 1829-ben adott a gyárnak. Közben anyjával Miskolcra költözött és az ottani kőedénygyár szolgálatába szegődött. Kérésüket elutasították. 260.old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény- és porcelángyár alapitása és működése 255.old

A Herman Ottó Muz.Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

HÜTTNER JÓZSEF, keramikus

1838-ig Telkibányán működött, majd Miskolcra szökött az ottani Kőedényagyárba. Rozettás tál permén akantuszz levelekkel. Fenekén: "MISKOLCZ 838" és H. betű. Ez Hüttner re utal. Hasonló tál Telkibányán is e jeggyelszintén 1838-ból. Ez porcelán, a miskolci keményecserép. 113. old. 1-4. jegyz

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113. old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz. Évkönyve. XII. 1969. Bpest. 1970

Hüttner Mályás

A regéci porcelángyár vezetője.
1827-1837-ig

A gyár Telkibányán működött.
Később.

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a Zemplét,
Bp. 966,

210 l.

MDK

Hüttner Mátyás keramikus

a regéci porc.gyár vezetője 1829-től. mh. 1838.

Mihalik S: Adatok a regéci porcelángyárt.tört.hez.
Müvtört tanulmányok. Müvtört.Dokument.Közp.Évk.
1954-55. Bp. 1957, 109-152.1.

r:

eszánsz kisbronz.

:

zy, Csontváry, Gulácsy, Mednyánszly,
gry müvei.
d kompoziciók, 3. más festők képei

ányok

Hüttner Mátyás

fia H. József

1829-1837-től a régéci telkibányai porcelángyárat vezette.
utána fia.

Brestyánszki Ilona: A kéramia és porcelán története. Bp. 1966.
210.o.

Hüttner Mátyás, keramikus

A regéczi hercegi gyárban volt vezető. A miskolci porcelán és kőedénygyári Hüttner Józsefnek az atyja. Jól ismerte a porcelán gyártást, igy fia is ismerte ezt. 249.o.

Molnár Mázló: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Evkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

M.D.K.

Hüttner Mátyás, keramikus

1829-ben kerül a regéci porcelángyár igazgatói állásába. Származása nem eléggé ismert. 175.o.

Mihalik Sándor: A magyar porcelángyártás kezdetei 168.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M. D. K.

HÜTTNER Mátyás

Telkibányán a porcelángyártás
vezetője 1829-től

Meghalt. 1837.

Mihreg. 116 – 119. 120, 124,

HÜTTNER MÁTYÁS, keramikus

Höttner József atyja. Hüttner Mátyás kitünő szakember lehetett, de a telkibányai porcelángyár rentabilitását neki sem sikerült nyolc év alatt biztositania. 118.old. 118.old.

KATONA IMRE: Hüttner József keramikus munkái az Iparművészeti Múzeumban 113.old.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc keletazsiai Művészeti Múz.Évkönyve. XII. 1969.Bpest, 1970

HÜTTNER MÁTYÁS, keramikus

A telkibányai porcelángyár vezetője volt. 1837-ben történt bekövetkezett halála, majd özvegyének és fiának Józsefnek áttelepülése Miskolcra kétségtelenül fokozta a problémákat Telkibányán. 125.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény- és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

Hüttner Mátyás, keramikus

Özvegye beadványban követelte, a telkibányai porcellángy
gyártól, hogy férjének, a gyár igazgatójának a gyárral sz
szemben fennálló 3200pft követelését, mely összeget ő kö
kölcsöözte a gyárnak, fizessék vissza. Visszautasították.
Egyrészt, mert fiával együtt /H. József/ elhagyták a gyárat
és annak titkát idegeneknek elárulták. 267.old. 20.jegy

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER MÁTYÁS, keramikus

A telkibányai porcelángyár igazgatója. Jelentős jövedelmet könyveltek el, igazgatói tevékenységét hasznosnak, sőt kiemelkedőnek minősitették. De megvizsgálva az extraktusokat, kiderül, hogy ráfizetéssel dolgoztak. 267. old. 25. jegyz

KAZOMA [illegible]: Az apatfalvi kőedénygyár első évtizedei 250. old.

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER MÁTYÁS, keramikus

A Telkibányai Porcelángyár nem tudta volna visszafizetni a kölcsön adott 3200 ft-ját, amit Hüttner a gyárba invezstált, Hüttner kitünő szakember lehetett, de a vállalat rentabilitását neki sem sikerült 8 év alatt biztositani. 268.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER MÁTYÁS, keramikus

A telkibányai kerámiagyár árendása az 1830-as években Hüttner Mátyás volt. Ő csak az üzemeltetést biztosította, a felszerelésről a tulajdonos-földesur, ez esetben Brentzenheim herceg gondoskodott. Így lehetett ez Apátfalván is Fia József esetében is. 261.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER MÁTYÁS, keramikus

Telkibányán porc. gyár igazgató. 1838-ban: "a fabrikásoknak hátra lévő ..illetőségek" 714 ft-ot tesznek ki. A gyár egész jövedelme még a mindennapi költségek fedezésére se sem elegendő, pótlása "tetemes áldozatokba" kerül "az uradalomnak". Halála 1837-ben, özvegyének és fiának, Józsefnek Miskolcra költözése fokozta a problémákat Telkibányán. 268. old. 31. jegyz

KATONA IMRE: Az apátvalvi kőedénygyár első évtizedei 259. old.

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

HÜTTNER MÁTYÁS, keramikus

Az első évszámos készitmény regécen 1831-ből való. 1829. nov. 23-án kelt szerződés szolgált az első gyárigazgató, Hüttner Mátyás működésének alapjául. 255.old. 3.jegyz.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény-és porcelángyár alapitása és működése 255.old.

A Herman Ottó Muz.évkönyve, XI. Miskolc, 1972

HÜTTNER MÁTYÁS, keramikus

1830-ban csak 4-en vannak az iradalom "Fabricia Status personalisán"Hüttner Mátyás igazgató,Ducsay János számtartó,Pitiek Jakab"Törő Molnár" és Jakab Ferenc"Porcellán Molnár".Tehát ekkor még nem folyt tényleges porc. gyártás..256.old. 6.jegyz.

KATONA IMRE: A telkibányai edény-és porcelángyár alapitása és működése 255.old.

A Herman Ottó Muz.évkönyve,XI. Miskolc,1972

HÜTTNER MÁTYÁS, keramikus

Bár ugy tudtuk, hogy a telkibányai porcelángyár tetemes hasznot is hajtott és Hüttner igazgatói tevékenységét hasznosnak, sőt kiemelkedőnek gondoltuk, de ha az extrak tusok adatait elemezzük, megdöbbentő képet kapunk. Tiszta ráfizetés volt az eredmény. 260.old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény-és porcelángyár alapitása és működése 255.old

A Herman Ottó Muz.Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

HÜTTNERNÉ, keramikus

Hüttner József, keramikus már 1843 októberében Apátfalván kellett, hogy tartózkodjon, "mert anyja, aki márványozó és festő volt, ott halálozik le 1843 októberében".

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old.

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 197-

HÜTTNER CSALÁD, keramikusok

Mayer János 1842 után készitett áruk különböznek az 1838 előtti Hüttner daraboktól. Hüttneréknél művészi szempontok érvényesültek. Szép, diszes áruk. A csehekhez hasonlóan gazdag aranyozás. Finom festés, kisplasztika, sok a diszáru. - Mayer szakit ezzel, jó kialakitásu és szép külsőre törekedtek az edényárunál. 276.old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény- és porcelángyár alapitása és működése 255.old.

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

MDK

Hüvös Iván

Nem zárta ki 3 tagját a Munkácsy Céh. Az Est, 1935. febr. 10. 2.1.

Hüvös Iván

Művével nevepel a Munkány-
léh Ernst-múzeumban ren-
dezett kiállításán.

Ujság. 934. v. 13.
N.u. 934. v. 13.

Hüvös László

MÜVÉSZETTÖRTÉ
DOKUMENTÁCIÓS KÖZ
Budapest, XIV. Dózsa Gyö

M.D.K.

Hyeremias

Olasz lapicida az ostrom alatt a várban marad.
6 olasz kőműves és 2 kőfaragó marad még ott.

Dótshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 176. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

Hyeronimi Otto, rajzkárnár MDK

1824 ben készült Győr térképén a déli és a délkeleti várfalak le vannak bontva. 320. old

Gazdag László: Győr város térképei. 295.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve, Győr.1965.
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

Kassa

Hyeronimus Goldschlager 1527-38

Arch.Közl.1899. XXI. 142

M.D.K.

Hyeronymus

1542 jún.8-án Damast mester mellé,mint kőműves érkezik.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl,179.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Hyerónimus

Kőfaragó,1551 nov.végéig dolgozik.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár
épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.188.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Hyeronimus

1563-ban itt dolgozik,az itt maradtak mellett,
milanói kőmüves.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár
épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.179.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

MDK

Hyeronimus Werckmeister

1556-ban a megrongált eröditések épitésével volt megbizva a király által.

Kenény Lajos: Kassai épitömesterek. Renaissance korszak. MMKE Közl. 1904. évf. 78.l.

28 kötet, 3. füzet

Hieronimus Werckmeister

A megrongált kassai erődítések
építésére 1556-ban a király küldte
ki havi 10-fit fizetése volt

irod Kemény L.: kassai
építőmesterek

+ K + 78.1

MMEE köd
1904

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

.....tantárgyakbó

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Hyeronimus Goldschlager

1527-1532. Czcimentes volt a pénzverő háznál a mi egy 1527 ki adatból kitűnik. 1532. adott fizet 25 denárt

Letiszt[illegible]

Mihalik József Kassavaros ötvösegének tortenete. Szent 1900. 142. l.

Markó Károly, idősebb

festő.

Hyeronimus, „werckmeister" M.D.K.

1556-ban, a király rendeletére megerősíti a Kassai várat és ezért a várostól havi 10 ft-t kap.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1904. 38.köt. 78.old.

Hyeronymus kőmüves M.É.K.

Milánó

1563-ban dolgozik az egri vár építkezésén

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger-1964 179.1.

M.D.K.

Hyeremias, Capícida

ar 1552-es ostrom alatt is az egri várban dolgozik.

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

343. old.

M.D.K.

Hieronimus kőfaragó

Giovanni Maria mester mellett 1551-ben dolgozik az egri várban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 343. old.

M.D.K.

Hyeronimus, olasz kőműves

Damianus mesterrel
1562-ben lép az egri vár
szolgálatába.

Heves negye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 343 old.

Hyeronymus kőfaragó M.D.K.

1551-b en az egri vár épitkezésénél dolgozik

Dótshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésin 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964.

188.1.

M.D.K.

Hyerony mus kőmüves M.D.K.

1562-ben az egri vár épitkezéséből dolgozik

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 179.l.

Ηγεσιν πως κ'εμενες

Μ.Δ.Χ.

H yere mias kőmüves M.D.K.

Az 1552-es ostrom alatt szükségessé váló munkáka végzi

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között 176.l.

Az Egri Müzeum Évkönyve I. 1964.

Elias Hygel (Hügel)

alkotta a Stotzing-i servita-templom oltár-díszmüvét.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.

II/b. kötet

1003 l

MDK

Hyld János, mester

gyakorlati feladatokat, eröditési munkálatokat végezett. XVI.sz.eleje.

Horváth Henrik: Budai kőfaragók és kőfaragójelek. Bp.1935.

106.1.

MDK

Hyld János, királyi épitész

//factor reginális majestatis/

a budai vár elött álló királyi házat javitotta.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek. Bp.1935. 44.l.

Styfkó János

pesti ásztalosmester az egri Kéchenyi u. 1-5.
sz. a. érseki palota irónsztal alkotója. 19-ik
század eleje.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII köt.
Budapest, 1972.

5161

Styfkó János

- műve az egri Széchenyi u. 1-5. sz. a. érseki palota redőnyös íróasztala. Pest. 1800 körül. Reprodukció.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

5211

Hyld János

(Hyd-nek is írva)
épitész
II. Lajos király szolgálatában.

Fraknói Vilmos:
Műtörténelmi adalékok II. Lajos király-nak 1525-ik évi udvari számadásaiból.
Arch. Közl
1876. X. k. 3. f.
49, 55. l.

Fogl nem említi.

portrait d'artiste à l'effet lyrique. Ajoutons
dore Rousseau, Millet, Daubigny, Jongkind,
tisse, Derain et *Braque* avec une ou plusieurs
maîtres plus anciens ne sont représentés que
saisissante de *Goya* („Le Pendu"). À mentioner
tableau de *Wilhelm von Uhde* et la belle série de
von Pettenkofen.

urs „pièces uniques", ce qui est pour ce genre
tatuettes (Nos 273 et 300 de notre catalogue)
de la fameuse Coll. de *Richard Kaufmann,*
Coll. *Bournet de Verron* à Paris, le *Guérrier*
que d'autres pièces remarquables (Nos 229,
à mentioner particulièrement.

rs de la collection demi-séculaire du Baron
u public collectionneur à l'étranger.

K. Pogány

Ioannes Hyld factor Reginalis Maiestatis

épitész

II. Lajos kincstárnokának Thurzó elemnek 1525. jan 11. jul. 15 terjedő számadási könyvében fordul elő. M. N. Muzeum.

Fraknói Vilmos. A számadási könyvek mintörténelmi jelentősége. Arch Ert. 1876. X. 107. l.

Hyld János

kir. építész

a budai várban ha királni kir. bizavit. ért 20-fit
kir. kocsinia épit. ért 60-fit 1525

1 – erődítési munkálatok

Horváth budai kőfarasók
és kőfar. jelek

44. 1 – 1935

106

Der Alchimist

benfabriken München

6846 321

Hyld (Hyd) Janos

épitém 1525–

l.

Arch. Kozl. 1876. X. k

III. fürcs. 49. l. 55. l.

VIII, Múzeum-körút 6. Tel.: *46-1-45
apest IV, Kossuth Lajos-u. 18. Tel.: 89-5-40
takarékpénztári csekkszámla száma : 37.473

---

igta

azaz: T i z e n k e t t ő -

- - - *pengő* - - - *fillérről*

...kat a Kintolvánnyozás
...tani méltoztassan
Bruáló-tintelettel

HYNGELLER JÁNOS ?.szobrász

A székesfehérvári Jezsuita templom sekrestyéjének faragványait 1764-67 között a helyi hagyomány BAUMGARTNER BERNÁT jezsuita fráter nek tulajdonitja, de újabban az időpontok zavarai és stiluskritikai meggondolások alapján HYNGELLER JÁNOS nevéhez kötik készitésüket.
V.tábla. Jesuitenkirche von Székesfehérvár, "Hl.Petrus" fekete repr.

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. K. 1969. Székesfehérvar

HYNGELLER JÁNOS ?.szobrász

A székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének fafaragvá-ait 1764-67 között a helyi hagyomány BAUMGARTNER BERNÁT jezsuita fráternek tulajdonitja,de újabban az időpontok zavarai és stiluskritikai meggondolások alapján HYNGELLER János nevéhez kötik készitésüket.119.old VI.tábla.Jesuiten kirche von Székesfehérvár,"Der Schutzengel". fekete repr.

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holtzschnitzereien in der der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA.Az István Király Múz.Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

HYNGELLER JÁNOS ?, szobrász

A székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének fafaragványait 1764-67 között, a helyi hagyomány BAUMGARTNER Bernát, jezsuita fráternek tulajdonitja, de újabban az időpontok zavarai és stiluskritikai meggondolások alapján HYNGELLER JÁNOS nevéhez kötik készitésüket. 119.old VII. tábla. Jesuitenkirche von Székesfehérvár, Kalvarienberg". Fekete repr.

PÁTER KOVACS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvarer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

HYNGELLER JÁNOS ?, szobrász

A székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének fafaragványait 1764-67 között, a helyi hagyomány BAUMGARTNER BERNÁT, jezsuita frátternek tulajdonitja, de újabban az időpontok zavarai és stiluskritikai meggondolások alapján HYNGELLER JÁNOS nevéhez kötik készitésüket. 119.old VIII.tábla. Jesuitenkirche von Székesfehérvár, "Hl. EMMERICH." Fekete repr.

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holtzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

HYNGELLER JÁNOS ?,szobrász

A székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének faragványait 1764-67 között a helyi hagyományok BAUMGARTNER BERNÁT,jezsuita fráternek tulajdonitják,de újabban az időpontok zavarai és stiluskritikai meggondolások alapján HYNGELLER JÁNOS nevéhez kötik. 119.old IX.tábla.Jesuitenkirche von Székesfehérvár,"Mariä Himmelfahrt". Fekete repr.

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holtzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA.Az István Király Muz.Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

HYNGELLER JÁNOS, szobrász

A székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének faragványait 1764-67 között a helyi hagyomány BAUMGARTNER BERNÁT, jezsuita fráter nek tulajdonitja, de újabban az időpontok zavarai és stiluskritikai meggondolások alapján HYNGELLER JÁNOS nevéhez fűzik. 119.old.
X.tábla. Jesuitenkirche von Székesfehérvár, "Die Grablegung Christi". Fekete repr.

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. I. 1969. Székesfehérvár

HYNGELLER JÁNOS, szobrász

A székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének fafaragásait 1764-67 között a helyi hagyomány BAUMGARTNER BERNÁT, jezsuita fráternek tulajdonitja, de újabban az időpontok zavarai és stiluskritikai meggondolások alapján HYNGELLER JÁNOS nevéhez füzik. 119.old

XI. tábla. Jesuitenkirche von Széke fehérvár, "Die Verklärung des hl. Johannes Nepomuk". Fekete repr.

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. A. 1969. Székesfehérvár

HYNGELLER JÁNOS, szobrász

A székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének faragásait 1764-67 között a helyi hagyomány BAUMGARTNER BERNÁT, jezsuita fráternek tulajdonitja, de újabban az időpontok zavara és stiluskritikai meggondolások alapján HYNGELLER JÁNOS nevéhez fűzik. 119.old
XX XII.tábla. Jesuitenkirche von Székesfehérvár, "Hl. Aloisius". Fekete repr

PÉTER KOVACS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhunderts 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

HYNGELLER JÁNOS, szobrász

A székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének fafaragványait 1764-67 között a helyi hagyományok BAUMGARTNER BERNÁT, jezsuita fraternek tulajdonitjak, de újabban az időpontok zavarai és stiluskritikai meggondolások alapján HYNGELLER JÁNOS nevéhez fűzik. 119.old
XIV.tábla. Jesuitenkirche von Székesfehérvar, Die Auffindung des Leichnams des hl. Franciscus Xaver
Fekete repr

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holtzschnitzereien in der Székesfehérvarer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhunderts 119.old

ALBA REGIA. Az Istvan Király Múz. Évkönyve. X. 1969.
Székesfehérvár

MDK

botfai Hüvös László

/k.i./: Téli tárlat a Nemzeti Szalonban.
Pesti Napló 1938. jan. 23.

Hüvös László

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

M. 1933. IV. 20

Hüvös László

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

M. H. – 1933. IV. 19.

M. D. K.

Hüvös László festő

1905-ben a nagybányai szabadiskola növendéke

Réti István: A nagybányai művésztelep
Bp. 1954. 58. l.

MDK

Hüvös László

Liszt Ferenc szob.
Berlioz "

Uj helyet kapott több bpesti szobor. Magyar Nemzet, 1949. jul. 30.

MDK

Hüvös László szobr.

Tábori Kornél: Páris magyarjai. Bp.é.n.
82 l.

MDK

Hüvös László

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 35. l.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM — NÉPRAJZI MÚZEUM
ETHNOLÓGIAI ADATTÁR
Budapest, VIII., Könyves Kálmán körút 40
Telefon: 331-142

MDK

botfai Művös László szobr.

Leányfej, szob.

Gyermekfej, "

Férfifej, "

Tanulmány, "

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 15 l.

MDK

botfai Művös László szobr.

Fragment, szob.

Tanulmány, "

Arckép, "

Kut-terv, "

19 l.

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj.

MDK

Botfai Hüvös László szobrász

Álom, szobormü

Férfifej, "

Női akt golyóval, "

Fekvő női akt, "

15 l.

Tav. kiáll. Mücsarnok 1925. máj.

MDK

Botfai Hüvös László szobrász

Birkózó, szobormü

Leányfej, "

Férfiarckép, "

"

Tav. kiáll. Mücsarnok 1925. máj. 15 l.

MDK

botfai Hüvös László szobr.

Fekvő női akt, szob.

Férfifej, "

Tanulmányfej, "

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 15 l.

botfai Hüvös László szobr.

Fiuarckép, szob.

Férfifej, "

Táncosnő, "

Tanulmány, "

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 15 l.

Kövös László

Kiállít

N. V. 1935. T. 20.

Hűvös László

Hat terve, a Lechner-szoborpályázaton.

P.H.930.IV.11.

Hűvös László szobrász

Mellszobrokkal szerepel a XXI. velencei biennálén

Nemzeti Újság 1938 VI. 19

Hüvös László
szobrász

— **Az olasz követ Hüvös László szobrászművész műtermében.** Ascanio *Colonna* herceg, olasz királyi követ, Pignatelli di *Monte* Calvo herceg, Hász Aladár dr. miniszteri tanácsos, Markos Béla, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója és Francesco *Lo Faro* követségi titkár társaságában pénteken meglátogatta botfai *Hüvös* László szobrász műtermét. A látogatás főcélja, hogy megnézzék Mussolininek befejezés előtt álló monumentális méretű szobrát. A követ és a társasága nagy örömmel szemlélték a Duce szobrát, annak erőteljességét, monumentális voltát és melegen gratuláltak a kitünő művésznek.

Lipsia
1935. VII. 27

Fülöp László

Szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Hűvös László

A Népművészeti Kiállítás termeiben Lehel Mária festővel együtt bemutatjuk. Kiemelik női tanulmányfejét.

Est. 934. XI.25. Ujság. 934. XI.24
N.U. 934. XI.24. B.H. 934. XI.25
P.H. 934. XI.24 Magyars. 934. XI.25
M.Orn. 934. XI.25.

~~Hüves~~

Hüvös Lánlo

Művével nevepel a Munkány-
léh Ernst Múzeumban ren-
dezett Kiállításán.

ujság. 934. v. 25.

N. ů. 934. v. 20.

ujság. 934. v. 13.

M.D.K.

Hüvös László szobrászmüvész

Bán Antal iparügyi miniszter feleségét mintázza.
Fényképfelv. a müvészről, a szoborról és mede modelljéről.

"Képpel..." c. rovat
Szinház, Bp. 1946. juli. 17-23. II. évf.
27. sz. 14. lap

botfai Hűvös László

„Onni Talas azszépe" szerepel a
hűrasnak téli táslatán

hagyarság 1938 II. 6.

Fülöp László

Csoportkiállításon szerepelt a Tamás Galéri-
ában.

PH 1935. I. 20.

M.D.K.

Hüvös László

"Hector Berlioz, a nagy francia zeneszerző, a Rákóczi-induló...alkotója szobrot kap Budapesten. A szobor Hüvös László munkája"- adja hirül a "Tarka Barka" c. rovat.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o.ápr. 19-25.
III. évf. 16. sz. 9. lap

M.D.K.

Hüvös László, szobrász

két alkotását, Liszt és Berlioz mellszobrát, melyek sorájg a Károlyi kertben állottak – a hőbányai Csajkovszkij parkba helyezik át.

Gárdonyi Jenő: A budapesti szobrokról

Müvelt Nép, 1956. jul. 22.

Hüvös László MDK

Onni Talas, gipsz

Mücsarnok 1938 Téli kiállitás

botfai Hüvös László

MDK

Tanulmány, márvány

Műcsarnok 1933. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Hüvös János szobrász M.N.G.

15 szobrát a Magyar Nemzeti Galériának ajándékozta.

Napló

Magyar Nemzet 1963. november 10. 8.1.

MDK

Hüvös László, szobrász

Gondolkodó.

Liszt-fej. Ezt valószinüleg a főváros Zeneiskolája kapja.

Harminc szobor utra kél a főváros raktáraiból.
Uj Magyarság. 1937 jun.6.

botfai Hüvös László, szobrász

Francesco Orestano.	Gipsz.
Szönyi István portéja.	"
Berlioz.	Bronz.
Joseph Lhevinne.	

Nemz. Szalon.-Téli tárl. 1938 jan.-febr. Kat.

MDK

Hüvös László, szobrász

Vágyakozás. Bronz.

MK.Seg.Biz.Hüv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 7.1.
Szépm.Muz.

Hüvös László, szobrász

nem törődik a szépséggel, a felülethatás finomságaival, nagy formákban szólaltatja meg expresszionizmusát. Határozott arcképet csak egyet mintázott:
Jalsovszky Károly.

Ybl Ervin: Kép- és szoborkiállitások.
B.H. 1934 nov. 25. 2o.1.

MDK

botfai Hüvös László, szobrász.

Onni Talas. Gipsz.

KMTárs. Téli tárl. 1938. febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarn. Kat. 6.l.

MDK

Hüvös László,

1905-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 81. l.

-1- M. D. K.

botfai HÜVÖS László szobrász

1883 -

Comt. Jean de S. Chamant képmása

Férfitej

Férfitej (1934.)

Férfiképmás

Férfiképmás (1936.)

A M. N. Galéria állagjegyzéke I./a. r.

Bp. 1959. 174. l.

M. D. K.

bolfai HÜVÖS László szobrász

Férfi mellszobor

Fiatal nő képmása

Imaoka Dzsnicz író feje (1932.)

Női fej (1937.)

Női képmás

A M. N. Galéria állagjegyzéke I./a. r

Bp. 1959. 175-176.

botfai HÜVÖS László szobrász

Ódry Árpád mellszobra (1922.)

Petrovics Elek mellszobra (1936.)

Schuler Dezső alpolgármester (1936.)

A M. N. Galéria állagjegyzéke I/a. n

Bp. 1959. 176-177. l.

Hüvös László, szobrász

Orsz. Társ. Biz. Int. Közp. épületének dombormüvei és szobrai között az ő műve is szerepel. 1913-31.

Bajó-Gyula : Budapest ujabbkori épületszobrászata. Bp. 1942. Pázm. P. Tud. Egy. dolgozatai. 64. l.

MDK Hüv

Hüvös László, szobrász

szobrászati kisérletei a rodinismus összes fogásaival de Rodin lelke és nagy müvészete nélkül.

Farkas Zoltán: A Nemzeti Szalon őszi kiállitása. Vasárn.Ujs. Bp.1911.Szept.17. /38.sz. 58.évf./ 753.l.

MDK

Hüvös László

Ifjuság

Leányfej

Emlék

Lehel Mária és Hüvös László müveinek kiáll. Szép-müvészeti kiállitások. Bpest 1934. nov.

MDK

Hüvös László

Melancholia

Fiatal leány

Éva

Lehel Mária és Hüvös László müveinek kiáll. Szép-müvészeti kiállitások. Bpest 1934. nov.

MDK

Hüvös László

A Gyámoltalan és az Elszánt

Rabnő I.

Rabnő II.

Lehel Mária és Hüvös László müveinek kiáll. Szép-müvészeti kiállitások. Bpest 1934. nov.

M.D.K.

Hüvös László, szobrász

Szent Kristóf szobrát 1913-ban állítottár fel a Vorosilov út elején. A carrarai márványból készült mű háború alatt súlyosan megrongalódott; ma bronzból öntött másolata áll a helyén.

Róna Tibor: Budapesti kirándulóhelyek

Bp. /1960/. Panoráma, /Magyarország irásban és képben 1.köt./

236. old.

M.D.K.

Hüvös László

"Szent Kristóf" c. müvével szerepel a Mücsarnok téli kiállitásán, melyről SENEX sign.-val számol be a "Képzőmüvészet" c. rovat.

Budapesti Illusztrált Szalon Lapok, Bp. 1910. dec. hó.

Kisfaludi László

Budapesten született 1883-ban, Budapesten és Párizsban tanult. Legismertebb munkája zeneszerzőkről készített arcmás-sorozata.

Gádor E.: Budapest szobrai. Budapest, 1955. 33 l.

Illyés László

"Szent Kristóf", XIV. ker. Városliget, Vorosilov út, a Műcsarnok mellett, 1913-ben állították fel, 2,60 m magas márványszobor, 0.85 m magas talapzaton.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955 34 l.

Stróbl László

A művet Párizsban mintázta és faragta, hazaérkezése után azt a Fővárosnak adományozta.

„Anyai szeretet" II. ker. Vérhalom tér, 1937-ben állították fel, kő, kerek kő-talpazaton; 2,10 m magas.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 34.

Hüvös László (1883-)

kiállitott műve:

Női maszk. Bronz, 25 cm. Gök J. Képtár, Ybl E. kapatéka.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7x t. /A huszadik század magyar művészete./

16. l.

Hűvös László szobrász

Gyűjteménye anyaggal szekszel a hűvösaknak tavasi Tárlatán „Fragment" (emlitve)

Az Est 1925 V. 16

Hüvös László (1883-)

Töprengő.
Szobor.Haraszti kő.Sign.909.

Schuler Dezső alpolgármester képmása.
Szobor.Márvány.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Hűvös László szobrász

Szekeres a Kép. mův. Fakultás
tavaszi tárlatán a műsaknak-
nak-ban

Magyarság 1925 V.16

Hüvös László. szobrász

24 műve nekrológ a hűcsaknak

tavaszi tárlatán

Magyarság 1925 v. 7

Hüvös László

Hüvös László szobrai

A Mária Valéria uccai új helyiségben, kissé túlzsúfolva talán, *Hüvös* László állítja ki régi és új műveinek gyüjteményét. Régi arcképeinek virágzó életkifejezésével szemben most az aszkézis és a halál gondolatköre izgatja fantáziáját: de régen vagy most, Hüvös mindig az extrém arcmunkát és a túlfűtött lelki élet kifejezését tartja a szobrászat igazi otthonának. Legyőzte az akadémikus pátoszt, de rabul ejtette az expresszionista fantázia: stílustiszta formavilágot nem sikerült, vagy nem is próbált, kialakítani. Régi párizsi bronzarcképei mellett reformátor-szobormodellje a legerősebb műve.

(G.)

MO. 1932. XI. 6.

M.B. 932. XI/6.

Hüvös László

— **Botfai Hüvös László kiállitása.** A „Szépmüvészeti kiállitások“ Mária Valéria-utcai helyiségeiben vasárnap nyilik meg botfai *Hüvös* László gyüjteményes kiállitása. A termeket zsufolásig megtöltik Hüvös László alkotásai: barokkos izü mozgalmas formaritmust verő kompozició-tervek, allegorikus emlékmüvek és a szoborportrék egész sorozata. Botfai Hüvüs Lászlóban két ellentét oldódik fel és mosódik össze a tehetség választóvizében: gótikus sóvárgás az élet magasabbrendü átszellemesitése felé és a naturalizmusnak a meggyőzésig való felfokozása. Az előbbi a szimbolizálás és a Rodin-i festőiség, az utóbbi a verizmus utjait járja. Ezt a stilusbeli dualizmust Hüvös László egyéniségének szuggesztivitásával köti össze és a mesterségbeli tudás, a modellálás virtuozitásával hozza közös nevezőre. Ez a kettősség végül változatosságban fokozza is a hatalmas anyagot, mert a hitet és áhitatot sugárzó optimizmustól a keserü és kiábrándult pesszimizmusig, a barokkos formajátéktól a monumentalitást kereső, rusztikus erejü előadásig terjeszti ki a müvész akció-radiuszát. Botfai Hüvös László érdekes tehetsége legmaradéktalanabbul mégis a portréken érvényesül: *„Balabanoff“*, *„Mécs László“*, *„Imaoka“*, *Angol férfi“* arcmása és egész sereg más arcmása él, vall, — és minden dicséretet megérdemel. *(m.)*

Mk. 1932. XI. 6.

Iria badnaay

Hüvös László

— **Hüvös László szobrai.** A Szépművészeti Kiállítások Mária Valéria uccai helyiségében *Hűvös* László szobrászművész állítja ki műveit, az utolsó tíz év értékes termését. A két kis teremben közel 70 szobor — arcképek és kompozíciók — van elhelyezve. Kevesebb talán több lett volna, különösen ennél a jeles szobrásznál, akinek szobrai a látszólagos nagy különbségek és változatosság ellenére is lényegében egyformák. Mindegyikben ugyanaz a lázas pátosz és monumentalitásra törekvés él, amely áttöri a legkülönbözőbb hatásokat mutató formákat. Hűvös elsősorban Rodin hűséges és lelkes követője, de — mint szobrai mutatják — George Minne plasztikáját és a német késő gotikát és barokkot is jól ismeri. *(—r.)*

Est 1932. XI. 6.

Hüvös László

— **Botfai Hüvös László gyüjteményes kiállitása.** November 6-án, vasárnap délelőtt 11 órakor nyilik meg a Szépmüvészeti Kiállitások termeiben (V., Mária Valéria-utca 8.) botfai *Hüvös* László szobrásznüvész gyüjteményes kiállitása. A kiállitó müvész az utolsó tiz esztendejének alkotásait mutatja be. A tárlat hétköznap 9—6-ig, ünnepnap 2-ig tekinthető meg.

Vh. 1932. XI. 3.

Hüvös László

— **Hüvös László kiállítása.** Vasárnap délelőtt nyilt meg botfai *Hüvös* László kiállítása a *Mária Valéria utcai* kiállítási helységben. Elhivatott művészkézre vall a tárlat minden egyes darabja, amelyek megállitják a nézőt s benne a harmonikus szépség maradéktalan babérát keltik. Vernisage közönségének körében különösen nagy sikert aratott Mécs László remek portréja.

Hétfői Napló
1932
XI. 7

Hétfői Napló 1932. XI. 7.

Hüvös László

H. BH. 932 XI. 6

* **(Hüvös László szobrai.)** Hüvös László az utóbbi időben ritkán szerepel kiállításokon, ezért most egyszerre nagyobb gyüjteménnyel mutatkozik be a Mária Valéria-utca 8. szám alatti szalonban. Kiállította azokat a mély jelentőségű kompozíciókat is, amelyekben érzelmi állapotoknak keresi plasztikai kifejezését. Ezek mind stilizált, az emberi karakter bizonyos oldalát erősen hangsúlyozó fejek és alakok, mint ahogyan a középkor elképzelte, vagy ahogyan a középkori szobrászaton ihletett képfaragók elképzelik. Nem igen érezzük, hogy milyen anyagból gondolta el szobrait, a formákat inkább a kifejezés hatja át, mint az anyaghoz való kötöttség. Kétségtelen az erős spirituális vonás Hüvös e szobraiban. Talán a német *Barlachhoz* áll a legközelebb. A debreceni kálvinista szoborpályázatára készült, a bibliát ihletten tartó, kitűnő alakja is ezt bizonyítja. Ez a bensőség jellemzi *Szeretet* című márványszobrát is, amely Budapest egyik közterét fogja ékesíteni. Mint portraitista, Hüvös kétségtelenül a régebbi francia iskola neveltje. Néhai Rodin az ideálja, de a mintázás nála sokszor nem olyan impresszionisztikus, mint a nagy francia mesternél. A kő keménysége helyett legtöbbször a hús lágyságát érezzük szobrain. *Imaoka* japán tanár portréja talán a legkiválóbb összes képmásai között, ebben a márvány formái határozottak, élesek, mint egy bronzszoborban. Még néhány régebbi képmás válik ki a gazdag anyagból. *(Y. E.)*

BH. 1932. XI. 6.

délután 6 órakor a Deák-téri iskola dísztermében *Gusztáv* Adolf svéd király hősi halálának háromszázados emléknapján ünnepet rendez. *Pekár* Gyula dr. elnököl, emlékbeszédet *Bruckner* Győző dr., a miskolci jogakadémia dékánja, a Tudományos Akadémia levelező tagja mond; előadást tart a magyar reformációról *Kovács* Sándor dr. egyetemi tanár, ódát szaval *Pálmay* Kálmán iskolaigazgató.

Csipi-csóka

Botfai Hüvös László

— **Botfai Hüvös László szobrászművész kiállítása.** A modern magyar képzőművészek Mária Valéria-utcai kiállítóhelyiségében *Botfai Hüvös László* szobrászművészetének gazdag termését látjuk. Egy elmélyedő művészléleknek, egy elszigetelten bensőséges érzésvilágnak gipszbe és márványba materializálódott álmai, gondolatai ezek a szobrok, amelyeknek stilusbeli hovatartozása valósággal meghatározhatatlan, mert teljesen a művész pillanatnyi hangulatától függ. Egy-egy bibliai vagy jelképes kompozíciója a quatrocento plasztikájára utal, egy-egy tanulmányfeje, mint például a nagyerejű Melchizedek-fő, Bourdelle-t idézi, arcmásainak egyike-másika pedig a legteljesebb, sőt kissé tul is haladott naturalizmus jegyében áll. Legerősebb markolásu munkái: egy francia ujságiró nyers odavetettségében is egyenletes hatásu, markáns feje; az *Orosz Krisztus*, egyszerü kifejezőeszközeinek megkapó hangjával; a szép Dávid-fő és Imaoka titokzatos pillantásu márványfeje. Kár, hogy helyszüke miatt a kiállitás tulzsufolt, szobroknál és főként ennyire tulnyomó számu gipszszobroknál az ilyen tulzsufoltság bizonyos „unheimlich" panoptikum-érzést vált ki a látogatóból. *(f. j.)*

PH XI/6

PH. 1952. XI 6.

Hüvös László, szobrász.

Literatúra1932. VII.évf.juli.569-575.
Hüvös László szobormüvei.

Müvészek 1919-1945

Hüvös László /Szent Krsitóf szobor/

Képes Pesti Hirlap 1932 LIV okt
11. 2 o.

Az utasok védszentjének

Hüvös (László ?)

Szobrász

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. k. 466–468. l.

Magyarország a római nemzetközi művészeti kiállításon.

Hüvös László festő és szobrász

Magyar Müvészet 1925.2.sz.56.o.
Kiállitások.

ifj. Kovács János.

Tér és Forma. V. é. f. 1932. 281-285 l. 11 ábra

A debreceni uj Kőtemető és épitményei.

botfai Hüvös László szobrász

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
27-28.
"A mult évi müncheni szezon..."

Hűvös László szobrász

Budapesti Szemle CCXXIX.
1933. 405-419. Ybl Ervin: Kép-
zőművészet

Hüvös László, szobrász

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. f. 563. l.

Műteremlátogatás Hüvös László szobrásznál

Kiállítások

Mária Valéria-u.-i. szalon.

Hüvös László kiáll. 1933.

Budapesti Szemle CCXXIX.
1933. 405-419. Gál Ervin: Kép-
zőművészet

Gál N. festő

302,

Hüvös László, Sobrán

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. I. 684-686. l.

Téli Farkas.

Helységnevek Budapest

/Hüvös László: Szent Kristóf-szobor/

Képes Pesti Hirlap 1932 LIV okt 11. 2 o.

Az utasok védszentjének

Hüvös László szobrász

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 175-179. o.
Az Országos Társadalombiztosító Intézet kékkára.

Berlioz mellszobra. Hüvös Lászlé műve.

Megyer Nemzet.
1949. VII. 30., 5. old.
(:Hir.:)

Hüvös Lénk nobrázmüvén.

Hnoos Lantó
nobrán
8 órai kység
1925 máj. 16.

Liszt Ferenc szobra. Hüvös László müve.

Magyar Nemzet.

1949. VII. 30., 5. old.

(:Hír.:)

MDK

Hüvös László

Fohász

Elhatározás

Nővérek

Lehel Mária és Hüvös László müveinek kiáll. Szép-müvészeti kiállitások. Bpest 1934. nov.

Hüvös László

MDK

Kristóf szobor

1913-ben került a Ligetbe.

THALY TIBOR: A 200 éves Városliget. Bp. 1958.

124.1.

MDK

Hüvös László szobrász

A Gyámoltalan és az Elszánt

Szépművészeti kiállitások. 1934. nov.

MDK

Mávös László szobrász

Rabnő I.

Rabnő II.

Szépművészeti kiállítások. 1934. nov.

MDK

Hüvös László szobrász

Melancholia

Fiatal leány

Éva

Szépművészeti kiállitások. 1934. nov.

MDK

Hüvös László szobrász

Fohász

Elhatározás

Nővérek

Szépmüvészeti kiállitások. 1934. nov.

MDK

Nagy László szobrász

Ifjuság

Leányfej

Emlék

Szépművészeti kiállításon. 1934. nov.

Hüvös László

MDK

Repr:

Kristóf szobor

THALY TIBOR: A 200 éves Várnegyet. Bp. 1958.

88.l. után.

M.D.K.

Hüvős László /1883-

1036. **Töprengő.** Szobor. 35 cm. mag. Haraszti kő.
1037. Schuler Dezső alpolgármester képmása.
Szobor. 45 cm. mag. márvány.
Elvesztek. /Fővárosi Képtár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
74. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Körplasztika — „Szt. Kristóf és a gyermek Jézus" — Hüvös László

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. f. 563. l.

Műterem látogatás H. L. Szobrásznál.

Körplasztika. „Szent Kristóf-szobor",
Hüvös L.

Képes

Pesti Hirlap. 1932. okt. 11. 2

Az utasok védszentjének

Körplasztika — „Tragédia" — Hüvös László

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. I. 563. l.

Műteremvétogatás Hüvös László szobrászná.

Körplasztika – Portrék – Hüvös László

Revue de Laryne

1910. III. a. VI. f. 684–686. l.

Téli Tárlat.

Triptichon, XX. sz. világi." A hábo
ru ellen /

Literatura: 1932. juli. 569-5761.

Hüvös László szobormüvei.

Rastméry

Hüvös László MDK

Tragédia, márvány

Maszk, bronz

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hüvös János

MAGYAR NEMZET

1963 NOV 10

Hüvös János szobrászművész tizenöt szobrát a Magyar Nemzeti Galériának ajándékozta.

102

MDK

Hüvös László

Onni Talas finn követ

/e.a./:Thorma János "Március idusa". A Műcsarnok téli tárlata. Ujság 1938. 7-8.l.

Hüvös László MDK

Je ne Flameng, bronz

Voluptas,

Princesse Josephine

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

M.D.K.

Hüvös László

"Édesanyám" c. szobrának rerp.-ját bemutatja a lap az "Édesanyám" cimmel közölt képes-verses riport keretében.
/Nem tréfás riportról van szó, hanem müvészi alkotások bemutatásáról./

Szinházi Élet. Bp. 1933. febr. 19-25. XXIII. évf. 9. sz. 37-4o. lap.

Hüvös László MDK

Fekvő női akt, szobor

Férfifej

Tanulmányfej

Fiuarckép

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Hüvös László

MDK

Leányfej

Férfiarckép

Álom

Férfifej

Női akt golyóval

Műcsarnok 1929 tavaszi tárlat

Hüvös László

MDK

Fekvő női akt

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Hüvös László MDK

Tanulmány

Kut terv

Arckép

Birkozó

Mücsrnok 1925 tavaszi tárlat

Hüvös László MDK

Gyermekfej

Férfifej

Tanulmány

Fragment

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Hüvös László MDK

Férfifej,

Táncosnő

Tanulmány

Leányfej

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

MDK

Hüvös László

Két kiállitás. Mai kisplasztika és szoborportré.
Pesti Napló 1935. jan. 20. 13.l.

MDK

Hüvös László

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1934 évi naptára. 6o.l.

MDK

Hüvös László

Nyugalom. Márványszobor.

Hubert Latham, bronzképmas. Szobormű.

Mosolygó. Bronzszobormű.

Szent Kristof. Szobormű.

Képzőm. Társ. 1910/11. téli kiall. kat. 43. l.

MDK

Hüvös László, szobrászm.

a márványnak jó a visszhangzó ereje, csak tehetség üsse meg. - Mily intelligensen hangsulyozza a kőnek tömb-karakterét HóLó a legifjabb nemzedék egyik jeles tagja.

Lyka Károly: Szobrászok a Műcsarnokban.
Uj Idők. 1909. XV. 47.sz. 478-479.l.

Hüvös László.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Hüvös László MDK

Bárczy István polgármester mellszobra

Mücsarnok 1910/11 téli kiállitás

Hüvös László

MDK

Márkus Mika , szobor

Műcsarnok 1910/11 téli kiállítás

Hüvös László MDK

Mosolygó, bronz

Hubert Latham, bronz

Szent Kristóf,

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Hüvös László MDK

Nyugalom, márvány

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Hüvös László

Töprengő, kő szobor

Schuler Dezső képmása, márv.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
ap. 1952.

Hüvös László MDK

szobrász
Tanulmány
Leányfej
Gyermekfej

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Hüvős László MDK

szobrász
Fiuarckép
Férfifej
Táncosnő

Mücsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Hüvös László MDK

szobrász
Férfifej
Tanulmány
Fragment

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Hüvös László MDK

szobrász
Tanulmány
Arckép
kutterv

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Hüvös László

MDK

szobrász
Birkózó
Leányfej
Férfiarckép
Álom
Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Hüvös László MDK

szobrász
Férfifej
Női akt golyóval
Fekvő női akt

Mücsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Hüvös László MDK

szobrász
Fekvő női akt
Férfi fej
Tanulmányfej

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

MDK

Hüvös László

Szépm. Múz. Évk. 1935. VII. 190 l.

MDK

Hüvös László szobr.

Jajczay J: Képzőművészeti szemle. Magyar Kultura 1933. máj. 5. 419-422 l.

MDK

Hüvös László

"Töprengő" c.szobormű repr.

Képzőm.Társ.1909/1ű. téli kiáll.kat.

4

MDK

Hüvös László

A Műcsarnok háborus kiállításán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállítás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

Hüvös László

A báró Wodianer Albert emlékére emelt szobor az ujtrent János Korházban
Bjertes
fentitól.

Kód

Vas. tips. 1912. 851. l.
(kappel)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

8. sorsz. Műhelyi minta

Hüvös László

Kell. Kiäll-
ired Fränkeliel

Hel Ervin: Kép- és
szobor kiállítások.
Budapesti Hirlap
1934. nov. 25.

Méltóságos

Báró Forst

„Müemlék számla"

Ezennél ~~példányban, de~~

dr Eder László úr

Tízezer K

fizet et le pénztárunknál, mely öss

mai értékkel Méltóságot szá

K 10000.–

Rg

Hüvös László

nobrait

koll. kiall.

Fränkel

Ybl Ervin – Képrömü-

vészet. Bpesti Szemle

1933. 665. 113 l.

ORSZÁGOS RÉGÉSZETI ÉS TÖRTÉNELMI TÁRSULAT BUDAPEST 1875

549.
1907.

Méltóságos Uram!

A kamara erdei ásatás ügyében
jártam az előljárósagnál. Az elöl-
járó kijelentette, hogy ők jelentett

Hüvös László

vrád

Hl utolsó 69. l.

Carton
Lotz.

Kuria

Lotz Károly:

3567. A Furiák csoportja.

A Bosszu istennői közül Tisip
kigyóval, Alekto hátradülve, Megaer
rázolva. Az utóbbi kettő
a három eltorzult arcz
vérben

Ecsetrajz, méretei 510:210 cm.
Vétetett az 1905: III. 7-iki
(213-905)

1905

Curia.

350 x 230

y, nem tudhatja, hogy redtem, figyeltem az elejtett szavakra. Nem

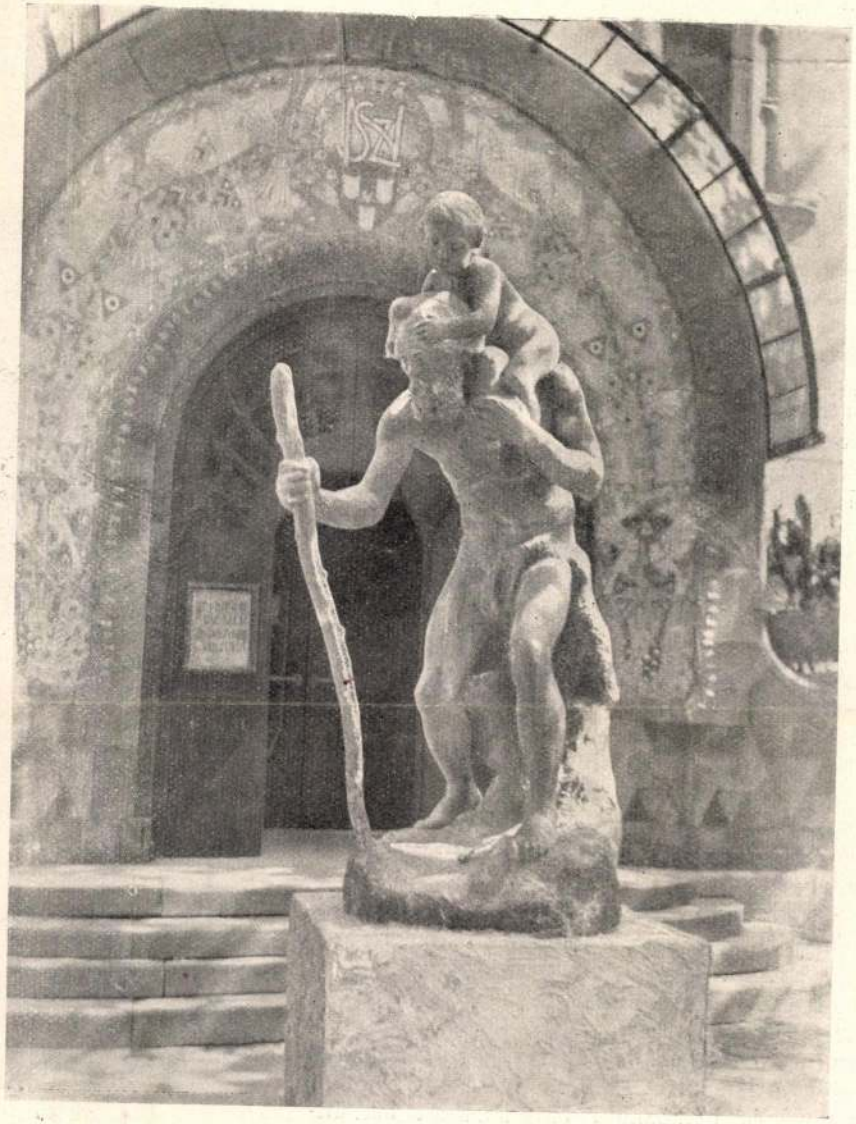

Hüvös László: Szent Kristóf.

ŐSZI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Vas. Ug. 1911. 757. 1.

Gyáva voltam, rettenetesen. Tudtam, hogy vége mindennek és mégis féltem attól rettenetesen, hogy összeveszünk, szakítunk és a jövő héten nem jöhetek el. Szólni se mertem tehát.

— Fáj a fejem — mondottam Irmának, mikor megkérdezte, miért hallgatok olyan nagyokat. Már letettem arról, hogy megölöm, már csak az öngyilkosság gondolatával foglalkoztam.

Hétfőn reggel a vasúti állomásnál találkoztam Fülöppel. Olyannak tűnt fel most nekem a kövér Fülöp, mintha lógna róla a bőr, mintha a szemei lenn járnának valahol, borzasztó mélységekben kutatva. Azt hiszem, abban a formában találtam őt, a milyenben magamat képzeltem el. Vizsgáltam, hosszan néztem reá, mintha csak tükörbe pillantottam volna. Olyannak mutatta magát — vagy engem — mint a ki mindent tud.

Hanem azért ott voltunk — szomorúan letörten — a következő héten is.

Ekkor az ősz közeledett már és a társulat téli állomásra készülődött, messzire.

— Most — állapítottam meg — most szakítok. Olyan messzire úgyse utazgathatnék.

A kishernádi birtokból ugyanis nem maradt már semmi és az a veszedelem fenyegetett, hogy a hivatalomból is kitesznek. De a szakítás előtt — így határoztam el — megismerkedem Fülöppel, megmondom neki, hogy — nézzen tükörbe ő is, — szakítson ő is, ha már nekem, nem épen a magam elhatározásából, mennem kell.

Következett azután az én bucsútalálkozásom, a melyről Irma nem tudta, hogy búcsú. Kedves volt, beszélt, pletykázott. Kaczagva mondotta el, hogy a Rózsi imádója nem jön többé. Szanatóriumba szállították a szülei, mert minden áron házasodni akart. Rózsi, a gyász jeléül, karikagyűrűt hord, menyasszony gyanánt szerepel és hétköznapi barátkozásait beszüntette.

Azonnal a tükörre gondoltam, meglehetős megdöbbenéssel. És most szakítottam csak-

PÁRIS ÉS A M

A franczia főváros, m
czára, egy ideig még m
sának nevezhető s ép ez
hogy milyen felfogások
ott, rólunk magyarokró

A

Hüvös László

nobrán

vod

Ujvári L.

384. l.

lékek Országos Bizo

~~Botfai~~ Hüvös László

Koll. kiáll. Szépművészeti kiállítások
1932.

Cred

Ujság. 1932.
nov. 6.
(e.a.: Botfai
H.L. szobrai.)

ltan áll, de szembe néz,
asztott parancsnoki pálcza
lőremutat. Leomló göndör
löke barna, szeme szürke,
vált. Öltözete: nehéz vért

alást piros béléssel és egye-
s terítővel letakart asztalra
sászári jogart, országalmát
háttérben bairól oszlopok
yök láthatók, jobbról pedig

5 cm. — Lelt. sz. 1039. —
ár 27-iki felterjesztés (306–906)
7–906 belügyministeri eln. sz.
t a belügyministerium letéte,
Bejelentetett 1908 január 31-én

1911 november 23-iki 7445 sz.
közoktatásügyi minister 1911
irata alapján (2102–911) 1912
riumnak ideiglenes állami letét-
12), mit az 1912 április 23-iki
másul (948–912). — Az átvételt
lis 16-án ismerte el (985–912).

Uj Nemzedék 1938 aug. 3

…ol …klamációja …dexében?

…gánszemélyként kell őt kezelni.

Ezzel szemben a helyzet az, hogy Runciman küldetésének költségeit az angol kormány viseli. Acron hotelbeli lakosztályát közvetlen telefonvonal köti össze máris a Downings streettel és a White Hallal. Küldetésének minemüségére legjellemzőbb a Times megállapitása: „Runciman feladata nem egészen a döntőbiróé, de mégis több mint a tanácsadóé."

…másodosztályu …lgárok!

…ellen jogorvoslattal sem lehet élni.

Runciman szerda délután érkezik. Azonnal fogadja a sajtót. Ma ülést tart Prágában az Egyesült Magyar Párt Szüllő Géza elnökletével. A párt álláspontját angolnyelvü beadványban közlik Runcimannal.

A bulgár események visszhangja

Igen nagy figyelmet keltenek itt a Bulgáriából érkező hirek és igen élénken várják Budapest magatartását. Azt mondják, hogy a szalonikii esemény a francia diplomácia zseniális sakkhuzása. A Bagdad felé vezető utat a világháboru tapasztalatain okulva most forditott irányban igyekszik elzárni a francia diplomácia. Első lépése volt a török-francia szerződés, amelyet ünnepélyesen ad a világ tudomására Bonnet francia külügyminiszter szeptemberi utazása. A második Bulgária tevékeny bekapcsolása a balkán szövetségbe. Prágai politikai körök szerint most igen érdekes helyzet adódik Magyarország számára, mert kétségtelen tény, hogy Bulgáriának Anglia és Franciaország közbelépésével sikerült katonai egyenjoguságát kivivni. K—s.

Runzelmann!

nevet adták, ami annyit jelent, hogy „ráncbaszedő ember".

A lap ebből azt olvassa ki, hogy az angol államférfiu *bizonyos népszerüségnek örvend a szudétanémetek körében*, akik kedvezően fogadják kiküldetését. Egészen bizonyos, hogy

a lord Égerbe és Karlsbadba is el fog látogatni,

hogy helyi tapasztalatokat szerezzen.

— **Békéscsaba város képviselőtestülete** *Jánosi* Gyula polgármester elnöklésével rendkivüli közgyülést tartott. A képviselőtestület *tizezer pengőt* szavazott meg *a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap* javára, majd polgármester bejelentette, hogy a város tisztviselői kara, valamint a békéscsabai villamosművek tisztviselői *egy havi fizetésük egy-egy százalékát* ajánlották fel ugyanerre a célra.

ZZAD? Hofer HINTŐPOR HÚSIT

— BÉKÉS KÖZSÉG *700 pengőt* ajánlott fel a Horthy Miklós nemzeti repülőalapra.

— **A keszthelyi nyári egyetem megnyitása.** Tegnap nyitották meg Keszthelyen a pécsi egyetem által rendezett nyári tanfolyamot, amelyen olasz, német és amerikai vendégeken kivül *Piertozkowski* varsói egyetemi tanár vezetésével egy 200 főnyi lengyel csoport vesz részt. A megnyitó ünnepségen, amelyet *Stefaits* Aladár apátplébános szentmiséje vezetett be, a kultuszminisztert *Eyssen* Tibor miniszteri tanácsos, a földmivelésügyi minisztert *Csiki* László akadémiai tanár, a kereskedelmi minisztert *Kiss* Jenő máv. igazgató képviselte. *Scipiades* Elemér egyetemi rektor magyar, német, olasz, lengyel és angol nyelven üdvözölte a kormány képviselőit és a hallgatóságot, örömének adott kifejezést, hogy *immár ötödször nyilik meg Keszthelyen a nyári egyetem*, majd „A szülés alatti fájdalom csillapitása" cimmel tartott érdekes szakelőadást. Kifejtette, hogy nincs olyan módszer, amely teljesen meg tudná szüntetni a fájdalmakat, de amit enyhiteni lehet rajtuk, az is csak orvosi felügyelet mellett, intézetben hajtható végre. Utána *Biskás* Géza, a jövő évi rektor nyujtott francia nyelven áttekintést a mai magyar irodalom irányairól. Kimutatta, hogy irodalmunkat ma erős nemzeti és szociális szellem hatja át. A két bevezető, ünnepi előadás után az egyes nemzeti csoportok képviselői mondtak köszönetet a vendégszeretetért.

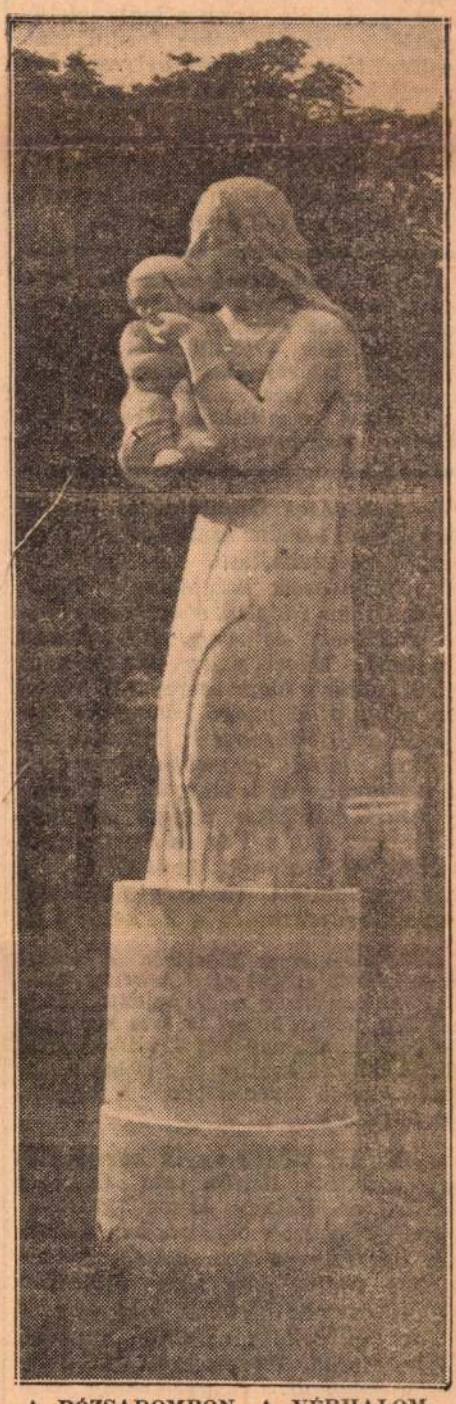

A RÓZSADOMBON, A VÉRHALOMTÉREN ÁLLITOTTÁK FEL HÜVÖS LÁSZLÓ „ANYASZERETET" CIMÜ SZOBRÁT.

Megindul a pilótakiképzés!

A Légügyi Hivatal a következő felhivást intézte a magyar társadalomhoz:

Most, amikor minden nemzet hazájának és érdekeinek megvédésére a végletekig fokozza légi erejét, megvan a módja annak, hogy a magyar nemzet is felkészüljön minden eshetőség kivédésére a levegőben is. Történelmi felelősségünk e tekintetben ma minden magyar családra ránehezedik. A pénzáldozatra a miniszterelnök ur sikerrel hivta fel a nemzetet. Ennek kapcsán az anyagi alap megteremtése után most a személyi kiegészités van soron.

A tettrekész ifjuságnak ma nyitva áll az ut a repülőkiképzés felé. Mindazok a 18—25 éves ifjak, akik a középiskolát eredményesen elvégezték, de olyanok is, akik csak négy középiskolát (esetleg hat elemit) végeztek és akik testileg és erkölcsileg alkalmasak, beléphetnek komoly hivatást és egyben gyögyörü élményt nyujtó repülőkiképző tanfolyamainkba. Ezeknek elvégzése az arra érdemesek számára a tisztviselői vagy altisztviselői karunkban való elhelyezkedést biztositja.

A szülőkhöz is fordulunk. A történelemből áttündöklő nagy magyar nők példáját követve érezze minden anya — a romboló erkölcsi irányzatokkal szemben — kitüntetésnek, ha fia sorainkba kivánkozik.

Az érdeklődők a gyors elintézés érdekében a testnevelési és népgondozó szervekhez, vagy a legközelebbi repülőtér vezetőségéhez forduljanak azonnal tanácsért, hogy helyesen felszerelt kérvényeik ez év augusztus 15-ig már az alulirott hivatalban lehessenek. A felvétel szeptember elsejére várható. Magyar Királyi Légügyi Hivatal, Budapest, II., Hunyadi János-ut 13.

— Nehéz székelésben szenvedők, különösen azok, akiknek fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, sipoly, szükület — teszik az életet kellemetlenné, bélürülésüket reggel és este negyed pohár természetes Ferenc József keserüvizzel megfelelően elrendezhetik. Kérdezze meg orvosát.

— A főváros tizenötmillió pengős légvédelmi beruházásait hat év alatt fogják végrehajtani. A program végrehajtásának keretében *a legtökéletesebben kiépitik a székesfőváros közműveinek és vagyontárgyainak védelmét.* Mivel a légvédelemben a tüzoltóságnak nagy szerep jut, összesen *négymillió pengő költséggel fejlesztik a tüzoltóságot is.* Műszaki ujitásokra közel *egymillióháromszázezer* pengőt, uj laktanyák épitésére *kétmillióhétszázezer* pengőt szánnak. Uj őrséget kap a *Vár* és *Szent Imre városa, uj laktanya épül Óbudán s* megnagyobbitott tüzérségi épületet kap a *Terézváros* és a X. kerület is.

— Győrszentiván közelében a vasuti sinek mentén *szénné égett holttestet* találtak. A csendőrség megállapitotta, hogy a halott *Holocz* József 21 éves budapesti fiatalember, aki ugy lett öngyilkos, hogy drótot kötött a karjára és feldobta a magasfeszültségü áramvezetékre. A vizgálatot folytatják.

— Korlát község egyik korcsmájában mulatott hétfőn este *Oravecz* István és *Molnár* János gazdalegény. A legjobb barátságban indultak hazafelé a korcsmából, de utközben eddig meg nem állapitott okból *Oravecz hirtelen kést rántott és azt markolatig Molnár nyakába döfte. Molnár* összerogyott és hamarosan *meghalt.* A gyilkosság után *Oravecz* elmenekült. A csendőrség ma délelőtt Hidasnémeti községben elfogta Oraveczet. Kihallgatását a déli órákban kezdik meg.

HIR

— Szekszárd város képviselőtestülete most tartott közgyülésén a Horthy Miklós Repülő Alapra a város nevében *1000 pengőt* szavazott meg.

— A vizsgálóbiró B. I. 9116/938. szám alatt lefoglaltatta a *Hell*-nyomdában előállitott s Hubay Kálmán szerkesztésében megjelent *„A hungarizmus irányeszméi“* cimü 64 oldalas röpiratot.

Rádión

KEDD — S

Augusztus 2. 1.30: Hanglemezek. — 2.35: Hirek. — 2.50: A rádió műsorának ismertetése. — 3: Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. — 4.15: Vitéz Boksay Antal: A repülés szerepe a világháboruban. — 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. — 5: Tánclemezek. — 6: Révay József dr.: Hálókocsin Pannóniában. — 6.30: A rádió szalonzenekara. — 7.30: Babay József: Leveles ágacska. — 8: Svéd Sándor magyar nótákat énekel, kiséri Pertis Pali cigányzenekara. — 9.10: Hires párjelenetek az irodalomban. — Szabados Piroska és Nagy Adorján előadóestje. — 9.50: Hirek, időjárásjelentés. — 10.15: Tánclemezek. — 11: Hirek német és olasz nyelven. — 11.10: Sárai Elemér és cigányzenekara. — 0.05: Hirek külföldi magyarok számára. — BUDAPEST II. 7: A földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. — 7.35: A rádió szalonzenekara. — 8: Hirek. — 8.25: Waldbauer Imre és Kerpely Jenő hegedü-gordonka művet adnak elő. — 9.25: Mursi Elek és cigányzenekara.

Augusztus 3. 6.45: Torna. — Utána: Hanglemezek. — Kb. 7.20: Étrend, közlemények. — 10: Hirek. — 10.20: Szentgyörgyi Elvira: Prielle Kornélia. — 10.45: Bán Imre: Fürdő...

— A debreceni nyári egyetemet, mint az *Uj Nemzedék* megirta, gróf *Teleki* Pál kultuszminiszter nyitotta meg. A nyári egyetemre *700 külföldi hallgató* érkezett, közöttük 400 a lengyelek, olaszok és németek száma. A magyar hallgatókkal együtt közel ezren vannak. Hétfőn este az Arany Bikában ismerkedési estély volt. A zsufolt nagyteremben megjelent gróf *Teleki* Pál kultuszminiszter is *Losonczy* István főisp...nal és nejével. Vacsora után táncra kerekedett a vendégsereg és a magyarok szorgalmasan tanitgatták a külföldieket a csárdásra. Rövidesen belemelegedtek a vendégek is és jókedvvel táncoltak reggelig. Gróf Teleki Pál is felpattant helyéről és az egyik előadó, *egy kanadai tanár* feleségét kérte fel. A kultuszminiszter meglepő gyorsan vezette be a magyar tánc rejtlemeibe az amerikai menyecskét, aki szinte percek alatt eltanulta a lépéseket és egy-kettőre tökéletes ritmusérzékkel járta a csárdást.

— RENDŐRI HIREK. A Batthyány-térnél *Bakó* Julia kórházi ápolónő öngyilkossági szándékból a Dunába ugrott. Kimentették. — *Rumboldt* Géza 42 éves ügynök, aki a Csányi-utca 3. számu házban lakik, tegnap éjjel taxival vitette haza magát, de nem akarta a taxit kifizetni. Behozták a rendőrségre, ahol a rendőrorvos megállapitotta, hogy teljesen ittas. Őrizetbe vették. — Izmael Padredini kairói születésü üzletember az egyik bárban mulatott az éjszaka. Két üveg pezsgőt rendelt, de mivel időközben a társaságában levő hölgy eltávozott, nem akarta a pezsgőt kifizetni. *Hitelezési csalás* miatt előállitották a főkapitányságra. — *Fischer* Gáborné Dembinszky-utca 18. szám alatti lakos megmérgezte magát. A mentők a Rókusba vitték. — A Váci-utca 17. számu házban *Stirling* Jánosné megmérgezte magát. A Rókusba szállitották. — *Berényi* Mihály uri községbeli lakost egy fiatalkori haragosa az országuton megszurkálta. A járókelők találtak rá és a községi orvoshoz vitték. A merénylőt a csendőrök letartóztatták.

Napihírek

Téves közlés a Kamaraerdőről

Az Uj Magyarság szombati képesmellékletében néhány képet közöltünk Széll Józsefné nemes akciójával kapcsolatosan a kormányzónénak a nyomortanyákon tett látogatásáról. Az egyik kép felirata úgy szólt, hogy a Kamaraerdőn történt a látogatás. A felirás *természetesen elírás következménye: nem a Kamaraerdőn, hanem a Kiserdőn tett látogatást a kormányzóné kíséretével.* A nyomortanyákkal kapcsolatban megjelent előzetes beszámoló cikkünk is mutatja, hogy elírásról van szó, miután abban mindenütt *„kiserdei"* nyomortelepről teszünk említést. Miután a téves felírás a Kamaraerdő lakosaira kedvezőtlen lehet, azt helyreigazítjuk. *A Kamaraerdő tudvalevőleg a főváros egyik legszebb fekvésű, tervszerűen és ízlésesen kiépült nyaralótelepe,* annak, — Istennek hála — semmiképpen sincs nyomortanya jellege.

William Strang állítólag elhagyja Moszkvát

London, június 24.

Az angol fővárosban szombaton varsói jelentések alapján, az a hír terjedt el, hogy Anglia és Franciaország rendkívüli moszkvai megbizottja, William Strang otthagyja az orosz fővárost és visszatér Londonba, hacsak a szovjetkormány az utolsó pillanatban nem változtatja meg a legutóbbi angol-francia javasiatokkal szemben elfoglalt merev álláspontját. A varsói hirek szerint William Strang szombat estére kérte a szovjetkormány válaszát s *ha ez a válasz kedvezőtlen lesz, még vasárnap visszarepül Londonba.* Beavatott angol politikai körökben ezt a hírt nem erősítik meg, úgylátszik azonban, hogy tényleg várnak valamilyen fordulatot.

— Felavatták Rómában a német-olasz kulturális intézetet. Rómából jelentik: Szombaton délelőtt ünnepélyes keretek között felavatták a német-olasz tehnikai és kulturális intézetet. Az ünnepélyen először Bastianini külügyi államtitkár, majd Volpi gróf államminiszter mondott beszédet. Németország részéről Wagner miniszter köszönte meg Bastianini államtitkár üdvözlő szavait és őszinte sikert kivánt az új intézet működéséhez. Az ünnepélyen megjelent közönség lelkesen tüntetett az olasz-német barátság mellett.

Házasság

Szentviszlói *Deseő* Lajos ezredes és felesége, ötömösi *Csillagh* Rózsa leányát: *Mária Adriennet* június 28-án este 7 órakor vezeti oltárhoz a budapesti belvárosi főplébániatemplomban felsővisói *Finászy* Ernő dr. egyetemi tanársegéd, felsővisói *Finászy* Béla dr. nyug. miniszteri tanácsos és felesége, azari *Zachár* Magda fia. Tanu a menyasszony részéről kutnai és eőrvistyei *Zelenka* Zoltán altábornagy, honvéd műszaki szemlélő, a vőlegény részéről *Degré* Miklós dr. felsőházi tag, itélőtáblai elnök.

Kölber Gitta és *Reinhardt* Béla június 24-én este fél 7 órakor tartották esküvőjüket a IX. középferencvárosi (Haller-téri) plébániatemplomban.

Báhonyi Piroska és ifj. *Malomsoky* József okl. építészmérnök e hó 24-én, szombaton a Kálvin-téri református templomban házasságot kötöttek.

Ilobay Andreát, *Ilobay* László dr. ny. belügymin. számv. igazgató leányát eljegyezte *Laykauf* Ödön, a Magyar Nemzeti Bank főfelügyelője. (Minden külön értesítés helyett.)

Martits István és *Kovács* Mária a Deák-téri ág. ev. templomban tartották esküvőjüket Tanuk voltak: vitéz Jánossy Gyula, Békéscsaba m. város polgármestere és Dávid János dr. főorvos.

Roncsik Nórát (Debrecen) eljegyezte *Tánczos* Miklós tüzérfőhadnagy (Püspökladány).

Barcy Magda, vitéz *Barcy* Gábor felsőházi tag, a budapesti kereskedelmi és iparkamara alelnöke és felesége, *Kovald* Erzsébet leánya június 27-én, kedden este 7 órakor tartja esküvőjét a Rózsák-terén lévő erzsébetvárosi plébániatemplomban, *Makay* László utász főhadnaggyal, *Makay* Géza müszaki tanácsos és felesége, *Lang* Kornélia fiával.

Kovács László ipolysági városi aljegyző eljegyezte *Wawra* Szivikét, *Wawra* Ferenc tart. főhadnagy, villanytelepi fökönyvelő leányát.

Miks Erzsike és *Szemes* József dr. gimnáziumi tanár június 29-én Szt. Péter és Pál ünnepén délelőtt 11 órakor nászmise keretében tartják esküvőjüket a városligeti jáki kápolnában.

Gösswein Ella és *Party* István erdőmérnök, vadászmester június 28-án délután 6 órakor tartják esküvőjüket a füzérradványi plébániatemplomban. (Minden külön értesítés helyett.)

Lady Ibolya Rózsát eljegyezte tinórdi *Szalay* Károly református lelkész, Szigetszentmiklós.

Rácz Edith (Budapest) és Karl *Frei* (Zürich) június 20-án házasságot kötöttek.

*

Legújabb frakk, szomking, zsakett kölcsönzés Teichner IV. Királyi Pál-utca 7. Tel. 185-796.

Nagy sikere volt a borhajónak

A földmivelésügyi minisztérium propaganda-osztálya *Diczemti* Dezső kisérletügyi főigazgató vezetésével elindította az első idei *borhajót*, hogy ezzel is felhívja a figyelmet a magyar szőlő- és bortermelés nagyértékű nemzetgazdasági jelentőségére. A kivilágított *borhajó* az első útján nyolcszáz utast vitt magával az Eskü-térről elindulva és két órai sétahajózás után ugyanott kötött ki. Az indulás előtt a rakparton sorfalat álló közönség nagyrésze kiszorult a hajóról, amelynek kapitánya a nyolcszázadik utas beszállása után felvonta a hajóhidat. A sétahajózáson résztvevő utasok 1 pengő 50 fillérért egy palack finom bort és tekintélyes mennyiségű borkorcsolyát kaptak.

A minisztérium nem tekinti üzletnek az olcsó szórakozást nyujtó sétahajózást, hanem kevés ráfizetéssel a kitünő *márkás magyar borokat kivánja népszerűsiteni s ezzel a magyar bortermelés bel- és külföldi propagandáját szolgálni.* A hajón árusított különböző borfajtákat a termelők és borkereskedők a szerelési anyaggal együtt ingyen bocsátották a budafoki állami pincegazdaság rendelkezésére, amely azokat a megfelelő ellenőrzés után palackozta.

A borhajón a házigazda szerepét *Fornády* Elemér, a budafoki állami pincegazdaság vezetője és *Katona* Zsigmond, a budafoki állami központ és szakiskola igazgatója töltötték be. A közönség kiszolgálásánál a szakiskola diákzsapkás, harmadéves növendékei segédkeztek előzékenyen.

Megkérdeztük *Fornády* Elemér igazgatót, aki *Katona* Zsigmonddal együtt tudományos szakértelemmel, lelkiismeretes gondossággal és szeretettel irányítja az állami borgazdaság vezetését, hogy milyen a helyzete a jelenlegi külföldi borexportunknak.

— A legjobb úton haladunk annak a célnak elérésére, mondotta *Fornády* igazgató, hogy a világpiacon a magyar bornak a méltán megillető rangsort biztositsuk. A már világszerte népszerű magyar borokon kivül *külföldön egy eddig kevéssé ismert borfajtának, az úgynevezett debrői hárslevelünek karrierjéről és sikeréről kell most beszámolnunk.* Ez a borfajta a kompolt-parádi régi Károlyi-féle hitbizomány sáprónosi dülőjéből származik, amely ma már állami béruradalom és termését évekig tartó kezelés után hozzuk forgalomba. *Ennek az aranysárga bornak illata olyan, mint egy virágcsokoré, csodálatos zamattal és az alkotórészeknek olyan páratlan összhangjával, amit semmiféle külföldi borban megtalálni nem lehet.* Egyre jobban keresik külföldön a debrői hárslevelűt, amelynek különösen az északi államokban, Svéd-, Norvég- és Finnországban, sőt Délamerikában és a Filippi szigeteken Manillában is jelentékeny exportja van. De ezenkívül a többi borfajta is lépésről-lépésre, fejlődő iramban hódítja meg a külföldi borpiacokat.

A borhajó első sikeres útja után a földmivelésügyi minisztérium a nyár folyamán még több borhajót indit a Dunán, de ezenkívül júliusban a margitszigeti szabadszinpadon rendez egy bornapot, amikor az Operaház balettkara táncban érzékelteti a különféle magyar borfajták jellegzetes tulajdonságait és ezután, valószinűleg szeptember 8-án a Vérmezőn is tartanak egy nagyszabású műsoros országos magyar bornapot.

— Gelei József dr. finn kitüntetése. Szegedről jelentik: A finn köztársaság elnöke Gelei József dr.-nak, a Ferenc József-tudományegyetem prorektorának a Fehér Rózsa-rend I. osztályú paranesnoki keresztjét a csillaggal adományozta abból az alkalomból, hogy Hannula finn közoktatásügyi minisztert hivatalos magyarországi látogatása során Szegeden fogadta.

— Református lelkészegyesületi gyülések. Debrecenből jelentik: A debreceni református egyházmegye lelkészegyesülete évi közgyülést tartott Monostorpályiban, Szász Imre dr. esperes paróchiáján s elnöklete alatt. Eljött az egyházmegyének úgyszólván valamennyi lelkipásztora. A megnyitó istentiszteleten Csontos Jenő hencidai lelkipásztor prédikált, majd Szentpéteri Kun Béla dr. egyházmegyei gondnok, debreceni egyetemi tanár javaslatára kimondotta a közgyülés, hogy a jelenlegi lelkészválasztási törvény megváltoztatását és újnak a megalkotását kivánja. Uray Sándor egyházkerületi lelkészfőjegyző imájával végződött az együttlét. — A tolnai református egyházmegye lelkészegyesülete Bonyhádon bonyolította le ezévi közgyülését, amelynek keretében az egyházat s a lelkészeket érdekiő időszerű kérdésekről Radics József cecei, Váróczi János hidasi és Kőmíves Viktor alapi lelkipásztorok értekeztek. Az elhúnyt Szilágyi Béla lelkészegyesületi elnökről Arany Dénes decsi lelkipásztor mondott megragadó nekrológot. A közgyülés az elhalálozás folytán megüresedett elnöki székbe Palcsó László dunaszentgyörgyi, alelnökké Tóth Lajos szekszárdi lelkipásztort választotta.

— Nyári tanfolyamok Olaszországban. Az Itáliában külföldiek számára rendezendő nyelv- és szaktanfolyamok ezidén is gazdag programmal birnak. Perugiában háromfokozatú nyelvtanfolyam, az olasz kultúra tanfolyama és egy etruszkológiai kurzus kerülnek lebonyolításra a július 1-től szeptember 30-ig terjedő időszakban. Firenze villanegyedében, Fiesoleban, július 13-tól augusztus 31-ig lesz tanfolyam az olasz nyelv és művelődésről. Siena, a Chigi zeneakadémián hangszeres zenészek és énekesek számára rendez július 15-től szeptember 15-ig továbbképző tanfolyamot. A faenzai elméleti és gyakorlati kurzus (július 2—13) az olasz majolika történetéről és gyártásáról különösen a kerámikusok érdeklődésére tarthat számot. Velencében ismét szeptemberben, e város legszebb hónapjában lesz nyelvi, irodalmi és egyéb kedvezményekről az IRCE ad világositást a beiratkozásról, az utazási és egyéb kedvezményekről az Irce ad (Instituto Nazionale per le Relazioni Culturali con l'Estero), Roma, Via Lazzaro Spallanzani, 1 A.

— Szent Kristóf szobrának felavatása. Külföldön elterjedt szép szokás, hogy a gépjármű-tulajdonosok évről-évre áhitatos ünnepséggel áldoznak védszentjüknek, Szent Kristófnak és kegyeletes aktus keretében áldatják meg gépjárműveiket. Ennek a szép szokásnak áldoz az Országos Tiszti Kaszinó, amikor június 29-én, csütörtökön, Péter Pál napján délelőtt 10 órakor nagyszabású országos ünnepség keretében vitéz József királyi herceg fővédnöksége és vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter védnöksége alatt avatja fel a székesfőváros ajándékát botfai Hüvös László művészi alkotását Szent Kristóf impozáns bronz szobrát a katonai gépkocsizó csapatok II. kerület Ezredes-utca 5. szám alatti központi telepén az ország főméltóságainak és a nagyközönség részvételével. Az ünnepi tábori szentmisét Angelo Rotta pápai nuncius mutatja be, a szentbeszédet P. Uzdóczy Zadravecz István ny. tábori püspök, a Tesz országos elnöke mondja. A szobrot Szendy Károly polgármester adja át, majd a hazai autós és motoros testületek, egyesületek és klubok megkoszorúzzák a világháborúban hősi halált halt gépkocsizóknak az új szobor közvetlen közelében lévő emlékművét. A lélekemelő ünnepséget a nagyközönség autóinak és motorkerékpárjainak díszmenete zárja be, fogadva a pápai nuncius áldását. A rendező Országos Tiszti Kaszinó ezúton is kéri a magyar autósokat, hogy a szép, bensőséges és meleg ünnepségen gépkocsijaikkal minél nagyobb számban vegyenek részt magyar ünneplőben, vagy sötét ruhában, a tisztek társasági öltözetben. A máris mutatkozó nagy érdeklődésre való tekintettel a rendőrség a Széll Kálmán-tér felől az Ezredes-utcába vezető útvonalakat Péter Pál napján már fél 10 órakor lezárja.

— Kereskedelmi középiskola a pápai református kollégiumban. Pápáról jelentik, hogy az ottani református főiskola ez év szeptember 1-én, a gimnázium ötödik osztályával párhuzamosan megnyitja kereskedelmi középiskoláját. E középiskola négy évfolyamos, az első évfolyamba felvehetők mindazok, akik a gimnázium, vagy a polgári iskola negyedik osztályát sikerrel elvégezték és tizennyolcadik életévüket még nem töltötték be. Ha fiútanulók elegendő számban nem jelentkeznének, az említett feltételek mellett leánytanulók is felvehetők, magántanulója azonban nem lehet a kereskedelmi középiskolának. Sem latin, sem görög nyelvet nem tanitanak a kereskedelmi középiskolában, csupán egy élő idegen nyelvet. A kereskedelmi középiskola érettségi bizonyitványa ugyanazokra az állásokra és tisztségekre képesit, mint a gimnáziumi érettségi bizonyitvány, másfelől pedig lehetőséget nyujt arra, hogy az itt érettségizö a nagyobb anyagi jövedelmet kináló életpályákra léphessen. Jelentkezni kivánó tanulók okmányaikat személyesen, vagy postán legkésőbb július 1-ig juttassák el a pápai református gimnázium igazgatóságához.

Newyork város ajándéka az angol királyi párnak

Londonból jelentik: A Champlain francia gőzös páncélfülkéjében Plymouthba érkezett az ajándék, melyet Newyork városa küldött VI. György királynak és Erzsébet királynénak. A remekművű disztárgy a newyorki világkiállítás színaranyból készült és drágakövekkel gazdagon kirakott címere, amelyben óra, hőmérő és légsúlymérő van beillesztve. Egy nemyorki ékszerész cég londoni üzletének megbizottja Plymouthba utazott, hogy átvegye az értéktárgyat, amelyet rendőri fedezettel vitt Londonba. Itt a cég páncélkamrájában őrzik mindaddig, amig Kennedy József amerikai nagykövet a Buckingham-palotában át nem nyujtja.

ÓRIASI HANGSZÓRÓHOZ HASONLIT A LEGMODERNEBB HANGVERSENYTEREM

Londonból jelentik: Liverpoolban ünnepélyes hangversennyel nyitották meg a filharmóniai társaság nagy hangversenycsarnokát, amelyet a világ legtökéletesebb akusztikájú hangversenytermének tekintenek. A 4,800.000 pengő költséggel épült csarnok alakja óriási hangszóróhoz hasonlit; a zenekari emelvényt a „hangszóró" szükebb végénél állitották fel; az emelvény mögötti falat szilfa-burkolat fedi, amely úgy működik, mint a hangfenék a hangszeren, amennyiben a terem felé veri vissza a hangot, itt pedig a tulsó falat burkoló vastag hangfogó függöny nyeli el, ily módon kizárva a zavaró visszhangot. Mindegyik oldalfalat tiz-tiz elzárható nyilás szakitja meg; ezek úgyszólván pedálként vagy hangtompitóként működnek, ha a túlerős hang mérséklésére vagy elnyelésére van szükség.

ELSODORTA A SZÉL A PÁRISI LÉGVÉDELMI-KIÁLLITÁS LÉGGÖMBJÉT

Párisból jelentik: Párisban most nyilott meg az első légvédelmi kiállitás az Invalidusok palotája előtt elterülő térségen. A kiállitás egyik érdekessége egy hatalmas méretü megfigyelő-léggömb volt, amelyet kötelekkel a tér fáihoz erősitettek. A léggömb mintegy 60 méternyi magasságban lebegett Páris tetői fölött. A minap este heves vihar kerekedett, amely elszakitotta a léggömböt tartó köteleket és északkeleti irányban tovasodorta. Másnap délután a Páristól mintegy 25 kilométernyire fekvő Chelles város határában találták meg siralmasan megtépve és összerongyolódva.

LAWRENCE EZREDES AZ ANGOL HADSEREG LEGLOMPOSABB TISZTJE VOLT

Londonból jelentik: Sir Ronald Storrs, aki Jeruzsálem katonai főkormányzója volt, Londonban tartott felolvasásában érdekes intimitásokat árul el Lawrence ezredes, „Arábia koronázatlan királya" életéből. Misem tévesebb, mondotta, mint az az általánosan elterjedt beállitás, amely Lawrencet a sivatag délceg Rudolf Valentinojának ábrázolja. A valóságban az angol hadsereg leglomposabb tisztje volt, még csak egyenruháját sem tudta rendes előirásos módon felvenni. Soha életében nem volt frakkja. Életmódját a legnélkülözhetetlenebb szükségletekre korlátozta; nem dohányzott, nem ivott; egyetlen fényüzése a gramofón-lemezek és a szép könyvek vásárlása volt. Midőn Jeruzsálemben vendégem volt, mondotta az előadó, minden reggel 6 órakor kelt fel és megtisztította a ház összes lámpáit.

AZ UJ TÁNC: „A DÉLCEG ÖNKÉNTES"

Londonból jelentik: A Lambeth Walkot teljesen kiszoritja az angol tánctermekből a katonatoborzás divatja által teremtett új tánc, amelynek neve „délceg önkéntes". Az új tánc katonai menetelési gyakorlatokra és kiképzési jelenetekre emlékeztető lépésekből és mozdulatokból áll„ majd a táncospárok körbevonulnak, végül feszes „vigyázz" állásba vágják magukat és mereven tisztelegnek.

x **Linguaphone szelvényre a kisszakaszban hivjuk fel olvasóink figyelmét; mivel a komoly érdeklődők díjmentes próbára megkaphatják a kivánt nyelvü kurzust.**

Világháborus hőseink

1915 június 25-én történt, hogy Farkas József, az aradi 33-asok hadapródőrmestere önként jelentkezett az arcvonal előtt fekvő, orosz kézen levő falu felderítésére. De nem kapott erre engedélyt, mert a korábbi ilyen felderítő kísérlet már balul ütött ki, miközben a század legderekabb emberei elpusztultak. Farkas hadapród erre egymagában vállalkozott a dologra. Éjjel megközelítette a falut, behatolt a szélső házba, ott merész fellépésével 5 oroszt elfogott és ezekkel együtt hajnalra bevonult századához. Minthogy pedig a foglyok igen értékes adatokat árultak el a faluban levő orosz erőkre nézve, Farkas hadapródot soronkívül hadnaggyá nevezték ki és egyben kitüntették az arany vitézségi éremmel.

Ezen a napon, a Bobrkatól délnyugatra fekvő magaslatok ellen intézett támadásunk alatt, a komáromi 12-esek sorait az oroszok heves tűze helyenként megingatta. Ekkor Dula Nándor tartalékos zászlós lelkesítő szavaira és személyes példaadására vitéz katonáink leküzdötték megrendültségüket és lendületes szuronytámadással teperték le az oroszokat. Dula zászlós megkapta az arany vitézségi érmet.

Június 26-án éjjeli szuronyrohammal foglalták el a marosvásárhelyi 22-es honvédek az oroszoknak Kalinowka mellett levő állásait. A vitéz honvédek ekkor két tisztet és 613 oroszt fogtak el.

Június 28-án Longin Tamás, nagyszebeni 23-as honvéd tiszthelyettes, géppuskaosztagparancsnok tűnt ki bátorságával és elszántságával. Géppuskáival rettenetes pusztítást végzett az oroszok között, mikor pedig a lőszer elfogyott, kézigránát- és szuronyharcban tartotta az oroszokat távol géppuskáitól. Már csak 3 embere volt, de szerencsére ekkor lőszert kapott, mire átvette az egyik géppuska kezelését és így golyózáporral bírta az oroszokat visszavonulásra. Minthogy hősies kitartásának döntő érdeme volt abban, hogy zászlóalja az orosz támadásokat kivédhette, az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

A 3. bosnyák gyalogezrednél mint szakaszparancsnok szolgált Nagy István tartalékos hadapród. Június 29-én történt, hogy roham közben az ellentámadó oroszok körülfogták a hadapród szakaszát. Ugy látszott, hogy vége a szakasznak, vagy elpusztul, vagy elfogják az oroszok. Ekkor Nagy hadapród harsány szóval maga köré szólította katonáit, majd azokat szuronyrohamra vezetve, kivágta magát az orosz gyűrűből. Közben súlyos sebet kapott. Kiválóan bátor magatartásáért az arany vitézségi éremmel jutalmazták.

Június 30-án Tóth Ervin, a budapesti 1. honvédezred zászlósa, az orosz állás megrohanása alkalmával olyannyira megelőzte szakaszát, hogy mikor az orosz vonalba ért, csak öt honvéd volt mellette. De nem tágított. Megadásra szólította fel az oroszokat. Vakmerősége eredményes volt. 72 orosz azonnal letette a fegyvert. Tóth zászlós megkapta a nagyezüst vitézségi érmet.

Július 1-én különösen kitünt Gaál József, a brassói 24-es honvédek zászlósa. A Gnila Lipa folyónál, Galiciában intézett támadás közben, hősies elszántsággal rohamozott meg és foglalt el egy rendkívül erős orosz állásrészt, s ezután a tőle oldalt eső orosz vonalat teljes sikerrel támadta hátba. Minthogy Gaál zászlósnak volt köszönhető, hogy százada a támadás során 216 foglyot ejtett és 2 géppuskát zsákmányolt, az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

1917 július 1-én nehéz harcai voltak a keletgaliciai Brzezanynál védekező 308. honvédezrednek. Ekkor történt, hogy az ezred állásába tört oroszokat Csoór Dezső tartalékos zászlós rohamszakasza élén nemcsak kiverte, hanem tőlük még két géppuskát is elvett. A harc közben súlyosan megsebesült zászlós megkapta az arany vitézségi érmet.

30 személy autófuvarozására

naponta oda és vissza **Budapest középpontjából Csepel, Szent Imre-tértől 3 km-re** fekvő munkahelyre **kérünk ajánlatokat.** „Reggel 8 és délután 4 óra" jeligére **Balogh** hirdetőbe, Szent István-körút 9.

Megjelent az uj légvédelmi rendelet

A honvédségről szóló 1939. évi II. törvénycikk hatályon kívül helyezte a légvédelemről szóló 1935. évi XII. törvénycikket és *a légvédelmet, illetőleg, légoltalmat újból szabályozva,* szükségessé tette a légoltalmi rendeletek újbóli kiadását is.

A légoltalomnak a városokban és a községekben való megszervezését a honvédelmi miniszternek 1938 szeptember 27-én kiadott 62.000 eln. lgv. 1938. sz. rendelete szabályozta. Az említett rendeletben foglalt joganyagot az új honvédelmi törvény 131—140. §-aiban tárgyalt légvédelmi rendelkezések alapján *átszövegezve tárgyalja a Budapesti Közlöny vasárnapi számában közzétett 88.000 eln. lgv. 1939. sz. honvédelmi miniszteri rendelet,* amely egyúttal a törvény V. (légvédelmi) része végrehajtási utasításának első füzete.

A rendelet I. fejezetében általános rendelkezéseket tartalmaz a légoltalom megszervezésére; ismerteti a légvédelem és a légoltalom *szervezetét és feladatait.* (1—4 §.)

A II. fejezet *hatósági légoltalom,* a városok és községek légoltalmi szempontból való sorolása és *azok kölcsönös léyoltalma és légoltalmi ügyintézési jogköre* szabályait adja, egyúttal felsorolja a város és a község légoltalmi ügyintézési jogköréből *kivont személyeket, intézményeket és építményeket,* ismerteti az I., II. és III. csoportba sorolt építményeket és egyéb vagyontárgyakat. (5—13. §.)

A rendelet III. fejezete részletesen tárgyalja a hatósági légoltalom *szervezetét.* Megállapítja a városnak, illetőleg a községnek a légoltalommal kapcsolatos feladatkörét, ezzel kapcsolatban a város, illetőleg a község *légoltalmi vezetőjének és légoltalmi parancsnokának* megbizatására, illetőleg kijelölésére vonatkozóan rendelkezik.. Rendelkezik a város, illetőleg a község légoltalmi szervezetének felállításáról is és megállapítja, hogy a légoltalom előkészítése céljából *milyen egyéb szervek* lehet igénybevenni, *illetőleg kiket kell meghallgatni.* Szabályozza a városoknak és községeknek légoltalmi körzetekre és alkörzetekre való felosztását. (14—22. §.)

A IV. fejezet a II. csoportba sorolt *építmények légoltalmát,* az építményeken *belül* végrehajtandó légoltalmi feladatokat, az építmények légoltalmi vezetőjének és parancsnokának kijelölésére vonatkozó rendelkezéseket és a légoltalmi vezető, illetőleg légoltalmi parancsnok *feladatait,* a II. csoportba sorolt építmény *légoltalmi terve* elkészítésének, valamint az építmények *együttműködésének* szabályait tartalmazza. (23—29. §.)

A rendelet V. fejezete a III. csoportba tartozó építmények és egyéb vagyontárgyak légoltalmát, azaz *az önvédelmet szabályozza.* Ez a fejezet öleli fel *a lakóházak és lakóházcsoportok* légoltalmát. Részletesen rendelkezik az önvédelem feladatairól, ellátásának módjairól, ellenőrzéséről, megszervezéséről. (30—40. §.)

A VI. fejezet *a légoltalmi tervek és a légoltalmi készültségi és riadótervek* elkészítésére, jóváhagyására, a velük kapcsolatban követendő eljárásra és a tervek megőrzésére vonatkozóan rendelkezik. (35—39. §.)

A VII. (utolsó) fejezet a rendelet előző rendelkezései nyomán és a honvédelmi törvény vonatkozó rendelkezései alapján részletesen felsorolja *a légoltalom szervezésében és végrehajtásában résztvevő hatóságok, hivatalok és szervek feladatait,* szabályozza azok együttműködését, az ellenőrzésre vonatkozó *általános szabályokat* állít fel, büntető rendelkezéseket állapít meg a rendelet alapján kiadott hatósági rendelkezés megszegése vagy kijátszása esetére.

A rendelet *kihirdetésének napján* lép életbe. A rendelet általános intézkedéseinek gyakorlati keresztülvitele céljából szükséges részletintézkedéseket *a közeljövőben kiadandó rendeletek fogják tartalmazni.*

A lerohanás mint hadviselési fogalom

Háborúban a siker egyik főtényezőjét biztosítja magának az a fél, amelyik a hadműveletek megkezdésére gyorsabban készül fel és így módját ejti annak, hogy ellenfelét még készületlen állapotban találva, legázolja, lerohanja.

A világháborúig a hadviselő felek gyorsabb mozgósítással és gyorsabb felvonulással iparkodtak egymást megelőzni. Az újabb (1914 előtt megvívott) háborúk közül ebben a vonatkozásban nevezetes az 1870/71. évi német-francia háború, amikor a német vezérkar a mozgósítási teendők rendszerbe való foglalásával és a vasútak nagyarányú kihasználásával a hadüzenettől számított 16 nap alatt (1870 július 16—31.) nemcsak mozgósította, hanem már fel is vonultatta a francia határon (a bajor Pfalzban) a 400.000 főt és 1200 ágyút számláló német hadakat. A francia sereg kisebb erőben (280.000 fő, 900 ágyú) és sokkal lassabban mozgósított. Mikor augusztus 4-én az elzászi Weissenburgkal az első nagyobb összecsapás megtörtént, a francia seregek még nem voltak hadműveletekre készek. A német túlerő két hét leforgása alatt az egész vonalon legázolta őket. Augusztus 6-án Wörthnél és Spicherennél, 14-én Colombey-Nouillynél, 16-án Vionville-Marslatournél, 18-án Gravelottenél érte a franciákat kemény csapás. A francia haderő kisebb része visszament Chalonsra, nagyobb része menthetetlenül beszorult Metz várába.

1914 augusztusában a központi hatalmak az entente nagy, de lassabban érvényesíthető túlerejével szemben a lerohanásban keresték üdvöket. Különböző kedvezőtlen körülmények összetalálkozása folytán ez a kísérlet nem sikerült. A német lerohanás Belgiumon át Páris felé a Marnenál, az osztrák-magyar támadás Lembergnél feneklett meg.

A jelen időben a lerohanás megismétlésére csábít a motornak a hadviselésbe való beállítása. Ez teremtette meg a külön légi haderőt a maga minden régebbi elképzelést felülmuló gyorsaságával és ezenfelül létrehozta a földi gyors csapatokat.

A légi hadviselés terén aztán kitermelődött a Douhet-féle elmélet, amely azt vallotta, hogy a meglepő — a hadüzenettel egyidejű vagy ezt megelőző — légitámadás megbénítja az ellenséges ország idegközpontját (fővárosát), súlyosan károsítja ipari és közlekedési gócpontjait, megállítja a termelést, demoralizálja a lakosságot, megakadályozza a mozgósítást és felvonulást és így az ellenséget békére kényszeríti. De ha ez nem is következnék be, a megbénított ország területére törő gyors (motorizált) seregek az ellenállás minden csiráját elfojtanák, vagy legalább is az eredményes ellenállást teszik lehetetlenné.

Mindez igaz volt, míg az ilyen légi és földi támadások kivédésére a kellő eszközök rendelkezésre nem álltak. Tudjuk, hoy a légi flották mint támadó eszközök feltűnésével nem haladt párhuzamosan a légi védelem. De miként fokozatosan minden támadó fegyver megtalálja ellenszerét, a légi flotta is ma már rettegett ellenfélre akadt a légvédelmi ágyúban, eltekintve az ellentámadásra kiválóan alkalmas vadászgépektől. A földi gyors csapatok rohanását pedig teljesen megfékezik a kiterjedt erődítések, mint amilyenek a német-francia határ mentén mindkét oldalt épültek. Ugy véljük, hogy ott sem földi, sem légi lerohanásról nem lehet szó. Közbevetjük itt, hogy a volt cseh erődítési rendszert sem lehet lebecsülni. Nagy szolgálatot tettek volna a cseh védelemnek, ha meglett volna az elszánt akarat a védelemre.

Ma mindenesetre azt mondhatjuk, hogy a védelemmel komolyan törődő és megfelelően fegyverkező nemzetet nem lehet simán lerohanni. Mint példát sem Ausztria, sem Csehország esetét nem lehet idézni. Ausztria nem akart ellenállani, mert hiszen a nagy német birodalommal való, régen várt egyesülésről volt szó. Csehországban pedig hiányzott az ellenállásra való készség. Albánia esete már más volt, de itt az erők aránytalansága kizárta a védelem kísérletének komoly gondolatát, bár a dolog még így sem ment egészen simán, amennyiben az albánok Durazzónál ellenállást fejtettek ki, amit persze az olasz hajóágyuk rövidesen megtörtek. A haditapasztalat egyébként a légi erők megsemmisítő hatására nézve sem Abesszíniában, sem a spanyol földön, sem pedig a japán-kínai háborúban nem igazolta a Douhet-elmélet helyességét, pedig mindhárom helyen megvolt, illetve megvan az egyik félnek nyomasztó légi fölénye.

Ellenben beigazolódott az, hogy a korszerű harci eszközök jobban növelték a védelem erejét, mint a támadását, amit különben már eléggé igazol a háborúk elhúzódása. Ha tehát a légvédelem és légoltalom nem hanyagoltatik el, valamint ha a földi lerohanás ellen a kellő legegyszerűbb erődítések a veszélyeztetett határokon megépülnek és mindenekelőtt, ha megvan a védekezésre irányuló akarat, nem is kell félni az ellenséges lerohanás döntő sikerétől. A védelemre elegendő eszköz áll rendelkezésre, csak be kell szerezni és alkalmazni. Ha ez megtörténik, a lerohanás kísérlete könnyen fajulhat siralmas kudarccá.

Julier Ferenc

Az ellenforradalom emlékünnepének sorrendje

Az 1939 június hó 25-én az ellenforradalom hősi halottainak emlékére tartandó 20 éves jubiláris emlékünnepély ünnepi sorrendje:

Reggel 8 órakor a József központ falában elhelyezett emléktáblának ünnepélyes keretek között való megkoszorúzása.

Ünnepi beszédet tart: Hindy Zoltán dr.

Ugyanez időpontban a Vértanuk terén a vértanuk oszlopának ünnepélyes megkoszorúzása.

10 órakor ellenforradalmi megemlékezés a Ludovika Akadémia kertjében. Ünnepi szónok: Uzdóczy-Zadravecz István ny. tábori püspök.

A Ludovika Akadémia volt tagjai és a Júniusi Bajtársak nevében beszédet intéz vitéz Zákányi Győző tábornok, a Júniusi Bajtársak Országos Szövetségének elnöke.

Utána a honvédzenekar a Szózatot játssza. A Szózat elhangzása után a kormányzó Úr koszorújának elhelyezése a Ludovika Akadémia vértanuinak emlékoszlopa előtt. Ezután a csapatok díszmenete.

Minthogy a Ludovika Akadémia kertjében tartandó ünnepségen megjelenik a kormányzó Úr Őfőméltósága is, a meghívottak helyeiket legkésőbb ¾10-ig foglalják el.

Az ünnepély után ½12-kor a Júniusi Bajtársak nevében a Romanelli emléktábla előtt Dormándy Géza tábornok üdvözli Romanelli Guido ezredest. Majd megkoszorúzzák a vértanuk emlékoszlopát. Ezután Perényi Zsigmond báró a Júniusi Bajtársak Országos Szövetségének elnöke felavatja a Júniusi Bajtársak városmányosait.

13 órakor a Pannónia-szálló nagytermében a Júniusi Bajtársak Országos Szövetsége ünnepi emlékebédet rendez, amelyen a Perényi serleggel emlékbeszéd hangzik el.

Kerti és szobai növények

származását, történetét és ápolását

ismerteti

Natter-Nád Miksa

most megjelent munkája, a

Virágos Könyv

több mint 500 oldalon, közel 250 rajzzal

A könyv ára 8.50 pengő

Megrendelhető a szerzőnél:

BUDAPEST, V., HONVÉD-UTCA 10

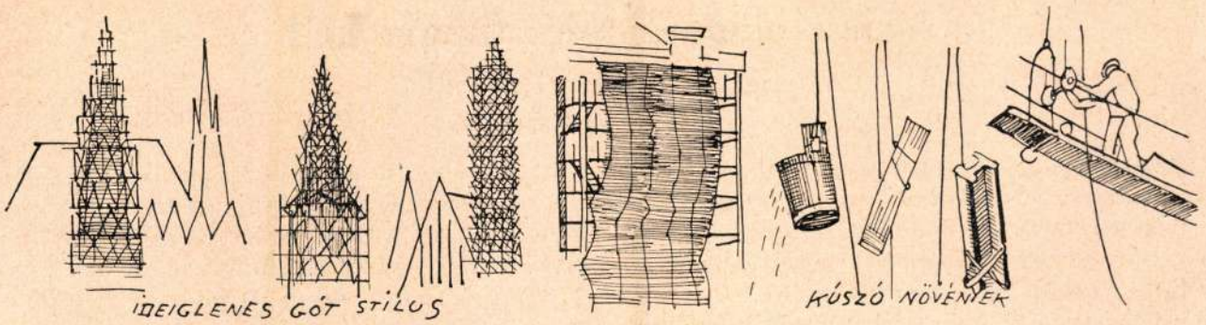

Budapest csinosítja magát. Az összes tornyok új frizurát kapnak, de csak ideiglenesen Mühlbeck Károly rajza

felejtett, a várást a csalódást, haragot, sértődést. Fő, hogy itt van. Őt keresi, még nem látja, most idenéz és már jön is. Milyen jól áll neki a frakk, milyen szép és erős, ahogy így jön.

A tangó éppen végetért, mikor Gergely meghajolt előtte. Kata gyorsan elköszönt táncosától és beleakaszkodott Gergely karjába.

— Mért jött ilyen későn?

— Majd mindgyárt elmondom.

És ott sétálva a párok között és tánc közben és leülve egy sarokban, elmondta Gergely az egészet.

Kata nevetve, csodálkozva, meghatva és remegve hallgatta, gondolatban sokszor végigsimított a karján, drága, drága — mondogatta magában — mit kínlódott, pedig, ha tudta volna, hogy neki úgy is tetszett volna, akárhogy, talán még rongyosan is, de így azért persze jobb, elegánsan, csinosan, neki van itt a legjobb szabású frakkja, majd holnap viszszakapja a póruljárt bokszbajnok, az Isten éltesse.

6.

— Szeretsz?

— Csak téged.

— Akarsz a feleségem lenni?

— Csak a tiéd.

— Mit szól hozzá az apád, hogy egy ilyen ágról-szakadt —

— Azt csak bízd rám.

— Kedves vagy.

— Szeretlek.

— Én az első pillanat óta.

— Én, amikor lehajoltál Álmoshoz.

— Aranyba foglaltatom azt a kiskutyát.

— Szeretsz?

— Imádlak.

És megint elölről, ez örök egyűgyű nóta, ők sem tudták máskép, mint ahogy előttük fújták. Nem törődtek másokkal, mintha csak maguk lennének, csak egymás szemébe néztek, onnan próbálták kiolvasni a boldog jövőt.

Mikor aztán az öregúr megint benézett a táncosokhoz, Kata bemutatta Gergelyt:

— Hát ez az, édesapám.

— Szervusz öcsém.

— Úgy nézze meg édesapám, hogy ez az úr lesz a maga veje.

— Micsoda? Nono. Abba még nekem is lesz beleszólásom.

— Csak akkor, ha kimondja a boldogító igent. Mert én már kimondtam.

Csodálatos éjszaka volt ez és még csodálatosabb hajnal, mikor a havas utcán csillogó szemmel és összehajolva hazasétáltak. Apa ezt már nem csinálta velük, taxira ült és előre ment, de nekik még olyan sok mondanivalójuk volt, hogy nem tudtak egykönnyen szétválni. Már a házmesterek is kijöttek a kapu elé havat söpörni, de ők csak ott járkáltak a kis selyemcipőben s az idegen frakkban.

Ezzel a frakkal a rákövetkező napokban nagyon meggyűlt a baja Gergelynek. Kiforgatta az összes zsebeket, de egy selyemzsebkendőn kívül semmit sem talált bennük. Mert minden rendben lett volna, csak a frakkot nem tudta visszajuttatni jogos tulajdonosának. Az étteremben sem tudták, kifélemiféle. Gergely meghagyta a címét, hogy keressék meg, ha jelentkezik a frakkért valaki. Remélte, hogy egy-két napon belül csak rájönnek a cserére és visszakapja a maga kis ócskáját. De hiába volt, a bokszbajnok nem hallatott magáról.

Gergely mindenképpen szeretett volna szabadulni a frakktól, de nem tudott. Már hónapok teltek el és a boxbajnok még mindig nem jelentkezett. Már itt volt az esküvő ideje, már készültek lemenni Oladra, már apa előtt is mertek csókolózni, de a frakk gazdája nem volt sehol.

Végre is Gergely elhatározta, hogy oda ajándékozza a kis pincérnek, aki a nagy küzdelemnél neki drukkolt és idővel majd csak belenő.

Még egy utolsó kísérletet tett. Aznap ugyanis, mikor a napihírek közt megjelent Somoss Gergely és Olady Kata esküvőjének híre, hátul az apróhirdetések között a következő volt olvasható:

FELKÉREM azt az urat, akinek a frakkját a Hunnia-étteremben tévedésből elcseréltem, szíveskedjék címét velem közölni. Levelét a kiadóhivatalba kérem „Örökké hálás" jeligére.

Románc

Fényt nyakaltak szomjas rigók,
láng csurgott, szikrázott a víz;
fákról, mint havas permeteg
kavargott le a buja dísz.

S ott álltál, napszámosleány,
mohó virágágyak között,
mosolyod villogott puhán,
míg lóbáltad az öntözőt.

Égőpiros kendőd alól
hajad bő kincse kiömölt,
mily buggyanó kedvvel cipelt
lágy, zöldselyem hátán a föld!

Tündöklött rongyaidban is
ujjongó, büszke termeted —
s én róttam volna már tovább
a fénybe ringó kerteket,

De arcod szirma rámnyílott,
szemedbe vágtam a szemem
s a hajad olvadt aranya
körülömölt a szívemen...

KÉPES GÉZA

Amit mindenkinek tudnia kell

Néhány szó a keretről

Írta: **Lyka Károly**

Valószínűleg kevés ember vett magának fáradságot annak kinyomozására, hogy a szobája falán függő képnek miért van kerete? Hát azért, — mondaná valaki, — hogy föl lehessen akasztani a falra, mert a ráma hátába vaskarikát srófolnak s azon lóg. Ez így is van. Azonban itt vannak Rafael nagy freskói, amelyeket már csak azért sem akasztottak fel, mert a falra vannak festve. És mégis széles, nagy keret fogja azokat körül, nem ugyan aranyráma, hanem maga a művész festette azt is. Erre már senki sem adhatja azt a magyarázatot, hogy gyakorlati célból készült a keret. Csakhamar kitűnik, hogy a keret mégis más okokból használatos és ezek az okok tisztán művésziek: körülfogja a képet, elszigeteli a szomszédságtól, önálló, magában lezárt egységnek érezteti. A jó művészek csakugyan így is fogták fel mindig, még pedig nemcsak a képek esetében, hanem sok másféle művészet műhelyében is. Talán nem túlozunk, ha azt állítjuk, hogy majdnem minden művészeti alkotásnál, legyen bár a legszerényebb igényű is, ott van a keret, hogy kiemeljen, magában lezárt egységnek mutasson bármit, amit festő, szobrász, építész, iparművész létrehoz, bárminő anyagból.

Mert nézzünk csak körül a szobánkban: lám a szobafestő külön festett kerettel zárja le fönt a függélyes falsíkot. A padlón ott a szőnyeg: keret veszi körül, csakhogy itt bordűrnek szokták nevezni. De a bordűr is csak azt mondja nekünk, mint a kép aranyrámája: egységnek, zárt egésznek érezteti szőnyegünket. Könnyű kipróbálni, valóban így van-e: vágjuk ketté csomózott szőnyegünket s rögtön megszűnik ez az egysége: egyik felében sem látjuk a végét. Tekintetünk az ajtóra esik: könnyű itt fölfedezni a keretet, amely az ajtószárnyak mindegyikét zárt egységnek tünteti föl, hiszen valóságos keret fogja körül, amely feltűnik, mert más a formája. Ránézünk a terített asztalra: a porcellántányérokat arany, kék vagy piros csík fogja körül s azt mondja, hogy itt a tányér vége. Tehát ez is keretez és a fehér abrosztól nagyon stílusosan különíti el a fehér tányért. Kimegyünk az utcára: a házakon mindenfelé keretet födözünk föl, csakhogy az építészek más nevet adtak neki: párkánynak hívják azt, ami fönt, vízszintesen lezárja a ház homlokzatát s elmondja nekünk, hogy íme, be van fejezve. Vegyük le a koszorúpárkányt és a befejezettség érzése megszűnik a nézőben, mert ilyformán talán holnap jönnek a kőmívesek és folytatják a homlokzat fölfalazását, úgy látszik tehát, mintha épületünk még csonka volna. De a ház egyes formáin is ott a keret: az ablakokat párkány koronázza, jobbrabalra félpillérek vagy oszlopocskák emelik ki, mint hangsúlyos, különleges részét a homlokzatnak, amelynek emeleteit egyébként szintén párkányok választják el egymástól és félreérthetetlenül tolmácsolják nekünk nézőknek, hogy a ház belseje hány vízszintes taktusra van osztva. Felszállunk a villamosra és elékotorjuk a szakaszjegy ellenértékét, — lám minden pénzdarabot, amelyet kezünkbe veszünk, valóságos keret fogja körül, ez pedig hol kiemelkedő pontsorból, hol plasztikus kerek vonalból áll, de mindig pontosan körülfogja az éremdarabot. Neki itt éppen az a szerepe, ami az aranykereté az olajfestményen, a bordűré a szőnyegen, a párkányé a házon, holott az egyik a festészet, a másik az iparművészet, a harmadik az építészet körébe tartozik, a pénzt pedig szobrász mintázta. A keret tehát a szobrász ajtaján sem kopogtat hiába, mert ott is szívesen üdvözölt vendég. Sőt bátran állíthatjuk, hogy még a legnagyobb lovasszobornak is van kerete, persze nem aranylécekből, hanem elvi alapon. Vissza kell ugyanis térnünk a keret igazi esztétikai szerepére, amely körülbelül az, hogy elszigetelje, különálló, magában élő egységnek tüntesse föl a műtárgyat. Mi az, ami pontosan ezt a feladatot végzi a lovasszobor esetében? Nos, a talapzat. Mert ez a talapzat semmi másra nem való, mint éppen a kiemelésre, az elkülönítésre. Egy nagy francia mester, Auguste Rodin egyszer már megcsinálta ennek az állításnak ellenpróbáját: a Calaisi polgárok című nagy bronzszobor-csoportja alá nem szerkesztett talapzatot s íme, az ő bronzemberei kezdtek úgy hatni, mintha a közönség közé tévedt járókelők volnának s nem külön emlékmű.

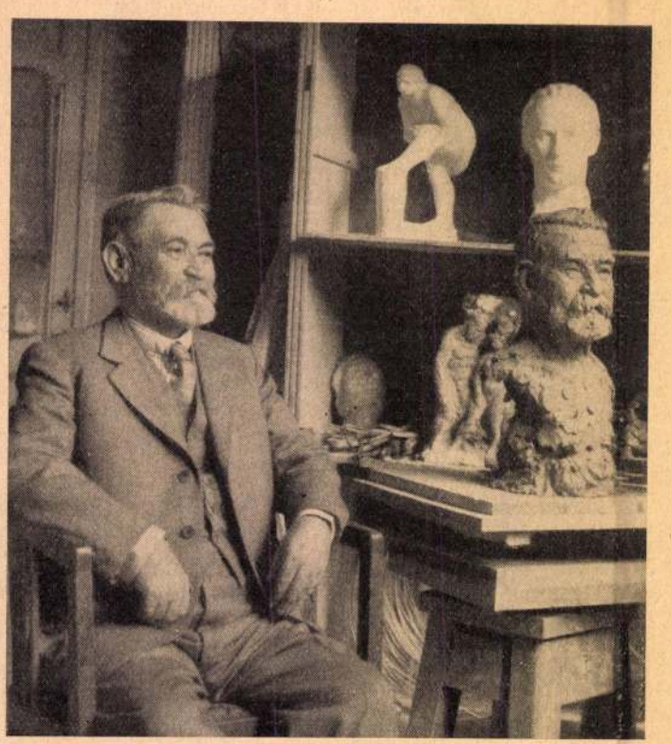

Készül Gaál Mózesnek, Az Én Ujságom szerkesztőjének, ifjúsági irodalmunk klasszikus mesterének szobra Hüvös László műtermében

A keret tehát nem valami egyszerű, léha rátét vagy cifraság, hanem van mélyenjáró művészeti jelentősége is. Amilyen szerény a megjelenése, épp oly súlyos a hatása. Mert bizony szerény, annyira, hogy jelenlétét és feladatát a legtöbb ember észre sem veszi. Látnivaló, hogy a művészi eszközök szerénysége olykor nagyobb erő, mint a hivalkodó, bő tetézés.

Uj Idők, 1934. jun. 24.
26. 14.

gött repkedő gondolatok kis szárnycsapásait. Én ezeket a kis rezzenéseket csak azért vettem észre, mert nagyon figyeltem az arcát.

A bőre gyönyörű volt. A karja, a nyaka! Fehér, meleg bőr, amely a fülcimpákon a rózsabimbó színébe csap át. És a termete is gyönyörű volt, amint ezt a bő fehér kabát alatt megítélhettem.

Szándékosan papírpénzzel fizettem, pedig apró pénzem is volt, csak azért, hogy tovább időzhessek még egy pillanatig a boltban. Nem mertem megszólítani, nem tudom, miért, a szívem a torkomban dobogott.

Csak akkor nézett rám egy pillanatra, mikor a pénzből visszaadott, akkor is csak azzal a bizonyos üzleti mosollyal, és olyanféle hangot adva, ahogy a nikkelpénztár kis csengője megcsendül. Ez a hang az amerikai üzleti lányok ajkán így hangzik: „kju" és annyit jelent: thank you. Dallamosan s röviden megcsendülve: kju! Mint valami madárhang a lombok között.

Másnap nagy dolog történt velem. Lemondtam a horgászkirándulást, pedig a matrózok Catalina Island közelében kardhalakat jeleztek.

Felvettem a legjobb ruhámat, a legjobb nyakkendőmet, még kesztyűt is húztam, ami nem szokásom és már reggel tíz órakor elindultam a Candy Store felé.

Nem tudom, mi történt velem; elalvás előtt még félálomban is éreztem a cukorkaüzlet meleg és édes illatát, ami semmi más, mint a frissen pörkölt cukor szaga, s amit minden ilyen cukorkaüzletben érezhet az ember, de az az illat számomra most valami egészen mást jelentett. És akár akartam, akár nem, folytonosan magam előtt láttam a leányt abban a hófehér munkakabátban, láttam arcának azokat a kis öntudatlan megrezzenéseit és hallottam a hangját, néha olyan kísértetiesen, hogy ijedten néztem szét magam körül.

Kju!

Legnagyobb szomorúságomra, a leány nem volt az üzletben. A pult mögött egy férfi állott, valószínűleg a tulajdonos. Nagy, hajlotthátú aggastyán, ő is könyékig feltűrt fehér munkakabátban. Sokáig néztem ezt a nagy veresszőke öregembert és próbáltam közte és a leány között valami hasonlóságot felfedezni. Hátha az apja. Az öreg azonban vastagorrú és vastagfülű ember volt, erős, nagy homlokcsontokkal. Semmit sem hasonlított a lányra.

Bosszankodva mentem ki a kikötőhídra, ahol pedig rendes ruhában nem igen volt tanácsos megjelenni, mert végig a korlát és minden pad csupa mocsok volt a feldarabolt halaktól és kagylóktól, amiket a horgászó gyerekek csalétkeknek használtak.

Ebéd után újra ott álltam a kis cukrászüzlet előtt. Megdobbant a szívem, amikor megláttam, hogy a leány állt a pult mögött. Gondolkodás nélkül benyitottam.

— Ebből a rózsaszínűből egy negyeddollárért...

— Yes, sir, — mondta szertartásosan és most sem nézett rám.

Mialatt lemérte és becsomagolta a cukrot, villámgyorsan dolgozott az agyam, hogy mivel kezdjem meg a beszélgetést. Csodálatos dolog, hogy ilyen pillanatokban mennyire megbutul az ember.

— Tell me, please, — kezdtem a szokásos megszólítást, — valakitől azt hallottam, hogy ez az üzlet eladó...

Rámemelte, rámnyitotta a szemét, csodálkozással.

— Semmit sem tudok róla, — mondta az angol nyelv különös dallamával. Volt valami a hangjában, ami átjárta a szívemet.

Aztán néhány pillanat mulva hozzátette:

— Különben lehetséges... Én nem ismerem a Mr. Simpson szándékait...

E pillanatban úgy vettem észre, szemöldökének finom, elgondolkozó megrezdülésén, mintha valami kis rémületet rejtegetne érzékeny arca. Mintha arra gondolna, hogyha Mr. Simpson eladja az üzletet, akkor ő esetleg elveszíti az állását. Talán az öreg ezért is nem közölte vele titkos szándékát.

Rettenetesen megbántam ezt az ostoba és hazug kérdést.

— Simpson úr a tulajdonos?

— Yes, sir.

Egyebet nem volt hajlandó mondani. És ahogy újra a munkájához látott, volt valami rendkívüli tartózkodás és visszavonulás benne ebből a rövid beszélgetésből. Nem tudom miért, ennek nagyon megörültem. De aztán arra gondoltam: hátha már van valakije.

Ilyen gondolatok futkostak bennem, mialatt ott álltam tanácstalanul a pult előtt. Éreztem, hogy zavart és ideges vagyok. Már szerettem volna kint lenni az utcán.

— Ha délután idejön, Simpson urat itt találja, — mondta, amikor látta, hogy még mindig nem megyek el.

— Köszönöm, — dadogtam, — azt hiszem, valami tévedés van a dologban. Nekem nem a Simpson úr nevét említették...

Kissé hűvösen bólintott felém, mikor köszöntem és kiléptem a boltból. Persze, az új embert látja benne, a vevőt, aki miatt esetleg el fogja veszíteni a kenyerét.

Hazamentem és végigdobtam magam a pamlagon. Vártam, hogy elpárologjon belőlem ez az izgalom, — éreztem, semmi más ez, ez a hirtelen fellobbanás, mint az egyedüllét betegsége. Lehúnytam a szemem, de folyton magam előtt láttam a leányt.

Estefelé kint ültem a tengerparton, egy padon. Egyszerre csak valaki megérintette a vállamat:

— Bocsásson meg, hogy megszólítom... Beszéltem Simpson úrral... Úgy látszik, az ön értesülése helyes volt... Simpson úr valóban el akarja adni az üzletet... Azt üzeni önnek, hogy holnap délelőtt keresse fel a boltban...

Ő volt. Alig ismertem meg, ahogy kis posztókalapja egészen a homlokába volt húzva. Utcai ruhájában egészen más volt, mint abban a fehér cukrászkabátban.

Melléje csatlakoztam és elkísértem. Közben néhány kérdést tettem fel, hogy mennyi az üzlet napi forgalma és mennyi a kiadás.

— Sajnos, erre nem felelhetek... Ez már a Simpson úr dolga...

— Ha megvenném az üzletet, ön továbbra is ott maradna?

— Igen! — mondta gyorsan. — Én nagyon szeretem ezt a munkámat...

— Nem tudja, mit kér Simpson úr az üzletért?

— Úgy tudom, háromezer dollárt...

E pillanatban komolyan kezdtem gondolni arra, hogy megveszem az üzletet, bár összes vagyonom csak kétszázötven dollár volt. De arra gondoltam, egyelőre minden alap nélkül, hogy Hullinger vagy valaki más, kölcsönözni fog néhány ezer dollárt erre a célra.

A tengerparti villasor egy kis mellékutcájában megállottunk az egyik ház előtt.

— Én már itthon vagyok, — mondta és a kezét nyújtotta.

Hűvös, keskeny kis kezét egy pillanatig a kezemben tartottam és a szemébe nézve, azt kérdeztem tőle:

— What is your name? (Mi a neve?)

Lehetetlen, hogy meg ne érezte volna a hangom rezzenését.

— Jennifer, — mondta kissé ijedten. Gyorsan elvonta a kezét és eltűnt a kapuban.

Ez volt az első találkozásom Jenniferrel, a feleségemmel.

Folytatjuk

LEVÉL MINDENKIHEZ

Teljesületlen álom

Előttem, a Duna hídján, két suhanc megy. Piros a fülük, fúj a szél, borzas hajukon félrecsapott sapka. Egyiknek a kabátja akkora, hogy háromszor belefférne, — férfikabát, a másiké olyan szűk és kicsi, hogy kékesvörös csuklói csupaszok s a hátán szétfeszül a varrás.

Jókedvű mind a kettő.

— Nézd, már nincs jég a Dunán, — mondja az egyik örvendezve, mintha egyenesen az ő kedvéért jönne a tavasz . . . és nincs-e igaza?

— Nincs ám, — mondja a másik. — Hanem azért még hideg lehet a víz!

— Száz pengőért beleugornék, — mondja a szűkkabátos.

— Bele? Száz pengőért?

— Bele én.

Elhallgattak mind a ketten. A száz pengőre gondoltak.

Nagyon rosszul esett akkor, hogy nem vagyok gazdag. Hogy miért nem tehetem a kezem annak a pirosfülű, szűkkabátos suhancnak a vállára és miért nem mondhatom neki:

— Itt a száz pengő, fiam, nem is kell beleugornod a hideg vízbe. Most légy boldog . . . és lássam, mit csinálsz vele.

Vajjon mit csinálna?

Amint hallgatagon mentünk tovább a hídon, elől a két fiú, utánuk én, lassan érteni kezdtem, miért nincs nekem annyi pénzem, hogy száz pengőt adhassak a kis pirosfülűnek.

Azért nincs, hogy ne tehessem boldogtalanná.

Mit vehetne száz pengőért? Ha egy pengőt adok neki, megörül. Vesz rajta cukrot vagy kenyeret, meg felvágottat, vagy mozijegyet, vagy harisnyát, — valamit, amihez kedve van. És tovább fütyörész. Ha tízezer pengőt adok neki, megváltoztathatja az életét, beiratkozhat valami iskolába, tanulhat, vagy műhelyt nyithat, lakást rendezhet be a szüleinek, bútort vehet, egész életére más irányt próbálhat szabni a sorsának és . . . talán boldogab lesz, mint lett volna. Talán.

De ha száz pengőt kap... kidobni, apróságokat venni rajta, sok. Mindig a szíve fájna: miért is ezt vettem, miért nem azt? A száz pengő csak az igényeit növelné. A száz pengő csak ráébresztené arra, hogy másféleképpen is lehetne élni, ha minden héten, vagy legalább minden hónapban kaphatna száz pengőt. Az életét meg nem változtathatja száz pengővel. Elégedetlenné válna. Kabátot venne és sapkát, cipőt, harisnyát, meg kesztyűt s aztán itt állna és azon törné a fejét, hogy ruha is kellene, meg fehérnemű s hogy ajándékot is illett volna vásárolnia.

Hiszen lehet, hogy az egészet hazavitte volna és egy boldog napot szerzett volna vele nemcsak magának, de egy egész családnak. Ki tudja? Én attól félek, nem úgy van.

Valahányszor valami kívánságom teljesül, félek Vajjon nem több-e egy pengőnél és nem kevesebb-e tízezernél?

Valahányszor valami kívánságom nem teljesül, igyekszem megnyugodni. Hátha száz pengő lett volna?

A fiú álmodozó arccal, fütyörészve ment tovább... messzire gondolt. A száz pengőre. Milyen szép lenne, csakugyan . . .

Milyen szép volt álomnak . . . Örülj, fiacskám, amíg álmodozhatsz róla és ne kívánd, hogy valaki igazán a tenyeredbe tegyen száz pengőt, ami annyi és nem több, egy fillérrel sem több. Az álombeli száz pengős pedig olyan határtalanul nagy érték . . .

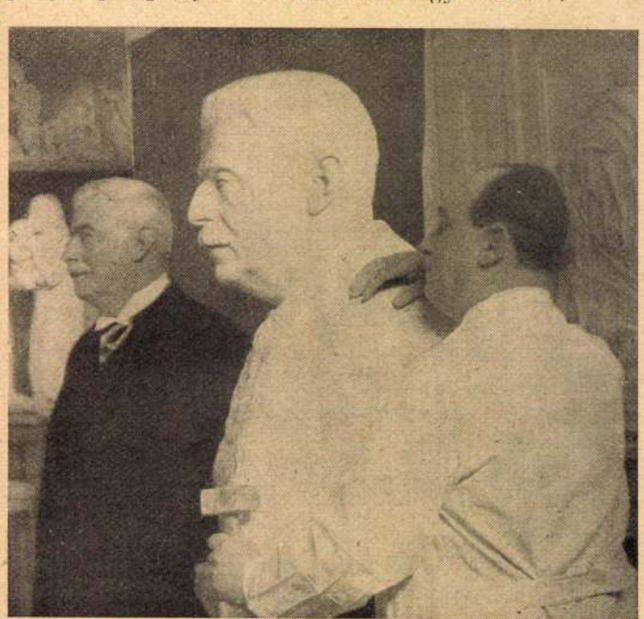

Bárczy Istvánnak, Budapest újjáteremtőjének szobra, amelyet most farag márványba botfai Hüvös László

Uj Idők 1932. 18. sz.

Hüvös László

Ny. Iskola 1929. 32. sz. 1681.

Hűvös László: Szent Kristóf

kinek sem mondtam! Hogy van ez? Olyan vagy te, mint a hercegek? Vagy én vagyok olyan, mint a hegedűsök? (Bizalmasan.) Te! Találkoztál már a nádi tündérrel?

A deák: Igen, ma.

Éva (nem érti meg a bókot, izgatott kíváncsisággal): Te boldog ember! Ma? Hol láttad?

A deák: A nádasban.

Éva: És kértél tőle valamit?

A deák: Nem volt bátorságom.

Éva: Oh, te bolond! Hiszen hegedűs vagy! A hegedűsnek minden kívánságát teljesítik. Nem is kell szólnod, csak le kell térdelned előtte, ő már tudja, mi kell neked! (A deák letérdel előtte. Éva meghökken, megérti, leányos zavarral elfordul.) Oh, te rossz deák!... Te tréfálsz velem. Majd kalodába csukat az udvarbíró!

A deák: Éva, mit tettél velem?!

Éva: Hiszen én nem vagyok tündér! És hiába kívánod, én nem csókolhatlak meg. Az itt jobbról... (Elhallgat, mereven áll, mintha hallgatózna, a láncot a két kezében tartja, de ezúttal nem csókolja meg.)

A deák: Mit tettél velem, Éva? Most holtomig rabod leszek!

Éva (fülel): Kip-kop, kip-kop! Nádi farkas sompolyog, — hallod?...

A deák (fülel): Semmit sem hallok.

Éva: A virágot odaadom. Ma este holdvilág lesz, énekeld el neki a legszebb nótádat, de halkan, egészen halkan... Egy forró, édes dalt, a legszebb dalodat... Ha hegyek és erdők lesznek közöttünk, ha százrőfös falak is lesznek közöttünk, én meg fogom hallani a virágkehely fülével. (Hirtelen fülel, ajkához emeli kezét.) Kip-kop! Hallod?...

A deák (fülel): Semmi.

Éva: Ha egyszer levetném ezt a láncot... ha egyszer hírét vennéd, hogy nincs már a nyakamon... akkor úgy is elkárhozom... akkor gyere hozzám, bárhol vagy is... gyere a túlvilágról is... mert én akkor megcsókolnálak.

A deák (a nádba néz, valamit lát, fojtott hangon, rémülten): Embervadászok! Szaladj a nádasba!

Éva: És te?

A deák: Szaladj! Hess, hess! (Tapsol, mintha madarat zavarna. Éva el balra.)

NEGYEDIK JELENET.

A deák, fekete kopjások, majd Enzió.

(Jobbról, elől és hátul, egy-egy fekete kopjás sompolyog mélyen meghajolva, mintegy ugrásra készen. Most kiérnek a tisztásra, magasra emelik a kopját.)

Első kopjás: Hahó!... A mienk vagy!

Második kopjás: Meg ne moccanj, kutya!

A deák (fölemeli a kezét): Fegyvertelen vagyok!

Enzió (jön): Tudtam, hogy itt vannak még, csak keresni kell. Hajtó-láncban be kell járni az egész nádast!

Első kopjás (mialatt a második kopjás a deákot fenyegeti, zsineget vesz elő a zsebéből és hátra köti a kezeit): Ez is megéri a maga tíz aranyát.

Harmadik kopjás (részegen jön, kopjával támad a deáknak): Leszúrni a kutyákat, mind leszúrni, a parasztokat leszúrni és nem beszélni!

Enzió (kardjával félreveri a kopját): Hogy szúrnád le, te részeg állat? Nem látod, ép, erős legény, élve megér tíz aranyat, a bőréért egy rossz dénárt se kapsz!

Bálint fényképe

Hüvös László szobrász Puccinit mintázza

Harmadik kopjás: Vért akarok látni, a beleit, az agyvelejét!

Második kopjás (visszalöki): Utálatos ez a nápolyi! Csata után leissza magát, azután megrohanja az asszonynépet és végül a rabok vérében hempereg.

A deák: Én nem vagyok katona. Nem is vagyok ideváló. Békés hegedűs vagyok.

Második kopjás: Nem is engedünk bántani, öcsém. Egy darabban eladunk a velencei gályabiztosnak. Holtodig békén evezhetsz!

Első kopjás: Jó dolog az, fiú. Bejárod a világot és nem kopik a bocskorod.

(Fekete kopjások néhány kötélre fűzött rabot terelnek be.)

Enzió (a deákra mutat): Ezt a többihez! (A deákot a kötél végéhez erősítik.)

Harmadik kopjás (motyog): Leszúrni, mind leszúrni!...

Első kopjás (kivédi a döfést): Bestia!

(Távoli goriciai kürtjel.)

Enzió: Csend! (Fülel. Újabb kürtjel.) A gróf szólít a táborba. Vége a vadászatnak. Vissza, vissza! Egy, kettő! (Sietve eltereli a kopjásokat és a rabokat. Mind el jobbra. A színpad egy pillanatig üresen marad. Goriciai kürtjel.)

Éva (hajoltan előre jön. Haraggal, kétségbeeséssel): Elviszik! Elviszik!... (Sírva fakad.)

ÖTÖDIK JELENET.

Éva, Orsolya, majd Kapitány.

Orsolya: Jaj, te szegény kis hercegnőm, selyemhajú szép Évám! Hát így bújdosol te a nádasban?!

Éva (a nyakába veti magát, de mindig jobbra néz): Orsolya néni, ott mennek, ott viszik!...

Uj Idők 1912. XVIII. 27. sz.

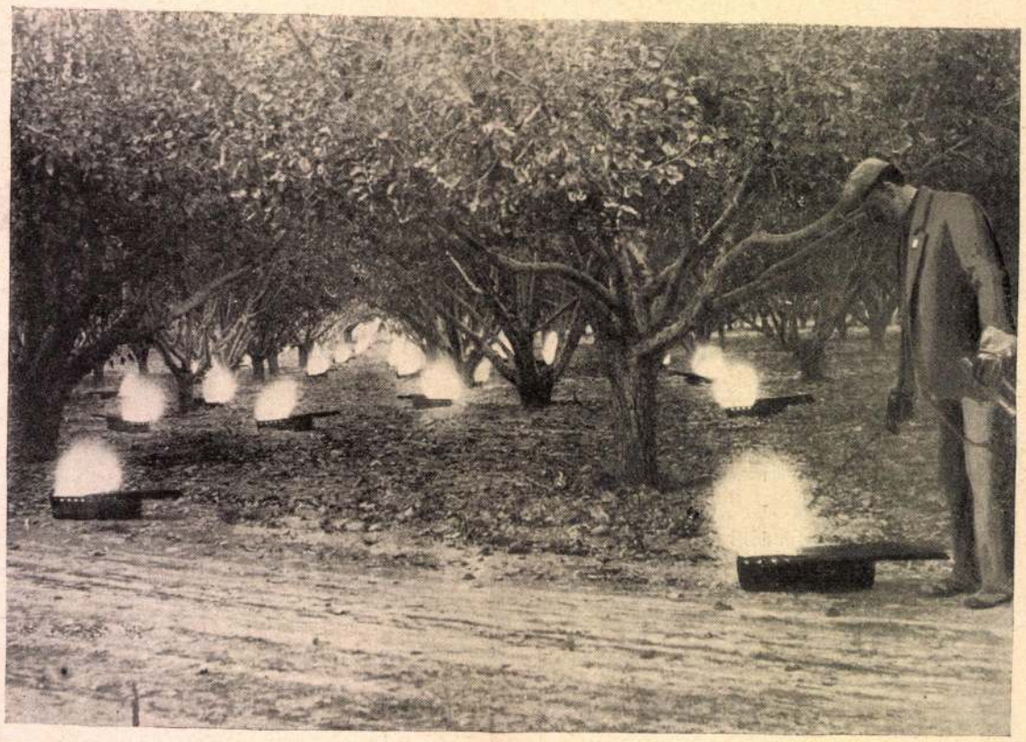

Hogyan védik a gyümölcsöskertet a koratavaszi fagyok ellen Franciaországban. Szenes serpenyők a gyümölcsösben

Orsolya: Kit visznek, te szépség, te jóság?!

Éva: A hegedűst viszik... Sokan vannak, hosszú kopja van náluk...

Orsolya: Bizony itélet napja ez a mai!... Megszakad a szívem, hogy így látlak, szégyenszemre, bontott hajjal!...

A kapitány (jön): Dicsértessék a szent háromság! Itt van a mi drága hercegnőnk!

Éva (megragadja a kapitány karját): Nézd! Arra mentek!... Fekete emberek, hosszú kopjával, sokan!...

A kapitány: A szél ingatja a nádast!

Éva: Siess utánok! Te katona vagy, öld meg a feketéket, mind öld meg! Szabadítsd ki a rabot.

A kapitány: Oly nagy a nádas, az ember elvész benne, akár az eldobott kavics.

Éva: De ha bántják? Ha megölik?!...

A kapitány: Sok keresztény vér folyt el a mai napon.

Orsolya: Ülj le, Éva, hadd fonom be a hajadat. (Éva gépiesen engedelmeskedik, de mindig jobbra tekint. Orsolya a haját rendezgeti.) Ne búsulj, drága lelkem, majd megsegít a jó Isten! És ha ő nem — hát segítsen a sátán! A pokol kutyáinak vetem oda a lelkemet, de én bizony ma éjjel kimegyek a keresztútra és éjféli átkot mondok a goriciai vérszopóra. És akasztófa fájából kifaragtatom a figuráját, azt tűvel szurkálom, parázzsal égetem és minden gyötrelem nyilaljon bele a kutya csontjába!

HATODIK JELENET.

Előbbiek, Kamarás, Nép, Tanács úr (a nyomában).

A kamarás: Dicsértessék az Úr neve! Itt van a hercegnő és itt van az én asszonyfeleségem is.

Orsolya: Na, te ugyan rosszúl imádkoztál rá, te szent ember!...

A kamarás: Ne káromolj, asszony! Az úr azokat sújtja, akiket különösen kedvel és te, Éva hercegnő, rászolgáltál a megpróbáltatásra. Hiszen tudod, hogy ki vagy!?

Éva (lehúnyja a szemét): Én két szem vagyok, amely téged néz.

A kamarás (szigorúan): Hercegnő, a gonosz beszél belőled? Azt kérdeztem, tudod-e, ki vagy?

Éva: Igen, kamarás. Én egy istentelen boszorkány vagyok...

A kamarás (enyhén): Boszorkány leánya, Éva! Boszorkány leánya!

Éva (gépiesen): Nekem imádsággal, alamizsnáskodással és testem sanyargatásával kell védekeznem a gonosz törvetései ellen. (Fölkel, más hangon.) Mondd, mi történik a rabokkal, akik az ellenség kezébe estek?

A kamarás: Az ő sorsuk sanyarú, de te elfordíthatod fejükről a a veszedelmet. Ime, a te alázatosságod megnyerte az ég tetszését és a megpróbáltatás hamarább véget fog érni, mint remélni merted. Az imént a primástól legátus érkezett Muravárba, aki egyházi átok alatt békét parancsol.

Orsolya: Békét?

A kapitány: El kell fogadni. Én katona vagyok, de én mondom: bármi árat vesznek is érte, el kell fogadni.

Orsolya: Hej, ha ti férfiak egyebet is tudnátok, mint beszélni, beszélni!...

A kamarás: Hallgass, asszony! Az egyház úgy rendeli, hogy te, Éva hercegnő, feleségül menj a goriciai grófhoz...

Éva (rémülten): Oh!...

Orsolya (érdeklődve és fölháborodás nélkül): Feleségül?!...

A kamarás: A vitás birtokok pedig legyenek örökké közös tulajdon. A gróf kemény harcos, de jó keresztény és aláveti magát a parancsnak. Már küldött is leánykérő követet. Most rajtad a sor, hercegnő, hogy alázattal meghajtsd fejedet a szent parancs előtt.

A kapitány: Ennek meg kell lennie, hercegnő. Nincs már se pénzed, se birtokod. Ha makacskodol, magam vezetem vert seregemet a goriciai gróf nagyúr táborába.

A kamarás: Meg kell lennie, hercegnő! Ha ellenkezel,

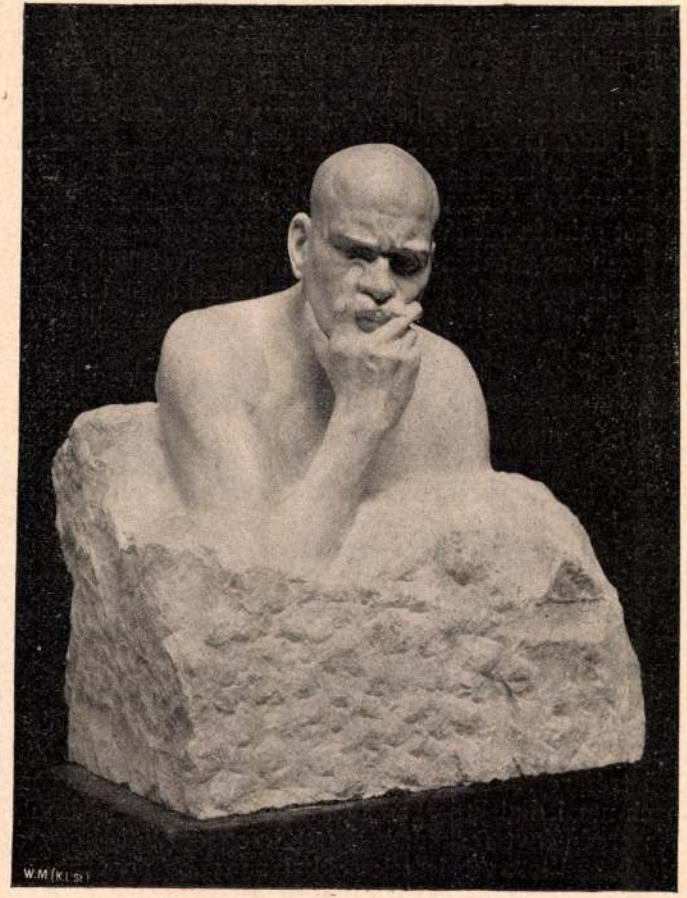

Hüvös László : Töprengő A műcsarnok téli tárlatából

meghatározta az uri divatot, az elmés beszédet, a ne-

Hazug értékek — hazug perspektivák

Herczeg Ferenc az utóbbi időben hol tréfás, hol komoly alakban egy igazságot hirdet. Egy nagy és mély igazságot, amelynek állandó hangoztatásra volna szüksége, amelyet kis plakátokon ragasztatnék ki az egyetemen és belenyomatnám a „gólyák" indexébe. A politikai pálya veszedelmes varázsáról szól ez az igazság, amely a fiatal nemzedékek legjobbjait és legtehetségesebbjeit a produktiv pályákról az iparszerü semmittevéshez viszi át. Miért? Mert a politikai pálya ma az egyedüli, amely a fiatalember merészebb ambicióit kielégíteni tudja. A fiatalember körülnéz és gondolkozik. Látja, hogy hogyan jártak az előző nemzedékből azok, akiket még a gimnáziumból ismert. Aki nehéz munkában görnyedt az egyetemen, aki a könyvtárt búj ta és hetenkint harminc órát hallgatott rendesen, ma egy vidéki középiskolában nagy nehezen segédtanár lett. Egy másik, aki belépett apjának üzletébe, aki vasat szállít Braziliába és Anatóliába, aki sok családnak exisztenciáját biztosítja üzletében, nem megy „uriember" számba, mert hiszen boltos. De volt egy harmadik társa, aki nem tanult az egyetemen, hanem kártyázott és ordítozott, aki fáklyászenét rendezett egy nagyhangu és üres képviselőnek és ennek a hatalmas embernek az ajánlólevelével őt is megválasztották. Ez az üres és léha fráter az egyedüli, akit most számba vesznek. A miniszterek tegeződnek vele, a volt barátai „Nagyságodnak" szólítják. És minden második napon hosszu referádákat olvashatnak róla a lapokban, hogy mit mondott a Ház folyosóján. Hajlandó-e támogatni a kormányt, vagy sem. Az ambiciózus ifju átgondolja mindezt, és azután ehhez ké-

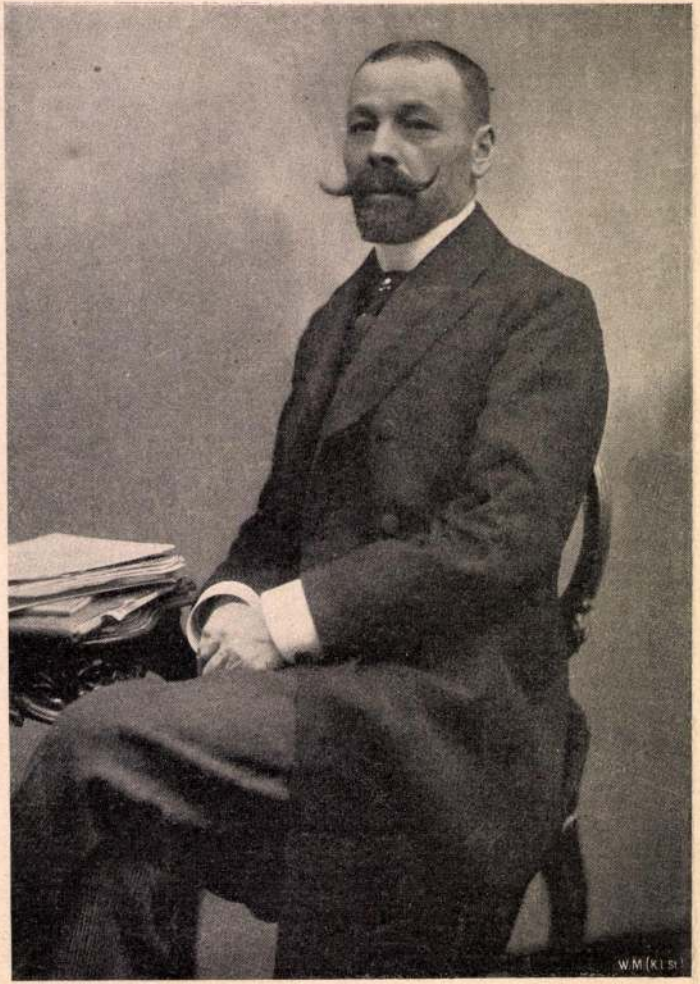

Gál Sándor dr., a magyar országgyűlés képviselőházának elnöke

naszkodhatik. Megdicsérték. Nagyon megdicsérték. Ugyanabban a rovatban dicsérték meg, amelyben „A nyolc Abelesz" című nagysikerű szinköri drámát is megdicsérték. Igaz, hogy „A nyolc Abelesz"-ről többet írtak. De elvégre kell valami különbséget tenni színház és tudomány között. És azonkívül „A nyolc Abeleszben" játszott Czenczi Böske is, akinek művészetét szintén méltányolni kell. Czenczi Böske egymaga érdemli meg azt a tizenkét sort, amelyet holmi „Elhagyott gyermek jogának" nem lehet kiutalni. Annak elég a hat sor is. Hiszen benne van az „illusztris szerző".

Ha fokozatokat állítanánk föl, a sorrend körülbelül a következőképpen alakulna ki. A közvélemény előtti érvényesülés első és legbiztosabb eszköze a politika. Akinek ebből nem jut és a szellemi életnek mégis valamelyesebb komolyabb területein, úgymint operettben, kabaret-ban és hasonlókban próbálkozik meg, az sem jár még egészen rosszul. Ő is kap dícséretet, elismerést és népszerűséget. Hasábos cikkeket, interwjukat és személyi híreket. Csak a komoly szellemi munka, az értékes irodalom, az alkotó tudomány marad ki egészen a játékból. Méltóztassék egyszer statisztikát készíteni, miről írtak többet, Mikszáth Kálmánnak vagy Ambrus Zoltánnak egy ujonnan megjelent könyvéről, avagy valamelyik kabaret havi műsorán szereplő „jóízü tréfáról", esetleg egy nyári szinkörnek külső rombach-utcai dialektusában megírt darabjáról és bámulatos eredményt fogunk kapni. Ki fog derülni, hogy az előbb említett Abeleszek sokkal nagyobb apparátussal jelentik be születésüket, mint a „Beszterce ostroma", avagy a „Girofle és Girofla". Tudományos munkákról ellenben már statisztikát sem kell csinálnunk, mindenki tudja, hogy Apáthy István, Goldzieher Ignác, Kornyi Sándor [illegible] mindazon

Hlivös László

Thieme - Becker

XVIII. 77. l.

(Lyka)

Hüvös László

részt vett az alábbi épület nobrázati diszítésében -

Tér és Forma.

1931. 179. l.

(Az Országos Társadalombiztosító Intézet nékhára.)

TÁRSASÉLET

SZERKESZTI: ENDRŐDY BÉLA

A ZSERBÓ-BÓ-BAN

— Mit tudtok ti, angyalom, arról, hogy sikerült a balatonalmádi teniszbál?

— A nyári farsang főattrakciója volt.

— Halljuk a főattrakció érdekességeit.

— Tehát Balatonalmádin a Nemzetközi Teniszversenyek befejeztével nagyszabású teniszbált rendeztek, amelyre egész autókaravánok hozták Pestről és a Balatonkörnyékről a vendégeket. Mióta Tormay Béla, a Postatakarékpénztár kitűnő vezérigazgatója a leglelkesebb propagandát fejti ki Almádi érdekében, azóta ez a pompás fürdőhely az úri közönség kedvence lett. Így aztán érthető, hogy a nyári mulatság a téli bálok fényével zajlott le, ami egyébként főkép Wahlkampf Henriknek és rendezőtársainak érdeme. A bál gyermekcsárdással kezdődött, majd a következő lányok nyitották meg tulajdonképpen: Tormay Zsuzsi, Bud Melitta, Véghely Ili, Schidella Stefánia és Dudu, Lavotta Kató, Borus Márta, Okolicsányi Éva, Weber Lotta, Miklós Eleonora, Jeszenszky Mária, Fleischer Nóra és Győrbíró Marianne. A mamák és szépasszonyok sorában jelenvoltak: Tormay Béláné, Gyöngyösy Béláné, Marek Lorándné, Kovács Árpádné, Viczián Pálné, Gaylhoffer Károlyné, Győrbíró Endréné, Farkas Károlyné, Jeszenszky Sándorné, Badics Lászlóné, Tuc entaller Aurélné stb., stb. és mikor kezdetét vette a bál, a nyitás után többek közt még Ilkovits Magdát és Editet, Molnár Katalint, Olasz Sárit, Bálint Editet, Stoll Klárit, Lenz Grétét és Dórát, Horváth Idust, Kruck Margitot, Samarjay Leölkes Sacit és Gabit, Barta Klárit, Rupert Babyt, Sipos Klárit, Tóth Babyt stb. Ahol ennyi a szép lány, természetes, hogy a hangulat és a kedv virágos volt s a halászcsárdává átalakított bárban még hajnalban is folyt a tánc. A bált követő ünnep reggelén aztán az egész társaság felgyalogolt a most épült cserhegyi kilátóhoz, délután

Colonna herceg olasz követ, Pignatelli herceg, Lo Faro követségi titkár és Haas Aladár miniszteri tanácsos megtekintik Hüvös László szobrász műtermében a most készülő Mussolini-szobrot

Bud Jánosék adtak teát, este Tormay Béláék vacsorát s ez utóbbin jelen volt a Franciaországból most hazatért Badics Edina is francia vőlegényével. (Esküvő szeptemberben.)

— Köszönjük a pontos beszámolót, no és most talán..

— Most talán arról, hogy ezidén két sporthét is fogja élénkíteni a nyaralási utószezónt, egyik a Balatonon, a másik — amely eddig Lillafüreden zajlott le, most Kékesen — s e sporthetekről is muszáj megemlékezni. A balatoni sporthét keretében lesz repülő csillagtúra, vitorlás Európabajnokság, nemzetközi motorcsónakverseny, nemzetközi teniszmérkőzés, galamblövőversenyek és lovasmérkőzések s mindez szeptember hatodikától tizennegyedikéig zajlik le, szinesítve sportbállal, piknikekkel, bridzsversenyekkel, vadászatokkal, no és közben a balatoni borhéttel, szóval bizonyos, hogy nem is rossz dolog, ha a sporthét és a borhét találkoznak a Balaton partján.

— No és a Kékesi Sporthét?

Bálkirálynő shortban
Novák Mädy

— Ezt a MAC rendezi a kékesi nagyszállóban, szeptember tizennyolcadikán kezdődik s az első négy napján a teniszversenyeket, további két napján a bridzsversenyeket bonyolítják le, utolsó napja pedig a hagyományos bálé, amelyen először találkozik, mint szezónnyitón, a társaság.

— No, elég dolgunk lesz ezekkel a sporthetekkel. Meglátod angyalom, a végén kiderül, hogy októberig tart a nyár, illetőleg a nyaralás. Mert csak nem jövünk haza azért a Balatonról, vagy a Mátrából, hogy aztán — újra visszautazzunk?

— Igaz, igaz, angyalom, no de majd csak lesz valahogy. Addig tallózzunk egy kissé az itt járt idegenek között, ki volt különösebben érdekes?

— Nagyon érdekes volt és kevesen tudták, pedig sokan megbámulták,

Halász Józsefné a balatonalmádi-i vitorlásverseny győztese kis fiával
(Seidner fotók)

HASZNOS MULATSÁGOK

Utban a testtől a lélek felé

Hüvös László szoborművei

A „nyugati világ alkonya" vagy tíz esztendő óta divó jelszó. Spengler dobta bele az európai köztudatba, ahol írói kávéházak, vezércikkírói asztalok és félművelt présziőzők kedvenc témájává lett rövidesen; hiszen a világháború óta meglehetősen hozzászoktunk, hogy életnek nevezzük azt a furcsa haláltáncot, amelyet értelmét vesztett szegény létünkkel járunk, s aki csak kissé is mélyebben tekint a lelke firhangja mögé, kénytelen-kelletlen játszik az elmúlás, a fölöslegességéválás gondolatával.

Spengler „Untergang"-ja pedig kiválóan alkalmas munka volt ennek a pesszimista társasjátéknak az alátámasztására, mert hiszen néha valóban megdöbbentő párhuzamokat leplezett le az antik világ alkonya és a mai életünk között: az imperialista politikai formák, az elvénhedt termelési rendszerek, a túlérett társadalom felbomlási processzusának ezer apró jelenségei összehasonlításával.

Akik nem szivesen csatlakoztak a spengleri pesszimizmus evangéliumának hívői sorába, azok sok minden rendszertani hibáját rótták fel Spenglernek: túlságosan leegyszerüsítő gondolatmeneteit, mechanisztikus összehasonlítási technikáját, a *tertium comparationis* mesterkélt előráncigálását s főként az eseményeknek túlságosan csupán a külsőségek szerint való értékelését és analogiául való besorozását. Lehet, hogy Spengler eme kritikusainak sok részletkérdésben igazuk van. Viszont egy tételben semmi esetre sincs igazuk, — igaz, hogy Spengler ezt a tételt fel sem állította, holott talán éppen itt nyerte volna az egész konstrukciója a leghatalmasabb alátámasztást: ha

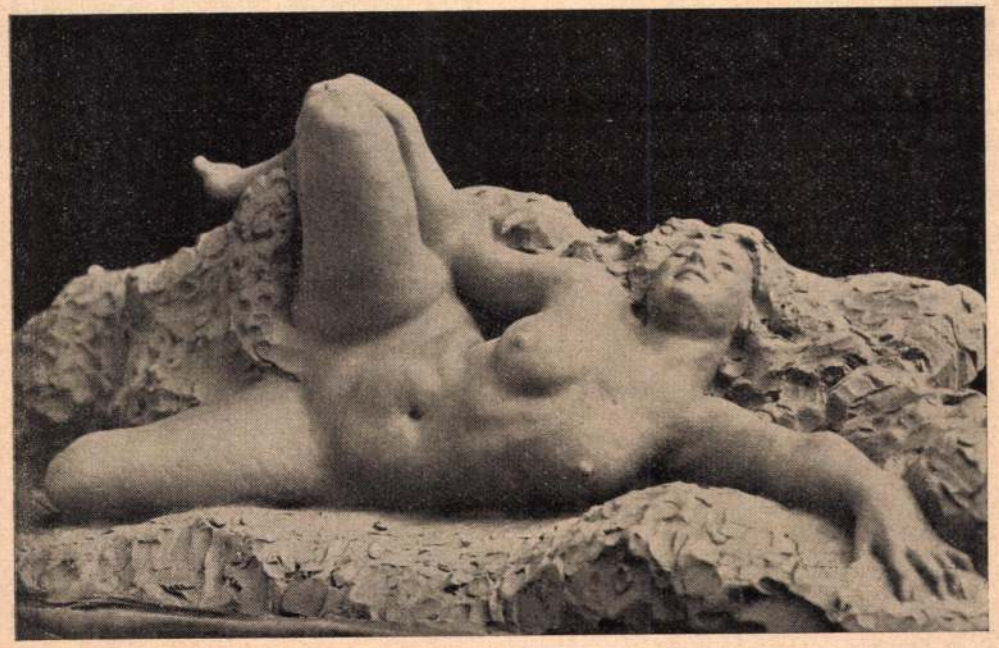

Hableány (Paris) (Hüvös László szoborműve)

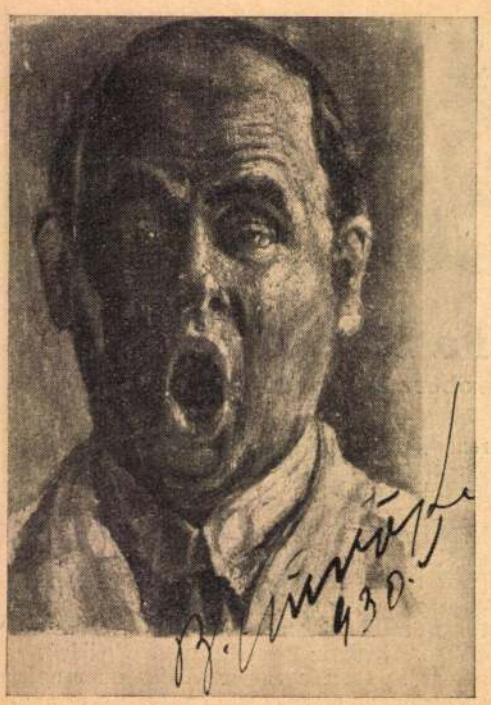

Hüvös László önportréja

részletesen rámutatott volna arra az azonos lelki folyamatra, amely úgy a húnyó antik világ, mint a mi korunk művészetében szinte végzetszerű, mert valósággal öntudatlan hasonlatosságban megy végbe, — s ez a folyamat a tartalomnak a forma föle való kerekedése a művészetek legkülönbözőbb ágaiban.

Aki figyelemmel kíséri, hogy az ú. n. ókeresztény művészetben, a római s főként a (nehány) palesztinai katakombák festészetében miként válnak, szinte évről-évre kézzelfoghatóbban, mellékessé a festmény formai kvalitásai: a naturalista természetlátás, a plaszticitás, az árnyékok és fények játéka, hogy helyettük mind jobban a tartalmi értékek rugtassanak az alkotó művész gondolkodásának előterébe: a szimbolumok, az allegoriák, a rituális eszmevilág gondolatkoncepciói, — az megdöbbenés nélkül nem nézheti azt a kisértetiesen azonos lelki folyamatot, amely — a világháborútól függetlenül, már egy-két évtizeddel a háboru kitörése előtt — a váteszi művészek legjobbjaiban végbemegy.

Rendszerint „a forma felbomlása" címén könyvelik el esztétikusaink ezt a jellemző kortünetet, anélkül, hogy e jelenségnek konstruktiv oldalára is rámutatnának. Mert igaz, hogy plasztikában, festészetben, de ugyanúgy költészetben és műprózában is a régbeidegzett, naturalista formák destrukciója folyik a mult század utolsó évtizede óta. De másrészről tagadhatatlan tény az is, hogy az értelmüket vesztett külső, mesterkélt, agyonplagizált formák előuralma helyett, végig a művészi alkotás egész frontján, a lélek uralma tör előre.

Rodin hat évig dolgozott a sèvres-i porcellángyár számára s utána még nyolc esztendőn keresztül a brüsszeli tőzsdepalota játékos dekorációival bibelődött s így alapos indokai lettek volna, hogy a „világkiállítási stílusnak" ernyesztő naturalizmusában posványosodjék el. Erre azonban egyszerre az történik, hogy a párisi Société des Gens de Lettres megrendelésére 1895-ben nekifog Balzac-szobrának, azt 1898-ra el is készíti. S most a zsüri ezt a szobrot egyhangúlag visszautasítja „idegenszerű, túlságosan vázlatos volta miatt". Holott éppen a Balzac-szobor alkotása közben ment végbe a művészben az a lelki folyamat, amely korszakot jelent egész művészi világszemléletünkre nézve: Rodin eldobta magától a külső, naturalisztikus formák egész nyűgét, hogy tisztán az adott téma belső lelki értékeit szűrje fel művészi temperamentumának filterén keresztül. Rodint ugyanaz az értetlenség fogadta, mint a művészi versalkotás terén nálunk Adyt. Ady ugyancsak rombolónak jött el; agyának pörölyével apróra zúzta a mesterkélt, akadémikussá lett rímjátékok olcsó formavilágát, az értelmetlenné vált gondolatkliséket, hogy a szétőrölt formák helyébe a lélek legbenső tartalmának egészen új kifejezési

Mors Imperator

lehetőségeit s főként egészen új eszmei tartalmat vigyen a magyar (s hovatovább a világ-) lírába.

A Balzac-szobor tragikomédiája mind több és több alkotóművésznek leglelkébe nyilallott bele, önmagukra eszméltette őket s azóta a forma-destrukciónak olyan boszorkányszombatja nyargalt végig az euramerikai művészeten, aminőre az egész művészettörténetben csupán egyetlen példa akad: a katakombák művészetével kezdődő és a gotikával kulmináló nagy lélekművészet diadala a klasszicista természetlátásnak — eredetében feltétlenül igaz, de a századok folyamán mind hamisabbá váló — formaorchesztruma fölött. „Uj formák keresése" címén folyik a Balzac-szobor esete óta a művészeknek önmagukra eszmélése, amely új szintézist keres a forma és a tartalom egyenlegében; de igazában és voltaképpen nem is a forma keresése adja ezeknek az úttöréseknek, kereséseknek legvalódibb etikai értékét, hanem sokkal inkább a művészek tudatának küszöbe alatt folyó jákobi küzdelem a gyökereiben változó élet lelki tartalmának szublimálásáért, kifejezéséért. Ma a köztudat még rendszerint csupán az eddigi, megszokott formák destrukcióját

Reformátor-emlék
(Tervezet Debrecen számára)

Nagy csend

látja a valóban lelkiismeretes és öntudatos művészeknek ebben a kaotikus, ujjateremtő törekvésében. De *sub specie aeternitatis* valószínű az, hogy évtizedek vagy évszázadok távlatából egészen másként fogják ezt az új *ikonoklazmuszt* megítélni s a művészi alkotásnak ezt a fejezetét úgy fogják elnevezni, hogy „útban a testtől a lélek felé".

*

Nem véletlen dolga, hogy a fönti fejtegetésünkben Rodin-nek olyan elhatározó szerepe jutott a modern művészet lelki *retraite*-jében. Rodinnek voltaképpeni tanítványa soha sem volt: Joanny Peitel, egy holland-zsidó bankár mecénáskodásából megengedhette magának azt a luxust, amihez csak a rönesszansz-pápák művészei juthattak századok előtt: hogy anyagi gondoktól, iskolatartás terhétől függetlenül, kizárólag az alkotás lázas élvezetének élhessen egy emberéleten keresztül. Ha tehát közvetlen oktatással nem is foglalkozott a nagy rombolóalkotó, egynehány — nagyon kevés — kivételes tehetségű fiatal művészt mégis befogadott a maga környezetébe. Végeláthatatlan, de mindenkor tartalmas, sokatmondó beszélgetések formájában nevelgette őket — lásd Paul *Gsell* döntő fontosságú Rodin-csevegéseit —, bevezette őket

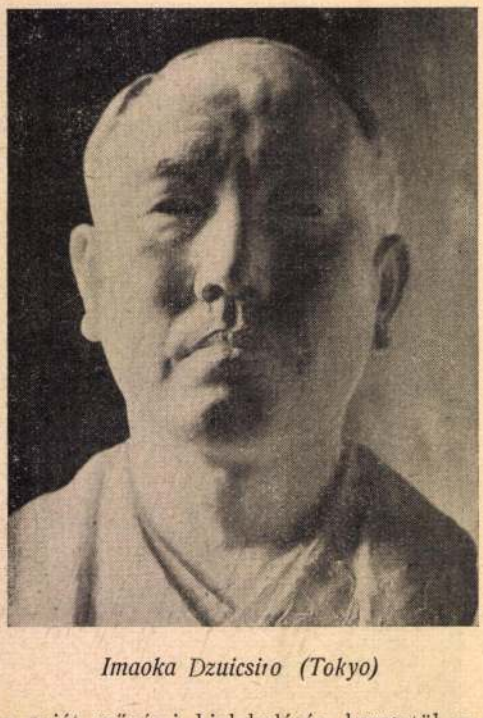

Imaoka Dzuicsiro (Tokyo)

a saját művészi kialakulásán keresztül az alkotás misztériumába; közben meg-megállt peripatetikus beszélgetései közepette egy-egy munkában lévő agyagmintája vagy faragás alatt álló kőszobra előtt s egy-egy könnyed mozdulattal vagy lendületes kalapácsütéssel illusztrálta az éppen elmondottakat, slikkeres ujjának egy-egy simogatásával hirtelenül életet lehelt bele a holt anyagba...

E kevés kiválogatottak közé tartozott a kilencszázas évek elején egy fiatal magyar művész is: *Hüvös* László. Zsenialitással terhelt családból eredt. Atyja, botfai Hüvös József, a világvárossá feslő Budapest nagy tervezői közé tartozott; a főváros közlekedésének villamosítása elsősorban az ő nevéhez fűződik. Egyik fia, a korán elhúnyt Kornél, nehány drámájával, amelyeket a Nemzeti Színház mutatott be, irodalmunk nagy ígéreteként omlott sírjába. A másik fiú, Iván, mint zeneszerző aratott megérdemelt babérokat. László volt a harmadik fiú.

Eleinte piktornak indult. Karlovszkytól és Ferenczytől tanult; de Párisban egyszerre elkapta őt a három-dimenzió varázsa: szobrásszá lesz. A technikát Raoul *Verlet*-től tanulja, de hamarosan bekerül Rodin környezetébe, ahol a plasztikai impresszionizmus formaérlelő, megtermékenyítő hatása alól ő sem vonhatja ki magát. Ennek a periódusának egyik legjellemzőbb alkotása az e sorok élére helyezett *Hableány*, a böcklini *Spiel der Wellen* ragyogó parafrázisa, a világkiállítás szédültségében boldogrészegen támolygó francia géniusz diadalmas kipezsdülése egy fiatal, alkotásvágytól duzzadó művész keze alatt. A szobrászkodó technikában mestere, *Verlet*, zsonglőrje volt a mintázásnak. Tanítványainak bonmot-ja szerint három méterről hajigálta az agyagcsomókat s úgy mintázta meg a legpuhább női aktot is. Ha ez az anekdota természetesen nem is fedi a valóságot, bizonyos az, hogy Verlet a technika abszolut biztonságát, sőt bizonyos virtuózitást is közvetített tanítványaihoz s ez a fölényes mesterségbeli tudás jellemzi Hüvös László oeuvre-jét máig is, amikor már rég túlhaladta a játékos impresszionizmus puha mesgyéit.

A Rodinnel való érintkezés elsősorban a monumentalitás felé való ösztönös és bensőséges törekvést váltotta ki a fiatal művészből. Ez jellemzi a Budapesten, a nyilvánosság előtt szereplő szoborműveit is: a nagy erőről tanuskodó *Nagy Kristóf* vagy az Operában elhelyezett megrendítő *Beethoven*-szobrot.

A Rodintól átöröklött másik nagy kincs: a lélek mélységeiben gyökerező szimbolizmus, amely semmiképpen sem tévesztendő össze az olcsó eszme-barkochbázásnak a századforduló körül divatba jött csepürágasával. Hüvös a szimbolika terén is kerüli a közhelyeket s egy-egy művészi valőr kedvéért bármely pillanatban szivesen lemond a kőbe vésett szállóigék könnyű aprópénzéről. Talán egyetlen alkotásán sem látszik meg ez az előkelő önmegtartóztatás olyan finom visszatartottságban, mint az Uj-Szent-

Jules Romains (Paris)

János-kórház kertjében felállított *Wodianer-héla* csöndes ritmikáju, lehelletfinom asszonyalakjában, amely tisztán a szép-test szuggesztiójával fejezi ki a gondolat erejét.

A békés alkotásnak idillikus csendjébe egyszerre az irtózat viharával robban bele 1914 június 29-ike. Vége a szépség-álmoknak, vége a *kalokagathia* bacchikus örömeinek. Amikor kiloccsant agyvelők szürkés-véres degesze csúfítja el a legszebb emberi testet, amikor millió bénák fa-lába, acél-protézise és üvegszeme gúnyolódva hahotázik a „teremtés koronája" fölött, amikor a gépfegyver süvöltő golyóorgonája muzsikál az ember ideghárfáján, akkor megszünik a szép-formákkal való puha játék, értelmét veszti az orgiázó test kultusza, hiábavalósággá görnyed a szépség himnusza. Ez az a lélektani pillanat, amelyben a tartalom felülkerekedik a formán, a gondolat ereje rásúlyosodik az alkotás csinos külszinére, megkezdődik a naturás formák felbomlása, hogy lázas kereséssel kifejezést adjanak a lélek válságának, amely eltölti a *gondolkodó* müvész egész lényét. Sutba az orgazmusban vonagló női testekkel: dübörgő vasszekéren, keményfényü páncélban, felemelt vasökéllel lecsapni készen

Alexandre Balabanow (Sofia)

(Dr. S. portréhermája; mag ántulajdon)

jön a nagy dráma, az emberiség sorstragédiája, a kataklizmosz, a vég kezdete.

Megjelenik a *Mors Imperator*, az istenostora, aki görnyedt emberhátakból épiti fel apokaliptikus trónusát, a Halál • mindenhatóságának lenyügöző erejü, gyilkos allegoriáját. Künn a harctereken a halálorkesztrum vijjogja vértől részeg dalát s a golyótól sziven talált testek grotteszk hengerbuckában táncolják el a huszadik század legnagyobb mesterművét, a haláltáncot. S amikorra elcsitul a duhaj halálmuzsika, a lelkekre ráfekszik a *Nagy Csend*, a névtelen fájdalomtól simára torzult szenvedés visszavonulása az emlékezés elefántcsonttornyába, a kizsigerezett idegek őrlődő megpihenése a némaság ölében. A megkínzott lélek a vallás áfiumában keres menekvést, hogy szenvedéseit csokorba kösse és szive vázájába téve áldozatul mutassa be a nagy Megismerhetetlennek. A már-már összeroskadt ember új erőre kap, új, igazult létformát keres magának s a test orgiája és a vér orgiája helyett feldöbben a lélek orgiája: a hit. Debrecen városa pályázatot ir ki éppen egy reformátor-emlékre és a művészben most elemi erővel robban fel az Idők lelke. *Reformátor-emléke*, túl minden históriai esetlegességen, minden anekdotikus

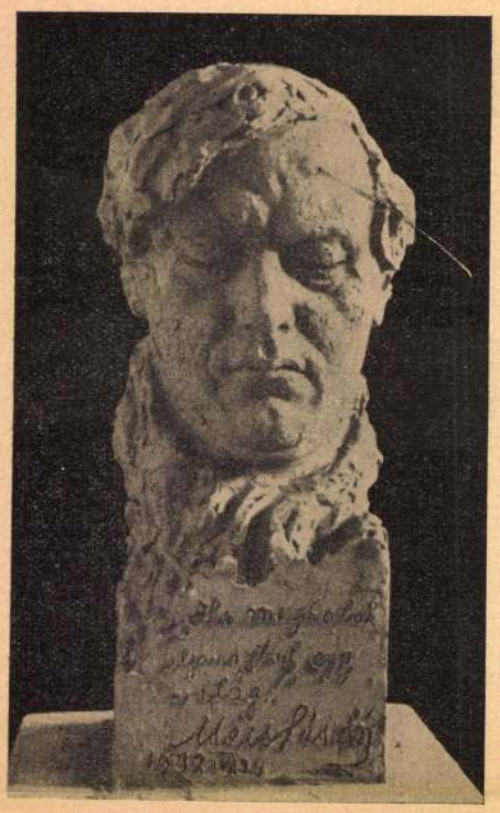

Mécs László

részleten, maga a megtestesült Hit, a kőbe meredt zsoltár, minden hitvallásnak extatikus szimboluma, őserejű apologetika a nagy Transzba vetett hit dicsőítésére.

A szemlélőt mélyen maga alá kényszerítő monumentalitás titáni lendülete ujjong fel ebben az emlék-tervezetben, amely — ha kivitelre került volna — igen kevés számú valóban nagyvonalú közemlékeink sorát gazdagította volna. Ugyanakkor azonban, amikor Hüvös László plasztikája valósággal szivárványhidon lendül át a Végtelennek gigantikus fantazmái felé, — portréstílusában is termékeny erjedés megy végbe; az emberi gondolat klasszikus letéteményesét: az emberi fejet, az arcba, a szembe rögződő eszmeszikrát iparkodik ikaruszi röptében megfogni. Kiindulási pontja itt is eredetileg a naturalizmus, amelyet azonban átlelkesít, az Idea pezsgő aranyborával tölt meg.

Jellegzetes alkotása ebben a művészi stádiumában *Imaoka Dzuicsirónak*, a Magyarországon élő japán tudósnak a képmása. Szinte már utólérhetetlen az a virtuozitás, amellyel ebben a büsztben még a legkisebb színárnyalatokat is érvényre juttatja. A homlokparcellák nyugtalan vibrálása, a tipikus keletázsiai szájon játszó enyhe gúny, a mongol szemredő mögött leskelődő okos szem s a szinte buddhista hieratizmussal arabeszkké hajladozó ornamentális fülcimpa a fajábrázolásnak páratlan dokumentumává avatják ezt a mellszobrot. De Hüvös László nyugtalan stíluskeresése nem tud ezen a naturalista ponton megállani. Művészi útja elébb a sikok és formák leegyszerűsítése felé vezeti s erre kitünő alkalmat nyujt neki *Jules Romains* portréja, amelyből szinte felharsog Julius Romanusnak, az unanimizmus klasszicistájának tömör antikvitása.

Éveink forma-bomlasztó, atom-romboló, ikonoklaszta lelke zuhogva kalapál Hüvös László idegeiben s a klasszicizáló leegyszerűsítések sikamlós kényelmét csakhamar eldobva, újra a morfondáló problémakeresés, a formák izekrebontása — a festészetben talán *pointillé*-nek nevezhetnők ezt a technikát, amelynek ott Segantini volt a legnagyobb mestere —, az izomrostok funkciókutatása irányába veti magát. Az izgalmas forma-analizisnek ezt a mindent feloldó lelki folyamatát jellegzetesen képviseli *dr. Alexander Balabanow* bolgár egyetemi tanár-írónak portréja a maga ideges bőrvibrálásával, cikázó izomjátékával, amelynek rakétázó tüzében csupán két fixpont van: a tisztán fekete mélységével ható — plasztikusan meg sem modellált — két szem.

Ha a Balabanow-portrében az újságíró (Balabanow többek között *Az Est*-lapok szófiai tudósítója is) idegélete intuitiv harcban áll a széles konturokban jelentkező tudós-pszüchével, — egészen másfajta szintézis jelentkezik a szobrász tudata alatt a

Élet a halál fölött

(magántulajdonban lévő) *dr. S.-féle hermánál.* A szintézis elemei: a belső nyugtalanság külső kivetülése a hullámveréshez hasonló bőrkezelésben itt is alapját teszi a szobor traktálásának; de itt már a formák és sikok erős összevonása enyhíti a herma kuszának indult kifejezését; mintha a Sors boronája egységes melankóliává, borongó elmélyüléssé simítaná ezt a fejet, amelyet csupán a már-már megszólaló száj momentuma kapcsol össze az aktivitással. S még tovább halad a tagolt formák monumentális kihangolásában *Mécs László* portréfeje, amely szinte kísértetiesen csendíti fel a tudattalanság küszöbe alól Ady rettenetesen szép maszkjának emlékezetét: Ady szatanizmusának és Mécs László aszkézisének megdöbbentő találkozása a művész intuitiv alkotókészségében.

A háború szörnyűséges hekatombái-kiváltotta rémület mint egy örök-inga továbbra is ott reszket a művész lelkében. A rettenetes élményt többé képtelen elfelejteni s vizionárius lelke az Élet minden rezdülésére a Halál gondolatával echózik vissza. Megkeseredett az élet íze s már a csók is a halál árnyékában fogan meg. *Élet a Halál fölött* ennek a vígasztalan végzetnek barokkos gondolat-bimbója. A forma-felbomlás útja pedig feltartózhatatlanul vezeti a művészt a gotikum felé, úgy, ahogy az antik világimperium pusztulásával párhuzamos formatörés is a nyugati művészetet ellenállhatatlanul ragadta a gotikus művészet felé. Mintha valamilyen gotikus oltárkompozició misztérium-jelenetét látnók, úgy hat a szemlélőre *A Halál felé*-csoportozat, a *Biblia pauperum* megjelenítő erejével.

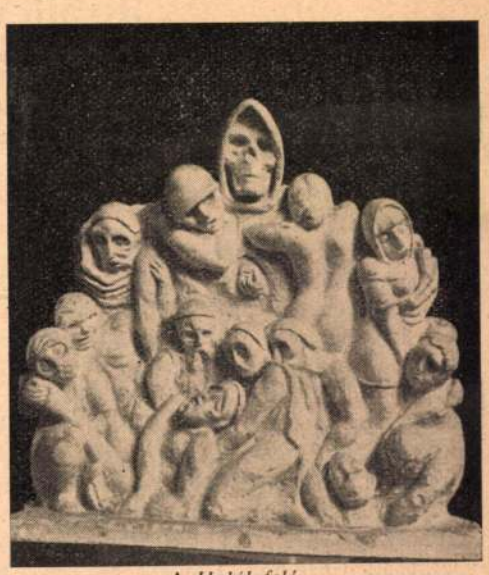

A Halál felé.
(Triptichon-részlet)

Aggastyán és ifjú, férfi és nő, gazdag és szegény, katona és széplány egyaránt menthetetlenül beleomlik a csontfejű Nagyúr vázkarjai közé: szeretetnek, szépségnek, dicsőségnek, jólétnek, ideáloknak, reményeknek egyforma vége a Halál.

Ime, a *Hableány* életigenlő hozsannája ebbe a rettenetes *De profundis*-ba torkollik bele egy öntudatos, önmagára eszmélt nagy művész lelkében. A test bomladozó hullája fölött egy árva lélek siránkozik...

TUDÓS IRÁSOK.

Szondy György dr.: A magyar ifjuságiirodalom gyermekkora, 1669—1848.

(Kecskemét 1932. Kny. a Prot. Szemléből. 20 old. Ára 2 P. Kapható a szerzőnél Debrecen, Hatvan u. 70.) Kerek számmal 180 esztendő magyar irodalmi termését kutatta fel Szondy dr., s ebben az időközben vagy száz szerzőnek 210 munkáját vette számba, amelyekről pontos bibliográfiai összeállítást is ad. Comenius 1669-iki „Orbis pictus"-ával dereng fel a magyar ifjúsági irodalom, de ezzel aztán hosszú időkre el is játszotta kis játékait, ha ugyan az ittott felbukkanó fordított, átdolgozott vagy egyszerűen elplagizált műveket nem sorozzuk be a magyar szellemi termésbe. Csak 1771-ben jelenik meg a Losontzi Hányoki István féle „Hármas Kistükör", amely ifjúsági irodalmunknak első eredeti alkotása s amely száz éven keresztül élt főként protestáns iskoláinkban. Két eredeti robinzonádunk is van; az egyik 1791-ből, Sándor István „Jelki Andrása", a másik 1809-ből, Szekér Aloysius Joachim „Magyar Robinsona", amelyek egyike sem készült azonban eredetileg ifjúsági könyvnek. 1840-ben már egy négykötetes ifjúsági lexikon is felbukkan, az „Ifjúságot képző ismeretek tára". Első gyermekvers-írónk Bezerédy Amália, aki az első kisdedóvót is állította fel, s akinek a „Flóri könyve" máig is él a magyar gyermekvilág lelkében. Igaz, hogy ezt a könyvet utóbb annyian és annyian átdolgozták, s versírói között Gyulai Pál és Szász Károly is szerepel. Az egyéb fajta gyermekvers-irodalomban nem sok a köszönet, ha pl. Lukács Pál verses füzetkéit vesszük számba, akinél ilyesfajta rigmusok tündöklenek:

Volt egyszer egy kis fiú,
Ju ju ju ju ju!
Kis fiúnak kis huga
Ja ja ja ja ja!
Ketten szépen énekcséltek,
Kis citerán pöngecséltek.
Jajja jujja ju!
Boldog kisfiú!

Ifjúsági lapjaink is voltak; az első 1794-ben „Egy héti írás" címen, a másik 1843-ban, Kolozsváron indult s „Magyar gyermekbarát" volt a címe. Szondy György dr. értékes munkáját a debreceni Tisza István Tudományos Társaságban mutatta be.

Jubileum után

Szemelvények a Goethe-ellenes irodalomból

Goethe egybegyűjtött munkáinak huszonhetedik kötetében (Cotta-kiadás, 1856) az 521-ik oldalon a következőket olvashatjuk: *Kiadtak egy oktáv kötetet ezzel a címmel: Goethe a kortársak kedvező ítéletében. Azt ajánlanám, írják meg a másik oldalt: Goethe a kortársak kedvezőtlen kritikáiban.* Bizony, kedvezőtlen bírálatokban már akkor sem volt hiány és a mostani jubileumi ünnepségek elmultával talán már nem ünneprontás, ha néhány szóval megemlékezünk az árnyoldalakról is, amelyek végtére többé-kevésbbé minden nagy ember életében előfordulhatnak.

Nagyon csalódnék, aki azt hinné, hogy a Goethe-ellenes vélemények a mai kor bálványt döntögető levegőjének szülöttei. Sőt ellenkezőleg: teljes tárgyilagossággal meg lehet állapítanunk most, a jubileumi megemlékezések özönének lezajlása után, hogy a dicsőítések és magasztalások sorozatát alig-alig akasztotta meg disszonáns hang. Már pedig régente sokkal nyiltabban adtak kifejezést a különvéleménynek. Igy például *Pukánszky* Béla, az *Ungarische Jahrbücher* legutóbbi kötetében a magyar irodalom Goethe-ellenes frontját ismerteti. Megtudjuk ebből az ismertetésből, hogy *Bajza* József mennyire nem lelkesedett *Faust*-ért, sőt hogy *Jókai* Mór és *Tompa* Mihály is értetlenül állt Goethe művészetével szemben. *Pulszky* Ferenc kétízben nyilatkozott Goetheről, mindkét esetben elutasitóan: *Goethe ugyan a halhatatlanság számára irt,* — mondja egyik helyen — *azonban nem népe és kora számára.* A másik nyilatkozat még határozottabb: *Goethe — ahelyett, hogy nagy ember akart volna lenni — nagy iró lett. Petőfi* egyik *Kerényi* Frigyeshez intézett levelében pedig ezeket irja: *Nem szeretem Goethét, sőt gyűlölöm, útálom... Ennek az embernek a feje gyémántból volt, szive azonban silány kavics... A jelenkor bálványként imádja, az utókor azonban ledönti majd helyéről, mint minden bálványt...* Ebben a kijelentésben természetesen megtalálhatjuk Petőfi lobbanékony természetét csakúgy, mint Heine és Börne Goethe-ellenes kritikájának hatását, de azért mégis érdekes ez a nyilatkozat, mert néhány, éppen legutóbb napvilágra került adat valóban kissé kedvezőtlenebbül világítja meg Goethenek, az embernek alakját.

Nem beszélek itt az olyan másodrendü fontosságú momentumokról, mint pl. az, hogy Goethe, aki saját bőrén tapasztalhatta a cenzúra áldásait (a Werthert Ernesti professzor feljelentésére a cenzor elkobozta és elégette Lipcse piacán, hasonlóképpen megcenzúrázták egyéb irásainak egész sorát is) szóval, hogy ugyanez a Goethe azután később, mint Weimar minisztere, ugyanigy gyakorolta a cenzúrát. Ez elvégre a legtöbb, kormányra jutó ellenzéknek közös gyengéje... Sokkal súlyosabban esik latba az, amiről *Finkelnburg* dr. berlini jogász számolt be nemrégiben *„Kindesmordjustiz und Strafrecht unter Goethe"* c. munkájában. Finkelnburg dr. pontos levéltári kutatások alapján bebizonyitja, hogy Goethe másként irt és másként cselekedett. Arról van ugyanis szó, hogy 1783-ban egy leányanya meggyilkolta újszülött gyermekét. A biróság halálra ítélte, de a fiatal Károly Ágost fejedelem nem akarta a halálos ítéletet aláirni. Amikor azután minden oldalról rábeszélni igyekeztek, ráirta az aktára, hogy Goethe véleményét is tudni akarja. A mindenható miniszter két szót irt az aktára: *„Auch ich"* — és ez a két szó megpecsételte a szerencsétlen nő sorsát, akit Weimar piacán lefejeztek. Goethe, a miniszter tehát nem ismert el enyhítő körülményt akkor, amikor gyermekgyilkosságról volt szó. Pedig Goethe, a költő, megrázó börtönjelenetet irt a gyermekgyilkos Margitról és ugyanez a költő irt örökszépségü sorokat arról az emberről, aki soha nem ette könnyek között kenyerét... Bár ugyanettől a Goethétől jegyezték fel ezt a mondást is: *„Wenn von Zeit zu Zeit einer gehängt wird, so geht alles übrige seinen herrlichen Gang"* — ami nem mondható éppen a humanitás papirra vetett tízparancsolatának... Végül még egy jellemző eset: Goethe fia beleszeretett egy egyszerü polgárleányba. Goethe, akinek nemessége egészen újkeletü volt, megtagadta beleegyezését ehhez a „rangon aluli" házassághoz és előkelő feleséget szerzett fiának. Ez a házasság azonban szerencsétlen volt; a fiatal Goethe ivásra

Hüvös László

Reváí XXI. 448.1.

Hüvös László

l.

Képm. Mur. Erk.

IX. 275. l

Hüvös László, botfai

Szepelslex 250,
251. l.

Életr. arck.
n. o. 699. l.

M. D. K.

HŰVÖS László festő

1905-ben Nagybányán a Szabad-
iskola növendéke

~~Ott [illegible]~~

Réti Bp. 1954. 326. l.

Hűvös László

Pesti Napló

1939 június 16 15

A Városligetben állítják fel Berlioz szobrát

A Berlioz szoborbizottság megbízta *Hűvös* László szobrászművészt a francia zeneköltő szoborművének megalkotásával. A mellszobor elkészült és a bizottság a fővárostól kért engedélyt az emlékmű közterületen való felállítására. *Berlioz szobrának helyéül a városligeti tópartnak a Vajdahunyad vár felőli részét jelölték ki,* ahol is Liszt Ferenc szobrának közelében kerül felállításra. Az emlékmű leleplezését rövidesen megtartják.

Hűvös László

szobrász

irod
2

Rát Str. 634. l.
arch.

Hűvös László *(botfai)*, szobrászművész. Budapesten született, 1883-ban. Középiskoláinak elvégzése után Budapesten folytatott szobrászati tanulmányokat, majd Párisban töltött hosszabb tanulmányi időt, miközben a világhirü mesterek műtermeit látogatta és folyton tanulva, mindjobban izmositotta tehetségét. Párisból visszatérve, Budapesten nyitott önálló műtermet és csakhamar a legkeresettebb portréistáink egyike lett. A Műcsarnok és a Nemzeti Szalon állandó kiállitója. Alkotásai közül jelentősebbek: Nagy Kristóf és Beethoven képmásai, számos közéleti és társadalmi előkelőségünk portréja. Kompozicióival megérdemelt sikert aratott és több érmet nyert.

A Siegfried-vonal egyik erődjének kapuja

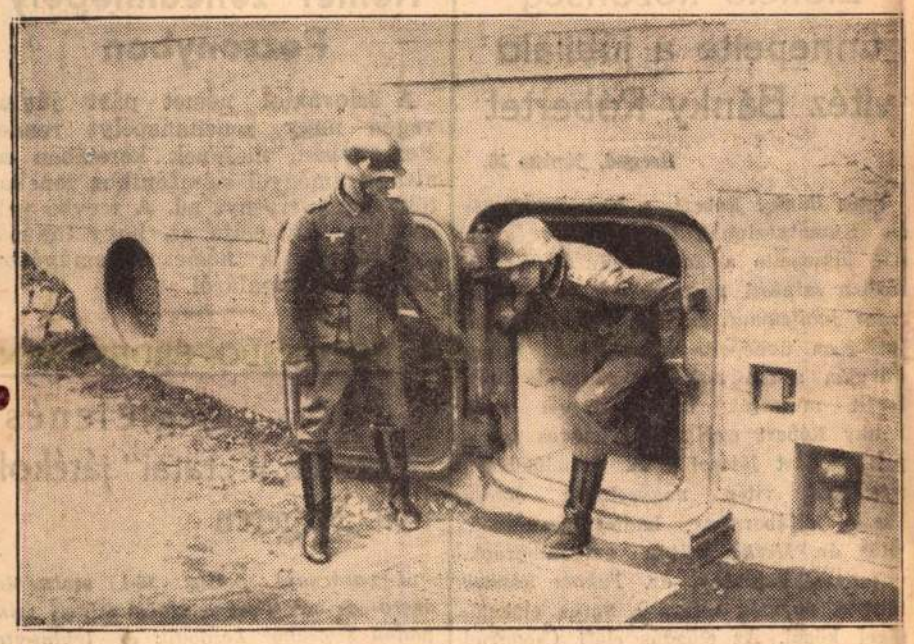

Nagy hadgyakorlatokat rendez Németország a nyugati erőd-zónában

Berlin, június 16.

(A 8 Órai Ujság tudósítása)

A Frankfurter Zeitung értesülése szerint a közeljövőben nagyszabású, hosszú időre tervezett hadgyakorlatok kezdődnek a német birodalom hatalmas nyugati erődműveiben. A gyakorlatok kiterjednének Németország egész nyugati határára. A gyakorlatokon azok a csapattestek vesznek részt, amelyek háború esetén szállnak meg a nyugati erődövezetet. Mint a 2. hadtestparancsnokság részéről közölték a Frankfurter Zeitunggal, a tervezett gyakorlatoknak az a célja, hogy a csapatokat kiképezze az erődövezetben való tartózkodásra és harcra.

Kitiltották Itáliából a Neue Zürcher Zeitungot

Zürich, jún. 16.

(Inf.) Csak most vált közismertté, hogy Olaszországból kitiltottak több ismert svájci lapot. A kitiltott lapok között van a *Neue Zürcher Zeitung* és a *Der Bund* is. A Neue Zürcher Zeitungot már május 25-ikén tiltották ki Olaszországból és pedig azzal az indokolással, hogy a lap külföldi tudósítói olaszellenes szellemben dolgoznak.

Szmokingot kapnak a jó fegyencek

London, jún. 16.

(A 8 Órai Ujság tudósítása)

Wormwood Scrubs börtönének igazgatósága a jómagaviseletű foglyokat újabban azzal jutalmazza, hogy smoking-szabású sötét öltönyt készíttet számukra, amelyet a kitüntetett foglyok az estebédhez felvehetnek. Az a kiváltság, hogy angol társadalmi szokás szerint estélyi öltözetben ülhetnek le az ebédhez, oly csáberőt gyakorol a foglyokra, hogy az újítás feltűnően megjavította magaviseletüket.

Hamis kétpengős — egy jó pengőért

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Néhány nappal ezelőtt Kőbányán egy vendéglőben tetten értek két munkást, akik hamis kétpengősöket akartak forgalomba hozni. A főkapitányságon bevallották, hogy *a kétpengősöket egy pengőért* vásárolták *Nagy* Sándor pékiegénytől, aki régi ismerőse a rendőrségnek és már többször volt büntetve pénzhamisítási ügyek miatt. Nagy Sándort ma reggel elfogták a detektivek és megállapították, hogy Óbudán álnéven *két lakást is tart fenn.* Az egyik lakásban a konyha kövezete alá elrejtve megtalálták a pénzhamisításhoz szükséges eszközöket, az öntőmintát és több tucat hamis kétpengőst. Nagy Sándort és bűntársait letartóztatták.

Rendőrök az Andrássy-uli nyilasházban

Leparancsolták a formaruhát a nyilasokról

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Tegnap délután az Andrássy-úti nyilásközpontban nagy riadalom támadt. Váratlanul rendőrségi autók álltak még az épület előtt, detektívek és rendőrök hatoltak be a kapun és a házban tartózkodó antantszijjas, deréköves, egyenruhás, csizmás őrség tagjainak utasítást adtak, hogy gyülekezzenek az udvaron. Az utóbbi időben ugyanis rendkívül elszaporodtak a nyilaspárt marcona, egyenruhás rohamosztagosai az Andrássy-út környékén és mindig nagy számmal tartózkodtak a nyilaspárt házának kapualjában és az udvaron. A detektívek a meglepett nyilasoknak meghagyták, hogy

azonnal vessék le az egyenruhát, mert az egyenruhaviselésről szóló rendelet megtiltja a politikai pártok alakulatainak a formaruha viselését.

Nem volt mit tenni, le kellett vetni az egyenruhát és a harcias szijjazatot. A rohamosztagosok egyrésze hazaküldött rendes polgári ruháért, a többieket pedig bekísérték a főkapitányságra és módot adtak nekik, hogy polgári ruhát hozassanak maguknak. Az egyenruhákat a rendőrség *elkobozta*, azonfelül

eljárást indított a tiltott egyenruhák viselése miatt.

Értesülésünk szerint *a belügyminiszter elrendelte, hogy a hatóságok szerezzenek most már szigorúan érvényt az egyenruhaviselési tilalomnak.* A *zöld ing kivételével* formaruha viselése szigorúan tilos és mindenkit, aki az utcán ilyen ruhában mutatkozik, a rendőr köteles előállítani a legközelebbi őrszobára.

Halálugrás

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Ma délelőtt a Nagyatádi Szabó-utca 24. számú házban, a Ciklop-garázs épületében halálosvégű öngyilkosság történt. Egy fekteruhás, 60 év körüli asszony *a harmadik emeletről az udvarra vetette magát.* A mentők már nem tudtak rajta segíteni, az öngyilkos nő *szörnyethalt.* Retiküljében cédulát találtak a következő felirattal: *Özv. Csikós Elemérné, Elemér-utca 33.*

A déli órákban detektivek mentek ki az öngyilkos lakására, hogy megállapítsák, miért követett el öngyilkosságot.

KÖNNYELMŰSÉG
INTRIKA
CSALÁRDSÁG
a milliomosok világában . . .

TISZTASÁG
MEGÉRTÉS
SZERETET
a másik oldalon . . .

Erről szól ez az izgalmas filmremek egy rosszul sikerült házasság kulisszatitkainak keretében!

TÉKOZLÓ ASSZONY

HALÁLGOLYÓ

HILDE v. STOLZ
THEODOR LOOS
ALBRECHT SCHOENHALS

Holnap premier. Kino-film.

ROYAL APOLLO

Budai hegyvidéken
(Lehetőleg a Svábhegyen)
vennék autobuszmegállóhoz közel fekvő, 100—150 □-öles telket csak tulajdonostól alkalmi áron. „Készpénz" jeligére a kiadóba.

Jugoszlávia-i
NYARALÁSOK ÉS UTAZÁSOK
8 ÓRAI ÚJSÁG Utazási irodája
VI., Andrássy-út 16. — Telefon: 128—981.

SZINHÁZ • MOZI • MŰVÉSZET

Előadják a Ludas Matyit a debreceni kollégium udvarán

Dékány András, *Liszt* Nándor és *Laurisin* Miklós országjáró, kitünő magyar darabja, a *„Ludas Matyi"*, amely a Nemzeti Színház idei legnagyobb kasszasikere volt, szeptember első napjaiban *elkerül Debrecenbe is.* A debreceni kollégisták ugyanis, szakítva azzal a tradicióval, hogy *csak debreceni író művét* adják elő, elhatározták, hogy a vakáció után az ősi kollégium udvarán eljátsszák a „Ludas Matyi"-t. Eddig ugyanis csak kétszer fordult elő, hogy nem debreceni szerzőt játszottak: egyszer a *Háry János*-t, majd egy másik alkalommal a *Hatvany professzor* című darabot, amely köztudomásúan *debreceni témával* foglalkozik.

Most Dékány András műve a harmadik. A kollégistákat a nagy sikeren kívül még az a szempont is vezette, hogy Fazekas Mihály, a vígéposz írója, *debreceni diák* volt és Liszt Nándor, a darab versírója, *debreceni ujságíró* volt. A kollegisták maguk játsszák el a vígjátékot, *egyetlen színész-szereplőt* mégis beengednek maguk közé: *Jávor* Pált. A darabot előreláthatóan *Németh* Antal igazgató, a debreceni egyetem magántanára rendezi.

A honvédfőparancsnok a hazafias dalok egységesebb éneklésééért

Vitéz *Kiss* Kálmán altábornagy, az OTT társelnöke hivatalosan közreadta a m. kir. honvédfőparancsnoknak a hazafias dalok éneklése tárgyában kiadott rendeletét. Ez a rendelet elsősorban a leventeintézményeknek szól és a következőket tartalmazza:

— Általános az a bizonytalanság, gyakorlatlanság és erőtlenség, amellyel a közönség hazafias ünnepségeinken a Himnuszt és egyéb hazafias dalainkat énekli. A hazafias daloknak összhangban való erőteljes, meggyőződéses éneklése nemzeti öntudatról, határozottságról, lelkesedésről és elszántságról tesz tanubizonyságot és az egységes erőt kifelé is kifejezésre juttatja. A hazafias daloknak begyakorlása már gyermekkorban kezdődjék meg, tehát az iskolában és a leventeintézmény keretében. Később a tényleges katonai szolgálat alatt is alkalmat kell találni nemzeti énekeink gyakorlására és az éneklési készség továbbfejlesztésére. A leventeintézmény kebelében tehát törekedni kell, hogy a kötelező leventefoglalkozás alatti szünetekben a leventék nemzeti imáinknak, énekeinknek egyszólamban való éneklését gyakorolhassák és a levente-egyesületek zene és dalos szakosztályában a leventéknek már magasabb zenei és énekkiképzést adhassunk. Ezért alakítsunk minden leventeegyesületben énekkart és itt tanítsuk meg a fiatalságot a lendületes, erőteljes és a zene szabályainak megfelelő éneklésre.

E rendelet nyomán minden leventeegyesületben hamarosan megalakítják az énekkari szakosztályt és az őszi hónapoktól kezdve már rendszeres énekoktatásban részesítik a leventéket.

Előadás a televizióban:

a jó ásítás a boldogság titka

London, jún. 16.

A londoni televiziós állomáson feltünést keltő előadást tartott Evelyn Verschoyle, „a világ első hivatásos ásítóművésznője". Azt állítja, hogy az egészség, boldogság és jó kedély főtitka a természetes ásítás, amelyet öt évi tanulmányozás utján sajátított el az állatoktól. Az ásítás a pihenés legkoncentráltabb alakja: testet erősit, lelket üdit, felfrissiti a kedélyt, kikapcsolja az agyvelőt, előzi az izgalmakat, csillapitja a vérkeringést. Verschoyle asszony legközelebb „ásító tanfolyamokat" rendez és „ásító klubokat" alapit az okszerű ásítás ápolására."

Teljesen „esőbiztossá" tették a Márkus Parkszinházat

— Örültem a viharnak! — mondja Erdélyi Mihály a tegnapelőtti nagy felhőszakadásról, amely elöntötte a *„Dalol a nyár"* főpróbáján a Márkus Park nézőterét.

— ?

— *Ez volt az igazi vizpróbánk.* Ilyen zápor évek óta nem zuhogott. Ez a rendkívüli vihar megmutatta, hogy *milyen javitásokat* kell még a szinházon csinálni. Egy-kettőre segitettünk a dolgon és most már jöhet mégegyszer akkora vihar, mint tegnapelőtt, *a szinház már teljesen esőbiztos.*

Előkelő közönség ünnepelte a jubilálo vitéz Bánky Róbertet

Szeged, június 16.

Vitéz *Bánky* Róbert, a Magyar Komédia Kamaraszinház igazgatója, tegnap este ünnepelte a szegedi Városi Szinházban szinészi működésének *negyedszázados jubileumát.* A társulat díszelőadás keretében ünnepelte igazgatóját. *Bónyi* Adorján szinművét, *„Az elcserélt ember"*-t mutatták be, amelyben vitéz Bánky Róbert egyik régi kedves szerepét: Tamást játszotta. A díszelőadáson megjelent vitéz nagyselmeci *Mérey* László altábornagy, hadtestparancsnok, vitéz dr. *Meskó* Zoltán orvostábornok, vitézi székkapitány, dr. *Tukats* Sándor főispán és még sokan a város előkelőségei közül. Az előadás előtt Csongrád vármegye, Szeged város és Hódmezővásárhely város vitézi székei nevében vitéz *Lengyel* Endre egyetemi magántanár, az Országos Szinművészeti és Filmművészeti Kamara megbízásából *Cselle* Lajos főtitkár, az Országos Színészegyesület nevében *Hidvégi* Ernő üdvözölte a jubiláló igazgatót. A Turul-Szövetség Dugonics András bajtársi egyesülete nevében *Babiczky* Ede tanár, kerületi alvezér Bánky Róbertben a szövetség tiszteletbeli dominusát üdvözölte. *Héhn* János iskolaigazgató a berezoszkai hadifogolytábor 24.000 magyarja nevében mondott üdvözlő szavakat, a Magyar Komédia társulata nevében pedig *Sorr* Jenő üdvözölte vitéz Bánky Róbertet, aki meghatva mondott köszönetet az üdvözlésekért. A közönség lelkesen ünnepelte a jubiláló szinigazgatót.

A Vígszínház szétküldte jövőévi bérleti felhívását

A Vígszínház szezónja befejezéshez közeledik, az igazgatóság most küldte szét régi bérlőihez a jövő évre szóló bérleti felhívást. Ez a felhivás ismét rendkivül sikeres színházi évadot ígér a Vígszínházban az 1939—1940-re. A Vígszínház jövő esztendőre darabot vár Bókay Jánostól, Bónyi Adorjántól, Csathó Kálmántól, Fodor Lászlótól, Harsányi Zsolttól, Heltai Jenőtől, Hunyady Sándortól és Zilahy Lajostól a magyar színpadi szerzők közül, a külföldi színpadi irodalom néhány kiváló termékét már le is kötötte. A bérleti felhivás felkéri a régi bérdőket, hogy június 30-ig küldjék be a színháznak bérleti megrendelésüket, mert ellenkező esetben az idei szezónra bérelt jegy fenntartását a jövő évadra a színház nem tudná biztositani.

Német zeneünnepély Pozsonyban

A szlovákiai német párt június végén nagy zeneünnepélyt rendez Pozsonyban, melynek keretében az alsódunamegyei szimfónikus zenekar több hangversenyt ad. A tervbe vett zeneünnepély célja az, hogy tanuságot tegyen a német zeneművészet magas színvonaláról.

A KÖZÖNSÉG ÉRDEKÉBEN!

Pontos megjelenést kérnek a „tatai" játékok a Szigeten

A vasárnapi, junius 18-i szabadtéri opera- és balett-est a margitszigeti szinpadon 8 órakor kezdődik és tekintettel arra, hogy a Magyar Operabarátok Egyesületének ezt az ünnepi estjét a rádió közvetiti és ennélfogva pontosan kell az előadást megkezdeni, tanácsos, hogy a közönség — különös tekintettel a nagy forgalomra — kellő időben helyezkedjék el a nézőtéren. A „Bajazzók" előadását, amely a műsor első részét tölti ki és amely a nagysikerű tatai előadás szereposztásában kerül szinre, nem szakitja meg szünet és igy a későn jövők elesnének a műsor érdekes első részétől. A „Bajazzók" előadását az ugyancsak szabadtérre alkalmazott táncjáték, a „Csongor és Tünde" követi. E népszerű balett koreografiáját Harangozó Gyula a margitszigeti szinpadra újonnan átdolgozta. A két cimszerepet Szalay Karola és Brada Rezső táncolja. Az előadás művészi rendezője ezuttal is Oláh Gusztáv.

A Városligetben állitják fel Berlioz szobrát

A Berlioz-szoborbizottság megbízta *Hüvös* László szobrász-művészt a nagy zeneköltő szobormüvének megalkotásával. A jólsikerült mellszobor elkészült és a bizottság a fővárostól kért engedélyt az emlékmű közterületen való felállitására. *Berlioz szobrának helyéül a városligeti tópartnak a Vajdahunyad vár felőli részét jelölték ki,* Liszt Ferenc szobrának közelében. Az emlékmű leleplezését rövidesen megtartják.

Színházak mai műsora

OPERAHÁZ: Lohengrin (½7). — NEMZETI: Mindenki hazudik (½8). — VIG: Nyári kabaré (8). — MAGYAR: Júniusi kabaré (8). — KOMÉDIA: Tanuljunk nyelveket (½9). — PODIUM: Uj műsor (9). — MAGYAR MŰSZINKÖR: Amerikai menyasszony (¾5). — FÉNYES FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ: Vidám cirkuszrevü (4, 8).

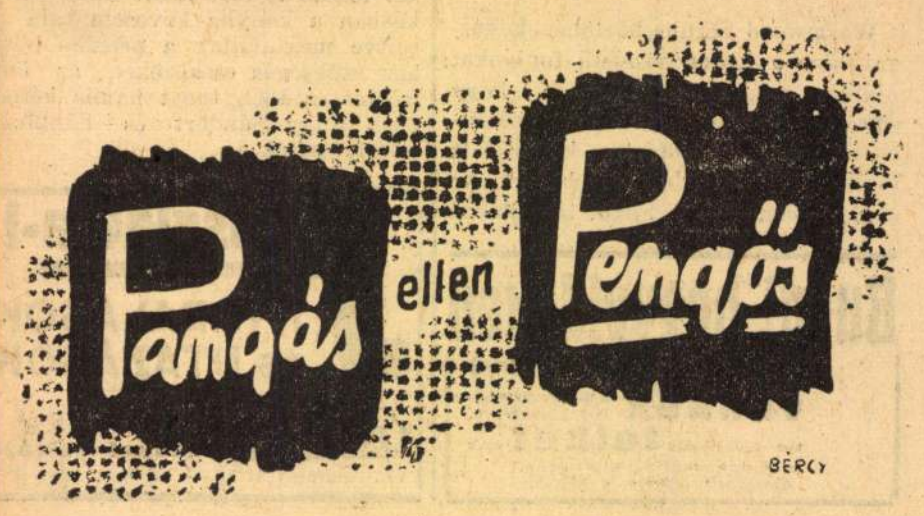

NYARALJON A BALATONON!!

Utazási irodánk VI, Andrássy-út 16. Tel. 12-89-81. révén bármikor megkezdheti balatoni nyaralását az előszezonban. — 7, 10, 14 napos pausál áru nyaralások a legjobb szállodákban és penziókban.

A nyaralások igénybe vehetők:
Siófokon
Szántódon
Balatonföldváron
Balatonfelién
Bélatelepen
Balatonbogláron
Balatonfüreden
Balatonalmádiban

„Horthy Miklós beszédének elhangzása óta a magyar nemzet megujhodott bizalommal néz jövője elé" — irja a Courrier de Genève

„A beszéd jelzőköve lehet egy uj európai közeledésnek az igazság és a béke jegyében"

Genf, jun. 30. (Magyar Távirati Iroda.) A Courrier de Genéve *„Horthy kormányzó történelmi beszéde"* cimen a lap első oldalán terjedelmes cikket közöl a Kormányzó parlamenti beszédéről.

— *Horthy kormányzó beszéde* — irja a lap —, *a magyar történelem lapjaira kerül.* Horthy kormányzó husz éve áll nemzete élén, amely husz esztendő Európára nézve is sorsdöntő volt. *Az általa követett ut magyar ut volt, a rend és az alkotmány utja.* Husz év alatt Horthy kormányzó megszervezte a hadsereget és felépitette az országot, — vaskézzel, de atyai szivvel. Az uj parlament megnyitása alkalmával bejelentette, hogy a parlamentnek a szociális reformok és az agrárreform jegyében kell megnyilatkoznia. *A beszéd elhangzása óta a magyar nemzet megujhodott bizalommal néz jövője elébe,* hogy megvalósithassa azt a nemzeti gondolatot, amely Horthy Miklós személyében találja megtestesitőjét.

A cikk irója kiemeli, hogy a kormányzó beszédének visszatérő motivuma: *egység és munka befelé, függetlenség és önállóság kifelé.* A nemzet szivébe zárta a beszéd minden szavát, de *bizonyos az is, hogy a beszédre egész Európa felfigyelt.* Horthy Miklós nemcsak a magyar parlamentet és a reformok korszakát nyitotta meg, de *jelzőköve lehet egy uj európai közeledésnek is az igazság és a béke jegyében.* A kormányzó beszéde az egész világ előtt bizonyitja a magyarok békeszándékát. A beszéd egyik legfontosabb része Horthy kormányzónak a Szent Atya kezdeményezéséhez való csatlakozása abból a célból, hogy nemzetközi értekezlet üljön egybe a világ békéjének megmentésére. Horthy Miklós kezdeményezése a legvilágosabb bizonyitéka annak, hogy *minden igazságtalanság és nehézség ellenére mindig igazi békevágy fütötte a magyar nemzetet.*

A cikk ezután megemlékezik arról, hogy milyen melegen ünnepelte a magyar nemzet Horthy kormányzó 71-ik születésnapját. A nemzet őszinte öröme volt a legjobb bizonyitéka annak — irja —, *mennyire szeretik a kormányzót az egész országban mindenhol. Az egész nemzet nagy megnyugvással fogadta a kormányzó szózatát, aki kritikus helyzetekben mindig megjelölte a magyar nemzet utjait és célját, amely a magyar történelmi lelkiségből fakad.*

A semlegességi törvény vitája a washingtoni képviselőházban

Roosevelt elnök felhatalmazást kapott a hadiállapot fennforgásának megállapitására — Elfogadták a fegyverkiviteli tilalmat

Washington, jun. 30. A képviselőház megkezdte a külügyi bizottság által elfogadott semlegességi törvényjavaslat részletes vitáját. A ház mindenekelőtt 132 szavazattal 73 ellenében elfogadta azt a rendelkezést, amely *az elnököt felhatalmazza, hogy megállapitsa a hadiállapot fennforgását.*

A javaslat vitája során a képviselőház 159 szavazattal 157 ellenében elfogadta *a fegyverkiviteli tilalmat,* azzal a fenntartással, hogy csak „a halálos fegyverek" kivitele tilos. Ezt a fogalmat közelebbről nem határozták meg, csupán arra történt utalás, hogy a lőszerek is ide számitanak. Valószinünek tartják, hogy repülőgép-motorok, tehergépkocsik, hadi szempontból fontos nyersanyogk és hasonlók nem tartoznak e megjelölés alá.

Az elnök pénzaláértékelési joga

A szenátus legutóbbi határozata következtében, amely megtagadja az elnök pénzaláértékelési jogának meghosszabbitását, a szenátus és a képviselőház tagjai értekezletet tartottak, amelyen heves vita után hat szavazattal négy ellenében a következő kiegyezéses megoldást fogadták el:

1. Az elnök visszakapja azt a jogát, hogy a dollárt további kilenc centtel aláértékelje.
2. A kormány ismét felhatalmazást kap ezüst vásárlására.
3. A frissen bányászott hazai ezüst árát, amelyet a szenátus unciánként 77.5 centre emelt fel, ismét 70 centre szállitják le.

Roosevelt elnök hangoztatja, hogy a pénzaláértékelési jogot nélkülözhetetlen fegyvernek tekinti az Egyesült Államok kereskedelmi érdekeinek megvédésére abban az esetben, ha esetleges európai bonyodalmak valutaösszeomlást okoznának más államokban.

Város, amelyet magyarok és magyar-oroszok egyaránt magukénak igényelnek

Ungvár intézkedéseket vár gazdasági életének fellenditésére

— A Pesti Hirlap kiküldött munkatársának tudósitása —

Ungvár, jun. 30. Ütemesen halad a Ruténföldnek — ahogy az itteniek most legszivesebben nevezik: magyar-orosz vidéknek — szerves odakapcsolása a magyar állam testéhez és életéhez. A katonai közigazgatás megszüntetése és a polgári szervezetnek életbeléptetése ismét további lépés a Ruténföld és Magyarország kapcsolatainak végleges rendezése felé. E kapcsolatok, magának a rendezésnek módjai és lehetőségei, a különféle tervek és elképzelések: ezek most itt a felvetett és feladott kérdések, amelyekre türelmetlenül vár választ a visszacsatolt vidék és annak lakossága.

Az Ung folyó két partján terül el a város, a parti sétány piros futórózsával szegélyezett utjain magyarul beszélő tömeg kavarog, magyarok a felirások a hivatalok kapuin és a kereskedők cégtábláin, itt-ott még félig vagy alig levakart nyomai a hajdani cseh szövegnek, itt-ott pár hébernyelvü cégtábla, nagyritkán cirillbetük, amelyek anyanyelvükön szólnak a ruszinokhoz; de a hajdani cseh uralomra mi sem emlékeztet, Ungvár külső képe szinte egyik napról a másikra visszanyerte mesterségesen eltorzitott magyar arcát.

Ungvár lakosságának 80 százaléka magyar

Legalább is az itt élő magyarság és annak vezetői erélyesen mutatnak rá a legutolsó népszavazással igazolt tényre: Ungvár 80 százaléka magyar anyanyelvü, csupán 20 százalék vallotta magát ruszinnak, vagy nevezzük őket tényleg egyszersmindenkorra az ő óhajuk szerint: magyar-orosznak. Ungvárt — mondják továbbá az itteni magyarok — egészen más körülmények között, egészen más alapokon csatolták az anyaországhoz, mint a szigoruan vett Ruszinszkót, Magyar-Oroszországot. A város a bécsi döntés nyomán, mint magyarlakta vidék szabadult fel a cseh elnyomatás alól, egyidőben Komárommal, a Csallóközzel és a többi területtel, ahol nemzetiségi kérdés nincs, vagy joggal alig lehet, hiszen a lakosság tulnyomó zöme szintiszta magyar. Ilyen körülmények között tehát — folytatják az itteni magyarok — igazságtalanság és sulyos tévedés volna Ungvárt éppen ugy, akár Munkácsot, közös nevezőn emlegetni Magyar-Oroszországgal, semmiképpen sem lehet a Ruténföld központjának és mintegy fővárosának tekinteni.

Ha vannak — mint ahogy tényleg vannak — elméleti véleményeltérések az itt élő magyarság és magyar-orosz nép között, akkor ennek egyik első oka a két város, Ungvár és Munkács hovatartozásának kérdése. Mert szemben az imént ismertetett itteni magyar felfogással, a magyar-orosz nép Munkácsott és Ungváron élő értelmiségi vezetői ellenkező érveket sorakoztatnak fel. Szerintük Prága nagyon helyesen és jogosan tette meg e két helységet, Munkácsot és Ungvárt, a kárpát-orosz — bár soha meg nem valósitott és életbe nem léptetett — autonómia központjául. Földrajzi helyzete folytán is — mondják a ruszinok — Ungvár hivattot, hogy fővárosa és központja legyen a kilátásba helyezett magyar-orosz önkormányzati területnek, annál is inkább, mert a csehszlovák világban szerzett előjogoktól való megfosztással volna egyértékü, ha e legnagyobb várost elvennék a rutén néptől.

Merre van Ungvár természetes „élettere"?

E két felfogás és két egymásnak ellentmondó vélemény körül folynak most a viták, amelyek elméleti sikon mozogva és a magyar kormány végleges terveit eddig még pontosan nem ismerve, Budapest felé cimezik igényeiket, vagy aggodalmaikat, mindkét fél a magyar kormánytól várja a megoldást a saját terveik szerint. Ungvár magyarjai azt mondják, hogy abban az esetben, ha a várost mégis csak a Ruténföld önkormányzatához csatolnák, 80 százalékos magyar többségük ugy érezné, hogy az anyaország kitagadta, kirekesztette őket saját legszorosabb közösségéből. A ruszin értelmiségi vezetők pedig a városnak egyetemes érdekeit emlitik fel; szerintük egyfelől Ungvár elsősorban is abból élt és élhet, hogy közigazgatási központ; másfelől pedig a hivatalos apparátus számára itt már készen állanak az épületek, hivatalok, amelyeket mindenütt másutt ujra kellene felépitenie az autonómiának, mérhetetlenül sok költséggel — és vajjon miből? Ungvár elsorvadására vezetne, ha elszakitanák magyar-orosz Hinterlandjától, — aggódnak e magyarorosz értelmiségi vezetők. Erre viszont az itteni magyarok azzal felelnek, hogy: Ungvár természetes „élettere" semmiképpen sem a magyar-orosz, mögötte *elterülő vidék, hanem ellenkezően, az Alföldnek vonzási körébe tartozik.*

A voltaképpeni cél: a magyar és magyar-orosz lélek összehangolása

Akadnak magyar-orosz vélemények, amelyek helyesebbnek tartanák, ha Ungvár magyarsága meghozná az áldozatot és vállalná a szerepet, mint a magyar-orosz önkormányzat fővárosa. Ebben az esetben ugyanis ez az autonómia onnan nyerné kormányzatát, olyan városból irányitaná magát, amelynek egyénisége magyar, tehát ahol e magyar szellemi befolyás önkéntelenül és szükségszerüen is befolyásoló erővel, ha kell, mérséklően, ha szükség van rá, lenditően hatna. Viszont ha az önkormányzat székhelyéül egy másik, beljebb fekvő, túlnyomó többségében vagy egészében magyar-oroszok lakta helységet jelölnének ki, amely földrajzilag is, lelkileg is távolabbra esnék a magyar élettől és a magyar szellem vonzásától: akkor nehezebb lenne megvalósitani a voltaképpeni célt, a magyar és a magyar-orosz léleknek, gondolkodásformának összehangolását.

Egyébként Ungvárral kapcsolatban nem lehet még elhallgatni egy ujabb elméletet, amely egyelőre még csak szórványosan és pusztán a magyar-orosz értelmiségi körök egyes rétegeiben jelentkezik, de amelynek továbbterjedésével esetleg számolni lehet. Eszerint meg kellene különböztetni a két külön fogalmat: ki a magyar anyanyelvü és ki a magyar nemzetiségü. Azok a ruszinok, akik most ilyen elméletekkel kisérleteznek, maguk is bevallják, hogy például Ungvár lakosságának körülbelül 80 százaléka vitathatatlanul magyar anyanyelvü. Viszont szerintük vannak olyan magyar-oroszok, akiknek az anyanyelve a csehszlovák elnyomatás alatt is megmarad magyarnak, de akik emellett a magyar-orosz néphez érzik a nemzetiségi és lelki közösségüket, elsősorban is származási, családi kapcsolatok alapján. Olyan hangok is hallatszanak már — még mindig csak szórványosan, de erre azért fel kell figyelni —, hogy ha Ungvár lakossága nyanyelv szerint 80 százalék magyarra és 20 százalék magyar-oroszra oszlik meg, ugy nemzetiség szerint e százalékarány ötven volna az ötvenhez.

Akik népszavazást kérnek

Magától értetődő, hogy az ilyen érveléseket a legerélyesebben és határozottan utasitja vissza az itt élő magyarság, amely fölényét érzi elsősorban is itt Ungváron. Annyira biznak magukban, hogy szivesen vállalnák nyilvános próbáját az erőviszonyoknak. Olyan hangok is hallatszanak, hogy talán leghelyesebb volna népszavazás elé bocsátani Ungváron a kérdést, vajjon hova akar a város inkább csatlakozni: része akar-e lenni a legszorosabb értelemben vett magyar belső életnek, avagy inkább vállalja a szerepet, mint a magyar-orosz önkormányzatnak fővárosa. Ebben az esetben pedig — mondják ezek a magyarok — minden kétséget kizáróan beigazolódik majd az, hogy Ungvár magyar.

Ez most Ungvárnak a leginkább előtérben álló politikai problémája, amely természetesen nem választható el gazdasági kérdésektől sem. Efölött vitatkoznak most magyarok és a magyar-orosz nép egyes hangadó személyiségei, miközben mindketten egyetértően azt várják, hogy komoly intézkedésekre kerüljön a sor a város és vidéke gazdasági fellenditésének érdekében. Várják az átgondolt és hosszabb időre előre felállitott terveket, várják mindenekelőtt a beigért közmunkákat, amelyekre valóban égető szükség lenne és remélik, hogy amint a magyar állam egészségesen lüktető gazdasági vérkeringésébe belekapcsolódik Ungvár, Munkács, éppen ugy, mint a többi visszanyert terület: önmagától oldódhatnak meg bizonyos kérdések, kételyek és ellentétek, amelyek körül ma vetélkedés folyik magyarok és magyar-oroszok között.

Neller Mátyás.

A Slovenska Pravda ujabb rémmeséi a Magyarországon élő szlovákok állitólagos elnyomatásáról

Prága, jun. 30. (Magyar Távirati Iroda.) A *Slovenska Pravda uj rémmeséket közöl a Magyarországon élő szlovákok állitólagos elnyomatásáról* és uj bizonyságul azt hozza fel, hogy Magyarországon az állami alkalmazottaknak nem szabad szlovák iskolában beiratni gyermekeiket, különben elveszitik állásukat.

A lap állitásaihoz megjegyzendő, hogy a volt csehszlovák köztársaságban számtalan bizonyitható esetben megtörtént, hogy a magyar nemzetiségü szlovákiai állami és községi alkalmazottak a prágai vagy brünni német főiskolákan tanuló gyermekeiket kénytelenek voltak átiratni a cseh főiskolába, mert hivatalvesztéssel fenyegették meg őket. Ez az illető, főiskolai hallgatók számára szemesztervesztéseget is jelentett. *A Slovenska Pravda akkor ebben az eljárásban nem talált kivetni valót.*

Vargha Imre számszéki elnök gépkocsiszerencsétlensége a balatoni úton

Felesége — úton a kórházba — a mentőkocsiban meghalt

Halálosvégü gépkocsiszerencsétlenség történt csütörtök délután a balatoni országuton. Dr. *Vargha Imrének*, a legfőbb állami számszék elnökének gépkocsija belerohant egy előtte haladó autóba és az összeütközés következtében *Vargha Imre felesége*, uton a kórházba, a mentőkocsiban meghalt.

Vargha Imre és felesége csütörtökön reggel gépkocsin *Balatonföldvárra* utazott. Néhány órát töltöttek ott, megszemlélték villájukat és megállapitották, hogy milyen javitásokat kell végeztetniök, mert *julius elejére tervezték nyaralásukat*. A gépkocsi, amelyet *Mocsáry Károly* vezetett, délután három óra után indult vissza *Budapest* felé.

Vargha Imre gépkocsija elhagyta Siófokot, *Lepsény* és *Polgárdi* között egy előtte haladó budapesti autót előzni akart. *Amikor Varghéék kocsija közvetlenül a másik gépkocsi mögé került, az fékezett és megállt.*

Vargha Imre gépkocsija nagy sebességgel haladt és beleszaladt az előtte álló kocsiba.

Beletaszitotta az árokba, de az összeütközés következtében az állami gépkocsi is sulyosan megrongálódott. *A Vargha-házaspár a hátsó ülésről előrezuhant és fejjel a gépkocsivezető mögött levő üvegablaknak esett. Olyan erővel történt az előrezuhanás, hogy a vastag üveg betört és Vargha Imréné koponyája az orr és a szem között megrepedt.* A számszék elnöke is megsérült.

Az előlhaladó gépkocsi vezetője, *Lázár Rezső*, az összeütközés pillanatában kiugrott a kormánykerék mellől és ugyanezt tette az állami autó vezetője, Mocsáry Károly is. Odaugrottak az összetört személykocsihoz és hátsó ajtait kinyitva, kiemelték az ülésről Vargha Imrét és feleségét. Mindketőjüket az országut mentén levő árok szélére fektették, majd megállitottak egy Siófok felé haladó gépkocsit. Ebben az autóban véletlenül *orvos ült. Rögtön a sebesült házaspár segitségére sietett.* Néhány perccel később motoros csendőrjárőr haladt arra. A járőr — értesülve a történtekről — Siófokra robogott, ahonnan dr. *Sallér Aladár* orvos a siófoki mentőkkel a szerencsétlenség szinhelyére sietett. *A mentőkocsi mindkét sebesülttel elindult Székesfehérvárra,*

Vargha Imréné azonban utközben meghalt.

Megállapitották, hogy fejét az üveg vaskeretébe ütötte és *koponyaalapi törés következtében vesztette életét.*

Vargha Imrét Székesfehérváron a Szent György-kórházba vitték és ott megoperálták. *Sérülései nyolc napon belül gyógyulnak.* A kórház telefonértesitésére Székesfehérvárra érkezett dr. *Szücs Elemér* nyugalmazott pénzügyminiszteri titkár és ő értesitette aztán az állami számvevőszék elnökét feleségének tragikus végéről. A szerencsétlenség hirére a számszéki elnök fia, dr. *Vargha György* szabadalmi biró is Székesfehérvárra utazott.

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, aki a balatoni utvonalon értesült Vargha Imréné haláláról, meglátogatta a kórházban az állami számvevőszék elnökét. *Vargha Imréné Zobel Ida székesfehérvári családból származott*, az ottani pénzügyigazgatónak a leánya volt. Holttestét Budapestre szállitják és hétfőn temetik a farkasréti temetőben.

Mocsáry Károly gépkocsivezető pénteken Budapestre utazott. Itt délben rosszul lett és a mentők az *Uj Szent János-kórházba* vitték. Az orvosok ott megállapitották, hogy az összeütközés alkalmával sulyos agyrázkódást szenvedett.

Teleki Pál miniszterelnök pénteken részvétét fejezte ki Vargha Imrének.

„Mi svábok nem voltunk elnyomottak"

Klein Antalt ünnepelte a független kisgazdapárt

A *Magyar Tudósító* jelentése szerint a független kisgazdapárt pénteken este összejövetelt tartott központi párthelyiségében, hogy üdvözölje *Klein Antal* orsz. képviselőt parlamenti felszólalásai alkalmából. Az egybegyültek nevében *Tildy Zoltán* ügyvezető alelnök köszöntötte Klein Antalt, aki vállalta ezt az országot, a nemzetet, a magyarságot és magyarság küldetését. *Klein Antal* válaszában a következőket mondotta:

— Harcomat folytatni kell és folytatni is fogom. Hogy ebben nem állok egyedül, mutatja a sok levél, távirat, ismeretlenül küldött virág, amelyeket az utóbbi napokban kaptam. Kötelességemnek tartottam, hogy felhivjam az illetékesek figyelmét a bonyhádi járásra, amely a szóbanforgó kérdésben a legveszedelmesebb tüzfészke az országnak. Nem az én szavam, hanem a bonyhádi gyujtogatók munkája veszélyezteti az ország külpolitikai érdekeit. Nem hiszem, hogy bármilyen ország, tehát a nagy Német Birodalom is, amely velünk őszinte, igaz barátságot kiván, jónéven tudná venni, hogy az ő szövetségesét, barátját állandóan piszkolják, rágalmazzák. Állitom, hogy egy kisded csoport, amint a külföldön pártfogóik ereje növekedett, ugyanolyan mértékben lett egyre agresszivebb, követelődzőbb, szemtelenebb. „Vérző sebek", amelyeket ők emlegetnek, mindaddig lesznek, amig ezeknek a „vérző sebeknek" gyógyitásáért külföldről honoráriumot kaphatnak.

„Csak köszönettel tartozunk magyar testvéreinknek"

— Mi svábok nem voltunk elnyomottak, talán még több jogunk is volt és ezt a magyarok gavallériájának köszönhetjük. A vármegyék költségvetése keretében különböző segélyek cimén sokkal többet kaptak a német községek, mint egyéb községek. A régi magyar liberális politika tulságos gavallériából nemzetiségi vidékeken elhanyagolta a szintiszta magyar területeket, ezért a svábok csak köszönettel tartoznak magyar testvéreiknek. Ezzel szemben egyes külföldi lapokban mégis Budapestről keltezett egészen tendenciózus cikkek és álhirek jelentek meg.

— Kötelességem saját fajtám érdekében, hogy szót emeljek az alaptalan vádak ellen, hálátlanság volna ezt szó nélkül hagyni, azzal a magyar nemzettel szemben, amely megadott nekünk mindent, többet mint bármely európai nemzet az ő kisebbségeinek. Állitom, hogy az a külföldi pénz, amelyet egyesek évek óta kapnak és az itt lelkiismeretlenül folytatott propaganda teszi lehetővé számukra, hogy ideig-óráig meg tudják téveszteni a becsületes sváb népet. De a ti támogatástokkal vissza fog majd térni a mi népünk az atyai házba, a magyar nemzet keblére, kérve bocsánatát.

Viharos éljenzés fogadta *Klein Antal* beszédét, majd *Vákár P. Artur* a turáni gondolat hiveinek nevében köszöntötte az ünnepeltet:

— Vajjon mi ne beszéljünk-e vérző sebekről, Mádéfalván elkezdve Erdélyen keresztül, Dévény és Ligetujfalu nem vérző seb-e? A Magyar Élet Pártjába a magyar életre pillanatig sem méltó Mühl Henriknek vonultak be. A te harcod a magyar nemzet osztatlan egységének a harca, vállalkozásod nem egy szűk körnek a munkája.

„Vádló vagyok és leszek . . ."

Klein Antal erre a felköszöntőre külön válaszolt:

— Vádló vagyok és leszek mindig és mindenütt, amig azokat, akik külföldi honoráriumért vérző sebekről beszélnek, a magyar közéletből ki nem pusztitjuk. Egyenlő akarok lenni győzelemben, dicsőségben, de szenvedésben és bánatban is a magyar nemzettel. A magyarokkal kezet kézbetéve akarunk élni és dolgozni, mert meggyőződésünk, hogy ezen a nemzeten a pokol kapui sem vesznek erőt.

Félrevezetett aratómunkások beszüntették a munkát több baranyamegyei községben

A munkásokat azzal hitegették, hogy külföldön magasabb munkabéreket kapnak

Pécs, jun. 30. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.)* Meglepő munkabeszüntetés hire érkezett: a siklósi, szentlőrinci és villányi járás több községében, gazdaságában és üzemében az aratómunkások váratlanul beszüntették a munkát és rendkivül magas anyagi követeléseket támasztottak. A váratlan sztrájk a munkaadók köreiben annál nagyobb meglepetést keltett, mert Baranyamegyében az idei aratási szerződések *átlagosan 30—50 százalékkal emelték a munkások konvencióját a mult évihez képest* és minden eddigi helyzetnél nagyobb könnyitéseket biztositottak a munkások javára. A megyében egyetlen aratási szerződést sem találtak méltánytalannak, vagy meg nem felelőnek az ellenőrzésre hivatott mezőgazdasági kamarák és azt is megállapitották, hogy éppen Baranyamegyében mindig hiánytalanul és pontosan kapták meg járandóságaikat az arató és mezőgazdasági munkások.

A különös sztrájk ügyében a hatóságok is megindították a nyomozást. Megállapitották, hogy a sztrájk főfészke *Mágocs* község, innen indult ki az egész mozgalom. A sztrájk-mozgalmat kapcsolatba hozzák azzal, hogy *három nap előtt autókon külföldi emberek járták végig a vidéket és arra igyekeztek rávenni az arató munkásokat, hogy bontsák fel itteni szerződéseiket, mert külföldön is kapnak munkát, még pedig jóval magasabb munkabérek mellett.* A sztrájkoló munkások közül sokan meg is mondották, hogy nekik igen előnyös feltételek mellett kináltak munkát külföldön az itt járt emberek és most azt a különbözetet szeretnék megkapni, ami az itteni és az igért külföldi munkabérek között mutatkozik.

A baranyamegyei hatóságok megindították a vizsgálatot és biznak abban, hogy rövidesen sikerül békét teremteni a félrevezetett aratómunkások között.

Ünnepélyes külsőségek között felavatták Szent Kristóf szobrát

(Felvételünk a Képes Pesti Hirlapban.)

Az Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület Autós és Motoros osztálya csütörtökön délelőtt bensőséges ünnepség keretében avatta fel *József* királyi herceg tábornagy fővédnöksége és vitéz *Bartha Károly* táborszernagy, honvédelmi miniszter védnöksége mellett a m. kir. I. honvéd javitóműhely Ezredes-utcai telepén a gépkocsizók védelmezőjének, *Szent Kristóf vértanunak bronz-szobrát*, Hüvös László szobrászművész alkotását.

Az előkelőségeket vitéz *Kiss János* altábornagy, a szakosztály elnöke, *Matolcsy Elemér* alezredes főtitkár és tiszti és legénységi fogadó bizottság fogadta. A megjelentek között ot voltak *József Ferenc* királyi herceg, *Auguszta, Anna* és *Magdolna* királyi hercegasszonyok, *Angelo Rotta* pápai nuncius, a miniszterelnök képviseletében dr. *Barsy Aladár* miniszterelnökségi államtitkár, a honvédelmi miniszter képviseletében *Zách Emil* altábornagy, a kereskedelemügyi miniszter képviseletében vitéz *Szakváry Emil* miniszteri osztályfőnök, *Szendy Károly* polgármester képviseletében báró *Babarczy István* székesfővárosi tanácsnok, *Tahy László* titkos tanácsos, dr. vitéz *Fábry Dániel* tábornok, országos légvédelmi parancsnok, dr. *Élődssy Sándor* főkapitány és sokan mások.

Angelo Rotta pápai nuncius főpapi misét celebrált, majd papi segédletével a szoborhoz ment és azt megáldotta.

Uzdóczy *Zadravetz István* ny. tábori püspök méltatta Szent Kristóf életét és a nap jelentőségét.

— Rohan az ember . . . — mondotta többek között a püspök —, nemcsak gyalogjárással, hanem a tudás, a technika minden járművének felhasználásával. Testvéreim! Igaz, a technika fejlődésében a gépjárművek gyártásával egyidejüleg fejlődött az oltalmat és biztonságot igérő utépités is egészen a modern utvonalak bámulatos tökéletességéig. Mégis a mai utas katasztrófái véresek, halálosak és ugy-e, nem is ritkák, sőt mindennapiak. Tudja ezt a gépjármű utasa s érzi, hogy de jó volna egy őrző kéz, mely védené rohanásában s modern utja e halálos veszélyében.

— Testvéreim! Mi ma itt keresztény hittel jöttünk össze gépjárműveinket Isten oltalmazó kezébe ajánlani. Hittel hisszük, hogy Istennek egyszer kimondott igérete nem változik. Régi igérete: „Angyalaimnak parancsolok felőled, hogy oltalmazzanak utjaidban" nem rövidül meg sohasem. Istennek egy ilyen angyala, aki utunk oltalmazója Isten nevében, Szent Kristophoros-Kristóf. E bájos legendáju szentet méltán választotta pátrónusául minden idők százféle szekerén, járművén utazó ember. Ez történik ma itt is. Isten főpapja, a pápa követe, megáldotta Kristóf szobrát és a Kristóf-plaketteket, amelyek Szent Kristóf pártfogása bizonyságául járműveitekre kerülnek. Ismétlem — mint már mondottam — ezzel nem babonás csodatalizmánt nyujtunk nekik, hanem Istent kérjük, hogy az ő szent fuvarosa, Kristóf emlékében teljesitse ősi igéretét és védja, oltalmazza az ezer baj és véres katasztrófák lehetőségei között rohanó gépjárműveinket.

Vitéz *Kiss János* altábornagy beszédében utalt arra, hogy általános nemzeti és honvédelmi érdek, hogy az összes autósok és motorosok egy eszményi erőforrás köré csoportosuljanak, tekintet nélkül arra, milyen hivatást töltenek be a nemzeti társadalomban, hogy igy lelkileg egyesülve, megteremtsék azt a mindnyájunk lelkét összekötő közösséget, amely mindenkit áldozatkész, hazafias, nemzeti munkára késztet.

József királyi herceg avatta fel a csömöri hősi emlékművet és országzászlót

Csömör, jun. 30. Péter és Pál napján avatta fel *József* kir. herceg tábornagy Csömör községben a *Marton Ferenc* szobrász és festőművész által készitett hősi emlékművet és Országzászlót. Harangzugás közben érkezett a községbe a királyi herceg, akit a gödöllői járás vezetőinek élén vitéz *Endre László* pestmegyei alispán fogadott. Megnyitójában üdvözölte őfenségét és izzó hazaszeretetre buzditotta a község lakosságát. Felkérésére

József kir. herceg tartotta meg ezután avató beszédét. Mint hadvezér, személyes tapasztalatai alapján méltatta a magyar katonát. Felsorolta azt a sok dicsőséges haditényt, mely az 1-es honvédgyalogezred és a 32-es gyalogezred katonáinak nevét halhatatlanná tette. Szivének legmelegebb érzelmeit tolmácsolta, mikor a hadiözvegyekhez szólott, akik életük minden reményét, legdrágább kincsét adták oda a hazáért. Áldja meg őket — mondotta — a jó Isten mind a két kezével. Szólt a leventékhez, mint a hősök utódaihoz. Aztán megkoszoruzta az emlékművet.

Garamszeghy Sándor vitéz Somogyváry alkalmi költeményét szavalta el.

Az *Országzászlóavatáson Javornitzky Jenő* min. tan., az Ereklyés Országzászló Bizottság társelnöke mondotta a beiktató beszédet s dr. *Harsányi László* gödöllői főszolgabiró vette át az emlékműveket.

Az ünnepség után *József* kir. herceg hosszasabban elbeszélgetett volt katonáival, akik közül többet személyesen felismert.

Békefelhivás a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara kongresszusán

Kopenhága, jun. 30. A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara kongresszusán hat nagyhatalom képviselői békefelhivást intéztek a világhoz.

A külkereskedelmi bizottság ülésén magyar részről *Gratz Gusztáv* szólalt fel. Hangoztatta, hogy *a szabadabb forgalom legnagyobb akadályát nem annyira gazdasági, mint inkább politikai téren véli megtalálhatóknak.* Az egyik oldalon mérsékletre, a másikon áldozatkészségükre volna szükség, de mindkettő bőven megtalálná a maga jutalmát a gazdasági életnek ez esetben várható hatalmas fellendülése révén.

Hüvös László

Képes Pesti Hírlap 1939 jül. 1.

Angelo Rotta pápai nuncius a Szent Kristóf-szobor felavatása után megáldja a felvonuló gépjárművcket.

Az Országos Tiszti Kaszinó autó és motoros osztálya csütörtökön avatta fel az I. honvéd javító műhely Ezredes-utcai telepén Szt. Kristóf szobrát, botfai Hüvös László szobrászművész alkotását.

KÉPES PEST

LXI. ÉVFOLYAM 121. SZÁM

Hüvös László

u. 3972

Vass József
miniszter képmása
a Hírlapírók
Nyugdíjintézete
részére
márványszobor

Pesti Napló képes
~~melt.~~

1929. márc. 24.

Hüvös László

U. 3374

Vass József minszter fejszobra az ujságírók visegrádi Rákosi Jenő üdülőházában.

Repr.

Pesti Napló

1930. jun. 24.

Fenti műve

Munkalap száma.....

Tételszám	
	1 drb. felvétel feszületről azaz Hatpengő.- ----------

A m. kir. Pénzügyminiszterium 152000 sz. rendelete alapján fizetési kötelés.

Fizetendő: számla vételével

NR

— **Rendelet a felvidéki mérnökök igazolásáról.** A hivatalos lap vasárnapi száma közli a minisztérium rendeletét a mérnöki rendtartásról szóló 1923. évi XVII. t. c.-nek a *visszacsatolt felvidéki területeken* való hatályba lépésével kapcsolatos rendelkezésekről. A rendelet szerint Érsekujvár, Balassagyarmat, Kassa és Ungvár székhellyel *igazoló bizottságokat* kell alakitani, amelyek a visszacsatolt területeken lakó mérnököknek a megszállás ideje alatti magatartását vizsgálja felül. Az igazolási eljárás befejezésétől számitott harminc nap alatt előterjesztett kérelmükre a második zsidótörvény szerint zsidónak tekintendő felvidéki mérnököket a megállapitott arányt meghaladó számban is fel lehet venni. Azok, akik a visszacsatolt területen 1938. november 2-ig hatályban volt jogszabályok értelmében jogosan folytattak mérnöki gyakorlatot vagy végeztek a mérnöki kamara tagjainak fenntartott munkát, ezt a tevékenységüket ez év végéig, akik pedig a mérnöki kamarába való felvételüket, illetve igazolásukat kérték, kérelmük jogerős elintézéséig folytathatják tevékenységüket. Végül meghosszabbitja a rendelet a bundapesti mérnöki kamara vezetőségének. 1939 március havában lejárt megbizatását.

— **Károly-kereszt igazolványokat hamisitott, háromévi fegyházra itélték.** Potoczky József magántisztviselő ellen a királyi ügyészség kilencrendbeli közokiratthamisitás büntette, csalás büntette és zugirászat miatt emelt vádat. Az ügyet szombaton tárgyalta a büntetőtörvényszék dr. *Krayzell Miklós* tanácselnök vezetésével. Potoczky József a pestvidéki testnevelési felügyelőség hamis bélyegzőjével ellátott olyan hamis igazolványokat készitett, amelyek azt igazolják, hogy azok, akiknek a nevére kiállitották, *a Károly-csapatkereszt viselésére jogosultak.* A magántisztviselő a vád szerint kilenc személynek hamisitott ilyen okmányt és az illetőktől 10—50 pengőt vett fel. Potoczky József hangoztatta, hogy csupán kérvényeket adott be és néhány beadott kérvény utját gyorsitotta, a hamisitást nem ő követte el, hanem egy ismerőse. Az elnök megállapitotta, hogy a csendőrség az állitólagos ismerőst nem tudta megtalálni. A törvényszék Potoczky Józsefet a vádbeli cselekményekért háromévi fegyházra itélte. Az itélet nem jogerős.

— **Toloncházba került egy foglalkozásnélküli nyilas.** A rendőrőrszem minap a Rákóczi-ut és a Baross-tér sarkán egy fekete nyilasegyenruhás, csizmás, aranycirádás vállpántot és lakkozott feketeövet viselő férfit vett észre, aki gomblyukában nyilaskeresztes jelvényt, balmellén pedig egész sor háborus kitüntetést viselt. A rendőr igazoltatni akarta, a férfi tiltakozott. A rendőr előállitotta a főkapitányság központi ügyeletére, majd onnan a politikai osztályra került. Itt kiderült, hogy az illető *Ötvös Károly*, akinek foglalkozása, állása, lakása nincs. *Kijelentette, hogy a nyilaskeresztes párt Rottenbiller-utcai párthelyiségében dolgozik és ott kapott szállást.* A világháborus kitüntetések viselési jogosságát nem tudta igazolni, a bünügyi nyilvántartóból pedig kiderült, hogy *többizben megbüntették és több alkalommal volt a toloncház lakója.* A főkapitányság Ötvös Károlyt átadta a toloncháznak és miután állása, foglalkozása, jövedelme nincs, *javasolta internálását.* Eljárás indul ellene a katonai kitüntetések jogosulatlan viseléséért is, nyilas egyenruháját pedig elkobozták.

— **A Magyar Keresztényszociális Vasutasok Országos Gazdasági Egyesülete** a következő beadványt intézte a miniszterelnökhöz, a szakminisztériumokhoz és az Államvasutak elnökéhez:

A Budapesti Közlöny 137. számában rendelet látott napvilágot, amely a magyar királyi Államvasutaknál alkalmazott ipari munkások gyermekei számára gyermeknevelési pótlékot állapit meg. Egyesületünk, amely immár 2 évtizede képviseli a vasutasság érdekeit, örömmel fogadta ezt a rendeletet, mert abban egyik, a nemzet- és a családvédelem szempontjából előterjesztett nagyon fontos kérésének teljesitését látja. Ez a rendelet azonban kifejezetten ipari munkásokról, illetve azok gyermekeiről emlékezik meg. Ha szószerint vesszük a rendelet intézkedését, nem részesülnek a gyermeknevelési pótlékban az iparilag nem szakképzett munkások, sőt azok a szakmunkások sem, akik pillanatnyilag nem ipari munkakörben dolgoznak. A rendelet tehát ily értelmezésben kizárja a gyári munkások és pályafenntartási munkások hatalmas tömegét a pótlék élvezetéből, holott köztudomásu, hogy éppen ezekben a munkásrétegekben a legbővebb a gyermekáldás. Nem találunk szavakat annak az elkeseredésnek leirására, amit a munkásság körében a rendeletnek ily értelmü magyarázata és értelmezése okozott A munkásság joggal hivatkozik arra, hogy a gyermeknevelési pótlékat, éppen a magas kormány intézkedése folytán a magániparban, de az állam többi üzemeiben is minden munkás egyformán megkapja, akár szakmunkás, akár napszámos, és érthetetlennek tartja a kormányrendeletnek éppen az állam egyik legnagyobb üzeménél, a vasutaknál másképpen való értelmezését.

Mélységes aggodalomtól eltelten kérjük Nagyméltóságodat, hogy a gyermeknevelési pótlékban az államvasutaknál alkalmazott minden munkás egyaránt részesüljön."

— **Hirtelen meghalt egy alezredes özvegye.** Steinecker Aurél alezredes 69 éves özvegye szombaton este az egyetemutcai Erzsébet királyné-szállóban hirtelen rosszul lett és meghalt.

Élelmiszerárak kicsinyben

Marhahus: rostélyos, felsál 160—260, leveshusok (tarja, csontos oldalas, szegye) 120—200 fillér kg-ként. Borjuhus: comb (szeletelve) 260—340, vesés 180—280 fillér kg-ként. Juhhus: hátulja 136—180, eleje 120—150 fillér kg-ként. Sertéshus: karaj (hosszu, rövid) 220—270, tarja, comb, lapocka 180—208, oldalas 128—164, szalonna, zsirnak való 136—148, háj 148—160, zsir 148—160 fillér kg-ként. Élő baromfi: tyuk 200—350, csirke 100—250 fillér kg-ként. Tisztitott baromfi: tyuk 150—200, csirke 220—360, hizott lud 140—200, hizott ruca 140—190 fillér kg-ként. Tojás: tea 10 drb. 8—9, tea 11 drbtól 140—150, főző és apró 10 drb-ig 6—7.5, 11 drb-ól 130—140 fillér kg.-ként. Halak: ponty élő nagyság szerint 120—240, ponty jegelt, nem élő 100—180 fillér kg-ként. Tej és tejtermékek: teljes tej (kannatej) lit. 30 fill, tejföl 110—120, teavaj édes tejszinből tömb 320—340, teavaj paszt tejszinből (tömb) 360—370, tehénturó sovány 40—80 fillér kg-ként. Kenyér: fehér 42—46, félfehér 34—38, félbarna 32—36, barna 20—22 fillér kg-ként. Szárazfőzelék: lencse 44—96, borsó 36—56, fehér bab aprószemü 38—52 fillér kg-ként. Zöldségfélék: uj burgonya 10—16, vöröshagyma makói 18—26, fejeskáposzta hazai 8—14, kelkáposzta 12—22, savanyukáposzta 18—20, kalarábé zöldjével drb-ként 2—6, sóska 15—36, paraj 36—48, zöldbab 20—30, fejessaláta drb-ként 2—7, zöldborsó 14—30, uborka 28—44, főzőtök 6—10 fillér kg-ként. Gyümölcs: kajszibarack 48—72, málna 36—90, meggy 24—80, cseresznye 24—80, egres 20—60, szamóca kerti, nemesitett 20—80, ribizke 26—36 fillér kg-ként.

— **Emlékezzünk . . .**

Junius 25.

1915 *Az aradi 33. gy. e. Vodniki körül foly harcai közben Farkas József hadapródőrmester a zászlóhelyezett két szakasz élén, legsulyosabb viszonyok közepette, példás szivósággal feltartóztatta. Amikor az oroszok a márcsak néhány főre leapadt maroknyi osztagot szinte teljesen bekeritették, Farkas őrmester ebben a reménytelennek látszó helyzetben is tovább harcolt, mig egy ellentámadásunk révén tényleg kimenekedett a szorult helyzetéből. Tizenegy nap mulva ismét kitüntette magát Farkas őrmester. Az éjjeli sötétség leple alatt észrevétlenül megközelitette az oroszok által megszállt falu szélét, hamarosan beférkőzött a legközelebbi házba, ahol 5 oroszt foglyul ejtett. Farkas őrmester kilesvén a kedvező időpontot és alkalmat, maga előtt hajtván a megszeppent foglyokat, szerencsésen bevonult századához. A foglyok kihallgatása alapján igen értékes adatokat sikerült megtudnunk. Méltányolva kiváló érdemeit, valamint a már korábban véghezvitt bátor és sikeres fegyvertényeit, az arany vitézségi éremmel tüntették ki, amelyet azután 1917 február 24-én maga József királyi herceg, vezérezredes, mint hadseregcsoportparancsnok tüzött a mellére. Időközben és soronkivül hadnaggyá is előléptették.*

— **Kispest küldöttsége meglátogatta testvérközségeit.** Kispest város kilenctagu küldöttsége *Molnár József* polgármester vezetésével meglátogatta kárpátaljai testvérközségeit, *Kovászrétet, Szihabaronkát* és *Rókamezőt.* A polgármester inditványára elhatározták, hogy kölcsönalapot létesitenek 2000 pengő tőkével. Az alapnak az lesz a rendeltetése, hogy a munkára távozó ruszin munkások családjainak fejenként husz pengő kölcsönt adnak, hogy addig se maradjanak pénz nélkül, amig keresetükből hazaküldeni tudnak. Elhatározta Kispest városa, hogy huszszobás tüdőszállót épit *Kovászréten.*

— **Kőrakásnak futott és felborult egy autótaxi: négy sebesült.** Szombaton éjjel egy óra tájban egy autótaxi a József-körúti Spolarich kávéház előtt, ahol a kövezetet javitják, nekiszaladt egy kőrakásnak és felborult. Utasai: *Pogány Iduna* 68 éves nyugalmazott főiskolai tanárnő, *Lauschek Gyula* iskolaigazgató 71 éves özvegye, fiai: *Lauschek Zoltán* gépészmérnök és *Lauschek Gyula* tisztviselő megsebesültek. A két idős hölgy sulyosabban. A mentők mind a négy sebesültet a Rókuskórházba vitték.

— **Munkáskamarák előkészitése.** Hónapok óta folyik a Magyar Élet Mozgalom keretében a munkáskamarákat előkészitő mozgalom. A munkáskamarák előkészitésére az illetékes tényezők is beható tárgyalásokat folytatnak. A Magyar Élet Mozgalom felhiv minden magyar munkást, hogy saját maga és szakmája érdekében, pártkülönbség nélkül csatlakozzék a munkáskamarai előkészitéshez. A panaszok és kivánságok előterjesztésére a Magyar Élet Mozgalom Mozsár-u. 4. sz. I. em. alatti helyiségében hétfőn, junius 26-án este 7 órakor a cipészek, szerdán, junius 28-án este fél 8 órakor az asztalosok, szombaton, julius 1-én este 7 órakor a vasasok munkástagjait várja pártkülönbség nélkül a munkáskamarai előkészitő mozgalom.

Meleg idő helyi záporokkal és zivatarokkal

Európa időjárása ismét két teljesen különböző részre oszlott. Nyugat- és Közép-Európának a Kárpátoktól nyugatra eső részén az északnyugati szél uralkodik, esős az idő és a hőmérséklet alig 20 fokig emelkedik. Ezzel szemben, főként hazánkban, élénk déli szél fuj, teljesen száraz az idő és 30 fokig terjed a felmelegedés. E nagy különbségek mindig bizonytalanná teszik hazánk időjárását, hiszen ha a hideg levegő betör, a déli szél helyett északnyugati szél lesz, a száraz időt felváltják a zivatarok és a hőmérséklet csökkenésnek indul. Szombaton a zivataros esők kéthetes időszaka lezárult és egy teljesen száraz napban volt részünk. E kéthetes időszak mérlege igen sok kárt és körülbelül 10—15 halálos villámcsapást mutatott fel. A hőmérséklet szombaton a déli szél és a tulnyomóan derült idő következtében már országszerte elérte a 30 fokot jelentő hőségnapot. A Balaton vizének hőfoka a reggeli órákban már 24 fok, a Duna vize 19.

A nyugati óceáni levegő beáramlása ujra zápor és zivataros esőkkel fenyeget. A fővárosban a szombat esti órákban már látható is volt a távoli zivatarok fel-felvillanása. A nagy meleg egyelőre csak az ország nyugati részén fog csökkenni néhány fokkal.

Budapesten junius 24-én reggel a legalacsonyabb hőmérséklet 16 (normális 14), délben a legerősebb felmelegedés 30 (normális 25) fok volt. (Előző nap 18 és 28 fok volt.) **(Z. A.)**

*

A *Meteorológiai Intézet* jelenti: Budapesten este 9 órakor a hőmérséklet 25 Celsius fok, a tengerszintre átszámitott légnyomás 753 mm, gyengén emelkedő.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára: Mérsékelt déli, majd délnyugati szél. Délelőtt változó felhőzet, meleg idő, a délutáni órákban már lehet nyugaton és északon zivataros eső. A hőmérséklet kissé emelkedik.

*

Vizállás. *Duna:* Linzig és Komárom—Dunapentele között apad, másutt árad, Paksig közepes, lejjebb magas vizállásu. Bécs 138, Pozsony 307, Komárom 424, Budapest 397, Paks 328, Baja 440, Mohács 473. *Dráva:* Barcs 115, Drávaszabolcs 230. *Tisza:* Aknaszlatinánál és Záhonynál apad, másutt árad, alacsony vizállásu. Aknaszlatina 57, Tiszaujlak —34, Vásárosnamény —2, Tokaj 70, Tiszafüred 107, Szolnok 122, Csongrád 103, Szeged 105. *Szamos:* Csenger 46. *Kőrös:* Körösszakáll 80, Békés 234, Gyoma 222. *Maros:* Makó 59. *Balaton:* Siófok 84. *Velencei tó:* Agárd 42.

— **Szent Kristóf szobrának felavatása.** Külföldön elterjedt szokás, hogy a gépjármű-tulajdonosok évről-évre ünnepséggel áldoznak védőszentjüknek, Szent Kristófnak és megáldják gépjárműveiket. Ennek a szokásnak áldoz az Országos Tiszti Kaszinó, amikor junius 29-én, Péter Pál napján, délelőtt 10 órakor országos ünnepség keretében vitéz *József* királyi herceg fővédnöksége és vitéz *Bartha Károly* honvédelmi miniszter védnöksége alatt avatja fel a székesfőváros ajándékát, botfai *Hüvös László* művészi alkotását, Szent Kristóf impozáns bronz-szobrát, a katonai gépkocsizó csapatok II. kerület Ezredes-utca 5. szám alatti központi telepén. Az ünnepi tábori szentmisét *Angelo Rotta* pápai nuncius mutatja be, a szentbeszédet P. Uzdóczy *Zadravetz István* ny. tábori püspök, a TESz országos elnöke mondja. A szobrot *Szendy Károly* polgármester adja át, majd megkoszoruzzák a világháboruban hősi halált halt gépkocsizóknak az uj szobor közelében levő emlékművét. Az ünnepséget a nagyközönség autóinak és motorkerékpárjainak diszmenete zárja be, fogadva a pápai nuncius áldását. A rendező Országos Tiszti Kaszinó ezuton is kéri a magyar autósokat, hogy az ünnepségen gépkocsijaikkal minél nagyobb számban vegyenek részt, magyar ünneplőben vagy sötét ruhában, a tisztek társasági öltözetben.

— **Ulainék panaszt nyujtottak be egy nyilas mandátum ellen.** A MÉP Jászapáti szervezete az Ulain Ferenccel szemben megválasztott nyilaspárti *Orosz Mihály* mandátuma ellen panaszt nyujtott be a közigazgatási birósághoz, azon az alapon, hogy képviselővé a törvény értelmében csak az választható, aki a megválasztás előtt egy évvel egyenes adót fizetett.

— **Leugrott az Eiffel-toronyról a londoni követség volt attaséja.** Párisból jelentik: Egy Benes nevü volt cseh tiszt, a londoni követség volt attaséja, pénteken este az Eiffel-toronyból levetette magát. Az öngyilkos semmiféle rokonságban nem volt a volt köztársasági elnökkel. Tettének okát nem tudják.

— **Itt a befőzés ideje!** Földieperrel, cseresznyével, meggyel van tele most a piac. Magafőzött befőttkincsekkel ilyenkor tölti meg éléskamráját a jó gazdasszony. Az Elektromos Művek Honvéd-u. 22. sz. alatti bemutatójában szerdán d. u. 5 órakor, továbbá hétfőn és pénteken d. e. fél 10 órakor kezdődő főzőgyakorlati előadáson a villamos tűzhelyek üzemének, kezelésének ismertetése során könnyü nyári ételek, parfait, cseresznyés rétes, gyümölcsbefőzés és különféle husételek készitését mutatják be.

— **Örökké tartó boldogságban lesz része,** ha Kiss Endre cégtől van kelengyéje. Gr. Tisza István-u. 16.

— **Házasság.** Felsővisói dr. *Finászy Ernő* mütősebész, klinikai tanársegéd, felsővisói dr. *Finászy Béla* ny. miniszteri tanácsos és neje azari *Zachár Magda* fia, folyó hó 28-án, szerdán este 7 órakor a belvárosi főplébániatemplomban vezeti oltárhoz szentviszlói *Deseő Lajos* ezredes és felesége ötömösi *Csillagh Rózsa* leányát: *Mária-Adriennet.* Tanuk lesznek: dr. *Degré Miklós* titkos tanácsos, a budapesti kir. itélőtábla ny. elnöke és *Zelenka Zoltán* altábornagy. Az esketést dr. *Bátori József,* a debreceni piarista gimnázium igazgatója fogja végezni.

Rácz Edith (Budapest) és *Karl Frei* (Zürich) junius 20-án házasságot kötött.

Kaveggia Ilona és dr. *Kárász Andor* f. hó 28-án, szerdán d. u. ½6 órakor tartják esküvőjüket a Szent István Bazilikában.

Barcy Magda, vitéz *Barcy Gábor* felsőházi tag, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke és felesége, *Kovald Erzsébet* leánya junius 27-én, kedden este 7 órakor tartja esküvőjét a Rózsák-terén lévő Erzsébetvárosi plébániatemplomban *Makay László* m. kir. utászfőhadnaggyal, *Makay Géza* m. kir. műszaki tanácsos és felesége, *Lang Kornélia* fiával.

Gösswein Ella és *Party István* erdőmérnök vadászmester f. hó 28-án d. u. 6 órakor tartják esküvőjüket a füzérradványi plébániatemplomban.

Nemesmittai *Begyáts Annamária* és *Vértesy József* folyó hó 28-án, szerdán este 7 órakor tartják esküvőjüket a Szent Imre herceg-uti uj plébániatemplomban.

Dr. tatai *Molnár Magdolna* okleveles középiskolai tanárnő és dr. *Visy József* szegedi állami Klauzál Gábor gimnáziumi tanár, egyetemi lektor, folyó hó 26-án déli ½1 órakor tartják esküvőjüket a szegedi Fogadalmi-templomban.

Lakatos Sándor és neje, *Vastagh Erzsébet Viktória* leánya, *Lakatos Mancika* és néhai németi *Hangay János* és neje, *Koncsik Anna* fia, németi *Hangay Sándor* állami tanító julius hó 9-én délután ½7 órakor tartják esküvőjüket az egri székesegyházban.

Nagyréti és kisgyimóthi dr. *Gyimóthy László,* Tolna vármegye tb. főszolgabirája, a m. kir. Nádasdy Ferenc 3. honvéd huszárezred emléklapos hadnagya, eljegyezte Bonyhádon dr. *Szentiványi József* ügyvéd, Tolna vármegye tb. tiszti főügyész, ny. áll. százados leányát, *Évát.*

Martits István és *Kovács Mária* a Deák-téri ág. ev. templomban tartották esküvőjüket. Tanuk voltak: vitéz *Jánossy Gyula,* Békéscsaba m. város polgármestere és dr. *Dávid János* főorvos.

Szenkviczi *Palkovics Béla* és felesége, báró *Henriques de Ben Wolsheimb Christa* leányát, *Erikát* eljegyezte felsőkubini és deménfalvi vitéz *Kibinyi Gyula* cs. és kir. kamarás és felesége, haraszti *Bernolák Margit* fia, *Olivér.*

Dorozsmai (Dvojicska) Olga és *Hajmási József* f. hó 24-én tartották esküvőjüket. (Minden külön értesités helyett.)

Tóth Anny és dr. *Sey Nándor* OTI tisztviselő junius 24-én házasságot kötöttek Budapesten.

Koncz Lenke okleveles középiskolai tanárnő (Vázsonypuszta, Fejér megye) és dr. *Zoufaly Emil,* a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság tisztviselője (Budapest) jegyesek.

Farkas Terézt (Ózd) eljegyezte *Kollárik János* (Sajóvárkony). (Minden külön értesités helyett.)

— **Romlott ételek okozta mérgezéseknél** a gyorsan és biztosan ható természetes **„Ferenc József"** keseriüviz azonnali használata — egy vagy két pohárral — rendkivül fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát!

NAPI HIREK

Barát vagy ellenség

Borzalom... — méltóztatnak tudni, mit olvasok angol lapokban? Borzalom — mondom —, pedig nem is ujabb mérges gázról, ujabb háborus viszályról, ujabb tengeralattjáró-szerencsétlenségről szól a hir, hanem csak az angol szállodások és vendéglősök legfrissebb ötletéről, amellyel a nyaralóhelyek közönségének óhajtanak szolgálatára lenni, attól a fenkölt szándéktól vezéreltetve, hogy senki se unatkozzék, senki se érezze magát magányosan és mindenki megtalálja társaságát a fürdőhelyeken. Ennek a magasztos eszmének jegyében uj állást szerveztek az angol vendéglősök és szállodások, az ugynevezett „első számu közbarát" állását, amelyre jómegjelenésü, jómodoru urakat neveznek ki, azzal a kötelességgel, hogy a fürdővendégeket ők kötelesek bemutatni egymásnak, vagy mint rossz magyarsággal ugyan, de legalább jellemzően mondani szokás: „összehozni".

Hát erről mondom: borzasztó és ennél meg is maradok. Képzeljük el, hogy egyedül vagy kettesben, vagy családostul nyaralni megyünk valahova, vizpartra, hegyekbe, mindegy, fontos csak az, hogy semmi más célunk nincs, mint elvonulni az emberektől, társaságtól, szórakozástól és egyetlen vágyunk: minél jobban pihenni, minél boldogabban unatkozni. Megérkezünk és kimondhatatlan gyönyörrel állapitjuk meg, hogy csodálatosképpen, egyetlen ismerőst sem találunk az egész fürdőhelyen. Egyedül, kettesben, vagy családunk nyájas körében sétálunk, fürdünk, étkezünk, de egyszerre csak észrevesszük, hogy egy jómegjelenésü uriember sanda pillantásokkal figyeli elszigeteltségünket, mint akinek valami nem tetszik. És — hipp-hopp! — azt sem tudjuk, hogyan, otterem az asztalunknál az étteremben, vagy padunknál az erdei sétányon és bemutatkozik, mint a fürdőhely „első számu közbarátja", aki, egyrészt nyaralásunk kellemetességének, másrészt a fürdő jó hirnevének érdekében, kedves kötelességének érzi bemutatni nekünk, pont azt a szomszéd asztalnál étkező családot, amelyről csak ép egy félóra előtt állapitottuk meg enyhe irtózással, hogy micsoda rémes emberek és milyen jó, hogy nem ismerjük őket.

Dehát mit csináljunk, — az ismeretség kész és tudjuk, hogy az ilyen fürdői ismeretségek olyanok, mint a lavina: ha egyszer megindultak, nincs többé megállás. Pár nap és nem győzzük a megbeszélt közös programokat, hajnalig bridzselünk, nincs egy szabad percünk, nincs pihenésünk, nincs egyetlen áldott unalmas pillanatunk, — akár el sem jöttünk volna hazulról, épúgy élünk, olyan hajszásan, zajosan, mint otthon, azzal a különbséggel, hogy otthon legalább régi barátaink vannak, ezek az ujak pedig... no, ne is beszéljünk róluk...

Ezek után ugy-e igazam volt, amikor azt mondtam, hogy ez az „első számu közbaráti" intézmény valóságos borzalom? Csak az az egy érthetetlen, miért nevezik „első számu közbarát"-nak? Én inkább „első számu közellenség"-nek nevezném... (—óth—)

— **A győri püspök állapota.** Győrből jelentik: Dr. *Breyer István* megyéspüspökön, mint ismeretes, a mult vasárnap dr. *Verebély Tibor* egyetemi tanár műtétet hajtott végre. A beteg állapotában azóta tartós a javulás.

— **A győri székeskáptalan uj nagyprépostja és kanonokjai.** *XII. Pius* pápa dr. *Breyer István* győri megyéspüspök előterjesztésére *Váris Károly* pápai prelátus, kanonokot a győri székeskáptalan nagyprépostjává, *Ragats Rezső* pápai prelátus, püspöki helynököt éneklőkanonokká, dr. *Saly László* apátkanonokot, őrkanonokká, *Erényi Károly* kormányfőtanácsos, kanonokot Szent Adalberti prépositté, *Barilich Lőrinc* tb. kanonok, kormányfőtanácsos, főesperes-helyettes, győrujvárosi plébánost, továbbá *Szohurek Antal* kormányfőtanácsos, főespereshelyettes, kisbéri esperes-plébánost, *Harsányi Lajos* tb. kanonok, kormányfőtanácsos, rábapatonai plébánost és dr. *Kövér Lapos* pápai kamarás, teológiai tanárt a győri székeskáptalan kanonokjaivá nevezte ki. Ezzel egyidejüen dr. Breyer István megyéspüspök *Bene Pál* lövői esperes-plébánost és dr. *Keszthelyi Gyula* kónyi esperes-plébános, felsőházi tagot a győri székeskáptalan tb. kanonokjaivá nevezte ki.

— **Az Egyesült Baross Női Tábor** „Magyar asszony magyar vidékért" mozgalma hétfőn délután öt órakor felvilágositó szolgálatot tart. Utána hét órakor dr. *Urr Ida* „*Az ideges ember nyaralása*", *Horváth Elek* „*A Felvidékről*" cimmel előadást tart, dr. *Spur Endréné* dr. *Bárdos Féltoronyi Magda* pedig beszámol a „*Magyar asszony a magyar vidékért*" mozgalom munkásságáról. Vendégeket szivesen látnak.

Őskeresztény betársulhat

20—30.000 pengővel kitünően prosperáló, patinás nevü céghez. Ajánlatok „Gondtalan existencia 6707" jeligére **BLOCKNER J.** hirdetőirodájába, IV. ker., Városház-utca 10. szám.

— **Egymilliószázezer egypengőst vernek.** A pénzügyminiszter az ezüstből verhető pénzérmék mennyiségének ujabb megállapitásáról rendeletet adott ki, amely szerint az ezüstérmékre vonatkozóan 120 millió pengő névértékben megállapitott összmennyiségből a már vert ezüstérméken felül *egypengős ezüstérmékből 1.100.000 darabot, 1 100.000 pengő névértékben kell verni.* Azt, hogy a 120 millió pengő össznévértékből a még fennmaradó 8.900.000 pengő névértékü mennyiség terhére milyen ezüstérméket verjenek, ujabb rendelet fogja szabályozni.

— **Budapestre érkeztek a Nemzetközi Hálókocsi Társaság vezetői.** Szombaton délben repülőgépen Budapestre érkezett báró *Snoy Robert*, a Nemzetközi Hálókocsi Társaság elnöke és *Margot Noblemeire René*, a Társaság vezérigazgatója. A vendégeket a budaörsi repülőtéren a Nemzetközi Hálókocsi Társaság budapesti vezetősége fogadta, élén báró *Thierrivel*. Az előkelő külföldi urak több napig tartózkodnak Budapesten. Szombaton délután *Kunder Antal* kereskedelemügyi miniszternél tiszteletegtek, akivel több nemzetközi vonatkozásu kérdésben folytattak tanácskozást. Kihallgatáson fogadta őket a kormányzó is.

— **Az Ujságirónap szereplői.** Többheti készülődés után készen áll az Angol-Parki Ujságirónap programja, amely szinesebb, élénkebb és változatosabb minden eddiginél. Tulajdonképpen három részre tagozódik ez a nagyszabásu kerti ünnepély: délutánra, estére és éjszakára. A délután a gyermekeké, akiknek szórakoztatásáról a Székesfőváros Népmüvelési Bizottsága gondoskodik és uzsonnával is megvendégeli őket. Az esti műsor 8 órakor kezdődik a Rádió tarkaestjének helyszini közvetitésével. Az éjjeli műsor fél 11-kor kezdődik és eddig a következő művészek és művésznők fellépése van biztositva: *Ania Suli, Karácsonyi Margit, Kiss Manyi, Kékes Irén, Máthé Jolán, Szász Ila, Sennyei Szabó Ilus, Simor Erzsi, Somogyi Nusi, laki Tóth Erzsi, Uray Margit* és *Zimonyi Márta*, továbbá *Bilicsi Tivadar, Halmos János, Feleky Camill, Kalmár Pál, Kishonty József, Köváry Gyula, Kubányi György, Misoga László* és *Szabó Miklós*. A kiséretet *Polgár Tibor* látja el.

— **Magyar főiskolai hallgatók a londoni magyar követnél.** Londonból jelentik: Barcza György magyar követ a tanulmányaikat az angol egyetemeken folytató magyar főiskolai hallgatókat teadélutánon látta vendégül. A teán megjelent a magyar-angol társaság számos vezető tagja, dr. *Hinsley* biboros, westminsteri érsek, az angol katolikusok főpásztora is. *A biboros-érsek félórán át elbeszélgetett a magyar diákokkal* és a legélénkebben érdeklődött a magyar kulturélet és a magyarországi szellemi törekvések iránt.

A felvidéki iparengedélyek érvényességét három hónappal meghosszabbitották

A hivatalos lap közli a kormány rendeletét a visszacsatolt felvidéki ipart és kereskedést üzők jogositványainak felülvizsgálásáról szóló korábbi rendelet *módositásáról*. A február 28-án kiadott rendelet szerint mindazoknak, akiktől a felülvizsgálat után megtagadták az uj iparengedélyt, kötelesek lettek volna julius elsejéig üzletüket, illetve iparukat megszüntetni és julius elsején azoknak is meg kellett volna szüntetni működésüket, akik addig nem kapták meg az uj iparengedélyt. A kormány most ugy módositotta ezt a rendeletet, hogy mindazok, akiktől a miniszter megtagadta az uj iparengedélyt az üzem, illetve üzlet felszámolása céljából, az elutasitás közlésétől számitott *három hónapig*, de legkésőbb október elsejéig folytathatják működésüket.

Angol-lengyel kölcsöntárgyalások

Varsó, jun 24. A Wieczor Warszawski foglalkozik a Londonban folytatott Lengyelország számára nyujtandó kölcsöntárgyalásokkal. A lap szerint a kölcsön minimuma 26 millió angol font, azonban nincs kizárva, hogy a kölcsön jóval magasabb lesz, éspedig 750—1.500 millió zloty. A kölcsönt részben árukban, részben készpénzben bocsátják Lengyelország rendelkezésére. A lap szerint a kölcsön legnagyobb részét a lengyel hadfejlesztésre forditják.

Az ellenforradalom hősi halottainak emlékünnepe

Az 1939 junius 25-én az ellenforradalom hősi halottainak emlékére tartandó huszéves jubiláris emlékünnepély ünnepi sorrendje:

Vasárnap reggel 8 órakor a József-központ falában elhelyezett emléktáblának ünnepélyes keretek között való megkoszoruzása. Ünnepi beszédet tart: dr. Hindy Zoltán.

Ugyanez időpontban a vértanuk terén a vértanuk oszlopának ünnepélyes megkoszoruzása.

10 órakor ellenforradalmi megemlékezés a Ludovika Akadémia kertjében. Ünnepi szónok: Uzdóczy-Zadravecz István ny. tábori püspök.

A Ludovika Akadémia volt tagjai és a Juniusi Bajtársak nevében beszédet intéz vitéz Zákányi Győző tábornok, a Juniusi Bajtársak Országos Szövetségének elnöke. Utána a honvédzenekar a Szózatot játssza. A Szózat elhangzása után a kormányzó ur koszorujának elhelyezése a Ludovika Akadémia vértanuinak emlékoszlopa előtt. Ezután a csapatok diszmenete.

Minthogy a Ludovika Akadémia kertjében tartandó ünnepségen megjelenik a kormányzó ur őfőméltósága is, a meghivottak helyeiket legkésőbb ¾10-ig foglalják el. Az ünnepély után ½12-kor a Juniusi Bajtársak nevében a Romanelli-emléktábla előtt Dormándy Géza tábornok üdvözli Romanelli Guido ezredest. Majd megkoszoruzzák a vértanuk emlékosztopát. Ezután báró Perényi Zsigmond, a Juniusi Bajtársak Országos Szövetségének elnöke felavatja a Juniusi Bajtársak városmányosait.

Délben 1 órakor a Pannonia-szálló nagytermében a Juniusi Bajtársak Országos Szövetsége ünnepi emlékebédet rendez, amelyen a Perényi-serleggel emlékbeszéd hangzik el.

Petroleumfőzők

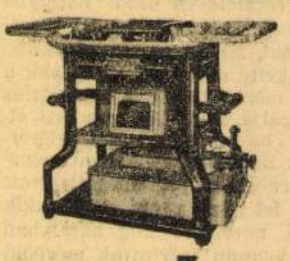

nagy választékban.

•

Kivánatra lakásán költségmentesen bemutatjuk.

ARDÓ Bpest, VI., Vilmos császár-ut 43. Telefon: 121-634.

Csak azután vásároljon, ha választékunkat látta. Kérje 12. számu ingyen árjegyzéket.

„Nem az a kimondott"

Alig hiszem, hogy ez a négy szó, ebben az összeállitásban, valaha is elhagyta volna a számat. Leirni is csak most irom le, először és remélem, utoljára. Most is csak azért, mert más módon nem tudom közhirré tenni, mily szörnyen idétlennek tartom ezt a szókapcsolatot, s mennyire szeretném leszoktatni a használatáról magyarul beszélő felebarátaimat. Hogy nyelvészeti hitvallást tegyek: nem szeretek senkinek purizmussal okvetetlenkedni, bár hive vagyok a nyelvtisztaságnak. Ettől a „kimondott"-tól azonban kimondhatatlanul undorodom. Ha hallom, szégyenkezve elfordulok és ellenállhatatlan vágyat érzek egy jókora adag szódabikarbóna után. Pedig eléggé sürün hallani, sajnos. Ma például az uszodában ütötte meg a fülem. Egy fiatalember a lépcsőn a lábafejével kóstolgatta a Dunát és kiszólt parton álló barátjának: „A viz nem az a kimondott meleg". Jaaaj! De szokták pőrén is alkalmazni. Teszem azt, X kérdezi Y-tól: „Jó az a könyv, amit olvasol?" Mire Y igy felel: „Nem az a kimondott." Rajtakapok néha olyanokat is, akik egyébként hibátlanul beszélnek, sőt jól irnak magyarul, rajtakapom őket, hogy tudatosan viccelődő hangsullyal, mintegy macskakörmök közé téve használják a divatos förtelmet. Kérem őket, ne tegyék, mert az idézőjel nem hallatszik és példaadásukkal, bár szándéktalanul, ők is terjesztik a mételyt. Ugyan ki mondhatta ki először ezt a magyarra forditott, vagy inkább magyartalanra torzitott „ausgesprochen"-t. Ha tudnám, ki volt az eszemadta kis szellemes, fölkeresném, hogy megkérjem: vonja vissza, jelentse ki ünnepélyesen, hogy tévedett, elszólta magát, vagy ugrató szándékkal tréfált, nem érvényes az egész. Mindenesetre azt javaslom, a sokszor arculcsapott, de azért pirulni még mindig tudó „Jóizlés" nevében: hagyjuk abba hölgyeim és uraim! Mondjunk le egyszersmindenkorra a „kimondott"-ról és más hasonlóan émelyitő „bemondás"okról. Felejtsük el, mint egy rossz álmot. Spongyát rá! (—tor)

— **Az erdélyi magyar lapok magyarul irhatják Románia helységneveit.** Elvi jelentőségü ügyben hozott itéletet — mint Temesvárról jelentik — a hadbiróság. Feljelentés alapján eljárás indult az Aradon megjelenő Hirlap cimü lap ellen azon a cimen, hogy áthágva az első hadosztály rendeletét, amely a helységnevek románul való irását tette kötelezővé, *magyarul irta az ország helységneveit*. A Hirlap képviseletében *Major Béla* főszerkesztő előadta, hogy az első hadosztály ismeretes rendelete nem vonatkozik a kisebbségi lapokra. A kisebbségi statutum 18-ik pontja ugyanis világosan kifejezi, hogy *minden kisebbségi nyelven megjelenő lapnak joga van a helységneveknek* a lap nyelvén való használatára. A hadbiróság Major Bélát felmentette a vád alól. *Az itéletnek elvi jelentősége van, mert a hadbiróság is megállapitotta, hogy a kisebbségi lapoknak joguk van arra, hogy Románia helységneveit saját nyelvükön irják.*

— **A győri Tábla itélete egy gyilkossági bünügyben.** A győri tábla most tárgyalta a *Parrag* községben mult év őszén történt gyilkosság ügyét. Egyik éjjel az ablakon keresztül agyonlőtték idősebb *Bersler Béla* földbirtokost. A gyilkosság gyanuja alapján letartóztatták az agyonlőtt földbirtokos fiát és özvegyét. A veszprémi törvényszék mindkettőjüket tizenöt évi fegyházra itélte. A győri tábla most az *asszonyt felmentette a vád alól* és elrendelte azonnali szabadlábra helyezését. A fiu büntetését életfogytiglani fegyházra sulyosbitotta. Az itélet nem jogerős.

Dr. Bajuszné Kossányi Edit

és Tanártársai

nyilv. jogu leánygimnáziumába továbbképző tanfolyamára

és a vele kapcsolatos **internátusba** a beiratások junius hó 26-án és 27-én lesznek

Budapest, VI., Andrássy-ut 120. T. 120-816.

Hüvös László

Képes Pesti Hírlap

1938 jun. 11.

Márványba faragják botjai Hüvös László szobrászművész Berlioz-szobrát. A Rákóczi-induló művészi megörökítőjének szobra a főváros részére készül.

tak. Köszönjük ezt, mint küzdők, a
akik körülnézve látják, hogy küzdő
táborért forgatták és fogják for
verét. A Pesti Napló multja és jö
leges szakadék fölött hálás szere
tott támogató, baráti kezet.

Hüvös László

A finn—magyar kulturkapcsolatok keretében Finnország részére készült Petőfi-szobor. Egyik példányát a Petőfi Házban helyezték el, a másikat most küldték ki Helsinkibe. A szobor botfai Hüvös László szobrászművész alkotása.

Képes Pesti Hírlap
1938 jún. 16.

Tisztelettel értesítjük, hogy budai fogyasztó közönségünk kényelmének szolgálatára a

II. Margit-krt. 15. szám alatt

körzeti irodát és kiállítást létesítettünk.

Az irodában 1937. december 15.-től kezdődőleg az áramszolgáltatással és villanyberendezésével kapcsolatos összes kérdésekben készséggel állunk nb. rendelkezésére, miértis felkérjük, hogy a fenti időtől kezdve minden ílynemű üggyel kirendeltségünkhöz szíveskedjék fordulni.

Tisztelettel

Budapest Székesfőváros
Elektromos Művei

Szénásy, Budapest

„Látod, fiam, itt, ezen a dombon csapta meg a gránát a lábamat..."

Barangolás a régi frontharcosokkal a régi lövészárkok között az Erdős-Kárpátokban

„Itt vagyunk, eljöttünk, mi, a megmaradtak
Imádkozni jöttünk értetek,
Kik maguknak égi tábortüzet raktak,
Kik a földiekért mindent odaadtak.
Véreinkért hullott véretek!"

Müller Károly 101-es tart. főhadnagy „Mennyből való százegyesek" c. verséből.

A jóságos Isten nagyobb örömet nem szerezhetett volna a világháború 101-es bakáinak, minthogy megengedte nekik, hogy ismét megláthassák és végigjárhassák azokat a helyeket a Kárpátokban, ahol 1916 juniusától 1917 juliusáig, tehát több mint egy esztendőn keresztül verekedtek és megállták a sarat a muszkákkal szemben.

*

A 101-esek tatárszorosi kegyeleti zarándokútja sokban hasonlított az ifju Horthy-bakák kárpátaljai bevonulásához. Átélhették ugyanazt a lelkes, mámoros, szeretetteljes fogadtatást, amelyben az Erdős-Kárpátok magyar és ruszin lakossága a visszacsatoláskor a mai bakákat részesítette.

Huszonkét év után...

Megható volt az a nagy igyekezet, amellyel minden volt 101-es, 29-es, 32-es és 33-as baka le akart tagadni legalább tíz-tíz évet az életkorából... Persze, akaratlanul, inkább csak a fiatalosabb mozdulatokkal váltak ujra fiatalokká, különben gyakran mondták itt is, ott is: „... no, igen, elszaladt az idő, öregszünk..."

— *Látod, fiam,* — magyarázta az egyik „zugsführer" a fiának, — *itt, ezen a dombon csapta meg a gránát a lábamat. Tudod, úgy történt, hogy...*

És itt részletes elbeszélés következett. Ugy oktatta a fiát az öreg kaona, mintha csak azt mondta volna neki, hogy majd vigyázzon annakidején, nehogy hasonlóképpen járjon...

Asszonyok és gyerekek a régi posztokon

A rendezőség gondos programot készített elő, de Kőrösmezőn összeomlottak a kicirkalmazott tervek, mert a tatárszorosi hősöket nem lehetett visszatartani. Voltak, akik az első nap hajnalán nekivágtak a hegyeknek és asszonyostul, gyerekestül végigbarangolták az összes begyepesedett, beomlott hadállásokat, futóárkokat.

Nyomába szegődtünk az egyik ilyen „különítménynek" és végigjártuk velük a nevezetesebb helyeket és hegyeket: a *Sumáremet, Stebnát, Jaszevnyikot és a Kakastaréjt.* Már úgy látszott, hogy a legmagasabb csúcs megmászásához nem maradt erő.

— *Gyerünk, anyjuk, a Kukulhegyre!* — adta ki a parancsot az egyik 33-as és a nagy család élén úgy elindult, hogy hátra sem nézett, amíg fel nem értek a 1543 méteres hegy ormára.

Bolyongtak a régi bakák a nagy hegyek lenyúló lankáin és megkerestek egy-egy posztot, ahol hogyha a sors úgy hozta, becsülettel kitartottak a végsőkig, vagy ahonnan gyilkos tüzet zúdítottak az oroszokra és halálos rohamaikkal megnyitották az utat Csernovitz felé...

Temetők az évszázados fenyőfák tövében

A nagy harcok nagy halottait, vérüket és életüket vesztett magyar bakák földi maradványait dr. *Hévey* Gyula katona-lelkész imája búcsúztatta el. Az élő bajtársak sok-sok sírhelyet felkerestek. Bementek az erdők mélyére és imát mondtak a kis kőkereszteknél.

A magyar-lengyel határon lévő nagyobb sírkert hantjait pedig a zimádság tartama alatt a régi nemzeti színű zászlókkal borították be.

Tíz-tizenkétszeres szerpentin-út vezet fel a Tatár-szorosig. A festői szépségű út közepén, egyik sűrű fenyőerdőben találtunk rá a legszebb temetőre. Sejttető félhomály, hűvös, tiszta levegő borul rá a sírhantokra. Végtelen csend. Még a léptek is alig hallatszanak. Mintha kápolnában járna az ember. Dicső halál után békés megnyugvás az ezeréves határon, teljes egybeolvadás az ősi földdel, — jeltelen sírokban! Sok mindenre megtanítanak ezek az apró kőkeresztek!

Egy láda föld

Hazafelé tartottunk és már mindenki elhelyezkedett a teherautókon, csak *Leimeter* János, volt százados nem talált még helyet magának.

— *Ezt a ládát kellene valahogy az egyik pad alá dugni* — mondta és párkilós fehér cukrosládát emelgetett az autók egyikére.

— Mi van benne, János? — kérdezte valaki.

— *Föld. Elviszem szegény komámnak, Makkai Palinak a sírjára. Békéscsabára. Tavasszal temettük el, ő már nem érhette meg ezt a napot.*

Igy a hű bajtárs, aki holta után sem felejtkezett meg kenyeres pajtásáról.

Mások apró, néhány araszos fenyőfácskát vittek magukkal.

Ugy vigyáztak ezekre a parányi facsemetékre, mint a szemük fényére. Le nem tették volna semennyiért sem, nehogy kirázódjék a föld a gyökerek közül.

Lengyel-magyar barátság a Tatárszorosban

Amikor a régi kürtös sorakozót fújt és majdnem elindultunk visszafelé, megeredt az eső. Perceken belül takaros vihar kerekedett. A „népség és katonaság" bemenekült a határ közvetlen közelében lévő turistaházba. Lengyel részről odakerült egy földbirtokos a fiával és menten megkezdődött a lengyel-magyar barátság gyakorlati megvalósítása. Csapravertek egy hordó sört és nemsokára felhangzott:

— *Eeljen Madgyarorszaág!*

— *Nech zsije Polska!*

Talán nem is ezzel szemben, hanem inkább Aknaszlatinával szemben, a Tisza másik partján Taracköztől Terebesfejérpatakig a románok határőrségei állanak. Erre már sehogy sem sikerül a fentihez hasonló barátságot megtalálni. Amerre teherautónk elhaladt, mindenütt szuronyos, kettős őrszemek állanak.

Barátkozás nincs.

Aknaszlatina alatt az egyik vashíd közepén szegesdróttorlasz éktelenkedik és elzárja a hidat. Pedig a híd túlsó végénél fehérre meszelt templom látszik. Abban a templomban csak útlevél árán lehet elmondani a Tiszánnenieknek egy magyar Miatyánkot...

Hortobágyi Jenő

Van-e külföldön nyilasszervezet?

A hétfői nyilaslapban igen határozott hangú nyilatkozat jelentette be, hogy a nyilasoknak *külföldön semmiféle szervezetük nincs*, ilyet nem is türnének, mert nem lenne módjukban fölötte ellenőrzést és fegyelmet gyakorolni.

A nyilatkozattal nem kívánunk vitába szállni, csak egyszerűen megkérdezzük, tudják-e a nyilasok, milyen szervezet dolgozik például Bécsben a Mariahilferstrasse 105. számú ház negyedik emeletén, vagy ugyancsak Bécsben a Linke Wienzeile kávéházban, vagy Berlinben a Tauenzienstrasse 14. szám alatt?

Mellékelten bemutatunk egy levélpapírfejet is, ha pedig ez sem elég, szolgálhatunk még néhány címmel, sőt egyes funkcionáriusok nevével (vagy álnevével?) is.

VEREINIGTE UNGARISCHE NATIONALSOZIALISTISCHE PARTEI
DER BEAUFTRAGTE UND BEVOLLMÄCHTIGTE FÜR DAS DEUTSCHE REICH
BERLIN W 50
Büro: Tauentzienstr. 14
Fernsprecher: 24 13 60

HALLÓ, rádió Napoleon!

Páris, június 20.

(A 8 Órai Ujság tudósítása)

Szent Ilona szigetén rádióállomás épül. A leadóállomás neve: „Radio Napoleon" lesz. Az új leadó rövidesen megkezdi működését.

Nyilatkozat

A Nyilaskeresztes Párt helyreigazító nyilatkozatot küldött be hozzánk, mely szerint nem felel meg a valóságnak az, hogy 1939 június hó 16-án, vagy máskor a „Nyilaskeresztes Párt" Andrássy-úti székházába detektivek vagy rendőrök hatoltak volna be és ott parancsot adtak volna arra, hogy az őrség tagjai a formaruhát vegyék le vagy hogy egyenruhát koboztak volna el. A nyilatkozat szerint a Nyilaskeresztes Pártnak nincsenek antantszíjjas rohamosztagosai.

TOPRINI NÁSZ MÁTÓL URÁNIA

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
áthelyezve
VII., Erzsébet-körút 28. sz. alá
Telefon 139-452

Nyári játékok strandra, nyaralóba
MINERVA PAPIRHÁZ
Kossuth Lajos-utca 20

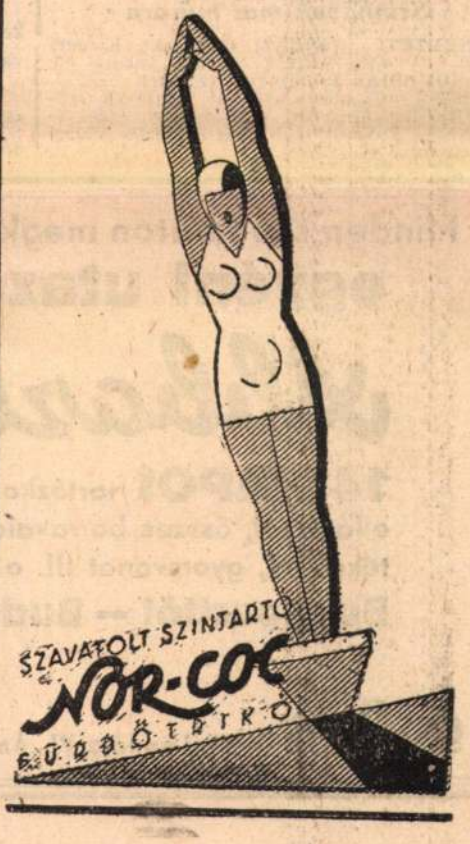

SZINHÁZ • MOZI • MŰVÉSZET

Ma délután fél négykor temetik Kürti Józsefet a Nemzeti Színház előcsarnokából

A Nemzeti Színház s az egész magyar színészet nagy halottját, *Kürti* Józsefet ma délben ravatalozták fel a színház gyászdrapériákkal bevont előcsarnokában. A déli órákban igen sokan zarándokoltak el a virágokkal elborított ravatalhoz: a közönség utoljára tisztelgett a nagy művész előtt.

A gyászszertartás ma délután *fél négykor kezdődik* az előcsarnokban. A színház nevében *Németh* Antal igazgató, az Otthon-kör nevében dr. *Boros* Ferenc mond búcsúbeszédet, de elbúcsúznak halott kollégájuktól *a Nemzeti Színház tagjai is.* A színészek képviselőjén kívül a kultuszkormány *megbízottja, a Színiakadémia és a művészi intézmények egy-egy képviselője* is mond gyászbeszédet.

Utána a koporsót a gyászoló közönség *végigkíséri a Rákóczi-úton a kerepesi-temetőbe.* Itt a főváros által adományozott díszsírhelyen helyezik örök nyugalomra Kürti Józsefet.

Rigó Magda és Losonczy György esküvője

Néhány hónappal ezelőtt a 8 Órai Ujság adott elsőnek hírt arról, hogy érdekes operaházi esküvő készül. Akkor még csak sejttettük, körülírtuk, ki lesz a boldog fiatal pár, most azonban már nyiltan megmondhatjuk: Rigó Magda és Losonczy György.

A művészpár ma délben fél egykor tartotta esküvőjét a Pasaréti-úti római katolikus templomban, valamennyi operaházi kolléga jelenlétében. A menyasszony tanuja Márkus László, az Operaház igazgatója volt. A fiatal pár még ma este elutazik Budapestről.

Winnetou a bécsi Práterben

Bécs világhírű ligetében, a Práterben tízezer néző befogadására alkalmas szabadtéri színházat építenek. Az új szabadtéri színpad június 24-én nyílik meg May Károly Winnetou című regényének színpadi átdolgozásával. A regényt Ludwig Körner, a birodalmi színházi kamara elnöke dolgozta át színdarabbá.

Színházak mai műsora

NEMZETI SZINHÁZ: Mindenki hazudik (½8). — VIGSZINHÁZ: Nyári kabaré (8). — KOMÉDIA: Tanuljunk nyelveket (½9). — PÓDIUM: Uj műsor (9). — MAGYAR MŰSZINKÖR: Amerikai menyasszony (¾5). — FÉNYES FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ: Vidám cirkuszrevü (4, 8).

Német vígjáték magyar előadásának német bírálata

A Nemzeti Színház nemrégen mutatta be Hans *Schweikart* német író *„Lauter Lügen"* című darabját *„Mindenki hazudik"* címmel. A budapesti előadásról Clara Máthé-Lakner egy prágai lapban most beszámolót írt s ebben a következőket állapítja meg:

A könnyű kézzel, elegánsan megírt darab nem támaszt túlzott igényeket az örökbecs tekintetében. A budapesti előadás kitűnő. Az orvos alakját Pethes Sándor formálja átütő sikerrel. A női szerepekben a Nemzeti Színház felvonultatta szép és fiatal gárdáját: Somogyi Erzsi akaratos humorral és kislányos bájjal, a klaszszikus szerepekre hivatott Rápolthy Anna szőke karcsúsággal és nyugtalanítóan érdekes arccal, Szörényi Éva szenzációs ruhákban, kalapokban, csodálatos lábakkal, kevés szívvel, de pergő nyelvvel játszotta szerepét. A második felvonás tempója kissé lassú, de pompásan hatásos a beteg társnő megjelenése az első felvonásban és a házaspár kibékülése a finálében.

* **Növendékhangverseny.** Kitünően sikerült növendékhangversenyt rendezett vasárnap este *Goitein* György okl. zenetanár. A tanítványok mindegyike bizonyságot tett kiváló tanárjuk pedagógiai képességéről.

Minden szombaton megkezdhető
egyéni utazások
Albaniába
14 NAPOS tartózkodás teljes ellátással, összes borravalókkal, illetékekkel, gyorsvonat III. o. utazással
Budapesttől — Budapestig
P. 177-től
8 ÓRAI ÚJSÁG Utazási Irodája, VI., Andrássy-út 16

Holnap vizsgáznak a Rózsahegyi-növendékek

Holnap este 7 órakor lesz *Rózsahegyi* Kálmán, a Nemzeti Színház örökös tagja növendékeinek vizsgája a Zeneakadémia kamaratermében. A hagyományosan magasszinvonalu Rózsahegyi-vizsgaelőadás iránt nagy az érdeklődés.

Hol tanuljunk magyar dalokat?

Tekintetes Szerkesztő Ur! A 8 Órai Ujságban olvastam vitéz Kiss Kálmán altábornagy, m. kir. honvédfőparancsnok rendeletét, hogy a honvédség magyar dalokat énekeljen. A rendelet nagyon helyes és szép, csak azt kérdezem, hol tanuljon a magyar férfi magyar dalokat, amikor egyetlen egy mód lenne rá a Rádió, ahol megtanulná, de ez sem játszik magyar dalokat, ha játszik is, akkor is olyan időben, amikor a magyar férfiak el vannak foglalva. Hálás köszönettel. Simonek Ferenc. Budapest, XIV. kerület, Vezér-u. 17.

Csütörtökön: főpróba a Ligetben

Csütörtökön este 8 órakor lesz az Erzsébetvárosi Színházban *Erdélyi* Mihály új nagy nyári operettjének, a *„Zimberi-zombori szépaszony"*-nak a főpróbája. A főszerepeket *Honthy* Hanna, *Fejes* Teri, *Csortos* Gyula, *Delly* Ferenc, a három *Latabár, Dajbukát* Ilona és *Szondy* Biri játssza. A premier pénteken este, ugyancsak 8 órakor lesz.

— **Zeneiskolai vizsga.** Tegnap tartották a Zeneművészeti Főiskola Kamaratermében a *Zenge* Ibolyka jónevű zeneiskola tehetséges növendékei előkelő közönség jelenlétében évzáró vizsgájukat. Számos kitűnő növendék közül kitűnt a 15 éves *Keller* Iván, aki érett tudással s bravuros technikával interpretálta hegedűjén Hubay VI-ik Poemaját és eZngő: Bölcsődalát.

Heten a Himalája ellen

— NÉMET FILM —

1937-ben hét mindenre elszánt, vakmerő ember elindul a *Nanga Parbat* embtri szem nem látta havas ormainak meghódítására. A bátor expedíciót egy félelmetes hólavina eltemeti és a vakmerő kutatók nem messze a kitűzött céltól halálukat lelik a Himalája lavinajárta ormai között. A bátor expedícióból csak egy filmtekercs maradt, mely a legaprólékosabb részletben megörökítette a Himalája-expedíció tragikus útjának minden egyes részletét. Megdöbbentő emberi dokumentum ez az operatőr, akit szintén eltemetett a hólavina — az utolsó pillanatig fotografált. Valószínűleg a felvevőgép előtt érte utól a halál. Maga a film, ettől a tragikus mellékzöngétől eltekintve — nagyon érdekes és lebilincselő. Az operatőr felvevőgépének lencséje megörökítette ezt az emberi civilizáció által még meg nem hódított, félelmetes magasságú hegység növényvilágát, állatvilágát, folyóit és a lakóit, akik szétszórva laknak a hegy alacsonyabb részein. Igazi élmény a film, sürgősen meg kell nézni. A *Corso* filmszínházban volt a premier, ahol a közönség nagy tetszéssel fogadta.

Berlioz szobrát,

Hüvös László művét a Városligetben állítják fel

Milyen gázmaszkot szeretne Ottrubay Melinda?

Ma este az Angol Parkban tartják 9 órai kezdettel azt a gálaestet, melyet „Egy vidám nap légoltalomért" címen rendez a Légoltalmi Liga elnöksége. Ottrubay Melinda táncszáma a műsor egyik legnagyobb attrakciója. Az ünnepi műsor szereplői is önzetlenül szolgálják a liga céljait. Az elnökség viszont kedves emlékként megajándékozza az összes szereplőket. Mindenki gázmaszkot kap ajándékba.

— Milyen érzelmekkel fogadja a gázmaszk-ajándékot, művésznő? — kérdeztük Ottrubay Melindát.

— Néhány percig nagyon örültem a gázmaszknak, — feleli, — gondoltam, végre egyszer kézbe is vehetek egy ilyen ijesztő masinát, megnézegethetem, felpróbálom. Mikor aztán megtudtam, hogy próbálni is kell, mert mértékután készül, már kissé közelebbről kezdtem megismerkedni vele. Most azonban, hogy ma este megkapom, csak még többet gondolkozom rajta. Igy jöttem rá, hogy már nem is örülök neki. Mit érek vele, ha csak nekem van és a szülőknek, a családnak nincs. Olyat kellene kitalálni, amely több rekeszes s az egész család bedughatja fejét, akkor már érdemes lenne megmenekülni...

Ottrubay Melinda ötletét jó szívvel ajánljuk a feltalálóknak.

— A helytelen életmód következtében beálló bélműködési és gyomoremésztési zavarok a tisztán természetes „Ferenc József" keserűvíz használata által — reggelenként egy-egy kis pohárral — lényegesen csökkenthetők. Kérdezze meg orvosát!

Jugoszlávia-i
NYARALÁSOK ÉS UTAZÁSOK
8 ÓRAI ÚJSÁG Utazási Irodája
VI., Andrássy-út 16. — Telefon: 128—981.

Kommunista szervezkedést lepleztek le Bialystokban

Varsóból jelentik: *Bialystokban* a rendőrség leleplezte az ugynevezett „nyugatfehéroroszországi kommunista párt" titkos szervezetét és letartóztatta a szervezet tizennyolc vezetőjét.

Bizonyitáskiegészitést rendelt el a tábla a hamis váddal gyanusitott rendőrtisztviselők ügyében

A *Magyarság* annakidején részletesen hirt adott arról, hogy több rendőrtisztviselő ellen inditottak eljárást, mert *Rajczy* Géza dr. rendőrfőtanácsosról hamis, rágalmazó hirek terjedtek el. Az ügyészség *hamis vád vétsége* cimén inditott eljárást a rendőrtisztviselők ellen. A vád szerint *Lehotay* Barna rendőrfogalmazó rábeszélésére *Vajda* Istvánné foglalkozásnélküli magánhivatalnoknő egy toloncházi kihallgatása alkalmával Rajczy Géza dr. rendőrfőtanácsost azzal vádolta meg, hogy a főtanácsos 1918-ban, mint aranyosmaróti főszolgabiró, a lakosságtól beszedett pénz egy részét elsikkasztotta. Az ügyészség szerint Lehotay tudta, hogy Vajdáné vádaskodása hamis, mégis elmondta azt *Róna* Ernő detektivfelügyelőnek, akinek felesége férje beleegyezésével a vádaskodást beadvány alakjában irásba foglalta és azt miniszthereknek, valamint rendőrfőtisztviselőknek elküldte. *Zsigmondy* Endre dr. rendőrkapitányt azzal vádolta meg az ügyészség, hogy Róna Ernőt és feleségét ő figyelmeztette a vádaskodásokra. A büntetőtörvényszéken Vajda Istvánné elismerte bünösségét, Lehotay, Zsigmondy, Róna és Rónáné tagadták azt. A törvényszék végül feltünést keltő indokolással Róna Ernő detektivfelügyelőt bünösnek mondotta ki hatóságelőtti rágalmazás vétségében és négyhónapi fogházra itélte, mig a többieket a vád alól felmentette. Fellebbezés folytán a tábla *Keresztessy* tanácsa kedden tárgyalta az ügyet, amikor is bizonyitáskiegészitést rendelt el több kérdés tisztázására, amelynek foganatositásával *Gátay* Endre törvényszéki birót bizta meg.

A mult évben 2313 halálos baleset történt Magyarországon

A *Magyar Statisztikai Szemle* legujabb számában *Mozolovszky* Sándor dr. érdekes beszámolót közöl az 1936. év folyamán Magyarország területén előfordult halálosvégü balesetekről. A beszámolóból kitünik, hogy a halálos kimenetelü balesetek száma évről-évre emelkedik. Tavaly már 2313 ilyen végzetes baleset történt, holott az előző években a halálos balesetek száma alig haladta meg a kétezret, néhány évvel ezelőtt pedig éppenséggel messze e szám alatt volt. A legtöbb halálos baleset a 60 éven felüliek közül szedte áldozatát. A halálos balesetet szenvedettek közül ugyanis 421 volt 60 éven felüli. Egy éven aluliak közül 134, 5 éves korig 267, 10 évesig 157, 15 évesig 126, 20 évesig 134, 30 évesig 337, 40 évesig 274, 50 évesig 221, 60 évesig 217 egyén szenvedett tavaly halálos balesetet. Az áldozatok nagyrésze, 1067 nős volt. Tragikus, hogy az áldozatok közül mindössze 179 volt baleset esetére biztositva, 2134-nek azonban nem volt biztositása.

A családi otthon keretei között, vagyis magában a lakásban 694 halálos baleset történt a mult évben. Ez az összes tragikus eseteknek 30%-a. Feltünő, hogy az otthon történt halálos balesetek 46.4%-a ötéven aluli gyermekekkel fordult elő és 6.5% volt az 5—10 éves balesetet szenvedett gyermekek száma. Eszerint tehát otthon a családi tüzhely mellett a gyermek van kitéve legnagyobb veszélynek. Az otthon előforduit balesetek közül 73-at égés, 119-et forrázás, 130-at mérgezés, 112-őt fulladás, 199-et pedig törés okozott. A gyermekeknél első helyen áll a leforrázás, mert asztalról, székről, takaréktüzhelyről könnyen magukra rántják a folyadékkal telt edényt, vagy pedig a fedetlen dézsába, teknőbe estek bele a gyerekek. Második helyen áll a gyermekekkel történt otthoni halálos balesetek okai között a lugkőmérgezés, ami szintén annak következménye, hogy a szülők vagy cselédek könnyen hozzáférhető helyre teszik a lugköves edényt. A fulladás is sok gyermek halálát okozta otthon. 31 gyermek az udvaron elhelyezett vizgyüjtőbe fulladt, 28-an az ágyban vagy a bölcsőben a párnák között fulladtak meg, a légcsőbe került idegen test pedig 30 esetben okozta gyermekek halálát. Az otthon történt elégés halálnemében is a gyermekek vezetnek, mert szüleik minden elővigyázatot mellőzve a takaréktüzhely mellé teszik őket melegedni és a kipattanó szikrától ruhájuk tüzet fog vagy pedig a lakásban felügyelet nélkül hagyva gyufával, tüzzel játszottak. 35 gyermek létráról leesve, 34 pedig a padlásról leesve szenvedett halálos szerencsétlenséget.

Szerencsésvégü autóbaleset érte a kenti herceg feleségét és gyermekeit

Londonból jelentik: Az angol király legfiatalabb öccsének, a kenti hercegnek felesége, *Marina* görög királyi hercegnő *és gyermekei* csaknem végzetes automobilszerencsétlenségen estek át. A hercegné automobilján utban volt egy délangliai fürdőhely felé, amikor a kocsi az országuton összeütközött egy magánautomobillal. *A hercegnét és gyermekeit az összeütközés ereje kivetette a kocsiból.* Szerencsére csak *könnyebb sérüléseket* szenvedtek és *bőrhorzsolások* árán szabadultak a sulyos helyzetből. A hercegné kocsija azonban annyira megsérült, hogy az utat nem folytathatta. Az időközben odaérkezett másik automobilon folytatták azután utjukat a fürdőhely felé.

— A gazdavédelmi rendelet. A *Magyar Törvénykezés* kiadásában megjelent a kormánynak a védett birtokok terheinek rendezése tárgyában kibocsátott rendelete. A pontos rendeletet tartalmazó füzet ára 80 fillér. A *Magyarság* könyvosztályában kapható.

— Egy belga bankár meghalt a gépkocsiján. *Aix les Bainsből* jelentik: *Najelbackers* 72 éves belga bankár gépkocsija kormánykerekénél hirtelen elájult. A gépkocsi embercsoportba rohant. Egy ember meghalt, három megsebesült. Najelbackerst holtan emelték ki a gépkocsiból.

— Tudja a jobbkéz, mit csinál a bal. *Egerből* jelenti tudósitónk: Kellemetlen meglepetést okozott Egernek egy nem várt miniszteri intézkedés, amelynek folytán a városnak most van huszezer pengője, de nincs is. Eger nehéz háztartási helyzetében kormánysegély kiutalása iránt fordult a pénzügyminiszterhez. A miniszter a fázisadó bevezetése óta megvont forgalmi adótételek terhére ki is utalt 20 ezer pengő államsegélyt a városnak. Tekintettel azonban arra, hogy a város a rendőrségi hozzájárulás hátralékaiban már 240 ezer pengővel tartozik az államnak, a miniszter ugy intézkedett, hogy a kiutalt 20 ezer pengőből 18 ezret mindjárt tartsanak vissza az államrendőrségi hozzájárulás hátralékos összegének törlesztésére. A város most aziránt kezd tárgyalásokat a minisztériummal, hogy a hátralék összegéből rendőrpalotát épithessen, amit annál is inkább szorgalmaz, mivel sem megfelelő rendőrpalotával nem rendelkezik, sem a kiutalt államsegélyeknek nem veszi hasznát, mert azokat a miniszter — mint ezuttal is — visszatartja a hátralék törlesztésére.

— A felekezeti béke és a reverzális kérdése a tatai reformátusok gyülésén. *Tatáról* jelentik, hogy a tatai református egyházmegye ottani évi gyülésén *Lőke* Károly esperes, felsőházi tag imája után, *Thaly* Dezső egyházmegyei gondnok, gazdasági főtanácsos hosszabb megnyitóban emelte ki a felekezeti béke fontosságát. Felszólalásában a lelkészeknek azt ajánlotta, hogy *az esetleges sérelmeket ne a magukkörében intézzék el, hanem forduljanak felettes hatóságukhoz,* amelyek azután gondoskodnak a kirivó esetek orvoslásáról. A reverzális ügyében hangsulyozta az ősz gondnok, hogy nemcsak a lelkészek, de az összes egyháztagok is kötelesek a legnagyobb éberségre, hithüségre és lelkiismeretes munkára. A gyülésen az egyházmegye uj világi tanácsbirája, *Zsindely* Ferenc országgyülési képviselő esküt tett. — A folyó ügyek tárgyalásának végeztével a gyülés üdvözölte a dunántuli reformátusok kiváló szerepvivőit: *Darányi* Kálmán miniszterelnököt és *Lázár* Andor igazságügyminisztert.

— Halálos baleset a cséplésnél. *Kaposvárról* jelentik: *Fülöp* János mezőgazdasági munkás Felsőkak-pusztán dolgozott a cséplőgépen. Munka közben belecsuszott a cséplőgép dobjába, amely egyik lábát leszakitotta. Sulyos sérülésébe a kaposvári kórházban belehalt.

Világcég budapesti gyártelepére **keresünk** komoly képzettséggel és tehetséggel biró fiatal

elektromérnököt,

továbbá iparisko-lát végzett fiatal **technikust**

Részletes fizetési igényekkel is megjelölt ajánlatokat „Elektrotechnika" jeligére Rudolf Mossehoz, Váci-utca 18

— A betörők eldorádója a nyár, az üresen hagyott lakás. Ha nyugodtan akarja szabadságát élvezni, biztositsa lakását betöréses lopás ellen.

— Tömeges baleset egy épitkezésnél. Hétfőn délután 6 órakor Révfülöp községben, a vasutállomással szemben épülő villánál a faállványról *László* Gyula, *Gelencsér* István, *Hidegh* József és *Marton* János kőmüvestanoncok leestek. Hidegh és Marton könnyebben, Gelencsér sulyosan, László Gyula életveszélyesen megsérült. A megsérült tanoncokat a tapolcai kórházba szállitották. Az eddigi adatok szerint a faállvány gyenge deszkából készült és ez okozta szerencsétlenséget. A csendőrség az ügyben nyomozást inditott.

— Éveken át székszorulásban szenvedő egyének gyakran meglepő rövid idő alatt rendbejönnek, ha reggelenként felkeléskor és esténként lefekvés előtt egy-egy félpohár természetes *„Ferenc József"* keserüvizet isznak.

Dugulás és aranyeres bántalmak, különféle gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori feltolódása, hát- és derékfájás ellen a régbevált természetes **„Ferenc József"** keserüviz, kisebb adagokba elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segitséget nyujt. Az orvosok ajánlják.

A RENDŐRSÉG HIREI

Összevert egy részvénytársasági igazgatót egy házfelügyelő

Binetter Alajos részvénytársasági igazgató a hétfőről keddre virradó éjszaka egy nőismerőse társaságában a Légrády Károly-utcában sétált. A 23. számu ház előtt kint állt *Fili* Dezső házfelügyelő, aki előtt elhaladtak, majd egy félóra mulva ismét visszatértek oda. A házfelügyelő ekkor rárontott az igazgatóra, leütötte, majd összevissza verte. Binetter Alajost a járókelők szabaditották ki bántalmazója kezéből. Az igazgató taxival a főkapitányságra hajtatott, ahol feljelentést tett a házfelügyelő ellen.

Felvágta ereit, majd eszméletlenséget szinlelt a tettenért betörő

Sándor Gyula fővárosi középiskolai tanár Rottenbiller-utca 7. számu házban lévő lakásába a hétfőről keddre virradó éjszaka ismeretlen tettes tört be. A betörőt a tanár tettenérte és a szomszédok segitségével elfogta. Előállitották a VII. kerületi kapitányságra, ahol az őrizetes cellában felvágta az ereit. Bevitték a Rókus-kórházba, majd amikor megállapitották, hogy csupán jelentéktelen sérüléseket szenvedett, bekötözték csuklóit és visszavitték a kapitányságra. Közben elveszitette eszméletét. Több rendőrorvos megvizsgálta és megállapitotta, hogy a betörő *mesterien szinleli az ájultságot.* Az orvosi vizsgálat után magánzárkában helyezték el.

Betörés

A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének a Fő-utca 12. számu házban lévő helyiségébe falbontás utján béhatoltak. Megfurták a kasszát és ötszáz pengőt, valamint élelmiszereket vittek el.

Két sulyos baleset

Két sulyos baleset történt kedden este a fővárosban. *Molnár* István bádogos a Liszt Ferenc-tér 3. számu házon csatornajavitási munkálatokat végzett, közben megszédült és mintegy tizenöt méter magasból lezuhant. A szerencsétlen ember a fejére esett. A mentők életveszélyes sérülésekkel a Rókus-kórházba vitték. — A Kelenföldi-ut és az Etele-tér sarkán leesett egy teherautónak a pótgumikereke és *Homola* Jánosné 74 éves asszony fejére zuhant. Haldokolt, amikor a mentők a Rókus-kórházba szállitották.

Leomlott egy ház tetőpárkánya

Kedden este az Árpád-utca 7. számu egyemeletes háznak az udvarra néző tetőpárkánya hosszabb darabon leomlott. A porfelhőtől percekig látni se lehetett. A házbeliek kihivták a mentőket és a tüzoltókat, akik a veszélyeztetett részeket gerendatorlaszokkal elzárták. A párkányleomlásnál senki sem sérült meg. Az ügyben nyomozás indult és a hatósági mérnökök vizsgálják meg, hogy mi idézte elő a balesetet.

— Megölte a villanyáram. *Kovács* Sándor 37 éves decsi lakos lakóháza külső falára drótot huzott ki, hogy azon a vadszőlőlugast tovább futtassa. Amikor a drótot az udvari villanylámpa fölé felszegezte, érezte, hogy a villanyáram megrázta, de a drótot már nem tudta elengedni és segitségért kiáltott. A 13 éves Sándor nevü fia és az 55 éves anyósa sietett segitségére, akik a drótot megkisérelték elszakitani. Az idős asszony a drótot puszta kézzel fogta meg és a villanyáram azonnal megölte.

SZINHÁZ

Dohnányi Ernő hatvanéves

Szép ünnepnaphoz érkezett el zenei világunk: *Dohnányi* Ernő dr., a Zeneművészeti Főiskola főigazgatója kedden töltötte be hatvanadik életévét.

A magyar zenei élet kitünősége már egész fiatalon, kilencéves korában szerepelt a nyilvánosság előtt s alig volt 16 éves, amikor már mint zeneszerző is sikereket aratott. Ebben a korban adta elő fisz-moll zongorakvartettjét a *Duesberg*-kvartett Bécsben. Huszéves korában kezdte meg Dohnányi zongoramüvészi pályafutását berlini fellépésével, majd 1897-ben a budapesti *filharmonikusok* élén szerepelt s később Londonban, ahol két hónap leforgása alatt 32 koncertet adott. Londoni utja után bejárta egész Európát és Amerikát is. Huszonnyolcéves korában a berlini zeneakadémia professzorává nevezték ki s 1916-ban tért vissza Magyarországra, ahol három évvel később a *Filharmoniai Társaság* elnökkarnagyává választotta. 1922-ben pedig a szegedi tudományegyetem bölcsészeti kara *disztoktorává* avatta, 1928-ban pedig a budapesti Zeneművészeti Főiskolán a zongoramüvészképző és zeneszerzés tanára lett. Szerepelt a salzburgi ünnepi játékokon is, majd 1934-ben az *országos müvészeti tanács* zenei vezetője lett. Néhai *Hubay* Jenő dr. nyugalombavonulása után a Zeneművészeti Főiskola főigazgatójává nevezték ki. Tizenkétéves kora óta nagyon sok világhirü müve látott napvilágot, amelyek közül különösen érdemes emlitésre a *Ruralia Hungarica* és a *Szegedi mise.*

A világhirü magyar mestert tisztelői, tanitványai és a müvészbarátok nevében hatvanadik születésnapja alkalmából *Albert* Ferenc, a fiatal magyar hegedümüvész is üdvözölte és mozgalmat inditott arra, hogy megalakuljon a *Dohnányi Társaság,* amely feldolgozza Dohnányi életrajzát, Dohnányi-dijat alapit stb. Albert Ferenc Dohnányi Ernőhöz irt üdvözlőlevelében kiemeli a mester müvészi nagyságát és Isten áldását kéri őreá, hogy még sokáig szolgálhassa a magyar zenemüvészet érdekeit.

*** A néma levente szinrekerül Londonban.** *Heltai* Jenőnek, a kiváló irónak Budapesten nagy sikert aratott darabját, *A néma leventét* hozza szinre az egyik londoni szinház. A próbákon Heltai személyesen is részt vesz. Október közepén utazik Londonba, ahol nem sokkal később megkezdik a verses vigjáték próbáit. A darabot *Wolfe* Hambert forditotta angolra. A premier október végén, vagy november elején lesz.

Artistavizsga a cirkuszban

és a nagy cirkuszi müsor

Julius 30-án, pénteken este 8 órakor

*** Annabella Amerikában is kitüntetéssel vizsgázott.** A francia filmgyártás két büszkeségét, Simon Simone-t és Annabellát tudvalevőleg a 20th Century-Fox többéves szerződéssel lekötötte. Simon Simone már tavaly nagy sikert aratott az *Érettségi* c. filmben, mig Annabella első filmjét most mutatták be az amerikai közönségnek. A film cime: *A biboros futárja* (Under the red robe) és egyszerre ötven nagy városban volt a premier. Annabellának legközelebbi filmjében Boyer Charles a partnere, a film cime: „Follow the sun" (kövesd a napot.)

*** Ahol tizezrek halnak éhen.** Az európai ujságolvasó mindig meglepetéssel, szinte hihetetlenül olvassa azt, hogy Kinában éhinség dul és tizezrek pusztulnak éhen. A titokzatos Kina rejtelmei közé tartozik ez is, amiről azonban néhány év előtt Bruck S. Pearlnak, a világ minden nyelvén megjelent regénye. Az édes anyaföld érdekes, izgalmas és müvészi felvilágositásokat adott. Ezt a regényt filmesitette most meg a Metro—Goldwyn—Mayer-filmgyár olyan hatalmas apparátussal, amilyet még soha filmen fel nem használtak. Egy kinai paraszt élettragédiáján keresztül elevenedik meg előttünk az éhinség. Éhező százezrek vonulnak fel előttünk, majd jön a nagy kinai forradalom, amikor a gyülölet mindent elsöprő hulláma palotákat dönt romba. A film főszerepeit Muni Paul és Reiner Liuse játsszák, rendezője pedig Franklin Sidney.

MŰVÉSZET

*** A kultuszminisztérium szoborvásárlása.** Most tartották *Hóman* Bálint dr. kultuszminiszter védnökségével a *nemzeti kiállitást* a Mücsarnokban. A minisztérium részéről megjelent *Tasnádi Nagy* András dr. államtitkár és *Jalsoviczky* Károly dr. miniszteri osztályfőnök megvásárolták *Botfai Hüvös* László szobrászmüvész két muzeális értékü alkotását: *Petrovics* Elek, a Szépmüvészeti Muzeum igazgatójának és néhai *Odry* Árpád, a Szinmüvészeti Akadémia igazgatójának szobrát. A két szobrot a Szépmüvészeti Muzeum modern szoborgyüjteményében helyezik el.

SPORT

Magyarország kardcsapata bejutott a szerdai döntőbe

Kedden reggel kezdődtek a *kardcsapat* világbajnoki mérkőzések. A különböző nemzetek csapatait három csoportba osztották. Az első csoportba *Olaszország, Délszlávia* és *Belgium*, a második csoportba *Magyarország, Románia* és *Csehország*, míg a harmadikba *Németország, Anglia* és *Franciaország* került.

Az elődöntő folyamán a *román—cseh* mérkőzés a románok 9:7 arányu győzelmével végződött, igy Magyarország ellenfele Csehország lett. A magyar csapat már 9:2 arányban vezetett, mire a csehek visszaléptek. A magyar csapatban *Kovács* 3, *Gerevich*, *Maszlay* és *Berczelly* 2—2 győzelmet aratott. A cseh együttesben csak *Frass* volt eredményes, amennyiben *Gerevich* ellen 4:1, *Maszlay* ellen pedig 5:2 arányban győzött.

Az elődöntő további eredményei: Belgium—Délszlávia 12:4, Olaszország—Délszlávia 9:1 (az olaszok a további küzdelemtől visszaléptek), Franciaország—Anglia 10:6, Németország—Anglia 9:3 (a németek is visszaléptek.)

Délután bonyolitották le a kard csapat-világbajnoki mérkőzések középdöntőit.

Két csoportban vivtak: Az I. csoportban Magyarország, Németország és Franciaország. A II. csoportban Románia, Belgium és Olaszország vivott.

Az I. csoport első mérkőzését Németország nyerte Franciaország ellen 10:6 arányban. Ezután *Magyarország győzött Franciaország ellen 9:7-re.* (Amennyiben a magyar csapat 9:2 állás után nem vivott tovább.) A magyarok közül Kovács két győzelmet, Rajcsányi 2, Rajczy 3 és Berczelly 2 győzelmet szerzett. Kovács vereséget szenvedett Godintől, Rajcsányi vereséget szenvedett ugyancsak Godintől.

A francia csapatban Tournon, Godin, Taillandier és Faure vivott.

A döntőbe tehát az első csoportból Magyarország és Németország jutott.

A II. csoportban a nap meglepetése *Románia győzelme volt Belgium ellen 9:7 arányban.* Minthogy Olaszország 9:7, (9:3 állásnál az olaszok felhagytak a vivással) arányban győzött Belgium ellen. A döntőbe Olaszország és Románia jutott.

A kardcsapat világbajnoki döntő során Magyarország—Olaszország mérkőzésére szerdán este 9 óra tájban kerül sor.

Ma nekem, holnap neked!

Az itt járt osztrákok és a bécsi ujságok szörnyen neheztelnek azért, mert a vasárnapi nagy mérkőzés közönsége füttyszóval fogadta a pályára lépő osztrák csapatot. Megmondom, őszintén, jómagam és nagyon sokan mások is, ezrek és ezrek, néhányszáz szertelenül fanatikus ferencvárosi rajongó, kivételével, a hatalmas nézőseregnek talán kilenctized része, kelletlenül hallgattuk a fülbántó füttykoncertet, legföképpen azért, mert ugy éreztük, hogy a Ferencváros csapatának mit sem fog használni, az Austria legénységét ellenben szükségtelenül és idő előtt megvadithatja. Azt pedig éppenséggel tudhattuk, hogy egy nekivadult játékban *Sárosi* György finom játékmodora nem érvényesülhetne, hanem sokkal inkább *Sesta* vasgyuró fizikuma és mindenbe és mindenkibe belemenő kiméletlensége. Igaz, néhányszázan fütyültek, de a bécsiek talán ismeretlenek volnának a saját helyi viszonyaikkal? Ők nem ismernék talán a *Hohe Warte* „poklát" és nem tudnák, hogy *Toldi* Gézának minden megmozdulására már füttyöt és trágár szitkokat szokott kiváltani a bécsi nézőközönségből, nem egyszer köritve üres sörösüvegekkel és rothadt zöldséggel? Azt is elfelejtették volna már a bécsiek, hogy az emlékezetes olasz—osztrák *futball-bikaviadalok* nem budapesti, mégcsak nem is olasz specialitások, hanem a bécsi sportközönség páratlan „vendégszeretetét" (?) dicsérik? Elfelejtették volna a jó bécsiek a legutóbbi *Admira—Genova* mérkőzésnek csaknem diplomáciai szakitásig fajult botrányát és annyi hasonló egyebeket, hogy ne felejtsük el emlékezetbe idézni *Orth* György szándékos lábtörését? És nem látták volna önök, kedves bécsi *Schwarz* doktor és társai, amint a vasárnapi mérkőzés első negyedórájában *Sesta* — se szó, se beszéd! — átrohant a pálya másik oldalán álló *Toldihoz* és mint mészáros a barmot, leteritette őt? És *Toldi* vissza sem ütötte, de egyetlen ököl sem emelkedett *Sesta* felé, egyetlen romlott gyümölcsöt nem vágtak hozzá, pedig Bécsben hasonló esetben minden bizonnyal a rendőrségnek kellene megmentenie *Toldit* a lincseléstől! Higyje el, kedves *Schwarz* doktor, ugyis mint az *Austria* elnöke, ugyis, mint aki csak a más szemében látja meg a szálkát, de a sajátjában még a gerendát sem, a budapesti közönség füttyének semmi köze nem volt ahhoz a keserves hat gólhoz, amelyek mindnyájunknak eszébe juttatja a régi közmondást, amit bizonyára *Bécsben* is ismernek: *Ma nekem, holnap neked!* . . .

() **Csik, Gróf és Lengyel Kalocsán.** *Kalocsáról* jelentik: A *Kalocsai Sport Club* uszószakosztálya hétfőn meghivási uszóversenyt rendezett, amelyen résztvettek a legjobb fővárosi uszók is, többek között: Csik Ferenc olimpiai bajnok, Lengyel Árpád, Gróf Ödön, Fábián József. A Tomori-fürdőt erre az alkalomra feldiszitették és az esti versenyre ki is világitották. A verseny este 9 órakor kezdődött 2000 főnyi közönség előtt. Az uszóverseny eredménye a következő: *100 méteres gyorsuszás:* 1. Csik 59 mp., 2. Kiss (BEAC), 3. Cselik (Kalocsa). *200 méteres melluszás:* 1. Fábián (MAC) 2 perc 55.4 mp., 2. Doszpoly (BEAC), 3. Berkovits (Kalocsa). *100 méteres hátuszás:* 1. Lengyel (BEAC) 1 perc 13.2 mp., 2. Abay-Nemes dr. (Kalocsa). *400 méteres gyorsuszás:* 1 Gróf (UTE) 4 perc 55.6 mp., 2. Dienes (BEAC). *100 méteres hölgy gyorsuszás:* 1. Ács 1 perc 10.4 mp., 2. Győrfi. *100 méteres hátuszás:* 1. Győrfi Irén 1 perc 25.4 mp. *100 méteres hölgy melluszás:* 1. Hideg 1 perc 32.4 mp., 2. Ács 1 perc 35.4 mp., 3. Győrfi 1 perc 35.6 mp. *300 méteres hölgy gyorsuszás:* 1. Harsányi Vera 4 perc 13.6 mp., országos rekord. A BEAC vizipóló csapata 9:1 (5:1) arányban győzte le Kalocsa legjobbjait.

() **Két francia egymás között döntötte el a párbajtőr világbajnokságát.** *(Világbajnok: Schmetz, második: Coutrot.)* *Párisból* jelentik: Hétfőn bonyolitották le a világbajnoki vivóversenyek során a *párbajtőr* egyéni döntő mérkőzéseket. A tizes döntőben a világbajnoki cimet a francia *Schmetz* szerezte meg, aki valamennyi ellenfelét legyőzte, 2. Coutrot (francia) 7 győzelem, 3. Stasse (belga) 6 győzelem, 4. Mangiarotti (olasz) 5 győzelem, 5. Sands (USA) 4½ győzelem, 6. Oliva Haco (mexikói) 4 győzelem, 7. Miersch (német) 3 győzelem, 8. Kretschmann (német) 2½ győzelem, 9. Artigas (francia) 2 győzelem, 10. Lerdon (német) 2 győzelem.

() **Jönnek a svéd uszók és a vizipólócsapat.** A MUSz a régi barátságot ápolja akkor, amikor az idén mégis vendégül látja a rokonszenves svéd válogatottat. A julius 31-én és augusztus 1-én rendezendő Budapest—Stockholm, illetve Magyarország—Svédország mérkőzéssel kapcsolatban uszóverseny is lesz, amely a következő számokon fog eldőlni: *Julius 31-én:* 100 méteres melluszás, 200 méteres gyorsuszás, 100 méteres hátuszás, 1000 méteres gyorsuszás, 200 méteres hölgy melluszás és 200—100 méteres vegyes staféta. *Augusztus 1-én:* 100 méteres gyorsuszás, 200 méteres melluszás, 200 méteres hátuszás, 400 méteres gyorsuszás, 400 méteres hölgy gyorsuszás, 100 méteres hölgy hátuszás és végül müugrás. Az uszóversenyek egyben válogató mérkőzések a főiskolai világbajnoki számokra. A svédek mindenkor a legtisztább eszközzel küzdő legszebb és legsportszerübb játékot mutató nemes ellenfelek és bajtársak voltak. Emlékezetes még a Budapesten 1926-ban rendezett európabajnoki verseny, amikor a döntőben a győztes magyar csapat 3:2-re verte a másodiknak helyezett svédeket és bizonyára emlékezetes az is, hogy 1929-ben az első Klebelsberg Kupa-győzelmek során a svédek csak a tornában győztes magyar csapattal szemben maradtak alul, mig Belgiummal döntetlenül játszottak, ellenben Franciaországot 5:2, Angliát 4:1 és az előző évi olimpiai bajnok német csapatot 3:1 arányban győzték le. Svédország tehát második lett ebben a nagyszerü küzdelemben.

() **Az Egyesült Államok tenniszcsapata visszahóditotta a Davis-Cupot.** A *Budge—Makopár* hétfőn *6:3, 7:5, 7:9, 12:10* arányban győzött az angol *Wilde—Tuckey*-pár ellen, kedden pedig az amerikaiak megnyerték a két egyes mérkőzést is. Az eredmények: *Pauker (USA)—Hare (Anglia) 6:2, 6:4, 6:2; Budge (USA)—Austin (Anglia) 8:6, 3:6, 6:4, 6:3.* Amerika végeredményben 4:1 arányban győzött.

LÓSPORT

() **Nagy botrány volt a keddi ügetőversenyen.** *(Big Bill és Zsarnok feltünő formaváltozása.)* A keddi versenynap rosszul kezdődött, mert a nagy favorit *Nestor* kikapott, de legalább második volt. A következő futamban azonban a kimagasló esélyü *Big Bill*, amely a legtöbb halmozásban szerepelt, öt lónál negyedik lett, de csak azért, mert az ötödiket távolozták. Hogy milyen rosszul hajtották ezt a lovat, mi sem bizonyitja jobban, mint hogy *legutóbb kétszer sokkal jobb időt ment, mint most. Miért nem inditottak vizsgálatot Big Bill formaváltozása miatt?* A nemzetközi versenyt szép küzdelem után *Bajnok S.* nyerte meg *Galagonya* ellen. A hendikepet viszont *Irénke* nyerte igen könnyen, amely már többször volt nagy favorit, de mindig lemaradt, most „javulással" győzött. Farkast és Jónást szigoruan megintették startnál való figyelmetlenség miatt. Az utolsó verseny után hosszas tüntetés volt, mert *Zsarnok*, amely már többször nagy favorit volt, de mindannyiszor lemaradt, ezuttal könnyen nyert. Az eredmény a következő:

I. futam: 1. *Manon* (2, Kallinka), 2. Nestor (pari, Maszár F.), 3. Liselotte (3, Zwillinger). Tot. 10:38, 13, 12, 13. Olasz: 31. Befutó: 10:78. — II. futam: 1. *Epilog* (1¼, Baik), 2. Első fia (3, Deák), 3. Odább (10, Siró). Tot. 10:26, 15, 15. Olasz: 20. Befutó: 10:58. — III. futam: 1. *Ultra* (3, Feiser), 2. Cafrang (6:10, Raymer), 3. Maedy leánya) (6, Maszár F.). Tot. 10:75. Olasz: 30. Befutó: 10:115. — IV. futam: 1. *Sa-mers* (1¼, Zwillinger), 2. Ilona (5, Kovács II.), 3. Varázsló (12, Tomann). Tot. 10:25, 14, 19, 38. Olasz: 51. Befutó: I—II. 66, I—III. 275. — V. futam: 1. *Bajnok S.* (3:10 reá, Kovács II.), 2. Galagonya (6, Kovács F.), 3. Gudrune (6, Zwillinger). Tot. 10:11, 11, 12. Olasz: 42. Befutó: 10:49. — VI. futam: 1. *Irénke* (pari, Marschall), 2. Leó (5, Maszár I.), 3. Tigris (3, Siró). Tot. 10:20, 13, 23, 18. Olasz: 112. Befutó: I—II. 70, I—III. 47. — VII. futam: 1. *Helios* (5:10, Fityó), 2. Ádám (2½, Zwillinger), 3. Szélhámos (6, Jónás). Tot. 10:15, 11, 11. Olasz: 20. Befutó: 10:22. — VIII. futam: 1. *Csipke* (4, Steinitz), 2. Buzavirág C. (3, Jónás), 3. Hyperol (3, Székely). Tot. 10:51, 19, 18, 16. Olasz: 42. Befutó: I—II. 112, I—III. 90. — IX. futam: 1. *Zsarnok* (3, Maszár F.), 2. Lutri (4, Feiser), 3. Téma (6:10, Marschall). Tot. 10:52, 21, 18. Olasz: 48. Befutó: 10:434.

ELSŐ ÁRNYÉK

REGÉNY ✠ IRTA: FELEKY KLÁRA

(4)

Negyed kilenc felé a fáradt kapu már megint mozdulatlanul, csendesen áll és megkezdi a pihenését délig, amelyre szüksége is van, mert a déli roham még a reggelinél is erősebb, hiszen akkor ki, ki megy mindenki, ki, vissza a külvilágba, haza az ebédhez, a délutáni szórakozáshoz, az élet szebbik oldalához, a szabadsághoz, ahol nincsenek szigoru, vagy nyájas arcu tanárnők, akik mind akarnak valamit az embertől, kinozzák és üldözik az örökös kérdéseikkel, sohasem nyugszanak, sohasem pihennek; bejönnek, elfoglalják a helyüket a négyszögletes katedra előtt s ettől kezdve egy órán át csak gyötrik az embert és kiváncsiskodnak. Ó, vannak kedvenc tantárgyak és kedvenc tanárnők is, ez igaz. De mennyivel okosabb és érdekesebb dolgokról lehetne ezekkel is beszélni, mint amiről ők akarnak. Az élet tele titkokkal. Titokzatosságok, érthetetlenségek, amerre néz az ember s akkor Archimedesi csavart kell tanulni és Ázsia hegy- és vizrajzi térképét; kit érdekel?

Negyed kilenc után ritkán nyilik már a kapu. Egy-egy elkésett növendék érkezik, gondterhelt arccal, bocsánatkérőn, bizonytalan mozdulattal nyul a kilincs felé, mintha ott kezdené már a vezeklést s miközben lassan huzza be maga után az ajtót — most már ugyis mindegy —, azon gondolkozik: mit mondjon? Nehéz szempillái alatt mesebeli tündérképek jelennek meg: a tanárnő nincs is még benn, ő is késik. Vagy kiderül, hogy alapjában véve nem is negyed kilenc van, csak fél nyolc, még vissza is lehet menni, rosszul jár az óra. A világ összes órái rosszul járnak. Vagy, ha talán földrengés lenne... no nem olyan nagy, hogy meghaljon valaki, csak az iskola düljön kicsit össze, ne nagyon, csak ugy, hogy mondjuk . . . legalább két hónapig ne kelljen jönni, de legalább is ma ne. Talán legjobb lenne hazamenni? Mélyen tisztelt tanári kar, leányom hosszas gyomorgörcse miatt nem jelenhetett meg, mely kezelés előreláthatólag hosszabb időt vesz igénybe . . .

Pihen a kapu, megkezdődött a tanitás, a padokban élénk sürgés-forgás, dolgozik a tábla, fogy a kréta, mellyel a leányok ügyetlen kis mutatványokkal kisérik előadásaikat s vidám torzképeket rajzolnak a szünetekben, tanárnőkről, egymásról, vagy a szomszéd osztálybeliekről.

Mély csend a folyosókon s mozgalmas élet az ajtók mögött. Semmitmondó számok jelzik az osztályt, amely az ajtó mögött él. A szürke számok mögött száz és száz éhes fej szivja magába a tudományt. A folyosó nyugalma csak látszólagos, a csend inkább visszafojtottnak hat, mögötte ott lappang az izgalom. Az ajtókon tul, matrózruhás társadalom drukkol, felel, javit, sug és szekundázik. Mérhetetlen fontosságunak látszó mondatok hangzanak el, jelentős mozdulatok történnek, az egyik ajtón tul ragyogó szemmel hallgatja egy leány a dicséretet, a másik ajtó mögött sápadt kis arc hajol le mélyen, egészen a melléig, nincs keresnivalója a földön: biztosan intőt visz haza a félévben. A harmadik emeleten vigan eszik egy lány az óra alatt s mikor rákiáltanak, ijedtében lenyeli az egészet, fuldokolni kezd, felugranak a leányok, a tetes hátát ütik, a szemközti ajtón tul valakinek meghalt a papája, nagy csendben folyik a felelés, mindenki összeszedi magát, csupa jelest és jót irnak be az osztálykönyvbe — gyászol az osztály.

Kilenc óra. A csend öt percre felszabadul. Kitárulnak az ajtók s egyszinü matrózruhában, ezerszinü leány tódul ki a folyosókra, amelyek örömmel állnak a kedves lakók rendelkezésére s szivesen türik az ötpercnyi csendháboritást. Gyors megbeszélések. Az egyik sarokban magol valaki, leányok szaladnak a folyosó végére, a mellékhelyiségekbe, ahol titokzatos dolgokat lehet megtárgyalni; ugyan kérem, a gólya hozza a gyereket? Forró és verejtékes lesz a homlokuk a kimondatlan, eltitkolt szavaktól, kuncogások hallatszanak, valaki bátorságot vesz és kimondja, végigborzongnak a leányok, mi lehet az, hogy lehet az, jaj, már vissza kell menni, mikor olyan jó, két leány benn marad az osztályban, már napok óta veszekszenek s ez a legjobb alkalom, emlékkönyvek kerülnek elő, mindenki ir bele, szép, buzavirágokat is rajzolnak az emlékkönyvekbe, vagy odairják a legszélére, a lap alján, hogy „aki nálam jobban szeret, az irja a nevét az enyém alá". Néha olyanok irják ezt, akik az emlékkönyv tulajdonost nem is ismerik, de az nem baj. A leányok szeretik, ha az emlékkönyvbe minél többen irnak s a legtöbb emlékkönyv első oldalán ott tündököl: száraz ágon ül egy veréb, emlékkönyvbe ez is elég. Örök barátság, örök emlékezés, az öt perc hamar letelik, az osztály folytatja a munkát s a folyosó ujra pihen, egészen tizig.

Tavasszal és ősszel, a kertbe rohannak le a leányok, télen a folyosón zajlanak le a rövid szabadságok. Igy megy ez egészen délig. Közben sorsok intéződnek el. Valakiről kimondják, hogy sohasem lesz belőle semmi, valakinek megveregetik a vállát, hogy nagy jövő áll előtte, az előbbi aztán huszonkét éves korában férjhezmegy egy délamerikai milliomoshoz s találkozik az utóbbival az utcasarkon, amint virágot árul. Valakinek lemondanak az életéről, hiszen csak rá kell nézni, hálni jár belé a lélek s az illető tizennyolc éves korában Lahmannhoz megy fogyókurára, mert nem divat a kövérség, valakit szépségkirálynőnek kiáltanak ki s néhány év mulva csakugyan Hollywoodba szerződik.

A tanári szobákban órák alatt is élet van. Szabadórás tanárnők beszélgetnek, olvasnak, kézimunkáznak, füzeteket javitanak. Néha mosolyogva, fejcsóválva, ellágyulva irnak be egy-egy négyest a rendetlen, haszontalan kis füzetbe. Persze a kisleány majd csak a komor négyest látja, a mosolyt nem.

Tanitás után kiürül az iskola. Már csak néhány szobában vannak emberi lények. Talán a tanárnők öltözködnek, egyesek sietve, mások kényelmesen, lassan. Nem mindegyiket várja otthon család. Megismerni erről is, ki a magános. A magános ráér. Kietlen, egyedülvaló életébe nem siet vissza az iskolából. Neki inkább ez az otthona. Itt meleg van, kedves, lelkes, fiatal teremtések vannak, kollégák, barátok, otthon hideg a szoba és nem vár senki.

Talán reszketve áll a tanári szobában egy kisleány. Behivatták. Rosszat cselekedett, megnézte az osztálykönyvet. Ez bün. Mellette áll az áruló is, mert az is kikap, árulkodni nem szabad. A kisleányok lehajtott fejjel állnak, mi jár ezért vajjon, gondolják rémülten, talán életfogytiglan, csak nem csapják ki őket? Aztán hosszu és mély dorgálás után, miután ünnepélyesen megigérték, hogy nem tesznek többé ilyet, kisomfordálnak. Az ajtónál furcsa kis zavar. Melyik engedje előre a másikat? Az ajtóig együtt mennek még, illedelmesen, mélyen meghajtják magukat, még együtt lépnek ki, de az ajtóban örökre elválnak. Engesztelhetetlen gyülölet. Mindegyikük tudja, hogy ez soha többé nem jöhet helyre köztük s hogy ők, ezentul egymásra többé nem számithatnak.

(Folytatjuk)

Filozófiai könyvek! Értékes müvek!

Pauler Ákos: Aristoteles	2.40
Braun Ottó: Bevezetés a történetfilozófiába	2.—
Joó Tibor: Bevezetés a szellemtörténetbe	3.60
Marcus Aurélis római császár elmélkedései	3.20
Várkonyi Hildebrand: Aquinói Szent Tamás filozófiája	1.50
Neumann Ernő: Az esztétika rendszere	4.20
Poincaré: A tudomány értéke	4.80
Finéczy Ernő: Világnézet és nevelés	2.80
Huzella Tivadar: Az élet tudománya	6.20
Plotinos: A szépről és a jóról	2.80

Kaphatók a MAGYARSÁG könyvosztályában Budapest, Eskü-ut 6. Vidékre 20 fillér portó.

1939

Külön osztályok

*

Eddig a világ minden pedagógusa egyetértett abban, hogy a tanulóknak társadalmi osztályok szempontjából való megkülönböztetése a nevelők részéről igen szerencsétlen eljárás. Az élet úgyis szembeállítja egymással a felnőtteket, a gyermeknek az az érdeke, hogy minél később következzék be az az idő, amikor már neki is éreznie kell a kasztkülönbségeket.

Mint majdnem minden a világon, megváltoztak a nevelés alapelvei is, de nem hiszem, hogy hosszú időre. Az az elv, hogy a gyermekből elsősorban *embert* kell nevelni, sutba került; a liberalizmus után a humanizmus is bűnné vált és az egykor szent eszmék nemzeti Indexre tétele ezzel még korántsem ért véget: a fejlődésnek ezen az útján el kell jutnunk a szabadság megvetéséig; de hogy azután még mi következik, Isten őrizz, hogy arról beszéljek.

A *numerus clausus* a gimnáziumban és a reáliskolában várható volt és végrehajtásának módját tárgyilagosan kell megítélni. Én ezt az ügyet így nézem: az állami és községi gimnáziumokat és reáliskolákat közpénzből tartják fenn; azt, hogy igazságos dolog-e a »nem kívánatos« elemekből hat százalékot venni fel, én mindaddig nem tudom megítélni, amíg nem tudom azt, hogy a szóbanforgó »elemek« a közterheknek hány százalékát viselik? Az, hogy ezt még nem mutatták ki, *súlyos mulasztás.*

Ha a számadatok azt mutatnák, hogy »az új rend« ellenkezik a közteherviselés elvével, a sérelem akkor is csak lelki hatásai miatt lenne figyelemreméltó; mert teljesen fölösleges gimnáziumot vagy reáliskolát végeznie annak, aki nem lehet se katonatiszt, se köztisztviselő, se mérnök, se ügyvéd, se orvos, se ujságíró, se színész, se autófuvarozó, sőt a Felvidéken még iparos vagy szatócs sem lehet.

Budapest három kitünő középiskolájában külön osztályt szerveznek a zsidók számára, amivel a *numerus clausus* alapelvétől eltérnek.

Mi ennek az intézkedésnek a célja? Azt hiszem, enyhíteni akarták vele »az új rend« szigorúságát. Miért? Aligha azért, hogy a »nem kívánatos elemeknek« kedvezzenek vele. Vannak emberek, akik nem azért adnak a koldusnak tíz fillért, hogy a kolduson segítsenek, hanem azért, hogy megnyugtassák a saját lelkiismeretüket: »Lám, én milyen jószívű ember vagyok: adtam a koldusnak tíz fillért, pedig nem voltam köteles adni.«

De bármi a célja a párhuzamos zsidó-osztálynak, a célnál sokkal fontosabb az intézkedés hatása. A cél mindig elméleti, a hatás mindig gyakorlati jelentőségü. Bár a célkitüzésről nagyon sokáig lehetne vitatkozni, az eredményről az a nézetem, hogy az nem lesz rossz, — feltéve, hogy ez az »új rend« nyolc-tíz évig fennmarad, ami egyáltalán nem bizonyos. Emlékezem reá, hogy ezelőtt tizenhét vagy tizennyolc évvel nem az iskolában, hanem egy másik közintézményben szintén elkülönítették a nem kívánatos elemeket a többiektől, de a »Juda-szakasz« néven ismert rendszer nem vált be. A »Juda-szakasz« nem panaszkodott, nem szólt semmit, teljesítette kötelességét, — semmivel sem roszszabbul, mint mások. Egy napon azután felébredt az a gondolat, hogy »ennek nincsen semmi értelme... « És azóta nincs Juda-szakasz.

Társadalmi tekintetben a néger Amerikában sokkal rosszabb helyzetben van, mint a zsidó Európában. A középiskolákban (különösen a leányoknál) csaknem mindenütt a négerek a legjobb tanulók, főként ott, ahol külön padokba ültetik őket és a fehérek nem érintkeznek velük. Minden hatás ellenhatást kelt, aki úgy érzi, hogy el van nyomva, sokkal nagyobb erőt fejt ki érvényesülése érdekében, mint mások.

Bizonyos, hogy a három kitűnő középiskola keresztény és zsidó osztályai között nagy lesz a verseny, — aminek mindenki csak örülhet, de legelsősorban a tanár urak. Szégyelném magam, ha ettől a versenytől a keresztény fiúkat félteném. Sohasem hittem, hogy vannak tehetséges és tehetségtelen fajok. A Teremtő egyenlő képességekkel ajándékozott meg minden fajt, de minden azt bizonyítja, hogy azoknak a népeknek nem fejlődik a szelleme, melyek különös munka és fejtörés nélkül is megélnek. Az élet akadályverseny, melyben annak van jövője, aki megtanulja az akadályokat legyőzni.

Nagyon szerettem volna, ha ezt az iskolai elkülönítési kísérletet olyan városban végezték volna, ahol a keresztény fiúk többsége nem germán és szláv, hanem színmagyar; például Debrecenben, Kisújszálláson, Karcagon vagy Mezőtúron. Egyéni tapasztalataim szerint a magyar fiú szellemi munkabírása, helyes vezetéssel, óriási. A budapesti kísérletből azt tudjuk meg, hogy a keresztény koponya hogyan aránylik a zsidó koponyához? A tiszántúli kísérletből azt tudtuk volna meg, hogy a fajmagyar koponya hogyan aránylik a zsidó koponyához?

A párhuzamos osztályokkal némi baj lesz a vallástan szempontjából. A zsidó osztályba kerül sok fiú, aki »törvényileg« zsidó, de »vallásilag« már keresztény. Beengedik ezeket a keresztény osztály vallástani órájára? Nem hiszem. A három kiszemelt középiskolába a keresztény hitoktatók úgy fognak délutánonként bejárni, mint ahogy eddig a zsidó hitoktatók jártak be, ami létszámemelést tesz szükségessé. Viszont, a délelőtt bejáró zsidó hitoktatónak a tantestületben ugyanolyan lesz a helyzete, mint amilyen volt eddig a katolikus hitoktatóé. Maga az egész kísérlet tehát többféle szempontból is érdekes.

Az autósok Szent Kristóf szobrának felavatása

A Tiszti Kaszinó rendezi az ünnepséget

Még a világháborút megelőző boldog békeévek szenzációja volt egy fiatal magyar szobrászművész, botfai *Hüvös* László világsikere. *Szent Kristóf* szobrával megnyerte Párizsban a nagy aranyérmet. A szobrot a művész később a székesfővárosnak ajándékozta, amely a Stefánia úton, a Műcsarnok mögött állította azt fel.

1932-ben országos mozgalom indult meg a legmodernebb közlekedési eszköz használóinak, a gépkocsizók és repülők védszentjének, Szent Kristóf vértanunak a külföldön széltében elterjedt immár 2000 esztendős kultuszának ápolására. Még abban az évben a hercegprímás a stefániaúti szobornál impozáns autótábort áldott meg, de a szép gondolat azóta szunnyadt.

Az automobilizmus és a honvédség motorizálása azóta nem remélt mértékben haladt előre. De még sok a tennivaló, hogy a külföldet csak meg is közelítsük ezen a téren. A kormányzatra, a társadalomra és az egyesekre egyaránt komoly és szép feladatok várnak. Etekintetben úttörő és elismerésre méltó munkát végez a honvéd tisztikar egyetlen társadalmi szervezete, az Országs Tiszti Kaszinó. Tisztjeink ez előkelő társadalmi egyesülete a hét év előtt elvetett magot virágba szökkentette, amikor elhatározta, hogy művészi formában hódol *Szent Kristóf emlékének.*

A karrarai márványból vésett stefániaúti szobrot azóta az időjárás erősen megviselte. *Szendy* Károly polgármester, hogy megmentse az értékes művészi alkotást, *bronzba öntette meg és nemes gesztussal felajánlotta azt a Tiszti Kaszinónak.* A szobrot az egyesület a katonai gépkocsizó és motorizált alakulatok II., Ezredes ucca 5. szám alatti központi telepén állíttatta fel a Szent János legendájának megfelelő ízléses talapzaton, csobogó vízmedence közepén. A talapzatot a remek gótstílü tábori oltárt és felszerelést, valamint az ünnepség díszítő anyagát, száz darab díszítő címert, stb., az ezredesucai telep katonai készítették. Szabadidejük minden másodpercét ennek szentelve.

A szobrot csütörtökön Péter és Pál napján avatják fel országos nagy ünnepség keretében a főhercegek és hedcegnők, a kormány képviselői és az ország legfőbb méltóságainak jelenlétében. A tábori szentmisét az ünnep jellegéhez mérten Angelo *Rotta* pápai nuncius, a Szentszék apostoli követe mutatja be, a szentbeszédet pedig Pater *Uzdóczy-Zadravecz* István ny. tábori püspök, a kiváló és népszerü hitszónok, a TESz országos elnöke mondja. Az ünnepély fővédnöke vitéz *József* főherceg, védnöke pedig vitéz *Bartha* Károly honvédelmi miniszter.

A legszélesebb rétegekben nagy érdeklődést keltő országos ünnepségen a Tiszti Kaszinó vezetősége szívesen lát minden érdeklődőt, de figyelmezteti a nagyközönséget, hogy a magyar autóstársadalom eme tüntető és hódoló felvonulásán résztvevő gépkocsik nagy számára való tekintettel a Széll Kálmán tér felől odavezető utakat már fél 10 órakor a rendőrhatóság lezárja.

Lehet-e csoportosan nyelvet tanulni?

Nyilatkozik Végh Zoltán lektor, Az Est-lapok hétfőn kezdődő ingyenes spanyol nyelvtanfolyamának vezetője

Hétfőn kezdődik *Az Est-lapok* ingyenes spanyol nyelvtanfolyama. Közönségünk válaszképpen erre a páratlan előzékenységre, amellyel lapjaink az előfizetők és olvasók rendelkezésére állanak — *hatalmas érdeklődéssel felel. Ma van a beiratkozás utolsó napja.* Az előfizetők a díjnyugta felmutatása mellett, az olvasók pedig egy heti sorozatos kivágott lapfejjel iratkozhatnak be teljesen díjmentesen a tanfolyamra, amellyel kapcsolatban a hallgatóknak a későbbiek folyamán sincsenek költségei. A beiratkozás színhelye: Erzsébet körút 18—20. szám alatt lévő kiadóhivatali üzlethelyiségünk. A jelentkezőket a késő délutáni és esti órákban tartott előadások közül azokba a turnusokba osztják be, amelyek számukra legjobban megfelelnek.

A tanfolyam hétfői kezdetétől már csak rövid idő választ el. Felkerestük a budapesti egyetemen *Végh* Zoltán egyetemi lektort, a tanfolyam vezetőjét, hogy felvilágositást kérjünk a tanfolyamra vonatkozóan.

Mindenekelőtt felvetettük azt a problémát, hogy igen elterjedt vélemény szerint *csoportosan nem lehet nyelvet tanulni* és így nincs értelme ilyen nyelvtanfolyamot látogatni.

— Ezt a felfogást ismerem — felelte Végh Zoltán — és megvallom, hogy *bizonyos esetekben magam sem tartom alaptalannak.* Kétségtelen, hogy *nagyobb létszámú osztályokban a régi módszerek mellett szinte lehetetlen a tanár és a tanítvány helyzete.* A rendelkezésre álló nem egészen 50, esetleg 60 perc alatt 50—60 emberrel egyénileg foglalkozni nem lehet. De tulajdonképpen nem is 50—60 perc áll rendelkezésre, arra, hogy a tanítványokkal foglalkozni lehessen, hanem sokkal kevesebb: ki kell javítani a házi feladatot, új leckét kell adni, nyelvtant kell tanítani, a tanítványok kérdezni is szeretnek, — sok másra is eltelik még az időből és aligha marad több 30 percnél. Kis matematikával kiszámítható, hogy *ilyen rendszer mellett 10 hónapos tanévet véve alapul, évente átlagban alig 1 óra jut egy-egy tanítványra.* Igaz, hogy a tanítvány abból is tanul, amit másoktól kérdeznek, de tapasztalatból állíthatom, hogy nem sokat. A tanítvány a tanítási idő legnagyobb részén át tétlenségre van kényszerítve, nem mozdulhat, nem beszélhet, hiszen ezzel zavarná a többieket.

— *A tanítási rendszerben van a hiba.* A tanítvány *beszélni* akar az idegen nyelven, a tanárnak pedig *beszédre* kell megtanítania a tanulót. Félretéve tehát minden tradíciót, páthoszt és rosszul értelmezett »tanári tekintélyt«, elkezdtem az osztályaimat *beszéltetni — kórusban.* Az első időben persze szokatlan volt a dolog, de csakhamar hozzászoktattam tanítványaimat a fegyelemhez és amikor egy-két lecke után látták a bámulatos eredményt, amelyet azzal értünk el, hogy *60 percből az osztály minden tagja 40—45 percig beszélhet,* akkor már ment minden magától.

— Merem állítani, hogy elgondolásom és tanítási rendszerem teljesen helyes nyomokon halad, hiszen a beszédkészség nem csupán az emlékezetnek, hanem a beszédtechnikának és a begyakorlottságnak is függvénye. Az a hallgató, aki a tanfolyamon nem nyitja ki a száját, otthon sem tanul hangosan, *kiejtése* pedig rendszerint csapnivalóan rossz.

— Hosszú prakszisom alatt még egy dolgot megfigyeltem: *a tanulók nagy része fél a tanártól,* »drukkol«, sokszor dadog, még akkor is, ha erre semmi oka nincs. *Megszünik azonban az egyes ember félénksége akkor, ha 30—40 ember szólal meg egyszerre.* Természetesen ez az elgondolás csak az alap, ezenkívül sok ötlet, kedélyesség, tréfa és más minden szükséges a jó tanításhoz, de mindenekelőtt — *szorgalmas tanítványok!*

Akikben bizonyára nem lesz hiány...

7-napos kirándulás a Felvidékre és a Kárpátaljára

Részvételi díj: P 145.—

Utazási irodánk 7 napos autocar utazás keretében megismerteti utasainkkal egész Kárpátalját, annak minden szépségét és természeti kincseit. Igyekeztünk az utazást kényelmessé és egyben felejthetetlenné tenni. Hétnapos autocar utazásainknak ezt a címet is adhatnánk: »Ismerd meg a visszatért Kárpátalját«. Autocarutazásainkat a nyár folyamán négy alkalommal rendezzük meg, következő dátumokkal:

1. Július 16—22. 2. Július 30—augusztus 5. 3. Augusztus 13—19. 4. Szeptember 3—9.

Az útirány kiemelkedő pontjai a következők:

Losonc—Rimaszombat—Pelsőc—Domica **Aggteleki cseppkőbarlang** — Krasznahorka — Kassa — Radvány — Ungvár — Munkács — Kisberezna — Ung völgye — Szolyva — Polena — Huszt — Aknaszlatina — Bocskó — Rahó — Hoverla — Mezőpatak — Dumeni csúcs — Beregszász — Debrecen — Hortobágy stb.

Jelentkezés:

Az Est Utazási és Menetjegyirodájában
VII. Erzsébet körút 18—20.

GLOBOL leghatásosabb molyvédelem
KAPHATÓ MINDENÜTT
Főraktár: MOLNÁR és MOSER Petőfi Sándor-utca 11.

Magyarország önállósága és küldetése a Dunamedencében

„A megoszlott jobboldali ellenzék röpiratainak és vezércikkeinek tömegéből még nem emelkedik ki meggyőző és határozott program vagy kiemelkedő vágású vezér" — írja a Frankfurter Zeitung

Berlin, június 27.

A Frankfurter Zeitung »Magyarország küldetése« című cikkében foglalkozik *Horthy* Miklós kormányzónak a parlament megnyitásakor tartott beszédével. A cikk hangsúlyozza, hogy *a beszédnek kiáltvány jelentősége van.* A kormányzó politikai nyilatkozataiban takarékos, de ezek mindig a bölcs konzervativizmus bélyegét viselik és ezért Magyarország alapvető magatartása szempontjából különösen jellemzőek. *Az alkotmányszerű biztosítékok minden radikalizmus ellen igen nagyok.* Éppen ezért jelentőségteljes a kormányzó beszéde, mert teljesen haladó szellem hatotta át és csúcspontja volt az az intelem, hogy az új életformák után sóvárgó idők szellemét meg kell érteni. *Ha az alkotmányos törvényhozók többsége a magyar charta szerkezetében rejlő hajlékonysággal élni tud, semmi ok sincs arra, hogy forradalmi fejleménytől tartsunk.*

A cikk foglalkozik ezután azzal a két törvényjavaslattal, amely a legközelebbi időben az új Ház elé kerül. Ez alkalommal *a jobboldali ellenzéknek is alkalma nyílik, hogy tanuságot tegyen alkotóképességeiről.* Annak, aki nincs a kormány táborában, bizonyára joga van azt állítani, hogy mindent jobban fog csinálni. Azonban *a több irányban megoszlott jobboldali ellenzék röpiratainak és vezércikkeinek tömegéből még nem emelkedik ki valamely meggyőző és határozott program, vagy kiemelkedő vágású vezér.* A kormányzó által első helyen említett, a szlávok — kárpátrutének — lakta Erdőskárpátok önkormányzatáról szóló törvény felvilágosítást nyujt majd arról, hogy mit ért a mai Magyarország a szentistváni eszme alatt, amely a magyar politikai nemzet soknyelvűségének kérdését a középkorban mintaszerűen oldotta meg. A kárpátaljai önkormányzatról szóló törvény próbaköve lesz az idegen népiségek kérdésben tanusítandó magatartásnak. Ettől függ az, amit a politikai frazeologiában így jelölnek meg: *Magyarország küldetése a Dunamedencében.* A második nagy kérdés a földreform. Világos, hogy a végleges megoldás nem mehet végbe anélkül, hogy érezhetően bele ne nyuljanak az ország vagyon-elosztásába. A mezőgazdasági minőségi termelés emelése, a mezőgazdaság fokozása és a termelési alapelvek átalakítása, amiket a kormányzó követelt enyhíthetik a fájdalmakat, de nem tehetik fölöslegessé a műtétet...

A kormányzó beszédének azt a részét fogadták a legnagyobb tetszéssel, ahol *egy önmagától értetődő dologról szólt, a magyar önállóság fenntartásáról.* Az önállóságért folytatott harcban Magyarország alkotmányos életének folytonossága nagy erősség volt, amely az idegen uralmak ellen évszázadokon keresztül folytatott harcokban alkalmas fegyverré vált. Valóban Magyarország ereje ezeréves történelmének folyamán, főleg az elnyomatás hosszú időszakaiban, mint ellenálló erő szívós, gyakran kétségbeesett ellenzéki pozíciójában bevált, így legutóbb a Trianon elleni küzdelmében. A mai nagyobb Magyarországnak most be kell bizonyítania, hogy jogfolytonosságának erejét alkotó, építő feladatok megoldására tudja fordítani. A történelmi multból vont párhuzamok mutatják, hogy ehhez *békére és helyesen megválasztott barátságokra van szükség.* A kormányzó gondolt mindkét feltételre, amikor más kapcsolatok mellett mindenekelőtt az Olaszországhoz és Németországhoz való hűségről, valamint a Jugoszláviával való bizalmi viszony javításáról tett említést. *Az újkori történelemben Magyarország mint teljesen szuverén állam elsőízben van abban a helyzetben, hogy saját felelősségére döntsön sorsa felől.* Ezek azok a történelmi feladatok, amelyeket az új magyar parlamentnek meg kell oldania.

Meghalt Ciano olasz külügyminiszter apja

Az olasz király és Mussolini részvéte

Róma, június 27.

Gróf Constanzo *Ciano di Cortellazo*, a fasiszta korporációk házának elnöke, gróf *Ciano* külügyminiszter apja, a toscanai Moriano városban 63 éves korában elhúnyt.

Gróf Constanzo Ciano hétfőn Livornoban volt és este 22 óra 40 perckor gépkocsin Ponte Morianoba utazott. Utközben hirtelen rosszul lett. 23 óra 40 perckor érkezett villájába és itt megérkezése után néhány perccel meghalt. Gróf *Cianot* Livornoból villájáig felesége, Karolina grófnő kísérte, aki a hírt távbeszélőn tudatta fiával, Galeazzo *Ciano* külügyminiszterrel. A halálhírt azonnal közölték *Mussolini* miniszterelnökkel is.

Gróf Ciano külügyminiszter atyja halálhírének vétele után azonnal Ponte Morianóba utazott. A fasiszta párt főtitkára is gépkocsin Ponte Morianóba ment és magával vitte a fasiszta párt igazgatótanácsának díszjelvényeit. Alfieri népnevelésügyi miniszter kedden a kora reggeli órákban szintén Ponte Morianóba utazott.

Livorno, június 27.

III. Vittorio Emanuele király és császár megérkezett a ponte morianói Ciano-villába, ahol akkor már ott tartózkodott gróf Ciano külügyminiszter. A király és császár mély részvétét fejezte ki a gyászoló családnak.

Mussolini miniszterelnök és felesége ugyancsak megérkezett a villába és tisztelgett régi barátja kihült teteme előtt.

Olaszország minden vidékéről egymásután érkeznek az előkelőségek és ujságírók Ponte Morianóba és fejezik ki utolsó tiszteletüket az olasz nemzet nagy halottjának.

A pápa részvéte

Róma, június 27.

XII. Pius pápa táviratilag fejezte ki részvétét gróf Ciano külügyminiszternek apja halála alkalmából.

A magyar kormány részvéte

Galántai Nagy László követségi tanácsos, a kvirináli magyar követség ügyvivője az olasz külügyminisztériumban kitett íven feliratkozott, utána pedig felkereste *Anfuso* követet, gróf *Ciano* külügyminiszter kabinetfőnökét, akinek élőszóval kifejezte a *magyar kormány és a római magyar követség mély részvétét.* Nagy ügyvivő az olasz kamara alelnökéhez egyidejüleg táviratot intézett, a magyar kormány és a követség részvétét tolmácsolva.

Gróf Constanzo Cianonak, a kamara elhúnyt elnökének hamvait ma délután Livornóba, szülővárosába vitték, ahol a fasció székházában ravatalozták fel.

A magyar követségről *Galántai Nagy* László ügyvivő a magyar kormány megbízásából részt vesz gróf Ciano livornói temetésén és a ravatalra a magyar királyi kormánynak és a magyar képviselőház elnökének, a római magyar követségnek és báró Villani Frigyes kvirináli magyar követnek koszorúit elhelyezi.

SERÉDI HERCEGPRÍMÁS:

Ha a világ megérti a pápa atyai szeretetét, békeakciója valóra válik

A hercegprímás vezetésével 1500 zarándok indult Rómába

(Saját tudósítónktól.) *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprímás főpásztori vezetésével és az Actio Catholica rendezésében kedden délután indult Rómába a magyar katolikusok *első hivatalos zarándoklata*, hogy hódoljon *XII. Pius* pápa előtt. A zarándoklaton több mint 1500-an vesznek részt, akiket két különvonat visz az örök városba. Az első különvonat délután négy óra 25 perckor hagyta el a zászlókkal gazdagon díszített déli pályaudvart, ahol a zarándokok gyülekezése alatt a Frontharcos Zenekar játszott. A 18 kocsiból álló szerelvény a Himnusz hangjai mellett indult el a pályaudvarról. Ez a vonat szerdán este 6 óra 55 perckor érkezik Rómába, a San Lorenzo pályaudvarra.

A második különvonat, amely 13 kocsiból állott, 6 óra 5 perckor indult. Ezen utazott *Serédi* hercegprímás, a zarándoklat lelki vezetője, továbbá *Dudás* Miklós hajdudorogi görög szertartású katolikus megyéspüspök, dr. *Hász* István tábori püspök, *Kriston* Endre segédpüspök, egri nagyprépost, dr. *Stolpa* József államtitkár a kultuszminisztérium, dr. *Bódy* László alpolgármester a székesfőváros képviseletében, valamint az Actio Catholica elnöksége és igen sok egyházi és világi előkelőség.

A hercegprímást a pályaudvarra érkezésekor *Bogyós* Ottó MÁV üzletigazgató és *Gaal* Károly főintéző, állomásfőnök, valamint az Actio Catholica elnöksége fogadta s a búcsúztatásnál megjelent Angelo *Rotta* pápai nuncius és a kultuszminiszter képviseletében dr. *Madarász* István prelátus-kanonok, miniszteri osztályfőnök. A zenekar a pápai himnuszt játszotta, majd az Angolkisasszonyok intézetének növendékei élén egy kislány köszöntötte a bíboros-hercegprímást, akinek virágcsokrot nyujtott át. Arra kérte az egyházfejedelmet, vigye el minden magyar katolikus szeretetét és imádságát a Szentatyának. *Serédi* hercegprímás a következő szavakkal válaszolt az üdvözlésre:

— Nagy örömmel viszem ezeket az érzelmeket és imádságokat Őszentségének színe elé és vigasztalásul azoknak, akik nem tudnak velünk jönni az első magyar nemzeti zarándoklatra, csak annyit mondok, ami a valóságban úgy van, hogy Őszentsége tulajdonképpen mindenütt ott van. Ott nemcsak joghatóságával, amely az egész világra kiterjed, hanem mindenütt ott van, az ő atyai szeretetével. És ép ezért mi, akik olyan szerencsések vagyunk, hogy a zarándoklaton résztvehetünk, csak annyiban különbözünk az itthonmaradottaktól, hogy színről színre látjuk őt. De akik itthon maradnak, azok is érzik az ő atyai szeretetét. *Azt kívánom, hogy ezt a szeretetet értse meg mindenki itthon és az egész világon és akkor Őszentségének az az akciója, amely a békére vonatkozik, s amely az igazság és szeretet alapjaira támaszkodik, valóra válik.* Adja Isten, hogy az egész emberiség javára valóra is váljon.

Az egybegyült zarándokok nagy tapssal fogadták a hercegprímás beszédét, amely után a zenekar a Himnuszt játszotta el. Majd felhangzott a Rákóczi-induló és a zarándokvonat ennek hangjai mellett hagyta el a pályaudvart. A vonat szerdán este nyolc órakor érkezik a Termini-pályaudvarra, ahol ünnepélyesen fogadják.

Spanyolország nem akarja bekebelezni Portugáliát!

Burgos, június 27.

Politikai körökben *nagy felháborodást keltett az a külföldön terjesztett hír, amely szerint falangista körökben az a szándék tapasztalható, hogy megtámadják Portugáliát és bekebelezik Spanyolországba.* Nem is kell — mondják ezekben a körökben — az úszításnak ezt a fajtáját megcáfolni, mert Spanyolország és Portugália viszonyának szívélyessége fölötte áll minden támadásnak. Spanyolország sohasem fogja elfelejteni azt, hogy hálával tartozik Portugáliának, amely a válság órájában önzetlenül támogatta Franco felkelését. *(MTI.)*

Most jelent meg!

Dr. Bródy Károly
francia orvos

Koplaló és nyerskoszt gyógymódja

Ára 2.— pengő

Kapható AZ EST könyvkereskedésében, Budapest, Erzsébet-körút 18—20

Összel megkezdik a fővárosi kislakások építését

Nagyszabású építkezésekről tárgyaltak a főváros bizottságai

(Saját tudósítónktól.) Kedden a főváros különböző bizottságai üléseztek s az előkészületben lévő nagyszabású középítkezéseket tárgyalták. A kislakásépítkezések tervpályázati bizottságának ülésén megállapították a fővárosi kislakások kiírási feltételeit. A kislakások tervezésére nem írnak ki nyilvános pályázatot, hanem építészt szólítanak fel tervek készítésére. A tervezési irányelveket az ügyosztály készítette el. Minthogy Szendy polgármester szorgalmazza, hogy a nyári szünet ne legyen akadálya az építkezések gyors megkezdésének, intézkedett, minden előkészítő munkát már most végezzenek el, mert összel feltétlenül meg kell indítani a kislakásépítkezéseket.

Az új városház tervezési bírálóbizottsága is ülést tartott. A főváros nyilvános tervpályázatot kíván kiírni november 2-i határidővel. A mérnöki kamara és a mérnöki testületek kiküldöttei azt kérték, hogy a díjakat emeljék fel és a pályázat határidejét is december 1-ben állapítsák meg. A díjemelésre megvan a főváros vezetőségében a hajlandóság, döntés azonban sem ebben a kérdésben, sem a pályázati határidő kérdésében nem történt. Az ülés folytatását szombatra halasztották.

A magasépítési bizottság is ülést tartott. A X., Sibrik Miklós úti elemi iskola földmunkálatait 63 000 pengő költséggel vállalatba adták. Megtekintették a bizottság tagjai a kerepesiúti új ravatalozó pályadíjnyertes tervét, majd az új központi városháza tervpályázatának kiírásával foglalkoztak. Az egyik bizottsági tag azt javasolta, hogy nemzetközi tervpályázatot hirdessenek, a bizottság többsége azonban ezt ellenezte és a polgármester előterjesztését fogadta el.

Kilencmilliárd dollár!

Washington, június 24.

A június 30-án záruló számadási év kimutatása szerint az Egyesült Államok összkiadása 9005 millió dollárt tett ki. Ez az összeg felülmúlja az 1936. évi rekordkiadásokat is, amelyek akkor 8879 millió dollárt tettek ki.

Lezuhant egy román iskolagép — egy halott

Bukarest, június 24.

Tekuci katonai repülőterén egy iskolarepülőgép lezuhant. *A gépet vezető altiszt meghalt*, oktatója pedig súlyosan megsebesült.

— Budapestre érkeztek a Nemzetközi Hálókocsi Társaság vezetői. Szombaton délben menetrendszerű repülőgéppel Budapestre érkeztek báró *Snoy* Robert, a Nemzetközi Hálókocsi Társaság elnöke és *Margot Noblemeire* René, a Társaság vezérigazgatója. A vendégeket a budaőrsi repülőtéren a Nemzetközi Hálókocsi Társaság budapesti vezetősége fogadta élükön báró *Thierrivel*. Az előkelő külföldi urak több napig tartózkodnak Budapesten.

— Az Országos Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat június 15-én tartotta rendes évi közgyűlését dr. *Gerevich* Tibor egyetemi tanár elnöklésével. A társulat közgyűlése főtitkárrá dr. *Oroszlán* Zoltán egyet. magántanárt, múzeumi igazgató-őrt, titkárrá dr. *Pálinkás* Lászlót választotta meg. Az elnök indítványára a közgyűlés egyhangú határozattal megválasztotta tiszteleti tagokul: dr. *Jalsoviczky* Károly kultuszminisztériumi államtitkárt, műtörténészt, dr. *Szendy* Károly polgármestert és dr. *Némethy* Károly tanácsnokot, mind a hármat a hazai régészet és művészettörténet ügyeinek hathatós előmozdításával szerzett nagy érdemeikért. Ezenkívül a külföldi tudományos élet számos kitűnő reprezentánsát választotta meg a társulat külföldi tiszteleti tagjainak sorába.

— Péter-Pálkor avatják fel Szent Kristóf szobrát. Külföldön a kocsitulajdonosok évről-évre áhítatos ünnepséggel áldoznak védőszentjüknek, *Szent Kristófnak* és kegyeletes aktus keretében áldatják meg autóikat. Az *Országos Tiszti Kaszinó* június 29-ikén, Péter-Pál napján, délelőtt 10 órakor, országos ünnepség keretében, *József* főherceg fővédnökségével és *Bartha* Károly honvédelmi miniszter védnökségével avatja fel *a főváros ajándékát, botfai Hüvös László művészi alkotását: Szent Kristóf impozáns bronzszobrát*. A szobrot a katonai gépkocsizó csapatok Ezredes utca 5. szám alatt lévő központi telepén állították fel. Az ünnepi tábori szentmisét Angelo *Rotta* pápai nuncius mutatja be, a szentbeszédet *Uzdóczy-Zadraweez* István ny. tábori püspök mondja. *Szendy* Károly polgármester adja át a szobrot, majd a hazai autós és motoros testületek, egyesületek és klubok *megkoszorúzzák a világháborúban hősihalált halt autósoknak a közelben lévő emlékművét*. A Tiszti Kaszinó kéri a magyar autósokat, hogy az ünnepségen gépkocsijukkal *minél nagyobb számban vegyenek részt*.

— Bacher Vilmos emlékünnepség. Az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat június 27-én (kedden) délután ½6 órakor a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet (VIII., Rökk Szilárd utca 26. II.) dísztermében ezévi közgyűlése keretében Bacher Vilmos halálának 25. évfordulója alkalmából emlékünnepséget rendez, amelyen Wertheimer Adolf az IMIT elnöke és dr. Guttmann Mihály a Rabbiképző rektora méltatják Bacher Vilmos érdemeit.

— »Mit ér a szabadság?« olyan időszerű sorskérdés ez, amely ma az egész világ közérdeklődésének homlokterében áll s méltán foglalkoztat minden magyar embert is, hiszen nem hiába ismerik szerte az egész világon a magyart a szabadság nemzetének. Erről a nagyon is időszerű sorskérdésről tart a legnagyobb érdeklődésre számítható vitát hétfőn délután a rádió nagyközönsége előtt *Bocsárdy* Béla és *Homoky* Pál. A vitaelőadás hétfőn délután a már megszokott és mindenki által várt időpontban, 6.50-kor fog elhangzani a mikrofon előtt. Ehhez a vitához is hozzászólhat bárki s a harminc sornál nem hosszabb és egy héten belül beküldött hozzászólások közül a három legjobbat most is nagyértékű jutalmakkal tünteti ki a magyar Rádió. A hozzászólásokra rávezetendő: »Rádióvita«. A Magyar Rádió címe: VIII., Sándor u. 7.

— Betörés. Szombat délután a kispesti rendőrkapitányságon *Sári* József háztulajdonos feljelentést tett ismeretlen betörők ellen. A betörők, mialatt Sáriék bevásárolni voltak, felfeszítették az uccai ablakot, behatoltak a lakásba és a szekrényből 600 pengő készpénzt és sok ruhaneműt vittek el.

— Az V. kerületi szigetuccai nőipariskolában a beiratások július 1-én és 3-án lesznek reggel 8-tól 12-ig.

Kokszfogyasztók figyelmébe!

Budapest Székesfőváros Gázművei értesíti a t. kokszfogyasztó közönséget, hogy a hazai kokszterme lés a teljes belföldi szükséglet zavartalan ellátását biztosítja és így a **háztartási-, ipari-, központi fűtőberendezések** részére kellő mennyiségű koksz áll rendelkezésre.

Budapest Székesfőváros Gázművei minden megrendelt mennyiség szállítását vállalja — Budapesten 20 q-án aluli tételeket telefonrendelésre is — és mindennemű tüzeléstechnikai kérdésben díjtalan tanácsosal és utbaigazítással kokszvásárlóinak rendelkezésére áll. (Budapest, VIII., Tisza Kálmán-tér 20. Melléktermék Osztály.)

Nagyszabású magyar-francia ünnepségek kezdődtek Lilleben

Párizs, június 24.

Szombaton délelőtt kezdődtek meg azok a *nagyszabású magyar-francia ünnepségek*, amelyeket az északfranciaországi magyar katolikus misszió Lille városában a társadalmi haladás kiállításának keretei között rendez. Az ünnepségek védnöki tisztségét gróf *Khuen-Héderváry* Sándor párizsi magyar követ, *Liénart* bíboros, lillei püspök, továbbá Carles, Nord-megyei elöljáró vállalta el.

Gróf Khuen-Héderváry Sándor magyar követ szombaton délelőtt 11 órakor érkezett Lillebe. A követ és kísérete az állomásról egyenesen a megyei elöljáróság palotájába hajtatott, ahol Carles megyei elöljáró és felesége *díszfogadást* rendezett tiszteletükre. A *katonai tiszteletadást* a köztársasági őrség egy különítménye teljesítette. A fogadás után a magyar vendégek megtekintették a kiállítást, majd pedig résztvettek a tiszteletükre rendezett díszebéden.

Gróf *Khuen-Héderváry* Sándor követ pohárköszöntőjében rámutatott azokra az *évszázados baráti kapcsolatokra, amelyek Magyarországot és Franciaországot egymáshoz fűzik*. Utalt továbbá arra, hogy Franciaország területén, főleg Észak-Franciaország bányavidékein sokezer magyar munkás dolgozik és élvezi a francia nemzet vendégszeretetét.

Szombaton délután a lillei szabadtéri színházban a párizsi magyar diákegyesület részvételével *magyar dal- és táncbemutató* volt. Dr. *Molnos* Lipót francianyelvű előadásban ismertette a közönséggel a magyar népművészetet. Az ünnepélyt a francia rádió is közvetítette. Ugyanezt az előadást vasárnap délután Roubaix városában is megismétlik.

Szerdáig lehet jelentkezni díjtalan spanyol nyelvtanfolyamunkra

Szombaton megkezdődött a jelentkezés *Az Est*-lapok díjtalan spanyolnyelvi tanfolyamára, amely a nagysikerű angol tanfolyam után *a második világnyelvbe, a spanyolba* akarja bevezetni a nyelvtanulásra vágyódó közönséget.

A jelentkezésre háromnapi idő áll rendelkezésre, ami lehetővé teszi az olvasóközönségnek, hogy jelentkezését kényelmesen intézhesse.

A tanfolyamon résztvehetnek a három lap közül *bármelyik lapnak az előfizetői és olvasói*, az előfizetőknek a díjnyugtát kell felmutatniok, a példányonként vásárló olvasóknak pedig egyheti sorozatos levágott lapfejcím bemutatásával igazolják olvasói jellegüket. A jelentkezés *Az Est-lapok kiadóhivatalában (VII., Erzsébet körút 18—20.) történik*. Spanyol tanfolyamunk teljesen díjtalan, sem beiratási, sem tandíj nincsen. A tanfolyam *július 3-tól* kezdődően a késő délutáni és esti órákban lesz, a jelentkezők tetszésük szerint kérhetik az időbelileg nekik megfelelő turnusba való beosztásukat.

Spanyol nyelvtanfolyamunk tanárául sikerült megnyernünk dr. *Végh* Zoltánt, a spanyol nyelv egyetemi lektorát, aki a budapesti Kereskedelmi Akadémián a spanyol kereskedelmi levelezés meghívott tanára és rendkívül nagy gyakorlattal rendelkező nyelvtanár. Az oktatásra kerülő spanyol leckesorozatnak is ő a szerzője, a sorozatban dr. *Végh* Zoltánnénak, *Az Est*-lapok nagysikerű angol tanfolyamai vezetőjének *modern, reális pedagógiai, pszichológiai és tanítástechnikai* alapokon felépült angol könyvét épített fel az újságolvasó követelményeinek megfelelően *spanyolul*.

— A tábla súlyosbította a szegedi kommunisták büntetését. Mint emlékezetes, a szegedi törvényszék napokon keresztül tárgyalta azt a monstre kommunista bűnpert, amelynek fővádlottja *Szemenyei* Gy. László és *Weiszhaus* Aladár volt. *Szemenyei* — aki hírlapírónak mondta magát — legutóbbi két és félévi fegyházbüntetésének kitöltése után kommunista lapot akart alapítani és *Bokányi* Dezső volt népbiztostól kért pénzt. Moszkvába intézett levelét azonban *elfogták*. *Weiszhaus* a beszervezett előfizetők között végzett agitációs munkát. Rajtuk kívül 38 ember ellen indított eljárást az ügyészség. A szegedi törvényszék *Szemenyeit és Weiszhaust 3 évi és hathónapi fogházra*, a többieket pedig hosszabbrövidebb ideig tartó fogházbüntetésre ítélte. Az ítéletet a szegedi tábla legnagyobbrészt helybenhagyta. A bejelentett semmisségi panaszok folytán került az ügy a kúria elé, amelynek *Krassay* tanácsa szombaton tartott tárgyalásán *Szemenyei* és *Weiszhaus* büntetését *négyévi és hathónapi fegyházra súlyosbította*, néhány vádlott büntetését pedig *enyhítette*, a többi semmisségi panaszt azonban elutasította.

Mindenki megtanulhat

takarékosan, jól és gyorsan **főzni,** ha beszerzi dr. Kollmanné lemhényi Dávid Andrea most megjelent „Gyakorlati főzés tankönyve 100 ebéd keretében" című munkáját. Kapható az Egyetemi nyomda könyvesboltjában és a Gázművek bemutató helyiségeiben, Budapest, VI., Vilmos császár-út 3.

Ára: fűzve 7.— pengő

Felrobbant egy svájci reklámléghajó

Egy súlyos sebesült

Zürich, június 24.

Zürich egyik külvárosában *egy kis kormányozható léghajó*, amelyet reklámcélokra használtak, üzemzavar miatt leszállásra készült. A léghajó közben beleütközött a magasfeszültségű vezetékbe és *felrobbant*. Négytagú legénységét a robbanás kidobta a léghajó kosarából, de a szerencsés véletlen folytán csak *a léghajó vezetője sebesült meg súlyosan*.

— Barcza követ teán látta vendégül az angol egyetemeken tanuló magyar diákokat. *Londonból* jelentik: *Barcza* György londoni magyar követ a tanulmányaikat az angol egyetemeken folytató magyar főiskolai hallgatókat *teadélutánon* látta vendégül. A teán megjelent a magyar-angol társaság számos vezető tagja, azonkívül dr. *Hinsley* bíboros, westminsteri érsek, az angol katolikusok főpásztora is.

— A győri püspök állapota javult. Dr. *Breyer* István győri megyéspüspököt tudvalevően az elmult vasárnap operálta meg dr. *Verebély* Tibor professzor. A főpásztor állapotában azóta tartós a javulás, a beteg teljesen láztalan és állapota minden tekintetben kielégítő.

— A Yankee Clipper, a pánamerikai légiforgalmi vállalat »repülőszállodája« a Longislandszigeten levő Port Washingtonból elrepült Southampton felé, ahova vasárnap délutánra várják. A repülőgépen 12 tagú személyzet és 21 állami megfigyelő utazik, közöttük *Early, Roosevelt titkára*, több minisztérium és a törvényhozás mindkét házának több megbízottja. A repülés célja az Anglia és Amerika közötti légiposta-forgalom megnyitása.

— Boxpárbajt vívott két külföldi a Dunaparton. Szombaton hajnalban zajos jelenet játszódott le a Petőfi téren. Két jóhangulatban lévő külföldi összeszólalkozott, majd *szabályos ökölharcot vívott*. A rendőr választotta szét őket, aki, mivel egyikük erősen vérzett, kihívta a mentőket. Közben megállapították személyazonosságukat s kiderült, hogy a két éjszakai ökölvívó *Langden* 30 éves angol pilóta, az egyik Budapesten székelő külföldi légiforgalmi vállalat repülője, a másik *Antheny* amerikai állampolgár, 27 éves szigorló orvos. A mentők Langdent a Carlton szállóban lévő lakására vitték, míg *Anthenyt előállították a főkapitányságra*, ahol elmondta, hogy a borhajó dunai kirándulásán vettek részt, utána több vendéglőben szórakoztak, majd nézeteltérés támadt közöttük, amit *szabályos boxviadallal akartak egymás között elintézni*. Kihallgatása után elengedték a főkapitányságról a szigorló orvoest, de mindkettőjük ellen *megindították az eljárást éjszakai botrányokozás miatt*.

— Kibékült a két »Gödör«. Emlékezetes az a vita, amely két »*Gödör*« nevű vendéglő tulajdonosa között folyt hosszú hónapokon keresztül. A Kispesten levő *Gödör* vendéglő bérlőjének, *Papp* József vendéglősnek fel akarta emelni bérét házigazdája, ezért *Papp a szomszédban nyitott vendéglőt*, amelyet ugyancsak »Gödör«nek nevezett el. Emiatt támadt a vita és mindketten azt állították, hogy a másiknak nincs joga a »Gödör« szó használatához. A pestvidéki törvényszék elsőfokon *elutasította* Papp József keresetét és kimondta, hogy a régi helység új bérlője, *Lajkó* Vince jogosult a név használatára. Most meg *Lajkó* indított keresetet *Papp* ellen, de ítélethozatalra nem került sor, mert a két bérlő kiegyezett; *Papp* ötszáz pengő perköltséget vállalt magára és megígérte, hogy vendéglőjét a jövőben »Papp József halásztanyája« néven nevezi.

— A MÁV forgalmi hírei. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától kapott értesítés szerint a kaposvár—barcsi vonalon Kaposmérő és Bárdibükk állomások között, valamint az eger—putnoki vonalon Nekézseny—Sáta és Kiskapud állomások között, hol ezideig a forgalom szünetelt, illetve átszállással bonyolódott le, *az árvíz okozta akadály megszűnt*. Ezeken a vonalakon tehát a vonatok ismét mentrendszerint közlekednek. Átszállással bonyolódik még le a forgalom a bánhida—pápai vonalon Szák-Szend megállóhely s Dad állomás között. A helyreállítási munkálatok folyamatban vannak.

— Vasúti kedvezmény az úrlovasok jubiláris versenyére. Az úrlovasok július 9-i jubiláris versenynapjára a MÁV vasúti kedvezményt ad a vidéki közönség részére. A kedvezmény igénybevételére jogosító igazolványok a versenypályán való belépésre és a versenykülönvonatokra is érvényesek. Az igazolványok a budapesti és vidéki hivatalos menetjegyirodákban kaphatók. Az igazolvány érvényessége 11 napig tart.

— Lefoglalt sajtótermékek. A budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbírája elrendelte az Ernst Pintér bécsi nyomdájában előállított »*Nationalsozializmus in Ungarn*« című füzet, a kassai ügyészség pedig az Eperjesen Gajdos Breza György felelős szerkesztésében megjelenő »*Slovenska Slovoda*« című lap lefoglalását.

— Mezőtúr város képviselőtestülete a *Spett* Ernő nyugdíjazásával megüresedett polgármesteri állásra egyhangúlag *Szathmáry* Imre városi főjegyzőt választotta meg.

Farkas György IV., Váci-utca 12. sz.

modelek (kosztüm, köpeny, ruha)

kiárusítása megkezdődött

— **A VOGE beadványa az államvasúti munkások családi pótlékáért.** A *Magyar Keresztényszocialista Vasutasok Országos Gazdasági Egyesülete* beadványt intézett az államvasúti munkások családi pótlékának ügyében *a miniszterelnökhöz, a pénzügyminiszterhez, a kereskedelmi miniszterhez és a MÁV elnökéhez.* A MÁV-nál alkalmazott ipari munkások gyermekei számára nemrégiben gyermeknevelési pótlékot állapítottak meg, ez a rendelet azonban *kifejezetten az ipari munkásokról és gyermekeikről szól. Így nem részesülnének gyermeknevelési pótlékban az iparilag nem szakképzett munkások, sőt azok a szakmunkások sem, akik pillanatnyilag nem ipari munkakörben dolgoznak.* Hangsúlyozza a beadvány, hogy a vasúti munkásság körében ez *rendkívül nagy elkeseredést keltett* és azt kéri, hogy *a vasút üzemei nyugodt munkamenetének és a munkásság nyugalmának megóvása érdekében adjanak ki olyan értelmű utasítást, hogy a téves magyarázatra, vagy félreértésre alkalmat adó rendelet kiegészüljön és az Államvasutaknál alkalmazott minden munkás egyaránt gyermeknevelési pótlékban részesüljön.*

— **Helyben hagyta a kúria az aranycsempész család büntetését.** *Bandler* Sámuel Thököly úti ékszerész az elmult év tavaszán elhatározta, hogy vagyonát külföldre csempészi. Mindenét pénzzé tette és aranyrudat vásárolt, majd külföldről érkező rokonainak autójára rászereltette azokat a vascsöveket, amelyekbe előzőleg beleöntette egész aranykészletét. Az autó ki is jutott Nizzába. A *Bandler-család* ekkor felbátorodott: *Guldwurm* György nevű rokona ismét ellátogatott Magyarországra, ekkor azzal az ürüggyel, hogy matyóruhát vásárolnak, Bandlerék *többi értéktárgyaikat a matyóruhák közé rejtették* és így csempészték ki az újabb értékeket. Harmadszor is meg akarták ismételni a »tranzakciót«, de most már rajtavesztettek. A törvényszék *Bandler* Sámuelt *háromévi fegyházra* és 3000 pengőre, fiát, *Bandler* Károlyt *húszhónapi börtönre* és 800 pengőre, feleségét, *Bandler* Sámuelnét pedig *hathónapi börtönre* és 1000 pengő pénzbüntetésre ítélte és kimondotta, hogy egyetemlegesen kötelesek *56.850 pengő vagyoni elégtételt fizetni a kincstárnak,* valamint ők vállalják a bűnügyi költségeket is. Semmisségi panasz folytán tárgyalta az ügyet a kúria dr. *Bolla*-tanácsa, amely az ítéletet jogerőre emelte.

— **»Felvidéki tanfolyam« a debreceni Nyári Egyetemen.** A debreceni Tisza István Tudományegyetemen, a kultuszminiszter engedélyével, az úgynevezett *Nyári Egyetem* keretében *»Felvidéki tanfolyamot«* tartanak azoknak a visszacsatolt területen élő közigazgatási tisztviselőknek, tanároknak, tanítóknak, orvosoknak, állatorvosoknak, bíráknak, ügyvédeknek, mérnököknek, stb., akik *a megszállás ideje alatt szerezték meg főiskolai diplomájukat.* Az ingyenes tanfolyamon, amelyet július 17—27. között rendeznek meg, a debreceni egyetem központi épületében, naponta öt előadásban, a következő tárgyköröket adják elő szakemberek: *a magyar föld és népe, a magyar történet, társadalmi politika, a magyar irodalom és a magyar szellemi élet története, a magyar nyelv rendszere, a magyar művészetek története, a magyar honvédelem főbb kérdései, magyar alkotmányos jogpolitika, a magyar közigazgatás főbb problémái, egészségvédelem és szociális politika, a magyar kereskedelem, ipar, bányaügy és közlekedés helyzete, település-történet, népművelés.* Jelentkezni a *Nyári Egyetem* igazgatóságánál (Debrecen, Központi Egyetem) lehet.

— **Házasság.** *Ilobay* Andreát, dr. Ilobay László ny. belügymin. számv. igazgató leányát eljegyezte *Laykauf* Ödön, a Magyar Nemzeti Bank főtelügyelője. (Minden külön értesítés helyett.)

Rácz Edit (Budapest) és Karl *Frei* (Zürich) június 20-án házasságot kötött.

Barcy Magda, vitéz Barcy Gábor felsőházi tag, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke és felesége, *Kovald* Erzsébet leánya június 27-én, kedden este 7 órakor tartja esküvőjét a Rózsák terén lévő erzsébetvárosi plébániatemplomban, *Makay* László m. kir. utászfőhadnaggyal, Makay Géza m. kir. műszaki tanácsos és felesége, Lang Kornélia fiával.

Medveczky Paula és dr. *Pálka* Dénes e hó 25-én déli ½12 órakor tartják esküvőjüket a Mária Terézia téri róm. kat. templomban.

Lányi Éva és *Flaschner* József jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Dr. *Unterberg* Jenő és neje szül. Fischer Alice leányai, *Ibolya* (szig. orv.) és *Gordon Mace* (London), *Ilona* és *Harold Mace* (London) e hó 22-én házasságot kötöttek.

Ferenczi Vera és dr. *Rátonyi* (Reiter) Imre hírlapíró a mai napon házasságot kötnek.

Kovács Márta és *Fazekas Kovács* József jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Balázs Ágnest, *Balázs* József községi állatorvos leányát (Poroszló) eljegyezte dr. *Éliás* Andor téglagyáros (Karcag).

Grosinger Hella (Méhtelek) és *Engel* Emil (Debrecen) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Stern Kató (Pestszenterzsébet) és *Fleiszig* László (Pestszenterzsébet) jegyesek.

Rosenberg Olga (Budapest) és *Reich* Zoltán (Rákospalota) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Langfelder Katót (Pilis) eljegyezte *Berger* Sándor. (Minden külön értesítés helyett.)

Bergl Zsófia (Alberttirsa) és *Földes* László (Dad) 18-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Csillárt Meteor csillárgyár üzleteiben vásároljon. Podmaniczky-utca 27. József-körút 44.

Meleg, de nyugat felől újabb esővel, zivatarral fenyegető idő

A zivataros esőfrontot a szombat reggelig terjedő huszonnégy óra alatt már úgyszólván csak a Tisza vízvidékén okoztak esőt, Bodvaszilason, Szendrőládon, Egerben, Orosházán és Battonyán jégesőt. Ezek közül a szendrőládi jégverés igen súlyos volt, mert egyrészt húsz percig tartott, másrészt pedig a jég olykor a tyúktojás nagyságát is elérte. A vetésben és a gyümölcsösben végzett pusztítás hamarosan fel nem mérhető. Felhőszakadás már nem volt s a legnagyobb mennyiséget Csenger 11, Szolyva 12, Szendrőlád 16 és Bodvaszilas is négyszögméterenként csupán 19 litert jelentettek. Általában az esőmennyiség a legtöbb helyen már a tíz litert sem közelítette meg.

A szombatra virradó éjjel is már enyhe maradt, amennyiben még a talajmentén is a hőmérséklet általában csupán 12—14 fokra süllyedt.

Szombat délelőtt Közép-Európa középső és délkeleti részein, így tehát hazánkban is a magasból alászálló levegő felhőoszlató hatása miatt az időjárás túlnyomóan derült volt és mivel a szél kissé megélénkült, sőt déliesre fordult, a napsütéssel párosulva a hőmérséklet gyors emelkedésnek indult, úgyhogy déltájban a hőmérséklet a legtöbb helyen megközelítette a harminc fokot és este is most már valóban nyáriasmeleg örvendeztette meg a hétvéget ünneplőket.

A meleg és száraz időjárás áldásként jött, mert az élénk, de meleg légáramlás, valamint az erősebben érvényesülhető napsütés miatt a párolgás, tehát szárító hatása is fokozódott. Ez a rendellenesen bő és tartós csapadék után már feltétlenül szükséges is volt. Sajnos, a szombaton déliesre, majd délnyugatira fordult szél és vele járó meleg, egy nyugatról felénk közeledő újabb esőfrontnak az előhírnöke. Ez a front az óceán északibb tájairól jövő hűvösebb óceáni és így páradús levegőnek hatására, szombat reggel már nemcsak a brit szigeteken, hanem egész Franciaországban és Németország déli részein is nagy esőzéseket idézett elő. A front délelőtt mind közelebb jutott hozzánk és estére elérte hazánk nyugati széleit is. Ennélfogva a délelőtti derült égbolt nyugat felől terjeszkedvén, erősen felhősödött.

Abban az esetben, ha a felénk nyomuló hűvösebb, tehát nehezebb levegő vastagsága az Alpesek átlagos gerincmagasságát meghaladja, akkor vasárnapra betörhet hazánk területére és nyugat felől újabb esőket, zivatarokat hozhat. Ezzel az eshetőséggel mindenki számoljon és bárhova rándul is ki, megfelelő készültséggel védekezzék. Estig csak az volt bizonyos, hogyha a meleg az esőfront betörése esetén kissé csökken is, a lehűlés semmi esetre sem lesz kellemetlen. De még az esetben is, ha valóban betör hozzánk, ez csak vasárnap délután és elsősorban az ország nyugati és északi részein okozhat időfordulást, délelőtt, még ha felhős is lesz, meleg marad s így tavaink, folyóink vizeit fürdésre felhasználhatjuk. Szombaton reggel a Balaton vize Keszthelyen, Bogláron 23, Füreden 22 és Kenesén 21, a Duna vize pedig Budapesten 19 fok meleg volt. Ezek a hőmérsékletek a szombati meleg miatt egy-két fokkal még magasabbak lesznek. *Dr. Massány Ernő* m. kir. főmeteorológus.

*

Június 26-án, hétfőn a Nap kél 3 óra 48 perckor, lenyugszik 19 óra 45 perckor; a Hold kél 14 óra 34 perckor, lenyugszik 0 óra 17 perckor. — Június 27-én, kedden a Nap kél 3 óra 49 perckor, lenyugszik 19 óra 45 perckor; a Hold kél 15 óra 40 perckor, lenyugszik 0 óra 50 perckor.

Várható időjárás a következő 24 órára: Mérsékelt déli, majd délnyugati szél. Délelőtt változó felhőzet, meleg idő, a délutáni órákban már lehet nyugaton és északon zivataros eső. A hőmérséklet kissé még emelkedik.

Budapesten szombat este 9 órakor 25 C. fok volt a hőmérséklet.

— **Csalt, hamisított és sugirászkodott — háromévi fegyház.** *Potoczky* József magántisztviselő előkelő összeköttetéseire hivatkozva érintkezésbe lépett olyanokkal, akik Károly csapatkereszt viselésére kértek igazolványt és 20—30 pengőért át is adott ilyen igazolványokat az illetőknek. Kiderült azonban, hogy *az igazolványok hamisak,* ezért megindult ellene az eljárás. Ügyét a büntetőtörvényszék *Krayzell* tanácsa szombaton tárgyalta. *Potoczky* azzal védekezett, hogy ő csak *az eljárás meggyorsítására vállalkozott,* de nem hamisított egyetlen igazolványt sem. A tanukihallgatások és perbeszédek elhangzása után a bíróság *Potoczkyt 3 évi fegyházra ítélte.* Az ítélet *nem* jogerős.

— **Négy hónapra elzárják a Mexikói utat.** A Mexikói utat, az Erzsébet királyné út és Gyarmat ucca között, a gyüjtőcsatorna építésével kapcsolatban június 26-ától körülbelül négyhónapi időtartamra az átmenő kocsiforgalom elől lezárják. A járművek a Gyarmat és Kolumbusz uccán, a Hungária úton és Thököly úton át közlekedhetnek.

— **Esztergom város a Huszi mellett fekvő *Herincse* kárpátaljai községet testvérközségévé fogadta.**

— A Magyar Haditengerészeti Egyesület »Zrinyi« központi csoportja 1939 július 2-án, vasárnap este 8 órakor bajtársi összejövetelt tart saját helyiségében, V., Akadémia ucca 14. szám alatti Éva-féle vendéglőben.

2 órán belül új gépjármű-igazolványképek 3 darab összesen 2 pengő „Párisi foto" Kolb Elek (Párisi Nagy Áruház épületében)

Színházak vasárnapi és egész heti műsora

VIG: Nyári kabaré (8). Hétfő: Nyári kabaré. (Évadzáró előadás.) — **MARKUS PARK:** Vasárnap d. u. és este: Dalol a nyár (5, 8). Egész héten minden este, ünnep és vasárnap d. u.: Dalol a nyár. — **MARGITSZIGETI SZINPAD:** Vasárnap: János vitéz (½9). Hétfő: János vitéz. Kedd: Nincs előadás. Szerda: Főpróba. Csütörtök, péntek, szombat: Tell Vilmos. Vasárnap, hétfő, kedd, szerda: János vitéz. — **ERZSÉBETVÁROSI:** Vasárnap d. u. és este: Zimberi-zombori szépasszony (5, 8). Egész héten minden este, ünnep és vasárnap d. u.: Zimberi-zombori szépasszony. — **FÉNYES CIRKUSZ:** Vasárnap: Megnyitó műsor (4, 8). Egész héten: Megnyitó műsor (4, 8).

RÁDIÓ JUNIUS 25. Budapest I. 8.00: Szózat. Utána: Hanglemezek. **8.45:** Hírek. **9.55:** »Ellenforradalmi megemlékezés.« Közvetítés a Ludovika Akadémiáról. Beszélő Budinszky Sándor. Utána: Hanglemezek. Indulók. **11.15—12.15-ig:** Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból. Prédikál Vargha Sándor rozsnyói lelkész. **12.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **12.30:** Operaházi Zenekar. Vezényel Dohnányi Ernő. Szünetben kb. **13.05:** »A görögkatolikusság szerepe a történelemben és a magyar jövőben.« Dudás Miklós görögkatolikus püspök előadása. **14.00:** Hanglemezek. **15.00:** »Időszerű gazdasági tanácsadó.« A földmívelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. **15.45:** A rádió szalónzenekara. Vezényel Bertha István. **16.30:** »Hogyan készül az oktatófilm?« Vidacs Aladár előadása. Közművelődési előadássorozat. **17.00:** Hírek szlovák és ruszin nyelven. **17.10:** A kassai rádió műsorából: A Magyar Dalosegyesületek Országos Szövetsége kassai országos dalosünnepe. Közvetítés a kassai Szent Korona térről. Beszél Schalkház Lipót. **18.10:** »Magyar mecénások.« Dr. Varju Elemér előadása Jankovich Miklósról. **18.40:** Balázs Kálmán cigányzenekara. **Közben 19.15:** Hírek. **19.50:** »Karolina.« Vígjáték egy felvonásban. Irta Herczeg Ferenc. Rendező Csanády György. Utána kb. **20.30:** Sporthírek. **20.40:** Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Ralter Lajos. **21.40:** Hírek, időjárásjelentés. **22.00:** Tánclemezek. **22.40:** Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. **23.00:** Közvetítés a Szeiffert-kávéházból. Csorba Gyula cigányzenekara muzsikál. Szánthó Gyula énekel. **60.05:** Hírek. — **Budapest II. 10.00—11.10-ig:** Egyházi ének és szentbeszéd a terézvárosi plébániatemplomból. A szentbeszédet mise közben Szivós Donát szentbenedekrendi tanár mondja. Énekel a templom énekkara Kemenes Frigyes vezényletével. **11.15—12.15-ig:** Közvetítés a Ketter-étteremből. Lakatos Flóris cigányzenekara muzsikál. **15.05—15.40-ig:** A rádió szalónzenekara. Vezényel Bertha István. **18.15:** A kassai rádió műsorából: A Magyar Dalosegyesületek Országos Szövetsége kassai országos dalosünnepe. Közvetítés a kassai Szent Korona térről. Beszél Schalkház Lipót. **19.00:** »A kék virág lovagjai.« Thurzó Gábor előadása. **19.20:** »Az elefánt.« Dr. Honti Jenő természettudományi előadása. **20.00:** Hírek, lóversenyeredmények. **20.20:** Schubert: Esz-dur zongoraharmas, 100. mű. Előadja a Debreceni Zongoraharmas. Tagjai Galánffy Lajos (zongora), Buza Gábor (hegedű) és Erdész Mihály (gordonka). **21.00:** Északi népek zenéje (hanglemezek). **21.50:** Időjárásjelentés. — **Telefónhírmondó. 8.00—15.00-ig:** Budapest I. műsora. **15.05—15.40-ig:** Budapest II. műsora. Utána: Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások.** Egész nap: Budapest I. műsora. — **Kassa. 9.00:** Egyházi ének a kassai Szent Erzsébet székesegyházból. A kecskeméti egyházi énekkar vitéz Keresztthy: D-dur miséjét adja elő. Vezényel Póta Aladár. **10.30:** Evangélikus istentisztelet a kassai evangélikus templomból. Közreműködik az Akademisk Korforening oslói vegyeskar Thomas Beck vezényletével. Orgonál Várkoly Dénes. **11.50:** Hírek, műsorismertetés. **12.00:** Felvidéki versek. Vályi-Nagy Géza költeményei. **12.20—17.10-ig:** Budapest I. műsora. **17.10:** Budapest I. műsora. **18.15:** Budapest II. műsora. **19.15—19.50-ig:** Budapest I. műsora. **19.50:** »Varázshegedű.« Offenbach operettje egy felvonásban. Rendező Farkas Pál. Zongorán kísér Fischer Károly. **20.30—00.15-ig:** Budapest I. műsora. — **Rövidhullámon. 19.52 méteren. 15.00—15.00-ig:** Magyar- és angolnyelvű hírszolgálat. A rádió postája. Közben hanglemezek. Szózat. Rákóczi-induló. **32.88 méteren. 1.00—2.00-ig:** Magyar-, angol-, szlovák- és ruszinnyelvű hírszolgálat. A rádió postája. Közben hanglemezek. Szózat. Rákóczi-induló. ■ **JUNIUS 26. Budapest I. 6.45:** Torna, hírek, hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. **10.00:** Hírek. **10.20:** »Péter-Pál napja 1879-ben« (felolvasás). **10.45:** »Mária Terézia koronázása Pozsonyban.« Irta Vértes József (felolvasás). **12.00:** Harangszó, Himnusz, időjárásjelentés. **12.10:** Eugen Stepet balalajkazenekara. **Közben 12.40:** Hírek. **13.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **13.30:** A Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara. Vezényel Figedy Sándor. **14.30:** Hírek. **14.45:** Műsorismertetés. **15.00:** Élelmiszerárak. **16.15:** A rádió diákfélórája: »Gondolkoznak-e az állatok?« Szathmáry Sándor előadása. **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **17.00:** Hírek szlovák és ruszin nyelven. **17.10:** Magyar nóták és csárdások (hanglemezek). **17.50:** »Élet és ábránd.« Dr. Keresztury Dezső előadása Kemény Zsigmondról. **18.20:** Éneklő ifjúság. Énekel a pestszentlőrinci állami polgári leányiskola, vezeti Gesztelyi Anna és a nagykőrösi polgári fiúiskola énekkara, vezeti Gyaraky Jenő. **18.50:** »Mit ér a szabadság!« Bocsárdy Béla és Homoki Pál vitája (hangfelvétel). **19.15:** Hírek. **19.25:** Szalónötös. **20.00:** »Egy perccel a világháború előtt.« Vándor Kálmán csevegése. **20.30:** Operaházi Zenekar. Vezényel Dohnányi Ernő. Közreműködik Zathureczky Ede (hegedű). **21.40:** Hírek, időjárásjelentés. **22.00:** Tánclemezek. **22.40:** Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. **23.00:** Közvetítés a Debrecen-étteremből. Kurina Simi cigányzenekara. **Közben 23.15:** Báró Wimpffen Iván francianyelvű előadása: »Faits et evenements en Hongrie« (Érdekesebb magyarországi események). **00.05:** Hírek. — **Budapest II. 18.50—19.15-ig:** Szalónötös. **19.30:** »Harc a komintern ellen.« Csiszár Béla előadása. **20.00:** Hírek. **22.20:** Hanglemezek. **21.35:** Időjárásjelentés. — **Telefónhírmondó. 6.45—11.20-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig:** Hanglemezek. Utána **15.25-ig:** Budapest I. műsora. **15.25—15.55-ig:** Hanglemezek. Utána: Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások.** Egész nap: Budapest I. műsora. — **Kassa. 10.00—11.00-ig:** Budapest I. műsora. **11.10:** »Nyaraljunk Kassán.« Szmrecsányi Mária csevegése. **11.25:** hanglemezek. **11.35:** Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. **12.00—15.25-ig:** Budapest I. műsora. **15.25—16.40-ig:** A Magyar Dalosegyesületek Országos Szövetsége szabadtéri énekkari hangversenye a krasznahorkai vár előtt. Beszél Schalkház Lipót. **Közben 15.30:** Hírek. **15.40:** Műsorismertetés. **16.45—17.10-ig:** Budapest I műsora. **17.10:** Ruszin gyermekeknek: »A mostoha.« Izmailkova Liza meséje. Utána: Hanglemezek. **17.50:** Hanglemezek. **18.20:** Az ifjúságnak: »Mit tanulhatunk ezeréves történelmünkből?« Kárpátfalvy József előadása. **18.50—00.15-ig:** Budapest I. műsora. — **Rövidhullámon. 32.88 méteren. 1.00—2.00-ig:** Magyar-, angol-, szlovák- és ruszinnyelvű hírszolgálat. **Közben:** Hanglemezek. Magyar Hiszekegy. Rákóczi-induló.

Jégszekrények szab. Markovics hűtőcsövekkel P 20-tól Hűtőkofferrel P 10-től WIESEL A. jégszekrénygyár, Vilmos császár-út 52.

csalódást keltett Anglia ellenséges magatartása Japánnal szemben, amely a világháborúban az angol érdekeket védte a Távol-Keleten az angol-japán szövetség értelmében.

Mától kezdve megszigorítják a tiencini ostromzárat

Tiencin, június 30.

Hivatalosan bejelentették, hogy a tiencini francia-angol engedményes terület ostromzárját július elsején vagy másodikán megszigorítják. Ez azt bizonyítja, hogy a helyi japán hatóságok nem bíznak a küszöbönálló tokiói angol-japán tárgyalások sikerében. A tokiói japán hatóságok továbbra is ragaszkodnak ahhoz a felfogásukhoz, hogy Nagybritanniának gyökeresen meg kell változtatnia északkínai magatartását és »meg kell értenie a tényleges helyzetet«.

Japán jelentés szerint a mongol határon egy hónap alatt 281 orosz repülőgépet lőttek le és 9 japán gépet vesztettek

Tokió, június 30.

(Domei.) Hivatalos jelentés szerint május 20-tól — a külsőmongoliai repülők első betörésének időpontjától — kezdve június 27-ig — Tamsk mongoliai repülőtérnek japán repülők által való bombázásáig — a japán repülők *560 szovjet és mongol repülőgéppel ütköztek meg a levegőben. Ezek közül a japánok 251 gépet lőttek le, a tamski repülőtéren pedig 30 ellenséges repülőgépet semmisítettek meg.* Ugyanezen idő alatt japán részről 9 repülőgépet vesztettek el. A hivatalos jelentés megállapítja, hogy a japán gépek a légi csatákban mindig jóval kisebb számban voltak, mint az ellenség.

A Magyar Távirati Iroda jól tájékozott helyről azt az értesülést kapja, hogy a mandzsukuói és mongol határon lefolyt legutóbbi összeütközések során június 22-én 56, június 23-án 1, június 24-én 15, június 26-án 16 és június 27-én 98, összesen 186 orosz repülőgépet lőttek le.

Henlein:
„A cseheknek lelkileg is le kell tenniök a fegyvert"

Prága, június 30.

Henlein körzetvezető és birodalmi helytartó csütörtökön a cseh-morva védnökség fővárosában *hivatalos látogatást* tett.

Henlein este egy gyűlésen beszédet mondott, amelyben többek között kifejtette, hogy Németország a jelenlegi helyzetet, amennyiben az a cseh-morva védnökségnek a birodalommal kapcsolatos külső rendjét illeti, *véglegesnek és megváltozhatatlannak tekinti.* Tiszteletben tartja a cseh népiséget és mindenkor kész arra, hogy biztosítsa a cseh nép nemzeti jellegét. Németország többé nem engedi meg, hogy Csehországot és Morvaországot, vagy akár a cseh településeket *a német életjogok tervszerű veszélyeztetésére vagy bizonyos imperialista nagyhatalmak hatalompolitikai szándékainak kivitelére felhasználják.* A jövőben arra kell törekedni, hogy megtalálják a két nép baráti együttélésének legjobb és leggyümölcsözőbb formáját. Németországtól távol áll a cinikus önkény és az erőszak alkalmazása a cseh néppel szemben.

Henlein ezután hangoztatta, hogy a csehek tanulhattak a történelemből és le kell vonniok bátran a következtetéseket. *Most lelkileg is le kell tenniök a fegyvert.* A németség kész arra, hogy elfelejtsen minden ellenségeskedést, *a benesi szellemmel azonban véglegesen le kell számolni. (MTI)*

Thaler volt osztrák miniszter halálos szerencsétlensége Braziliában

Rio de Janeiro, június 30.

Thaler András volt osztrák földművelésügyi miniszter, aki a Santa Catharina állambeli *Cruzeiro de Sul* községben a tiroliak településének vezetője volt, *belefulladt az Itapuhy folyóba.*

„Felmerülhet annak szüksége, hogy Szlovákia valamely szomszéd államhoz csatlakozzék"

Genf, június 30.

A *Journal de Genéve* pozsonyi tudósítója részletesen ismerteti a szlovák helyzetet. A szlovák állam gazdasági helyzete — írja — igen rossz: külföldi idegenforgalma majdnem teljesen megszűnt; Németország felé irányuló kivitele, ami rendkívül fontos tételt jelent, klíring által meg van kötve. Ami legjobban hiányzik, az az arany- és devizafedezet, amely a nemzeti pénzt és az importtartozásokat garantálhatja olyan államokkal szemben, amelyek nincsenek a klíringnek alávetve. *Ha Szlovákiának nem sikerül német segítséggel gazdasági nehézségeit enyhíteni, komoly formában felmerülhet annak szüksége, hogy valamely szomszédállamhoz csatlakozzék.* Most olyan kort élünk, — írja a lap — amelyben a félmegoldások nem lehetnek tartósak.

Ok

szép minta között válogathat hatalmas választékunkból

Üvegosztályunk teljesítőképességéről győződjék meg személyesen

Kompót- vagy desszerttál préselt üvegből izléses szép kivitelben, darabja ..... P 1.20, 1.-

CORVIN AJÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

A független kisgazdapárt és a turáni gondolat hívei ünnepelték Klein Antalt

„Nem tudnám elképzelni, hogy bármilyen ország, amely velünk őszinte barátságot kíván, jónéven tudná venni, ha az ő szövetségesét állandóan pocskondiáznák" — válaszolta Klein Antal az üdvözlésre

A független kisgazdapárt — a *Magyar Tudósító* jelentése szerint — péntek este összejövetelt tartott, amelyen *Tildy* Zoltán ügyvezető alelnök üdvözölte *Klein* Antalt.

— Egész közéleti tevékenységedben — mondotta — **mindig *a legmélyebben értelmezett felelősségérzet vezetett.*** Nekünk a te bizonyságtételed mérhetetlenül jól esett. Ha visszanézünk a századok történetébe, a balsorsból és szenvedésből ti vállaltatok annyit, mint a magyarság és amikor vannak itt törekvések ebben az országban (felkiáltások: *Abcug, Mühl!*), amelyek szét akarnak választani bennünket, mi azért jöttünk össze, hogy *bizonyságot tegyünk, mennyire együtt érzünk veled és azokkal, akik veled együtt élnek.* Légy meggyőződve, ha felvirrad egészen felettünk, *egy sors osztályrészeseinek fogunk tekinteni mindenkit, aki velünk jött ezen az úton.*

Klein Antal országgyűlési képviselő hosszabb beszéddel válaszolt *Tildy* Zoltán üdvözlő szavaira.

— Végtelenül jól esett ez az engem váratlanul ért megtisztelő üdvözlés, mondta. *A harcot folytatni kell és folytatni is fogom.* Hogy nem állok egyedül ebben a harcban, mutatja az a *sok levél és távirat és ismeretlenül küldött virágok,* amelyeket az utóbbi napokban kaptam. Amit tettem kötelesség volt, mert láttam, hogy a bonyhádi járásból felkerülnek a parlament épületébe gyujtogatók. Kötelességemnek tartottam, hogy az illetékesek figyelmét felhívjam erre, nehogy az illetők kárt tegyenek abban, ami valamennyiünknek egyformán édes, *szeretett hazánkban.* Nem akartam ezzel érinteni és sérteni az ország külpolitikai érdekeit.

— *Nem tudom elképzelni, hogy bármilyen ország, tehát a nagy Németbirodalom is, amely velünk őszinte, igaz barátságot kíván, jó néven tudná venni, hogyha az ő szövetségesét, barátját állandóan pocskondiázzák, rágalmazzák.* »Vérző sebek«, amiket ők emlegetnek, mindaddig lesznek, amíg ezeknek a »vérző sebeknek« gyógyításáért *külföldről honoráriumot kaphatnak.*

— Elmentem őseim temetőjébe és láttam a sírkereszten azt a feliratot, amely hirdeti, hogy dédapám Würtenbergben született és láttam azt a falut, amely szokásaiban, jellegzetes viseletében változatlanul ugyanaz maradt. És láttam összehasonlítva a magyar falvakkal, hogy a svábok közül az úgynevezett magyar élettérben mennyien tudtak maguknak *sokkal jobb, szebb és jövedelmezőbb pozíciót biztosítani, mint a magyarok.* Őszintén mondom, mi svábok *nem voltunk elnyomottak, talán még több jogunk is volt és ezt a magyarok gavallériájának köszönhetjük.* A magyar politikának, a régi liberális politikának is az volt talán a hibája, hogy nemzetiségi vidékeken túlságos gavallériából elhanyagolta a színtiszta magyar területeket és a svábok éppen ezért *csak köszönettel kell, hogy legyenek magyar testvéreik iránt.*

— A magyar kormányok a kisebbségekkel szemben mindenkor *a legnagyobb lojalitással viselkedtek és talán a jogegyenlőségen túl is juttattak részükre mindenfélét.* Éppen ezért kötelességem nekem saját fajtám érdekében, hogy szót emeljek az alaptalan vádak ellen, mert hálátlanság és igazságtalanság volna ezt szónélkül hagyni azzal a magyar nemzettel szemben, amely megadott nekünk mindent, *többet mint bármely európai nemzet az ő kisebbségeinek.*

Amidőn a párt által rendezett ünneplés véget ért, *a turáni gondolat híveinek és harcosainak nagyobb küldöttsége jelent meg Vákár P. Artúr kormányfőtanácsos vezetésével a független kisgazdapárt helyiségében.* A küldöttség nevében *Vákár* P. Artúr köszöntötte *Klein* Antalt.

Klein Antal hosszabb beszédben válaszolt a turániak üdvözlő szavaira.

— Vádló vagyok és leszek mindig és mindenütt, amíg azokat, akik külföldi honoráriumokért vérző sebekről beszélnek, a magyar közéletből ki nem fogjuk pusztítani. De vállalom a vádlott szerepét is. Odaültettek engem, mint saját fajtámnak árulóját. *Én gyermekkorom óta éreztem ennek a földnek jóságát.* A történelem kereke forgandó. Nem tudom mi lesz holnap, vagy holnapután, de azt tudom, hogy *nekünk itt élnünk, halnunk kell bármiképpen forduljon a történelem kereke.*

Én nem akarok legyőzött lenni, egyenlő akarok lenni győzelemben, dicsőségben, szenvedésben, fájdalomban, örömben és bánatban. Nekem kötelességem, hogy felhívjam fajtám figyelmét, *ne hagyják magukat eltántorítani.* Én ebben az országban négy cikluson keresztül magyarajkúakat képviseltem, mert ők küldöttek be a parlamentbe. Kérdezem, *van-e a világon egyetlen állam, ahol az illető államfenntartó nép nem a saját véréből, hanem anyanyelvre nézve tőle idegen férfiút tisztel meg politikai bizalmával.* Mi a magyarokkal kezet-kézbe téve akarunk élni és dolgozni, mert meg vagyunk győződve, hogy *ezen a nemzeten a pokol kapui sem vesznek erőt.*

Lengyel intézők a volt Csehszlovákia lengyel területen fekvő vagyonának igazgatására

Varsó, június 30.
(Lengyel Távirati Iroda.)

Hivatalosan közlik: Tekintve a volt Cseh-Szlovákia Lengyelország területén lévő tulajdonának eddig még meg nem határozott jogi helyzetét, tekintve továbbá e tulajdon igazgatásának és megőrzésének szükségességét, másrészről tekintettel Lengyelországnak a volt Cseh-Szlovákiával szemben fennálló fontos pénzügyi követeléseire, a lengyel hatóságok a volt cseh-szlovák köztársaság lengyel területen lévő *ingó és ingatlan javainak igazgatására intézőket nevezett ki.*

Három kis angyal

Deanna Durbin Joe Pasternak-film Studio

Felavatták Szent Kristóf bronzszobrát

Az *Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület autós és motoros osztálya* csütörtökön ünnepség keretében avatta fel *József* főherceg, tábornagy fővédnöksége és vitéz *Bartha* Károly táborszernagy, honvédelmi miniszter védnöksége mellett a m. kir. I. honvéd javítóműhely ezredes-

Szent Kristóf szobra az ezredesuccai honvéd javítóműhely-telepen

uccai telepén a gépkocsizók védelmezőjének, Szent Kristóf vértanunak bronzszobrát, *Hüvös* László szobrászművész alkotását.

Az előkelőségeket a telep bejáratánál vitéz *Kiss* János altábornagy, a szakosztály elnöke, *Matolcsy* Elemér alezredes, főtitkár és nagyobbszámú tiszti és legénységi fogadóbizottság várta. A megjelentek között ott voltak *József Ferenc* főherceg, *Auguszta, Anna* és *Magdolna* főhercegasszonyok, Angelo *Rotta* pápai nuncius, a miniszterelnök képviseletében dr. *Barsy* Aladár miniszterelnökségi államtitkár, a honvédelmi miniszter képviseletében *Zách* Emil altábornagy, a kereskedelemügyi miniszter képviseletében vitéz *Szakváry* Emil miniszteri osztályfőnök, *Szendy* Károly polgármester képviseletében báró *Babarczy* István székesfővárosi tanácsnok, *Uzdóczy-Zadravetz* István ny. tábori püspök, *Tahy* László titkos tanácsos, dr. vitéz *Fábry* Dániel tábornok, országos légvédelmi parancsnok, *Perczel* György, a Beszkár vezérigazgatója, dr. *Eliássy* Sándor főkapitány, *Baksa* János vidéki főkapitány, nagybudafai *Vermes* Gyula, a Tourin Club elnöke, dr. *Ruszwurm* Rezső, a mentők igazgató-főorvosa, *Benedek* Mihály tűzoltóalparancsnok a tűzoltóság képviseletében, *Csathó* Béla rendőrtanácsos, a II. kerületi rendőrkapitányság vezetője, a különböző autósegyesületek képviselői és sokan mások.

Megszólalt a telep harangja, a folyamőrség zenekara a Szentatyánk című egyházi éneket játszotta, s Angelo Rotta pápai nuncius megáldotta a Szent Kristóf érmeket és főpapi misét celebrált. A mise végén a pápai nuncius papi segédletével a szoborhoz ment és azt megáldotta. Megáldoztatta a nuncius az oltár tervezőjét és építőjét, majd *Uzdóczy-Zadravetz* István ny. tábori püspök lépett a szószékre és méltatta Szent Kristóf életét és a nap jelentőségét.

— Rohan az ember... — mondotta többek között a püspök — nemcsak gyalogjárással, hanem a tudás, a technika minden járművének felhasználásával. Testvéreim! Igaz, a technika fejlődésében a gépjárművek gyártásával egyidejűleg fejlődött az oltalmat és biztonságot ígérő útépítés is egészen a modern útvonalak bámulatos tökéletességéig. Mégis a mai utas katasztrófái véresek, halálosak és úgy-e, nem is ritkák, sőt mindennapiak. Tudja ezt a gépjármű utasa s érzi, hogy de jó volna egy őrző kéz, mely védené rohanásában s modern útja e halálos veszélyében.

— Testvéreim! Mi ma itt keresztény hittel jöttünk össze gépjárműveinket Isten oltalmazó kezébe ajánlani. Hittel hisszük, hogy Istennek egyszer kimondott ígérete nem változik. Régi ígérete: »Angyalaimnak parancsolok felőled, hogy oltalmazzanak útjaidban« nem rövidül meg sohasem. Istennek egy ilyen angyala, aki utunk oltalmazója Isten nevében, Szent Kristophoros-Kristóf. E bájos legendájú szentet méltán választotta patrónusául minden idők százféle szekerén, járművén utazó ember. Ez történik ma itt is. Isten főpapja, a pápa követe, megáldotta Kristóf szobrát és a Kristóf-plaketteket, amelyek Szent Kristóf pártfogása bizonyságául járműveitekre kerülnek. Ismétlem, — mint már mondottam — ezzel nem babonás csodatalizmánt nyujtunk nektek, hanem Istent kérjük, hogy az ő szent fuvarosa, Kristóf emlékében teljesítse ősi ígéretét és védje, oltalmazza az ezer baj és véres katasztrófák lehetőségei között rohanó gépjárműveinket.

Ezután vitéz *Kiss* János altábornagy mondott beszédet és utalt arra, hogy általános nemzeti és honvédelmi érdek, hogy az összes autósok és motorosok egy eszményi erőforrás köré csoportosuljanak, tekintet nélkül arra, milyen hivatást töltenek be a nemzeti társadalomban, hogy így lelkileg egyesülve, megteremtsék azt a mindnyájunk lelkét összekötő közösséget, amely mindenkit áldozatkész, hazafias, nemzeti munkára késztet. Hangsúlyozta vitéz *Kiss* János altábornagy, hogy a szoborakció nagy megértéssel találkozott a fővárosnál, s ezért köszönetet mondott,

Utazásnál

a változó életmód zavarja az emésztést. Ez émelygést és fejfájást okoz. Tehát ne felejtse, hogy a kedvelt hashajtó, DARMOL

úgy a székesfővárosnak, mint *Szendy* Károly polgármesternek.

A világháborúban hősi halált halt gépkocsizók emlékére emelt emlékmű megkoszorúzása után a Szent Kristóf-plakettel ellátott gépjárművek díszmenetben vonultak el az oltár és a megjelent előkelőségek előtt, s Angelo *Rotta* pápai nuncius a gépjárműveket megáldotta.

A bevándorlók új iparvállalatokat alapítottak Ausztráliában

Átlag minden huszonötödik kérvényező kapott letelepedési engedélyt

London, június 30.

Sir Samuel *Hoare* belügyminiszter bejelentette az alsóházban, hogy az 1939 május 20-án Angliában tartózkodó középeurópai menekültek száma a következő volt: *15.548 férfi, 12.760 nő, 6601 18 évesnél fiatalabb gyermek.*

Foll szenátor, Ausztrália belügyminisztere a canberrai képviselőházban közölte, hogy az elmult 12 hónapban *4365 európai menekültet* bocsátottak be Ausztráliába; legtöbben némi tőkét hoztak magukkal és sok bevándorló *új iparvállalatokat alapított, amelyek ausztráliai alattvalókat foglalkoztatnak. Eddig átlag minden huszonötödik bevándorolni kívánó kapott letelepedési engedélyt Ausztráliában. (MTI.)*

Törökországban internálják a Rim emigránsait

Bukarest, június 30.

(Havas.) Constanzában a vasárnapról hétfőre virradó éjjel több csehszlovákiai zsidó a tengerbe vetette magát, mert nem akarták őket felvenni a *Rim* nevű hajóra. Most Isztanbulból jelentik, hogy a hajó odaérkezésekor 115 olyan utast találtak, akik törvénytelen úton jutottak a fedélzetre. Mikor kérdőre vonták őket, eltépték irataikat, nehogy visszatoloncolják őket származási helyükre. A török hatóságok most kérdést intéztek a román hatóságokhoz, hajlandók-e útlevelet adni a zsidóknak, mert ha nem, leszállítják a hajóról és valószínűleg *Törökországban internálják őket.*

Engedélynélküli bevándorlók Haifa közelében

Jeruzsálem, június 30.

Az Icarus angol torpedóromboló Haifa közelében feltartóztatta a *Marsis* kétárbocos bárkát, amelynek fedélzetén *750 engedélynélküli bevándorló volt.* Ez már a hatodik bevándorlóhajó, amelyet a Haifa előtti parton feltartóztattak. Idáig 3350 engedélynélküli bevándorlót szállítottak Haifába, míg egy másik szállítmányt *a szarafandi katonai táborba irányítottak.*

Haifa, június 30.

Az éjszaka folyamán újabb 740 titkos bevándorló szállt partra Gazatól északra. A zsidókat szállító hajót elfogták és a beszivárgottakkal együtt *Haifába irányították.*

Gyilkol a vihar

Több mint száz halálos áldozata van a Balkánon — Kétszáz házat elsodort az árvíz — Többmillió leva kár Bulgáriában Jégeső pusztított Nyírmadán és Pusztadoboson

Nyiregyháza, június 30.

Nyirmada és *Pusztadobos* községek határa felett hatalmas vihar és jégeső vonult át, amely az aratásra érett gabonában és a gyümölcsösökben súlyos károkat okozott. *A kár több helyen százszázalékos.*

Belgrád, június 30.

Alekanatz környékén hatalmas viharok és felhőszakadások vonultak végig. A lapok jelentései szerint Subotica környékén *az árvíz elsodort 12 földművest.*

Szófia, június 30.

A Balkán északi lejtőin fekvő Sevlievo városát az elmúlt éjjel árvíz öntötte el. A Balkánon átvonuló zivatarok és felhőszakadások következtében a Rossitza folyó vize 12 méterre emelkedett és elsodorta a hidakat. *Az árvíz összesen 50 házat döntött romba.* Az anyagi kár többmillió levára rúg.

Csütörtökön újabb húsz holttestre bukkantak a kiáradt Rosica folyóban. Batohevo falu közelében 15, Gorna Rosica falunál pedig öt ember esett az áradás áldozatául.

Az ország több részéből is vihar és villámcsapás okozta károkról érkeznek jelentések. Nevrokopban *egy háromtagú családot villámcsapás sujtott agyon.*

A Balkán középső részén dúlt vihar halálos áldozatainak száma a legújabb jelentések szerint *száz fölé emelkedett.* Legtöbb volt az áldozat Sevlievóban, ahol a kiáradt *víz kétszáznál több házat elsodort.*

Athén, június 30.

A Tesszália déli részében fekvő Phithiotie tartományban hatalmas viharok dúltak. Az esőzések következtében nagy áradások keletkeztek. *Tíz ember életét vesztette.*

Számum és felhőszakadás Tuniszban

Párizs, június 30.

Tunisz városa felett félóra hosszat tartó homokvihar vonult át. Az óránkénti 160 kilométer sebességgel rohanó *számum-szél* néhány perc leforgása alatt sűrű homokfelhőbe burkolta az egész várost. Az uccai közlekedés teljesen fennakadt s Tuniszra teljes sötétség borult. A homokorkán gyorsan elvonult, utána a Földközi tenger felől viharfelhők tornyosultak föl s csakhamar felhőszakadásszerű eső söpörte végig a vastag homokréteggel elborított uccákat.

Ilniczky és Kaminszky — a felsőház tagjai

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormányzó a miniszterelnöknek a miniszterium nevében tett előterjesztésére az országgyűlés felsőházáról szóló 1926:XXII. tc. 23. paragrafusa alapján *Ilniczky* Sándor görögkatolikus nagyprépostot és dr. *Kaminszky* Józsefet, a kárpátaljai orosz központi nemzeti tanács elnökét *a felsőház tagjává élethossziglan kinevezte.*

Ujabb két tűzeset Londonban

London, június 30.

Csütörtökön Londonban *újabb két tűzeset volt,* mégpedig egy négyemeletes áruházban a város keleti részében és egy halkereskedő házában. A tüzet *sikerült elég hamar eloltani.* A tűzesetek oka ismeretlen, de ismét összefüggésbe hozzák az *ír nacionalisták rombolócselekményeivel.*

Összetörve a sors súlyos csapásától közöljük, hogy a legdrágább féri, apa és nagyapa

DONÁTH JENŐ

kereskedelmi tanácsos

életének 67. évében sok-sok szenvedés után elhúnyt.

Drága halottunkat **e hó 2-án, d. e. 10 órakor** temetjük a **rákoskeresztúri izr. temetőben.**

Donáth Jenőné sz. **Goldberger Irén** özvegye, **Vámos Imréné Donáth Baby** leánya, **Vámos Imre** veje, **Vámos Lilla** unokája, **Donáth Béla** bátyja, **Ulmer Miksáné** sz. **Donáth Sarolta** huga. Gyászolják még rokonai és jóbarátai.

Hüvös László

ivód

Magyarország

1939. jul. 1-

(Szent Kristóf - zobor.)

Hüvös László

koll. kiáll. a Fränkel-
szalonban

cród

Magyarország

1932. nov. 6.

(G.: H. szobrai)

s Közoktatásügyi Minisztériumnak

B u d a p e s t

nisztérium mult évi december hó 28.-án
1942 III. sz. rendeletével a székesfe-
lika történeté~~hez, xfelt~~ és feltárását
nka kiadásá~~hoz~~. engedélyezte. Tiszte-
tem, hogy dr. Dercsényi Dezső, a kötet
kájával elkészült, ~~mely jelenleg~~ már ~~nyomás~~
~~xsxerzőixtiszteletdijaként,xaxtudomány~~os
~~xkánxxxjelenlegxszokásosxxxxxxi~~ A munka
terjedelmü. A tudományos munkáknál
kásos honorárium alapján a szerző tisz-
venként 200 P-be, összesen: 2100 P,-
n meg. A szerző ezen honoráriumból
inisztérium fenti rendeletével 800 pengőt
ként kiutalt, melynek levonásba hozása
csényi Dezsőnek szerzői tiszteletdíj

Hüvös László

szobrász

N. 4070

Erőd

Magyarország.

1925. máj. 16. (T-thi.

Tavaszi tárlat a Mű-

csarnokban.)

Kollekciója

Január

Február

Március

Április

Május

Június

Július

Augusztus

Szeptember

Október

November

December

~~Botfai~~ Hüvös László

Hallgatás, siranlék,
(Páris)

Kerámia.

Repr.

Rát Str. 247, 248.l

634

Archt és
képek

1.

„Magyar Nemzet" Kiadóhivatal

Budapest, VI.

Vilmos császár - út 65

ÉRKEZETT

1941 NOV 13

Jelige: „Megbízható, fiatal!"

MAGYARORSZÁG

Bár igaza volna...

Igen, bár igaza volna a pénzügyminiszter úrnak, mikor azt mondja, hogy a társulati adó reformjával megszüntethetjük a további tőkeellenes demagógiát. De mit tagadjuk: a dolog nem egészen úgy fest, mintha valami túlságosan vitamindús tápanyag élesztené az ebbeli optimizmust. Mert sajnos, a tapasztalat — még úgynevezett világjelenségként is — az, hogy a demagógia nem azért nyugtalanít (ha nyugtalanít), hogy valamit elérjen, de nyugtalanít magáért a nyugtalanításért. A demagógiának nem a reform kell — hiszen menynyi reformot láttunk már, amely után csak úgy hadonászott, csak úgy heccelődött, csak úgy propagandázott a demagógia, mint azelőtt. Mit akar a reform? Azt, hogy valami jobb legyen. Mit akar a demagóg? Legfeljebb azt, hogy — más legyen. Nem jobb, hanem más. A demagógiának egy kormány sem jó és semmiféle komoly ellenzék sem jó. Láttuk a demagógiát, amint egyszerre harcolt a kormány ellen és — például a független kisgazdapárt ellen. A társulati adó reformja? Mindenesetre jó, ha megvalósul. Önmagában is jó, pénzügypolitikailag — s ha még hozzá azt a hatást is várjuk tőle, hogy kiküszöböljön minden demagógiát, akkor duplán jó. De ismételjük, a tapasztalat — mint világjelenség — is az, hogy a demagóg csak ürügyekkel dolgozik, ürügyekkel és jelszavakkal. A demagógiában még a számjegy is — jelszó lesz, az adat is frázis. Hallottuk a demagógiát ép pénzügyi és közgazdasági téren, hallottuk bizony elég sokszor és egész függetlenül is a társulati adó dolgától — láttuk micsoda képtelenségekkel lépett fel, milyen abszurdumokkal hajigálózik, mint — »adatokkal«. Mi bizalommal vagyunk a pénzügyminiszter úr reformja iránt — hogy a társulati adó reformja jó lesz. De sokkal bizalmatlanabbak vagyunk — a demagógiával szemben, semhogy azt higyjük, hogy a társulati adó reformja a tőkeellenes demagógiát is megszünteti. De bár így volna. Bár ne volna igazunk.

JÓ MAG

Háromezer jeles diákot produkált csak Budapesten ez a tanév, amely az újjászervezett középfokú oktatás első esztendeje volt. A szám örvendetesen szép és nagy. Csak Budapesten háromezer jeles diák, a magyartól még ellensége sem tagadhatja meg, hogy tehetséges. Az ellenség nem tagadhatja meg tőle, nekünk meg kötelességünk, hogy fejlesszük. Minden utat megnyitni a tehetség előtt. Mert ha szigor és rendelkezések miatt csak egyetlen tehetség is elhervad vagy indulásában letörik, azután nincs az a rendelet, ami pótolni tudná azt. Tehetséget, éppen úgy, mint az életet, csak Isten adhat. Egyetlen tehetséget sem szabad elkedvetleníteni, mondjuk, és nem ért minket félre, aki azt hiszi, hogy főiskolai fölvételekre gondolunk. Igenis arra gondolunk, hogy ebből a háromezer jelesből, ha majd sorra és osztályonként leérettségizett, egyetlenegy sem hiányozhat a főiskolákról. Övék legyen az elsőbbség. Erre gondolunk és arra is, hogy ahol ennyi a tehetség a középosztály gyerekei közt, hiszen gimnazisták jobbadán azok, ott éppen olyan bőven terem tehetség a falusi nép közt is. Ezért sürgetjük most a háromezer jeles budapesti gimnazista ötletéből a mezőgazdasági szakoktatás fejlesztését. Helyet és alkalmat a falusi gyereknek. Hogy ő is megmutathassa, mit tud ebben az országban, amely főként és elsődlegesen mégis mezőgazdasági ország. A jeles fiúk és a jeles búza országa. Jó magból lett mind a kettő.

Aratás aratók nélkül?

Az aratás megkezdődött, de, sajnos, mint a mindenünnen érkező jelentések mondják, kissé nehezen megy. Az aratáshoz ugyanis nem elég dús a kalász, hanem aratók is kellenek hozzá. Mint kiderült, aratókban most számos vidéken nagy a hiány. Egyes helyeken nem is tudnak hozzáfogni az aratáshoz emiatt. Hol lehetnek az aratók? Mint értesülünk, egy részük Németországban arat e pillanatban. Bölcs meggondolás alapján közvetlenül a magyar aratás megkezdése előtt Németországba »exportáltak« néhány ezer magyar földmunkást. Hogy Németországban csakugyan munkáshiány van-e vagy nincs, azt nem tudjuk, de ez őszintén szólva nem is nagyon érdekel. Csak azt tudjuk, csak az érdekel, hogy a magyar aratás fennakadásokkal, zavarokkal indul. A rendszertelenségnek, a kapkodásnak impozáns teljesítménye ez az eset. Annyi mindennel foglalkoznak mostanában nálunk, annyi felesleges problémára jut figyelem és energia, hogy — úgy látszik — az igazán fontos dolgok hasznos és racionális elintézésére kevés marad. Agrárügyeinkkel kapcsolatban az utóbbi időben frázisok és halvaszületett ötletek elképesztő tömegét halljuk. Mindezeknél többet ért volna egy olyan egyszerű gondolat, hogy a magyar aratás idején a magyar aratók tartózkodjanak lehetőleg itthon.

Elnökből alelnök alelnökből elnök lett ma a Beszkárnál

Ma délelőtt volt a *Beszkár közgyűlése.* Már előzetesen sokat beszéltek arról, hogy *a két jobboldali párt megállapodott egymással és az elnök és alelnök helyét felcserélik.* Elnök volt eddig *Usetty* Béla, alelnök pedig *Verebély* Jenő. Régebbi pártmegállapodás szerint *most az elnökség a keresztény községi pártnak jut, az alelnöki állás pedig a NEP-é.*

A két párt tartotta is a megállapodást és ennek eredményeképpen öten szavaztak úgy, hogy *elnök legyen Verebély Jenő, alelnök pedig Usetty Béla.* Az ellenzéki pártok ezzel szemben azon a véleményen voltak, hogy *Usetty jól bevált, mint a Beszkár elnöke, valamennyien Usettyre szavaztak,* aki így *négy szavazatot kapott. Verebély* Jenő tehát *öt szóval négy ellenében lett a Beszkár elnöke,* míg *Usetty továbbra is megmaradt a Beszkárnál mint alelnök.*

A TISZTVISELŐ SORSA a képviselőház előtt

A *képviselőház* mai ülését tíz órakor nyitotta meg **Sztranyavszky Sándor elnök.**

Somogyváry Gyula előadó beterjesztette a magyar—lengyel konzuli egyezmény becikkelyezéséről, valamint az egyes külállamokkal kötött kereskedelmi szerződésekről szóló jelentéseket.

Azután *a munkaviszony egyes kérdéseinek szabályozásáról* szóló javaslat tárgyalását folytatták.

Csoór Lajos kérte a kormányt, hogy több munka legyen. Nagy tragédia, hogy a javaslatból kimaradtak a mezőgazdasági munkások.

Drobny Lajos szerint: Ezt a törvényjavaslatot feltétlenül követnie kell a *mezőgazdasági munkásság* jogviszonyainak szabályozásáról szóló törvényjavaslatnak. Nálunk józan felfogás mellett *nagyipar ellen* beszélni nem lehet, mert csak a nagyipar tudja az állandóan szaporodó népességet foglalkoztatni.

Malasits Géza olyan intézkedéseket követelt, amelyekkel megakadályozzák a munkások mértéktelen kizsákmányolását.

Szurday Róbert azt fejtegette, hogy a törvényjavaslat *nagy haladást* jelent, bár lényegében azt tartalmazza, amit már *bizonyos iparágakban rendeletileg előírtak.*

Ezután **Lázár Andor igazságügyminiszter** állott fel és a miniszterelnök nevében és megbízásából benyujtotta *a képviselőháznak a kormányzói jogkör kiterjesztéséről és a kormányzó választásról szóló törvényjavaslatot.* Kérte annak kinyomtatását, szétosztását és tárgyalására sürgősség kimondását.

— *Éljen a miniszterelnök! Éljen a kormányzó!* — kiáltották a Ház minden oldalán.

A Ház kimondta a kormányzói jogkör kiterjesztéséről és a kormányzói választásról szóló javaslatra a *sürgősséget.*

Sztranyavszky Sándor elnök bejelentette, hogy a Ház ülését *II. Rákóczi Ferenc emléktáblájának* leleplezése idejére felfüggeszti.

Kornis Gyula elnök félegy órakor nyitotta meg újból az ülést.

Vázsonyi János beszélt. Örömmel üdvözli a *nyolcórás munkanap* bevezetését. Rendeleti úton intézkedni kell a tisztviselői fizetések minimálásáról. Lehetetlenné kell tenni a *rendszeres túlórázást.*

Gergelyffy András előadó beterjesztette két belügyi javaslat bizottsági jelentését. A Ház kimondotta a sürgősséget a rendőri büntetőbírósági eljárás alá tartozó kihágásokról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Czirják Antal beszélt ezután: A *magántisztviselők* és a *munkások* megérdemlik, hogy védelemben részesítsük őket a *nagytőke* ellen, amely mindenféle módon igyekszik kizsákmányolni őket.

A szövetkezetek hivatalos lapja, a *Rosta* ellen beszélt, majd azzal fejezte be felszólalását, **hogy a** *kereskedelmi és iparügyi miniszter számos ilyen javaslatot terjesszen még ősszel a Ház elé.*

Háromnegyedkettő után ért véget az ülés. Legközelebbi ülését szerdán délelőtt 10 órai kezdettel tartja a Ház.

Leleplezték a parlament Rákóczi-emléktábláját

A magyar országgyűlés lerótta háláját *II. Rákóczi Ferenc* előtt, halálának 200 éves fordulója alkalmából *emléktáblát állított az országgyűlés.*

A két Ház tagjai ma 12 órakor átvonultak a kupolacsarnokba, élükön *Sztranyavszky* Sándorral, a képviselőház és gróf *Széchenyi* Bertalannal, a felsőház elnökével. Ünneplő feketében ott állt *Darányi* Kálmán miniszterelnök a kormány tagjaival. Az Operaház énekkara *Rákóczi-dalt* adott elő, majd *Herczeg* Ferenc lépett az emléktábla elé és beszédet mondott.

— 1703-ban már az ország túlnyomó részéből kitakarodott a török, de előbb rommezőt csinált a magyar földből — mondotta. — A török uralom alól felszabadult *magyar birtokokat ideigeneknek adományozták.* Magyar emberek *nem volt becsülete Magyarországon.* A nyolcesztendős kuruc háború után *ismét egységes és öntudatos nemzetbe forrt össze a széthullott magyarság,* amelyet *Rákóczi* vezetett be a *nemzeti szolidaritás* sáncai közé. A kuruc háború folytán *megtanulta Bécs, hogy ez a nép oroszlánkarmokkal vág vissza, ha megrúgják.*

Herczeg Ferenc beszéde után az operaházi énekkar elénekelte a *Himnuszt* és ezzel végetért az ünnep.

Súlyosan elítéltek 4 nyilas izgatót

Három *nyilaskeresztes bűnügyben* tartott ma tárgyalást a Méhes-tanács. Az első ügy vádlottja *Kiss* Zoltán, *Scsáp* Ágoston és *Koncz* Ignác tisztviselő volt. Sajtó útján elkövetett *hitfelekezet elleni izgatás* címén indult ellenük eljárás. Kiss ellen még külön nemzetgyalázás vétsége címén is. A vád szerint Kiss és Scsáp a zsidó hitfelekezet elleni gyűlöletre izgatta a keresztény hitfelekezetet. Ugyanezt tette Koncz is egy rajzzal.

Mindhárman tagadták bűnösségüket. *A törvényszék bűnösnek mondotta ki Kiss Zoltánt és Scsápot hitfelekezet elleni izgatásban s ezért fejenként 1—1 heti fogházbüntetésre ítélte őket. Koncot felmentette.*

A következő ügy vádlottja *Pálosi* István volt, aki hírlapírónak mondotta magát és aki egy röpiratban ugyancsak *a zsidó hitfelekezet ellen izgatott.* A törvényszék *kéthónapi fogházbüntetésre ítélte.*

Harsányi Ferenc magántisztviselőt is egyhónapi fogházbüntetésre ítélték ugyancsak *hitfelekezet elleni izgatásért. Egyik ítélet sem jogerős.*

Akiknek foglalkozása minden erejük megfeszítését követeli, igyanak hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvizet, mert ez szabályozza a bélműködést, előmozdítja a gyomoremésztést, fokozza az anyagcserét, élénkíti a vérkeringést és ezáltal új életerőt teremt.

Színház Szórakozás Művészet

„Zongorát és rádiót vásárolok a kétezer sillingért"

Virovay Róbert Budapestre érkezett és beszél a magyar zene fölényes bécsi győzelméről

Hírül adtuk már, hogy a bécsi nagy hegedűversenyen *az első három díjat Hubay növendékek nyerték. Virovay Róbert lett az első* a nagy nemzetközi versengésben, *Lengyel* Gabriella *második* és az osztrák *Bruckbauer* Franz, aki szintén Hubay növendéke volt, a *harmadik* díjat szerezte meg. *Virovay* Róbert, a nagy verseny ifjú hőse most érkezett haza Bécsből *Zathureczky* Edével, a főiskola tanárával, aki a magyar növendékeket a bécsi útra elkísérte és résztvett a zsüri munkájában.

— A selejtezőben Bach fugáját és Paganinit játszottam, — mondotta nekünk a fiatal hegedűművész. — Nagy volt a konkurrencia, mintegy *hetvenen jelentünk meg a versenyen.* Könnyen bejutottam a középdöntőbe, ahol azután Brahmst és Paganinit hegedültem. Olyan magas pontelőnyt szereztem, hogy a döntőben már nem volt vitás az elsőségem. Zathureczky tanár úr nagyon boldog volt, amikor megtudta, hogy három Hubay-növendék foglalta el a három első helyet, noha *ő mint magyar zsűritag, nem támogathatta szavazatával a magyar művészeket.* Az édesanyám kísért el a versenyre és mindkettőnknek a nagy örömben az volt a fájdalma, hogy *felejthetetlen mesterem, Hubay Jenő nem érhette meg ezt a győzelmet.*

— Ma délelőtt Zathureczky professzor úrral és Lengyel Gabriellával felkerestük a kegyelmes asszonyt, Hubay Jenőnét, hogy köszönetünket fejezzük ki. Sajnálatunkra nem találtuk Budapesten. Holnap megjelenünk nagy mesterünk sírjánál, hogy kegyeletünket lerójuk.

Megkérdeztük az ifjú művészt, hogy mit fog csinálni élete első nagyobb honoráriumával, a 2000 sillinges első díjjal.

— Ó, van annak éppen elég helye, — mondotta mosolyogva. — Zenei dolgokra fordítjuk, *elsősorban zongorát és rádiót vásárolunk belőle.*

Elmondotta még, hogy a Balatonon tartja nyári pihenőjét és *ősszel indul első nagyobb nyugati turnéjára.*

Szobrászművész mint anyakanári

Van Budapesten, a Ligetben egy szobrászműterem, ahol a kész, félig kész, félig sem kész szobrok között, *a műterem villanylámpáin, a csengő- és telefonzsinórokon madarak laknak. Kanárik, stiglicek, csizek.* Egyiknek sincs kalitkája, *mindegyik ott alszik, ahol éppen tetszik neki.*

Az egyik anyakanári a műterem legfelső ablakának tetején tartózkodott a legszivesebben. Annyira szerette ezt a he-

A három kis árva kanári

lyet, hogy *itt költötte ki a tojásait is* három héttel ezelőtt. *Három kis kanárifióka született odafent.*

A kanárianya két napig melengette a kicsinyeket. A harmadik napon néhány percre otthagyta őket, sétálni ment a műterembe. *Rászállott az egyik vizeslavórra.* A vizeslavórban a szobrok locsolására való víz volt. *A kanárianya beleesett a lavórba. Megfulladt. A kétnapos kanárifiókák árván maradtak.*

A kanárifiókákat az anya úgy táplálja, hogy *péppé rágja számukra a kendermagot,* úgy adja át nekik csőrével. Azonkívül testével védi őket a hidegtől. *Mindezeket most mesterségesen kellett pótolni.*

A szobrászművész vállalta a kanárianyahelyettes szerepét. Négyszögletű dobozt vásárolt, abba tette a három darab *háromnapos kanárit.* Papírzacskót húzott a doboz fölé, úgy óvta őket a hidegtől.

Három hét telt el azóta. Izgalmas hetek voltak. Szegény szobrászművész nappal, éjjel egyébbel sem törődött, csak a három kanárifiókával, *nevelt gyermekeivel.* Sajnos, az egyik kis kanári mégis meghalt. A papírzacskó kiszakadt a mult hét egyik éjjelén, éppen azon a helyen, ahol a kis kanári feje volt. *A kis kanári meghült, meghalt.* Most már csak *két árva kanáritestvér lakik a négyszögletes dobozban.* De ezek jól fejlődnek. Néhány nap mulva — legalábbis így látja az anyahelyettes szobrászművész — már *ki is repülnek a dobozból.*

Nehéz szerep az anyakanárihelyettesszerep. A szobrászművésznek naponta többször — mindig frissen — *tojássárgából és kekszből bébikosztot* kell készítenie a kiskanárik részére és *lapos fogpiszkálóval* kell a kis csőrükbe rakni ezt a pépet.

A szobrászművész — Hüvös László — boldogan teljesíti kötelességét az árva kanárifiókákkal. És most, hogy az ideje elérkezett, olyan *izgalommal lesi, mikor repül ki a dobozból a két kis kanári* — mintha az anyjuk volna.

Nyári operettbemutató a ligetben

Nem kell sok a jó nyári operetthez: egy kis hőség, egy kis fagylalt a szünetben, egy kis vanilia-zene és néhány remek színész. *Erdélyi* Mihály »*Sárgapityókés közlegény*«-e valamennyi követelménynek megfelel. A slágerek hihetetlenül rövid idő alatt szaladnak a fültől a szájig: a közönség perceken belül tanulja meg a számokat, mindenki dudol a szünetben és nyáron csak ez fontos. A mese is előnyösen szolgálja ki az összes közábrándokat. A rég bevált receptek szerint a harmadik felvonásban kiderül, hogy van még boldogság a földön stb. Az elragadóan kedves *Fejes* Teri hihetetlen jókedvvel paskolja állandóan derültre a hangulatot. Ezt teszi *Rátkai* Márton is. Minden mozdulata ontja a humort. Pezsdít *Somogyi* Nusi is. Sok tapsot kapott a Somogyi—Rátkai—Sárosi-trió. Bájos *Olty* Magda, érzelmes, finom mosolya, kedves játéka és dekoratív megjelenése számos szép percet szerzett a közönségnek. *Szakáts* Zoltán elegáns főhadnagy, jól hat az uniformisokban. Zamatos a Dajbukát—Bársony-pár, Latabár és Zala Karola is kitűnő. (p)

Rendkívüli színházi kedvezmény

Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink RENDKIVÜL LESZÁLLITOTT ÁRON válthatnak jegyet Az Est kiadóhivatalában VII., Erzsébet körút 18—20 szám. (1-438-88) Reggel 9 órától délután 5-ig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

A kedvezményes áru előadások műsora:

PÉNTEKEN, JÚNIUS 25-ÉN

TERÉZKÖRÚTI: Fritz Grünbaum vendégjátéka (9). — ERZSÉBETVÁROSI: Sárgapitykés közlegény (8). — FŐV. CIRKUSZ: Rivels testv. (4. 8).

SZOMBATON, JÚNIUS 26-ÁN

MAGYAR: Júniusi esték (8). — ERZSÉBETVÁROSI: Sárgapitykés közlegény (8). — ÁLLATKERTI ELŐAD.: Kabaréest (8). — FŐV. CIRKUSZ: Rivels testv. (4).

VASÁRNAP, JÚNIUS 27-ÉN

MAGYAR: Júniusi esték (3½, 8). — ERZSÉBETVÁROSI: Sárgapitykés közlegény (4. 8).

MINDEN JEGYVÁSÁRLÓ INGYEN KAPJA A TELJES SZINLAPU »MAGYAR SZINPAD«-OT

MA

Bemutató előadás este 8 órakor

Sárgapitykés közlegény

Erzsébetvárosi Színház

Jegypénztár telefon: 132-890

Színházak műsora

MAGYAR: Péntek (XII. bérlet), szombat: Júniusi esték (8). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Péntek és szombat: Sárgapitykés közlegény (8). — **MÁRKUS PARK:** Péntek és szombat: Gólyaszanatórium (8). — **TERÉZKÖRÚTI:** Péntek: Fritz Grünbaum és társulatának vendégjátéka (9). — **FŐV. CIRKUSZ:** Péntek és szombat: Rivels-ek (4. 8). — **ÁLLATKERT:** Szombat: Cocktail-est (8).

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnep. M = matiné.

ADMIRÁL (1—537—07. Margit körút 5): **A szerelmes ördög** (Wallace Beery). Amigo (Lawrence Tibbett). H (1/24 1/47 1/10). V Ü 1/2 4 3/7 1/10. — **ALKOTÁS** (1—553—74. Alkotás u. 11): **Zenebona a tengeren** (Gaucho, Chico, Harpo). Garzonlány. H (1/5 6 1/8 9). Sz 1/24 1/7 1/10. V Ü 1/2 1/5 7 3/10. — **ATRIUM** (1—540—24, 1—530—34. Margit körút 55): **Pesti mese** (Turay, Páger, Kabos). Eredeti felvételek a repülőnapról (1/6 1/8 1/10). Sz V Ü 1/24 1/6 1/8 1/10. Jéggel hűtött nézőtér! — **BELVÁROSI** (3—845—63. Irányi u. 21): **Érettségi** (S. Simon). Évforduló (Páger). H (Jobbterem: 1/5 1/8, balterem: 6 1/10). V Ü Jobbterem: 1/24 1/7 1/10, balterem: 5 8. — **BODOGRÁF** (14—95—10. József körút 63): **D. O. X. Nincs kegyelem** (Peter Lorre). A felhők kalózai (Fred Mc. Murray) (1/5 6 1/8 1/10). V Ü 1/2 1/5 7 1/10. — **BUDAI APOLLÓ** (1—515—00. Csalogány u. 46): **Egy asszony, aki tudja mit akar** (Lil Dagover). Egy férfiért sem érdemes (L. Hohenberg). H (1/5-től folyt., utolsó előadás 9-kor. Képszünet: 6 1/8). V Ü 3 6 9. — **CAPITOL** (1—343—37. Baross tér 32): 3-ik hétre prolongálva! **Suzy, Amerika leánya** (Jean Harlow). H (1/24 1/6 1/8 1/10). V Ü 1/2 1/4 1/6 1/8 1/10. — **CASINO** (1—831—02. Eskü tér 6): XIV. hétre prolongálva! **Camille, a végzet asszonya** (Greta Garbo). H (1/6 1/8 1/10). Sz V Ü 1/24 1/6 1/8 1/10. Jéggel hűtött nézőtér! — **CITY** (1—111—40. Vilmos császár út 36): **Hyppolit, a lakáj** és Zivatar Kemenespuszta (Kabos, Csortos, Erdélyi). Eredeti felvételek a repülőnapról (1/6 és 1/9-kor: Zivatar Kemenespuszta, 7 és 10 órakor: Hyppolit, a lakáj, 1/6 és 1/9-kor: Zivatar Kemenespuszta. Jéggel hűtött nézőtér! — **CORSO** (18—28—18. Váci u. 9): **Charlie Chan a turfon** (Warner Oland). A Mount Everest átrepülése (kultúr). H Mindennap: 1/6 1/8 1/10. — **CORVIN** (1—395—84, 1—398—88. József körút és Üllői út sarok): **Az ördög bábuja** (L. Barrymore) és a kisérő műsor. H. (Mindennap: 1/4 1/6 1/8 1/10). Jéggel hűtött nézőtér! — **DAMJANICH** (1—348—03. Damjanich u. 1): **Sztrájkol a szerelmem** (Eddie Cantor). Az első bál (1/5-től folyt.). V Ü 2-től folyt. — **DÉCSI** (1—259—52, 1—213—43. Teréz körút 28): **Megzavart mézeshetek** (Tenorista kerestetik, Lucie Englisch). H. Eredeti felvételek a repülőnapról (6 8 10). Sz V Ü 4 6 8 10. Jéggel hűtött nézőtér! — **ELIT** (1—161—51. Lipót körút 16): **Szegény kis gazdag lány** (Sh. Temple). Kihúzták a sorsjegyemet. H (5 1/8 1/10). V Ü 1/24 1/6 3/8 10. — **FÓRUM** (1—897—07, 1—895—43. Kossuth Lajos u. 18): Második hétre prolongálva! **Dalolj szivem, dalolj!** (Alice Faye) (1/6 1/8 3/10). Sz V Ü 1/4 1/6 1/8 3/10. — **HOLLYWOOD** (1—424—55. Bethlen tér 3): **Nem vagyok eladó** (Jean Harlow). Stan és Pan házasságot tör. H (1/24 1/6 1/8 1/10) Vasár- és ünnepnap: 3 1/6 1/8 1/10. — **JÓZSEFVÁROSI** (1—346—44. Kálvária tér 7): **A negyvenéves asszony** (Lil Dagover). A felhők kalóza (Joan Bennet) (1/5-től folyt., utolsó előadás 9-kor. Egyes filmek kezdete: 1/5 6 1/8 9). V Ü 3 6 9. — **KULTÚR KERTMOZI** (1—861—33. Kinizsi u. 16): **A császár futárja** (C. L. Diehl). Rád bizom a feleségem (Erdélyi Mici, Páger) (Teremben: 5, kertben: 3/8 1/10). V Ü teremben: 3 6, kertben: 3/8 1/10. — **METRO** (1—122—30. Teréz körút 60): Második hétre prolongálva! **Fúrla** (Sylvia Sidney). Két kis angyal (D. Durbin). H (6 8 10). Sz V Ü 4 6 8 10. Nyitott tető! — **MŰJÉGMOZI** (1—182—54. Városliget): Újonnan átalakítva megnyílik 26-án, szombaton este 8-kor. — **NYUGAT** (1—271—62. Teréz körút 41): **A negyvenéves asszony** (Lil Dagover). Én voltam (Bulla Elma, Törzs). H (1/5 1/8 9). V Ü 3 6 9. — **ODEON** (1—302—63. Rottenbiller u. 37/b): **Lányok a tűzvonalban** (D. Powell). A negyvenéves asszony (Lil Dagover) (Folyt. előad. 1/5 6 9). Sz 1/5 1/7 1/10. V Ü 2 1/24 1/7 1/10. — **OLYMPIA** (1—429—47. Erzsébet körút 26): **Egy esős délután** (Fr. Lederer). Hetenként egyszer láthatom (Kabos, Perczel). H (4 1/6 7 1/9 1/10). Sz 4 1/6 7 1/9 10. V Ü 2 3/5 1/8 10. — **OMNIA** (1—301—25. József körút és Kölcsey u. sarok): **Megzavart mézeshetek** (Tenorista kerestetik, Willy Eichberg). Rádiós Robinson. H (1/8 1/10). Sz V Ü 4 6 8 10. — **OTTHON** (14—64—47. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **D. O. X. Nincs kegyelem** (Peter Lorre). A kis ezredes (Shirley Temple) (1/5-től folyt., utolsó előadás 9-kor. Egyes filmek kezdete: 1/5 6 1/8 9). V Ü 3 6 9. — **PALACE** (1—365—23. Erzsébet körút 8): **Elfelejtett ember** (Jean Hersholt). H. (Mindennap: 4 6 8 10. Jéggel hűtött nézőtér! Nyitott tető! — **RADIUS** (1—220—98, 1—232—50. Nagymező u. 22—24): **Charlie Chan a turfon** (Warner Oland) (3/6 3/8 3/10). Sz V Ü 3/4 3/6 3/8 3/10. Jéggel hűtött nézőtér! — **REX** (1—394—16. István út 39): **Az elsodort város** (Gustav Fröhlich). A jelentéktelen asszony (K. Dorsch). H (1/5-től folyt., utolsó előadás 9-kor). V 3 6 9. Ü 1/5-től folyt., utolsó előadás 9-kor. — **ROYAL APOLLÓ** (1—419—02, 1—429—46. Erzsébet körút 45): V-ik hétre prolongálva! **Pesti mese** (Turay, Páger, Kabos). Eredeti felvételek a repülőnapról (3/6 3/8 3/10). Sz V Ü 3/4 3/6 3/8 3/10. Jéggel hűtött nézőtér! — **SAVOY** (1—460—40. Kálvin tér sarok, Üllői út 2): **Felhők kalózai** (Fr. Mc. Murray). Táncol a város (H. Moser) (1/5 1/8 9). V Ü 2 5 8 1/10. V d. e. 10 és 1/12-kor: matiné. — **STUDIÓ** (1—396—69. Akácfa u. 4): **Ne higyj a férfinek** (Clark Gable). H (4 6 8 10). V Ü 2 4 6 8 10. — **TIVOLI** (1—239—49. Nagymező u. 8): **D. O. X. Nincs kegyelem** (Peter Lorre). Egy férfiért sem érdemes (L. v. Hohenberg). H (Folyt. előad. 1/5 6 9). Sz 1/5 3/8 1/10. V Ü 2 1/5 7 1/10. — **TURÁN** (128—401. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **A szerelmes ördög** (Wallace Beery). Levegő kalózai (Fred Mc. Murray). H (1/24 1/47 1/10). V Ü 1/2 4 3/7 1/10. — **URÁNIA** (1—460—46. Rákóczi út 21): **Árulók** (W. Birgel, Lida Barova). Házasságra ítélem (L. Harvey, W. Fritsch) (Egyes filmek kezdete: 6 1/8 9 1/11). V Ü 3 1/5 6 1/8 9 1/11. — **VESTA** (1—326—39. Erzsébet körút 39): **Egy élni vágyó asszony** (Dodsworth). Férfi a tilosban (G. Rogers) (Folyt. előad. 1/5-től, utolsó előadás 9-kor). V Ü 3 6 9.

Hüvös László

szobrász

l.

Lex Magyarás

245. b. l.

Hüvös László

Hobrász

U. 3344.

vöd

Mécs László:

Egy művész útja

az Isten felé.

Pesti Napló. 1933.

febr. 3.

Hüvös László

lásd
" Medvey 116. l

1780-909-11
Fényképező.

440. Lámpa. (fényszórós)

1 darab feketére festett gúla alakú bádog-lámpa, fogóval, piros és sárga üveggel.

Méretei: 17 cm. magas, 15.3 cm. hosszú, 14.3 cm. széles.

Becsértéke.....10.00 K

Vétetett Peitsik Károlytól 1908: II. 1-jén a 230 sz. számla alapján.-- Kifizettetett 1908: III. 16-án a 205 sz. nyugtára.-- Elszámoltatott 1908: V. 2-án 763 szám alatt.

Hlüvös László

Művészet 1910. 257 m
271, 357, 431
– 1911. 315
– 1913. 28

Magyar Művészet
1918. II. 56

Hüvös László

Művészeti lexikon

346 l.

a s kissé jobbra néz. Prémes kalpag-
mögött tollak diszitik. Bajusza s körna-
ete, szeme setétbarna. Atillájának gomb-
a mentéjének fehér prém gallerján s szegé-
ak. Tetirata alól:

formere

de Ipolyker S. C. Rqz M. Cons. et S. Reg:
nae Conservator Anō 1652.

5 cm.

ika 1824.

Hüvös Lajos

l.

Müvesz-Élet

1932. nov. 15.

8-l.

Sopron, Benczés ház

164

Kép 164

Nemzeti Művészet
I. 1. 27.

Hüvös László: Leányszobor. (Foto Schäffer)

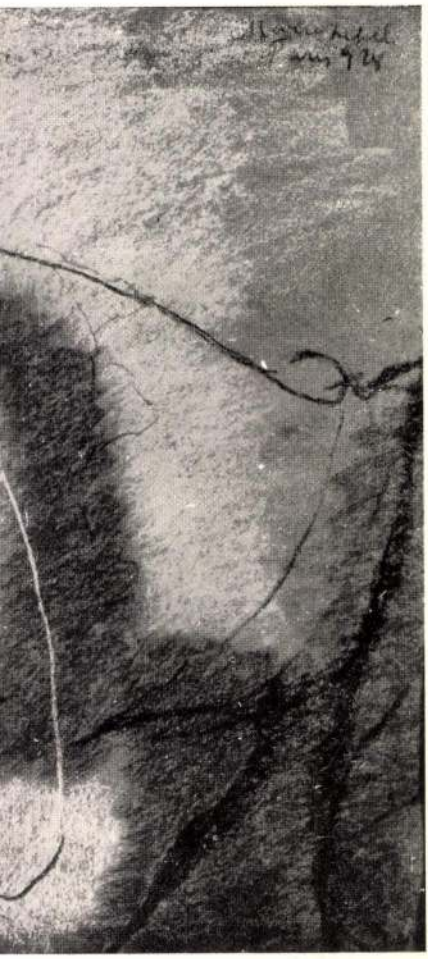

Lehel Mária:
Elgondolkozó
gyermek

főzni való van. Mattioni Eszter kitűnően komponál és kívánatosan fest, jó a koloritja is, de a rajza kifejezéstelen. Pollacsek Lilli jobban rajzol, de roszszabbul komponál, jól fest, de nem kellemesen színez, mintahogy a fiatalok közt igazán kellemesen egyedül Vörös Géza színez.

HŰVÖS LÁSZLÓ, aki semminő társaságnak nem tagja, mert nem törtető, most bemutatja szobrait az Ernszt-Múzeumban a Munkácsy-Céh kiállításával kapcsolatban. Aki hétszer meggondolja, míg egyszer kiállít, annak munkájával szemben a kritikus természetesen szigorúbb. Ezek a szobrok azonban minden szigorúságot lefegyvereznek szelídségükkel. A művész pretenciótól mentes, egyszerű szelíd jelleme szól alakjainak tekintetéből, mozdulataiból. Még ennél is több látszik a fehér gipszfigurákon, miket a szobrász nem becsül annyira, hogy nemes anyagba vigye át, sem be nem fest, hogy úgy hassanak. Egy meztelen, fiatal lányszobor, egy másik fiatal lány gótikus szüzességű feje, óriás korsót cipelő vaskos rabnő diszkrét jeleit mutatják kapott ütéseknek, valami megviseltséget, nem rezignációt, csak megzavart derűt, mely azért mindig kész mindent elölről kezdeni. Ezek a gipszszobrok megérik, hogy egyszer még behatóan foglalkozzam velük.

KRITIKAKRITIKA. Ilyen címen tíz év előtt egy füzetet tettem közzé, melyben néhány kritikus kollégámmal való összeakaszkodásomat meséltem el. Azóta sok víz folyt le a Dunán, a műfajt azonban túljónak találom, túlszükségesnek tartom ahhoz, hogy ne elevenítsem föl. Szükséges és hasznos, nem szólva arról, hogy mulatságos is, hogy a kritikusokat éppúgy bírálják, mint a művészeket. Ezúttal legnagyobbrabecsült ancienemről, Szomory Dezsőről akarok szólni.

Már annak idején az Ecce Criticusban kifejtettem nézetemet, hogy napilap hasábjain veszélyes egy művész munkáját elítélni. Súlyos következménye lehet ennek, amely esetleg a művész megélhetését érinti. Mindenesetre a magam számára azt a konkluziót vontam le, hogy művészről napilapban vagy jót kell írni, vagy semmit. Ilyen ideális kritikus bukkant föl az elmúlt hetekben: Szomory Dezső, nekem amúgyis régi bálványom. Nem szégyelem elmondani, hogy kezdő író koromban nemcsak a nyelvét utánoztam, de lizoformos hajviseletemben, korafáradt arckifejezésemben és görbe háttartásomban is igyekeztem rá hasonlítani, annyira imádtam. Hogy fejezzem ki, micsoda gyönyörűségem nekem az ő bizarr fogalmazását követni, mindig meglepő kifejezéseit, rendhagyó ragjait összehasonlítani, mérlegelni. Borinyenc lötyögteti így a nyelve alatt a pazarízű nedüt, mint én az ő idegenszerű nyugati fölszívódásaival és kétszeresen keleti hagyományaival keresztezett raffinált magyar mondatait. No már most, ahogy a legelső képzőművészeti kritikáját olvastam ennek a tüneményes rendkívüliségnek, mélységes embermegértésnek, ami Szomory Dezsó: — ez az, csaptam a lapra, így kell napi kritikát írni! Nem baj, hogy nem szakszerű, nem is kell, hogy az legyen, hál' Istennek, hogy nem az; fő, hogy vonzó, érdekes és szeretetteli. Történetesen egymásután két olyan kiállításról kellett írnia, melyen csupa fiatal művész állított ki. Milyen valószínűk voltak oktalan becézései, milyen lehetségesek fűért-fáért lelkesedései. Csiklandós, gyönyörű olvasmány, be kár, hogy rövid, szakmányba tudnám olvasni! «Mit fog ez írni a Nemzeti Kiállításról?» kíváncsiskodtak a kellemesen érintett festőcskék. Rajta keresztül még azt is meg lehet szeretni, gondoltam én. Sajnos, ez még a csudaszívnek sem sikerült. Amilyen megátalkodott vagyok, nem tudott rám hatni bálványom legőszintébb rajongása Bosznayért. Elszontyolodott kiábrándulással olvastam a jobb- és baloldalért fáradhatatlan enthuziazmusát. ...«És milyen remek ez a Csók István és milyen kitűnő ez a Kézdi-Kovács, mily óriási a Derkovics és fokozhatatlan a Balló Ede»... Nem, hát ezt mégsem lehet, keseredtem el, mit szólna ő hozzá, ha valaki egyforma lelkesedéssel dicsérné az írókat: ...«S milyen remek ez a Móricz Zsigmond, milyen kitűnő ez a Bokor Malvin, mily óriási a Szomory Dezső, fokozhatatlan a Forró Pál»... Nehéz dolog ez, így se jó, sehogyse jó!

SORSJEGY. Az inséges művészek fölsegélyezésére mindenféle módot megpróbálnak. Legkézenfekvőbbnek látszott a sorsjáték.

Az volt a föltevés, hogy egy pengőt százezren és százezren lesznek hajlandók fizetni sorsjegyért, mellyel szerencsés esetben mesterművet lehet nyerni, de kis szerencsével is rézkarcot vagy akvarelt. Sajnos, az élet a legszebb elgondolásból is karikaturát csinál. A lefolyt öt év alatt, azóta, hogy a Munkácsy céh megindította karitativ működését, a sorsjegy meglehetősen elvesztette értékét úgy a közönség, mint a művészek előtt. Akár azért, mert nem nyert mindenki, akár mert a nyerők nem voltak megelégedve a kapott tárggyal, akár mert az adminisztráció ügyetlen volt, akár egyszerűen, mert a sorsjegydivat kiélte magát: az idén már igen kevés sorsjegyet lehetett elhelyezni. Ügyetlenségét az adminisztráció ízléstelenséggel tetőzte be: rákényszerítette az inséges művészeket a sorsjegyek személyes eladására, ellenkező esetben nem részesítve őket a sorsolás jövedelméből. A művészek eddig is segítettek a sorsjegyek eladása körül. Azonban más dolog egy jótékony akcióban részt venni és más sajátmaga számára pengőket gyüjteni. Nagy nyomoruság hajtotta a művészt, hogy vállalja a sorsjeggyel házalást, melynek jövedelméből adminisztrativ célokra 10%-ot le kellett adnia, mikor még tavaly ő kapott 20%-ot eladott sorsjegyei árából azonkívül, hogy megvették egy képét minden levonás nélkül. Ez a siralmas helyzet ott vált groteszkké, hogy éppen a legszegényebb művészek, Scheiber, Bokros nem vállalták a sorsjegyek elhelyezését. Büszkeséget talán csak a legszegényebb művészeknél lehet már találni? Ördögöt! Egészen más oka van ennek. Ezek a kitűnő művészek annyira lezüllöttek, hogy a napi kenyér megszerzéséért 20, 10, 5, sőt 3 pengőért árusítják egy-egy művüket. Pengős sorsjegyet eladni, amiből nekik nem marad csak 90 fillér, annyit jelent ezeknek, mint konkurrenciát csinálni a képeiknek, szobraiknak. Egyetlen pengős sorsjegy eladásával elvesztenek egy vevőt, akinek esetleg eladhattak volna egy képet háromért, vagy egy szobrot tízért. Ilyen sorsjegyet csak az a művész adhat el, kinek műve még legalább 100 pengő névértékkel bír. Scheiber legföljebb 10 filléres sorsjegyeket árusíthatna. Szabad nevetni!

Szeretném remélni, hogy a műtárgysorsjáték jövőre nem folytatódik, hogy a művészek valamennyien visszsza fogják utasítani a jegyek árusítását (adja Isten, anélkül, hogy valamennyien Scheiber sorsára jussanak)

Felelős kiadó: Lehel Ferenc. — 8203.34. Hungária Hirlapnyomda R. T., Budapest, V., Vilmos császár-út 34. Felelős: Schmidek Géza

eredményképen nem fog elérni. Mert mialatt félkézzel a maradiaknak bókol, másik félkezével régi barátainak kezét szorongatja. Néhány évtizeddel ezelőtt ilyesmivel sikereket lehetett aratni, ma az újítótól teljes önmegtagadást követelnek. Erre azonban a Pátzay gyomra sohasem lesz képes. Hogyan fogja ő ennek ellenére megharcolni a maga harcát, azt én nem tudom. Én csak az ő stílusát tudom leírni és ezt legjobban jellemzem avval, ha szobrait a Despiaux szobraihoz hasonlítom. Ez ellen neki semmi kifogása nem lesz, mert ez a nemrég fölfedezett francia mester Bourdellenek, vagyis Rodinnek az örökét vette át és a modern francia szobrásziskola fejének számít. Csakhogy mikor én Pátzayt a magyar Despiauxnak nevezem, én ezt nem bóknak, de gorombaságnak szánom. Mert én ezt a szobrászt a nagyokhoz viszonyítva egyéniségtelen akadémikusnak tartom, kinek szobrain lélek helyett mindössze némi báj ömlik el, ami nem kevés egy akadémikustól, de nem elég egy művésztől. Ha a szimpatikus Pátzay ehhez hozzáveszi, hogy ő a maga érzése szerint is «ridegebb» a francia ikertestvérénél, fokozottabban kerüli az «élet melegét», akkor pontosan látja a maga tükörképét, vagyis azt, ahogy ő az én szememben tükröződik. Igen, elegáns arányok, ez még csak akadémizmus, tudás, nagy tudás, fölötte nagy tudás, előkelő ízlés is, de nem művészet. A művészet az élet melegével kezdődik és a szenvedély mértékében lesz naggyá. Persze, a szenvedély nem népszerű; de nem lehet valaki egyszerre újító és népszerű. Nem lehet egy arccal két nyeregben ülni. Igazi áhítatban fogant a Bokros Dezső mellszobra, egy különös sárga terrakotta női portré. Megdöbbent titokzatos furcsaságában a Scheiber Hugót ábrázoló ugyancsak terrakotta fej. Nekem a nyugtalanító, visszataszító kifejezés nem perverz örömem, ez a Bokros egyénisége, mely olyan, mint a milyen, én csak megállapítom, hogy amit csinál, az művészet, mert átütő erejű. Annál hihetetlenebb Bokrosnak két másik munkája, mely a lelketlen alakítás iskolapéldája. Nem is értem, hogy lehetett ezeket kiállítani. Az élhetetlen szobrász talán azt képzelte, hogy ezek a tákolmányok, melyek még torzabbak, mint a komoly művei, majd nagyobb tetszést fognak elérni?

Hogy a szobrászoknál maradjak, a fiatalok csoportjában kiállított szobrászművek közül Vilt Tibor munkáit emelem ki. Ezt annál is inkább megtehetem, mert ő körülbelül a legtehetségesebb tagja is ennek a csoportnak. Biztató öröm látni fiatal temperamentumát, merészségét, amit nem engedek szertelenségnek minősíteni. Múlthavi füzetemben bemutattam terrakotta szobrocskáját, melyet én sejtelmes, titokzatos érzéséért Gaiának neveztem el. Ha Tibor nagyban is meg tudná ezt ilyen jól csinálni! Mi lenne akkor! Egyszerre más véleményem lenne a modern szobrászatról. Adja Isten, hogy ez a fiatal művész megvalósíthassa ezt az évek folyamán. Egyelőre nagy női alakja minden tehetségessége mellett iskolához kötött még. Ellenben kitűnő a Gergely festőről mintázott terrakotta-fej. És ha már Gergelyről van szó, aki szintén szerepel ezen a kiállításon, hadd mondjam meg neki, hogy ő nagyon tehetséges ahhoz, hogy ennyire alárendelje magát Berény Róbert irányításának. Tudom, hogy Berény művészete hipnotizáló, más fiatalt is megbűvölt. Mégis hiszem, hogy Gergely, aki a tavalyi nemzeti kiállítás teherautós képét festette, szerencsésen ki fogja magát a megejtő befolyás alól vonni. Nem az kell, hogy a művészek egyénisége gyökeresen eltérjen egymástól, ez nem is lehetséges, hiszen egy kollektivitást képeznek. Igen rossz pesti szokás, túlokos emberek szokása mindenkiben kimutatni az átvett vonásokat. Így vádolják meg Barcsayt czobelutánzással, Mattioni Esztert bernáthutánzással és így tovább (nem is szólva arról, mikor a művészt más utánzásával vádolják, mint akit tényleg utánoz). Valójában mindkét művész egyénisége fölötte erős ahhoz, hogy ilyen vád alapos lehetne. Különösen Barcsaynak fejlődése fokozatos és szerves. Francia iskolából kiindulva a magyar temperamentumnak olyan mértékét tanusítja, mint a fiatalok közt senki. Csak hozzánemértés állíthatja, hogy a Barcsay nagyvonalú, vastag konturos képei francia iskolában megtanult üres manirnál nem egyebek. E vézna festőnek, ki az életben némi tekintélyért busa szakállt növesztett, a képeiben nincs szüksége rá, hogy idegen manirral kendőzze túlságosan szilaj lelkét. Egyébként még az orientációja is inkább olasz, mint francia. Nem olyan olasz orientáció persze, mint a Medveczkyé, mert az övé meg inkább német, mint olasz. A Barcsay olaszsága élő, novecentobeli és nem korarenaszánsz, vagyis méginkább nazarénus szellemű, mint a Medveczkyé, mely mondom a vazelines német pikturára emlékeztet. Könyvből kinézett alakok a Medveczky típusai. Faktúrájára nem helyez súlyt, pedig az ecsetkezelés ritmusa a modern képnek a lelke. Ezt Hincz Gyula tudja és minthogy tudja, érzéki virtuozitással gyakorolja is. Csendéletei a szépfestés remekei. Mégis kár volt ezen a kiállításon csupán csendéletekkel szerepelnie, mikor ez a jeles fiatal művész pazar figurákat rajzol, minők itt az utolsó szoba grafikái közt láthatók, sőt még azoknál is pazarabbakat. Csak Leonardoval lehet összehasonlítani őt alakjainak bájáért. Hincz Gyula az a művész, kinek képeit halála után mint a Renoiréit bájosságukért kapkodni fogják. Meglepő azonban, hogy a koloritja nem opalizál. Ez nem lehet véletlen, mert ez közös tulajdonsága ezen a kiállításon minden fiatalnak, Barcsaynak úgy mint Hincznek, Dési-Hubernek úgy mint Gadányinak, Mattioni Eszternek úgy mint Pollacsek Lillinek, Körmendynek, sőt még a legfranciásabb Vörös Gézának sem nagyon opalizál a koloritja. Vajjon a jövő koloritjának a jellege bontakozik itt ki ezen a bemutatón? Tény az, hogy más tekintetben a fiatalok nem jelentenek az öregekkel szemben egy új nemzedéket, stílusuk nem vadonatúj és amennyiben eltér a megelőző nemzedékétől, inkább visszatér az azt megelőzőéhez. Innen van, hogy a KUT fiataljai forradalmibbnak látszanak az idősebbeknél. Valósággal bizonyos természetes temperamentumfölényt nem számítva, ezt nem lehet megállapítani, hiszen náluk újításról nincs szó. Legföltűnőbben látszik ez a Dési-Huber fölfogásán. Minden látszólagos konstruktívizmusa mellett szembeszökő alakjainak frontális beállítása és a szilhuetteken folyamatosan végigfutó kontur, mely egyformán zárja körül az emberi testet, a táj, vagy az épület tömegét. Mi lesz ennek az újrakezdésnek a vége, azt a jövő fogja megmutatni. Dési-Hubert nem kell félteni, ösztöne biztos magában, kifejezése szuggesztív, szinte félelmes, mit némi szociális célzata nem bágyaszt el. A komoly fiatalok közt Gadányinak van legnagyobb szüksége érésre, ami nem fog elmaradni. Különösen a koloritjára kell ügyelnie, azon még nagyon sok

Hüvös László

Nemzeti Újság Képes melléklete, 1938 aug. 7

A Rózsadombon, a Vérhalom-téren állították fel Hüvös László Anyaszeretet című szobrát

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula úrnak
az Országos műemlék bizottság titkára.

Budapest.
XI. Lágymányosi u. 16.

Hüvös László

A Berlioz-szoborbizottság Hüvös László szobrászművésszel elkészittette a nagy francia zeneszerző, a Rákóczi-induló átdolgozójának szobrát.

Képes Pesti Hírlap 1938. január 21.

Hüvös László

U. 3989.

Fenti Balabanov
bolgár író szobrát
mintázza
Fényszéj után rep-
Pesti Napló Szepes
mell. 1932. jun 5.

HOL·VOLT·HOL
NEM·VOLT;VOLT
EGYSZER·EGY
NAGYON·ÉHES

Hűvös László

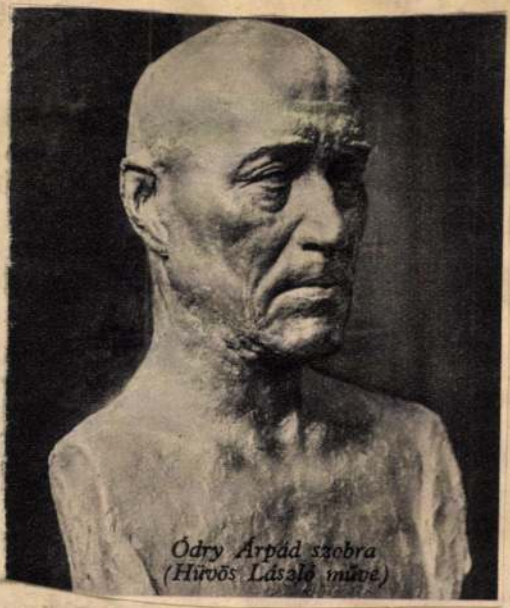

Ódry Árpád szobra
(Hűvös László műve)

Pesti Napló képes mell
1937 ápr. 11.

Hűvös László

Hűvös László:
Petrovits Elek szoborportréja

Pesti Napló képes mell
1936. dec. 25.

Hüvös László

— **Új fejet kap a lefejezett flóriántéri pestisűző védőszent szobra.** Ismeretes az a vandál merénylet, amelynek során egy elmeháborodott cipészsegéd, mintegy két héttel ezelőtt, baltájával erősen megrongálta Óbuda egyik legszebb barokk emlékművét, a flóriántéri oltárszoborcsoportozatot. A barokk emlékmű három szoboralakja, *nérei Szent Fülöp, Szent Flórián és borromei Szent Károly* közül a legutóbbi sérült meg a legsúlyosabban. A szoborcsonkító teljesen leverte az óbudai polgárok kedves védőszentjének, a pestisűző *borromei Szent Károlynak fejét.* Az óbudai polgárok a szoborcsonkítás ügyében kérvényt adtak be a polgármesterhez, akitől a megcsonkított szobrok mielőbbi restaurálását kérték. Erre ígéretet is kaptak. Miután azonban a város intézkedéséig hosszabb idő is eltelhet és a megcsonkított szoborcsoportozat meglehetősen csúnya látványt nyujt a Flórián téren, az óbudaiak fölkeresték *Hüvös* László szobrászművészt, aki megígérte, hogy rövidesen rendbehozza a szoborcsoportozatot. A fejet és a letört részeket először viaszból mintázza meg az eredetiről készült fényképek alapján, aztán kifaragja kőanyagból.

Pesti Napló
1937. okt. 20.

A hir téves. A szobrot időközben a város Domján Arpaddal restauráltatta.

A halacskáim fele megdöglött, féloldalt fordult. Mi történhetett itt?

Tshao: Cselvetés ellenünk. Ennek utána kell járnom. ⟨Menni készül.⟩

Kam-lin ⟨könyörögve⟩: Ne hagyj egyedül! Félek.

Tshao: Mindjárt visszajövök, Kam-lin. Ha hirtelen veszedelem támadna ⟨Egy orchidea-cserepet emel fel⟩, ezt az orchidea-cserepet tedd az ablakodba. Erre a jelre nyomban itt termek.

Kam-lin: Miért büntet engem az ég? Miért nincs gyermekem? . . . Tshao, én azt hiszem, hogy valamelyik korábbi életemben nagy bűnt követtem el és ezért bűnhődöm most. ⟨Nem veszi észre, hogy Tshao időközben eltünt, amikor elmélyedéséből magához tér, egy szegényesen öltözött nő áll előtte.⟩

Yeng-re ⟨szegényesen van öltözve, arcán fátyol, hátán egy egyéves gyermek. Előírt, mély hajlongásokkal közeledik a császárné Kam-lin felé és a trón legalsó lépcsőjénél megáll.⟩: Felséges asszonyom!

Kam-lin ⟨felrezzenve⟩: Mit kíván tőlem asszonyom?

Yeng-re ⟨visszaveti fátyolát⟩: Most már megismersz, Kam-lin?

Kam-lin ⟨örömteljes meglepetéssel⟩: Yeng-re! Te vagy az igazán? ⟨Egymás felé rohannak és egymásra borulnak.⟩

Yeng-re: Nem ismertél meg ebben a szegényes ruhában, ugy-e?

HUVÖS LÁSZLÓ

GAZDAG FIÚ. Jó dolog, vagy nem jó gazdagnak lenni? A feleleten nem sokat gondolkozik a tömeg, sőt a mi materialista korunkban a kivételes egyén sem habozik a válasszal. Pénzzel mindent el lehet érni, ez a mai közfelfogás. Csak egészen kevés bolond vonja kétségbe a vagyon boldogító erejét. Ilyen bolond vagyok például én is. Nem vitatom, sok mindent lehet kapni pénzért, elsősorban embert, ám mindent nem lehet, ezt tagadom. Tehetséget, alkotóképességet, vagy akárcsak fogékonyságot semmi vagyonnal nem lehet vásárolni.

Azért ha bolond is vagyok, mégsem esztelen. Nem állítom, hogy a szegénység az, mi boldogít, vagyhogy a tehetség a szegénység privilégiuma. Tehetséges lehet akár a gazdag is. Viszont azt már megint nem hiszem, hogy az ideális állapot, mikor valaki tehetséges is, meg pénzes is. Ilyen is volt már boldogtalan.

Hagyjuk a boldogságot, mit az Úristen úgysem nekünk, emberfiainak talált ki és beszéljünk csak a tehetségről. Azt figyeljük, hasznos-e a tehetség kifejlődéséhez a gazdagság? Segíti-e a gondtalanság, a jólét, utazás stb. a művész kibontakozását? Ismétlem, a materialista mentalitás kész a felelettel. Vagyishogy tulajdonképpen anyagias észjárás az is, mely az ellenkezőjét állítja, hogy a tehetséget a gond ingerli, a szükség sarkalja, a nyomor kényszeríti alkotásra, mialatt a jólét ellustít, dologkerülővé tesz. Minthogy én nem vagyok materialista, nem hiszem, legalábbis nem tartom fontosnak sem az egyiket, sem a másikat. A pénz kinek használ, kinek árt. A jólét úgyszólván csak a szorgalmat befolyásolja; tehetséget az ember születésével kap, aki kap; azt sem jóléttel kifejleszteni, sem nyomorúsággal erőszakolni nem lehet. A tehetség természete szerint magától fejlődik. Sokféle tehetség és sokféle természetű tehetség van, gyors és lassú, nehezen és könnyen befolyásolható. Ahogy én látom, pontosan ezer körülmény vesz részt a tehetség kialakulásában, mik közt a gazdagság vagy szegénység az utolsó.

Így mégcsak azt sem lehet megállapítani, hogy gazdag vagy szegény ember hajlik-e inkább újításra vagy konzerválásra, ami a művészeti haladás szempontjából döntő jelentőségű; nem lehet megállapítani, a tehetős vagy nincstelen embert tartja-e jobban vissza maradi környezete.

Mindenesetre azoknak, kik kételkednek abban, hogy az anyagi helyzet alig befolyásolja a művész pályáját, fölsorolom a gazdagság hátrányait a szegénység mögött. A pénzzel bélelt tehetség túlkönnnyű érvényesülése kevésbé előny, mint hátrány; fölületességre vezet, mialatt a pénzzel béleletlent elmélyedésre készteti az ellenállás. Kivált azonban az anyagi javakban dús művész nem kap őszinte kritikát: vagy hízelegnek neki (kezdve tanáraitól és növendéktársaitól a kartársakig és kritikusokig) vagy irígységből gorombáskodnak vele; ugyan erős önbíráló képessége legyen, hogy valamennyire objektíven lássa magát. Amennyire hízelgők (ha nem gorombák) a szemébe mondott kritikák, annyira gáncsoskodók azok, mikkel háta mögött illetik. Gazdag ember legyen lenyűgöző zseni — még akkor is lekicsínylik avval, hogy így nem kunszt — vagy jobb, ha nem ártja be magát a művészetbe, mert, «ha a pénzéből nem tud Fidiász lenni, dilettánsra nincs szükség!»

Hüvös László pedig nem Fidiász, ha nemis dilettáns, sőt — nemis gazdag ember. Fanyar rezignációval tűri tapintatlan elmélkedésemet az ő nagy vagyonáról, mely már nincs; miután a gazdasági fölfordulás leapasztotta, csak a híre maradt meg. Mindazonáltal a bevezetésem nem helytelen, minthogy az a vagyon a fölfordulás előtt, tehát a művész negyvenöt éves korában megvolt. Ha tapintatlan is, nem érdektelen megvizsgálni, mit jelentett a jólét az ő pályafutásában.

TANULMÁNYAI. Mindenekelőtt jelentette a legjobb iskoláztatást. Előbb festőnek készült, csak később tért át a szobrászatra. Némi darmstadti, majd pesti tanulás után, mit Karlovszkynál, majd a Mintarajziskolában Zemplényi mellett folytatott, elég korán Párisba került, ahol Rodin mütermét látogatta. Budapesten akkor Ferenczy még nem tanított, Párisban pedig, ha lett volna Rodinnél jobb mester, azt látogatta volna. Efelől hát a legnagyobbá képezhette volna magát, minthogy tehetsége és becsvágya is volt hozzá. Sajnos, mindez nem volt elég, hogy az ifjú művészt a többitől megkülönböztesse. Akár csak azoktól, kik ugyanabba az iskolába jártak; hiszen azoknak is volt tehetségük és becsvágyuk s ők is a legjobb kézből kapták az oktatást. A kolléga egyéb jellemvonásai pedig inkább lehetetlenné tették, semmint előmozdították a többi fölé emelkedését.

Mert a fölülemelkedéshez bizonyos keménység kell, amivel a többieket lenyomod. Ehhez Lacinak nem volt szíve, vagyis az túlpuha volt. Ő mindenkit szeretett, legalábbis nem akart senkit megbántani. Főleg a kiválóságnak többé-kevésbé mást kell csinálnia társainál, hogy kiváljon közülök. Ezt pedig Laci megint nem merte; már akkor inkább jobbat, de nem mást, semmiesetre nem egészen mást. Közvetlensége is túlságosan jó szíve, ami gazdag emberek közt ritkaság, furcsa módon banális irányban vezette Hüvös művészetét. Ahogy szegény, de közepes társai igénybevették pénztárcáját, megvetették vele képeiket, szobraikat, összetévesztve a jótékonyságot a műpártolással és barátsággal, a sekélyes műtárgyakat lakásán helyezte el és szerzőikkel fönntartotta összeköttetését, miáltal önkéntelenül hatásuk alá került. Így persze mint legkedvezőbb eredményt érte el, hogy Rodin legjobb tanítványai közé számíthatott. Mindösszesze némi dekadens durvaság, különös provincializmus mutatta egyéniségének nyomát.

Fokozta a növendék tartózkodását az újítástól a közkeletű naturalista ideológia, melyszerint a művész ne akarjon eredetieskedni, hanem igyekezzék a természetet híven utánozni; műve magától eredeti lesz; ha ő maga egyéniség — ha meg nem az, úgyis minden hiába. Sajnos, ez a doktrina lehetetlenséget kíván. A természetet nem lehet híven utánozni, azt csak valamilyen rendben, banális vagy eredeti formában lehet értelmezni. Igen a tanításban, mely még ma is érvényben van, belső ellentmondás rejlik; tulajdonképpen azt írja elő, hogy a művész igyekezzék banális lenni, eredeti úgyis lesz, ha van egyénisége. Mindenesetre az ifjú művész, miután az eredetiségtől eltiltották, hogy meg ne bolonduljon, nem a természetet, hanem a mestere fölfogását, esetleg régi művészek szemléletét másolja, anélkül persze, hogy erről magának számot adna. Nem lévén azonban tisztában vele, hogy nem a természetet utánozza, de bizonyos ritmust, akár banális, akár eredeti formát alakít, minek imponderábilis méreteit ösztönével a legpontosabban kell megéreznie, hogy a kifejezett érzés makszimális feszültségét elérje, amin belül tehát nem lehet a legcsekélyebb rendetlenséget sem elkövetni, sem különféle rendeket összekeverni—mindezt könnyelműen megcselekszi ráfogva a természetre, hogy ez ott valósággal így fordul elő.

Mint a legtöbb jólétben született fiú, Hüvös László fölületes volt, ami nem jelent lustaságot. Ellenkezőleg szívesen dolgozott és sokat; ám föladatát könnyen vette és kicsire nem adott. Kicsire nem is kell adni, ez magától értetődik, fontos a lényeg; de hogy mi a lényeg és mi a kicsi, ehhez kritikai érzék kell, amit gyakorolni kell, élesíteni és kivált ellenőriztetni muszáj. De erről szó sem lehetett, mert semilyen oldalról nem kapott őszinte hozzászólást.

Ilyen csekélység például, amin a legtöbb szobrász nem akad fönn, az, hogy agyagban megmintázott művét kőbe nem személyesen viszi át, hanem azt egy többé-kevésbé kitűnő kőfaragóval másoltatja le, esetleg meg is nagyíttatja. Márpedig egy nagyobb vagy kisebb alak ábrázolása egészen más megmunkálást kíván; nem szólva arról, hogy az azonos nagyságú másolás is igen érzékeny odaadást követel, mire a művész maga sem nagyon képes, annál kevésbé egy idegen. Évtizedek folyamán Rodin jeles művészekből olyan segítőtársakat nevelt magának, kik föladva egyéniségüket, kifogástalanul fejezték ki mesterük szellemét, ha nemis maradék nélkül; hiszen maradék nélkül, mondom, őmaga sem ismételhette meg magát. A megismételt mű vagy hasonló, csak rosszabb, vagy jobb, csak nem hasonló. A Hüvös László későbbi márványai (mint a legtöbb szobrász kőfaragók által végeztetett másolatai) sajnos, minden esetben alatta maradtak az agyageredetinek. Holott ő is, mint a többi társa az agyag mintázásánál bizonyos hanyagságot engedett meg magának, fönntartva a kőbe átültetés számára, hogy ezt majd korrigáltatja.

Rodin szellemében alkotott első művei, impresszionista, tehát konzervatív formájú portrék, egész- és félaktok, csoportok, köztük a párisi Salonban mention-nal kitüntetett Kristóf, (mit Budapesten a Stefánia-úton állítottak föl) minden durva provincializmusukkal ízlésesek, tetszetősek, ha nemis mély lelkűek. Mindenesetre ez a Kristóf fővárosunk kevésbé rossz szobrai közé tartozik, s alkotója a konzervatív szobrászok sorában az elsők közt állt.

EXPRESSIONISTA. Hovatovább megérezte a maradi szellem ürességét, megértette a kitaposott út céltalanságát. Vajjon a balszerencse súlyos kellemetlenkedései, az átélt csalódások komolyították meg kedélyét, nyitották föl szemét és tették érzékennyé művészi ösztönét, vagy magától is rájött volna eddigi munkálkodásának hiábavalóságára. Tény, hogy 1930-ban minden átmenet nélkül, hirtelen az expresszionizmus irányába fordult.

Pogány témáit keresztény motívumokkal, banális formáját szertelen, szinte formátlan előadással cserélte föl, mik megmagyarázatlan

gyötrelmeket, oktalan szenvedést, mindenesetre sötét pesszimizmust fejeznek ki. Most aztán őszintén adja magát; mondanivalójának egyéni fölfogását nem takarja többé fotografikus, konvencionális előadás. A deformáció pontosan mutatja, mit ér a művész. Kezdetben persze nem sokat. Az ugrás túlheves volt, semminthogy jól sikerülhetett volna. Sorozatszám készülnek kísérletek, miknek csak a szándéka értékes. Mégis kiválik közülök egy térdén hanyattvágódó, sikoltó asszony és egy dekadens Krisztus, mit aztán a fivérének síremlékül «megfaragtat».

Igen, könnyelműsége nem hagyja el, új komolysága mellett megmarad hanyagnak, ami volt. De a jó Isten tudja, hogy ez a hanyagság árt-e neki, vagy használ. Pongyolasága most bizonyos művészi «dekadenciává» érik és durva provincalizmusa jól áll gotikus meg román interpretációinak. Mire új típusa kialakul, ez az inkább primitív, mint neoklaszszikus alak a Mayol ideáljához áll legközelebb, éppencsak esetlenebb nála. Kicsit inognak is a legfiatalabb ekszpresszionista figurái, nem mindig állnak biztosan lábukon, de talán így jobb. Vajjon csakugyan igazuk volna azoknak, kik azt állítják, hogy egész életében dilettáns volt és az is fog maradni? Ez volna a legkisebb baja, mert ezt Cézanneról is mondták; Corot pedig saját magáról bevallotta, hogy új rajzol mint egy disznó. Tény, hogy a Hűvös kifejezése nem határozott, még kevésbbé feszült a ritmusa. Viszont «dilettantizmusa» annál titokzatosabb, aminthogy minden dilettantizmus természeténél fogva titokzatos. Ha valakire, hát Hűvösre illik ez a megfigyelésem: A legjobb, legkiegyensúlyozottabb, legérettebb alkotás legközelebb áll a banalitáshoz; a legrosszabb, esetlenebb, szabálytalanabb legközelebb a remekműhöz.

Uj oeuvreje nem gazdag, hiszen tulajdonképen csak két-három esztendő válogatott darabját foglalja magában, másfél tucat kis szobrot, fejeket, egyes-alakokat, kettős-csoportokat. Ám gondoljunk arra, hogy ma Despiaux néhány eléggé sekély portréjával a legnagyobb élő szobrász címét szerezte meg. Azoknak, kik a Hűvös oeuvrejéről azt mondják, hogy csak vázlatok, én azt felelem, hogy érzésük mélységesebb, mint sokak befejezett műve. Kétségkívül nem remekművek még, de tiszta művészi akarások; még egy kis megfeszítése az ösztönnek és alkotójuk furcsa formájával magasabbra jut, mint mások okosságukkal, tiszta, komplet előadásukkal.

Túlokos művészek és kritikusok kifogásolják a Hűvös festői előadását, mely túlságosan magán viseli az agyag jellegzetességét, mi nem tekinthető egy szobor végleges anyagának. Szerintük elképzelhetetlen bronzban egy olyan faktúra, mely világosan mutatja a művésznek a puha agyagban húzott ujjnyomait. Ezt én nagyonis el tudom képzelni. Deha nem is tudnám, ott vannak előttem ezerszám a történelem példái, mikor építészek, szobrászok és festők az anyagnak fittyet hányva olyan formát teremtettek, mely megfelelt érzésüknek. Igy láttam (sajnos csak képeskönyvben) sziklába faragott bambusznádszerkezetet, kinyujtott karú kőszobrokat. Ki merem mondani, engem nem érdekel, milyen eszközökkel hatott meg a művész, minthogy semminő eszközzel nem tud meghatni, ha nem az őszinte lelke ellenállhatatlan kifejezésével. Ahol én művészetet érzek, ott szabályt nem nézek.

Én soha nem vetném Hűvös Lászlónak szemére új szertelenségét, míg az a lelkéből fakad. Inkább a többi szobrászban kifogásolom a túlságos józanságot. A temperamentumtalan szobrászok annyira hozzászoktatták a világot óvatosságukhoz, hogy ma már mindenki természetesnek találja a szobrászat bizonyos konzervativizmusát. Megszokva tehetetlenségüket, a közvélemény elnéző irántuk. Holott ennek a műfajnak éppenséggel nem lényege a kötöttség, nem különös stílusa a klaszszicizmus. Pláne nem igaz, amit állítanak, hogy a barok, impresszionista szobrászat rossz, mert «festői. Igaz az, hogy a mai szobrászok nem örökölték a gotikus, reneszánsz, barok mesterek potenciáját, újító lendületét. Gyávák, a mult formáiba kapaszkodva nem képesek fölemelkedni koruk színvonalára, nem tudják azt kifejezni. Jellemző a XIX. század szobrászatára, hogy legjobb alkotásait festők csinálták: Degas és Renoir, amint ma is Matisse a legjobb szobrász. Még Rodin is bizonyára csak azért lehetett olyan nagy, mert mint festő is megállta helyét.

Magyarországon a fiatal szobrásznemzedék erősen fejére nőtt az öregebbnek, amint ez most nyilvánvalóan megmutatkozott a Tamás Galéria szobrászati kiállításán, melyen Hűvös Lászlót egy érzelmes Évája és egy jellegzetes férfiarcképe képviselte. Anélkül hogy megfelelő nagyszabású munkákon alkalmuk lett volna bebizonyitani, szemlátomást erőteljesebbek az előző nemzedéknél és főleg közelebb férkőztek koruk szelleméhez. Ám még a legjobbak is, Medgyessy vagy Bokros, mint Hűvös is legföljebb a Mayol szemléletéig jutottak el.

K R Ó N I K A

CSÓK ISTVÁN JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSA. Az Ernst-Múzeumban rendezett retrospektív kiállításán Csók Istvánt előkelő barátainak és tisztelőinek nagy száma ünnepelte hetvenedik születésnapja alkalmából. Az ünnepélyre, melyet a Szinyei-Társaság rendezett elnökének, egy bronzplakettet nyujtva neki át a nap emlékezetére, s amelyen valamennyi művészeti egyesület kiküldötte után egykori tanítványainak szószólója is üdvözölte — én nem mentem el. Nem akartam ünneprontó lenni, körülöttemállók rajongását odasúgott kifogásokkal zavarni. A távolmaradás is lehet egy módja a megtisztelésnek. Mindenesetre, gondoltam, mikorára az én bíráló soraim megjelennek, az ünneplők hétköznapira józanodhattak és nyugodtan hallgathatnak engem meg.

Retrospektív kiállítása alapján az öreg mestert a legmagyarabb festőként üdvözölték, ki üde koloritjával, egészséges rajzával, ízléses csoportosításával legharmonikusabban fejezte ki fajának optimista lelkét. Balatoni sorozatát, mint töretlen ifjú erejének pompás megnyilatkozását emlegették.

Magam részéről, mikor kétségbevonom Csók Istvánnak úgy legmagyarabbságát, mint egyéb vitathatatlanul tetszetős értékeinek kivételes emelkedettségét, egész oeuvrejét tekintem át. Számításba veszem azokat a képeket is, mik akárkinek vétkesen könnyelmű válogatása következtében nem szerepeltek a jubiláris kiállításon, melynek rendezését is szerencsétlenül oldotta meg Ernszt Lajos, a rutinos képakasztó, ki máskor brillirozni szokott ízlésével.

A közönséget alaposan ismerő igazgató elve, hogy nem az elmélyedést követelő chef-d'oeuvreöket, de a könnyebb fajsúlyú, tetszetős képeket akasztja a jól megvilágított főhelyekre. A közönség ízlésével számító rendezés bizonyos sikerrel vált be az újító, még ma is nehezen érthető művészek kiállításán, melyhez ilymódon közelebb hozta a közönséget. Ernst nagy rendező gyakorlata azonban balul ütött ki a Csók István esetében. Most nyugodtan a főhelyre függeszthette volna a komolyabb képeket, azok közérthetők voltak, a többieket pedig — nem lett volna szabad kiállítani, de helyettük jobbakat hozatni.

Csók Istvánnak nincs olyan képe, mely a közönségnek idegenszerű volna. A nem hetvenéves korában először ünnepelt mester hosszú pályafutása alatt sohasem tévesztette szem elől a közönség fölfogóképességét. A festésből nem csinált problémát; nem magának, sem egy kis körnek dolgozott, hanem széles rétegnek. Mi másnak köszönhetné különben népszerűségét? Azért nem szolgálta ő rab módjára a közönség konzervatív kényét, ellenkezőleg az újítók harmóniáit, a Rippl-Rónai merész bizarrériáit, a Ferenczy meglepő kezdeményezéseit közvetítette nekik, a szájuk íze szerint megédesítve azokat. Kedvenc művésze Ernsztnek, egyszersmind eszményi festője Lázárnak, vajjon mihez állt közelebb a műkereskedelemhez vagy a műtörténelemhez? Ezt nem a két érdemes menedzser fogja eldönteni, jóllehet mellettük szól a Kant, a Tolsztoj fölfogása, mely csak az egyetemesen érthető művészetet tekintette nagynak. Tény, hogy Csók István meg tudta szerezni a közönség szeretetét, anélkül, hogy az úttörők becsülését elvesztette volna. Sőt amióta az idők a fiatal keresők feje fölött kegyetlenül mostohára fordultak, az ő pártfogásához folyamodtak, az ő népszerűsége utján reméltek némi sikert. Végül ahány fiatal csoport alakult, mind őt szerette volna elnökének, ahány modern kiállítási vállalat, mind őt a védnökének. Más talán el is csábult volna ennyi megtiszteltetéstől és elhagyta volna magát sodortatni a fiatalok útján. A Szinyei-Társaság elnöke tudott magára vigyázni. Vagy talán elhitte, hogy az ő festése úgy, ahogy van, forradalmi?

Mindenesetre folytatta a rózsaszínű, többé-kevésbbé erotikus képek festését, s mikor a közönség produkcióját megtapsolva megújrázta, egyik-másik számát, a Báthory Erzsébetet, a Műteremsarkot, a Thamart stb.-t, a műkereskedők sürgetésére még évekkel később is sorozatosan megismételte. Távol áll tőlem,

Hüvös László: Rajztanulmány egy dombormüves síremlékhez

Hüvös László: Emlék. Fotó: Schäffer

Hüvös László: Rabnők. Fotó Schäffer

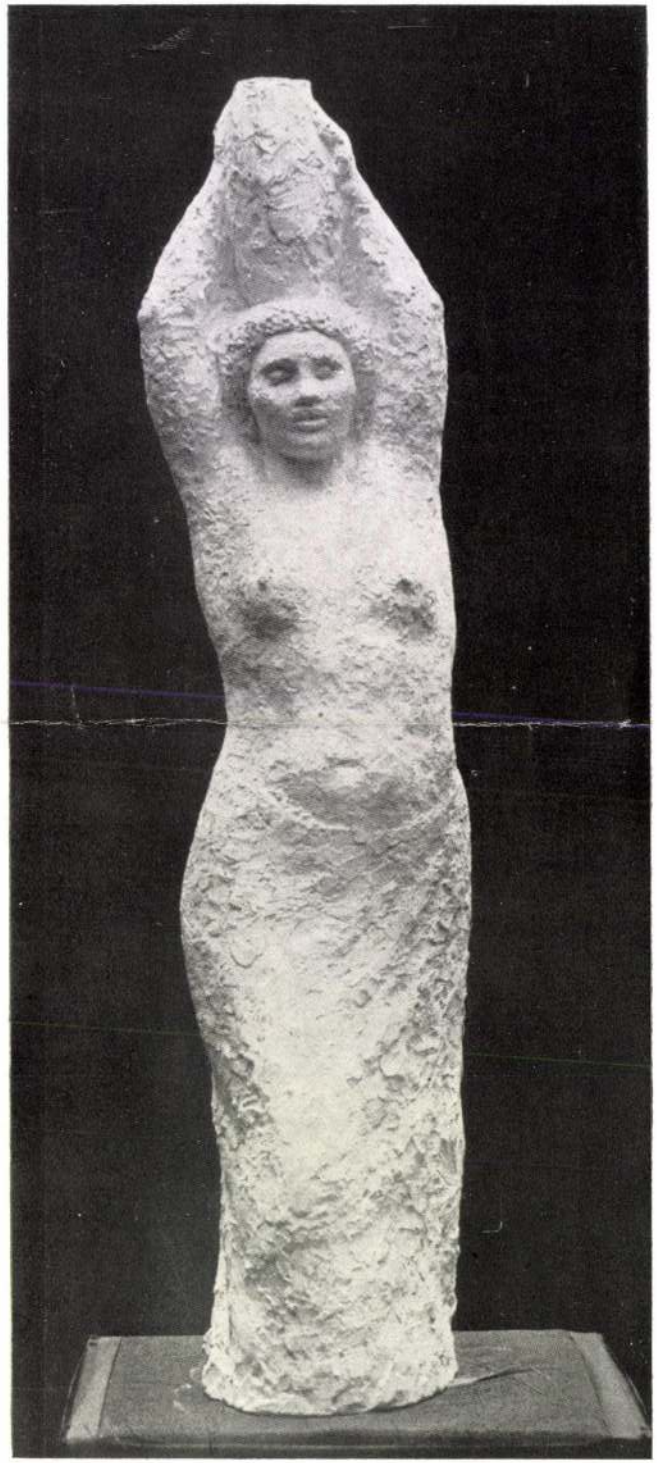

Hüvös László: Nővérek. Fotó Schäffer

Hüvös László: A gyáva és az elszánt. Fotó Schäffer

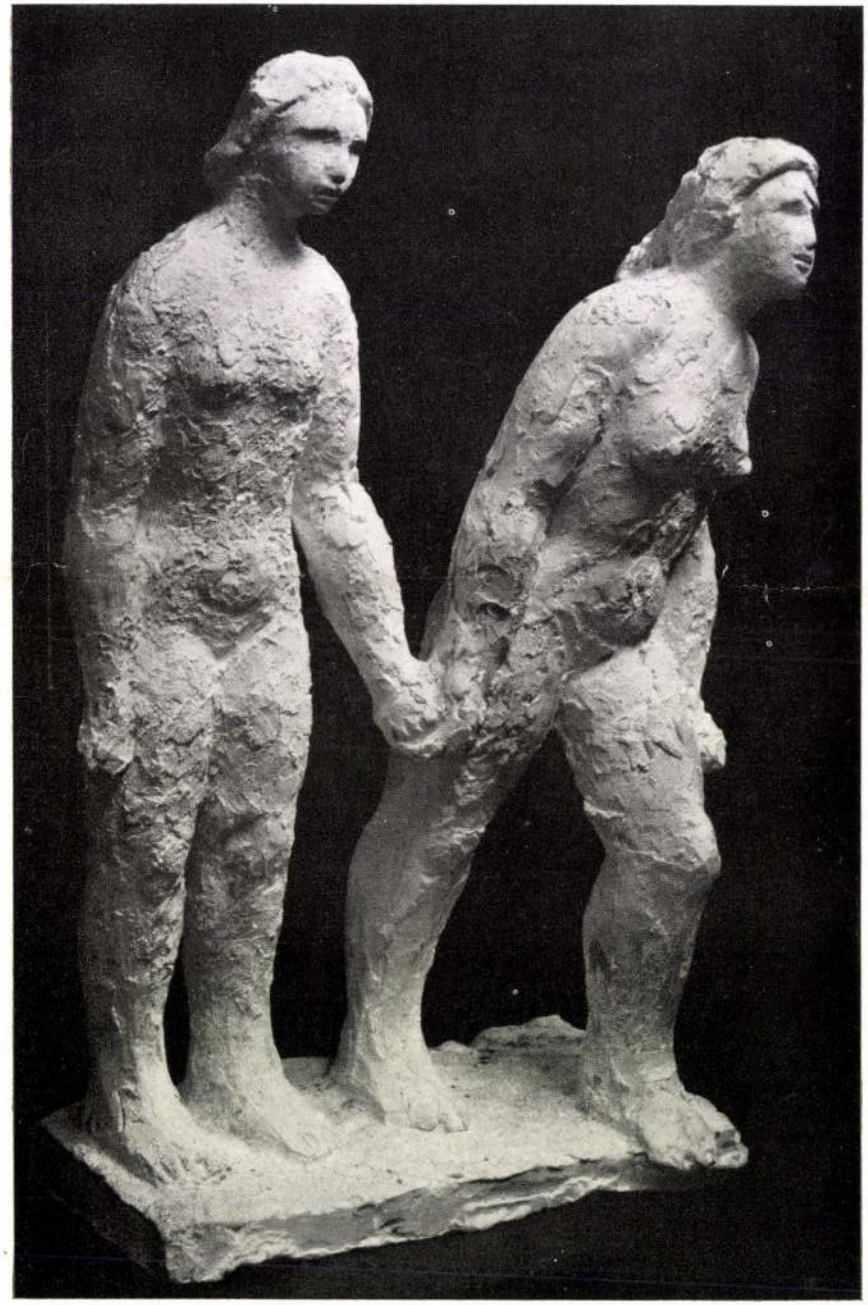

Hüvös László: Fiatal leány. Fotó Schäffer

MDK

Hüvös László, szobrász

Madonna c. szobra a Rózsadomb elején lévő szerpentines ut parkjába kerül.

Harminc szobor utra kél a főváros raktáraiból.

Uj Magyarság. 1937 jun. 6.

MDK

Hüvös László, szobrász

gyógyszerész volt.

Magyar gyógyszerészek a szépművészetekben.
Nemz. Ujság. 1943 dec. 16.

MDK

Hűvös László, botfai szobrász

A Munkácsy Céh 1934.-ben rend.kiall.-án botfai Hűvös László szobraszművész gyüjteménye, mely majdnem 30 darabból all.

Cikk: A Munkacsy-Céh kiall.

Képzőművészet, 1934. VIII.évf. 74.sz. 138.l.

Hüvös László

Nobrász

a felszabadulás

után

Amerikába vándorolt

Gerevich Tibor

közlése -

9

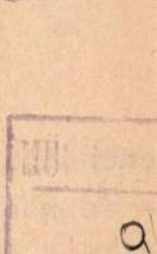

zottság!

encsém a balatoni templom és vár-
- és közoktatásügyi miniszter ur
talt 2.000 pengő felhasználásáról
amelléklettel felterjeszteni és ké-
észemre a felmentvényt megadni mél-

14.

Hüvös László

szül. 1883 jul. 3 Budapest
~~Kap~~ Mintaragyrakolai (Nagy)
Templeg. Karlovszky
elsőnek festo volt. Hobbi
patot Párisban Ecole de
Beaux Arts 3 évig
azután hazai sokadalmi
itt van

Sajat Costése
1929
III/11.

Kerekes Gyöngyök, temesvári

Girsik l. Girsig.
Girtler János, ö. XVII.
Giursa l. Gyursa.
Glacz Tóbiás, ö. 1720.
Gladiator György, ö. + 1588.
Glanz József, sz.
Glas József, f.
Glatter Ármin, f.
Glatter Gyula, f. 1886-.
Glatz Oszkár, f. 1872-.
Glatz Tivadar, f. 1817-1871.
Glembay Károly, é. 1810-1870.
Globicz Mihály, ö. 1645.
Glock Tivadar, f.
Glosius András, bf. 1635.
Glück Károly, f. 1874-.
Gnor l. Gro.

Hüvös László

Bysest, Wodianer Albert br. (allegórikus női alak), Új Szt. János kórház kertje.

Liber Bysest szobra

300.

Hüvös László, Goff fai

1905 Nbége

1929 Vass József Nyírók Nyugdíjat

1931 OTI Finnei úti szekhéz szobi díj

1932 Balabanov bulgár vő

1937 kultusz Jocsi tiszteknek

Petrovics Elek és Gáry Árpád

1938 Madách Szokos pályázat

Varosliget: Sz. Kristóf (1913)

János kórh. kert: Br. Wodianer Albert

Rózsadomban: Anyaszeretet

portrék: Puccini (1912)

Gaál Mózes 1934 Lanotte Kárály

Mussolini (1935)

Szacsony Imre (1939) Berlioz (1939)

Petőfi a P-ház és Fumorság

— **A Munkácsy Céh közgyűlése.** *Márk* Lajos elnöklete alatt vasárnap tartotta meg a Fészekben a Munkácsy Céh idei közgyűlését. Az elnöki jelentés a művészi kultúra iránt nagyobb érdeklődést kért. Indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a jövő évi kiállítást a Nemzeti Szalónban rendezi és anyagi sikerének biztosítására társadalmi akció megszervezését mondotta ki, amelynek hölgybizottságát megválasztották. A hölgybizottság elnöke *Kertész* K. Róbert nyugalmazott államtitkár neje lett. Szentgyörgyvári *Gyenes* Lajos jelentése után dr. *Lázár* Béla igazgató tartotta meg beszámoló jelentését *a sorsolásról*. Mindkét jelentést a közgyűlés tudomásul vette.

Dr. *Lázár* Béla előadta ezután, hogy két tag, *Hüvös* László és *Gedő* Lipót az idei kiállítás rendezése alatt kirobbant affért hamis beállításban vitték a nyilvánosság elé. Indítványozza tehát, hogy a közgyűlés részesítse a Céh e két tagját jegyzőkönyvi megrovásban s őket állítsa a fegyelmi tanács elé. A közgyűlés az indítványt egyhangúan elfogadta. (*Hüvös* László arról értesít bennünket, hogy ő már egy év előtt *kilépett* a Céhből.)

Ezután még azt kérte *Lázár* Béla, hogy a jövő évi kiállítás rendezését és az anyag kiválasztását *ne zsűri végezze, hanem őt bízza meg ezzel a munkával a Céh*. A közgyűlés igazgatója iránti bizalma jeléül, valamint abban a meggyőződésben, hogy erre a feladatra dr. *Lázár* Béla kiválóan alkalmas, a kérést egyhangúan elfogadta.

Végül elhatározták, hogy *az öregek tanácsába legközelebb tagokat vesznek fel*, az újabban feltűnt művészek sorából.

— **Házasság.** *Révész* Anci (Szentes) és *Rotschild* László (Budapest) e hó 24-én Szentesen házasságot kötöttek. (Külön értesítés helyett.)

Bauer Margit, Bauer Ferenc fűszerkereskedő leánya és *Vándor* Ernő, a Weiss Salamon üveg-porcellánkereskedő és épületüvegező cég tulajdonosa, jegyesek.

— **Öngyilkos lett az apja után.** Ma reggel Vecsésen a Halmi ucca 14. sz. házban megmérgezte magát *Kertész* Anna 15 éves tanulóleány. A fiatal leány édesapja néhány héttel ezelőtt meghalt, azóta *Kertész Anna búskomorságba esett*. Tegnap este előkereste az édesapjától visszamaradt orvosságokat, kiválasztott egy üveg veronált és tartalmát felhajtotta. Az öngyilkosságot Kertészné csak ma reggel vette észre. Értesítette a mentőket, akik a leányt életveszélyes állapotban vitték a Rókus-kórházba.

— **Timár Pál arcképének leleplezése.** A VII. kerületi Szent István gimnáziumban tegnap leplezték le *Timár* Pál volt tankerületi főigazgatónak, az intézet megalapítójának arcképét. Az ünnepi beszédet dr. *Nagy* Pál, a gimnázium jelenlegi igazgatója mondotta.

— **Kispest országzászlót avatott.** Kispest város vasárnap délelőtt avatta fel országzászlóját. Az ünnepélyen *megjelent József királyi herceg is*, aki az ünnepi avatóbeszédet mondotta. Meleg szavakkal emlékezett meg a kispesti *iskolás gyerekek áldozatkészségéről*, akik filléreikkel mozdították elő az országzászló felavatását. Utána *Urmánczy* Nándor beszélt.

x A **cirkusz pénteki** bemutatóján az attrakciók sorozatos sikere mellett méltó sikere volt Smideg szűcsnek a megjelent előkelő közönség körében, annak zöme Smideg szőrmében és róka keppben büszkélkedett.

x **Angol és francia,** férfi és női (Rodier) divatkülönlegességek árait *Fóti* (Váci ucca 9., földszint és félemelet) mélyen leszállította.

Világszenzáció!
Az eredeti német és minden más nyelvű fordítást megelőzi
STEFAN ZWEIG ERASMUS
című új történelmi regényének
ma megjelent magyar kiadása.
A világhírű író költői szépségű új regénye Luthert, a reformáció és a reneszánsz korszakát grandiózus képbe foglalja. Őszinte, bátor hangja elragadja az olvasót.
Gyönyörű kiállításban, egészvászonkötésben ára 4.80 pengő.
Rózsavölgyi-kiadás.
Kapható minden könyvkereskedésben.

A MAGYARSÁG PASSZIVÁJA

Ötven amerikás magyar jött Budapestre, köztük magyarok, akik még sohasem jártak Magyarországon és köztük — az amerikai magyar diákok, akik hajójegyet nyertek Magyarországról szóló dolgozatukkal. Amerikai magyarok... Mennyien vannak és menynyiről nem tudunk és mennyi magyar küzdelemről nem tudunk, ami még közelebb van: a trianoni határokon túl. Mennyi magyar küzdelemről nem tudunk, amelyet egy tenger választ el és mennyi magyar küzdelemről, amelyet határsorompó választ el, országhatár — a magyar föld közepén. Amerikáról azt mondták valamikor, hogy nem a dollárgyüjtés, nem is a gépgyüjtés, hanem az embergyüjtés politikája tette naggyá.

Embert gyüjteni... Mi embert vesztettünk, rengeteg magyart — óriási a mulasztás, hogy még nem is tudjuk tulajdonkép, hogy menynyi magyar él elszórva a tengerentúl. Hihetetlenül nagy a passzíva, amely ezen a téren, mulasztásaiban egész nemzedékeket terhel; ezt a mulasztást be kell hozni, de ez nem lehet egyedül a kormánypolitika munkája. Ez igazán társadalmi feladat, nagyrészt, *túlnyomórészt társadalmi feladat*. Nem elég, hogy a kivándorolt magyarok minél többet tudjanak Magyarországról, itthon is minél többet kell tudni a kivándorolt magyarokról. A magyarság egységét minden kulturális, minden társadalmi, minden gazdasági kapcsolatban meg kell óvni, — soha nem szűnő szeretettel, érdeklődéssel fordulni a kivándorolt magyarok sorsa felé ép úgy, mint az elszakított magyarok sorsa felé.

— **Egy kisfiú elmerült a vízben, a barátai negyedóráig tanácskoztak.** *Pestszenterzsébetről* írják: *Máté* Károly iparos feleségével kirándulásra ment és otthonhagyta *Károly* nevű tízéves fiát. A fiú több pajtásával fürödni ment a téglagyár melletti tóba és elmerült. *Pajtásai közel egy negyedórát tanakodtak, hogy szóljanak-e a rendőrnek*, míg végre az egyik értesítette a rendőrt, aki tűzoltókat hívott ki. *A tűzoltók két órán keresztül csáklyákkal keresték a gyermeket, míg végre megtalálták holttestét.*

— **Orvosi hír.** Dr. *Basch* Imre, a Margitszigeti Szanatórium főorvosa. Lakás: Margitszigeti Szanatórium, 206—20.

— **Szépséghibákat** a nap nem okozhat és megelőzi a bőr gyulladását is a Dr. med. László-féle Bronzolajjal. Különleges kozmetikai készítmény. Kapható Múzeum gyógyszertár, IV., Kossuth Lajos ucca 22. szám. Postai csomagok utánvéttel. Romániában: Nagyvárad, Farkas, Apolló-drogéria.

— **Felvágta az ereit Hujber zsoké.** *Hujber* Miklós 23 éves zsoké, a Gróf Zichy Jenő uccai Terminus-szállóban *zsilettpengével mindkét karján felvágta ereit*. Tettét idejében észrevették és a sok vért vesztett zsokét a Rókusba szállították.

— **Vakmerő fegyenecsiny.** *Newyorkból* jelentik: A texasi *Lubbock*-ban több gonosztevő vakmerő csínyt követett el. Az itteni fogházat meglátogatta egy bankár és egy báró. Négy elítélt, köztük két gyilkos, felhasználva ezt az alkalmat, *megszökött*. A szökevények gépfegyvereket és revolvereket szereztek és *tüszként magukkal hurcolták a két látogatót is*. A gonosztevők gépkocsit kerítettek és azon *elrobogtak*. Mintegy száz kilométernyi út után *a két túszt szabadon engedték*. A négy megszökött gonosztevőnek eddig nem akadtak nyomára.

Horogkeresztes bomba meggyilkolt egy osztrák káplánt

Bécs, junius 25
(Az Est bécsi szerkesztőségének telefonjelentése)

Általános felháborodás fogadja egész Ausztriában azt a merényletet, amely *szombat éjjel történt a stájerországi Kapfenbergben*. Szombat éjszaka fél tizenkét órakor a kapfenbergi plébánia bejáratánál állott *Eiben* Ferenc káplán egy *Héring* nevű munkással és a kapfenbergi önkéntes haderő katonai vezetőjének a feleségével, *Spitzmayer* Amáliával. Beszélgetésük közben

bomba robbant,

amelynek szilánkjai a káplán alsótestébe hatoltak és életveszélyes sérüléseket okoztak. A másik két jelenlevő könnyebb sérüléseket szenvedett. A káplánt azonnal a közeli Bruck város kórházába szállították, ahol

sebeibe vasárnap belehalt.

A vizsgálat megállapította, hogy a bomba ammonittal volt töltve és *a nemzeti szocialisták helyezték el a plébánia bejáratánál*.

Emlékezetes, hogy rövid idővel ezelőtt

a salzburgi hercegérsek palotája ellen is merényletet követtek el.

Az utóbbi időben a nemzeti szocialisták teljes erővel indították meg a bombamerényletek sorozatát *a katolikus papság és a katolikus hivők ellen*.

Kitört a cseh-lengyel sajtóháború

Varsó, junius 25
(Az Est külön tudósítójától)

A *Centropress* cseh távirati ügynökség közlése alapján a prágai *Pravo Lidu* lenyomtatott egy cikket, mely *Pieracki* lengyel belügyminiszter *meggyilkolásával* foglalkozott; a közlemény egész Lengyelországban *nagy felháborodást* keltett és

a végsőkig kiélesítette az ellentéteket

a cseh és a lengyel sajtó között. A cikkben a lengyel közvélemény a meggyilkolt Pieracki belügyminiszter *emlékének bemocskolását* látja s ennek következtében az a lengyel bizottság, amely Csehszlovákiával a kulturális közeledés érdekében működött s a cseh sajtóval a megértést kereste, *beszüntette tevékenységét*, a lengyel hírlapírói szervezetek pedig úgy határoztak, hogy

kilépnek minden olyan közösségből, amelyben a csehszlovák sajtószervezetek is képviselve vannak.

A prágai *Pravo Lidu*-tól a lengyel kormány *megvonta a postai szállítás jogát*.

HITLER KÖNYÖRTELENÜL ELNÉMÍTJA ELLENFELEIT

London, junius 25

Hitler német kancellár hosszabban nyilatkozott a *News Chronicle* kiküldött levelezőjének.

Arra a kérdésre, hogy Németország barátai mivel magyarázzák az olyan zsidóellenes lapnak a megjelenését, mint a »*Der Stürmer*«, *Hitler* azt felelte, hogy *az ilyen lapok nem léteznének, ha nem lett volna előzőleg a »Rote Fahne« és egyéb kommunista lapok*. Számos külföldi lap olyan barátságtalan Németországgal szemben, hogy

nem meglepő, ha bizonyos német lapok emiatt elkeseredtek.

Mindenesetre igen sajnálatos, hogy a külföldi közvélemény téves képet kap *az új Németország felől*. Nem akarja semmiképpen elszigetelni Németországot, de viszont

semmiféle kiviteli nehézségek nem törhetik meg a német szellemet.

A német nép a világháborúban is pótlékokon élt, *a jövőben még nagyobb sikerrel megteheti ezt*. A benzint például szénből készült olajjal pótolják. A nemzeti szocializmus *nem kanyarodik el sem jobbra, sem balra, hanem egyenesen előre megy*. Az ilyen nagy mozgalomban mindig akadnak emberek, akik nem értik meg azt, vagy hűtlenné válnak, de ezeket

szükség esetén könyörtelenül elnémítják.

A mozgalom ezer évig fog tovább haladni.

A nép ma sokkal inkább mögöttem van, mint egy évvel ezelőtt, mindenüvé követnek és *követni fognak és nem hódolunk meg a nehézségek előtt*. Mi viharedzett és a megpróbáltatásokban megerősödött emberek vagyunk.

— **Öngyilkos lett az amerikai húskirály.** *Newyorkból* jelentik: Az amerikai »húskirály«, Fred James *Reynolds*, a chikágói legnagyobb húskonzerv-vállalat tulajdonosa, agyonlőtte magát fürdőszobájában. Gyógyíthatatlan betegsége miatt lett öngyilkos.

PICCARD TANÁR MAGYAR ASSZISZTENSE, dr. Marton László, aki magyar babákat, almáspitét és szalámit visz főnökének Budapestről Brüsszelbe

ŐK HÁRMAN ÉS BARTHOU. *Jeftics, Benes, Barthou* és *Titulescu* Bukarestben, a kisantant-konferencián

NAGY MAGYAR GYŐZELEM A HÁROM VÁROS EVEZŐSVERSENYÉN A felső baloldali képen *Albrecht* főherceg, a győztes budapesti csapat koszorújával. Jobboldalt *Kereszthy* Ervin kormányos, nyakában a koszorúval. Lent: a győztes csapat

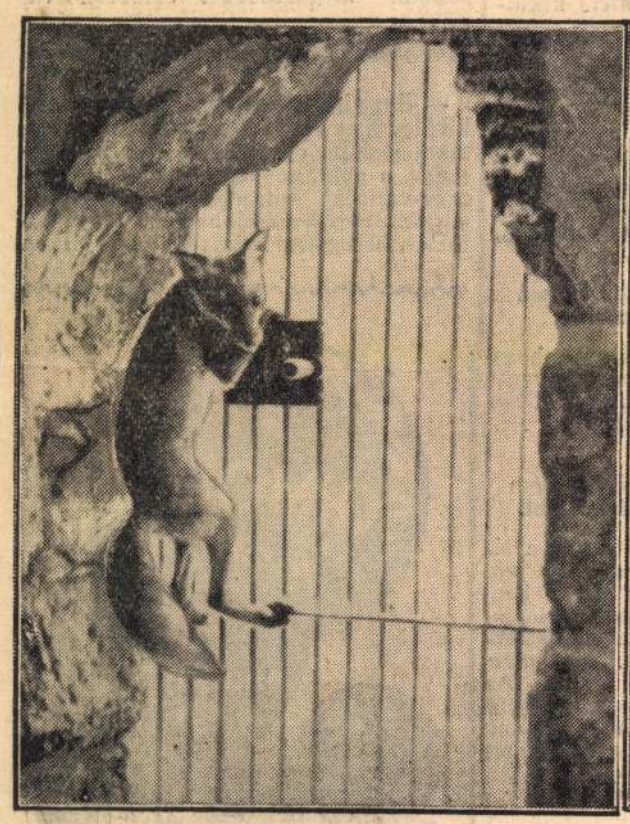

»KAMGARN«, AZ ÁLLATKERT ÚJ RÓKÁJA Ma reggel fogták el róka komát egy sasuccai textilüzletben — ezért nevezték el *»Kamgarn«*-nak

Ára 10 fillér

Budapest, 1939. * Csütörtök * május 25. XXX. évfolyam * 118. szám.

AZ ÉST

Politikai napilap

FŐSZERKESZTŐ: MIKLÓS ANDOR
1910—1933

Előfizetési ár:
Egy hónapra ..... 3 pengő
Egyes szám ára 10 fillér.
Telefon *145-559, *146-419

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII. ker., Rákóczi út 54.
Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási-, és könyvosztály:
VII., Erzsébet körút 18-20.

MÉG ÉLNEK!

Csodálatos munkával megmentik az elsüllyedt amerikai tengeralattjáró 60 matrózát és a hajót is

Plymouth (New-Hampshire), május 24
(Az Est és a United Press tudósítójától)

Az amerikai hadiflotta egyik legszebb és legmodernebb búvárhajója, a Squalis, az Egyesült Államok keleti partvidékén, a Shoals szigettől délkeletre nyolc kilométernyire

gyakorlatozás közben elsüllyedt.

Egész Amerika remeg ötvenhat haditengerész és három hajóépítő mérnök életéért, akik kedd déli egy óra óta a tenger fenekén 70 méter mélységben várják a segítséget.

Ehhez hasonló nagy szerencsétlenség a tengeralattjáró naszádok történetében csak kétszer fordult elő Amerikában, próbaúton, 10 éve, amikor a búvárhajók még aránylag kezdetlegesek voltak, nem úgy, mint most, mikor a technika legnagyszerűbb felszerelésével épülnek és összeütközést, vagy gránáttalálatot kivéve az elsüllyedést szinte kizártnak tartották.

Telefonos és kopogó beszélgetés a tenger fenekéről

Az elmerülés után a Squalis a mélységből több jelzőbombát eresztett fel, amelyek a tenger felszínén elpukkantak és vörös füstöt terjesztettek. Így vette észre a szerencsétlenséget az elsüllyedt búvárnaszád testvérhajója, a Sculpin, amely teljes sebességgel indult a katasztrófa színhelyére. Kedden délután 3 órakor ért oda és megtalálta a tenger felszínén a felbocsátott telefonbóját, amelyen át sikerült érintkezésbe lépnie a Squalis parancsnokával. Így tudta meg, hogy a szerencsétlenséget gondatlanság okozta, amennyiben az elmerülési gyakorlatkor

egy szelepet nyitva felejtettek

és azon át víz zúdult a búvárhajó belsejébe. Jelezte a parancsnok, hogy

a légmentesen elzárt rekeszekben elegendő sűrített oxigén van

és órák hosszat kibírják, míg segítség érkezik.

Csak néhány percig lehetett fentartani a telefonos érintkezést, mert

a bója vezetéke az erős hullámoktól elszakadt.

Délután hat órakor a Sculpinról sikerült

hangdetektor

segítségével újabb összeköttetést szerezni a búvárhajóval, amely kopogó morze-jeleket adott. Közölte, hogy a Squalis mozdulatlanul fekszik a tenger fenekén és belsejében egyelőre biztonságban érzik magukat a haditengerészek és a polgári mérnökök, csak egy baj van:

nagyon szenvednek a hidegtől.

A detektor tisztán jelezte a mélységből jövő kopogásokat.

Az amerikai rádióállomások negyedóránkint adnak hírt a mentési munkákról, Roosevelt elnök pedig a tengerészeti kormánytól kap állandóan jelentéseket.

A Sculpin után a Falcon volt a második hadihajó, amely a Shoals szigethez érkezet és szintén érintkezésbe lépett az elsüllyedt Squali-szal. Az elmerült búvárhajó parancsnoka a detektor segítségével azt a tanácsot adta, hogy

búvárok bocsátkozzanak le és javítsák ki az elromlott szelepet,

amely sehogy sem záródik. Egyszerre csak

ez az érintkezés is megszűnt,

a detektor több jelzést nem közvetített.

A Momsen-tüdő és búvárok mentő munkája

A haditengerészeti szakértők azt hiszik, hogy

sikerülni fog az elmerült búvárhajóról mindenkit kimenteni

és azután magát a naszádot is felszínre hozni. Hét hidroplán tartózkodik a szerencsétlenség színhelyén. Egyikük elhozta Washingtonból Momsen sorhajókapitányt, a világhírű Momsen-tüdő feltalálóját, a mentésre érkezett hadihajókon pedig sok ilyen készülék van.

Ez a találmány arra szolgál hogy elmerült búvárhajókból hármasával, négyesével ki lehessen hozni a szerencsétleneket és felszínre jöhessenek anélkül hogy tüdejük megrepedjen. A Sculpin és a Falcon fedélzetén már felkészültek a búvárok, hogy hajnalhasadtával leszálljanak a tenger fenekére.

Az amerikai parancsnokság jelentése

Newyork, május 24
(Havas-ügynökség)

A *Brooklyn* cirkáló és két vízirepülőgép elindult a *Squalis* tengeralattjáró katasztrófájának színhelyé-

re. A *portsmouthi* parancsnokság részletes jelentést adott ki a szerencsétlenségről és a mentési munkálatokról. A jelentés *ismerteti a »Momsen« mentőkészüléket*, amellyel a nagy mélységbe elsüllyedt hajókból is felszínre lehet jutni. Valamennyi tengeralattjáró tisztikara és legénysége pontos utasításokat kap a Momsen-készülék használatára vonatkozóan.

A mentési munkálatok *ma reggel kezdődnek*. A hajnali órákra várják a »*Falcon*« hajó érkezését, amely búvárokat hoz magával. Kopogtatások útján, amelyeket mikrofonokkal fogtak fel, sikerült üzenetet felfogni az elsüllyedt tengeralattjáróból, ezek szerint *helyzetük aránylag kielégítő*, csak a hidegtől szenvednek. *(MTI)*

„Állapot kielégítő, a hidegtől szenvedünk"

Newyork, május 24

A 62 főnyi legénységgel elsüllyedt *Squalis* amerikai tengeralattjáró mentési kísérletei *egyre jobban kihúzódnak*. Kedden délután megszakadt a távbeszélő-összeköttetés és csak öt órával később sikerült a mentőhajóknak újból megtalálniok az elsüllyedt hajó pontos helyét.

A Squalis belsejéből felfogott utolsó kopogási jel így szól: »*Állapot kielégítő*, csak a hidegtől szenvedünk.«

Az új-angliai part mentén levő *köd és vihar* arra kényszerítette a szerencsétlenség színhelyére siető *Brooklyn* cirkálót és a *Sagamore* segédhajót, hogy sebességüket felére csökkentsék. Ennek következtében legkorábban *szerdán este kezdhetik el a kiemelési munkálatokat*. Mindkét hadihajó nagymennyiségű legmodernebb mentőkészüléket, búvárharangot, stb. visz magával. Az amerikai tengerészet *21 legkiválóbb búvárja* repülőgépen érkezett Washingtonból a szerencsétlenség színhelyére.

A Squalus a legnagyobb és legkorszerűbb tengeralattjáró. Ötmillió dollár költséggel építették és csak márciusban helyezték szolgálatba. A hajó 290 láb hosszú, ürtartalma 1450 tonna. Június 13-án kellett volna próbaútjára indulnia.

Közben megállapították, hogy a szerencsétlenséget nem egy véletlenül nyitva hagyott szelep okozta, hanem *egy mechanikus hiba*. Attól tartanak, hogy a betörő víz *meglepte a legénység egy részét*, úgyhogy az megfulladt, mielőtt be tudták volna tömni a tengeralattjáró elülső részén támadt nyílást. *(MTI)*

Mi van a tenger fenekén 73 méter mélységben

A világ érdeklődése lélegzetvisszafojtva figyel azokra az amerikai tengerészekre, akik az elsüllyedt Squalis tengeralattjáróban 73 méteres mélységben várják megmentésüket.

Milyen a világ, a környezet, azon a helyen, ahol az idegfeszítő dráma lejátszódik?

A tenger fenekét ebben a mélységben némi növényzeten kívül vulkánikus törmelék és apró organizmusok maradványai töltik fel. Ez az úgynevezett *globigerina iszap*, amely bizonyos *foraminiferák héjából áll:* ezek a mikroszkópikus lények nagy tömegben élnek a tenger felső régióiban és elhalásuk után finom törékeny vázaik, *mint lassú hóhullás, szakadatlanul ereszkednek alá a sötétségbe*. A tengervíz összetétele, a szénsav, *lassan feloldja őket*, úgy, hogy az egészen nagy mélységekbe már nem is jutnak el.

A tenger vize különböző savaknak és tiszta víznek az oldatából áll, sós-keserű íze és sajátságos szaga van, a szagot a feloldott sók és a rothadó szerves anyagok okozzák.

A táj hőmérséklete *meglehetősen alacsony*, pontosan a 73 méteres mélységben alig állapítható meg. A tengervíz felszíne a *levegőével azonos hőmérsékletű szokott lenni* és a mélységek felé *fokozatosan hűl*, hiszen a napsugarak mindkevésbé hatolnak bele.

A roppant mélységek vízsivatagai sem érhetik el azonban a fagypontot, legfeljebb a sarkok közelében. A tengerben a víz függőleges és vízszintes áramlásban van. Átlátszóságát azzal szokták mérni, hogy a mélységekbe eresztett fehér korongokat vagy tányérokat meddig láthatja a szabad emberi szem. Az Atlanti óceánban általában *0—60 méterig láthatók az ilyen korongok*, 73 méter mélységben tehát legfeljebb csak *valami homályos derengés* veheti körül az elsüllyedt tengeralattjárót. Éjszaka *parányi állatok és világító halak elektromos sugárzásai* ragyogják és cikázzák tele a fantasztikus feketeséget.

70.000 kiló nyomás alatt...

Általában ezeket mondja a tudomány a tenger mélységeiről. Mindenesetre érdekes ezekhez az egyetemes jellemvonásokhoz hozzá venni egy szakértő beszámolóját.

Milyenek a tenger fenekén nyugvó elsüllyedt hajó *tisztikarának és legénységének életkilátásai?* — erre a kérdésre vár izgalommal feleletet az egész világ. Beszéltünk *Molnár* Aladárral, a budapesti Vízművek h. vezérigazgatójával, aki kiváló vízügyi szakértő s *Az Est* munkatársának az alábbiakat mondotta:

— Az elsüllyedt tengeralattjárón 73 méter mélységben

7 atmoszfera nyomás

fekszik. Egy atmoszferanyomásnak megfelel tíz méter vízoszlop, a hét atmoszferanyomás megfelel *70.000 kilogramnak*. A tengeralattjáró eredetileg úgy van építve és méretezve, hogy

ezt a nyomást kibírja,

természetesen valamivel nagyobb a légnyomás bent a hajóban is. Ilyen hatalmas légnyomásdifferenciába természetesen *csak fokozatosan lehet átmenni*. Ha a vihar a tengerfenékről hirtelen halakat sodor fel, azok

az atmoszferakülönbözet következtében valósággal felrobbannak,

szétroncsolódnak.

— Ami a hőfokot illeti, ebben a vonatkozásban a tengermélység ellentétes a földmélységgel. A földben 30 méternyi mélységben *már emelkedik* a hőmérséklet, a tengerben viszont csökken s abban a 70 méter mélységben, ahol a szerencsétlenek most vannak, a hőmérséklet *mindössze 4 fok C. meleg körül mozoghat*.

— A mentés tekintetében *fennállnak lehetőségek*, ehhez azonban az szükséges, hogy búvárok hatoljanak le az elsüllyedt tengeralattjáróhoz és azt *a lebocsátott drótkötelekhez erősíthessék*.

— Úgynevezett búvárharang teszi csak lehetővé, hogy *élő ember ilyen mélységbe lehatolhasson*. Búvár és búvárharang csak búvárhajón van, a mentés tehát csak akkor válik lehetővé, ha oly rövid idő alatt búvárhajót lehet a helyszínére vezényelni, *ameddig a tengeralattjáróban szorult embereknek az oxigénje elegendő*.

Az Est luxusautótúrája végig Jugoszlávián és a Dalmát tengerparton.

1939 VI. 4—18.

M. N. B. 1170.

Az autocarutazás felöleli Jugoszlávia legszebb és legérdekesebb látnivalóit és a maga nemében elsőízben nyílik a magyar utazóközönségnek alkalma, hogy mintegy karosszékből élvezze végig Jugoszlávia híres természeti szépségeit.

ÚTIRÁNY: BUDAPEST—SZEGED—ÚJVIDÉK—BEOGRAD — LIPOVICA—VALJEVO—KOVALJICA—A BOSZNIAI HEGYEK KÖZÖTT—SERAJEVOBA—VILLOVAC — JABLANICA — NERETVA—MOSTAR—Metkovicon át—DUBROVNIK-ba LAKRUMA SZIGETE—CETINJEI kirándulás. DUBROVNIK-ból hajó SPLIT-be, TROGIR—SIBENIKO — KNIN—RADUC—GOSPIC—PLITVICAI TAVAK—KARLOVAC—ZAGREB—VARASDIN—CSÁKTORNYA—NAGYKANIZSA—BALATONFÖLDVÁR—BUDAPEST.

A minden költséget felölelő részvételi díj: P 390.—

Jelentkezés és részletes felvilágosítás:

Az Est Utazási és Menetjegyirodájában, VII., Erzsébet-körút 18—20.

Felhős, szeles idő

— A Meteorológiai Intézet előzetes jelentése —

BUDAPESTEN MA DÉLBEN 15 C. FOK VOLT A HŐMÉRSÉKLET.

Várható időjárás a következő 24 órára: Erős, de mérséklődő északnyugati-északi szél, változó felhőzet. Ma nyugat felől derülés. Még több helyen, főként a Tiszántúl eső, zivatar. A hőmérséklet csökken.

HORTHY MIKLÓS KORMÁNYZÓ LEGÚJABB MONUMENTÁLIS MELLSZOBRA, AMELYET BOTFAI HÜVÖS LÁSZLÓ SZOBRÁSZMŰVÉSZ (a szobor mellett áll) MINTÁZOTT A FELVIDÉK VISSZACSATOLÁSÁNAK EMLÉKÉRE

Beszélgetés Mály Gerővel, aki hazaérkezett

— Az Est tudósítójától —

Tegnap reggel óta ismét Budapesten van *Mály* Gerő, a kiváló színművész, aki négy hónappal ezelőtt Amerikába utazott, hogy vendégszereplési szerződésének eleget tegyen. A színházi világ »*Gercsi*«-je ebben a pillanatban *betegen fekszik a lakásán*. A fárasztó út és az amerikai munka levette a lábáról.

— *Milyen volt Amerikában?* — kérdeztük ma délelőtt *Mály* Gerőtől, akinek a lakása tele van még az Amerikából hazahozott dolgokkal, különböző érdekességekkel, új cigarettatöltővel, ujságokkal, könyvekkel, *újfajta zsiletpengékkel* és mindenféle amerikai holmival, amelyeket ajándékba kapott newyorki tisztelőitől.

— *Barátaimnak nem ajánlom* — válaszolta Mály Gerő és legyintett a kezével. — De aki mindenáron menni akar — *ám legyen*...

— Miért mondja ezt? — kérdeztük.

— *Mert ott mindenki magára van hagyatva. Ott segítség nincs! Röviden ezt nem is lehet elmondani*. Itthon azt hiszik, hogy Amerikában elhintik a dollárt és a pénz csak fekszik az utcán, mint a szemét. *Én négy hónap alatt egy centet sem találtam a Broadwayn*, noha itthon, ha sétálok, egy kétfilléres vagy tízfilléres mégiscsak az ember szeme elé akad...

— Az ottani magyarok?

— A negyven éven felüliek, azok igen, azok magyarok. *A negyven éven aluliak azonban nagyrészt már amerikaiak*.

— Mik a tervei Budapesten?

— Egyelőre nem tudok semmit, majd körülnézek. Végül csak annyit mondhatok itt a betegágyban e néhány pe'c alatt, — fejezte be Mály Gerő — hogy amikor most Európába jöttem, *már Le Havreban le akartam borulni és úgy akartam megcsókolni Európát*. Nem beszélek *Hegyeshalomról*, ahol a magyar tiszt úgy fogadott, hogy *sírtam örömömben*....

1978. május 19. Kossuth 21,34 Áné

Láttuk, hallottuk

- A Mücsarnokban a magyar szobrászati kiállitás a hónap végéig tekinthető meg. A szobrász szakosztály tárlatáról Sik Csabával beszélgetett Rózsa T. Endre.

- Ez a kiállitás pandanja annak a pár hónappal ezelőtt rendezett festészeti kiállitásnak, amely ugyancsak válogatatlanul vonultatta föl a magyar festészetben jelenlévő mindenféle irányzatot és mindenféle törekvést.
Ugyanez mondható el erről a szobrászati kiállitásról is, és ezek között van igazán jó, elsőrendü, van gyengébb, mégis valahogy erre a kiállitásra óhatatlanul a középszerüség nyomja rá a bélyegét.

- A kiállitás nemcsak a Mücsarnok termeiben van, hanem a Mücsarnoktól oldalra a füves részen ki van állitva 20-30 további szobor, és ott van közöttük Hüvös Lászlónak a szobra, 1912-ben készitette Hüvös László. Megdöbbentő. Az összes többi körülötte lévő szobor, talán az egy Samu Géza kivételével, áporodottabb, ásatagabb és mesterségbelileg sokkal rosszabbul van megcsinálva, mint a Hüvös Lászlónak a szobra. Hozzáteszem, hogy Hüvös László igazán nem egy nagy szobrász.

- Kinos kérdés, mert be kell vallanom a dilettantizmusomat. Mikor végigsétáltam ezen a füves területen, nézegetve a kiállitott szobrokat, be kell vallanom, hogy először azt hittem, hogy ez ugyancsak a kiállitott szobrok közé tartozik. És utána jutott eszemben, hogy én erre a szoborra emlékszem, megszoktam.
Abban igazad van, hogy nem lóg ki nagyon a környezetből.

- Ha az ember áttekinti ezt a kiállitást, tegyük fel, hogy nem magyarok vagyunk, egyszerüen idecsöppenünk, milyen általános benyomása van az embernek?

- Ugy gondolom, hogy egy idegen számára, ami talán kuriózum számba menne, az ennek a kiállitásnak a hagyomány őrző jellege, de hadd tegyem rögtön hozzá, hogy nem okvetlenül a magyar szobrászatnak a legkülönb és a legértékesebb hagyományait őrzi ez a kiállitás.

- Azt hiszem a legerősebb blokként az emberben a konstruktivisták maradnak meg. Még rendezésben is a legjobban vannak megoldva talán.

- A festő Nádlernek a plasztikája volt az, amelyik számomra az egyik legérdekesebb volt ezen a kiállitáson. Nagyon tágan értelmezhető dolog ma már a konstruktivista hagyomány is. Épp ezért konstruktivistának nevezhetném akár a Szöllősi Enikőnek a vonzó és szépen megoldott és ötletes fa plasztikáját, vagy a Rajz Istvánnak az akril szobrait, vagy a Gulyás Gyulának négyzeteit, amik számomra a legérdekésebbek voltak, de talán ide sorolhatnám a kiállitásnak az egyik legérdekesebb szobrát, a Vilt munkáját, ami ezt a konstruktivista hagyományt játékossággal, szürrealizmussal szinezi át.

- Az emlitetteken kivül ki maradt meg még az emlékezetedben?

- Ez a kiállitás voltaképpen intellektuálisan sulytalan, mesterségbeli problémákkal és megoldásokkal nem egy szobor lep meg. De azzal a mélységesen emberi és mélységesen igazi jelentéssel, amivel a Sár Erzsébet szobrai ma is lenyügöznek, nem nagyon találkoztam a kiállitáson.

HIREK

PÉTER-PÁL

— SOMSSICH MIKLÓSNAK —

Fent az égi kaszárnyában,
A reggeli rukkolásnál,
Teljes díszben, waffenrockban
Mellén a medáliákkal,
Népfölkelő Szabó János,
Szabó János,
Feliratkozik rapportra.

Áll feszesen a glédában,
Míg a jó Isten hozzáér, —
Ki bakancsot, ki zubbonyt kér,
Ki meg kimenőt, szorulva,
Udvarolni, flangérozni,
Flangérozni,
Estefelé a tejútra.

Elérkezik a jó Isten
Infanterist Szabó elé,
Paroliján égi csillag,
Panganétja is gyémántos,
Hát te, fiam, Szabó János,
Szabó János,
Mért iratkoztál rapportra?

Szól haptákban Szabó János,
Belenéz Isten szemébe:
„Felséges Atyaúristen,
Tegnap láttam innét fentrül,
Hogy a somogy-sárdi dülőn,
Sárdi dülőn,
A vetésünk szépen zsendül.

Az vóna az instanciám,
Gehorsamst csak arra kérném,
Ha megérik Péter-Pálra,
Tessék engem elengedni,
Leengedni Somogy-Sárdra,
Somogy-Sárdra —
Aratási szabadságra ...“

Egyed Zoltán

— **Itt a kánikula!** Vasárnap szinte perzselő meleg köszöntött a fővárosra. Az emberek ezrei árasztották el a Dunát, a strandfürdőket és a kirándulóhelyeket, *mindenki menekült a tüzet lövelő aszfaltról, a tikkadt házóriások közül.* A hirtelen beköszöntött kánikula azonban nemcsak a pesti vendéglősöknek és fürdőknek okozott örömöt, hanem a gazdáknak is, mert *a terméskilátásokat javítja, főleg a tengerinél és a később érő gyümölcsöknél.* A Meteorológiai Intézethez érkező jelentések szerint Közép-Európában *az idő tovább melegszik,* viszont Nyugat-Európában *zivataros esők* vannak. Magyarországon a hőmérséklet átlag 28—30 fok, az éjjeli minimum 15 fok volt. Budapesten vasárnap délelőtt *30 fokot* mértek, a tengerszintre átszámított légnyomás 764 milliméter volt. A Meteorológiai Intézet prognózisa: *derült idő, délkeleti légáramlás, a hőmérséklet tovább emelkedik.*

— **Ünnepi vonatok Sátoraljaujhelyre, a Hegyaljai Hétre.** Július elsején, vasárnap *Budapest* keleti pályaudvarról indul reggel 5.30-kor Sátoraljaujhelyre és visszaérkezik a keletire éjjel 0.19-kor. A menettérti jegy 5.30 P. *Gyöngyösről, Egerből és Miskolcról Sátoraljaujhelyre.* A menettérti jegy ára Gyöngyösről 4.20 P, Egerből 3.50 P, Miskolcról 2 P. *Debrecenből* és *Nyíregyházáról Sátoraljaujhelyre.* Útközben felszállással *Tokajban és Szerencsen.* A menettéri jegy ára Debrecenből 3.30 P, Nyiregyházáról és a többi állomásokról 2.20 P.

— **A BEAC garden-partyját** e hó 28-án tartja meg a BEAC a Fehérvári úti sportpályán. Rendezők: Dán György Béla, Sárga Ferenc dr. és Telkes Tibor. Meghivók: Fehérvári út 16. Tel.: 586—48.

DR. KATONA ARTUR
IV., GALVIN TÉR 2.
TELEFON 87-1-04.
ÉRETTSÉGIZETTEK TANÁCSADÓJA
JOGHALLGATÓK ÉS ÜGYVÉDJELÖLTEK
TANITÓJA.

— **Elgurult a nagy pör, ki tudja, hol áll meg, kit hogyan talál meg?** Egy elmult korszak szellemét idézik e hónap végéig a budapesti törvényszék egykori esküdtszéki termében, az összeomlás utáni idők tíz kövér esztendejét, amikor száz és százmilliós költségvetési felesleggel gazdálkodott az államháztartás. Mennyi fejtörést okozhatott a felesleges milliók elköltése! *Most már megértjük a gyűlölet kénköves légkörét, amely bennünket is és mindazokat körülvett, akik megzavarták olykor a rendetlenül kezelt közvagyon idillikus csendjét!* Hát bizony, nem rózsaleveleken aludtak azok, akik megjósolták a farsang böjtjét és nyitott szemmel látták, hogy ennek a tékozlási járványnak áldozatai végül is a dolgozó és adófizető polgárság milliói lesznek. De bár sokat tudtunk, sokat sejtettünk, a felelőtlenség, a könnyelműség és lelkiismeretlenség olyan mértékére, amit e tárgyalás mélységesen kiábrándító anyaga feltár, mégsem voltunk elkészülve. Szolgáljon a nagy pör tárgyalása tanuságul arra, *mily erkölcsi és anyagi csapás az országra, ha a parlament, a sajtó és a közvélemény kapitulál a hatalom előtt és feladja ellenőrzési és birálati jogát.* Mohácsnál bizonyára több veszett, mint a népjóléti minisztériumban, de ez nem zárja ki, hogy *a népjóléti gazdálkodás tanulságait le ne vonjuk a közélet minden vonalán ...*

— **Átépitik Apponyi Albert gyöngyösapáti kastélyát.** *Szombathelyről* jelenti *A Reggel* tudósítója: Ismeretes, hogy *Apponyi* Albert gróf halála után a gyöngyösapáti kastélyt a Honvédségi Jóléti Alap vásárolta meg, amely ott honvédtiszti üdülőt szándékozik létesíteni. Ennek megfelelőleg *a kastélyban Baly őrnagy irányitása mellett már megkezdték az átalakitási munkálatokat.* Apponyi Albert dolgozószobáját ugyanabban az állapotban hagyják, mint amikor a nagy államférfi benne dolgozott. Ott van a szobájában *a politikai feljegyzések és levelek egész tömege, ott áll a zongora is, amelybe Liszt Ferenc és más művészek nevüket 1873-ban beirták.* A könyvtárban most folyik a 4000 kötetnyi könyv lajstromozása. A kastélyhoz tartozó hatalmas parknak botanikus jellegét ugyancsak felújitja a Jóléti Alap, a gyümölcsösből minta-gyümölcsös lesz. Jelenleg a kastélyban az átalakitási munkálatok miatt csak kevés az üdülő tiszt, de jövőre már negyvenen lesznek.

— **Két taxi összeütközött, — nyolc sebesült.** Vasárnap reggel a Szondy ucca és Bajza ucca sarkán egymásba rohant a BO 109 és a BO 154 jelzésű kék taxi. Az egyik kocsiban ült *Ehrlich* Pál kereskedő és felesége *három kisgyermekével,* a másikban dr. *Mihályi Ernő orvos felesége.* A karambol következtében *valamennyi utas megsérült.* A mentők a sebesülteket a Szt. István-kórházba szállitották. *Kandikó* József és *Huszár* József sofőröket a helyszínen kötözték be.

— **Lindberghné anyai örömök elé néz.** *Newyorki* jelentés szerint *Mrs. Anne Morrow Lindbergh hamarosan újabb anyai örömök elé néz.* Lindbergh ezredes kijelentette az érdeklődő ujságirók előtt, hogy bizik az amerikai rend megszilárdulásában és *egyáltalán nem aggódik többé, hogy oly megpróbáltatásoknak kell elébe néznie, mint első gyermekének elrablása miatt.*

— **Vasárnap elutazott Budapestről Kaya, japán császári herceg.** Vasárnap este 10 perccel 9 óra előtt elutazott Budapestről *Kaya* japán császári herceg, aki feleségével és nagyszámú kíséretével néhány napig Budapest vendége volt. A herceg és a hercegnő ittartózkodásuk utolsó napján megtekintették a középületeket és a főváros egyéb látnivalóit. Délben a *Dunapalotában* szűkebbkörű dezsöné volt, azután a hercegi pár a Derbyre ment. Este a királyi vendégek tiszteletére kinyitották a keleti pályaudvar királyi várótermét, ahol a kormányzó képviseletében *Scholz* fregattkapitány, a kormány megbízásából *Bárczy* államtitkár vettek búcsút.

— **Elgázolt egy lábatlan nyomorékot háromkerekü kocsijával a teherautó.** *Kiskunhalasról* jelenti *A Reggel* tudósítója: A Piac téren egy teherautó *clütötte Borbély Sándort, akinek mindkét lába hiányzik* és aki magahajtotta háromkerekü kocsiján igyekezett át az úttesten. A szerencsétlen embert *súlyos állapotban* kórházba szállitották.

— **A lillafüredi »Palota«-szállóban** napi penzió (háromszori étkezéssel) egy (személy) ágyas szobában 14.— pengő, két (személy) ágyas szobában 24.— pengő. Nyári sportok, zene, bár. (Autobusz Oktogontól 10 pengő.)

Nehéz szeKelésben szenvedők, akiknek gyakori fejfájás, mellnyomás, szívdobogás, gyomorműködési zavarok és különösen fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet nehézzé, igyanak reggel és este negyed pohár természetes **„Ferenc József“** keserűvizet.

MAVART **Autobusz a Balatonra** MAVART

az Oktogon térről **naponta** 8.00 órakor, a Vörösmarty térről 8.10, a Gellért térről 8.15 órakor indul.

Menetjegy:				Tértijegy:
P 6.10	8.00 i.	Budapest Oktogon	é. 21.55	
	10.55 é.	Siófok	i. 19.15	vasár- és ünnep-
P 7.—	11.25 é.	Balatonföldvár	i. 18.45	nap: P 10.50

Vasárnap és ünnepnap Balatonföldvárról két órával később indul.
Jegyek az Oktogonon (Tel. 10—5—64) és a menetjegyirodákban.

Svábhegyi Szanatórium
szobaelőjegyzéseket már elfogad nyaralásra
Kúra. Sport. Szórakozás.
Nyilvános strandfürdő, étterem

— **Felakasztotta magát Köszter Ferenc budafoki divatárukereskedő.** *Köszter* Ferenc kereskedő, akinek *Budafok főterén divatüzlete van,* szombat este *eltűnt lakásáról.* Egész éjszaka hiába kereste kétségbeesett családja és a rendőrség, amelynél a fiatal kereskedő eltűnését bejelentették. Vasárnap reggel valaki lement a pincébe és itt akadt rá — *holtan. Köszter* anyagi gondjai miatt *felakasztotta magát.*

— **Munkászászlóaljat szervez a Perley-párt.** A független kisgazda frontharcos szervezet vasárnap délelőtt gyülést tartott, amelyen a szónokok elkeseredéssel vázolták a nagy munkanélküliséget. *Perley* Lajos elnök indítványára a gyülés elhatározta, hogy *munkanélküli fizikai és szellemi munkástagjait zászlóaljakba tömöríti.*

Lázár Béla az Ernst múzeumbeli botrány miatt két festőművész kizárását indítványozta a Munkácsy-céh közgyülésén

(A Reggel tudósítójától.) A Munkácsy-céh a Fészekben rendkívüli közgyülést tartott *Márk* Lajos elnöklete alatt.

— Ha annyi érdeklődést tanusítana a közönség a képzőművészet iránt, mint a sport iránt — mondta *Márk* Lajos, — *ha a miniszterek legalább olyan jelentőséget tulajdonitanának a képzőművészetnek, mint a futballmeccseknek,* könnyebben viselnénk el a gazdasági válságot.

Lázár Béla az Ernst-múzeum ismeretes képbotrányát tette szóvá és azt indítványozta, hogy *Hüvös* László és *Gedő* Lipót festőművészeket, akik azt híresztelték, hogy Lázár bicskával vagdalt szét egy képet, zárják ki a *Munkácsy-céhből.* A közgyülés *Glatz* Oszkár és *Ligeti* Miklós hozzászólása után kimondta, hogy *az ügyet a céh fegyelmi tanácsa elé utalja* s a két tag kizárására vonatkozó fegyelmi indítvány letárgyalására *újabb közgyülést* hív egybe.

— **Hármas ikrek: egy fiú, két lány.** *Dombóvárról* jelentik: *Krasznai* Béla dőripatlani segédjegyző felesége hármas ikreknek adott életet. Az újszülöttek közül *egy fiú, kettő leány.*

— **A 30 éves házadómentesség visszaállitását követelték vasárnap Pestszenterzsébeten.** A pestszenterzsébeti ipartestület épitészeti szakcsoportja vasárnap gyülést tartott, melyet azért hivtak össze, hogy tiltakozzanak a pénzügyminiszter házadómentességi rendelete ellen. A gyülésen felszólaltak *Fábián* Béla, *Propper* Sándor képviselők, valamint a *Kereskedelmi és Iparkamara* kiküldöttei és rámutattak arra, hogy e rendelet következtében *az épitkezés teljesen megbénult és a munkanélküliség ijesztő mértékben emelkedett.* Az elfogadott határozat a megszünt 30 éves házadómentesség visszaállitását követeli, mert különben az ipar és a kereskedelem teljesen elsorvad.

— **Dugulás és aranyeres bántalmak,** gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori feltolódása, hát- és derékfájás ellen a természetadta »Ferenc József« keserűvíz, kisebb adagokba elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segitséget nyujt.

Özv. Réder Vilmosné született **Goldberger Róza,** fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy a legjobb férj, apa, nagyapa, testvér és após

Réder Vilmos

életének 64-ik évében e hó 23-án visszaadta lelkét Teremtőjének.

Drága halottunkat e hó 25-én délután ½4 órakor kísérjük végső útjára a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Özv. Sipos Mórné szül. **Steiner Irén** fájdalomtól megtört szívvel tudatja úgy a maga, mint a kiterjedt gyászoló rokonság nevében, hogy hőn szeretett férje, a legjobb testvér, sógor és nagybácsi

Sipos Mór

e hó 24-én, életének 57-ik és boldog házasságának 23-ik évében hosszú és kínos szenvedés után visszaadta jóságos lelkét a Teremtőnek. Az elhúnyt testemét e hó 25-én, hétfőn délután 3 órakor a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából kísérjük utolsó útjára.

Halálát soha el nem múló fájdalommal és kegyelettel gyászolják: testvérei, sógornői, sógorai, unokahugai és öccsei és a kiterjedt rokonság.

Letartóztattak kilenc kommunista magántisztviselőt,

akik uccai tüntetéseket és éhségsztrájkot szerveztek a gyüjtőfogházban Rákosi Mátyás érdekében

(A Reggel tudósítójától.) Az elmult héten a rendőrség politikai osztálya *Hetényi* főkapitányhelyettes irányítása mellett nagyszabású nyomozást indított annak felderítésére, hogy *Rákosi Mátyás kiszabadítása érdekében a főváros több pontján megismételt tüntetéseknek, valamint a gyüjtőfogházi kommunista éhségsztrájknak milyen szervezet áll a hátterében.* Megállapította a nyomozás, hogy

a tüntetéseket és az éhségsztrájkot egy kommunista akcióbizottság szervezte.

Ennek tagjai fiatal tisztviselők és tisztviselőnők voltak, akik közül *kilencet vasárnap letartóztattak.* Az akcióbizottság ügyeit titkári minőségben *Rosinger* Ibolya intézte, aki »üres óráiban« egy áruház alkalmazottja volt. Rajta kívül letartóztatták *Schack* Ilonát, *Adler* Bélánét, *Huszár* Lajost, *Kovács* Sándort, *Alpár* Lászlót, *Alpár* Jánost, *Krémer* Rózát és *Gál* Jánost, akik

mindannyian magántisztviselők.

és tagjai a kommunista ifjúmunkások szervezetének. A rendőrség ezekután biztosra veszi, hogy a tüntetések Rákosi Mátyás érdekében nem fognak megismétlődni, aminthogy

a gyüjtőfogházi szinpátia éhségsztrájk is véget ért vasárnapra,

amikor az ötvenhat kommunista fogoly közül már csak öt folytatta az éhségsztrájkot.

A bonviván romantikus házassága:

Jávor Pál, a Vígszínház hősszerelmese feleségül veszi a dúsgazdag Landesmann-család elvált-asszony leányát, Landesmann Olgát

(A Reggel tudósítójától.) A közeli napokban *érdekes házasságkötés színhelye lesz az V. kerületi anyakönyvvezetőség. Jávor Pál, a Vígszínház népszerű, fiatal szerelmes hőse veszi feleségül Landesmann Márknak, a legnagyobb magyar nagyvágó cég tulajdonosának leányát, Landesmann Olgát.* A házasságkötésnek *romantikus előzményei vannak.* Amióta Jávor Pál a Vígszínház tagja, *minden premierjén megjelent az egyik zenekari zsöllyesor sarokülésén egy elegáns fiatal hölgy.* aki lelkesen tapsolt az akkor még szárnyait bontogató, ifjú művésznek. Jávornak feltűnt a lelkes és csinos néző, s úgy adódott, hogy egy társaságban *személyesen is megismerkedett vele.* A kedves, szellemes fiatalasszony és a Vígszínház amorozója azontúl gyakrabban találkoztak s *az ismeretségből kölcsönös szerelem lett.* A konzervatív polgári család, mikor tudomást szerzett leányuk vonzalmáról,

Jávor Pál

a végletekig ellenezte a tervezett összeköttetést,

de leányuknak, aki elvált asszony — első férje *Schmolka* Lipót volt, *akitől két gyermeke is van, egy kisfiú és egy kisleány — nem tilthatták meg, hogy jövendőbelijével érintkezzék,* s ezért a család úgy próbált célt érni, hogy Jávort figyelmeztették az egyik családtag által, hogy *amennyiben Landesmann Olgát feleségül veszi,*

a család őt mindenből kitagadja.

Jávor erre mindössze ennyit felelt:

— *Nem érdekel, keresek annyit, hogy egy asszonyt el tudjak tartani...*

Közben persze, amint ez ilyen esetekben történni szokott, a családban is *enyhébb szelek kezdtek fujdogálni.* A mult héten a szülők is — *akiket Bécsben élő fiúk készített elő arra, hogy a közeli napokban meglesz az esküvő — beleegyeztek a házasságba. A menyasszonyt nem tagadják ki, sőt szép apanázst fog kapni...*

„Én is tizenhárom éves voltam, amikor az apám meghalt..." — mondta a boldogtalan Lenkei és elindult a halálba

(A Reggel tudósítójától.) Az egész színházi világ vasárnap *Lenkei* Zoltánnak, a Magyar Színház főpénztárosának tragédiáját tárgyalta, aki leugrott a pénzügyigazgatóság hatodik emeletéről és szörnyethalt. Különböző találgatások keltek szárnyra, miközben a boldogtalan Lenkei öngyilkosságának okát kutatták. *A Reggel* munkatársa vasárnap reggel beszélt Lenkei Zoltánnéval.

Az öngyilkos Lenkei Zoltán

— *Senki nem járt itt a színháztól és a színházi világból...* — sírja. Negyven évig dolgozott az uram és nem akadt egy ember, aki eljött volna most az özvegyéhez.

Sejtettem, hogy ez a szörnyűség be fog következni, mert Zoltán már napok óta mindig ezzel ment el hazulról: »Ha nem jövök haza, ne légy meglepve...«

Valósággal előkészített arra, hogy véget vet életének és hiába jajgattam, látszott rajta az eltökéltség, hogy nem hajlandó tovább küszködni, mert az idegei végleg felmondták a szolgálatot.

Tenyerébe fogta tizenhároméves Éva lányunk fejecskéjét és miközben könnyezett, egészen halkan csak ennyit mondott: »Én is tizenhároméves voltam, amikor az apámat elvesztettem.«

Tudtam, hogy öngyilkos lesz Zoltán és nem tudtam végzetes tettében megakadályozni...

Az özvegy szerint Lenkei azért volt elkeseredett és feldult, mert úgy tudta, hogy

a jövő idényre nem ujítják meg szerződését.

A színháznál ugyanis a közelmultban elhatározták, hogy a színház adminisztrációját egyesítik az Andrássy-úti Színházéval és így Lenkei — feleslegessé vált. A magára maradt özvegynek *nyolcvan pengője maradt, sem állás, sem nyugdíj, semmi, semmi...* A másik szobában Évike sírdogál. Harmadik gimnazista, jeles tanuló. *Ma kellett volna a bizonyítványért elmenni.* Nem ment el...

CUKORBETEGEKNEK
speciális diétás gyógyintézet a **Dr. JAKAB SZANATÓRIUM**
OLCSÓ PAUSÁL-ELLÁTÁS VI., Szondy u. 102. Tel. 104-44
a nyári hónapokban! Diétás kosztot házhoz is szállít

Dr. Baál Hűvösvölgyi Gyermekszanatóriumában
az új iskolai tanévre az előjegyzések megkezdődtek!
Erdei iskola, téli sportok, kitünő szanatóriumi ellátás, állandó orvosi felügyelet!
Hidegkúti út 47. szám ~ 645—19

French Line
pazar kényelmű tüneményes luxus-hajóutazásai:
Island—Spitzbergák—Nord Cap
július 21—augusztus 11 és július 28—augusztus 19
Fjordok—Balti tenger—Oslo—Stockholm—Leningrad—Moszkva—Helsingfors—Kopenhága
július 25—augusztus 16, a világon páratlanul modern flottájának legújabb luxus-óceánjáróin.
Rendkivül kedvezményes részvételi dijak mellett!
Egyéni és társasutazások hetenként a
Chicagoi Világkiállitásra
július 15-től aug. 13-ig.
FRENCH LINE
VIII, Baross tér 3. Telefón 37-6-41
és az összes **IBUSZ** irodák! M. N. B. 45. sz. eng.

Festetics Sándor „új politikai elhatározás küszöbén áll"

A negyvenezer holdas népvezér lapja sem tudja megérteni, hogy Festetics gróf „kibírja ezt a szerepet" és nem dobta oda még „az egész vacakot"

Enying, június 24.

(A Reggel tudósítójától.) A nyilaskeresztesek országos vezére, gróf *Festetics* Sándor dunántúli nagybirtokos és országgyűlési képviselő körül újból megindult az események zajlása. Erre vall *a nyilaskeresztesek hivatalos lapjának,* a Festetics tulajdonát képező *Mezőföld*nek mai száma, amely elkeseredetten panaszolja, hogy *»folyton félreértések és viszályok csiráját szórják el a mozgalomban«.* Vannak ugyanis, akik

Festeticsben nem a politikai vezért, hanem a fejőstehenet keresték!

Azután *illetékes helyről kapott felhatalmazás alapján* jelenti be a »vezérlap«, hogy *Festetics vezér új politikai elhatározás küszöbén áll, amelyen tiszta bort kíván önteni a pohárba...* Nem szabad *hűtleneknek* lenni — folytatja a Mezőföld — és elfelejteni,

mit jelent az, ha az ember lemond az élet minden javáról

azért, *hogy naponként 5 meg 600 kilométereket tegyen rossz, poros országutakon.* Végül meglepő fordulattal:

»őszintén megvalljuk, nem tudjuk megérteni azt, hogy Festetics Sándor egyénileg kibírja ezt a szerepet és nem dobta oda még az egész vacakot...«

Olyan helyről, ahol gróf Festetics Sándor elhatározásának rugóit ismerik, *A Reggel* tudósítója a nyilaskeresztesek vezérlapjának feltűnő *vallomásaihoz* a következő magyarázatot kapta:

Festetics családja részéről igen erős befolyások érvényesülnek,

amelyek a szenvedélyesen politizáló latifundiumos népvezérrel megértetni igyekeznek, hogy *szereplése családja társadalmi és gazdasági érdekeivel merőben ellentétes.* Ehez hozzájárul az, hogy

Festetics Sándort elkedvetlenítették és kiábrándították a párt vezetőségében folyó közelharcok,

amelyek állandóan foglalkoztatják a bíróságokat. Igy a Festetics környezetében nem hat majd meglepetésként, *ha a dúsgazdag gróf »önállósítja magát a magyar nyilaskeresztes mozgalmaktól és a megváltozott külpolitikai helyzetre való tekintettel újból kapcsolatot keres régi politikai barátaival...«*

Bonnet külügyminiszter a francia kormány békepolitikájáról, a moszkvai tárgyalásokról és a francia-török egyezményről

Páris, junius 25.

— A Hétfő Reggel tudósítójától. —

Bonnet külügyminiszter vasárnap Arcachonban a radikálszocialista párt bankettjén mondott beszédében a külpolitikai helyzettel foglalkozva, a Szovjetoroszországgal folytatott tárgyalásokról igen tartózkodóan beszélt és csak annyit mondott, hogy

a francia kormány őszintén várja a tárgyalások mielőbbi befejezését.

A francia kormány semmit sem mulaszt el, hogy ezt a célját elérje. A Törökországgal létrejött egyezményről a külügyminiszter elégedetten nyilatkozott. Megismételte, hogy Franciaország az egyezményben kötelezte magát arra, hogy szíriai és libanoni mandátumát nem engedi át harmadik hatalomnak. Refik Saydam török külügyminiszter szombati beszédére visszatérve, hangoztatta, hogy a francia kormány egyetért azzal a megállapítással, hogy

a török-francia egyezmény a világ békéje szempontjából nyereséget jelent.

A külügyminiszter végül hangsulyozta, hogy Franciaország a béke fenntartásán fáradozik és ennek érdekében gyüjti maga köré számosan a barátokat.

Blum kétségbevonja a Szovjet megegyezési szándékát

Páris, junius 25.

— A Hétfő Reggel tudósítójától. —

Feltünést keltett Leon Blumnak a Populaire vasárnapi számában megjelent cikke, amelyben magáévá teszi a francia hivatalos sajtó vélekedését a szovjetkormány tulajdonképpeni szándékai tekintetében.

Blum is kétségbevonja, hogy a szovjetkormány hajlandó lenne a paktum megkötésére.

Francóhoz utazik a tengerentuli angol flotta főparancsnoka

Páris, junius 25.

— A Hétfő Reggel tudósítójától —

A francia sajtó nagy figyelemmel kiséri Sir Edmond *Ironside* tábornok, Gibraltár volt katonai kormányzójának spanyolországi utját. A tábornokot

a tengerentuli angol flotta főparancsnokává nevezték ki.

Utközben London felé a tábornok hétfőn Burgosba érkezik, ahol találkozik *Franco* tábornokkal. A *Paris-Soir* munkatársa Gibraltárban beszélgetést folytatott Sir Edmond *Ironside* tábornokkal, aki kijelentette előtte, hogy

beszélgetése Franco tábornokkal valóban tervbe van véve.

„A katona beszél majd a katonához" — mondotta a tábornok, aki automobilon utazik majd végig Spanyolországon.

Megváltoztatja külpolitikáját Anglia, ha nem jár eredménnyel Strang küldetése

London, junius 25.

— A Hétfő Reggel tudósítójától. —

A vasárnapi sajtó csak kisebb mértékben foglalkozik a moszkvai tárgyalásokkal.

Az *Observes* megjegyzi, hogy noha a tárgyalások huzódnak,

tévednek, akik azt hiszik, hogy nincs remény a szerződés megkötésére.

Sőt a remény ma éppoly jogosult, mint azelőtt. Hivatalos angol körökben ugyan hallatszanak bizonyos hangok, amelyek Szovjetoroszország makacs magatartását kifogásolják.

A *People* sürgeti a szerződés megkötését és azt irja, ha Anglia Moszkvával meg akarja kötni a szerződést,

nem szabad az időt vesztegetni.

A *Daily Express* szerint fennáll a moszkvai tárgyalások kudarcának lehetősége. Ha *Strang „üres zsebekkel"* térne vissza Moszkvából, a *brit kormány külpolitikájának teljes fordulatával lehet számolni.*

A varsói szovjet nagykövet Sztalinnál és Molotovnál

Varsó, junius 25.

Saranov varsói szovjetorosz nagykövet néhány nappal ezelőtt *Moszkvába* utazott.

A *Kurjer Warszawski* jelentése szerint a szovjetorosz követ azért utazott Moszkvába, hogy

jelentést tegyen a lengyelországi politikai helyzetről,

valamint a lengyel kormánnyal folytatott megbeszéléseiről. *Saronov* megérkezése után azonnal a Kremlbe ment, ahol *Molotov* és *Sztalin* fogadta.

A japánok ismét megszigoritották a swataui kikötő-blokádot

Sanghaj, junius 25.

— A Hétfő Reggel tudósítójától. —

A swataui japán tengerészeti hatóságok vasárnap jelentősen

megszigoritották az ostromzárral kapcsolatos intézkedéseiket,

miután — mint ismeretes — szombaton még különböző enyhitéseket is életbe léptettek. A legujabb intézkedések értelmében a kikötőben külföldi hajók rakományaikat csak ugy szállithatják partra, ha huszonnégy órával előbb a japán hatóságoknál ezt a szándékukat bejelentették. Az élelmiszerszállitmányokat is

csak japán ellenőrzés mellett

lehet partra szállitani.

Uj gazdasági szerződést kötött Kinával a szovjet

Mószkva, junius 25.

— A Hétfő Reggel tudósitójától. —

Hivatalos jelentés szerint junius 16-án Moszkvában *a Szovjetunio és Kina között uj gazdasági szerződést irtak alá.* A hivatalos jelentés szerint

a szerződés az egyenlőség és kölcsönösség alapelvein nyugszik

és a legnagyobb kedvezményre vonatkozó záradékot tartalmazza. A szerződés rendezi a kereskedelmi és tengerhajózási kérdéseket és

meghatározza a kinai-szovjetorosz kereskedelmi képviseletek jogi helyzetét.

A szerződést Szovjetoroszország nevében *Mikojan* külkereskedelmi népbiztos, a *Csiangkaisek* kormány nevében *Su-Fo* dr., a kormány külön megbizottja irta alá.

Gazdasági megtorlások helyett távolkeleti flottáját összpontositja Anglia

London, junius 25.

A Sunday Times diplomáciai szerkesztője azt irja, hogy a távolkeleti helyzet továbbra is nyugtalanságra ad okot.

— Az angol kormány — mondja a cikk — idáig türelmet és mérsékletet tanusitott, de a

tiencini ostromzár és az angol alattvalók botrányos bántalmazása felett nem hunyhat szemet többé.

Chamberlainnnak cardiffi beszéde megmutatta, hogy az angol kormány eltökélt lépéseket fog tenni, ha a helyzetben nem következik be gyors javulás. A gazdasági megtorlások lehetőségét gondosan megvizsgálták, de a minisztereknek az a meggyőződése, hogy

ez nem a legjobb módszer.

Sokkal valószinübb, hogy ehelyett a távolkeleti hajóhad összpontositása mellett döntenek.

Chamberlain vasárnapi tanácskozása Halifax külügyminiszterrel

Chamberlain miniszterelnök *vasárnap este Párisból jövet visszaérkezett Londonba,* ahol

azonnal megkezdte a távolkeleti és moszkvai jelentések tanulmányozását.

Kevéssel megérkezése után magához kéretie *Halifax* lord külügymiinsztert, akivel

megkezdte döntőfontosságu tanácskozását.

a vasárnap érkezett jelentésekkel kapcsolatban. Sir Percy *Noble* tengernagy a kinai angol haderők főparancsnoka, aki jelenleg Singaporeban, az angol-francia katonai megbeszéléseken vesz részt, utasitást kapott, hogy a tanácskozások befejeztével még a hétfői nap folyamán *térjen vissza észak-kinai állomáshelyére.*

Szent Kristófnak hódolnak a magyar hadsereg motorizált csapatai

A magyar hadsereg motorizálása örvendetesen halad előre. E tekintetben komoly és szép feladatok várnak a nemzeti társadalomra is és *utmutató példával elöljár a magyar tisztikar társadalmi egyesülése, a Tiszti Kaszinó.* Tisztjeink előkelő társadalmi egyesülete a közelmultban elhatározta, hogy *hódol a motorosok védszentje: Szent Kristóf előtt. Péter Pál-napján már felavatják és megszentelik Szent Kristóf bronzbaöntött szobrát a honvédség gépkocsizó alakulatainak központi telepén (II., Ezredes-u. 5—7. sz.)* Szent Kristóf-szobrával művészi értékkel gazdagodik a főváros. Szent Kristóf szobra botfai *Hüvös László* művészi alkotása *már évek óta áll a Stefánia-uton nemes karrarai márványba vésve.* A Tiszti Kaszinó vezetősége ezt a szobrot választotta ki és felkérte *Szendy* polgármestert, hogy ajánlja fel a gépkocsizó alakulatok központjának. A választás minden szempontból szerencsés volt, nemcsak azért, mert a szobrot az 1912 párisi nagy kiállításon *nagy aranyéremmel tüntették ki,* hanem azért is, mert a külföldön nagy elterjedtségnek örvendő Szent Kristóf-kultusz egyik *legegyénibb és legművészibb alkotása.* Csütörtökön délelőtt 10 órakor már Szent Kristóf bronzszobrát szenteli fel a pápai nuncius. Megjelenésüket kilátásba helyezték a magyar közélet legkiválóbbjai. Az ünnepi beszédet *Uzdóczy-Zadvarec* püspök mondja. A Tiszti Kaszinó jó munkát végzett, amikor ez értékes kezdeményezéssel *külön is felhivta a közvélemény figyelmét a nemzeti hadsereg motorizálásának elkerülhetetlen szükségességére és fontosságára.* Bizonyos, hogy lélekben ott lesz a csütörtöki ünnepségen az egész magyarság és bizonyos, hogy a motoros magyar társadalom tüntető felvonulással hódol az autók ezreivel Szent Kristóf, a motorosok és a magyar honvédség gépkocsizó és motorizált alakulatainak védőszentje előtt.

„A régi vágányra nincs visszatérés"

— mondotta Imrédy Béla a piarista főgimnázium 30 évvel ezelőtt érettségizett diákjainak találkozóján

— A Hétfő Reggel tudósítójától. —

A budapesti piarista főgimnázium 1909-ben érettségizett tanitványai most tartották *30 esztendős* érettségi találkozójukat. Az ötvennyolc érettségit tett tanuló közül harmincketten gyültek össze, közöttük vitéz *Imrédy* Béla volt miniszterelnök is, aki a Gellért-szállóban rendezett érettségi banketten beszédet mondott.

— *A régi vágányra nincs visszatérés* — mondotta többek között. — *Itt valami kialakulóban van, ami szerintem egészen indokolatlanul, bizonyos nyugtalanságot okoz országunkban.* A világnak fejlődnie kell és ez

a fejlődés nem jár áldozatok nélkül, de át kell esnünk rajta.

Az utolsó huszonöt esztendőben *a biztonságnélküliség érzése harapódzott el.* A régi fogalmak szerint senkinek az élete sincs biztositva.

Most nem az egyéni, hanem a közösségi biztonság korát éljük.

Nagy átalakulások közepén vagyunk, amelyek nem zajlanak le küzdelem nélkül. *A multat nem lehet állandóan elégikus hangulatban visszavarázsolni,* az épitőmunkára pedig *jókedvre* van szükség.

Vasárnap a gimnázium tanári szobájában gyültek össze a volt tanitványok, akiknek nevében ismét *Imrédy* üdvözölte *Belanyi* György igazgatót. Itt a piarista nevelést magasztalta *Imrédy.* A piaristák *tekintélytiszteletre tanitanak.* Az élethez, különösen a magyar élethez *kell egy kis ellenzékiség.* A piaristák

megtanitották ellenzékinek lenni, anélkül, hogy az ellenzékiség szabadossággá fajult volna.

Belanyi igazgató válaszában örömmel állapitotta meg, hogy a kiegyezés óta *Magyarország miniszterelnökeinek egyharmadrésze piarista diák volt.*

Minden külön értesités helyett!

Liebner József és **Ödön, Wallfisch Béláné** szül. **Liebner Szerén** mélységes fájdalommal jelentik, hogy a legjobb anya

özv. Liebner Zsigmondné

munkában eltöltött életének 81-ik évében eltávozott szeretteinek köréből. Junius hó 26-án, d. u. 5 órakor temetjük férje, fia és unokái mellé a rákoskereszturi temetőbe.

Gyászolják még: **Wallfisch Béla** veje, **Liebner Józsefné** szül. **Hirsch Erzsi, Liebner Ödönné** szül. **Fried Juliska** menyei, **Vilma, István** és **Iván** unokái, **Ervin** dédunokája, **Hirsch Jakab, özv. Deutsch Ignácné, özv. Gerő Józsefné** testvérei, **Hirsch Jakabné, özv. Alpár Pálné** sógornői és a többi rokonok

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Ma és minden este, 27-ig

JÁNOS VITÉZ

a Margitszigeti Szinpadon

Junius 29-én, 30-án és julius 1-én

SVÁJCI TELL VILMOS

játékok vendégszereplése kétszáztagu társulattal

Ujpest—Ambrosiana 3:1!

HÉTFŐ REGGEL

I. ÉVFOLYAM
25. SZÁM

FŐSZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

BUDAPEST,
1939 JUNIUS 26.

1919-ES HONVÉDEK

Szegény Gömbös Gyula hányszor, de hányszor mondotta a parlamentben, gyüléseken, baráti társaságban: „A 19-es ellenforradalmi mozgalmak elmulhatatlan dicsősége és legszebb erénye, hogy a kommunisták elleni összeesküvések és rebelliók szereplői *nem cimért, rangért, politikai, gazdasági és társadalmi előnyökért vitték a bőrüket a vásárra,* hanem kizárólag hazafias lelkiismeretük parancsszavát követték, amikor a vörös uralom megdöntésére csatasorba állottak. Az ellenforradalom csatárlánca szerte az országban és külföldön, Bécsben, Stájerországban, majd Aradon és Szegeden nem központi irányitás mellett fejlődött fel, hanem egymással alig összefüggő maroknyi csoportok kezdték az ellenállást, magyar lelkük belső sugallatára cselekedve. És meg kell ismételni százszor és százszor, az ellenforradalom évfordulóin és a mártirok gyászünnepein, hogy a 19-es ellenforradalom szereplőit eszményi célok vezérelték, hazánk akkori helyzetében sem a vezérek, sem a közkatonák közül senki emberfia nem gondolhatott arra, hogy *állásfoglalása valaha is erkölcsi vagy anyagi haszonnal járhat,* ellenben jól tudhatta, hogy kiállásával az ellenforradalom bármelyik frontján életét, nyugalmát, egzisztenciáját kockáztatja és vállalja az üldözés, a bujdosás, a hontalanság szenvedését. Engem a közös magyar célok, a közös nemzeti aspirációk, a viharos idők közös emlékein tul már azért is *eltéphetetlen kötelékek fűznek minden ellenforradalmi bajtársamhoz, aki bármely poszton is kivette részét az ellenforradalmi küzdelmekből,* mert mindegyikükben az önzetlen hazafi példaképét tisztelem.“ Valóban, Istenben boldogult Gömbös Gyula szavai ma is időszerüek, az ellenforradalom huszéves évfordulóján, *talán időszerübbek, mint valaha!* A nagy dolgozó tömegek boldogulásáért küzdő, népszerető nacionalizmus husz év előtt a magyar ellenforradalmi mozgalmak vivódásaiban született meg, *a népies, nemzeti, keresztény szellemü politika zászlaját először Horthy Miklós, Bethlen István, Károlyi Gyula, Gömbös Gyula, Teleki Pál és Eckhardt Tibor emelték magasra Közép-Európában, évekkel az olasz fasizmus és a német nemzeti szocializmus forradalmai előtt.* Az ujraéledt magyar nacionalizmus tehát nem politikai, de nemzeti mozgalom sikere, eredménye és dicsősége! *Nem külsőségekkel, nem igéretekkel nyerte meg a közvéleményt, nem a nemtelen, de a nemes érzelmekre apellált és nem rombolással, hanem épitéssel kezdte a nemzetmentő szerepét.* A közélet fórumain gyakorta emlegetik manapság a szegedi ellenforradalom mártirvérrel megpecsételt programját, mint a féktelen politikai elvek Magna Chartáját. *Hát ez persze megtévesztő valótlanság!* Fájdalom, a szélsőséges táborokba többen férkőztek be azok közül, akik szembenállottak az ellenforradalommal, mint azok, akik az ellenforradalomnak tettekkel tényezői valának... Az ellenforradalmárok tulnyomó része, miután lejárt az önzetlen, hüséges, áldozatteljes frontszolgálat ideje, visszatért polgári foglalkozásához, elvonult a magánélethe. *Az ellenforradalmi idők későbbi vámszedői, zsarolói és illetéktelen haszonélvezői majdnem kizárólag azok sorából kerültek ki, akik akkor lettek ellenforradalmárok, amikor ez a magatartás és ez a meggyőződés már nem járt sem kockázattal, sem áldozattal, sem életveszedelemmel.* Sőt az igazság kedvéért feljegyezhetjük, hogy számosan az ellenforradalmi mozgalmak vezérkarából szembekerültek a nagy és nemes eszmék tulzásaival és tulzóival és az ellenforradalmak többi kimagasló, elhatározott vezéregyénisége napjainkban nem találja helyét közéletünkben. Vajha napjaink szélső politikai mozgalmait is ugy jellemezné *egy uj Gömbös Gyula,* mint a szegedi kormány néhai hadügyi államtitkára az 1919-es esztendő szabadságharcát: „1919-es honvédeink örök signum laudisai: *önzetlenségük, tisztességük, alkotmányhüségük, tekintélytiszteletük!*“

HATSZÁZALÉKOS NUMERUS CLAUSUS A BUDAPESTI ÁLLAMI GIMNÁZIUMOKBAN!

NÉGY GIMNÁZIUMBAN KÜLÖN ZSIDÓ OSZTÁLYOK LESZNEK

— *A Hétfő Reggel tudósitójától.* —

Véget ért az iskolai év, vasárnap a gyerekek óriási serege hazavitte a bizonyitványát, egyik helyen örömmel büszkén nézték, másutt pityergés és szigoru dorgatórium volt az eredmény, de általában minden családnál egy kérdés dominálja most a helyzetet: *mi lesz a gyerekkel, mi lesz jövőre?!*

A beiratkozások hétfőn kezdődnek s ez a nap sok kinos meglepetést tartogat sok család számára!

A zsidótörvény, amelyet a gazdasági élet szabályozása és a keresztény fiatalság elhelyezkedésének biztositása érdekében hozott a kormány, *most már a középiskoláknál is sulyosan érezteti hatását.* Az egyetemekre és főiskolákra vonatkozóan érvényben van a numerus clausus törvény és *eddig a középiskoláknál még csak gondolata sem vetődött fel annak, hogy hasonló megszigoritást kellene bevezetni.* Most ez a helyzet megváltozott s

három nappal ezelőtt bizalmas utasitást és irányitást adott ki a főigazgatóság utján a zsidóvallásu középiskolai tanulók felvételéről. E rendelet szerint a zsidók számára megállapitott hat százalékos zártszámot érvényesitik a középiskolai felvételeknél is. Az utasitás értelmében az egyes gimnáziumokban osztályonként csak három zsidó tanulót lehet felvenni.

minthogy a legutóbbi középiskolai rendtartás szerint egy osztály növendékeinek száma *negyvenben* van meghatározva. Ezenkivül

négy budapesti gimnáziumban: a Berzsenyi, Madách, Kölcsey fiu- és a Mária Terézia állami leánygimnáziumokban külön osztályokat állitanak fel a zsidó tanulók számára.

Az első osztályba beiratkozó gyermekeket a szülők már be kellett, hogy jelentsék azokban az iskolákban, ahova be akarták iratni őket. A felvételek fölött az iskolákban a tanári karból alakult bizottság dönt s *e döntések alapján szombaton délután a legtöbb helyen már megtörténtek a kijelölések is.* Azok a kisdiákok, akik nem kerülhetnek be az uj tiltó rendelkezés folytán az illető gimnázium első osztályába, *a négy kijelölt gimnáziumban kell hogy felvételüket kérjék s akkor csak itt, az uj „zsidóosztály“-ban folytathatják tanulmányaikat.* De ennél a lehetőségnél is *még egy nehéz akadályt* kell legyőzniök, ugyanis ezekben az osztályokban is *csak negyven-negyven tanuló lehet, tehát*

az iskolák igazgatósága fogja kivá-lasztani, kit lehet felvenni az ugynevezett zsidó-osztályokba.

A *Hétfő Reggel* értesülése szerint a zsidó diákok felvételénél elsősorban *az eddigi jeles előmenetel, az utolsó bizonyitvány eredményét nézik s ennek alapján választják ki a legjobb negyven-negyven tanulót, akik aztán Budapesten folytathatják középiskolai tanulmányaikat.* Igy is

számosan fognak kimaradni és sok szülő lesz kénytelen más utatmódot keresni arra, hogy gyermekei tanulását biztositsa.

Az uj felvételi renddel kapcsolatban felvetődött a gimnáziumokban még egy kérdés, amiről a miniszteri rendelet nem intézkedik s *ezért most egyik-másik gimnázium igazgatója Pintér Jenő tankerületi főigazgatóhoz fordul ujabb intézkedés kiadásáért.* A probléma ugyanis az, hogy

mi történjék az olyan tanulókkal, akik valamelyik keresztény egyház kötelékébe tartoznak, keresztény vallásban nevelkedtek, de a II. zsidótörvény szerint zsidóknak számitanak?

Igaz, hogy a törvény indokolása szerint is *csak a gazdasági életben való elhelyezkedésre* vonatkozik és nem akarja az emberek jogait más vonatkozásokban csorbitani. Ha a középiskolai tanulóknál is a zsidótörvény rendelkezéseit akarják érvényrejuttatni, sokszor előfordulhatna az az eset, hogy

a zsidó osztályok tanulói közül többen járnak majd katolikus, vagy protestáns hittanórára, mint ahányan zsidó hittant tanulnak...

Értesülésünk szerint

az uj felvételi rend csak a budapesti állami és községi gimnáziumokra vonatkozik,

nem érinti azonban például a polgári iskolákat, ahova továbbra is az igazgatók által megállapitott számban lehet felvenni zsidó tanulót. Hóman kultuszminiszter különben értesitette az izraelita felekezet által fenntartott iskolákat, hogy ott nem kiván semmiféle megszoritást, vagy korlátozást alkalmazni, tehát ezekben az iskolákban, ha anyagi erejük megengedi, több tanuló jelentkezése esetén több parallel osztályt állithatnak fel.

Az állami gimnáziumoknak megküldött rendelkezést közölték

a katolikus és protestáns egyházi főhatóságokkal,

akik most döntenek majd arról, hogy iskoláikban milyen mértékben kivánják a rendeletet érvényesiteni...

ÁRA 10 FILLÉR

Botfai Hüvös László nyilatkozata a »képvagdalkozási« ügyben

Dr. Lázár Béla ujabb nyilatkozata

Az Ernst-muzeumban történt képafférről szóló tegnapi cikkünkre vonatkozóan dr. *Lázár* Béla, a Munkácsy Céh igazgatója ma felkeresett bennünket és kijelentette, hogy *fenntartja azt az állitását, miszerint Hüvös László volt egyike azoknak, akik a képet krétával összefirkálták azon célból, hogy az ilymódon lefotografálva összevagdaltnak lássék.*

— Ez az a vád, amelynek alapján *Hüvös* Lászlónak a Céhből való kizárását inditványoztam és ez alól nem mentesiti őt az sem, hogy néhány nappal ezelőtt valóban bejelentette kilépését a Céhből.

Az ügyben kérdést intéztünk Botfai Hüvös Lászlóhoz. A kiváló müvész a következőket mondotta:

— Élénken elképzelem és meg tudom érteni, hogy Lázár Bélát, a Munkácsy-céh igazgatóját végtelenül kinosan érinti képvagdalkozási ügye és hogy azt szeretné magától elháritani azzal, hogy mellékvágányra tereli. *Ezen próbálkozásai azért nem sikerülhetnek, mert*

Lázár képvagdalkozásánál sokan voltak jelen velem együtt,

mint elképedt tanui megmagyarázhatatlan viselkedésének. Ha valakinek, ugy Lázár Bélának volna eminens érdeke, hogy ezt a fatális magáról való megfeledkezését — amelyet egyébként nem én hoztam nyilvánosságra — a müvészek és a nagyközönség mihamarább elfelejtsék és hogy az egész felfuvódott jelentéktelen ügy a mult mindent gyógyitó homályába merüljön.

— Ehelyett nyilatkozgatásaival Lázár maga gondoskodik arról, hogy vagdalkozása állandóan napirenden tartassék. *Kényszerüségből nyilatkozom* — először és utoljára, hogy

visszautasitsam egyszer és mindenkorra azokat az alaptalan támadásokat, mintha a sajtót én informáltam volna, Lázár Bélának pedig józan belátására bizom, hogy velem kapcsolatosan a nyilatkozgatásokat hagyja abba.

Ez Lázár Bélán kivül senkit sem érdekel, *különösen engem nem, aki már régen szabályszerüen kiléptem a Munkácsy-céhből.* Ezt a kilépésemet ugy látszik Lázárral, mint a céh igazgatójával elfelejtették közölni.

Pados bencés tanár harca az elmeorvosszakértőkkel

Elvesztette kártéritési perét Németh Ödön professzor ellen

Több alkalommal adtunk hirt azokról a peres ügyekről, amelyeket Pados Raymond bencés tanár inditott különböző ellenfelek ellen, egyrészt a büntetőhatóságoknál, másrészt pedig a polgári biróságok előtt. Megemlékeztünk arról a perről is, amelyet Pados dr. Németh Ödön egyetemi tanár, törvényszéki elmeorvosszakértő ellen inditott, akitől

48.000 pengős kártéritést

követelt a törvényszék elé terjesztett keresetlevelében.

Dr. Balogh Árpád kir. törvényszéki biró több tárgyalást tartott ebben a kártéritési perben, s a lefolytatott bizonyitási eljárás után a biróság a következő tényeket állapitotta meg: Pados Raymond bencés tanár hamis orvosi bizonyitvány kiállitásának vétsége cimén bünvádi feljelentést tett dr. Tanka Dezső közkórházi főorvos, dr. Semmelweiss Károly ugyancsak közkórházi főorvos és Pethő Ernő közkórházi igazgatófőorvos ellen.

Ezenfelül ugyancsak bünvádi feljelentést adott be dr. *Prugberger* József, dr. *Szecsődy* Imre, s az előbb emlitett dr. *Tanka* Dezső és dr. *Pethő* Ernő főorvosok ellen, akiket

személyes szabadság megsértésének büntettével

vádol. Pados tanár e bünügyi panaszait arra alapitotta, hogy *őt épelméjü egyén létére tartalmilag hamis orvosi bizonyitványokban zártintézeti elhelyezést igénylő, közveszélyes elmebetegnek nyilvániották.* Szombathelyről Pestre csalták és itt a hamis bizonyitványok alapján akarata, sőt tiltakozása ellenére

az angyalföldi gyógyintézetbe zárták.

Itt tartották 1931 május 5-étől ugyanazon év junius 22-éig, amikor a biróság az intézetből való azonnali elbocsátását rendelte el azért, mert az ujabb orvosi vélemény szerint ő sem ön-, sem nem közveszélyes.

A 48.000 engős polgári pert viszont dr. *Németh* Ödön egyetemi tanár ellen azért inditotta a felperes, mert a törvényszéki orvosszakértő tanár szakvéleményében akképpen nyilatkozott, hogy

a felperes perlekedési tébolyban szenved

és az előző főorvosok *jóhiszemüen nyilvánithatták Pados tanárt ön- és közveszélyes elmebetegnek. Német* professzor szakvéleménye alapján — hangoztatta a felperes — lehetetlenné vált az ő papi hivatásának gyakorlása, de lehetetlenné tette számára a megélhetés alapját is. Hangoztatta, hogy a professzor orvosi szakértői véleménye mühibában szenved és nem is jóhiszemü. Hivatkozott az ellenőrző orvosszakértők véleményére, amelyek egybehangzóan azt tanusitják, hogy a felperes *sem most, sem a multban nem szenvedett elmebetegségben.* Ezért követel 48.000 pengős kártéritést.

Csakugyan dr. *Büchler* Pál, dr. *Minich* Károly, dr. *Maday* István, dr. *Nánássy* László Dezső és dr. *Benedek* László törvényszéki orvosok, illetve egyetemi tanárok olyan szakvéleményt adtak, hogy

a felperes sem a jelenben, sem a multban nem szenvedett elmebetegségben.

Ezekután dr. Balogh Árpád kir. törvényszéki biró szükségesnek tartotta, hogy az összes aktákat valamennyi orvosszakértői véleménnyel együtt felülvizsgálat céljából felterjessze az igazságügyi orvosi tanácshoz. Az iratok visszaérkezvén, a biróság most hozott itéletet a kártéritési perben, amely ugy szól, hogy *Pados* Raymond bencés tanárt

a törvényszék keresetével elutasitja.

Utal a birói itélet az igazságügyi orvosi tanács végső véleményére, amely megállapitja, hogy *Németh Ödön orvosprofesszor szakvéleménye mühibában nem szenved és teljesen jóhiszemüen nyilvánithatta ő is, de az előző főorvosok is a felperest elmebetegnek.* Egymagában az a körülmény, hogy más orvosszakértők ellentétes állásponton vannak, az alperes orvostanár rosszhiszemüségének megállapitására nem alkalmas.

Ha alanti cégek egyikénél vásárol, okvetlenül kérje az Esti Kurir által kibocsátott vásárlási jegyzéket.

600 PENGŐ JUTALMAT

Az Esti Kurir vásárlási jegyzékét töltse ki és »600 pengő jutalom« elmzéssel küldje be a kiadóhivatalba.

osztunk szét készpénzben azoknak az olvasóinknak, akik vásárlási jegyzékkel igazolják, hogy az itt felsorolt hirdető cégek egyikénél vásároltak. **I. dij 50 P, II. dij 30 P, III. dij 20 P, ezenkivül 25 drb egyenkint 10 P-ős és 50 drb egyenkint 5 P-ős dij.** A dijakat a kiadóhivatalba beküldött Esti Kurir vásárlási jegyzékek alapján, vásárlási összegre való tekintet nélkül osztjuk szét.

Strand-köpeny 9.80-tól
SZÉKELY JENŐ cégnél IV., Petőfi Sándor-u. 9

Tenisz — fürdőruha
Sportcipők olcsón!
Kiczkó IV, Kigyó-utca 2

HARISNYÁT VEGYEN GOLDFINGERNÉL
BUDÁN Margit-körut 52

Szemüveg, Fotó, Rádió CHMURA
Ferenciek tere 2 — Erzsébet-körut 22

RETIKÜLT bőröndöt csak a Muzeum-körúti CSÁNGÓ képesitett bőröndösnél vásároljon csak Muzeum-körut 5

RÁDIÓ GRAMOFON CSILLÁR
BODNÁR
VILMOS CSÁSZÁR-UT 60

TRAU
fehérnemüi és nyakkendői közismerten izlésesek és olcsók
Erzsébet-krt 30. Bucsinszky-kávéház mellett

ÉKSZERT, ARANYAT, EZÜSTÖT ÉS ZÁLOGJEGYET bárkinél magasabb árban veszek
SCHWARCZ DÁNIEL órás és ékszerész, Károly-körut 16. sz.

Neptun® Ear Protector fürdésnél vizmentesen zárja a fülmenetet, megóva a fertőzéstől.
Főlerakat: BALOGH drogéria II, Margit-körut 1. szám

Gyermekruhák nagy választékban a Feldmár Divatház-ban
Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás. VII, István-ut 37. szám

Iª ingek mérték után tökéletes szabás
Schwarcz Lipót-körut 8 Tel.: 277-03

Heumann Simon Rt
Nyugágy nyugágyvászon, kreton, butorszövet, szőnyeg és kárpitoskellékek
IV, Irányi-utca 27. sz.

Ia Macco fürdőtrikó 3.45
női és férfi divatfazonok
HERCZEG ÉS FODOR
textil uri és női divatáruháza
VII, Thököly-ut 24 Keleti pályaudv.-nál

2000 darab kiváló CSAVARIRÓN kiárusitása 96 filléres egységárban. CILCER, Dorottya-utca 9

RUHADISZEK KALAPDISZEK
női divatkülönlegességek Róth Sándor
Belváros, Hajó-utca 12-14

DOMONKOS divat CIPŐI UTOLÉRHETETLENEK! Olcsó árak
VI, TERÉZ-KÖRUT 27

Budán a legolcsóbb bevásárlási forrás Winkler Áruház
Mészáros-utca 2. szám

GÁL VILMOS
Nyári divat kelmekülönlegességek. Szintartó bourette vásznak 98 fillértől
V, Lipót-körut 24

MISKOLCI CÉGEK:

Gerhardt Jenő
a legnagyobb és legolcsóbb cipőáruház Miskolcon

Fürdőruha és harisnya különlegességeket Könyves Jenő a „Harisnya király"-nál, Széchenyi-utca, a Pannoniával szemben szerezzük be

Füszer és csemege-szükségleteit legolcsóbban beszerezheti a legjobb minőségben TÚRY LAJOS füszer és csemegekereskedésében Csabai Kapu 30. Tel.: 707

Nyakkendőt pazar választékban, csoda olcsón DRÓTH BÉLÁNÁL (Pannonia kávéházzal szemben)

Linoleum cég
Felsőmagyarország legnagyobb szőnyegáruháza, Széchenyi-u. 6

PRINCZ HUGÓNÁL
Legszebb férfi ingek, kalapok garantált minőségü női harisnyák legolcsóbbak

REINER butor- és kárpitos-üzemében első kézből termelői árban vásárolhat. Üzlet: Széchenyi-utca 72. Üzem: Hunyady-utca 49. szám

GLÜCKSMANN és LŐVINGER
TEXTILNAGYKERESKEDŐK
SZÉCHENYI-UTCA 7. SZ.

BOHOLY ÉS BÉLLEY R. T. Női és férfi divatáru raktár, fehérnemü szaküzlet

FÜZŐK, HASKÖTŐK Fried és Kellner keztyüs-kötszerész szaküzletében Széchenyi-u. sötét kapu mellett

KÁVÉ, TEA, FÜSZERÁRU legolcsóbban beszerezhető BERZY LÁSZLÓ cégnél, Lichtenstein J.-u. 7

LEGJOBB HARISNYÁK MÉTH-NÉL

HARISNYÁKAT olcsón a Forgóhid sarkán levő Könyves Lajos cégnél, Miskolcon vegyünk

FESTÉK, kefe és háztartási cikkek legolcsóbban
Sidlauer Imre, Széchenyi-utca 10. sz.

FÜRDŐTRICÓ ÉS HARISNYA különlegességek legolcsóbban
Graczánál, TELEFON: 653 Közérdek hitel

Géza drogéria
Széchenyi-u. 31, az összes külföldi különlegességek legolcsóbban

Fischer Gerzson és Fiai
Széchenyi-u. 103. Női és férfi divatáruház — Szabott árak

ROSENBERG GYULA ÉS TESTVÉRE
Felsőmagyarország legrégibb és legnagyobb áruháza. Kelengyéi országos hirüek. Különleges selymek, ruhaszövetek

SCHÄFFER MIKLÓS Telefon 9-53 Autó, motorkerékpár, kerékpár, gumiáruk és autófelszerelési szaküzlet. Rádiók. Puch, B.S.A., F. N. kisautók képvis. Nagy javitóműhely

KALAPOT - INGET - NYAKKENDŐT legolcsóbban BERKOVITS FERENCNÉL vásárolhatunk

Fürdőruhák, férfikalapok, harisnyák
Legjobbat — legolcsóbban!
Halmos Divatáruház
Miskolc, a Korona mellett. Szabott árak

Weidlich Pál
kiváló tea, kávé-val, füszeráruval, olcsón az érdeklődők rendelkezésére áll

Ecker és Sugár, Miskolc, divatnagyáruháza, Széchenyi-utca 32. Szövetek, selymek, mosó- és vászonárukban nagy választékot tartunk, áraink rendkivül olcsók

ABRAMOVICS ÉKSZERÉSZ
ELISMERTEN SZOLID, OLCSÓ, MEGBIZHATÓ

Fürdőruhát! Megbizható harisnyát! Férfi és női fehérnemüt csak Salgótól
Takarékossági hitel!

Világfilmek találkozása a Royal Filmszinházak mai müsorán:

Forum ma premier!
Bor — Dal — Csók!
Boldog békeidők aranyos operettje.
Zenéjét szerezte:
Lehár Ferenc.
Főszereplői: Mädy Christians, Paul Hörbiger, Otto Wallburg, Adele Sandrock.
Turul-film.
Royal Apollo prolongálta:
Erős férfi — gyenge nő!
Max Baer, Carnera, Dempsey és Myrna Loy szenzációs Metro-filmje.
Décsi mától 2 reprizfilm 1 műsorban!
Kadettkisasszony.
Bolváry Géza, Dolly Haas, Gustav Fröhlich és Halmay Tibor világfilmje.
Szőke Vénusz.
Marlene Dietrich, Herbert Marshall.
Casino 2 reprizfilm 1 müsorban!
Tündöklő asszonyok!
a világ legkápráztatosabb revüfilmje.
Varsói bál.
A legizgalmasabb kémdráma.
Főszereplők: Gustav Fröhlich és Charlotte Susa.
Palace mától kacagó müsor!
Stan és Pan
legvidámabb filmje: *A sivatag fiai* és öt jobbnál jobb kis film.
A Royal Filmszinházak első előadásain mindennap *félhelyárak!*

Nyaraljon
Várnában
a Fekete tenger legszebb homokstrandján

Társasutazás aldunai utazással és konstantinápolyi kirándulással egybekötve indul **julius 6-án** és **augusztus 3-án**

Részvételi dij 258.— pengő

Felvilágositás és prospektus: **Esti Kurir Utazási Irodája** Budapest, V., Vilmos császár-ut 34 * Telefon 25-4-05

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetéseket d. e. 12 óráig veszünk fel. Legkisebb hirdetés ára 4 P. Állásközvetítés 2 P

Férficipők
Fehér nubuk barna bőrdiszitéssel
Szürke nubuk lakk diszitéssel
Fehér nubuk week-end lukasztással
Barna bőr week-end lukasztással
csak **875** fillér
FILLÉRES DIVATHÁZ
BAROSS-TÉR 23
TELEKI-TÉR 1 BAROSS-TÉR 2

SPORTING
crepp panamából
rövid ujju ... P 4.50
hosszu ujju ... P 5.40
Fürdőruhák
rendkivül olcsó árakon
Tennisz cipők
nagy választékban
Fábián Krisztina-körut 8-10 (Postapalota mellett)

EZÖL folyékony rovarirtó légy, poloska, mo y ellen
EZÖL fehér svábpor sváb, rusznt, hangya ellen
Kérje mindenütt. Főlerakat: Gergely és Müller VII, Hársfa-utca 10/b. Telefon: 442-48

Fényképezzen!
Kérje érdekes uj „F 4" árjegyzékünke . Alkalmi vételek, csere (részletre is).
CHMURA
IV., Ferenciek tere 2. szám és Erzsébet-körut 22

Férfiöltönyt mérték után 2 próbával legujabb szövetcinkből 40 P-ért készit László uriszabósága, Erzsébet-körut 1. sz., I. em.

Karosszériákat
készitek, javitok. nyitottból csukottra alakitok, fényezek. bélelek legolcsóbban, Boross, Tavaszmező-u. 6.

Nyári háztartás
nem okoz gondot, ha ebédet tőlem hozat vagy nálam fogyaszt. Mezeiné, Damjanich-utca 32. Telefon: 33-1-18.

Az érelmeszesedés
gyógyitása és kezelése
Irta: Dr. Bucsányi Gyula e. ü. tanácsos, főorvos. Ára P 1.50
Kapható az «Esti Kurir» kiadóhivatalában, Budapest.

Molyellen legbiztosabban **védi** bundáját, ruháját a 160 cm hosszu belső akasztós, légmentesen záró **Lord** molyzsák darabja ... P 2.— molypapir csomagja ... P —.40
Magyarországi lerakat: Vajda, Szentkirályi-utca 34. Telefon: 412—10

Gárdonyfüredi villa
közvetlenül állomás és strandfürdők mellett, 2 szobával és melléképületekkel, adómentes, eladó. Felvilágositás Binzer, telefon 440—11 vagy helyszinen.

Ideális beosztásu
tökéletes felszerelésü négyszobás lakás augusztus 1-re — esetleg azonnal is — nagyon olcsón kiadó. Bulyovszky-utca 28.

Celluloidárugyártás
minden ágában igazolhatóan tökéletes jártassággal biró
szakember azonnal felvétetik
Ajánlatok «Komoly üzem» jeligén kiadóba.

Balaton — Lillafüred — Mátra
WEEKEND AUTÓTURA
km-ként 26 fillér
6 személyes luxuskocsikkal
UNITAS RT. TEL. 923-85

MARS
GYERMEKKOCSI GYÁR
bemutatja idei szabadalmazott modelljeit:
1. minden typus átszerelhető sportkocsivá;
2. gyermekkocsik 6 kerékkel.
Lényeges árleszállitás! VI., Andrássy-ut 36, a Párisi Áruházzal szemben.

Nyaralók
költözködésénél nélkülözhetetlen a
Méray tehertaxi
mert vasuthoz, nyári lakáshoz, csónakházhoz vagy vissza olcsón, gyorsan megbizhatóan szállit mindennemü terhet. Telefon: 98-8-88.

Mielőtt elutazik
függönyeit tisztittás vagy festés végett
fehér kabátját, kényes ruháját
sürgős, garantált száraz vegytisztitás vagy átfestés miatt küldje a
Flóra Festő, Tisztitó
üzemébe, csak V., Vilmos császár-ut 4. Telefon: 80-2-22.

PISZKOS!
plafonját és falát néhány óra alatt különleges eljárással ujjávarázsoljuk! Díjtalan bemutatás. Clánozás garanciával! Szőnyeg- és szőrmemegóvás.
MEZEY VACUUM Budapest, VI., Csengery-utca 51. Telefon: 13-0-95

ESŐKÖPENY
prima kivitelben ... P 13.90-től
(Sip-utca sarok) Márkus Dénes gumiszaküzletében Dohány-utca 7. sz.

Csillár
költözködés miatt hihetetlen olcsó áron kapható (Kulcsár gyártmányu) Bárffay csillárüzletében, VI., Dessewffy-utca 9.

Érettségizettek tanácsadója joghallgatók, ügyvédjelöltek tanitója:
Dr. Katona,
IV, Calvin-tér 2
Tel.: 8-71-04

Püspöki Bérpince R. T., Vác
palackos borai
minden előkelő étteremben kaphatók

STEYR XII.
használt autók gyári garanciával. Metropol-Garageban, VI., Lehel-u. 25.

Elismert elsőrendü, tiszta
házikoszt
olcsón uriháznál, házon kivül is. Tőzsde és biróság közelében. Ugyanott központi fütéses, komfortos, különbejáratu szobák. V., Zoltán-utca 8. II. 3. Adlerné.

Üzlethelyiség
szép portállal, 5×5 m, hátsó udvari szobával, mely raktárnak is kiválóan alkalmas, olcsó bérért aug. 1-re kiadó. Előbb is elfoglalható Bővebbet a házfelügyelőnél Andrássy-ut 54.

Többszörösen kitüntetett, nagy gyakorlattal biró akadémiai növendék jutányos áron, eredményes
ZONGORATANITÁST
vállal. Hétköznapokon: d. u. 3—7-ig. Andrássy-ut 74. III. 18.

Az Esti Kurir könyvosztályában kapható könyvek:
A rheumás bajok házi kezelése. Dr. Engländer Árpád szakorvos ... P 2.40
Idegesség és ösztönélet. Dr. Feldmann Sándor ... P 3.—
A fiatal anya. Dr. Földes Lajos főorvos ... P 2.60
A női betegségekről. Megelőzés — gyógyitás. Dr. Földes Lajos főorvos ... P 3.40
A nő a változás korában. Dr. Földes Lajos főorvos ... P 2.60
Ösztön, kultura, illuziók. Az ember harca a civilizáció rabságában. Dr. Gartner Pál P 1.80
Lelki betegségek keletkezése és gyógyitása. Dr. Gartner Pál fűzve P 3.80, kötve ... P 5.80
A prostatamegnagyobbodás lényege, jelei és gyógyitása. Dr. Goldner V. ... P 3.40
A pszichoanalizis mint módszer. Dr. Hermann Imre. ... P 2.—
A dohány és a dohányzás. Dr. Hohenberg József főorvos ... P 3.—
A cukorbeteg kosztja. Dr. Horvai Lajos főorvos ... P 2.60

Mig Ön nyaral
dunnájából pehelypaplant készitünk müselyem 26 pengőbrokátból már 26 pengőtől
PLUMA Paplangyár
Kamermayer Károly-utca 2.

Dr. Földes Zsigmondné
Zugligeti Gyermeküdülője
Csillagvölgyi-ut 10
Elvállal 3—15 évi, egészséges gyermekeket. Subalpin klima. Elsőrangu ellátás Diaeta- és hizókura. Német társalgás. Orvosi felügyelet. Bővebbet Józsefkörut 9. Tel.: 43-0-83.

GYERMEKE
nem szenved a hőségtől, mindennap uszhat és strandon lehet, hozzávalók társaságában élhet, kitünő ellátást kap, sportot üz, kellő egyéni nevelésben részesül és ALIG KERÜL TÖBBE, MINT OTTHON
dr. Pászterné Balatoni Gyermeküdülőjében
BALATONLELLÉN.
Tájékoztatást nyujt Pásztor-intézet, Budapest, IV., Délibáb-utca 25. Telefon: 191—48.

Amerikai márkás
autóinkat kiárusitjuk
Metropol-Garage, VI., Lehel-utca 25. Telefon: 92-3-40.

FÜZŐ, GUMIHARISNYA
Hungária üzleteiben:
Akácfa-utca 2 Váci-utca 16
Üllői ut 40 Kossuth Lajos-u. 8
Krisztina-tér 3 Ujpest, Árpád-ut 67
Kispest, Üllői-ut 119

Győződjön meg róla, hogy Ma ez a PENGE a legjob B

Legmagasabb
árban értékesitheti aranyát, ezüstjét, brilliánsait és zálogcéduláit. Kunfy ékszerüzlet, Károly-körut 7. Tel. 367—15.

Egészséges és beteg nők részére egyaránt fontos!
A női betegségekről
Megelőzés. Védekezés. — Irta: Dr. Földes Lajos főorvos. Ára:
P 3.40
Kapható az „Esti Kurir" kiadóhivatalában

Ön még nem tudja, hogy mit nyujt vendégeinek
Siófokon az Éden Pensio
(Bezerédy-u. 3). Győződjön meg személyesen róla, s addig is érdeklődjön 815—65. telefonszám alatt

Urileány, ki hosszabb ideig mint társalkodónő működött, utitársnői vagy hasonminőségü
állást elfogadna
Hosszabb irodai, pénztárnoki gyakorlattal, valamint magyar-német nyelvtudással rendelkezik. Szives megkeresésüket «Intelligens» jeligére a kiadóba.

Kombinált beosztású egyes tömeges
nyomdai munkákra specializálva
ezért 1 P. 2 x 24 órán belül rendkivül
olcsó árért
készíti cégnyomásos törvényesen védve
tömböket, átiró könyveket, röpcédulákat:
Belvárosi nyomda
Budapest, IV., Sütő-utca 2. (Deák-térnél). Tel.: 81-3-25. Ezelőtt «Felsőmagyarországi Hétfői Ujság» nyomdája (Szold J.) Alap. 1875, Budapesten 1918
Ügynök nincs!
Rendeljen közvetlen!

A minimális búzaár megállapitása előtt tartózkodó a gabonapiac

A *gabonatőzsdén* tegnap óta ugy vannak informálva, hogy a minimális buzabevásárlási árakat szombaton, amennyiben pedig ez lehetetlen volna, legkésőbb hétfőn fogják nyilvánosságra hozni. Éppen ezért *a buza határidőpiacon* ma a legnagyobb tartózkodás nyilvánult az üzletkötések tekintetében, annál is inkább, mert remélik, hogy szombatig bőrebb információi lesznek a piacnak arról is, hogya magyar és osztrák vegyes bizottságoknak az uj évad buzaexportjáról Bécsben folytatott tárgyalásai milyen eredménnyel végződnek, elsősorban a buzaminőség kérdésének szabályozását illetően.

Ilyen körülmények között észrevehető volt, hogy a buza határidőüzlet helyett ma inkább *a rozs- és tengeri üzletben* volt nagyobb határidő forgalom. Az irányzat különben az októberi buzánál eleinte változatlan volt, később 10 filléres árcsökkenés keletkezett.

Körülbelül hasonlóan alakult az októberi rozs irányzata is, amely a megnyitás tartott árfolyamaival szemben zárlatig 15 fillérrel olcsóbbodott. A tengeri juliusra és augusztusra egyenlő árfolyamon zárult, holott tegnap az augusztusi 15 fillérrel drágább volt. Az árfolyamkiegyenlitődés magyarázata, hogy a juliusi tengerinél a határidő közeledésére való tekintettel nagyobb fedezővásárlások voltak.

Az *árutőzsdei rend* értelmében hétfőn megindulhat a márciusi buza és a rozs forgalma és amennyiben közben nem jönne másirányu rendelkezés, a jövő hét első napján meg is kezdik e cikkekben az üzletkötést. A *lisztüzlet* nem változott, a készáruvásáron lanyhább volt az irányzat.

Buza: 150 q tiszai (80) 12.50 pp., 150 q tiszai (80) 12.55 pp., 150 q tiszai (80) 12.55 pp., 300 q jászs. (80) 12.40 pp., 150 h.-hadházi (80) 12.75 pp., 150 q nyiri (80) 12.80 pp., 150 h.-böszörményi (80) 12.80 pp., 150 q b.-ujfalui (80) 12.60 pp., 150 q h.-böszörményi (80) 12.80 pp., 150 q turkevei (80) 12.65 pp., 300 q karcagi (80) 12.85 pp., 150 q kenderesi (80) 12.70.

Uj buza: 600 q tiszai (77) 15.20 pp. VII/VIII., 300 q tiszai (77) 15.25 pp. VII/VIII.

Zab: 150 q 12.50 pp. msz.

Tengeri: 150 q 10.90 pp ti., 150 q 10.85 pp., 150 q 10.75 pp., 150 q 10.80 pp., 150 q 10.87.5 pp. ti.

A minőségbuza hiv. árjegyzése: tiszai 12.75—12.80.

Határidőüzlet:

Buza: október 15.59, 62, 66, 70, 68, 63, 60, 59, 65, 62, zárlat 15.61—62.

Rozs: október 9.65, 70, 72, 75, 62, 55, 54, 56, 65, 58, zárlat 9.58—599.

Tengeri: julius 10.80, 83, 80, 75, 80, 91, 88, zárlat 10.88—90, augusztus 10.85, 90, 80, 82, 83, 86, 90, 80, 88, zárlat 10.86—87.

Készáruüzlet:

Buza: tiszai 77 kg 12.25—12.55, 78 kg 12.35—12.65, 79 kg 12.45—12.75, 80 kg 12.55—12.85, tiszai 77 kg 12.10—12.35, 78 kg 12.20—12.45, 79 kg 12.30—12.55, 80 kg 12.40—12.65, jászsági, fejérm., dtuli, pestv., bácskai 77 kg 12.05—12.15, 78 kg 12.15—12.25, 79 kg 12.25—12.35, 80 kg 12.35—12.45.

Rozs: pestv. 5.65—5.75, egyéb rozs 5.75—6.00, tak. árpa (6) 11.00—11.40, tak. árpa (uj) 10.50—10.75, zab I. 12.40—12.60, zab II. 12.15—12.30, tengeri 10.75—10.90, korpa 9.60—9.75.

A *készáruvásáron* buza 5—15 és rozs 20—25 fillérrel olcsóbb, zab nem változott, tengeri 25 fillérrel olcsóbb.

Fedezővásárlások az értéktőzsdén

A tőzsdetanács rendelete értelmében szombaton szünet lesz az értéktőzsdén és a forgalomnak három napig való szünetelésére való tekintettel ma fedező vásárlások voltak az értéktőzsdén, ugyhogy általában barátságosabb volt az irányzat.

Igy javult többek között egy-egy pengővel a Kőszén, Bauxit és az Urikányi részvény árfolyama. Szilárdabb volt továbbá a Fegyver, Ganz, Gumi részvény. *Nagyobb áremelkedés* volt a Szikra részvénynél, mely 10 pengővel drágult és a Győri Textilnél, amely 4.50 pengővel javult.

Kizárólag fedezővásárlások, tehát technikai müveletek idézték elő az irányzat megszilárdulását, mert a külföldi tőzsdéken nem igen akadnak néhny nap óta áreltolódások. A fix piac jegyzései a tegnapi árnivó keretében mozognak.

Az aranypiacon csak kisebb üzletek fordultak elő a három napos szünet előtt. Napoleon 33.15—33.25, szinarany 5615—5625, a valutáknál lényegtelen a változás.

A mai hivatalos árfolyamok:

	Előző napi zárlat	Előforduit kötések	Zárlat
Nemzeti Bank	132.—	132	132.—
Első M. Biztositó	—	400	400.—
Magyar-Francia	44.—	400	40.5
Első Bp. Malom	12.—	12—12.6	12.5
Hungária-malom	7.—	7	7.—
Bauxit	31.5	32.5—31.9	31.9
Kohó	7.—	9.3—7.7	7.5
Kőszén	241.—	240.5—242	241.—
Nagybáton	26.—	26.5—28.5	28.5
Salgó	18.75	18.8	18.8
Urikányi	37.5	37.75—38.25	38.—
Globus	28.75	—	28.75
Fegyver	38.5	39—38.5	39.—
Chaudoir	8.—	—	8.—
Ganz	14.5	—	14.8
Győri vagon	8.5	—	8.5
Láng	19.—	—	19.75
Fima	19.3	19.2—19	19.—
CFA	5.—	—	4.5
Nasici	—	—	67.—
Duna-Száva	9.—	—	9.1
Nova	15.75	15.75—15.5	15.75
Trust	60.05	60	60.—
Államvasut	—	—	13.—
Délcukor	65.—	65	65.—
Nagyar Cukor	80.5	81.25—80.5	80.5
Georgia	—	15.6	15.6
Stummer	—	46—47	46.—
Egyesült Izzó	185.—	—	185.—
Gschwindt	—	—	99.—
Győri Textil	55.—	—	59.5
Juta	—	11.5	11.5
Szegedi Kenc.	—	12.5	12.5
Chinoin	4.6	—	4.5
Danica	3.—	—	3.—
Flóra	9.25	—	9.5
Mütrágya	13.5	13.5	13.5
Keleti-Murányi	47.—	—	47.25
Szikra	50.—	—	160.—
Gumi	33.75	34—34.25	34.25
Vasutforgalmi	—	12.05	12.2
Telefon	6.25	—	6.25

Államadóssá 1934. évi (frank) 100 (100), hadiköicsön I—V 0.23 (0.22), VI—VII 0.17 (0.16), II—VII 0.17 (0.16), fővárosi 1914. évi 45.9—45.7 (45.7), 1927. évi 45.5—45.125 (45.125).

KÜLFÖLDI TŐZSDÉK

Bécs, junius 28.

(Zárjelben az előző zárlat.) Államvasut (13.65) 13.65, Délivasut (10.15), Délivasuti elsőbbség (60.65) 60.65, Alpesi (9.60) 9.55, Rima 20.—, AEG (2.20) 2.30, Siemens (77.—), Salgó 19.30, Magy. Ált. Kőszén (252.—) 251.50, Urikányi (39.50), Magyar Cukor (84.10).

Liverpool, junius 28.

Középárfolyamok: Buza juliusra 4.7 és fél, buza októberre 4.11 és háromnyolcad, buza decemberre 5.1 és fél, buza márciusra 5.3 és fél. Az irányzat nyugodt.

Berlin, junius 28.

Norddeutscher Lloyd 33, AEG 23 és hétnyolcad, Licht und Kraft 109, Gelsenkirchen 60.25, Gesfürel 107.50, Farben 149 és ötnyolcad, Harpener 107, AKU 64. Az irányzat elgyengült.

Genf, junius 28.

Záróárfolyamok: Urikányi 24, Ofa 3.

Zürich, junius 28.

Páris 20.28 és egynegyed—20.28 és fél, Lordon 15.51 és fél—15.53, Newyork 307 és egynegyed—307 és fél, Brüsszel 71.85—71.85, Milánó 26.27—26.27, Madrid 42.05—42.05, Amsterdam 208.70—208.72 és fél, Berlin 121—121.25, Schilling 57—57, Szófia 12.76—12.76, Varsó 58.20—58.10, Belgrád 700—700, Bukarest 305—305.

A KERESKEDŐK MEGCÁFOLJÁK A SZOMBAT DÉLI ÜZLETZÁRÁST. A Fővárosi Kereskedők Egyesülete szerdán este megtartott ülésén *Vértes* Emil elnök valóttlannak minősitette azt a minden tárgyi alapot nélkülöző hiradást, amely szerint a belvárosi kereskedők a nyári időszak alatt minden szombaton két órakor akarják üzleteiket bezárni. Tény az, hogy az egyes szakmák ezt meg szerették volna valósitani, de a mozgalom eredménytelen maradt s igy a belvárosi kereskedők szombat délután is nyitvatartanak. Ha az egyes szakmák körében sikerülne a záróra kérdésében egységes megállapodásra jutni, ezek az üzletek külön fogják publikálni határozatukat. Az ülésen szóbakerült *a szabott árak bevezetése*, valamint a *gyári illegális verseny kérdése is.* Rövid időn belül elkészül most már e tárgyban is a megállapodási formula s igy a detailkereskedelem legsulyosabb sérelmeinek egyike orvoslást nyer.

Felelős szerkesztő: BOROS LÁSZLÓ Dr
A kiadásért felel: FODOR OSZKAR.
az Esti Kurir közgazdasági szerkesztője.
Kiadja: Libertas Irodalmi és Lapkiadóvállalat Rt.

ESTI KURIR
szerkesztősége és kiadóhivatala, Budapest, V. kerület, Vilmos császár-ut 34. szám.
Szerkesztőség telefonszáma: 285—36.
Kiadóhivatal telefonszámai: 122—88 és 254—05.
Előfizetési dija egy hóra ... 2 P 40 f.
Negyedévre ... 7 P 20 f.
Ausztriában 20 Gr., Romániában 6 lei.
Csehszlovákiában 150 kc, Jugoszláviában 2 dinár

Hungária Hirlapnyomda R.-T., Budapest, V. kerület, Vilmos császár-ut 34. szám. — Felelős: Schmidek Géza

Kanaáni baracktermés Kecskeméten

Kecskemét, június 30.
(Az Est kiküldött tudósítójától)

A gyümölcsérés rendkívüli mozgalmasságot kelt a híres városban, a város munkája egyáltalán nem tekinthető helyi ügynek, produkciójára az egész ország odafigyel, hiszen a *mezőgazdasági exportunk* egyik jelentős tétele a nyári hónapokban az alföldi, elsősorban a kecskeméti gyümölcs.

A termésről, az exportkilátásokról és egyéb aktuális kérdésekről beszélgettünk dr. *Liszka* Bélával, Kecskemét polgármesterével, aki *Az Est* munkatársa előtt az alábbiakat mondotta:

— Június végén jelentkezik komoly mennyiségben *a barack* és

július közepéig tart a kulmináció,

bár július végéig még mindig hatalmas mennyiségek indulnak el Kecskemétről a bel- és külföldi piacokra. A Külkereskedelmi Hivatal tájékoztatása az exportlehetőségeket és a kecskeméti barack elhelyezését illetőleg *nagyon megnyugtató* volt. *Termelési kontingensünk eladása biztosítva van.*

A külpiacok között legjelentősebb *a német piac*, bár idén komoly érdeklődés mutatkozik *Svájc* részéről is. Tavaly, sajnos, a barack nem szerepelt a komoly exportcikkek között, aránylag oly kicsi volt a termés. Más gyümölcs, például szilva, egy éve szintén ment *Svájcba*, sőt *Amerikába* és *Belgiumba*. A termés azonban tavaly általában rossz volt. Nem akarok nagy szavakat használni és ezért csak annyit mondok, hogy

az idén rendkívül jó a baracktermés.

Az elmult esztendők úgyis eléggé mostohák voltak, 1935-ről nem is akarok beszélni, mert akkor a jégverés teljesen elpusztította termésünket. 1936-ban elég nagy termés volt, 1937-ben valamivel kisebb; a tavalyi esztendő rosszul sikerült, *az idei azonban szerencsés módon rekordot ér el.*

Arra a kérdésre, hogy egy ilyen nagyon *jó év termelésben mennyit jelent*, a polgármester a következőket mondta:

— A kulminációs időpontban jó termés esetén

naponta átlag 100 vagón barack fut ki Kecskemétről.

A maximum 1936-ban *104 vagón* volt egy nap alatt. Először a *kajszi barack* kerül szállításra, amely ízes és zamatos, utána pedig a *rózsabarack*, amely szintén kitűnő és ezenkívül az a tulajdonsága van, hogy az állóképessége nagyobb és így exportra alkalmasabb.

— Milyen jelentősége van a kecskeméti produkciónak *az ország gyümölcstermelésének statisztikájában?*

— Barackban az ország kivitelének 60 százalékát adja Kecskemét.

Ami pedig a barackunk elhelyezését illeti, *a termésnek átlagosan 85—90 százaléka megy külföldre*, a többit *Budapest* fogyasztása, a konzervgyártás és a pálinkafőzés veszi fel.

— Hova exportál leginkább Kecskemét?

— Németország a kecskeméti exportnak átlagosan 90 százalékát veszi fel.

Azelőtt is *Ausztria* és *Németország* volt a legnagyobb piacunk, a háború előtt *Csehország* szintén nagy piac volt, most tehát az *Ausztriát* és *Csehországot* is magában egyesítő *Németország vált a legnagyobb piacunkká*. A háború előtt *Galicia* is jelentős elhelyezési piaca volt Kecskemétnek, *a magyar-lengyel szomszédosság most nyilván visszaállítja a kapcsolatot*. Lengyelországgal azonban ez az első határos esztendő és így inkább csak puhatolózások folynak az exportot illetőleg.

Hogyan bonyolódik le ez a hatalmas exportkereskedelem?

— Az exportunk *semmiféle hatósági beavatkozást nem igényel*, — válaszolt dr. *Liszka* Béla —

a kecskeméti kereskedők bonyolítják le

az exportot, mégpedig kitűnően. *Kartellszerű exportszervünk nincsen*, de nincs is szükség rá. A kecskeméti gyümölcskereskedők évtizedek óta *óriási gyakorlatot szereztek*, sőt jelentős külföldi egyéni összeköttetéseik is vannak. *Saját bevásárlókkal, eladókkal, exportőrökkel dolgoznak* és csak annyit mondhatok, hogy a város és környékének jóléte szempontjából *nagyon értékes ez az önálló kereskedőrétegünk*. Az exportban egészen kicsi kereskedők is közreműködnek.

Végül a *kecskemét—bugacpusztai idegenforgalom* iránt érdeklődtünk a polgármesternél, aki a következőkben válaszolt:

— Tavaly az idegenforgalmunk szintén érezte az országosan észlelt erős visszaesést, az idén azonban nagyobb lendület mutatkozik és

idegenforgalmunk máris jobb adatokat mutat, mint az elmult esztendőben.

Nagy számban érkeznek *angol* és *olasz* vendégek, sőt újabban az *északi államok* polgárai is, főképpen *svédek* és *norvégek*. Nemcsak a pusztát szemlélik nagy érdeklődéssel, hanem a gyümölcstárolóinkat, a hűtőházat, a konzervgyárat, az immár világhírűvé vált kecskeméti barackpálinkafőzést, nemkülönben a város bugacpusztai gazdaságát.

Végül megemlítette a polgármester, hogy a közelmult napokban nagy jelentősége volt

a kecskeméti országos borkongresszusnak, borkiállításnak és minőségi versenynek,

amelyen gróf *Teleki* Mihály földmüvelési miniszternek, valamint *Kállay* Miklósnak, az Országos Borpropaganda Bizottság elnökének jelenlétében *Kecskemét városa nyerte az állami nagydíjat*. A kongresszuson és versenyen sok borvidék résztvett, így például a *Tokajhegyalja*, a *Balaton*, *Villány* és *Szekszárd* termelése is. A termelési és exportérdekeken túl Kecskemét városa főképpen azért rendezte az országos bornapokat, mert a bortermelésnek szociális vonatkozásban, a munkaalkalmak teremtése tekintetében is óriási jelentősége van, ugyanis *a mezőgazdaságban a bortermelés foglalkoztat a leghosszabb időn át*, még pedig kora tavasztól késő őszig, állandóan nagy munkástömegeket.

(kyp.)

ANGELO ROTTA PÁPAI NUNCIUS MEGÁLDJA A MOTOROS JÁRMŰVEKET A SZENT KRISTÓF-SZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPSÉGÉN

Kristóf-szobrot avattak a gépkocsizó honvédek

— Az Est tudósítójától —

Az Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület autós és motoros szakosztálya csütörtökön fényes külső keretek mellett avatta fel *József* királyi herceg tábornagy fővédnöksége és vitéz *Bartha* Károly táborszernagy honvédelmi miniszter védnöksége mellett a m. kir. I. honvéd javítóműhely ezredes-utcai telepén

a gépkocsizók védszentjének, Szent Kristóf vértanunak bronz szobrát.

A javítóműhely telepén már kilenc óra felé gyülekeztek az előkelőségek, akiket a bejáratnál *vitéz Kiss* János altábornagy, a szakosztály elnöke fogadott *Matolcsy* Elemér alezredes főtitkár és nagyobbszámú tiszti fogadóbizottság társaságában. A telep hatalmas udvarát erre az alkalomra feldiszítették. Nemzetiszínű zászlók, zöld fagallyak borították a falakat, míg *a telep udvarának közepén hatalmas oltárt emeltek*, amely előtt a királyi hercegeknek és a pápai nunciusnak tartottak fenn helyet.

Háromnegyed tíz után pár perccel érkezett meg *József* királyi herceg, *Auguszta*, *Anna* és *Magdolna* királyi hercegasszonyok, Angelo *Rotta* pápai nuncius, a miniszterelnök képviseletében dr. *Barsy* Aladár miniszterelnökségi államtitkár, a honvédelmi miniszter képviseletében *Zách* Emil altábornagy, a kereskedelmi miniszter képviseletében *vitéz Szakváry* Emil miniszteri osztályfőnök, *Szendy* Károly polgármester képviseletében báró *Babarczy* István székesfővárosi tanácsnok, *Uzdóczy Zadravetz* István nyugalmazott tábori püspök, *Tahy* László titkos tanácsos, dr. *vitéz Fábry* Dániel tábornok, *Perczell* György, a Beszkár vezérigazgatója, dr. *Éliássy* Sándor főkapitány, *Baksa* János vidéki főkapitány, nagybudafai *Vermes* Gyula, a Touring Club elnöke, dr. *Russwurm* Rezső, a mentők igazgató főorvosa és sokan mások.

Pontban tíz órakor

megszólalt a telep harangja,

a folyamőrség zenekara a Szent Atyánk című egyházi éneket játszotta és Angelo *Rotta* pápai nuncius magára öltötte miseruháját. *Megáldotta a Szent Kristóf érmeket és*

főpapi misét celebrált,

mely alatt a honvéd gépkocsizók javítóműhelyének énekkara és a folyamőrség zenekara egyházi dalokat adott elő. A mise végén került sor a szobor, mely *Hüvös* László alkotása, megáldására, majd *Uzdóczy Zadravetz* István lépett a szószékre, ahol lelkes szavakkal méltatta Szent Kristóf életét, aki

őrzően tárja ki karját a technika haladása által teremtett rohanó járművek vezetőinek élete fölé.

Ezután *vitéz Kiss* János altábornagy mondott beszédet, a beszéd után a világháborúban hősi halált halt gépkocsizók emlékművének megkoszorúzása következett, majd *a Szent Kristóf plakettel ellátott gépjárművek*

díszmenetben vonultak el az oltár és a megjelent előkelőségek előtt.

A díszmenet alatt Angelo Rotta pápai nuncius főpapi áldását adta a gépkocsikra és azok vezetőire is.

ANNABELLA, JOUVET, J. P. AUMONT telejthetetlen mestermüve
KÜLVÁROSI SZÁLLODA
MÁTÓL Kizárólag ATRIUM

HIREK

Július 1.

1917. *A 308. honvédgyalogezrednek a keletgaliciai Bzsezsáni környékén vivott rendkívül súlyos védelmi harcai alatt kiváltképpen Csoór Dezső tartalékos zászlós tüntette ki magát, aki az ezred állásaiba tört oroszokat rohamszakasza élén példás lendülettel megtámadta és visszaverte, amiközben két géppuskát is zsákmányolt. Mivel pedig Csoór zászlós eme bátor és legelszántabban végrehajtott öntevékeny és gyors beavatkozásával az oroszoknak az általuk elfoglalt árkokban való megkapaszkodását akadályozta meg, fegyvertényének tehát a védelmi harcok sikeres lefolyása szempontjából kiváló harcászati jelentősége volt, egyébként pedig a harc folyamán maga is súlyosan megsebesült, Csoór zászlóst méltó elismerésképpen az arany vitézségi éremmel tüntették ki.*

— **Százezer pengő államsegélyt kap Szeged.** *Szegedről* jelentik: *A kormány a tüdőgümőkór elleni küzdelem céljára Szeged város rendelkezésére körülbelül 100.000 pengőt juttat.* Ebből az összegből 50—50.000 pengő költséggel a város megnagyobbítja a *mintaszerű tüdőgondozót* és az újszegedi *Árpád-otthont* és üzemképes állapotba kerül az *újszegedi járványkórház is.* Ezek a kibővítések a zöldkeresztes egészségvédelmi szolgálat keretében kerülnek kiépítésre. A kormány a szegedi tanyavilág terjedelméhez és lakosságának számarányához képest, *három zöldkeresztes egészségház és szülőotthon* létesítését vette fel. Szeged polgármesteréhez érkezett bejelentés szerint, Wagner Gyula mérnök az egyik tanyai szülőotthon céljára alapítványt tett.

— **Díszhangverseny az Ujságírónapon.** Többheti készülődés után július 1-én, szombaton megtartják az Angol-Parkban a hagyományos *Ujságírónapot*, amely déutántól hajnalig tart. A rendezőség gondoskodott arról, hogy úgyszólván szünet nélkül legyen látni és szórakozni való. A népszerű, sok szép sikerre visszatekinthető *Ujságírónap* műsora tulajdonképpen három részre tagozódik: délutánra, estére és éjszakára. A délután a gyermekeké. Ennek műsorát Budapest Székesfőváros Népművelési Bizottsága állította össze, melynek keretében közreműködnek többek közt B. *Czeke* Vilma, *Medgyaszay* Vilma, *Vaszary* Piroska, *Dienes* Valéria tánccsoportja, *Kazacsay* Tibor zeneszerző, *Forray* Miklós gyermek kamara-kórusa és *Benedek* Kata. A gyermekeket uzsonnával vendégelik meg. Este 8.15-kor kezdődik a Rádió tarkaestjének helyszíni közvetítése, amelyben egymást követik opera, operettek, vidám és tréfás számok. A szünetekben *Horváth* Zoltán igen népszerű Budai Mandolinzenekara szórakoztatja az Ujságírónap vendégeit. Ezt követőleg 10.45 perckor kezdődik a »*Vidám nyári hangversenyest*«, amelynek káprázatos revű jellege lesz, mert a tréfás magánszámtól az operáig és balettig mindent felölel. Ennek keretében a már közölt művészeken kívül fellépnek *Oláh* József, a drezdai operaház baritonistája, *Hámori* Imre, a magyar kir. Operaház népszerű művésze. Az országos népszerűségnek örvendő »Pécsi egyetemi öregdiákok vidám együttese«; dr. *Legenyey* József, dr. *Kellemesi* Andor, dr. *Mecseky* Rudolf és dr. *Hegyi* Béla, továbbá *Gaál* Mihály és *Róth* Béla tangóharmonika művészek. A balett Pallay Anna táncakadémia növendékeivel bővült. Az Ujságírónapra a belépőjegy ára 1 pengő.

— **Beregszász, Érsekujvár, Léva, Losonc, Rimaszombat újra város lett.** A *Magyar Távirati Iroda* jelenti, hogy a kormány rendeletet adott ki, amely *Beregszász, Érsekujvár, Léva, Losonc* és *Rimaszombat* nagyközségeket július 15-ével a megyei városok közé sorozza.

— **Meghalt Spaho jugoszláv miniszter.** *Belgrádból* táviratozzák: Dr. Mehmed *Spaho* jugoszláv közlekedésügyi miniszter, a jugoszláviai mohamedánok vezére, ma reggel 8 órakor Belgrádban szívszélhüdés következtében váratlanul elhúnyt.

Spaho 1883-ban született Szarajevóban, ahol középiskoláit végezte, majd a bécsi egyetemen szerezte meg a jogtudori oklevelet. 1917-ben a jugoszláv mozgalomhoz csatlakozott és az összeomláskor tagja lett a Szarajevóban alakult nemzeti tanácsnak. Többízben volt miniszter, legutóbb 1935 júniusában nevezték ki közlekedésügyi miniszterré és ezt a pozícióját a mai napig megtartotta. *Spaho a jugoszláviai mohamedánoknak volt a vezére* és az elmult húsz éven keresztül ebben a minőségében úgyszólván ellenzék nélkül állott.

— **Imrédy a lelkek kicseréléséről beszélt Vácott.** A *Magyar Élet Pártjának* váci szervezete Vácott vacsorát rendezett, amelyen *Imrédy* Béla nagyobb beszédet mondott.

— Elítélendő, — hangoztatta — az a személyi politika, *amely letaszítani akarja a másikat csak azért, hogy a helyébe üljön.* Károsnak nevezem azt a személyi politikát is, amely azért, mert a dolgok nem jól mentek, *az intéző személyeket kicseréli, de aztán nem törődik vele, hogy azok, akik belülnek a pozíciókba, ugyanazt csinálják tovább.* A zsidókérdés megoldása nem merülhet ki abban, hogy *a zsidókat kiteszik állásukból és helyükbe keresztény emberek kerülnek, akik kis módosításokkal ugyanazt folytatják, ami addig történt.* Ki kell cserélni a *lelkeket*, nemcsak a szellemi életben, az ujságírásban, színházban, filmben, szóval a tömegbefolyásolás minden eszközénél, hanem *a gazdasági életben is.*

— A liberális kor eszmei hibája volt az az elképzelés, hogy *a közjó az egyének javának összeadásából áll elő.* Ez a felfogás téves. Az a kereskedő például, aki a becsületesnél nagyobb hasznot sápol magának, vagy a termelőtől, vagy a fogyasztótól vesz el valamit, igaz, hogy ez a károsulás alig észrevehető, *de végeredményben oda vezet, hogy egyesek gazdagodnak, mások pedig lassan egyre rosszabb gazdasági helyzetbe jutnak.* A liberalizmusnak ebből az alapvető tévedéséből akarjuk kivezetni a magyar társadalmat.

Imrédy végül azt hangoztatja, hogy úgy kell átállítani a társadalmi életet, hogy *a különböző rétegek egymáshoz minél közelebb jussanak.* Erreváló például a szabadidő-mozgalom megszervezése, kitűnően szolgálja a célt a munkatáborok elgondolása is.

— **Eltemették a kis Ujmezei Attilát.** Csütörtök délután a rákoskereszturi temetőben *eltemették Ujmezei Attilát, a hatéves kisfiút*, akit nagynénje, a férjgyilkos és öngyilkos *Molnár* Miklósné, június 14-én *Kassa* felé utaztában *Halmaj* község határában a kerekek alá dobott. A gyermek holttestét hozzátartozói *exhumáltatták és Budapestre szállíttatták.*

— **A Magyar Vasuti Forgalmi Részvénytársaság** június hó 28-án bessenyei *Beőthy* László ny. kereskedelemügyi miniszter elnöklete alatt megtartotta 42-ik rendes évi közgyűlését. Az 1938. évre szóló osztalékot *részvényenként 1.50 pengőben* állapította meg. A közgyülés az igazgatóság új tagjaivá megválasztotta báró *Radványszky* Albert és dr. *Urbanovich* G. Zoltánt, a felügyelőbizottság új tagjává dr. *Berczik* Sándort. A közgyülés elhatározta, hogy az eddigi 9 millió pengő összegű alaptőkét a beruházási hozzájárulás fedezetére az 1938. évi XX. t.-c. 13. §-a értelmében leszállítja 7,500.000 pengőre, úgy hogy a 300.000 darab jelenleg 30 pengő névértékű részvény névértékét 25 pengőre bélyegzi le.

x **Ideges embereknél és lelkibetegeknél** az igen enyhe hatású, mindig megbízható természetes »*Ferenc József*« keserűvíz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — kiadós bélürülést, jó gyomoremésztést és elegendő étvágyérzetet hoz létre. Kérdezze meg orvosát!

— **Ó-Romániába helyezték át a temes-torontáli magyar közigazgatási alkalmazottakat.** *Temesvárról* jelentik: Az oláh kormányhatóság Temes-Torontál és Arad vármegyék területéről az összes magyar nemzetiségű jegyzőket és közigazgatási alkalmazottakat azonnali hatállyal *Ó-Románia területére helyezte át.* A magyar népcsoport az áthelyezések hatálytalanítása érdekében *a magyar képviselők közbenjárását kérte.*

— **Ötvenéves érettségi találkozó.** A Markó-utcai volt katolikus főgimnáziumban (Berzsenyi Dániel gimnázium) szerdán 50 éves találkozójukra gyültek össze azok, akik *ebben az iskolában 1889-ben tették le az érettségit.* A megjelentek között volt *Róna* Péter, a berlini egyetem tanára, *Pollack* Jaques, a bécsi egyetem tanára, *Heltai* Jenő író, *Kemény* Aladár államtitkár, dr. *Bakonyi* Pál, *Mandl* Lajos miniszteri tanácsos, dr. *Arady* Béla, a pestvidéki ügyvédi kamara elnöke, dr. *Szász* Endre Hugó kormányfőtanácsos, *Stephanides* Károly zeneszerző és karnagy, számos ügyvéd és neves fővárosi orvos. Vitéz *Pálfy* János, az iskola mostani igazgatója üdvözölte a megjelenteket. Az üdvözlésre dr. *Agai* Béla főszerkesztő válaszolt, majd valamennyien az intézet házi kápolnájában misét hallgattak, *este pedig baráti vacsorán vettek részt.*

— **A nagyszalánciak megkoszorúzták Észak szobrát.** A Nagyszalánci Egyesület népes küldöttsége a Szabadság-téren lévő Észak szoborra koszorút helyezett el. *Bárczay* János országgyűlési képviselő emlékbeszédében megemlékezett *Görgey* Jánosról és *Varga* Estók Istvánról, akik a Nagyszalánc körüli harcokban vesztették életüket.

— **A kispesti gyorsírók díszközgyülése.** A kispesti goyrsírók egyesülete tegnap díszközgyülést tartott a városháza közgyülési termében. A közgyülésen megjelent *Győri* Ottmár nyugalmazott miniszteri tanácsos, dr. *Traeger* Ernő miniszterelnökségi osztályfőnök, dr. *Márky-Zay* Lajos, az országgyülési gyorsíróiroda főnöke, dr. *Molnár* József kispesti polgármester és dr. *Hantz* Ernőné, a gyorsíróegyesület elnöke. A közgyülésen a kispesti gyorsíróiskolának adták át a Kispest város által adományozott »dr. Traeger Ernő vándordíjat«, amelyet az iskola harmadízben nyert el.

— **Fejbeütötte a hajóhinta.** Csütörtök délután az óbudai búcsúban súlyos baleset történt. *Mészáros* Pál 30 éves hajóslegény hajóhintán ült. Az egyik *hajóhinta a legény fejéhez ütődött*, úgyhogy *Mészáros* koponyaalapi törést szenvedett. A mentők a *Margit kórházba* vitték.

— **Mákonyos cigaretta.** *Csikszeredáról* jelentik: *Kajtsa* Márton kászonujfalvi gazdálkodó két ökrét hajtott a csikszentmártoni vásárra. Az ökröket 17.000 lejért eladta. A vásár után ismeretlen vásárosok két tinót kínáltak neki megvételre, de nem tudtak megegyezni. Közben az eladók cigarettával kínálták meg. Rágyujtott, de egyszerre csak *összeesett.* Mikor magához tért, észrevette, hogy hiányzik a 17.000 lej készpénze. A nyomozás a vásári tolvajok kézrekerítésére erélyesen folyik.

— **Gyászrovat.** Dr. *Melzer* István m. kir. kormányfőtanácsos, a Budapesti Ügyvédi Kamara főtitkára, a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesületének ügyvezető igazgatója, stb. elhúnyt. Temetése ma délután 4 órakor lesz a kerepesiúti temető halottasházából a róm. kat. vallás szertartása szerint.

— **Udvarra szakadt a folyosó.** Csütörtökön a *Nagyatádi Szabó István-utca 25.* számú ház egyik *folyosójának mennyezete 3—4 négyzetméter nagyságban leszakadt az udvarra.* Szerencsére nem járt akkor arra senki, úgyhogy sérülés nem történt.

— **A Magyar Jelzálog-Hitelbank** június 28-án tartott közgyülése elfogadta az igazgatóság összes előterjesztéseit és az igazgatóság új tagjává megválasztotta *Martin* Léont, az Association Nationale des porteurs français de valeurs mobilières Paris, igazgatóját.

— **Az országos ügyvédszövetség** komáromi vándorgyülése a Magyar Távirati Iroda útján a következő táviratot intézte a magyar sajtóhoz:

A magyar ügyvédtársadalomnak az országos ügyvédszövetség által Komáromba összehívott hetedik vándorgyülése meleg köszönettel értékeli azt az értékes támogatást, amelyben a jogeszme uralmáért folytatott nemzeti küzdelmei során a magyar sajtó a magyar ügyvédséget mindig részesítette és kéri a sajtó szíves támogatását a további küzdelmekhez is.

Az országos ügyvédszövetség komáromi vándorgyülése. *Kálnoki* Bedő Sándor udvari tanácsos, elnök, *Szalay* Zoltán kormányfőtanácsos, ügyv. alelnök.

— **Előadások a mai magyar életről.** A székesfehérvári tankerület tanítói és tanárai részére előadássorozatot hirdetett. Az előadók *a mai magyar életet* akarják tárgyilagosan megismertetni és tájékoztatni kívánják a hallgatókat a hazai mezőgazdasági, ipar, kereskedelem és szellemi munka kérdéseiről. Az előadók élén gróf *Telki* Pál miniszterelnök, *Hóman* Bálint kultuszminiszter és *Johann* Béla belügyi államtitkár áll. A tankerület tanítói és tanárai közül *800-an jelentkeztek az előadásokon való résztvételre.*

— **Őrizetbe vettek egy szentes—budapesti potyautast.** Ma reggel a rendőrségen őrizetbe vettek egy péksegédet *súlyos hitelezési csalás* miatt. *Bátori* Ferenc autófuvarozó tett feljelentést és elmondotta, hogy napokkal ezelőtt egy fiatalember jelent meg nála és azzal bízta meg, hogy *vigye le őt Szentesre.* A Budapest—Szentes és vissza útért *Bátori 145 pengőt* kért. Amikor *Szentesre* érkeztek, a sofőr azt az utasitást kapta a fiatal utastól, hogy *2—3 nap mulva jöjjön érte.* Ez meg is történt. Felhozta Budapestre, ahol egy *átjáróházhoz* vitette magát a pékségéd, *az autóból kiszállt és eltűnt.* Az autófuvarozó ma reggel *felismerte* szentesi utasát, rendőrt hívott, aki előállította a főkapitányság központi ügyeletére, ahol *őrizetbevették.*

— **Tóba fúlt egy kisfiú.** *Márton* László budapesti cukrász ötéves *László* nevű fiacskája tegnap délután kirándult Érdligetre és ott a kaszinó közelében levő tóban fürdött. A kisgyermek bement a mély vízbe és elmerült. A parton állók észrevették, utána is mentek, de már csak félóra mulva találták meg a holttestét.

— **A MFTR kérelme a vasárnapi kirándulókhoz.** A legutolsó vasárnapi szép idő a budapesti lakosság óriási tömegeit mozgatta meg és hajóinkkal a kirándulók hétvégi ki- és visszaszállításában csúcsteljesítményeket értünk el. Csaknem *25.000 utasa* volt vasárnap a csavargőzösöknek és motoros helyihajóknak. Bár a MFTR a forgalmas vasárnapokon és ünnepnapokon minden rendelkezésre álló hajóját forgalomba állítja és minden lehetőt elkövet, hogy a szállítást minél gyorsabban lebonyolítsa, mégis elkerülhetetlen, hogy a kirándulók esti megrohanásszerű visszaözönlésekor torlódások elő ne álljanak.

A MFTR ezért arra kéri a közönséget, hogy a vasár- és ünnepnapokon a gyermekes családok a közeli helyekről *lehetőleg délután 6 óra előtt induljanak haza;* azok pedig, akik tovább kinnmaradhatnak, este 9—10 óra után keljenek útra. Azt is kéri a MFTR, hogy a közönség a vasárnapi késő délutáni órákban *sétahajózásra ne használja a helyi hajókat.*

A *szolnok—tiszaburai* motoros személyszállító járatok menetrendje folyó évi július hó 1-től kezdődőleg olykép módosul, hogy a motoroshajó Tiszaburáról az eddigi 3 óra helyett 3 óra 45 perckor indul és 7 óra 15 helyett 7 óra 10 perckor érkezik Szolnokra. Szolnokról a hajó hegymenetben változatlanul 13 óra 40 perckor indul és az eddigi 19 óra 25 perc helyett 18 óra 5 perckor érkezik Tiszaburára.

— **Dunába fulladt egy szabóinas a Palatinus-házak előtt.** Csütörtök délután a Palatinus-házak előtt több gyerek a *Dunába* ugrott, hogy megfürödjék. Egyikük, *Gittinger* György 15 éves szabóinas, aki a *Zápolya*-utca 20. számú házban lakott, *elmerült.* Hiába kutattak utána, nem sikerült megtalálni, *a Dunába fulladt és a viz elsodorta.*

URAM, SZERESD A HŐS MAGYAR KATONÁKAT...

A tatárszorosi zarándoklat szívbemarkoló mozzanatai

Tatárszoros, junius 20
(Az Est kiküldött munkatársától)

Reggel félkilenckor indulunk el Kőrösmezőről. Három nagy autókár szállít minket. Hosszú percekig robogunk a hegyek között, egy darabig a Fekete Tisza mentén. Négyszer vagy ötször kell átmennünk a kanyargó folyó fölé épített hidakon. *Hirtelen megered az eső!* Általában az időjárás *óránként* változik. A Tisza folyásától eltérünk és a hatalmas autók nehezen kapaszkodnak felfelé a csúszóssá vált szerpentinúton. Félórai autózás után megállnak az autókárok. *Itt olyan meredek már az út, hogy kocsival nem lehet felkapaszkodni rá.* Gyalog megyünk.

A kétoldalt meredeken emelkedő hegyoldalakon *szinte áthatolhatatlan sűrűségben állanak a fenyőfák.* Itt-ott közöttük éles sziklába vágott kis vágás jelzi a tavaszi olvadás alkalmával életre kelt kis hegyipatak nyomát. A szerpentin egyik kanyara után jelzőtábla tűnik a szemünkbe. Ez van rajta:

»Vándor,

állj meg egy pillanatra, köszöntsd a hősöket.«

Kis hegyi ösvény vezet a fenyvesek közé. Az ösvény mentén egy nagy fakereszt. Hervadt koszorú lóg róla. *Hárompercnyi út után elérjük az első hősi temetőt.* A fenyvesek között fiatal fenyőfákból sűrű fal határolja *a hősi temetőt.* Fejünk fölött összeborulnak a fák lombjai. *Kevés fény tör át a sűrű lombokon.* Félhomály van és nagy csend.

Két sorban állanak a betonkeresztes sírok. A két síroszlopot szintén sűrű fiatal fenyőkből álló fal választja el egymástól, melynek közepén kapuszerű átjáró van. *A sírokkal szemben egy-egy pad.* Nemzeti viseletbe öltözött ruszin asszony sürgölődik a sirok körül. *Ők ketten a férjével tartják rendben.*

A zarándokok néma megilletődéssel állanak meg a névtelen betonkeresztek előtt.

A zsebekből előkerülnek a gyertyák. Minden keresztre jut. Pillanatok alatt fénybe gyullad a hősi temető. *Kun* Ferenc, az ezred öreg trombitása *imát* fúj a régi ezredkürtön. A néma csendben élesen verik vissza a hegyek ugyanúgy, mint huszonhárom évvel ezelőtt a kürt hangját. *Utána kétszeresen nagy a csend, amely a temetőre borul.* Nedvesen csillognak a szemek a gyertyafényben. Percekig tart a némaság,

csak valahol távolabb csattogja bele dalát egy madár az áhitatos csendbe.

Még egy utolsó búcsúpillantás, megindulunk visszafelé az útra. Elkísér a sírgondozó. Ruszin ember, de szintén *a 101-es ezredekhez* tartozott.

— Még három kisebb temető van, — mondja — magasan fent a hegyek között. *Ott van a kis szőke zászlós úr sírja, négy másik bajtársával együtt.* Ott estek el közel a mostani nyughelyükhöz... *őrjáratban.*

Egy betonkereszt... vajjon ki lehetett

Kapaszkodunk tovább felfelé a szerpentinen. A fák között *egyetlen egy sír fehér betonkeresztje villan meg.*

Gyertyát gyujtanak a magányos sírnál. Talán öt percnyi út után merül fel a kérdés:

— *Vajjon ki lehetett?*

Tizenegy óra után érkeztünk fel a hegyesúcsra. Nagyobb hegyek lenyúló lankái találkoznak itt. *Az élénk zöldszínből emelkedik ki a magyar határőrség modernstilusban épült emeletes kaszárnyája.* Piros-fehér színre festett sorompó jelzi a lengyel-magyar határt. A másik oldalon dús fafaragással díszítve áll a lengyel határőrség laktanyája. A határmentén gyeppel benőtt futóárok vonul végig.

A 101-esek állásai majdnem teljesen épségben maradtak meg.

A határ mentén magyar területen áll a hősi temető. *Hat nagy közös sírban alusszák örök álmukat a hősök.*

A zarándokok néma csendben csoportosulnak a sírok körül. Dr. *Hévey* Gyula pápai kamarás, plébános, a 101-esek tábori papja *nemzeti színű lepellel takarja le a sírokat.* Megérkezik a lengyel határőrség küldöttsége egy alhadnagy vezetésével, teljes katonai díszben és *megérkezik a magyar határőrség díszbeöltözött küldöttsége is, egy zászlós vezetésével.*

Vigyázz! Imához

Dr. *Hévey* Gyula harsány, messzehangzó hangon mondja el beszédét. Szavai egyszerűek és lélekbemarkolók. Nem is beszéd volt, hanem ima...

— Uram — mondotta — nálad nincsenek odafenn hadnagyok és közlegények, tisztek és altisztek. *Odafent mindenki tábornok, mert rangjelzés helyett annak az őszinte szeretetnek és hódolatnak könnycseppjei ragyognak parolijukon, mely a hősöknek kijár. Uram, szeresd égi hadsereged hős magyar katonáit és adj örök békességet nekik.*

Ujra felharsan az ezredkürt hangja és felhangzik a parancs is:

— *Vigyázz! Imához!*

Ezután Hans *Wallisch* német pilótahadnagy helyezi el *Pichler* altábornagy koszorúját a hősök sírján. A zarándokok régi állásaikba mennek. A betonfedezékek majdnem teljes épségben állanak a helyükön. *A sumáremi állásokban még*

kézigránátok roncsai, lövedékek hüvelyei hevernek szanaszét.

Itt is, ott is felhangzik az emlékezés:

— *Emlékezel, Feri, arra a pokoli éj-szakára, amikor az oroszok második támadása indult ellenünk.*

A kérdezett szemében tűz gyullad ki. Túristabotját úgy fogja kétkézre, mintha fegyver volna:

— *Emlékszem. De vissza is vertük őket...*

Leidecher János emléklapos százados a 101-es ezredek volt helyettes parancsnoka távolba révedező szemekkel áll a Kukultaréjon. Kissé előrehajolva nézi a vidéket, talán éppen úgy, mint 23 évvel ezelőtt. Nehéz szívvel indulunk vissza. Sokan megmegállnak, hogy *még utolsó pillantást vethessenek a felhőkig nyúló hegyekre és még utoljára magukba szívhassák, lelkükbe véshessék*

a táj minden szépségét és újra feltört emlékek sokaságát.

Körösmezőn ma délben a körösmezei hősi temetőben tábori mise volt. Itt harsant fel utoljára a 101-esek öreg ezredkürtje, hogy *hirdesse a hősöknek a feltámadást.*

Jeszenszky Gábor

Verebély professzor érdekes nyilatkozata az orvosképzés nagy problémáiról

Miért nem jelentkeznek az üres állásokra?

Verebély Tibor

— Az Est tudósítójától —

Közfeltünést keltett az utóbbi időben, hogy több orvosi állásra kiírt pályázat eredménytelen maradt. Munkatársunk kérdést intézett dr. *Verebély* Tibor egyetemi tanárhoz, az *Orvosi Kamara* elnökéhez, tulajdonképpen mi ennek az oka. Verebély professzor a következőket mondotta:

— Ennek igen sok oka van. Éppen

tegnap volt nagy vitánk a felsőoktatási tanácsban az orvosképzésről,

amiről már hónapok óta vitatkozunk. Hogy nem pályáznak megfelelő számban orvosok a megüresedett állásokra, annak nézetem szerint elsősorban az az oka, hogy

28—30 éves emberek nem képesek 80—120 pengőből megélni,

az orvos nem képes a legszűkebb viszonyok között sem fenntartani magát, nem tud ruhát csináltatni, nem tudja kultúrigényeit kielégíteni. Többek között ez az oka annak, amiért a pályázatok eredménytelenek. Súlyos beszámítás alá esik természetesen az ilyen pályázó részéről az is, hogy kimegy vidékre, ahol

a szellemi nívón való megmaradása majdnem lehetetlen.

El kell ismerni, hogy az egészségügyi kormányzat igyekszik a bajokon segíteni. Mindent el is követ olyan irányban, hogy az orvos vidéken valahogyan kielégíthesse kulturigényét. Én ezért mondtam illetékes tényezőknek, hogy *a vidék szellemi és kulturnívóját emelni kell,* hogy kielégíthessük az oda kihelyezett intellektuális elemek igényeit s emelhessük a vidék egészségügyi színvonalát.

— Lehetséges az is, hogy bizonyos ideig

csökkenés áll be az orvosi pályán működők létszámában,

amíg megjavulnak a viszonyok. Az orvosi kiképzés meg is hosszabbodik az életbelépő honvédelmi törvénnyel, mely az eddigi *féléves katonai szolgálatot 19 és fél hónapra emeli fel.* Az orvosi tanulmányok és egyéb szakorvosi kiképzések *szintén meghosszabbítják az orvosi diploma megszerzésének idejét.*

— Nekem az a véleményem, hogy ne nyujtsuk meg túlságosan a kiképzést, mert ez anyagilag is nagy megterhelést jelent, de ettől eltekintve, súlyos az egyénre nézve is, aki *így később kezdheti meg kenyérkereső pályáját.* Elismerem, hogy az orvosok kiképzésének nívóját emelni kell, de

semmi esetre sem szabad túlságosan megnyujtani a tanulási időt.

Helyes a falusi orvosoknak a kiképzése is, akik valósággal hősei az egészségügyünknek és akiknek legnehezebb a helyzetük. Rajtuk kell első sorban segítenünk mind a fizetés, mind az előmenetel kérdésében.

Munkatársunk kérdést intézett Verebély Tiborhoz, hogy mi történik azokkal *a végzett zsidó vallású orvosokkal,* akik nem kerülhetnek be a kamarába és akik ezekután nem folytathatnak semmiféle magánpraxist?

— Az orvostársadalom részéről mindent elkövetünk, hogy ezek a végzett zsidó orvosok

működhessenek közkórházakban.

Iparkodunk segítségükre lenni és mindent elkövetünk, hogy megrázkódtatás nélkül tovább gyarapíthassák közkórházi praxisukkal tudásukat. Tény, hogy magánpraxist nem folytathatnak és az is kétségtelen, hogy ez jelentékeny részüket elriasztja az orvosi pályától, mert a törvény szellemét végre kell hajtani és bizony *eltart még 5—6 esztendeig, amíg ezek a zsidó orvosok bekerülhetnek a kamarába.* Hangsúlyozom, hogy foglalkozunk a kérdéssel és minden lehetőt elkövetünk az ügy érdekében.

Munkaidő, legkisebb munkabér, fizetéses szabadság

A munkaviszony egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló törvény és végrehajtási rendelete.

Összeállította: dr. Pongrácz Jenő ügyvéd. Ára 60 fillér.

Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet-körút 18

SZÁZ CIGÁNY, EGY KISLÁNY zenés vigjátéka:

JANE WITHERS, BORAH MINEITCH

és szájharmonika zenekara.

KARAVÁN

PREMIER MA este 3/4 10 órakor

Nyitott tető! SCALA 20th CENTURY FOX

HIREK

— **Egy pittsburghi fogorvos megölte a feleségét és a fiát, mert nem tudta pácienseit szenvedni látni.** A fogorvost Norman *Stewartnak* hívják és 34 éves. Feleségét és 4 éves fiacskáját egy tébolyult pillanatában meggyilkolta. A bíróság előtt védekezésül azt hozta fel, hogy nem volt szíve ahhoz, hogy elég mélyen fúrjon le a páciensek fogazatába, úgy, hogy *az általa elhelyezett tömések egy idő mulva rendszeresen kihulltak.* A felesége emiatt sűrű szemrehányásokat tett neki és az utolsó időben már annyira az idegeire ment az asszony folytonos zsörtölődése, hogy haragjában meggyilkolta. Amikor az asszonyt holtan látta maga előtt feküdni, elhatározta, hogy *megöli kisfiát is és azután öngyilkosságot követ el.* Gyereke halála után homlokához emelte már pisztolyát, de bátorsága elhagyta és a rendőrségre sietett, ahol önként jelentkezett. A bíróság Norman Stewartot *életfogytiglani fegyházra* ítélte.

— **»A mai férfiak valósággal tönkreborotválják magukat.«** Az *»Egészség«*-ben, az Országos Közegészségügyi Egyesület folyóiratában olvassuk a következőket:

— Egy szakállról szóló babonát a Dunántúlnak talán legeldugottabb falujához tartozó puszta 80 éves egykori béresétől hallottam. Elmondotta, hogy *magas korát és jó egészségét annak köszönheti, hogy szakállát soha le nem borotváltatta, sőt még le sem nyiratta.* A mostani fiatalok azért olyan nyavalyások, mert nem engedik kinőni szakállukat. Ahogy kibúvik a bőrből, azonnal leborotváltatják. Elnéző mosollyal magyaráztam meg akkor az öregnek, hogy naiv meggyőződése mennyire téves, de ő váltig megmaradt amellett, hogy ő szakállának köszönheti egészségét és korát. Ezek után lássuk a tudomány felfogását ebben a kérdésben. A *Neue Zürcher Zeitung* egyik e tavaszi számának tudományos mellékletében olvassuk azt a hírt, hogy *Amerikában mozgalom indult meg a férfiak szakállnövesztése érdekében.* De távolról sem divatból, hanem kifejezetten tudományos alapon, orvos-egészségügyi szempontból.

A mozgalom Edgar Allan *Dodd* ottani orvos tudományos kutatásai alapján indult meg. Dodd ugyanis észrevette és figyelemre méltatta azt a különben mindennapi tényt, hogy *aki nem nyírja, borotválja szakállát, legfeljebb 30—40 centiméter szakállal rendelkezik, míg a borotválkozó, napi egymilliméteres növekedést véve alapul, öt évtized alatt 30 méter hosszú szakálltömeget termel. A szervezetnek hatalmas munkájába kerül ez a termelés,* nagy energiákat fordít rá, amelyeket más, hasznosabb célokra használhatna fel. Az energiáknak ez az elfecsérelése olyan nagyfokú, hogy Dodd szerint *a mai férfiak valósággal tönkreborotválják magukat.* Tudományos kísérleteit kecskéken végezte. A kecskék egyik csoportját naponta borotváltatta, a másik csoportnak szabadon engedte nőni szakállát. Mindkét csoport tökéletesen egyforma táplálékot, gondozást kapott. Hamarosan tapasztalhatta, hogy feltevése helyes. *A borotvált kecskék egyre-másra betegedtek meg, silányabban fejlődtek és szakállas testvéreiknél korábban múltak ki.*

— **Kirakatbetörő.** Ma hajnalban a Thököly-út 30. számú házban *Szikszay* Gézáné divatáruüzletének kirakatát egy férfi betörte. Az üvegcsörömpölésre a járókelők felfigyeltek, odafutottak, mire a betörő menekülni akart. A járókelők utánavetették magukat, a kiáltozásra az 55-ös őrszoba egy rendőre is kisietett és üldözőbe vette a menekülőt. Az Aréna-út és az István-út sarkán fogta el *Zima* András 26 éves gyárimunkást, akit azonnal bekísért a főkapitányság központi ügyeletére. Itt megállapították, hogy öt évre kitiltották Budapest területéről. A kirakatbetörőt őrizetbe vették.

— **Meddig élnek a fák?** Érdekes tanulmányt írt dr. *Kieselbach* Gyula az öreg fák koráról a Természettudományi Közlöny júniusi számában. Sok egyéb szempont mellett, — mondja a szerző — a magaskorú fák mint *természeti emlékek* is védelemre érdemesek. Az életkor tekintetében mindenekelőtt megemlíti, hogy az ezeréves, vagy annál idősebb fák a ritkaságok közé tartoznak; ugyanis a fák is *csak addig élhetnek, amig a gyökérzet el tudja látni a lombozatot táplálékkal.* Az öreg fák valódi kora tekintetében még a szakemberek is sokszor a legellentétesebb nézeteken vannak. Igen öreg, ledöntött fákon is *nehéz az évgyűrűk megszámlálása.* Hivatkozik *Humboldt* Sándorra, aki világjáró útján sok öreg fa korát is megbecsülte, így például *a kanáriszigeti híres öreg sárkányfa életkorát 10.000 esztendőre becsülte.* Ez a fa 1868-ban villámcsapás következtében elpusztult. Humboldt a mexikói Santa Maria de Tule-temetőben álló mocsár-ciprust 4000 évesnek tartotta. Nemrég ezt az óriást is kidöntötte a ciklon. A Kanáriszigeteken ma is találhatók óriás-sárkányfák. Az egyiknek korát *Francé* 3000 évre becsülte.

A *sárkányfa* kivételes ritkaság a faóriások között, a faalakú liliomfélék leghatalmasabb képviselője, *Christ* szerint a sárkányfa egész megjelenése *inkább kőképződményre, mint növényzetre* emlékeztet. A cikkíró szerint más többezer éves faóriások legmagasabb korára vonatkozó és helytállónak tekinthető becslések a következők: *A mammutfenyőnél 3000 év, a ciprusnál és a tiszafánál szintén 3000 év,* a szelídgesztenyénél 2000 év, a kocsányostölgynél, libanoni cédrusnál, platánnál 2000 év, a lucfenyőnél 1200 év, a hársfánál pedig 900 év egyes esetekben a megbecsülhető kor. A világ legnagyobb és legöregebb fája feltétlenül az Amerikában, San Franciskótól 485 kilométernyire lévő Sequoia nemzeti parkban található *mammutfenyő, amelynek magassága 81 méter, törzsének kerülete pedig több mint 27 méter.* Magyarországon a szelídgesztenyék között akad a legtöbb öreg fa. Ezek közül is kétségtelenül a legöregebb *a kőszegi Királyvölgyben lévő gesztenyefa,* amelynek kerülete több mint kilenc méter, koronájának átmérője 24 méter és életkorát *800 évre becsülik.*

— **Házasság.** *Rózsa* Klára és *Emődi* György e hó 18-án házasságot kötöttek.

— **Betörőfogás a háztetőn.** Izgalmas betörőfogás színhelye volt ma hajnalban a Dohány-utca 50. számú ház. Az épület első emeletén lakik *Pechner* Náthán kereskedő, aki nyaralni utazott. Az éjszaka folyamán betörték a kereskedő lakásának folyosóra nyíló egyik ablakát, összecsomagoltak minden elemelhető holmit, majd zsákmányukkal elbujtak a lépcsőházban a padlásfeljáróná!, hogy megvárják a reggel ötórai kapunyitást. Öt óra előtt a házfelügyelő takarítani kezdett és figyelmes lett a két rejtőzködő alakra. Fellármázta a házat. Erre az egyik betörő a padlás egyik sarkába bujt el, a másik pedig egy ablakon kimenekült a háztetőre. Innen nem tudott továbbmenni. A házmester rendőröket hívott, akik a lakók segítségével mindkettőjüket elfogták. A padláson *Sárosi* Kálmán 29 éves cukrászsegédet, a háztetőn pedig *Kovács* János 30 éves kövezősegédet találták. Mindkettőjüket beszállították a főkapitányságra, a kereskedőtől lopott holmikkal együtt.

x **A modern egészségápolás** egyik alapfeltétele az, hogy az ember hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor, egy pohár természetes *»Ferenc József«* keserűvizet iszik, mert ez a gyomrot és a beleket alaposan kitisztítja s az anyagcserét és az emésztést hathatósan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát!

x **Gyönyörben lesz része,** ha fájós lábait megfürészti a jó balzsamos Szt. Rókus lábfürdőben. Azonnali megkönnyebbülés áll be. Elmulnak a fájások, állhat vagy járkálhat órákig a legkisebb fájdalomérzet nélkül, nem szorít a cipő, nem nyilalna többé a tyúkszemek, melyek mint a vaj megpuhulnak és kézzel is eltávolíthatók. Próbacsomag 28 fillér.

— **Ki szurkált a Zöld Békában?** Jelentette *Az Est,* hogy hétfőre virradó éjszaka a Szőnyi-úton egy összeszurkált eszméletlen férfit találtak, *Janosic* Józsefet, akit a mentők a Szent István-kórházba vittek. Ma éjszaka a Szőnyi-út egyik rendőrőrszeméhez egy ismeretlen férfi lépett és azt mondotta, hogy olvasta a lapokban a szurkálást, *ha el akarja fogni a tetteseket, menjen el a Tatai-út 42. számú házba,* az ott lakó két férfi szúrta le Janosicot. A rendőr a házból előállította *Pető* Károly 32 éves raktárkezelőt és *Józsa* István 24 éves kovácssegédet. A főkapitányságon elmondották, hogy a vasárnapra virradó éjszaka a *Zöld Béka* vendéglőben mulattak a Szőnyi-úton. A szomszéd asztalnál egy idegen társaság ült, közöttük Janosic. Vita keletkezett a cigány miatt. A vita verekedéssé fajult, ők is verekedtek, Janosic is, de a szurkálásról nem akartak tudni. Mindkettőjüket őrizetbe vették.

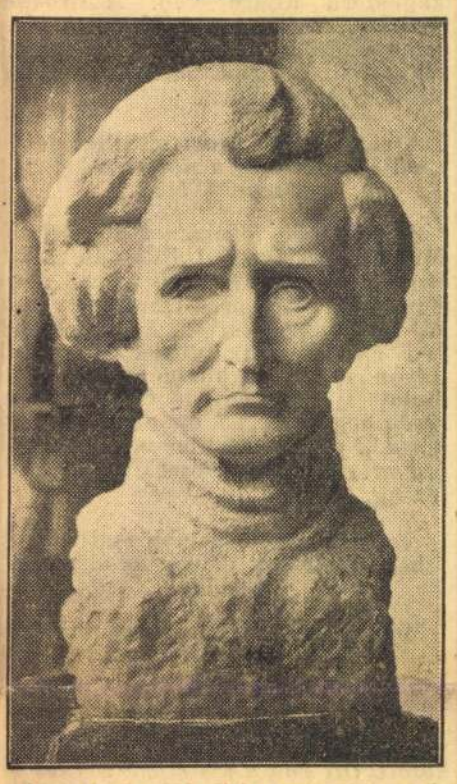

BERLIOZ FRANCIA ZENESZERZŐ SZOBRA, amelyet a közeljövőben a Városligetben állítanak fel. A szobor Hüvös László szobrászművész alkotása

— **Felhívás a volt 32-esekhez.** A volt 32-es Mária Terézia Háziezred Bajtársai június 25-én, vasárnap délelőtt 9 órakor a Fővámház dunai oldalán *ezredzászlójuk alatt gyülekeznek, hogy a volt 1-es honvédek* fővámtéri emlékművénél megtartandó ünnepélyen résztvegyenek és azt megkoszorúzzák. Kérjük a 32-es bajtársakat, hogy e kegyeleti ünnepélyen minél nagyobb számban jelenjenek meg, hogy a testvér háziezred iránti bajtársi együttérzésünknek impozáns tanujelét adhassuk.

— **Érettségi találkozó.** Az 1922. évben a Barcsay-utcai gimnáziumban érettségizettek e hó 22-én, csütörtökön este 8 órakor az *Öreg diófa* vendéglőben *(I., Pálya-utca 3.)* érettségi találkozót tartanak. A rendezőség ezúttal is felkéri az 1922-ben érettségizett tanulókat, hogy minél nagyobb számmal jelenjenek meg a tizenhét éves találkozón.

— **A Polgári Iskolai Tanárok Budapesti Körének tisztújító közgyűlése.** Élénk érdeklődés mellett tartotta az Országos Polgári Iskolai Tanáregyesület *Budapesti Köre* ezévi rendes, s egyben tisztújító közgyűlését. *Leschdorfer* János távozó elnököt, akit az elmult hetekben hivott meg a Magyar Pedagógiai Társaság rendes tagjai közé, ünneplésben részesítették. Ezután került sor a tisztújításra. A Budapesti Kör új elnöke dr. *Czeck* Valdemár igazgató lett. Alelnökök: *Pirovszky* Lajos, *Gy. Takách* Gyuláné és dr. *Rajkovich* Kálmán. Főtitkár: *Dobos* László tanár. Pénztáros: *Békéssy* Károly igazgató. A pedagógiai bizottság elnöke *Réhelyi* Oszkár, a sajtóbizottságé *Fehér* Tibor, a jólétié *Babirák* Mihály.

— **Ujságírók repülőkongresszusa.** A *Magyar Szárnyak* repülésügyi folyóirat tegnap este tartotta a Wagner-étteremben sajtóvacsoráját, melynek keretében *Jánosy* István főszerkesztő tartott beszámolót az e hó 4-től 13-ig megtartott első római repülősajtó-világkongresszusról. *A repülő-kongresszuson közel száz repülő-ujságíró vett részt.* A kongresszus tárgya az volt, hogy a repülés ügyének annyira ártó szakszerűtlen sajtóközleményeket a repülés szaktudással rendelkező ujságírók írásai váltsák fel. Ugyanakkor felmerült az a terv, hogy *európai repülősajtóblokkot állítsanak fel,* amely intenzíven foglalkozna a sajtó hasábjain a repülés ügyével.

— **Gyászrovat.** *Klein* Tamás életének 18-ik évében ötnapi szenvedés után váratlanul elhúnyt. Temetése e hó 21-én, szerdán délután ½1 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Bardócz Sándor e hó 19-én elhúnyt. Temetése 21-én 11 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Vitéz *Tobak* Károly e. e. százados, a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár főtisztviselője elhúnyt. Temetése szerdán délután félnégy órakor lesz az új (rákosi) köztemető halottasházából.

— **Bajtársi találkozó.** A volt császári és királyi 26. gyalogezred kötelékében szolgált bajtársak június 22-én, csütörtökön este 8 órakor a IV. kerület, Váci-utca 38. szám alatt levő vendéglőben összejövetelt tartanak, amelyre a bajtársakat és családjukat a rendezőbizottság meghívja.

— **Nyári der-die-das tanfolyam.** A székesfővárosi népmüvelési bizottság munka keretében dr. *Hittrich* Ödön, az *Eötvös* gimnáziumban (IV., Reáltanoda-utca 7.) július 3-tól 31-ig minden nap este ½7-től 8-ig tanfolyamot tart. Beiratási díj 1 P, tandij 7.50 P. Beiratkozás a bizottság hivatalában (IV., Szép-utca 5.) a hivatalos órák alatt, valamint a helyszínen az órák előtt. Ez a tanfolyam azoknak való, akik tudnak némileg németül, de még nem volt idejük és alkalmuk arra, hogy a névelők biztos használatát megtanulják.

— **Háromszázéves devizaárfolyamtáblázat.** *Londonból* jelentik: A *Pall Mall* egyik ismert antikváriusának kirakatában ritka írás van kitéve. Húsz centiméter hosszú és öt centiméter széles papírdarab vonja magára a járókelők figyelmét. A papírlapon *a legfontosabb európai városok devizaárfolyamai* vannak felsorolva. Az árfolyamtáblázatot *1639-ben, Velencében nyomták.* A Rialto hídján dolgozó pénzváltók rendszeres előfizetői voltak ezeknek a devizaárfolyamoknak. A most eladásra kínált táblázatnak külön érdekessége, hogy az olasz városok jegyzései mellett *London, Bécs, Frankfurt, Amszterdam, Hamburg és Nürnberg devizakurzusai is fel vannak sorolva.* Alig néhány ilyen árfolyamtáblázat maradt fenn napjainkig és ezek közül is ez a legrégibb. Annak köszönheti megmaradását, hogy egy angol kereskedő, aki 1639-ben Velencében járt, ott egy »könyvujdonságot« vásárolt és az árfolyamtáblázatot *könyvjelként használta.* A kereskedő hazatérése után a Velencében vásárolt könyvet szépen betette — a könyvjellel együtt — a könyvtárába, ahonnan most véletlenül került elő a háromszázéves tabella.

— **Egy árulás története.** Dr. *Kövér* Gusztáv, a genfi »Kisebbségek Központi Iroda«-jának igazgatója *»Histoire d'une trahison«* (Egy árulás története) címen hozta nyilvánosságra új könyvét, mely a közvetlen folytatása mult évi nagy munkájának, — *»Nem, Genf nem védi a kisebbségeket«* — amely annyi port vert fel a világsajtóban. Ez a munka az 1929 és 1933 közötti kisebbségi peticiók sorsával foglalkozik. E peticiók a Népszövetség elé kerültek s aztán végleg elsüllyedt a genfi boszorkánykonyha irattáraiban. Maga a munka a legtitkosabb népszövetségi akták alapján készült és mint ilyen, egyedülálló a világirodalomban. A Népszövetség ugyanis gondosan őrködött afölött, hogy mindaz, ami a kisebbségi kérdést illeti, *semmi se szivárogjon ki nemcsak a nagyközönség felé, de még a népszövetségi tagállamok felé sem, akik nem tagjai a tanácsnak,* vagyis a volt központi hatalmakhoz, a legyőzöttekhez tartoztak. *Kövér* most mindezt a nyilvánosság elé tárja és rámutat a kisebbségek ellen elkövetett bünökre. Érdekfeszítő könyv.

Hüvös László

A művész az egyetlen, akinek szobormüveiről elismeréssel nyilatkozik Jean Preux: "Őszi kiállitás" c. kritikájában, mely a Nemzeti Szalonban rendezett, s az ott szereplő művekről számol be.
Mellékesen megjegyzi, hogy az őszi kiállitásra -igen kevés kivétellel- a művészek nem jelentkeztek, az ott lévőkről pedig, -mint mondja- jobb nem nyilatkozni.

A HÉT, Bp. 1911. szept. 17.
XXII. évf. 38. sz. 614-615. lap.

Hüvös László

A müvész arcképét a cimlapon hozza a lap, a háttérben Huber Latham finom bronz képmásával. A lap 769. oldalán a müvész "Szent Kristóf" c. szobrát mutatja be. Repr.-ók.
A Müvészet c. rovat sign. nélkül hosszu ismertetést közöl "Fiatal szobrászok" cimmel a Mücsarnok tárlatán szereplő szobormüvekről és alkotóikról.
Hüvös László hat szoborral szerepel a kiállitáson. Nagy kompozicióiban sok a festőiség, ez avval magyarázható, hogy azelőtt festő volt. Karlovszky Bertalannak és Ferenczy Károlynak volt a tanitványa.

A HÉT, Bp. 1910. nov. 27. XXI. évf. 48. sz. 773-774. lap.

Hüvös László

Karlovszkytól a részletek megbecsülését, Nagybányán az összefoglaló nagy formák hatását tanulta. A festés a maga kétméretüségével s azzal a művészi mesterkedésével, hogy a téren kifogjon nem elégitette ki a fiatal művész forma iránti szenvedélyét. Párisba utazott, világhirü mesterek mühelyében dolgozott. Elkészitette Szent Kristóf és Beethoven szobrát, s próbaképpen beküldte a párisi Salon kiállitására. "Az előbbi a nagy mozgások megrögzités, kompozició szépségbe fogása, Beethoven szobra a forma nyelvén való pszichologizálás."

A HÉT, Bp. 1910. nov. 27. XXI. évf. 48. sz. 773-774. lap.

Hüvös László

Szent Kristóf szobrában „a formák ritmusával, az emberi test anatómiájának müvészi érezteté sével próbálkozott meg. Beethoven szobrában pedig az emberproblémába való elmélyedéséről tett tanuságot."
Sikert ért el mindkét szobrával. A fiatal magyar művészt a párisi Salon zsürije kitüntette, dijat juttatott neki.
Párisi mütermében küldte a Mücsarnok tárlatára Szent Kristóf-ját, Hubert Latham bronz képmását, "Mosolygó" c. bronzszobrát, és a "Nyugalom"c. márványszobrát.

A HÉT, Bp. 1910. nov. 27. XXI. évf. 48. sz. 773-774 lap.

Hüvös László

Budapesten két mellszobrot készitett. Az egyik Bárczy István polgármesterről készült, a másik Márkus Miksa főszerkesztőről. A "Nyugalom" c. márványszobrot igen magasra értékeli a kritika, mint „a mozgás legnehezebben ábrázolható fajának a beszédes mozdulatlanságnak finom megrögzitését.
Hüvös László ma huszonhét éves. Szobrászattal mindössze két éve foglalkozik. Igen nagy jövőt jósolnak a fiatal müvésznek.

A HÉT, Bp. 1910. nov. 27.
XXI. évf. 48. sz. 773-774. lap.

Hüvös László

„Szent Kristóf" cimü pobra (1913) a XIV. Népstadion úton.

Bezza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 13351

859

Hüvös László

---

műve:

„Szent Kristóf", 1913. XIV. Népstadion

út 15. sz. reprodukció.

Székely András: A százéves Budapest

szobraiból, Budapest, 1972

271

HÜVÖS László

Lamotte Károlyt ábrázoló festménye

KABA Melinda: A Budapesti Történeti Muzeum évi jelentései 1981-1987. = TBM XXIV. Bp., 1991 282.p.

Hűvös László

„Szent Kristóf" szobra (1913)

XIV. Népstadion út – fotó

A százéves Budapest szobraiból
Corvina Bp. 1972

15. Tép

HŰVÖS LÁSZLÓ, szobrász/megh./

Szigeti István, aki a lapban a szobrászokkal, éremművészekkel foglalkozik, többek között Hűvöst is keresi. Kéri hozzátartozóit, hogy adjanak közelebbi adatokat személyéről. 16/144/.old.

HIREK-KÖZLÉSEK:

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. XIV. évf. ------ 1958. 9. szám. Bp.

Hüvös László, szobrászművész

a Városligetben lévő Művészsétányon a tudomány, művészet, irodalom kiválóságainak szobrai, bronzportrei láthatók. Ströbl ~~Aladay~~ Alajos, Kisfaludy, Ströbl Zsigmond, Horváth Géza, Telcs Ede. Hüvös László alkotásai.

Iránytű

1997. febr. 27. Petőfi 10.33. IV Gné.

Hüvös László

Szobrot készitett Závodszky Zoltán Opera énekesről.
Bogdán Ada: "A prózai bonviván mint festő, a tenorista mint szobrász" c. beszámolójában ir a müvészről, akit Abonyi Tivadar szinmüvész-festő és Závodszky Zoltán opera énekes-szobrász mellett emlit meg.
A lap bemutatja a müvész arcképét.
Repr.

Délibáb, Bp. 1935. jan. 19. IX. évf. 4. sz. 26-27. lap.

Hüvös László, szobrán

Megemlítve: Szent Kristóf c. szobra.

Szikla Júlia: Van Perten egy liget... 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 30.

Hüvös László

A szobrászművészek közül Telcs Ede, Róna József, Zala György, Ligeti Miklós, és Hüvös László ajánlották fel műveiket önkéntes adományként a hadbavonult szaktársak megsegitésére. A festő és szobrászművészek felajánlott alkotásaiból a Képzőművészeti Társulat "Jótékonycélu Kiállitás" cimmel a Szépművészeti Muzeumban rendezte meg a tárlatot.

A HÉT, Budapest, 1914. nov. 13.
XXV. évf. 46. sz. 682. lap.

Hüvös László

Lányi Géza, Mester Jenő, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Reményi József, Beszédes J. László, Telcs Gina vettek részt a téli kiállításon a Mücsarnokban, ahonnan eddig kizárta őket a konzervativ müvészetpolitika, mint Jean Preux: "A jubiláris tárlat" c. kritikájában elmondja, hozzáfüzve, hogy éppen ezért igen nagy meglepetést keltettek alkotásaikkal. A beszámoló igen magasra értékeli szobormüveiket: "a magyar képfaragás olyan uton halad, mely feltétlen elvezet a biztos diadalhoz"- fejezi be kritikáját.

A HÉT, Bp. 1911. dec. 24. XXII. évf. 52. sz. 851-852.lap.

Hüvös László

"Voluptas" c. szobormüvét bemutatja a lap. "Fiatalok szkulpturái" cimmel, a müvészen kivül még Körmendi Frim Jenő, Csikász Imre és Kisfaludi Stróbl Zsigmond szobrainak reprodukcióit hozza.

A HÉT, Bp. 1912. jan. 14. XXIII. évf. 2. sz. 24-25. lap.

Huvos László

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton

EK. 1933. IV. 20.

Hüvös László

1910

Az új Nagy Kristóf. Jeltelen cikk. Magyar Nemzet, okt. 2.

Meggyőződni, hogy a cikk tényleg Hüvössé-e?

rének több tá[illegible]plitográfiája. Bibl: Ferenczy és Danielik: Magyar írók, II. 195. l. — Művészet X. XI. — Szalády A.: A magyar hirlapirodalom statisztikája, 1884. 223. l, — Th-B. Kstlex. — Wurzb. Lex. XVII. 251. l,

MELEGH GÁBOR. Versecen született 1801-ben. 1820-ban u. itt már műterme volt, s Brocky Károlyt is tanította. A 20-as években a bécsi Akadémián tanult. Bécsben igen kedvelt miniaturafestő volt, amellett elsősorban illusztrációkat rajzolt az „Auróra" számára. A 30-as évek közepén Brocky Károllyal nagyobb tanulmányútra indult, de Triestben szerencsétlenség érte. 1835-ben a tengerbe fúlt. Melegh litográfiával is foglalkozott. A következő kőrajzairól van tudomásunk: 1. Vécsey [illegible]rón. — Schwarczenberg József főherceg. — 3. Esterhazy Vince gróf. — 4. Magyar tiszt arcképe. Jelz: „Melegh 1832. Ged. b. Mansfeld&Cie. in Wien." Bedő R. úr gyüjteményében. — 5, Fiatal leány arcképe, Jelz: „Melegh lith. Ged. b. Mansfeld&Comp" Bedő R. úr gyüjteményében. — 6. Fiatal leány arcképe. Jelz: „Ender pinx. Melegh lith. Ged. b. Mansfeld&Comp." Bedő R. úr gyüjteményében. — 7. „Léopold, Prince de Salerne. Inst. Lith. Melegh lith. Vienne chez J. Bermann". Bedő R. úr gyüjteményében. — 8. „Joannes Babtista [illegible]bieri" Jelz.: „J. Bernt. Melegh lith." Bedő R. úr gyüjteményében. — 9. Leopold, Salerno hercege felesége. — Bibl.: Th-B. Kstlex. XXIV. 360. l,

MINK kőrajzoló Pesten az 1830-as években, ahol Schmidt János műhelyében dolgozott L. Schmidt János. — Szentiványi Gyula úr szíves szóbeli közlése.

MOLNÁR JÓZSEF festő és kőrajzoló. Szül. Zsámbékon 1821, [illegible]. Budapesten 1899. — Bécsben, Velencében, Münchenben tanult. 1853-tól kezdve Pesten működött, s sikrrel foglalkozott a kőrajzolással is. 1858-ban adta ki Nemzeti Albumát, amely [illegible] tartalmaz, köztük Budapest lát-

Hüvös László

Magyar Nemzet

Képes mell. 1939. máj. 28.

A kép KRÓNIKÁJA

gyar színészet „great old man"-ja,
ay Imre, meghalt. Képünk parádés
ében, a „Lear király" alakításában
a be a nagy színészt. Mellette Vízváry
Gyula a bolond szerepében

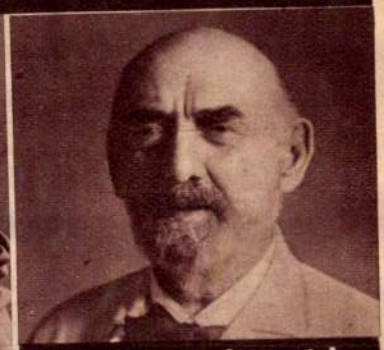

Szacsvay Imre, ahogy utoljára modellt állt

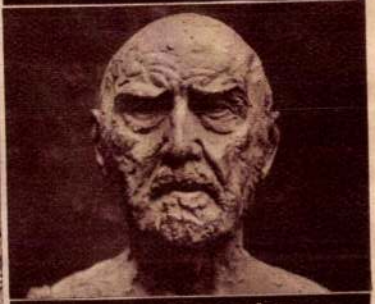

A nagy színész szobra. — (Lent:) Botfai Hüvös László, a szobor alkotója

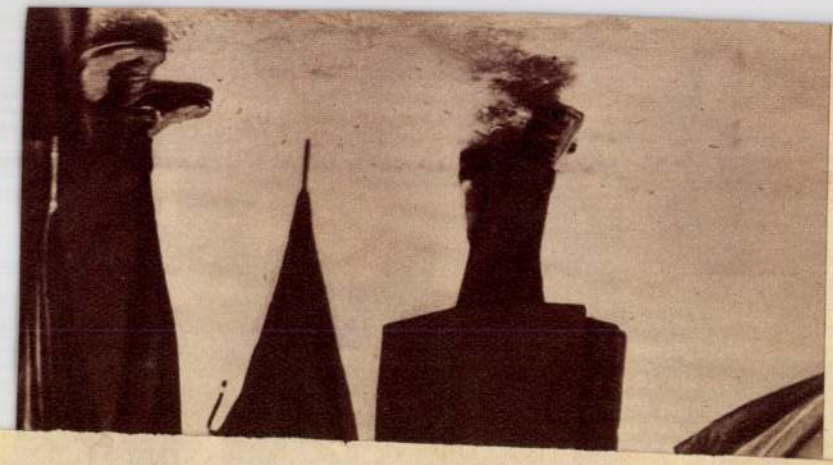

Hüvös László, botfai

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. II. 56
1932. 388.

T. 631.

ő térrajzhoz a Nissava fl-on
rata fölül balra három sorban:

en Graenz Vestung
tion im Königreich

.

. die Obere Stadt oder Haubt
ein Morast so bey warmen

cm.

Hűvös László

Apokrát

Literature 1932

569-575. l. (referrel)

5 ki (Itban a testtől a lélek felé)

dalle costruzioni parassitarie e profane i tempi

Roma Cristiana. I monumenti millenarî della nostra storia devono giganteggiare nella necessaria solitudine. Quindi la Terza

nuova coscienza della Patria vittoriosa. Aggiungo che il popolo romano ha dato in questi ultimi anni, e specialmente in questo che si conclude, prove ammirevoli di ordine e di disciplina. Esso è degno di vivere nella più grande Roma che sorgerà dai nostri sforzi, dalla nostra volontà tenace, dall'amore e dal sacrificio concorde e consapevole di tutte le genti d'Italia.

« Governatore!

« Al lavoro senz'altro indugio!

« La Patria e il Mondo attendono l'avverarsi dell'auspicio, il compiersi della promessa. »

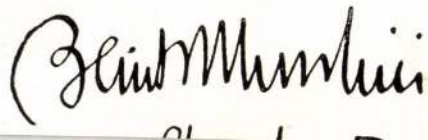

P. Hyacintus

a Jesu Nazareno

trim. nevretes
festo

laid

V: Az óbudai

Bertalan kiscelli

trin. kolostor és templom.

18. l.

1942

BALOGH SÁNDORNÉ
hírlapbizományos
Kézdivásárhely

P. Hyacinta Jesu

Nazareno (Jesu Maria)

trinitarius nemetes festő

lásd Desidor József

Aróbuda - kiscelli trinit-
kolostorban 6 képtes általa
illuminált Biblia volt

jan 7	4 db női nadrág	
	2%-os forgalmi adó	

Köszönet

MDK

P.Hyacintus a Jesu Nasareno
képzömüvész.

a leltárban felemli hat,általa festett képet és egy bibliát, amelyet festményekkel diszitett.
1740-1750 körül.

Bertalan Vilmos:Az óbudai trinitarius kolostor és templom. Bp.1942. 1-12 repr.

Hyacint a Jesu

Nazareno frater

trinitarius

Komarombau?

l.

Fallenbüchl Trinit

25. l.

310/1934.

Felkérem Na

s az ottani premontrei tem

ben a f.évi julius hó 4-

értelmében a szükséges h

sziveskedjék.

Budapest,1934.julius 16.

Botfai Hüvös Lánló

Művével szerepel az Ernst-Múzeumban rendezett Munkácsy-léh kiállításán.

E. K. 934. v. 15

B. H. 934. v. 13

P. H. 934. v. 13.

m. 934. v. 13.

N. Ü. 934. v. 13.

M. O. 934. v. 13.

MDK

Botfai Hüvös László, szobrászm.

alkotása a művészi Szent Kristóf szobor, amely lyet Péter Pál napján avattak fel honvédségünk gépkocsizó alakulatainak központi telepém.

Repr. 15.1.

Képes Krónika. 1939. 28.sz.

M.D.K.

Botfai Hüvös László szobrászmüvész

Bárczy István, Budapest főpolgármesterének szobrát mintázza.
A lap fényképen mutatja be a müvészt, az elkészült müvet és a modellt.

Szinházi Élet. Bp. 1932. ápr. 3-9. XXII. évf. 15. sz. 18. lap

M.D.K.

Botfai Hüvös Iván

Fényképét hozza a lap munkaközben, amint Pal
ló Imre operaénekes mellszobrát készíti.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. május 15-2
V. évf. 2o. sz.

Botfai Hüvös László MDK

Székács Elemér, bronz

Petrovics Elek, bronz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Botfai Hüvös László nobidss

8. I. 28

*** A francia követ Berlioz szobránál.** Gaston *Maugras*, budapesti francia követ csütörtökön ellátogatott a Nemzeti Szalonba, hogy megnézze *Botfai Hüvös* László szobrászmüvész legnagyobb alkotását, Hector *Berlioz* szobrát. Külön bizottság kezdeményezésére készült ez, annak emlékezetéül, hogy Berlioz 1846-ban Pesten, nagy, előkelő közönség és annak soraiban Petőfi Sándor jelenlétében bemutatta Rákóczi-indulóját. Gaston Maugras francia követ nagy elismeréssel és tetszéssel nyilatkozott Botfai Hüvös László müvészi alkotásáról.

Magyarság 1928 I 28

Botfai Hüvös László MDK

Ódry Árpád, bronz

Műcsarnok 1937 IV.Nemzeti Képműv.Kiáll.

Botfai Hüvős László MDK

Sirbatétel, márvány

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

M.D.K.

Botfai Hüvös László szobrászmüvész

Idősb Gaál Mózes szobrát mintázza s fényképfel
vételen bemutatja a lap a müvészt a szobor-
ral együtt. A szobor a Munkácsy Céh sorsjáték
első dija volt.

Szinházi Élet. Bp. 1934. juli 22-28. XXIV.
évf.31. sz. 77. lap.

MDK

Botfai Hüvös László

Sirbatétel, márvány

KMTárs. Szt. István kiáll. 1938.

MDK

Botfai Hüvös László, szobrász

Nöi arcmás.
Fráter Ivánné.
Hercegnö.
Giacomo Puccini.
Izidoro de Lara.
Vitéz Moór Gyula.
Egry Aurél.

Bronzban.

Az Ernst-Muz.kiállitásai CXLVII. Munkácsy-féle XX VI. sors. egybekötött repr.kiáll. Bp.1934 május Kat.12.old

MDK

Botfai Hüvös László, szobrász

Révay Bódog.	
Akt.	Bronzban.
Fekvö akt.	Márvány.
Imaoka.	Bronzban.
Alázat.	Kö.
Székács Aladár.	
Szülöi csók.	Köben.
Akt.	Köben.

Az Ernst-Muz. kiállitásai CXLVII. Munkácsy Mih. VI. sors. egybekötött repr. kiáll. Bp. 1934 május Kat. 12. cl

Botfai Hüvös László, szobrász

Imaoka.	Bronz.
Fiatal leány.	Kö.
Korsós alak.	"
Kettös alak.	Bronz.
Korsós leány.	"
Maláj nö.	"
Szfinx.	"
Tél.	Kö.
Impresszió.	Bronz.
Leányakt.	"
Krisztusfej.	Bronz.

Az Ernst-Muz. kiállitásai. CXLVII. Munkácsy-Céh VI. sors. egybekötött repr. kiállitás. Bp. 1934 május

Kat. 13.1.

MDK

Botfai Hüvös László, szobrász

Női fej. Szines terrakotta.

Az Ernszt-Muz. kiállitásai. CXLVII. Munkácsy-Céh. VI. sors. egybekötött kiáll. Bp. 1934. május. Kat. 13.1.

MDK

Botfai Hüvös László, szobrász

Tanulmány. Márvány.

Bp.Műcs.-OMKT Nemz.Képzőmüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 24.1.

MDK

Botfai Hüvös László, szobrász

156. Fekvö női akt.
157. Férfifej.
Tanulmányfej.
Fiuarckép.
160. Férfifej.
Táncosnö.

OMKT-kiáll. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll. 1928 máj.-jún
Kat. 15.1.

Botfai Hüvös László, szobrász

162. Tanulmány.
163. Leányfej.
Gyermekfej.
165. Férfifej.
166. Tanulmány.
Fragment.
168. Tanulmány.

OMKT-Mücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll. 1925 máj.-jun.
Kat. 15.l.

MDK

Botfai Hüvös László, szobrász

Álom.
175. Férfifej.
Nöi akt golyóval.
177. Fekvö nöi akt.

CMKT-Mücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt. kiáll. 1925 máj.-jun.
Kat. 15.1.

MDK

Botfai Hüvös László, szobrász

Arckép.
Kut-terv.
Birkozó.
172. Leányfej.
Férfiarckép.

OMKT-Műcs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll. 1925 máj.-jun.
Kat. 15.l.

MDK

Botfai Hüvös László.

a szabad grafikát pompás lapjaival képviseli

K.A.: Az Iparművészeti Társulat Györgyi Kálmán emlékkiállítása.
1934 máj.19. Pesti Napló, 8.l.

Botfai Hüvös László, szobrász

Fekvő női akt
Férfifej
Tanulmányfej
Fiuarckép
Férfifej
Táncosnő
Tanulmány

O.M.K.T. 1925. május. 15 l.

Botfai Hüvős László, szobrász

Leányfej

Gyermekfej

Férfifej

Tanulmány

Fragment

Tanulmány

Arckép

Kut-terv

O.M.K.T. 1925. május. 15 1.

Botfai Hüvös László

Birkózó
Leányfej
Férfiarckép
Álom
Férfifej
Női akt
Fekvő női akt

O.M.K.T. 1925. május. 15 l.

M.D.K.

Hüvős Rezső

Mécs László-ról készült szobrának repr.-ját bemutatja a lap.

Szinházi Élet. Bp. 193o. márc. 16-22. XX. évf. 12./62. lap sz./

Hüzl

l.

LykaMagyműI800-50

305.l

2.

PADIGLIONE « VENEZIA »

CONCORSO PER XILOGRAFIE DA RIPRODUR
IN SERIE AD USO CARTE DA PARATO.

Baitello Giorgio - Aosta.

Lazzaro Gian Paolo - Milano.

Pisani Angelo - Padova.

Urso Apollonia - Bari.

ituto Professionale Femminile « Vendramin Corner » - Venezia.

surum - Venezia.

boratorio di Saonara - Saonara.
di Pia di Valmarana.

ardini Ignazio - Venezia.

Corsi Merletti di Gorizia.

Scuola del Merletto - Cantù.

uola Merletti « Margherita di Savoia » - Burano.

gliani R. Colombo - Cantù.

iffer Martinuzzi Olga - Venezia.

ennaro Mario - Rapallo.

NGHERIA.

sigmondy Teresy - Ungheria.

Hüvös László

1905 graf -

ki 11. Nemzeti szalonban

Caffé concert, Nincs rajz
100 k.

Külvárosi typus, Nincs rajz
60 k.

Őskori agyaggyöngy V. 191

— bronzöntő agyaglap V. 191

— pásztagyöngyfűző V. 191

— bronzkardvég V. 191

— bronzcsatt V. 191

— bronzkarika V. 191

botfai HÜVÖS LÁSZLÓ
10. Szőnyi István portréja, gipsz, mgt.

botfai HÜVÖS LÁSZLÓ
2. Francesco Orestano, gipsz, mgt.

botfai HÜVÖS LÁSZLÓ
28. Berlioz, bronz 1200.—

botfai HÜVÖS LÁSZLÓ
40. Joseph Lhevinne, mgt.

Nemzeti Szalon
Téli tárlat - 1938. jan. febr.

Ber. 136.

NEMZETI SZALON

A

BARDÓCZ ÁRPÁD, KOTÁSZ KÁROLY, RINGER ERZSÉBET, RIPSZÁM HENRIK és UDVARY PÁL

FESTŐMŰVÉSZEK, VALAMINT

TELCSNÉ STRICKER GINA SZOBRÁSZMŰVÉSZNŐ

GYŰJTEMÉNYEIBŐL ÁLLÓ

XXXVII. CSOPORTKIÁLLITÁSNAK

KATALÓGUSA

1923 JAN. 1–13-IG.

Hüvös László

Mucsarnok Páris

1909-10, téli kiáll - 213, 222

1910-11. téli kiáll. 9, 22, 228, 236-238

~~1911-12. jub. kiáll 335~~ - 339

Avena, Alberto TV. 211, T. 19.

Hűvös László

HŰVÖS LÁSZLÓ.

335 Jeune Flameng, bronzképmás. Szobormű. Magánt.
336 Voluptas. Szobormű. Eladó.
337 Princesse Josephine. Eladó.
338 Tragédia. Márványszobor. Eladó.
339 Maszk. Bronzszobor. Eladó.

Műcsarnok 1911/12. Téli tárl.

A

„Könyves Kálmán"

magyar műkiadó részvénytársaság

kiállítási termében

VI., Nagymező-utca 37–39. sz.

Magyar festőművészek

eredeti művei vannak állandóan kiállítva, amelyek igen méltányos áron megszerezhetők havi részletfizetésre

Ugyanott kaphatók **a legnagyobb magyar festőművészek** legjobb munkái fényképekben, **heliogravureban**, fénynyomatban és színes kivitelben.

Szabad bemenet!

Botfai HÜVÖS LÁSZLÓ művei:

156. Fekvő női akt. Eladó.
157. Férfifej. Magántulajdon.
158. Tanulmányfej. Eladó.
159. Fiúarckép. Magántulajdon.
160. Férfifej. Magántulajdon.
161. Táncosnő. Eladó.
162. Tanulmány. Eladó.
163. Leányfej. Magántulajdon.
164. Gyermekfej. Magántulajdon.
165. Férfifej. Magántulajdon.
166. Tanulmány. Eladó.
167. Fragment. Eladó.
168. Tanulmány. Eladó.
169. Arckép. Magántulajdon.
170. Kút-terv. Eladó.
171. Birkózó. Magántulajdon.
172. Leányfej. Eladó.
173. Férfiarckép. Magántulajdon.
174. Álom. Eladó.
175. Férfifej. Magántulajdon.
176. Női akt golyóval. Eladó.
177. Fekvő női akt. Eladó.

178. LUKÁCSY LAJOS: Éva. Eladó.
179. STRINGOVITS FERRY: Pekár Gyuláné. Magántulajdon.
180. MARKUP BÉLA: Síremlék. Eladó.

Képzőmüv. társ. 1925. tav. kiáll. katalógus.

V. TEREM.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

181. Czeczei SZÜTS SÁNDOR: Balaton.
182. KEMÉNY NÁNDOR: Az öreg aranyozó.
183. KISS KÁLMÁN: Délelőtti hangulat.
184. PAÁL ÁKOS: Ősember.
185. BRUCK HERMINA: Kora tavasz. Pastel.
186. STEINHAUSER ÁGOSTON: Irma. Magántulajdon.
187. LINGAUER ISTVÁN: Öreg udvar.
188. Néhai SZIRT OSZKÁR: Traviata. Magántulajd.
189. SZŐLLŐSI JÁNOS: Hegyoldal.
190. Eölvedi GACHAL JÓZSEF: Vak harmónikás.
191. FALB ENDRE: Tél.
192. SZABÓ DEZSŐ: Nagymamánál.
193. KÖVESDY GÉZA: Hegyi
194. DOLÁNYI
195. Dr. SZOKO
táv püspö
196. DOLÁNYI
197. Kristsori SZ
198. KAZACSAY
Magántula
199. Czeczei SZ
tulajdon.
200. MUZSINSZ
pót arckép
201. PÁDUA KÁ
202. VASS FERE
Pastel. Ma

MDK

1933

botfai Hüvös László

Tanulmány, márv.

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

24 1.

1937 ápr. - 1 — Gdry Árpád, Sickács Elemér, Petrovics Elek } 6r

Hüvös László

Nobrúz

Mücsarnok ~~1911-12~~

~~pub. Eiütt. 5 Nobor.~~

1938 téli

Omni Tallas

gips

Felsőozori ev. templom kelyhe XVI. n.

VI. 242. –

(kelyhe)

– – (Szentpéteritől VI. 242.

Hüvös László
Vágyakozás, bronz

Magyar képzőművészek segítő Bizottsága. Művészeti kiállítás. 1914. 7 l.

MEGHIVÓ.

A „Szépművészeti Kiállitások Magyar Mesterek Műveiből“ vezetősége helyiségeiben (IV., Mária Valéria-u. 8. alatt.)

BOTFAI **HŰVÖS LÁSZLÓ**
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

műveiből gyüjteményes kiállitást rendez, melyre Nagyméltóságodat Méltóságodat Nagyságodat és b. családját tisztelettel meghivja.

A kiállitás megnyitása 1932. nov. 6-án vasárnap d. e. 11 órakor.

FRÄNKEL JÓZSEF IGAZGATÓ

A VEZETŐSÉG.

SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSOK MAGYAR MESTEREK MŰVEIBŐL

BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA-U. 8. TELEFON: 82-1-22

A kiállitás nyitva 9—6 óra között. Ünnepnap 2 óráig.

NYOMTATVÁNY

1922 NOV. 2 BUDAPEST 51

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

Dr Szentiványi Kálmán *urnak urhölgynek*

H.

Szépművészeti Múzeum Aréna út.

Hüvös László

nobrán

Lamotte Károly dr.

mellszobra-

l-

A Pesti Városháza

1934. 12. n. 8. l

pen ezért indokolt oly számítási mód kidolgozása, mely lehetővé teszi a betonméretek megállapítását olyképen, hogy az a biztonsági és tartóssági, de egyben a takarékossági követelményeknek is megfeleljen.

futters. (9/6/—) — *E. Rammler, v. Sybel:* Bericht über Trocknungsversuche mit Luzerne und Rübenblättern. (14/10/1) — *R. Weise:* Betriebsversuche an zwei Rema-Rosin-Schnellumlauf-Trocknern. (4/—/2) — *R. Poggensee:* Der Luzernetrockner „Hessiccator". (5/3/5) — *H. Dyckerhoff:* Grastrocknung in England. (4/—/—) — *H. v. Sybel, R. Poggensee:* Grünfuttertrockner im Auslande. (9/8/—) — *M. Rolfes:* Der Zwischenfruchtbau in Deutschland im Hinblick auf die künstliche Grünfuttertrocknung. (7/—/—) — *W. Maasen:* Betriebsbeobachtungen bei der Grünfuttertrocknung im Frühjahr 1938. (5/5/—)

Elektrotechnische Zeitschrift.

34. sz. *B. Thierbach:* Grossdeutsche energiewirtschaftliche Fragen. (7/—/4) — *L. Lux:* Die Elektrotechnik bei der Herstellung des Aluminiums. (7/4/—) — *H. Schunck:* Die Elektrotechnik bei der Herstellung von Magnesiumlegierungen. (10/9/—) — *F. Goertz:* Elektrizitätsanwendung in der Landwirtschaft. (9/4/—) — *W. Kind:* Elektrizität im Gartenbau. (7/4/1) — *W. v. Trotha:* Bedeutung und Aufgaben der Elektrizitätswirtschaft beim Einsatz von Beregnungsanlagen in der Landwirtschaft. (3/2/—) — *E. C. Zehme:* Die Motorstromart im Rahmen der Energieversorgung elektrischer Eisenbahnen. (8/—/—)

35. sz. *F. Unger:* Bremsdynamos und ihre Eichung. (8/4/—) — *W. Krämer:* Fortschritte im Bau von oberwellenfreien Transformatoren. (8/8/—) — *F. Moldenhauer:* Die Beanspruchung der Induktorkappen von Turbogeneratoren. (6/6/—) — *K. Maier:* Zur handbedienten Dauerladung von Batterien mittels Gleichrichter. (6/5/—) — *K. Kirsch:* Der Spannungsrückgangsschutz von motorischen Antrieben. (4/2/—)

36. sz. *F. Reinhardt:* Stroboskopisches Feinmeszgerät für Schlupf und Drehzahl. (6/5/—) — *E. Bormann:* Erfahrungen mit Gummi als Isolierung von Hochspannungsleitungen und -kabeln. (7/5/1) — Stromrichter. (12/10/—) — *W. Nürnberg:* Asynchronmotoren mit Drehzahlregelung. (8/10/—)

Hüvös László

l.

A Pesti Városháza

1937. 11. n. 5. l.

PÉNZÜGYMINISTERI ÁLLAMTITKÁR

Budapest, 1929. október 7.

K e d v e s T i t k á r U r a m !

Telefonbeszélgetésünk kapcsán mellékelve küldöm a fényképet feleségem mellszobráról.

Kérlek légy szives azt a vámmentesség elér-

Hūvōs Lailo

[illegible]

A Egypto. 1912.

3-4 27

167.1.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Hüvös László

l.

A Pesti Vasoshára

1938. 3. 27. 9. l.

Nemzeti Szalonban ... 252
Az állam gyermekei (képekkel) ... 261
Kazárföldön (képekkel). *Dr. Sztripszky Iliador* ... 289
A drezdai nemzetközi hygiéne kiállítás magyar pavillonja (képekkel) ... 290
Egy háromszázéves székely ház (képekkel). *Szinte* Gábor ... 291
Keresztrefeszítés. *Mészöly* Géza egy ismeretlen müve (képekkel) ... 301
Erdélyi várak és templomkastélyok (képekkel). *Petrik* Albert ... 308
Kohner Adolf művészeti gyüjteménye (képekkel) ... 353
Rutén képeink (képekkel). *Dr. Sztripszky Iliador* ... 381
Régi mesterek rajzai a Szépművészeti Múzeumban (képekkel). *Felvinczi Takács* Zoltán ... 413
A sárközi szépművészetről (képekkel). *Ács* Lipót ... 434
Pestvármegye új bérpalotája (képekkel). *P. A.* ... 465
A marosvásárhelyi református kollegium (képekkel). *N. E.* ... 473
Budapest régi szobrai (képekkel). *Petrik* Albert ... 480
Gróf Andrássy Géza palotájának műkincsei (képekkel). *Markó* Miklós ... 493

6. Általános nép- és országisme.

Tatárvilág Krimben (képekkel). *Németh* Gyula ... 1
Vademberek. Délamerika indiánusai között (képekkel). Báró *Babarosyné* Jósa Jolán ... 8
Templomok romjai Egyiptomban (képekkel) ... 4
A Panama-csatorna multja és jelene (képekkel) ... 14
Egy készülő világkiállítás (képekkel). *Tonelli* Sándor ... 18
Képek a pestis birodalmából (képekkel). *Pásztor* Árpád ... 20
Az agyonrágalmazott ország (képekkel). *Fráter* Aladár ... 24
A japán színház (képekkel). *P. Á.* ... 25
Hollandiában. *Tonelli* Sándor ... 28
A bagdadi vasút (térképpel) ... 34
Az üldözöttek Eldorádója (képekkel). *Tábori* Kornél ... 37
Az Omár-mecset legendás kincsei (képekkel). *Barabás* Albert ... 42
A modern Afrikából (képekkel). *Illés* Zsigmond ... 42
Isztamboltól Angoráig (képekkel) *Mészáros* Gyula ... 55
Képek a Goethe-városból (képekkel) *Barabás* Ábel ... 55

Illyés László

l.

A Pesti Városháza

1938. 8. sz. 6. l.

	Lap
Ambrus Balázs: Vasárnap délután...	188
Virágének	407
Babits Mihály: Immortale lecur.....	547
Bodor Aladár: Ozirisz tollpelyhe....	63
Alvó meduzák	291
Dutka Ákos: A vén pohár.....	487
Elek Alfréd: Fáradt ember panasza..	103
Erdős René: Amor divino.....	327
Farkas Béla: Éjjel.....	567
Farkas Imre: A temetőben.....	8
Mese.....	164
Dal	164
Az Arnó hídján.....	352
Hajnali dal.....	587
Hajós Izsó: Az arató halála. (Mistral)	311
Haraszthy Lajos: Harcz a multtal...	89
Jakab Ödön: Temető mellett.....	291
Katonáinkhoz	819
Jársay-Horváth Elemér: Izenet egy	

	Lap
Ybl Miklós (képekkel) Iván Ede 265—287	
Kisoroszok Petőfije (arczképpel)....	294
Heyse Pál. 1830—1914 (arczképpel)	294
Mistral és magyar fordítója.....	311
Báró Fejérváry Géza. 1833—1914 (arczképpel)	351
Huerta (képekkel).....	371
Kossuth Ferencz. 1841—1914 (képekkel).....	428
Szögyén és Hohenlohe (képpel).....	516
Ferencz Ferdinánd trónörökös 1863—1914 (képekkel)	526
A Karagyorgyevicsok.....	651
X. Pius pápa (arczképpel).....	676
A német császár Schöpflin Aladár..	692
Jelfy Gyula (arczképpel).....	698
Frigyes főherczeg, hadseregünk főparancsnoka (arczképpel)	708
Balogh Rudolf (arczképpel)	794

H ü v ö s L á s z l ó

szobrász

Az Est. 1915.dec.8. (A bujdosó szobor.)

Hüvös László

U. 3312

cród

Az Est. 1932. nov. 6.

(-r.: H. nobrai.)

MŰEMLEKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
723/1943 szám.
k.: év X. hó 26 n.

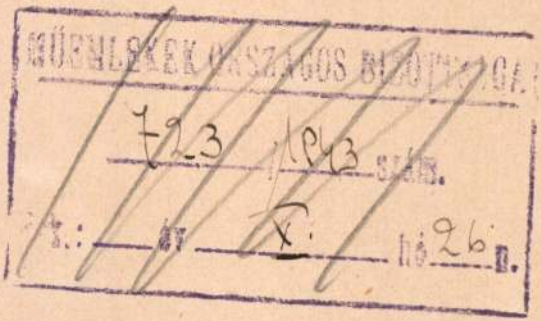

1943.
más
áso-

én.
éből:
dár s.k.
főnök.

A m.kir.vallás-és közoktatásügyi
a keb.számv.VII.osztályához inté

Utasitom, hogy a 127.689
Müemlékek Orsz.Bizottságának /Bu
kovits Ilona topografia szakértő
küldetésével kapcsolatban felmer

Szent Kristóf autósszobor közadakozásból

— Az Est tudósítójától —

Júliusban avatják fel Balatonföldváron az autósok védszentjének, *Szent Kristófnak* szobrát. A három és félméter magas bronzszobrot, amelyet Botfai *Hüvös* László mintáz, a balatoni müút mentén egy kis parkban állítják fel.

A felavató ünnepséget a *Somogymegyei Automóbil Club* rendezi, amely minden évben az avatás napjának megünneplésére autós búcsút rendez Balatonföldváron. A szobrot közadakozásból állítják fel. *Erre a célra az autósoktól egy pengő hozzájárulást kérnek.*

Hüvös László

Az Est. 1938 márc. 31.

Hüvös László

szobrász

koll. kiáll. Műcsarnok

írod

Az Ujság.

1925. máj. 16.

(e. a. A Műcsarnok

tavaszi kiállitása.)

festmen

Hüvös László

Hüvös László. — Egy év munkája. — Jeltelen cikk. Budapest, aug. 2.

1911

(Művészet 1911. 315. l.)

~~Akademia, M. Ind. IX. 47~~

Hlivös László

1911. dec. az Operaval ajándékozta Beethoven márvány mellszobrát.

Beethoven szobra az Operában. Budapesti Hirlap 1911. dec. 2.

U. 84

Hűvös László (botfai)

életrajz

irod

Csókássy 19. l. és lép

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

HŰVÖS LÁSZLÓ (botfai)

szül. Bpesten, 1883. Művészeti tanulmányait itt és Párisban végezte. Hazajövet, megérdemelt sikert aratott. Szent Kristóf című alkotásával. Munkáit fínom elgondolás és nagyszerű formaérzék jellemzi. Műveivel rendszeresen szerepel úgy az itthoni, mint a külföldi kiállításokon.

HŰVÖS LADISLAO (de Botfa)

nato a Budapest nel 1883. Svolse i suoi a studi a Budapest ed a Parigi. Ritornato in patria, ebbe giustamente successo la sua opera „San Cristoforo". Le sue opere sono caratterizzate da una fine ispirazione e da un magnifico senso delle forme. Partecipa a molte esposizioni sia patrie che dell'estero.

HÜVÖS *László*, festő és szobrász, • Budapest 1883 júl. 3. Budapesti és párizsi tanulmányok után először Nagy Kristóf szobrával keltett feltűnést Budapesten, ahol főkép mint arcképszobrász működik; képmásszobrokat is mintázott (Bárczy, Puccini, Beethoven stb.). 1932-ben retrospektív kiállítást rendezett a Fränkel-szalónban, majd 1934-ben az Ernst-

múzeumban állított ki.

Ke-gy. I. 4841

Zongora - automata VIII.243.

Hüvös László

1910

1910.

iatal szobrászok. — Szentgyörgyi István, Hüvös
ló, Sámuel Kornél. — Jeltelen cikk. A Hét, nov. 27.
zegény Nagy Kristóf. — Egy glória és egy kereszt
óriája. — Jeltelen cikk. Független Magyarország
27.

cédulázva

repeiben. Ny. Deutsch Testv. Főv. [illegible]
kay Róza mellképe, körülötte különféle szerepeiben. Ny. Deutsch Testvérek. Főv. Muz. Graf. Gyüjt. — Lévay József, M. T. Kcs. Kat. 697. — Orvostanári Testülete. A kir Magyar Tudomány Egyetem Csoportkép. Ny. Pollák Testv. Főv. Muz. 3744. — Szilágyi Sándor történetiró. M. T. Kcs. Kat. 737. — Tóth József színész, körül különféle szerepeiben Főv. Muz. Lt. 12458. — Zivatar a pusztán. Lotz Károly festménye után. Az Orsz. M. Képzm. Társ. műlapja.

1864. B. Fekete Mihály püspök mellképe. Ny. Pollák Testv. Gilh Ranschb. Kat. 121—1376. — Bartakovich Béla, egri [illegible]. Ny Engel és Mandello. Gilh-Ranschb. Kat. 121—1374. — Kunszt József, kalocsai püspök. Gilh-R. Kat. 121—1382. — Scitovszky János Ny. Mandello. Gilh-Ranschb. Kat. 121—1390.

1865. Bartal György. Ny. Pollák Testv. Főv. Muz. Lt. 4030. — Emléklap a budapesti Zenede negyedszázados ünnepélye alkalmára 1865. augusztus havában. Ny. Deutsch Testv. (Erkel Ferenc, Liszt F., Reményi Ede, Ábrányi Kornél, Mosonyi Mihály, Volkmann Róbert mellképeivel). Főv. Muz. Lt. 1041. — Pauli Richárdné, Markovits Ilka énekesnő. M. T. Kcs. Kat. 497. — Br, Sennyei Pál. Ny, Pollák Testv, Főv, Muz, 4026.

1866. Batthyány Fülöp hg. Ny. Pollák Testv. Gilh-Ranschb. Kat. 78—1360. Festetich György gróf. Ny. Pollák Testv. Gilh-Ranschb. Kat. 121—1377.

1867. Andrássy Gyula gróf miniszterelnök mellképe. 15×17 cm. Kun S. 32—17. —Dr. Bakodi Tivadar. Ny. R&R. Bécsben. Kiadta Sirkády, a „Hajnal" szerk. Főv. Muz.

Hüvös László

vod

Gábor Andor:

Család és művészet.

Hüvös László esete.

A Nap. 1910. máj. 6.

U. 395

Fentit úri dilettánsnak mondja, aki betört a művészet területére. Lányi Dezső működése nélkül fenti művészete el sem képzelhető. A festészet be is beleártotta magát. Kéthónapi szobrászkodás után kiállító művész lett a Műcsarnokban, sőt a főváros szobrot vett tőle 2500 koronáért. Töprengés c. szobrat Párisban állította ki, ezért haragszik rá a szerző

A aki szégyenli, hogy a magyar művészetet Párisban Hüvös képviseli

Római Rés V. 247

Hüvös László
Sz.: Bp. 1883.

szobrász

Budapesten és Párizsban tanult.

"Szent Kristóf" Városliget 1913.

"Anyai szeretet" Vérhalom tér. 1937.

33-34.o.

Gádor András: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Hüvös László

vöd
=

Berlioz mell-
nobra fentitöl
repr.

Haraszti, Émile:
Berlioz et la Marche Hongroise. 1846. Un Centenaire Romantique. 1946. Paris, Éditions de La Revue Musicale, 1946.

székesegyház a legjelentékenyebb
hogy szentélyének kövei hullotta
Romlásnak indult a nevezetes kés
kastélyból gazdasági hombárt épi
eseteket idézzük.

Nehezebb volt a magyar
ről részletes felvilágositással
Itt csupán annyit, hogy a Székel
magyar egyházközségek kérvények
Országos Bizottságához és a Kult
templomaik helyreállitását kérve
kisebb igényü, falusi templomok
és középkori falképekkel voltak
az 1914-18-as világháboru előtt
bemeszelték, mint a bögözi ref.
László legendáját ábrázolta. A R
sorsára jellemző az aranyosmeggy
tély, mely a Lónyai hercegi csal
Országos Bizottsága fényképgyüjt
teljesen jó karban, lakható álla
tották és 1 leu névleges vételár
meg. Ennek ellenére sem forditot

— Nagybányai felhők 1
Tornyay János: Szoba belseje 1
— Szentendrei műterem 2
Toroczkai Ozwald: Veranda 1
Török E. László: Fanatizmus 1

Udvary Pál: Fürdetés . . . . . .
— Sárgaruhás nő . . . . . .
— Uzsonna . . . . . .

lékműve. — A júliusi szám címlapján.
ecsi Pilch Dezső: Álarcos búcsújárás Mohácson 64
terfy Jenő: A királyi vár alatt, a Kőműves ucca 146
okorny Marietta: Répold Károly aremása . 175
reisich Gábor és Vadász Mihály: Bérház a Horthy Miklós úton 165
— és Révész Zoltán: Mozgóképszinház nézőtere 165

adnayné Skopál Ilona: Iriszek 48
au: Fürdőző nő (bronz) 27
ay Rezső: A Törley-család mauzóleuma Budafokon 157
ákosi Uitz János: Rákospatak partja . . . 96
apolthy Lajos: Szász Jánosné siremléke a farkasréti temetőben 158
eiter László: Madonna 95
— Nő kutyával 95
ppl-Rónai József: Nagykalapos nő 214
— Nő nagy kalappal 7
— Ostendei plage 6
— Szövő nők 135
okokó serleg (XVIII. sz. Magdeburg) . . . 30
mán Ernő: Az aquincumi transzformátorállomás 169
ps, Felicián: Önarckép 123
adnay Gyula: A szabadban 49
— Bibliai jelenet 50
— Csend 54
— Este (Aquarell) 55
— Falusi ucca 54
— Harangszó (Aquarell) 51
— Kompozició 54
— Kútágas 53
— Önarckép. — A márciusi szám címlapján.
— Pásztorfiú 52
— Tavasz (Aquarell) 56
— Tanulmány 57

Hüvös László

1903/4 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

94. l.

lokzatok (Poitiers: Notre-Dame-la-Grande, Civray, Échillais), amelyeken már csak utórezgéseit érezzük a római hagyományoknak, s amelyek „határtalanul gazdagságukban oly leírhatatlanul idegenszerű, titokzatosan sötét és mély hatást keltenek, mintha ősi mesevidék maradványai lennének, bár valósággal a XII. sz. derekán keletkeztek. Aligha tévedünk, ha e művekben a kelta néplélek fellángolását véljuk érezni" (Dehio). — Aquitania: az alaprajz bizánci hatások alatt keresztalakú magból fejlődik; az architektúra komoly, erőteljes, a tér pendentifes kupolákkal van födve (Périgueux: S. Front és S. Étienne, Angouleme, Souillac, Fontevrault, Cahors). Figyelemreméltó Angoulème pompás homlokzata. — Normandia, az angliai „normann"-stilus bölcsője, a nagy templomok fő- és kereszthajóit csak a XII. sz. közepétől boltozta; addig fafödélszékük volt. Az architektúra nemes és előkelő. Jellemző már itt a vertikális elemek hangsúlyozása, ellentétben a déli francia iskolák vízszintes tagozásaival. A két centrum Rouen (S. Ouen) és Cean (S. Étienne, Trinité, S. Nicolas); utóbbit követik Evreux, Bayeux, Cerisy-la-Forêt. — Rajnavidék: S. Dié, Marmoutier, Champ-le-Duc. A francia kutatók ide számítják a rajnamelletti nagy német székesegyházakat is. A templomok teljesen kifejlődött háromhajós alaprajzot mutatnak s keresztboltozattal vannak födve. — Ile-de-Franceban kevés emlék maradt meg eredeti román alakjában, a templomok nagy részét később átépítették. A dekoratív szobrászmunka, különösen a portálokon, gazdag és művészi kivitelű (Beauvais: S. Étienne, Trie-Château). Az iskola kiválóbb példái: Reims: S. Remi, Vi-

Hüvös László

Társadalmi úton gyüjtötték össze a költségeit annak a Berlioz Hectort megörökítő szobornak, amelyet a Székesfőváros most a Városligetben, Liszt Ferenc szobrának a közelében fog felállíttatni. A szobrot **Hüvös László** készíti.

Képrőm. Körlevy

1939. 3-4-n

Kecskemét. (Pest-m.)

1. Öreg templom alaprajza 2 példány. Méret. 1:100 Sux K. Fénymásolat. Nagys. 84×54

2. Ugyanaz. Hossmetszet Méret. 1:100 Mint előbbi fénymásolat. Nagys. 85×47

3. Ugyanaz. Keresztmetszet a torony felé. Méret 1:100 mint előbbi. fénymásolat. Nagys. 85×54 (2 példány)

4. Ugyanaz. Keresztmetszet a torony át. Mint előbbi méret 1:100. fénymásolat. Nagys. 86×53

5. Ugyanaz. Keresztmetszetei méret 1:100. Mint előbbi

Hüvös László

szobrász

szüb. 1883-ban Budapesten.

wód

z

Krück I. 536. l.

Romai bronzszobrász II. 15/16

158

2 db

1904 IV. 26 Országos tanácsnak. A szászdányai E. M. Sz. E. ifjusági egyesület, daloskör és könyvtár alapszabály tervezete átléttetik. (215/904)

1904 IV. 26. Miniszternek. A szászdányai E. M. Sz. E. ifjusági egyesület, daloskör és könyvtár alapszabály tervezete tárgyalás végett az Ors. Tanácshoz tétetett át. (215/904)

Hüvös László

Hüvös, Ladislaus, Bildhauer, geb. 1883 in Budapest, absolvierte seine Kunststudien in Budapest und Paris. Bekannter sind: seine Büste des Budapester Bürgermeisters *Stephan Bárczy* im Foyer der Volksoper und seine Statue: *Der heilige Kristoph*, die in Paris (1910) mit der Mention Honorable ausgezeichnet wurde, ferner *Beethoven* im Vestibül des Opernhauses, die Portraitbüsten des Komponisten *Puccini* und des Aviatikers *Latham*, das *Wodianer-Denkmal* und die *Bärentänzerin* (im Besitze des hauptstädtischen Museums).

Krück I.
536.l

HUBER JÁNOS
HIRLAPJUTALOMÁNYOS
ÉRD

Hüvös László

Bpest. Szent Kristóf, Stefánia-út (Műcsarnok mellett)

Liber Bpest szobrai

300, 305.

301

Stybl József

Életrajzi adatai ismeretlenek.

„Kossuth Lajos", XIX. ker. (Kispest)
Kossuth tér, 1910-ben állították fel.
Bronz, mészkő talapzaton, 2.50 m
magas, talapzata 2,60 m.

Gádor E.: Budapest szobrai, Bu-
dapest, 1955. 324

Hybl József

„Hősi emlékmű", XIX ker. (Kispest)
Bajcsy Zsilinszky tér, 1928-ban ál-
lították fel. Bronz, talapzata mész-
kő, 2.50 m. magas, a talapzaté 2,60 m.

Gádor E.: Budapest szobrai, Buda-
pest, 1955. 34 l.

Hybl József

szobrász

"Kossuth Lajos" Kispest. 1910.

Jósi Emlékmü" Kispest 1928.

34.o.

Gádor András: Budapest szobrai. Bp. 1955.

HYBL József szobrász

Nagykanizsa, 1930. 2o-as Honvéd Gyalogezred emlékműve

KUNICS Zsuzsa: A nagykanizsai Deák tér története a város fejlődésének tükrében. = Zalai Múzeum 4 (1992) 212.p.

1678. BOCSI Péter: A kolozsvári Szent László-templo
belső térelválasztó rácsa. = Műemlékvédelem, 27, 1984,
316-320., ill.

1679. Nemzetközi ötvösékszer kiállítás, Bp., Hilton, 19
ism. -dim-: Lehet(ne) művészet is. = Nők Lapja, 1984. janu
28. 16-17., ill.; -h-: Ékszerkiállítás. = Magyar Hírek, 198
március 15. 51. p., ill.

1680. A ZOMÁNC, Bp., Vigadó Galéria, 1984. június 2
- július 22. A kiállítást rend. Sós László, Kemény Éva. Be
Kónya Gyula. Bp. : Vigadó Galéria, 1984 31 p., ill. (A Vig
dó Galéria kiállítási katalógusai ; 42.) **ism.** EMBER Már
Zománcművészek seregszemléje. = Magyar Nemzet, 198
július 29. 7.; NAGY Zoltán: A Szent Korona birodalma.
Művészet, 25, 1984, 10. 32-35., ill.; SZATMÁRI Gizel
Korona és kanna. = Népszava, 1984. július 13. 6.; VADA
József: Infláció. = Élet és Irodalom, 1984. július 13. 12.

Érem

1681. L. KOVÁSZNAY, Viktória: New tendencies in t
art of the medal. = New Hungarian Quarterly, 25, No 95, 19
169-172., ill.

1682. B. NÁNÁSI Éva: Az 1983. évi jubileumi ém
gipsztervei. = Numizmatikai Közlemények, 82/83 (198
107-111., ill. G

1683. NEMZETKÖZI éremművészeti alkotótábor
állítása, Nyíregyháza, Lenin téri Kiállítóterem, 1984 **ism**
POGÁNY Gábor = Új Tükör, 1984. július 15. 4., ill.

1684. Országos Érembiennálé (4.) Sopron, Lábas-há
1983 **ism.** HEITLER László = Művészet, 25, 1984, 2. 11-1
ill.; KOVÁCS Gyula = Művészet, 25, 1984, 2. 14-15., il
SALAMON Nándor: Visszatekintés. = Palócföld, 16, 198
3. 57-61., ill.

1685. ORSZÁGOS Érembiennálé (4.) díjazottjainak k

M.D.K.

Hybl József.

Szobrászmüvész megmintázta a Hősi halottak emlékmüvét Nagykanizsa városa számára.

Leleplezték Nagykőrös tizezer hősének emlékmüvét.

Városok Lapja. 1930. XXV.évf. 12-13.szám. juni 15.
264.old.

M.D.K.

Hybl József.

Kispesti szobrászmüvész megmintázta a Hősi halottak emlékszobrát Kispest városa megrendelésére.

Hősi emlékszobor leleplezése Kispesten.

Városok Lapja. XXIII.évf. 24.szám. 1928. nov 15.

270.0

MDK

Hybl József szobrász és Katona Mihály műépit

IV.sz.teremben felállitva:

közös műve.

Mücsarnok.-Kiállitás.
Az Erzsébet-emlékmü.
Müvészet.1913. 205-6.1.

H y b l József szobrász/?/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
206-211.
"Az Erzsébet emlékmü"

MDK

Hybl József - Katona Mihály

Erzsébet emlékmü pályaterve

Müvészet XII. 1913, 2o6-11 o.

Hybl József MDK

szobrász

Részt vett az Erzsébet szobor 1913. évi pályázatán

Kézdi Kovács László: Az Erzsébet emlékmű
Pesti Hirlap 1913. máj. 28.

Hügel József, hámori

nobran

Résztvett a bpesti
Madách-noborelsö
pályázatán 1938 febr.

Török és magyar mentők s a török notabilitások. Balról jobbra. Hakki basa nagyvezér, Mehmed Sefket basa hadügyminiszter, Széchenyi Ödön basa, a magyar mentők, Lutfi bég

Magyar mentők látogatása Konstantinápolyban

Török mentők gyakorlatai

Andrássy Manó gróf fényképei

— Igy ni, mára eleget nyertél. Most odajösz velem egy szóra a sarokba.

— Ezer bocsánat, de sürgős . . .

— Semmi sürgős, ez sürgősebb, — szólt Jávor megragadva a karját — velem jösz!

— De kérlek, én nem értelek . . .

— Mindjárt megértesz, csak előbb ülj le, és ne olyan messze, hanem közelebb hozzám, ide ni. Ugy szépen . . . Hát mondd csak kérlek, hogy érzi magát a feleséged ő méltósága?

Gorszky nagyot nézett:

— Oh köszönöm kérdésedet . . . izé . . . pompásan.

— Hazudsz!

A kamarás úr elsápadt.

— De izé . . . kérlek, micsoda tónus ez?

— Mindjárt megtudod. A szemembe nézz: azt hiszed te, én azért váltam el a feleségemtől, hogy te tedd boldogtalanná?

— Ahhoz senkinek semmi köze . . .

A jövő pincérei

Mühlbeck Károly rajza

— De igenis van és pedig nekem van közöm hozzá. Amint te kötelességednek tartottad nekem bejelenteni, hogy elveszed őt, úgy most én tartom kötelességemnek, hogy téged igéretedért felelősségre vonjalak. Megigérted, hogy boldoggá teszed őt, és nem tartottad a szavadat . . .

— Kérlek, én kikérem magamnak —

— Ülve maradsz. Becstelen fráter vagy és szószegésedért most felelni fogsz!

Hangos szavak, pár pillanat múlva csunya jelenet lett ott. A segédek még az este összeültek s szokatlanul erős föltételekben állapodtak meg. Pisztoly és utána lovassági kard a végkimerülésig. De nem került végkimerülésre a sor, — Gorszky már az első lövésnél golyót kapott a vállába.

VI.

Jávor és Gida másnap tulajdon akkor mentek föl köteles vizitre a beteghez, mikor Ilona épp lóhalálában érkezett haza sebesült férjéhez. A fiatal asszony háborodottan jött ki a betegszobából és sápadtan állt meg Kálmán előtt. Lassan vetette föl rá a szemét:

— Az Istenért, mit tett maga?

Jávor csak nézett rá hosszan, illetődötten. Végre halkan szólt:

— Tudom, a férje . . . Bocsásson meg nekem, méltóságos asszonyom.

— De hát én nem értem . . . Hogyan, miképp történt?

— Semmiség. Gondoljon, amit akar. Mondjuk: a politika.

Ilona lehajtotta a fejét. Nézte a szalónszőnyeg mustráját, majd hirtelen kutatóan pillantott föl Kálmánra. Végigsimította a homlokát, aztán bólintott jelentősen. Tán csak gondolta, nem is mondta:

— Értem . . .

Jávor megragadta a kezét.

— Méltóságos asszonyom . . . Ilona! Megbocsát-e nekem?

Gorszkyné nem felelhetett. A sebesülthöz szólították. No és attól a perctől fogva hosszu heteken át ki se mozdult ő többet a betegszobából. A magában véve nem súlyos seb komplikációkkal kezdett fenyegetni, s a fiatal asszonynak az éjet is nappallá kellett tennie. A legönfeláldozóbb gondossággal ápolta férjét. Kimerült a sok virrasztástól, egész belebágyadt. No végre jobban lett a kamarás úr. A kényeztetett svihák mosolyával kezdett mókázni.

— No mucus . . . izé . . . szép, hogy hazajöttél.

— Kötelességem.

— De komolyan mondod! Te, tudod-e, hogy mentől jobban vagyok, te . . . izé . . . annál hüvösebb vagy hozzám?

Ilona vállat vont. Gorszky éldelegve nézte szép feleségét s mikor egyszer a kötése fölé hajolt, a dereka után nyult. A nő tiltóan lépett hátra.

— No . . . izé . . . mi lelt?

— Semmi. A kötésedet akarom levenni.

— Ejnye . . . izé . . . de furcsa vagy. Te már nem is aggódol többet értem.

— Nem, mert nincs ok aggodalomra. Ugy-e doktor úr?

Emil doktor, a gavallér párbajorvos is ezen a nézeten volt. Pár nap múlva már ő maga rivallt rá Gorszkyra:

— Ejnye, micsoda puhány vagy te! Kutya bajod és még mindig adod a beteget és az ágyban heversz, méltsás asszonyom, egy-kettő, — nincs pardon, — azonnal keljen föl!

Ilona némán, komolyan ült ott az ágy mellett. Hallotta az Emil doktor szavát, bólintott, fölkelt és kötelességszerüen intézkedett. Maga készitette ki a férje ruháját, belerakta a gombokat az ingbe és a legszolgálatkészebben segített Gorszkynak az öltözésnél. A kamarás úr nyögdécselve panaszkodott; mire azonban betipegett a pipázóba, maga is elnevette magát.

— Izé . . . persze, hogy kutyabajom sincs! Megyek ma este a kaszinóba. No Mucus . . .

A fiatal asszony összefonta a karjait.

— Tehát egészséges vagy, ugy-e? Ide hallgass. Én megtettem a kötelességemet . . .

— No izé . . . persze, hogy megtetted. Ölelj meg —

Ilona azonban kiegyenesedett:

— És most megyek vissza Kálmánhoz.

Müllner fényképe

A kispesti Kossuth-szobor. Hybl műve

Uj Idők 1911. 38. sz.

Hybl Józef

wobraw

Kispesti Kossuth-

wobor

1

Bar Bpestbalp

47 l -

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Hybl József

Müvészet 1913. 206

Cholnoky Jenő VII. 162

Hybl József

Nebrán

Kispesti lakós alkotta

a kispesti Kossuth-nebrot

Leleplerték 1911. jun. 11-

én. Az ő alkotása a

Hősök emlékmüve is Kispesten

Lad Pestszent

53. l.

75. l.

76. l.

a nebor Hungariát

ábrázolja, baljan az

összeroskadó honvéd,

jobbjan a gyermekét felajánló

anya

A kispesti Országrászló

szintén Hybl müve

Felavattak 1934-ben

Hybl

Hibl József

kispesti szobrászművész

kispesti hősök szobra
fentitől, kleplerték
1928-ban

erőd
?

Früh Dörn Pestm

I. 167. l. 168. l.
képpel

lásd

Hybl alatt is

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Hybl József.
festőművész

)—(**Csoportkiállítás Kispesten.** *Hybl József*, *Faith* István, *Dul* Lajos, *Meyer* József, *Németh* Miklós, *Szini* Zoltán, *Gábor* László és *Raab* Ferenc festőművészek Kispest kézgyülési termében együttes kiállítást rendeznek műveikből. Az ünnepélyes megnyitó tegnap volt igen szép számu közönség jelenlétében s már jelentékeny művásár fejlődött ki.

Esti Kurir, 1928. dec. 18.

8

Hybl József.
szobrászművész

— **A kispesti művészek karácsonyi kiállítása** a városháza dísztermében ünnepélyes keretek között nyílt meg. A tárlat anyaga magas színvonalu. *Hybl* József szobrászművész, a kispesti hősök nemrég leleplezett emlékének alkotója pompás mellszobrokat és kompozíciókat, *Némethy* Miklós, *Szini* Zoltán, *Dul* Lajos, *Klimó* István és *Némethy* Györgyike artisztikus olajfestményeket, *Faith* István és *Gabos* László akvarelleket, *Mayer* József pedig pasztellképeket állított ki. A kiállítás december 23-áig bezáróan naponta 9-től 2-ig tekinthető meg.

Nemzeti Ujság, 1928. dec 20.

9

Hybl József.
szobrászművész.

** **Képkiállítás Kispesten.** A kispesti művészek karácsonyi kiállítása a városháza dísztermében ünnepélyes keretek között nyílt meg. A tárlat anyaga magas színvonalu. Hybl József szobrászművész, a kispesti hősök némileg leleplezett emlékének alkotója, pompás mellszobrokat és kompozíciókat, Némethy Miklós, Szinl Zoltán, Dul Lajos, Klimó István és Némethy Györgyike artisztikus olajfestményeket, Faith István és Gabos László akvarelleket, Mayer József pedig pasztellképeket állitott ki. A kiállitás december 23-ig bezáróan naponta 9—2-ig tekinthető meg.

Ujság 928. XII. 23

Ujság, 1928, dec. 23.

9

Hybl József.

szobrászművész

* **A kispesti művészek karácsonyi kiállítása.** A kiállítás a városháza dísztermében ünnepélyes keretek között nyílt meg. A tárlat anyaga magasszinvonalu. *Hybl* József szobrászművész, a kispesti hősök nemrég leleplezett emlékének alkotója, pompás mellszobrokat és kompozíciókat, *Némethy* Miklós, *Szini* Zoltán, *Dul* Lajos, *Klimó* István és *Némethy* Györgyike artisztikus olajfestményeket. *Faith* István és *Gabos* László akvarelleket, *Mayer* József pedig pasztellképeket állitott ki. A kiállitás december 23-áig bezáróan, naponta 9-től 2-ig tekinthető meg.

Magyarság, 1928. dec. 20.

9

Hybl Ivan

szobrász

A Kispesti Nagy Balogh János Társaság kiállítása Kispesten a városháza nagytermében - szoborral szerepel.

Budapesti Hirlap
1929.V.18.

MDK--

Hybl József,

a Kispesten lakó képzömüvész a dec. 16-án megnyitott tárlaton réstvett müveivel.

Vidéki Centrumok. Kispest. A Kispesti Képzömüvészek tárlata.
Képzömüvészet. 1929. 16.sz. 32.l.

Hybl József, szobrász.

Dr.Molnár József, polg.mest.arcmása.		Gipsz.
Tanulmányfej.		"
"Plakettek"	Patinázott	"
Hazatérés a sorozásról.	—	"
Tanulmányfej.		"
Tanulmányfej		"

Kispesti Városháza. Nagy Balogh János emlékkiáll. és Repr. Egyes. Tárlat. 1931. márc.7.-14. Kat.

Hybl József

szobrász

Kispesti képzőművészek kiállitása -Kispesti városháza nagytermében - szobrával szerepel.
Molnár József polgármester mellszobrával és tanulmányfejeivel emeli a kiállitás szobrászati részének szinvonalát.

Uj Nemzedék
1931.III.15.

MDK

Hybl József

A Nagy-Balogh János Egyesület kiállitásán, markáns, karaktererős tanulmányfejei a legjobbak.

Cikk: A Nagy-Balogh János Egyesület Kiállitása.

Képzőművészet, 1931. 97.1.

MDK

Hybl József, szobrász

A jókedvü atyafi.	Pat.g.szob.
A libatolvaj cigány.	" " "
Muzsikus cigány.	" " "

Nagy Balogh János Egy. és a Tes: által rend. 1937. évi karácsonyi Képzőmüv. kiáll. Kat.
Kispest.Városháza.

Hybl József
nebrán

Kispest
Eötvös u. 6.

† 1946-ban.

MKSz 1947

Kispest-Ktlőcinci Kiprunk Nap Balogh J Ea. 1931. III.

Dr Molnár József pusztor arcm.
Tanfej I-III.
Harasztás a sorozásról
} gipsek

Plakettek
pat. gips

1937 ~~Doc~~:

a jó kedvű atrafi
a libatolvaj cigány
Mürsikes cigány
} pat. gips

Hybl József

MDK

Tanulmányfej, szobormü

Miesarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Hybl József

MDK

Tanulmányfej, szobormű

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Hybl József

Tanulmányfej

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll.kat. 45.l.

MDK

Hybl József

Tanulmányfej

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 48.l.

HYBL JÓZSEF

2o5. Férfiképmás. Gipsz-szobormü.

Képzőm.Társ.19o9.tav.kill.kat. 36.oldal

Hybl József

1909. tavaszi

kiáll Nemzeti Szalóban

Fejfi tanulmányfej
gipsz 150 k
Női tanulmányfej 150 k.

Hamisz: A magyar haza V. 79.

— A magyar Alföld V. 79.

— Dél-Európából V. 79.

Hybl József MDK

Férfiképmás, gipsz

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Hybl József MDK

Férfiképmás, szobor

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Hybl József

Férfiképmás. Tanulmány. Szobormű.

Képzőm.Társ. 1910.tav.kiáll.kat. 38.lap

Ilybl József.

U. 356 i

Szurmay-plakett,
melyet átnyujtottak
az uzsoki hősnek

Pesti Hirlap
1930. dec. 20.
(Báró Szurmay
Sándor 70 éves.)

13. " " " Marche

14. " " " Sicili

15. " " " Napoli

17. " " " Spagna

18. " " " Londra

19. Hans Hasso : Burgundische Klei

20. Hubay Ilona : Missalia Hungari

21. Gerevich Tibor : Az esztergomi

22. Kis Kolos Jenő : A Magtsziget

23. Mesterházy Jenő : A Budavári K

24. Gábriel Asztrik : A premontrei

25. Pasteiner Gyula : A művészetek

26. Weise Georg : Zur Archit

27. Staatsmann Karl : Das Aufnehme

28. Jahrbuch für Altertumskunde. 1

Köszönettel

Bp. 1938. nov. 9

Vissza 1938. nov. 29

Hybl Tónek

nobrán

1905

Érmisk 1930. 84. l.

Bathori István:

Egész alak, menyen
~~[illegible]~~. Jobb kezét cs
markolatán nyugtatj
sza hosszú, szakálla
mentéje prémes. A ha
jobb sarokban öt sorban

STEPHAN
BATHORIV
WEIWODEN
SIEBEN BVR
M·D·LXX

s alól balra a kövön $\frac{1}{}$

Reimethet, méret

97

Sz. N
205-9

A JULIUS 11-ÉN LELEPLEZETT KISPESTI KOSSUTH-SZOBOR. (Hybl József szobormüve.)

— Az ám! mert egy ezüst forintért hozatok belőle egy-egy üvegecskét Londonból.

Erre boldogult atyám közömbös arczczal megkéri csöngetné be Szemadámot, a komornyikot. Ehhez azután a gróf előtt azt a kérdést intézte a magyar rögtönzött chemikus, hogy honnan is való hát ez a kitünő tinta?

— Abból a pintből való, a melyet a tekintetes úr csinált!

— És mennyibe került ez az egy pint tinta?

— Tizenhat ezüst krajczárba!

Széchenyi erre szokásaként heves, érthetlen kiáltásban tört ki, mely ha felindulásba jött, nyilvánvalóvá tevén rendkivüli idegességét, mindig meg szokott ismétlődni. Mint például akkor is, midőn azt erősítette boldogult atyám előtt, hogy hangzatos nevek kellenek a nagy embereknek, mint például Bonaparte, Buonarotti, Londonderry, Larochefaucauld!

— És — Pitt vagy — Fox! — tette hozzá édes atyám incselkedve. Mert Széchenyi ép ezeknek a rövid nevü angol államférfiaknak volt a legmeggyőződöttebb bámulója. Az említett felkiáltást ezúttal egy erőszakos karmegrázás is kisérte, bizonyitván, hogy a helyreigazítás helyességét, kissé megsértődve bár, de mégis elismerte.

Ha meg ellenkezőleg valami olyant mondott neki édes atyám, a mi kedvére volt, akkor barátságosan átölelte bal karjával. Igy tett vele, hogy mást ne emlitsek, midőn meg azt vitatta, hogy a nagy emberek fiai rendesen nem atyáikhoz méltók, s erre igy felelt atyám:

— Hát gróf Széchenyi Ferencznek, a nemzeti múzeum megalapitójának, nem gróf Széchenyi István-e a fia?

A paradoxális nyilatkozatok általában sohasem hiányoztak ez utóbbi szájából. De élük mindig a legnemesebb érzelmek tulozásából került ki. Széchenyi nem tűrhette például a viseletbeni elhanyagoltságot. Ezért mondta boldogult atyámnak, mikor Szerencsyt, az al-nádort, egy nyári napon ebédjénél pongyolában lepték meg: Nem lehet az jó hazafi, ki ingujjban ebédel! — azt akarván ezzel bebizonyítni, ki a jó izlést a kényelem kedvéért megsérti, feláldozhatja a haza érdekeit is, ha ezt tenni előnyére válik. Ily véleménynyel volt azokról is, kik nem maguk borotválták magukat. Ő maga néha kétszer is borotválkozott napjában, szakálla igen fekete levén. Elmés megjegyzései közül felemlítem azt, melyet akkor tett, mikor édes atyám pesti házát kezdte építtetni a volt Országút, most Muzeumkörúton. Először csak két emeletesre tervezte, keskeny, — mindössze hét ablakos — homlokzata miatt. Mikor erről a szándékáról értesítette Széchenyit, ő igy felelt neki:

— Ne tegye azt, vigye fel három emeletre: épitsen Tasnert! — Tudni kell ugyanis, hogy Tasner Antal, mindvégig hű titkára és boldogult atyám jó barátja, igen magas, de igen vézna ember is volt. Ennél fogva a csakugyan három emeletre emelkedett keskeny ház igazán Tasnerként is nyúlt fel az ég felé a sokáig alacsony szomszédházak között. Az épület most Brázay Kálmán úr birtokában van, ki két ablakkal kibővítette s igy a mellette levő négy emeletes házak sorában nem Tasner már többé, hanem rendes bérház.

Széchenyi atyámat mindenfelé magával vitte, igy a *Nemzeti Kaszinó*-ba, a magyar *Lovar-Egylet*-be, melyeknek első évkönyveit azután ő is szerkesztette. Szóval Széchenyi bizalmasának lehet nevezni őt, kinek kedvéért a gróf közlekedésügyi minisztersége korában a kiépitendő vasutakat tréfálkozva a Mátra alatt fekvő Maczonka nevű palócz falucskáig is el akarta volna vinni, boldogult anyámnak levén ott egy kis birtoka. Édes atyám viszont meg annyira Széchenyivel tartott, hogy mikor báró Wesselényi Miklós, az erdélyi Herkules, megtámadta a «legnagyobb magyar» politikáját, egészen meghasonlott vele, pedig azelőtt igen benső viszonyban éltek egymással.

Atyám levelezésben is állott Széchenyivel; a nagy hazafinak hozzá irt levelei közül azonban csak négy maradt fenn, mert a többit atyám a Bach-korszakban kénytelen volt megsemmisiteni. E leveleket atyám halála után az Akadémiának ajándékoztam; meg is jelentek a «Vasárnapi Ujság» 1877-iki évfolyamának 9-ik számában.

Döblingből 1860-ban január 1-én irt levelében Széchenyi meghivta atyámat, látogassa meg, ha alkalmilag Bécsben jár. Atyám e levél vétele után rögtön elhatározta, hogy engedve ez oly szeretetteljes meghivásnak, a közelgő tavaszon vagy nyáron minden esetre felmegy Bécsbe. Egyszersmind szeretett volna bemutatni a grófnak engem is, miután én akkor már művészi és irodalmi dolgokkal bibelődtem. A szép tervet azonban nem lehetett megvalósitani! Husvét első ünnepén, április 8-án este felé édes atyám azzal a lesújtó hirrel tért haza, hogy Széchenyi nincs többé! Első gondolata természetesen az volt, hogy bálványozott vezére temetésén meg fog jelenni. De másnap, egy álmatlanul és izgatottságban töltött éj után, már nem érezte magát elég egészségesnek, hogy kiállja a nyomorú útat, s részt vegyen a halotti szertartáson. Igy hát engem küldött el egy gróf Széchenyi Bélához, a jelenlegi koronaőrhöz intézett levéllel.

Április 10-ikén, kedden reggel utaztam el Pestről Bécsbe. Ugyanazon a vonaton, melyre én szálltam, mentek báró Kemény Zsigmond s még több más magyar úr is. Waggonba egy Kovács Sándor nevű jogászszal ültem, ki szinte a temetésre sietett. De a gyászoló gyülekezet csak másnap, 11-ikén reggel verődött össze a délivasut bécsi pályaudvarában, hol Tasner Géza, Tasner Antal idősebb fia, volt megbizva a vendégek fogadásával és elhelyezésével. Körülbelül féltizenegykor értünk Sopronba s onnan mindjárt ebéd után valami ötven kocsin vitettünk el Czenkre. Én nem akarván alkalmatlankodni, csak egy kocsis mellé húzódtam a bakra s ott bizonyosan alaposan meg is hültem volna, ha Pompéry János, a «Pesti Napló» szellemes és jó lelkű tudósitója, nem gondoskodik rólam s nem béreltet ki velem egy jó meleg pokróczot. Mert az idő hűvösre vált és borongós lett, bár nem esett egy csöpp eső sem.

A kocsik az úton minden előre kiszabott rend nélkül mentek egymás után. Emlékszem, hogy az előttünk haladó kocsiban Károlyi György és Festetics Leó grófok ültek. Ezt tudta a mellettem ülő kocsis is, és fontos képpel azt jegyezte meg, hogy «nagy két marha megy ebben a kocsiban!» Megjegyzését az alkalom komolysága daczára, persze csak elfojtott nevetéssel vettem tudomásul, nem tudva, hogy azon a vidéken a nép nyelvén «nagy úr» és «marha» hason értelmű szavak!

Midőn Czenkre értünk, első dolgom volt édes atyám levelét átadni a nagy halott fiának. Ő megismert, igen szivélyesen fogadott, s elérzékenyülésében oly görcsösen szorította meg kezemet, hogy majdnem felsikoltottam. A gyászszertartás a grófi mauzoleum előtt tartatott meg s bevégeztével a család fiatalabb tagjai, — számszerint nyolczan, — vették vállukra a koporsót és vitték le a sirboltba.

Ezután kis vártatra ismét kocsira ültünk és az éj beálltával értünk vissza Sopronba, hol a vacsoránál a vendéglő éttermében az egész, mintegy száz személyből álló halotti gyülekezet összejött. Én ahhoz az asztalhoz telepedtem le, melynél Deák Ferencz ült. De nem mertem megszólítni őt, ő meg sokkal inkább el volt foglalva környezetével, semhogy velem törődhetett volna. Ezért azonban nem felejtkezett meg rólam. Ugyanis, midőn a nevezett Kovács Sándorral visszatértünk szobánkba, nem sokára utánunk küldte Pompéryt, hogy tudja meg szoba-társam nevét s azt követelte a laptudósitótól, mint később hallottam, hogy engem is felvétessen a jelenlevők fényes névsorába, fiatalságom daczára. Ezt édes atyám iránti barátságából s rokoni szeretetéből tette, mert Bertha Klára volt anyai nagyanyja, Sibrikné. Igy azután az a szerencse ért, hogy Széchenyi István nevéhez kötötten, s Magyarország legkitünőbb emberei sorában jutott nevem legelőször a nyilvánosság elé a «Pesti Napló» április 13-iki számában, mely a czenki gyászünnep leirását közölte.

Bertha Sándor.

A POLGÁRHÁBORÚ.

Elbeszélés. — Irta **Szebenyei József.**

— Most pedig áttérünk fiúk az Egyesült-Államok történetének egyik legtragikusabb fejezetére. Nemzetet nagyobb csapás nem érhet, mintha a saját határain belül a nép osztályokra oszolva egymás ellen folytat öldöklő harczokat és megsemmisiti azt, a mit békés egyetértés idején felépitett. Áttérünk a 65-iki polgárháborúra.

Mrs. Stirling, az őszhajú, gyönyörű fehér asszony mint egy márványba vésett szobor, mozdulatlanul, szomorúan ült a katedrán és a mint beszélt, a szemei mind jobban kigyulladtak, majd szinte tüzeltek, fehér arczbőre is kipirult, mi pedig némán, szorongva, valami nagy szenzáczió érzetével ültünk a padokban és lestük a szavait.

Hónapok óta vártuk titkolt, kiváncsi remegéssel, hogy eljön az óra, a mikor a polgárháborúhoz érünk. Számláltuk a történelemkönyv lapjain, hogy mikor érünk oda és már deczemberben tudtuk, hogy márczius közepén Mrs. Stirling, a történelem tanárnője, majd leül az asztalhoz egy órán és elkezdi:

— Most pedig áttérünk fiúk, a polgárháborúra...

Ennek az izgalomnak nagy és mély oka volt. Tudott az iskolában minden tizennégy éven felüli fiú egy mesét Mrs. Stirlingről és a polgárháborúról. Egy szomorú, megindító históriát, a melyet húsz év óta minden történelem óra előtt, — míg a tanárok és tanárnők a folyosón diskuráltak — ezer változatban mondtak el az öregebbek a fiataloknak. Egy történetet, a mely korán megőszitette a mi szép öreg asszonyunkat és a mely tündöklő glóriát font simán fésült, dús ősz haja közé.

*

Mrs. Stirling a 65-iki polgárháború idején csodaszép fiatal asszony lehetett. A férje Stirling kapitány volt. Stirling kapitány neve pedig ott van a 256-ik oldalon, a hol a West Orleansi ütközetet irta meg a történelemkönyv irója.

Az amerikai polgárháború a néger rabszolgák felszabadításának a háborúja volt. Az Egyesült-Államokból a felszabadító kongreszszusi határozat után tizenegy déli állam, a melyeket a rabszolga-felszabadítás legsulyosabban érintett, kiváltak az Egyesült-Államokból és konfederált államok néven új köztársaságot alapitottak, elnököt választottak, hadsereget szerveztek, alkotmányt hoztak és daczosan ellentálltak Lincoln Ábrahám cziviliző törekvéseinek. Ebből keletkezett aztán az északi és déli államok közt a polgárháború. Véres, nemzetgyilkoló, áldatlan háború, a mely-

ségét? Hiszen emlékszik rá, mikor fiatal gyerkőcz volt, az érettebb menyecskék vonzották, a harmincz évesek, vagyis a kik annyinak mondták magokat, t. i. a harminczöt évesek, most im' elérve a tisztes kort, a természet szent törvénye az akkori eltávolodást a maga korabeli fehérnéptől egy hervadó generáczióhoz, elmésen behozza ismét egy eltávolodással a maga korabeli fehérnéptől (Isten ments tőle) egy serdülő generáczióhoz. Gyönyörű kiegyenlítés ez s minden normális és becsületes ember tartozik vele.

(Folytatása következik.)

SZÉCHENYI-EMLÉKEK.

Bertha Sándor, Párisban élő honfitársunk, lapunknak régi munkatársa nemrég felolvasást tartott Széchenyiről a párisi magyar egyesületben. A közvetlen benyomásokon alapuló érdekes felolvasásnak itt közöljük legérdekesebb részét:

Első pillanatra kegyetlenségnek látszhatik a «legnagyobb magyar» nevével a tréfaság fogalmát párosítni. Őt csak mint a nemzet vezérét szeretjük felidézni emlékezetünkbe és ilyen minőségében természetesen mindig magán viseli a feladata megoldásával járó komolyságot, gondolatokba merülést.

Ámde Széchenyi is ember volt és ember volta őt is kitette a gyarlóságoknak. De másrészt még e gyarlóságokban is világosan nyilatkozik meg lángesze, éber hazafisága, s így a helyett, hogy lefokoznák mythoszi alakja óriási méreteit, ellenkezőleg még inkább kidomborítják.

Ily meggyőződésből indulva ki, igen könnyű volna elmondanom azokat a Széchenyi-adomákat, melyeket gyermekségem óta ismerek. Újabb nehézségül erre nézve azonban az a kényes körülmény forog fenn, hogy az, ki által azok elmondattak, szegény boldogult atyám volt. Ennél fogva hát kénytelen vagyok folytonosan róla beszélni, mi nálam, fiánál, szemérmetlenség számába mehetne, a mennyiben neki, bár inkább csak a színfalak mögött, de mégis igen szép szerep jutott Széchenyi meghittei között.

Egymással 1825 óta voltak összeköttetésben, mikor is a fiatal távollevő mágnás követe, — *absentium ablegatus*, — a miatti felbuzdulásában, hogy Andrássy György, Károlyi György és Vay Ábrahám hozzájárulásával, Széchenyi István megalapította a Magyar Tudományos Akadémiát, — egy dithyrambus megírására ragadtatta el magát, s azt Magyarország újjáteremtőjének személyesen adta át. Ebből az érintkezésből kifolyólag Széchenyi azután boldogult atyámhoz is fordult később munkái irodalmi átnézését illetőleg, miután nem szerette volna, hogy magyartalanságok forduljanak elő bennük. Ezek elkövetésére pedig biztosan kárhoztatta az a szomorú körülmény, hogy Bécsben születvén, és németül neveltetvén, a magyar nyelvet csak úgy, könyvekből és tanártól tanulta.

1831-ben ez a viszony még bensőbb lett, miután Széchenyi azt akarta, hogy édes atyám társa legyen tervezett legközelebbi külföldi utján, minél fogva egyelőre elvitte magával Czenkre, hol körülbelül két hónapot töltöttek együtt. De a tervezett utazás elmaradt a kholera kitörése következtében. Nagy-czenki élményeiből boldogult atyám a következő részleteket beszélte el.

Széchenyi nagy bámulója levén az angol nemzetnek, angolosan minden kétséges kérdésre nézve fogadni volt hajlandó. Így egy szép délután séta közben édes atyám azt jegyezvén meg, hogy az uradalomban korán kezdik az őszi szántást:

— Honnan tudja azt? — kérdezte tőle kiváncsian a gróf.

— Mert látom, hogy azon a dülőn ott javában szántanak.

— Már hogy láthatná azt maga, Bertha? — felelte vissza kétkedő hangon Széchenyi, kinek szemei kissé gyöngék voltak. — Hiszen vagy egy félmértföldnyire vagyunk attól a dülőtől!

— De bizony ott szántanak! Sőt mi több, a leghátul szántó béres most meg is állt az ekéjével. Bizonyosan pihen és uzsonnázik! Az ám! még pedig szőlőt eszik!

— Istenugyse! már ez még is sok, — indulatoskodott erre Széchenyi huszárosan. — Hogy állíthat ilyet? Az mégis képtelenség, hogy láthassa, mit eszik a béres, mikor én alig látom az ekét és az elébe fogott ökröket!

— Pedig a dolog így van, méltóságos uram! — válaszolta atyám, erősen összevonva szemöldökeit, hogy még jobban meggyőződhessék a távolban történtekről.

— No én nem hiszem, hogy ilyesmi lehetséges legyen! Merne-e fogadni egy aranyba, hogy a béres eszik, s mi több, szőlőt eszik?

— Fogadni nem fogadok, mert biztos vagyok benne, hogy nem csalódom!

— Majd meglássuk! De én úgy tekintem a dolgot, hogy a fogadás áll. — E szavak kimondása közben Széchenyi már a kérdéses dülőnek tartott. Kis idő mulva végre felismerte a társaitól elmaradt béres körvonalait, ekéjével és ökreivel, meg azt is, hogy az utóbbi észrevette gazdája jövetelét, s ugyancsak iparkodik utolérni a szántók csoportját. De mind hiába! a két gyors menetű gyalogos tiz-tizenöt

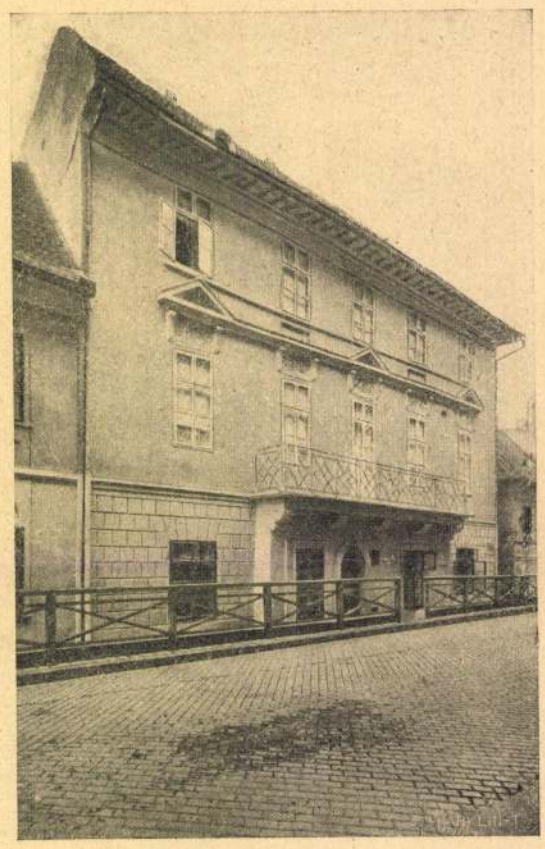

RÉGI HÁZ A DŐBRENTEI-UTCZÁBAN.

percz mulva már mellette volt s Széchenyi rögtön megkezdte a kihallgatást:

— Jó napot! Hát ti már hozzáfogtatok az őszi szántáshoz?

— Igen is, méltóságos gróf úr! Dolgozunk már hajnal óta!

— Úgy hát el lehettek fáradva s méltán jól esett egy kis pihenés. De te nemcsak pihentél, hanem uzsonnáztál is, ugy-e?

A szegény béres erre megijedt:

— Igen is, méltóságos gróf úr! Haraptam valamit!

— Ne tagadd! megdézsmáltad kissé azt a szomszéd szőlőt ott!

— Kérem alázattal, ne tessék haragudni! Nagyon melegem volt, hát nem állhattam meg, hogy ne szakajtsak egy fürtöcskét?

Széchenyi nem folytatta tovább a vallatást; eleget hallott már s nem akarta tovább kinozni a szegény bérest. De boszusan nyúlt a zsebébe az arany után.

— Itt van, fogja Bertha; mert megnyerte!

— Bocsássa meg a gróf, de én a fogadást nem tartottam! — válaszolta atyám.

— Egyébiránt az sem igaz, hogy láttam, mit evett ez a jó ember. Csak annyi áll, hogy észrevettem messziről is: mily gyorsan vitte kezét a szájához. Már pedig ily gyorsan enni, különösen igy az ősz kezdetén, csak szőlőt szokás.

Ilyesformán Széchenyi sokszor fogadott a kefelenyomatok kiigazítása közben is. Mert édesatyám igen gyorsan és pontosan tudta észrevenni a sajtóhibákat. Ha tehát átfutott egy-egy nyomtatott ívet, nyugodt lélekkel engedte át Széchenyinek fölülvizsgálat végett. A gróf pedig nem szűnt meg fogadni, hogy talál még hibát az édes atyám által kiigazítottakon kívül is. Ha azután nem talált, rá tukmálta az aranyat az élesszemű revizorra, azt állítván, hogy ellenkező esetben könyörtelenül megvette volna rajta ő is.

Volt eset, a mikor meg lehetett kissé tréfálni a «legnagyobb magyar» anglomániáját, miután Széchenyi irás közben azt találta mondani egyszer édesatyámnak, hogy nálunk annyira nem tudnak semmit se csinálni, hogy neki még a tintát is Angliából kell hozatni, s hozzá tette, ostorozni akarván elmaradottságunkat:

— Ti nem találtatok fel egyebet, mint a töltött káposztát, meg a fa-kilincset!

Már ezt boldogult atyám még sem tűrhette. Hozatott a gróf komornyikjával gáliczkövet, gummi arabicumot meg gubacsot és keverékükből egy pint vizbe a legfelségesebb koromfekete tintát készítette. Midőn több heti állás után egészen leszűrődött, édesatyám titkon a gróf tintatartójába öntetett belőle. Igy azután a legelső alkalommal azt mondta Széchenyinek, hogy a tintája csakugyan kitünő.

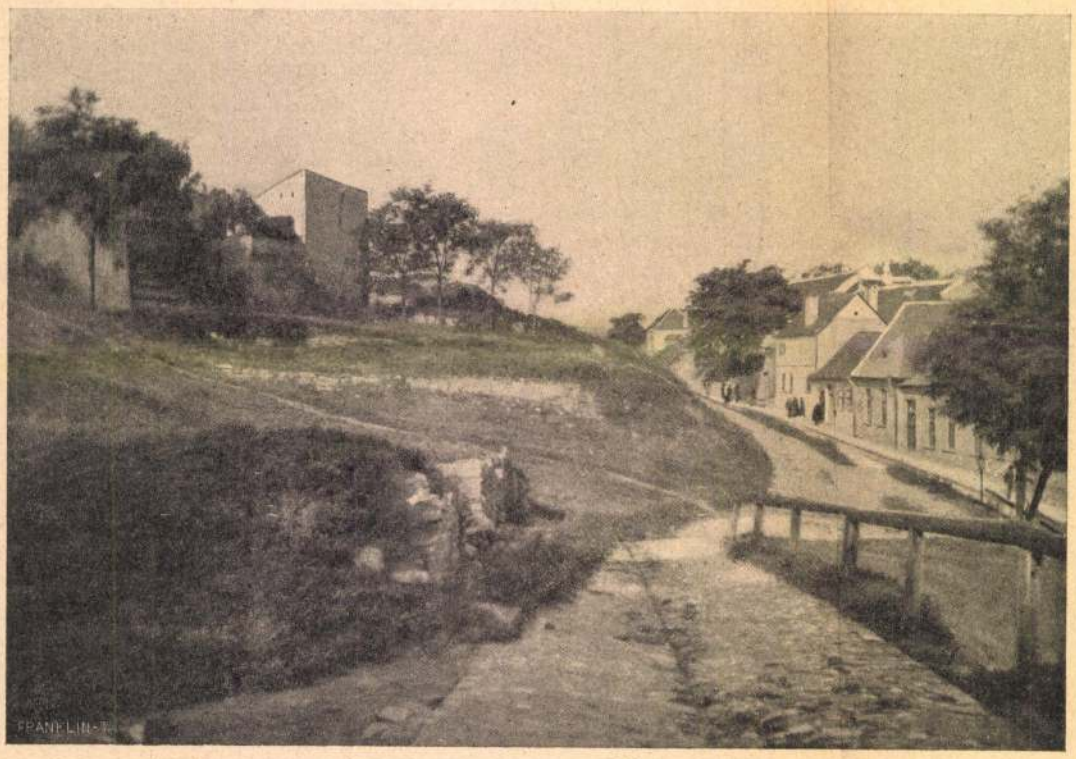

LEROMBOLT HÁZAK TELKEI A HADNAGY-UTCZA EGY RÉSZÉVEL.

A PUSZTULÁSRA ITÉLT TABÁNBÓL. — Balogh Rudolf fölvételei.

Ilyan Károly.

Glatz Oszkár növendéke.

Festménye szerepel a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap, 1928. Máj. 23.

Hyann Károly

*** A szombathelyi művésztelep kiállítása.** Vasárnap nyilt meg a Képzőművészeti Főiskola legujabb művésztelepének kiállitása Szombathelyen, ahol öt fiatal festő mutatkozott be a nyilvánosságnak, névszerint *Hyann* Károly, *Pintye* Rezső, *Remsey* S .Sándor, *Weszelszky* Béla és *Vojevogyin* Pál. A fiatalok alaposan kihasználták a háromhónapi szombathelyi tartózkodást és a kiállításon sok szép munkával vonultak föl.

Magyarság. 1926. IX. 30.

Hyann Károly MDK

Fölvétettek a Képzőművészeti Főiskolára

Podolini Volkmann Artur tanitványainak kiáll.
1926. ápr. Váci ut 15.

Hymycz Mátyás

ruthén templomépítő

ács

Domfaép 11. l.

P Hyarun Károly

1924/25 – 1929/30

Ferképzomfoiskèvk

94. l.

renecel (Budapest, Szépművészeti Múzeum, Pálffy-gyújt.). *Giulio*nak tulajdonítva: Alexandriai Szt. Katalin eljegyzése (Budapest, Szépmüv. Múz.). *Fónagy.*

FRANCIA KERT, a kertmüvészetben a mértani kertre (rendesen tévesen) használt kifejezés.

FRANCIA MÜVÉSZET. I. *Építészet.* Franciaország területe klasszikus hagyományokban bővelkedő föld. A rómaiak a Kr. e. II. sz.-ban hatolnak be területére, Caesar alatt egészen meghódították. Ettől fogva a Kr. u. V. sz.-ig Gallia Róma legvirágzóbb provinciája volt, kb. 1200 gazdag várossal. Augusta Trevirorum (ma a német Trier), a régi, és Arelate (Arles), az új főváros. Massilia Graecorum (Marseille) és Antipolis (Antibes) — e két utóbbi még görög alapítás — s a kisebb-nagyobb városok egész sora mindmegannyi középpontja volt az antik civilizációnak, amelyet eltemettek ugyan a későbbi századok, de monumentális alkotásait ledönteni nem tudták. Különösen Dél-Franciaország gazdag római építészeti emlékekben, amelyek négy főcsoportra oszthatók: templomokra (Nîmes: Maison carrée, Vernègues: görögszellemü kis tetrastylos templom), színházakra (Orange és Arles: theatrum, Nîmes és Arles: amphitheatrum), diadalivekre (S. Rémy, Orange), hidakra és vízvezetékekre (S. Chamas: Flavius-híd, Ambrussum hídja, s a nagyszerü Pont du Gard, Nîmes mellett). Ezenkívül különféle rendeltetésü emlékek is maradtak fenn, igy a nîmesi fürdők s különösen ezek nymphaeuma, végül a S. Rémy melletti pompás Julius-sír-emlék. Északabbra Besançon, Langres, Saintes és Reims diadalívei érdemelnek említést.

CHRISTOFF HYRZL, ácsmester

Rayttmon János és egy Kristóf nevü ácsmester, akiket egy 1620-as számadáskönyvi bejegyzés szerint a Batthyányak Németújváron alkalmaztak. 449.old

KATONA IMRE: Szemelvények a Batthyany-levéltár anabaptista emlékeiből.I.rész.Az anabaptisták Vas megyében a XVII.században. 445.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 3.szám, Szombathely

Iaszi, Martinus

M.D.K.

Futatott ezüstpohár a rakacaszendi ref. templomban 1684-ből

Műemlékvédelem 1966/4. 253.1.

Hynek Ignác

MDK

morva származásu formaöntő

Született: Trebitsch 1880

A Zsolnay-gyárban dolgozott: 1904-1912

Höfinger Nándor tanitványa. Később a bp-i Drasche-gyárban dolgozott.

45.o. és 76.o. 35. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár müvészete. Pécs. 1959.

Hyrtl, J.

Nagy-Szeben. T. 1432. II.

A város, melynek épületei felett a templomok tornyai uralkodnak, a középtért foglalja el, a háttért hegyek képezik, az előtérben pedig a patakban három asszony mos, az utat kis leány, egy hármas beszélgető csoport és botjára támaszkodó utas élénkiti, mig jobbról szekér közeledik négyes fogattal. Felirata:

HERMANSTADT.

alól középütt: J. Hyrtl. sculp. Viennae 1844.

Rm., mér. a rl. 25.9: 46.7 cm.

Nagy-Szeben. T. 6039.

A középtért a város foglalja el, az előtérben pedig balra három asszony mos a patakban, középütt a beszélgetőktől nem messze kis leány áll és jobbra a botjára támaszkodó felé kocsi vágtat négyes fogattal. Felirata:

HERMANSTADT.

alól középütt: J. Hyrtl sculp. Viennae 1844.

Rm., mér. a vk. 21. 1: 43.8 cm.
Az alakok még nincsenek teljesen kidolgozva.

140-95

Vajda-Hunyad. T. 6594.

Az előtérben látjuk a várat, melynek tövében a Zalásdi patak folyik. Felirata:

VAJDA HUNYAD, Schloss in Siebenbürgen.

ezután:

Dieses durch seine mahlerische Ansicht höchst merkwürdige Schloss liegt unweit Deva im Hatzeger Thale. Der grössere und schönere Theil desselben ist vom Johann Hunyad im J. 1452 aufgebaut; das Übrige aber erst unter seinem Sohne Mathias Corvinus und dem Siebenbürger Fürsten Gabriel Bethlen aufgeführt worden. Gas ganze ist getreu nach der Natur wie es dermahlen besteht abgebildet.

alól balra: W.H. nach der Natur gezeichnet.
középütt: Gedrukt von Feyertag.
jobbra: Gestochen von J. Hyrtl.

Rm., mér. a ~~ss~~. rl. 31.1 : 40 cm.

140-95.

Vajda-Hunyad. T. 4128.

Az előtérben látjuk a várat, a melynek tövében a Zalásdi patak folyik. Felirata:

VAJDA HUNYAD, Schloss in Siebenbürgen.

ezután Dieses durch seine mahlerische Ansicht höchst merk-
merkwürdige Schloss liegt unweit Deva im Hatzeger Thale. Der grössere und schönere Theil desselben ist vom Johann Hunyad im J. 1452. aufgebaut; das Übrige aber erst unter seinem
Sohne Mathias Corvinus und dem Siebenbürger Fürsten Gabriel Bethlen aufgeführt worden. Das ganze ist getreu nach der Natur wie es dermahlen besteht abgebildet.
alól balra: W.H. nach der Natur gezeichnet.
középütt: Gedrukt von Feyertag.
jobbra: Gestochen von J. Hyrtl.

chp.
Rm., mér. a rl. 31.1 : 40 cm.

31-93-291.

Budapest. T. 1372. II.

A délről felvett város előterében balra a Gellérthegyen két úr és egy hölgy képez társaságot, a hajóhid felett és alatt a Dunán több csolnak és hajó közlekedik és kötött ki, a pesti partot pedig járó-kelők élénkitik. Jelzése alól középütt: J. Hyrtl sculp Viennae 1832.

Am., mér. az al. 29.3 : 54 cm.

Buda-Pest:

A város látképe:

A Gellérthegyről felvett látkép a testvér városszegészen Ó-Budáig ~~van feltüntetve~~ ti föl. Az előtérben, balról a Gellérthegyen, két férfi és egy hölgy társalog, kik közül a férfiak egyikénél bot van. A hajóhid felett és alatt, úgy a partokon, mint a folyam közepén, bárkák és csolnakok láthatók részint kikötve, részint pedig ~~kalódon~~ menet közben. A Margitsziget mellett ~~pedig~~ tizenkét vizi malom van. A pesti oldalon pedig, a Duna utcsától a hidfőig, többen járkálnak és beszélgetnek. Az égbolt felhős. Felirata a kép alatt:

„OFEN und PEST."

s alól Középütt: „J. Hyrtl sculp. Viennae 1832."

Rézmetszet, mézetei a vonal-keretnek 22.,: 47.7 Cm.

Metszette: Hyrtl J.

Ltsza 170 (irás előtt)

4805. (felirással).

107/95 № 324

MDK

Hyrtl Jakab, grafikus
szül. 1799-ben megh. 1868-ban.

A pezsgőéletü müvészcentrum /Kismarton, herce
Eszterházy kastély/ tövében nött nagyra ér-
kes egyénisége. Az eszterházi bazilika egyik épí-
tője. Apja oboás volt a hercegi udvartartásban.
Bécsben nyerte kiképzését a herceg bükezüségé-
böl. Müveiröl bö felsorolást ad Wurzbach élet-
rajzi lexikonja. Fökép városképek kerültek ki réz-
lapjairól. Magyar vonatkozásu Nagyszeben látképe
s Kismartonvidéke. Madonnája jelzés nélkül, meg-
lepöen költöi lelket szólaltat meg. Sok munká-
Dr.Cs.E. ja ellenére sem tudott zöld ágra vergödni.
Magyar festök müvei a kismartoni müvészettörténeti
kiállitáson.
MM.1927. 294.1.

(Dr. Csatkai Endre)

Hyrtl Jos. MDK

rézmetszete

Repr:

"Pest és Buda 1832-ben"

ZÁDOR ANNA : A magyar reformkor művészete.
Bp. 1961.

6.o. 1. kép.

M.D.K.

J.von Hyrtl, festő

Katalógus. 25.-Nemz.Múz. keretkép. Plan der Umgebung von Ofen u. Pesth. Lith. A. F. "alzel, Pesth, 185 . J. von Hyrtl dell. Fuchsthaller sc. Pesth...."A homlokzat é zak felől.-Tört. Képcsarnok, Főv. Tört. Múz. 220.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica. VII. 195 . Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

M.D.K.

J.von Hyrtl,festő

Katalógus.34.-"Museum".északny.-ról,keretkép."Budapest mit seinen Umgebungen J.von H.del.Fuchsthaller sc.Pesth..."Acélmetszet.43.2+57 cm.-Tört.Képcsarnok, Főv.Tört.Múz. 220.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica.VII.1955.Bp."Művelt Nép"tudományos és ismeretterjesztő Kiadó.Bp.1955

MDK

Hyrtl J.

Buda látképe, sz.rézm.

Schoen Csillaggyüjt

MDK

Hyrtl J.

Pest látképe, sz. rézm.

Schoen Csillaggyüjt

Hyrtl J.

vérm 1832

l.

a buda-

Schoentabani tel kö

pl. tepl

c. u.

11. l.

Paizsrész, Kelta VI. 34.

Hyrtl J.

rekin

l.

Schoen Pest - Buda

57 l.

Ccs. eml.

Landos 27

ús 21-én.

k foglalják el; az előtér virágos
ven birkából és egy különvált kosból
et, a melyen itt-ott fűzfák kötik le
kalap, vállra vetett ujjas ing szür-
átya. Jelzése alól jobbra: Aggházy Gyula.

34044 számú leirattal 2000 koro-
VII. 19-én (247/901.).

l: IX. 23-i 64907 sz. rendelet.

ésre (607/901) az 1902: I. 10-én kelt
ott a szegedi városi muzeumnak (98/902)

Vid. Muz.

HYNGELLER JÁNOS, szobrasz

A székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének faragásait 1764-67 között a helyi hagyomany BAUMGARTNER BERNAT, jezsuita fraternek tulajdonitja, de újabban az időpontok zavarai és stiluskritikai meggondolasok alapjan HYNGELLER JÁNOS nevéhez füzik. 119.old.
XV.tábla. Jesuitenkirche von Székesfehérvar, "Hl. Paulus" Fekete repr.

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár.

HYNGELLER JÁNOS, szobrász

A székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének faragásait 1764-67 között a helyi hagyomány BAUMGARTNER BERNÁT, jezsuita fráternek tulajdonitja, de újabban az időpontok zavara és stiluskritikai meggondolások alapján HYNGELLER JÁNOS nevéhez fűzik. 119.old.
XIII. tábla. Jesuitenkirche von Székesfehérvár, "Hl. Ignatius von Loyola in Manresa". ~~fekete~~ Fekete repr

PÉTER KOVACS: Der Meister der Holtzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhunderts 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

Hingeller tanos.
básd

Hyngeller tánosnál

HÜTL DEZSŐ

Prakfalvi E.: Röm. kat. templ.

2003.

35.o.

funkcionális jellegű, b
kifejezett statikai tapasztalato
diktálta a titoktartás követelményét is, hiszen az
vonatkozott. A két privilegizált szervezeti forma, a
Eltérésük abban áll, hogy míg a céh elsősorban
biztosított kizárólagos jogokat tagjainak, a páho
tató építészeti vállalkozásokon alakult ki a megbíz
német páholyszövetség szabályzatai meg is mondjá
grófra, úrra, városra, káptalanra és kolostorra" vo
nagy kőfaragómunkákat és épületeket csinálna
páholyszervezet és a céhszervezet külön útra t
Angliában mindkettő a királyi építőmester felügy
páholyszövetség formájában való jogbiztosítás a
korlátozott és jogilag igen különféle hatáskörével
és a nekik alárendeltek területét) védelmezték a ko
eleme a császári garancia. Az egyik fő törekvést a
igyekezett ilyen nagy munkák szerződéses munkáv
Magyarországon is), s ragaszkodott legalábbis
építkezéseken. A *pozsony*i vár 1434. évi szám
kőfaragókra nézve kedvezőbb bérezési forma
foglalkoztattak szerződtetett munkásokat is. Ny
kívánó, nagy létszámú műhelyét csak a hazai (és az

HYNGELLER János pálos faragó

A Külsövati templomba került Tüszevárról: kilenc pad és egy faragott dombormű. (1794)

Tanulmányok Külsövat történetéből
Külsövat, 1996 142. és ill

János

1857. Kertész, André

BRASSAI: Barátom André Kertész. = Fotóművészet, 29, 1986, 1. 18-19. ill.

Kertész - Kertészről. = Fotóművészet, 29, 1986, 1. 1-13. ill.

KÓVÁRI Tamás: Beszélgetés André Kertésszel. = Fotóművészet, 29, 1986, 1. 14-17. ill.

1858. Kertészfi Ágnes

kiáll. Bp., Fészek Galéria, 1986. április **ism.** ACSAY Judit: Mértani szekvenciák. = Művészet, 27, 1986, 7. 60-61. ill.

1859. Kerti Károly

KERTI Károly festőművész kiállítása, Orosháza, Szántó Kovács János Múzeum, Tata, Kuny Domokos Múzeum, 1986. Bev. Láncz Sándor, Csizmadia Lajos. Orosháza, 1986 36 p., ill.

1860. Kézdi Lóránt

Éjszaka. Kézdi Lóránt kiállítása, Bp., Dorottya utcai Kiállítóterem, 1986. január 17. - február 9. Bev. Hováth Ádám. Rend. Jerger Krisztina. Bp., 1986 12 p., ill.

1861. Kidner, Michael

kiáll. Bp., Józsefvárosi Galéria, 1986 **ism.** ACSAY Judit: Michael Kidner grafikái. = Új Tükör, 1986. augusztus 10. 3. ill.

1862. Kiffl, Erika

Erika KIFFL kiállítása, Bp., Budapest Galéria Kiállítóháza, 1986. szeptember 3-23. Bev. Beke László. Bp., 1986 16 p., ill. **ism.** GERGELY Mariann: Erika Kiffl kiállítása. = Új Tükör, 1986. október 19. 3.

1863. Kigyós Sándor

GÁLLOS Orsolya: " Úgy indult, mint aki felett csillag van." Emlékezések Kigyós Sándorra. = Baranyai Művelődés, 1986, 1. 3-14., ill.

KESERÚ Katalin: Méltatás és dokumentum. Kigyós Sán-

Hingeller János

frater conversus 1754-ben a pápai
pálos kolostor műhelyében dolgozott.
Ekkor kérültt it a tüsnevári pálos
templom domborműves faragvámpora

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita temp
építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola m
országi kapcsolataihoz./ Magyar müemlékvé
1963-1966, Bp.,1969. Akadémiai k., 289 l.
187-225 l., német resumé.
220 l.

Hingeller János pálos

264. Pálos faragványok
1765-67

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.

81 lap

Hiner Gyula festö, tanár.

Uj Világ. 1949. 41. sz. okt. 14. 7. l.

Hingeller János pálos fafaragó M.D.K.

Csabrendek, r.k. tplom sekrestyéjében: faragványok: Kr. átadja a kulcsokat ut. Péternek, Kr. az Olajfák hegyén, Ábrahám áldozata.

Genth. hülml. 1959 I. 55

R.D.K.

HINGELLER János asztalos
(1712–1767) pálos laikus

1735. Sajólád, a tölgyfapadok tőle, esetleg

1742. Diósgyőrben is dolgozott

1754–1758. Tüskevár, sekrestyeszekrény, pentélystallum, – Somlóvásárhely imaszánok

1760-tól Soprontánfolván van csabrendek, R.K. templom, sekrestyeszekrény (?)

Agghány: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 127. 214. l. II. 57–58., 155–156., 243, 293. l.

Hingeller János Jafarago M.D.K.

Tüskevár, r.k. templom Métüléses stallum a pálos templomból

Genth. Mühml. 1959 I. 400

M.D.K.

Hingeller János pálos
nobrán

Somlóvásárhely r.k. templom sekrestye-
szekrénye a tüskevári pálos ko-
lostorból.

Genth. hüeml. I. 1959 295

Hingeller János

piárista conversus dolgozott a pápai piárista kolostor műhelyében. /1754/

Dercsényi Dezső, Entz Géza id.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

220

Hingeller János

fanobrán

pálos nevzetes

l. XVIII. n.

Arch. Ért.

1935. 223. l.

ad balra, tojásdad medaillonban. Üstökör
hord. Palástja felett pedig lánczon az arany-
ta a kereten:

Batorevs D.G. Transil Dvx etc.

a medaillon keretének 13:10.2 cm.

57.

Hingeller János

asztalos

Gentmüeml.

493,499.1-

sz-

es

A vall.és közokt.m.miniszte
kiadott és a IX.ker.állampé
másolata:

Az ut

(V.

a tárc

A lőcsei Szent-Ja
nyén és épitészeti, illet
séges helyreállitási munká
részlete fejében Huszonöte
K engedélyezvén, utasitom
szeget a muemlékek Orsz.Bi

Hingeller János

pálos fráter, fafaragó

szül. 1713. Augsburg

+. 1767. Bánfalván

érod

Molnár E.: MM 1935. 50-55, 274-75

MAGYAR MUVESZET

1937. 295-1

pour le 28 Octobre, fête nat
te par la police. Malgré cel
de toutes les forces Fasciste
ge du parti et ont acclamé a
Gayda qui, après avoir stigm
forces maçonniques et communi
me et du Fascisme, et exprime
dans tous les domaines.-

o

LE FASCISME SUISSE DÉNONCE LA

Suisse" publie dans son derni
laz flétrit la guerre économi
déclare la guerre des lâches.

L'Angleterre a été
dans la franc-maçonnerie qu'e

Après avoir rappelé
pé l'aviation et la marine ma
gyptiennes, et avoir soulevé
Fonjallaz trace un bref histo

Hingeller János

pálos szerzetes

faszobrász

* 1713 Augsburg

† 1767 Bánfalva

lásd okv. 1738. Jett fogadalmat

1754: Sekrestye tekrányok trentály stallumai

kolostori ebédlő tobrázmunkái 1756-58

Molnár Ernő:

A nagyjenő-tusleváni

pálos kolostor. Bp

1936. 97. l – 98, 99

100. l

is 5 – 19. ábra 27 – 29 ábra

BUDAPEST 1934 I 30

határoló oldallapok keretnélküli, szeszélyes rokoko faragásai itt teljes szépségükben érvényesülnek.

A somlóvásárhelyi templomba került a tüskevári pálosok szekrény alaku imazsámolya is. Ennek az egyszerü, de mégis izléses munkának hossza 1·30 méter, szélessége 0·40 méter, magassága 1 méter. A szekrény alul 30 cm. magas térdeplőn nyugszik, fenn párkány szegélyezi, mig az első két sarka 20—20 cm. szalagban megtörik. A szekrényfülke két ajtajának betétjei és a sarokszalagok ~~kartusu~~ rokokó ornamenssel diszítettek. ~~Kutatásainkl~~ részleges megoldásához ~~vezettek~~ Az 1758. évi tüskevári inventárium végén kiadási jegyzéket találtunk, melynek vonatkozó tétele ez: „János asztalos testvérnek kifizettetett 52 frt.“[1]) E János testvérben a faragások, még pedig a templomi faragások mesterét véltük felfedezni, amint ezt a Magyar művészet 1935. évfolyamában két izben is kifejtettük.[2]) E megállapításunk most kiegészítést és megerősítést nyert. A ~~szerzetes~~ véletlen felszinre hozta a pálos évkönyvek zirci ciszterci levéltárban lappangó kéziratos III-ik kötetét,[3]) mely megmondja, hogy Horhi Imre,[4]) nagyjenői szuperior a templom sekrestyéjét azon szekrényekkel és szentélyét azon stallumokkal ékesitette fel, melyeket ~~nagy művészettel~~ Hingeller János frater conversus készített. A pálosrendi katalógus pedig felvilágosit, hogy Hingeller János Augsburgban, körülbelül 1713-ban született, 1736-ban öltözött a rendbe, 1738-ban tett fogadalmat és Bánfalván 1767-ben halt meg.[5])

A most előkerült pálos évkönyv a templomi faragások készültének idejét is megadja: 1754. A Magyar Művészetben közzétett cikkeinkben azt megállapitottuk, hogy a faragások általában 1758—61. közt a refektóriumi butorok készülhettek. Ezt bizvást állithatjuk, mert az évkönyvben a refektóriumi butorok-

1) Acta Paulinorum de Nagyjenő. Fasc. 464 1/2 Nr. 2. Orsz. Lvt. Kincstári Oszt.

2) Magyar Művészet, 1935. évf. 50—55. és 274—275. l.

3) Agyházy Mária, Két adat a XVIII. századi magyarországi fafaragáshoz. Archeologiai Értesitő 1936. XLVIII. k.

4) Lásd Függelék.

5) Catalogus Paulinorum ab anno 1647 usque annum abolitionis 1786. Cod. Sec. XVIII—XIX. Nemzeti Múzeum Könyvtára. Fol. Lat. 2024.

ról nincs szó. 1754-ben ezek nem is készülhettek: ugyanis a kolostor refektóriumi szárnya csak 1755. után épült fel, amint ezt már kimutattuk. Vannak adataink, amelyek a további faragó munkára mutatnak. Ezek: a fentidézett 1758. évi inventárium szerint a kolostor egy győri kereskedőnek deszkákért és lécekért 200 frt-ot, ugyanakkor János testvérnek 52 frt-t kifizetett. Az 1761. évi tüskevári leltárban,[1]) a kolostor belső helységeinek felsorolásánál a rendház alsó, földszinti folyosójának 6. szobaszáma alatt szerepel az „arcularia cum suis instrumentis" az asztalosműhely a szerszámaival. Ennek alapján feltehető, hogy 1761-ben még dolgoztak a műhelyben. E feltevésünkkel megegyezik az, hogy a kolostor 1761-ben konventté lépeti elő. E körülmény indokolttá tette az ebédlő nagyobbmérvü berendezését. Az 1764. évi tüskevári leltárba is szereplő arcularia jelzés alatt viszont az olvasható: „vacat", azaz üres: már nem dolgoznak benne. Az 1764. évszám a leltározás évét és nem a munka befejezését és a műhely kiürítését jelenti: ez már jóval évekkel előbb megtörténhetett.

Vajjon János mester készítette az ebédlői szobrászmunkákat is? Az évkönyv ezt nem mondja. Ha figyelembe vesszük, hogy a templomi tárgyak 1754-ben készültek, viszont János testvér még 1758-ban is 52 frt-t kapott a kolostortól, azt kell válaszolnunk, hogy igen. Viszont a stílus különbségek mást mutatnak: a faragásokat 2 csoportra látszanak osztani: ezek a templomi és refektóriumi faragások csoportja. A sekrestyeszekrény domborművei kis teret nyújtanak, kevés alakkal beszélnek és bennük széles gesztusu, heves taglejtésü, erősen kontrapontos alakok szerepelnek (lehet, hogy Fuhrmann hatása). Viszont a refektóriumi domborművek széles kilátást engednek, több alakot mozgatnak, zsánerszerű, elbeszélő az előadásmódjuk (lehet, hogy a téma másneműsége okozza azt) és alakjai nyugodtabbak. A templomi tárgyak ornamentikája kizárólag rocaille, a refektóriumi szószéké virágmotivum. A templomi domborművek magasabb reliefet és erősebb fény-árnyékhatást adnak, mig a refektóriumiak

1) Acta Paulinorum de Nagyjenő. Fasc. 464 1/2 Nr. 7. Orsz. Lvt. Kincstári Oszt.

laposabbak. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban megemlíthetjük azt is, hogy a tüskevári vesperásszék zsámolyán a homlokzati oldal remete Szt. Pált ábrázoló domborműve kezdetlegességében és gyenge technikai kivitelében nemcsak a többi butor figurális és dekorativ ábrázolásaitól esik messze, hanem éles ellentétet alkot vesperásszék szépen faragott ornamenseivel is annyira, hogy azok szerzőivel összefüggésbe alig hozhatók.

A sekrestyeszekrény leírásánál utaltunk már arra, hogy a fafaragó testvér domborműveinek sorozatát Fuhrmann rézmetszetei nyomán állította össze. Ez a jelenség nem áll egyedül a pálos szobrászatban. Az esztergomi keresztény múzeum több oly domborművet őriz, melyek a hagyomány szerint szintén pálos faragások.[1]) Ezeknek egyike pl. Dürer Krisztus körülmetéltetésének, a másik a Lukas van Leiden Három Királyok imádásának hű másolatai. Hoffmann Edit kimutatta,[2]) hogy ezek a faragások Hendrik Goltzius XVI. századi kiváló hollandi rézmetszá más mesterek nyomán készített, úgy nevezett „sechs Meisterwerke" című sorozatának 4. és 5-ik, abban az időben legismertebb metszetei után készültek.

Az a körülmény, hogy János fráter Fuhrmannhoz kapcsolódik, domborműveinek értékéből alig vonhat le valamit, mert nincs szó szolgai utánzásról, hanem csak távoli ösztönzésről, ami a téma kiválasztásában és ikonografikus ábrázolásában nyilvánúl meg. Sajátságos, hogy a 11 domborműből 4 olyan van, mely a neki megfelels rézmetszetnek tükörképe. Ez a művésznek abból a törekvéséből magyarázható, hogy az összes jelenetek alakjait mozgási irányukban lehetőleg a 6-ik, középen levő jelenet felé terelje, mely Remete Szt. Pált és Remete Szt. Antalt ábrázolja. Fuhrmann metszetei nincsenek híjával a belső tartalomnak és elfogadható az a mód, mellyel képet szerkeszt és teret nyit. Azonban úgy hisszük, hogy ez a legtöbb amit róla mondhatunk; mert a szép szándékot nem követi elég tudás; több rajzi készségre és főleg az emberi test organizmusának

1) Ezek a faragások Némethy Lajos esztergomi vizivárosi plébános révén kerültek a Keresztény Múzeumba.

2) Hoffmann Edit cikke a Műgyűjtő 1931. évfolyamában 167—168. l.

A VESZPRÉMI EGYHÁZMEGYE MULTJÁBÓL

5.

A NAGYJENŐ–TÜSKEVÁRI PÁLOSKOLOSTOR

IRTA:

MOLNÁR ERNŐ

BUDAPEST, 1936.

Nihil obstat.

Eugenius Gutheil dr.
censor.

Nr. 1486/1936.

Imprimatur.

Vesprimii, die 25. Martii a. 1936.

† **FERDINANDUS**
Episcopus.

Egyházmegyei Könyvnyomda, Veszprém.

VI. A kolostor belső berendezése.

A kolostor belső berendezésének sorsa az 1786. évi rendfeloszlatás után. A fafaragásos butorok leírása, készültének ideje, szerzője; stíláris vonatkozások. Kapcsolatok Fuhrmannal, a hazai fafaragó művészetünkkel és az osztrák pálos faragással.

A kolostor belső berendezéséből gazdag emlékanyag áll rendelkezésünkre. Ezt az anyagot a maga bő valóságában, de szükszavú leirásban a feloszlatási leltár foglalja magában, mely 1786. julius 12-én készült. A leltárból azonban a Függelékbe csak azokat vettük át, melyek műtörténeti szempontból nagyobb érdeklődésre tarthatnak számot.

A leltárbavett felszerelési tárgyak sorsa változatos. A 10. sz. tabellán felsorolt tételekből a 97—123. számig jelzett értékeket „vas pretiosa“ et „ornatus“ Kanitsár Mihály győri királyi harmincados a Vallásalap számára lefoglalta, aztán megbecslésre Győrbe, onnan nagypadányi Bodó Jánoshoz, az egyházi javak gondnokához „dem curator der geistlichen Geräthschaften“ Budára szállította.[1]) Mig az 1—96. számmal leltározott tárgyak a későbbi dispozicióig a kolostorban maradtak, mert ezekre a szerzeteseknek — akik augusztus 20-ig a kolostorban tartózkodhattak — szükségük volt. A kolostorban maradt tárgyak viszont a feloszlatás évében, 1786. október 25-én árverésre kerültek, mely-

1) Niemetz Imre győri kamarai adminisztrator 1786. október hó 3-án kelt hivatalos iratában értesíti Bajzáth József veszprémi püspököt, hogy az egyházi felszerelések nagyobb részét már Budára szállíttatta. Lásd: Acta Parochialia Districtus Devecser. 1781—1790. Veszprémi püspöki lvt.

nek eredményét nem ismerjük, mert az elárverezett és megmaradt tárgyak listájából kutatásaink során csak egy került kezünkbe: az árverésen megmaradt tárgyak listája.[1]) E listában csak 3 tárgy szerepel megmaradottnak: Szt. Pálról egy festmény, a refektóriumi szószék és asztalok. Hogy azonban ez a felsorolás nem vonatkozhatott a leltárban jelzett összes anyagra és, hogy az előbb említett tárgyakon kivül még maradtak ott egyéb, e listán nem szerepelt tárgyak is, az kitünik két korabeli vonatkozó hivatalos iratból. Az egyik irat Hőgyészy kir. biztosnak 1787. január 31-én a Helytartótanácshoz intézett jelentése, melynek 10. pontja a még visszatartott felszerelésnek „die annoch rückbehaltene Apparamenten" sorsának elintézését magasabb helyről várja.[2]) A másik irat Szent-Gály József 1787. szeptember 7-éről, Győr városából kelt levele, mely a rendelkezés megtörténtéről értesít.[3])

E levél tanusága szerint a győri kamarai adminisztratura a tüskevári páloskolostorból a somlóvásárhelyi (Veszprém megye) épülőfélben levő plébániatemplom számára 3 harangot, az orgonát, két kis oltárt, két szentélyszéket, a kettős (sekrestye) szekrényt az imazsámollyal együtt, egy füstölőt a tömjéntartóval és egy lámpát kiutalt. Szent-Gály az átengedett tárgyak felsorolása után azt az utasitást adja, hogy mindezek egy megbízható templomszolga vagy községi előljáró kisérete mellett hozandók el és amig a vásárhelyi templom el nem készül, addig, ha lehetséges a plébánián, elegendő hely hiányában az előljáróságon helyezendők el.

A harangokat, melyekért Henyei Pál plébános minden követ megmozgatott, 1777-ben Kecskeméthy prior készítette, amint ez egy számlából kitűnik.[4]) Miután a győri kamarai adminisztratura

---

[1]) Regestrum Depart. Eccl. Oec. 1786. Nr. 643/4647. Cop. 2. Orsz. Lvt. Helytartótanácsi Oszt.

[2]) Regestrum Depart. Eccl. Oec. 1787—1788. Nr. 127. p. l. Orsz. Lvt. Helytartótanácsi Oszt.

[3]) A 4335—1788. sz. okirat a somlóvásárhelyi plébánia irattárában.

[4]) A számla szövege: „Specifikation (Anno 1777. 10 July) Deren drey Glocken, welche auf der Befehl Ihr hochwirden Herren Prieor Kecskeméthi Ordinis S. Pauli Primi Eremitae verfördigt und gegost worden. — Accont Leutner sambt br. flög. pr. 66 Gulden Laut wag. fricc. Die grösste 743 (cent.), die 2-to 395 (cent.), die dritte 232 (cent.) Summa 13 Leut (70 cent.) wag gelt...? dr. 45. Summa 903 fl. 45 dr. Unterdöning-ster Sebastian Holzpock. burgl. Stuck und Glocken Güssmeister in Raab. — Acta Paulinorum de Nagyjenő. Fasc. 459. Nr. 9., 67., 130. Orsz. Lvt. Kincstári Oszt.

ingyen juttatta a vásárhelyieknek ezen majdnem új és értékes harangokat, kikötötte a plébánosnak, hogy tartozik azokat ingyen „megvonyatni."[1]) Az 1824. évi egyházlátogatás[2]) is megemlíti e harangokat, melyeket azután az 1914—1918 évi világháború alatt leszereltek és hadi célra beolvasztottak.[3])

Az orgona az 1824 évi egyházlátogatás jegyzőkönyve szerint 7 változatu és nem régen javították.[4]) A további sorsa ismeretlen.

A két kis mellékoltárról sem tudunk többet. A veszprémi püspöki levéltárban őrzött inventárium[5]) a tüskevári volt pálos-templom mind a hét oltárát felsorolja; ú. m. a Mária Magdolna, Szt. Pál, Megváltó, Szt. József, Szt. Imre, Fájdalmas Szűz és Bold. Szűz tiszteletére szentelt oltárokat. Egy 1788. évi kérvény-másolatból[6]) tudjuk, hogy a vásárhelyiek a felsorolt oltárokból a Megváltó és a Fájdalmas Szűz oltárát kérték; azt is tudjuk, hogy ezen oltárokat nem kapták meg, mert az 1824 évi egyházlátogatás tanusága szerint a tüskevári plébánia templomba kerültek; az is bizonyos Szent-Gály leveleiből, hogy a kérvényezett két oltár helyett kaptak ugyanonnan másik kettőt; csak azonosítani nem tudjuk ezeket, mert a cimüket nem jegyezték fel. E két, névtelen mellékoltár további sorsáról, valamint a két szentélyszékről semmi feljegyzésünk nincs.[7])

---

1) A levél szövege: „Alább megirott ezen levelemnek rendével adom tudtára Mindeneknek, az kiknek illik, hogy mostanság a Tüskevári volt P. Paulinusok Tornyában függő 3 öregebb Harangok Felséges Urunk kegyelmes parancsolatjából ezen Somló-Vásárhelyi Városnak olyképen adattak, hogy mivel a Magok pénzeken szerzett Harangok kisebbek és mindenfelől el nem terjedett azoknak hangja, ezek helében mind egy föltseréltessenek az emlétett Tüskevári harangok által és a jövendőben oly hasznát vegyék a városbéliek, mint tulajdon harangjaiknak, azaz: minden halotti esetre legkisebb költség nélkül úgy meg vonyattassanak ezen kegyelmesen által engedett harangok, mintha az elsők megmarattak volna. Melyre is magamat ajánlom, successoraimat pedig kötelezem. Signatum Vásárhely Die 13-a Oct. 1788. Henyei Pál plébánus." A somlóvásárhelyi plébánia irattárában.

2) Acta Praeliminaria Visitationis Canonicae Parochiae Somlóvásárhelyiensis 1824. Veszprémi püspöki lvt.

3) Id. Antal Lajos somlóvásárhelyi esperes-plébános szíves közlése.

4) Acta Praeliminaria Visitationis Canonicae Parochiae Somlóvásárhelyiensis 1824. Veszprémi püspöki lvt.

5) Acta Parochialia Districtus Devecser 1781—1790. Veszprémi püspöki lvt.

6) Ad A. 2728—4335. sz. okirat a somlóvásárhelyi plébánia irattárában.

7) Acta Praeliminaria Visitationis Canonicae Parochiae Tüskeváriensis 1824. Veszprémi püspöki lvt.

A sekrestye szekrényt veszedelem fenyegette, amiről Szent-Gály levele tanúskodik: „A tüskevári sekrestyében levő szekrények — irja — valószinüleg nagyok lesznek a vásárhelyi sekrestyébe és igy ajánlatos, hogy úgy kisebbitsék meg azokat, hogy a leeső részt más templom használhassa.“[1]) A leszabdalás nem történt meg, mert nem a szekrényt alakították a sekrestyéhez, hanem fordítva: a sekrestyét oly hosszúra épitették, hogy a szekrény pont beleférjen.

Az imazsámoly ma is a somlóvásárhelyi sekrestyében van. A tömjéntartó, füstölő és lámpa sorsa ismeretlen.

A Somlóvásárhelyre átvitt tüskevári pálos emlékekkel kapcsolatosan egy tévedésre kell rámutatnunk. Forrásaink a szájhagyomány nyomán egybehangzóan azt állítják, hogy a somlóvásárhelyi templom jelenlegi, művészi kivitelü, hajóalaku szószéke is a tüskevári pálostemplomból került oda. „A szónokszék a tenger hullámain lebegő hajót kivetett hálóval és nekieresztett vitorlával fából remekül kifaragva és gazdagon megaranyozva tüntette fel... A remek szónokszék stb.... a somlóvásárhelyi templomba vitettek“[2]) — állítja a tüskevári plébánia történetirója. Ez azonban téves, mert a vásárhelyi templom hajóalaku „szónokszéke“ a győri, szintén feloszlatott ferences kolostor templomából való. Ennek igazolására álljon itt Bajzáth József veszprémi püspöknek 1788. május 13-án a Helytartótanácshoz tett felterjesztése, melyben azt mondja, hogy a tüskevári templom szószéke a vásárhelyi templom fekvésének meg nem felelő és alkalmatlan; azért a győri ferencesek szószékét kéri.[3]) E kérés meghallgatásra is talált.[4]) Az átvételt pedig igazolja a Henyey Pál plébános által 1792. május 23-án kiállított nyugta, melynek 8. pontjában a szószék megjelölése olvasható.[5])

A tüskevári páloskolostor belső berendezéséről egyelőre csak a Somlóvásárhelyre került tárgyak sorsát tudjuk ugyanazon korbeli iratokkal igazolni. A többi berendezési tárgyak sorsáról

1) A 4335—1788. sz. okirat a somlóvásárhelyi plébánia irattárában.
2) Házy Alajos, i. m. 236 l.
3) Ad A. 2728—4335. sz. okirat a somlóvásárhelyi plébánia irattárában.
4) A 4335—1788. sz. okirat a somlóvásárhelyi plébánia irattárában.
5) Specificatio 1792. V. 13. a somlóvásárhelyi plébánia irattárában.

hagyományokra támaszkodva egybehangzóan, de hiányosan a a későbbi korból származó forrásaink beszélnek.

A főoltár, két mellékoltár és egy háromüléses műfaragványu karpad a tüskevári plébánia templomba hozattak — jelenti a tüskevári plébánia történetirója.[1])

Házy felsorolásában figyelemkeltő az, hogy a pálos főoltárnak csak a képét emlegeti; erről azt is megírja, hogy ez nem a bibliai Mária Magdolnát, hanem Pazzi Magdolnát ábrázolja;[2]) viszont a főoltár felépítményéről nem szól. A mellékoltárok egyike a keresztrefeszített Megváltót, a másika a Fájdalmas Szűzet ábrázolta.[3]) Ezek voltak a vásárhelyiek által kérelmezett oltárok, melyek mégis a tüskevári plébániatemplomba kerültek, ahol egymással szemben állottak. E három oltár tehát az előbb felsorolt hét oltár közül az 1., 3. és 6-ikkal azonosítható. A két mellékoltárt 1867-ben avultságuk miatt lerombolták és helyettük ujat csináltattak és ebbe a főoltár képét tették: ez az ujabb oltár ma is a helyén áll a régi pálos Magdolna képpel; ugyanakkor a mellékoltárok képeit fehér keretbe helyezték és a templomhajó falára függesztették:[4]) ezekk közül a keresztrefeszített Megváltó képe ma is a templom falán függ. „A műfaragványú karpad" pedig, mely a tüskevári plébániatemplom legszebb ékessége, 1872-ben készült a pálostemplom díszpadjából, vagy tán stallumsoráról.[5]) Tüskeváron maradt nepomuki Szt. János kedves, barokk-kőképe is, melyet még 1758 táján a kolostor udvarában állítottak fel. A rend eltörlése után a templomot és kerítést lebontották és a kőszobor sokáig elhagyottan állott, amint Bergh 2-ik rajzán látható.[6]) Végre 1864-ben a Vallásalap a szobrot átadta Házynak, aki azt a község egyik utcájában állíttatta fel, ahol jelenleg is áll.

Megállapítható az eddigiekből, hogy a tüskevári pálos emlékeknek elég tekintélyes része rekedt meg helyben és a szom-

1) Házy Alajos, i. m. 236 l.
2) Házy Alajos, i. m. 233. l.
3) U. o.
4) Házy Alajos, i. m. 42. l.
5) U. o.
6) Házy Alajos, i. m. 44. l.

szédos Somlóvásárhelyen. De sok emlék került el a távolabbi vidékekre is.

„Az ebédlő műfaragványú asztalai lomtárban hevertek, miről Simor János győri püspök értesülvén, 1865-ben árverés utján 260 frt-ért megvette, dísszekrénnyé átalakítván, jelenleg a primási palota termeit ékesítik“ [1]) — adja tudtunkra a tüskevári történetíró. E sorok megértéséhez tudnunk kell, hogy a győri püspök a tüskevári plébániának mindenkori kegyúra és mint ilyen értesülhetett a refektóriumi butorokról és az azokat diszítő szép domborművekről is. Mikor pedig Simor hercegprimás lett, a faragásokat Esztergomba vitette. A dísszekrények, számszerint 3, ma is az esztergomi primási palota fogadótermét diszítik. A domborművekből 13 kapott helyet a szekrényeken, mig 4 az esztergomi székesegyház kincstárába került.[2])

„Az ebédlőben volt szószék a dabronyi (Veszprém megye) templomba vitetett“,[3]) melyet 1916-ban újraépítettek. Ekkor Rácz Ferencz plébános a szószéket körülbelül 500 koronáért eladta az Orsz. Iparművészeti Múzeumnak, ahol ma is őrzik.

A templomi padok egy része Karakóra (Vas megye),[4]) a másik része Külsővatra (Veszprém megye)[5]) került.

A tüskevári pálosok Szt. Pált, a Bold. Szűzet ábrázoló képei is Külsővatra származtak el.[6])

A tüskevári pálos kolostornak a forrásokból kimutatott e berendezési tárgyai korántsem merítik ki a leltári teljes anyagot. A következőkben pedig csak azokat a fából készült berendezési tárgyakat írjuk le, melyek művészi kiképzésükkel kiválnak és zárt csoportot alkotnak. Előbb azonban szólnunk kell azon XV. századi fa Madonnáról, mely állítólag a tüskevári kolostorból származik és azon két kolostori oltárképről, melyek a tüskevári plébániatemplomba kerültek.

A főoltárkép a templom egyetlen mellékoltárán kapott helyet.

---

1) Házy Alajos, i. m. 235. l.
2) Dr. Leopold Antal szíves közlése.
3) Házy Alajos, i. m. 235. l.
4) Házy Alajos, i. m. 236. l.
5) Dr. Pfeiffer János szíves közlése.
6) Acta Parochialia Districtus Devecser. 1781—1790. Veszprémi püspöki lvt.

A kép baloldalán a feltámadt Krisztus, előtte szent elragadtatásban Pazzi Szt. Magdolna karmelita apáca alakja látható. A szent mögötti alakokat alig lehet felismerni, mert a kép szinei nagyon megfakultak. Ez a különben is igen közepes minőségü festmény elég rosszkarban van. Sokkal jobb állapotban maradt fenn a keresztrefeszített Megváltót ábrázoló kisebb oltárkép, mely most a templomhajóban függ. Minőségileg az előbbinél jóval kiválóbb. Krisztus festőien megmintázott alakja hatásosan emelkedik ki a mély barnászöld háttérből. A képek eddig ismeretlen barokk festők munkái.

Sümegen, a Darnay család tulajdonában találunk egy fa Madonnát, melyet állítólag félszázad évvel ezelőtt a tüskevári páloskolostor romjai közt találtak és jelenlegi birtokosai a szülőktől örökölték.[1]) A szobrot Hekler Antal ismertette és közölte először, aki benne Kassai Jakab törekvéseinek hatását észlelte, keletkezését pedig 1450. körülre helyezte.[2]) A szobor stílusa némileg a XV. század közepe utáni időkre vall a természetesebb alakítás és a redőrendszer egyszerűsége és zártsága folytán. E stílusjegyek ugyan már távolabb esnek Kassai Jakab irányától, mégis jól illeszkednek bele a hazai XV. századi faszobrászat fejlődésébe. A családi hagyományt azonban némi fenntartással kell fogadnunk, mert a tüskevári pálos templom és kolostor, amint az előzőkben erre rámutattunk, a török idők alatt valószinüleg teljesen elpusztult és mert a szobor az 1786. évi rendfeloszlatási leltárban sem szerepel.[3]) Ez utóbbi azonban nem zárja ki a tüskevári eredetet, mert egyrészt az oltárok csak a maguk egészében és nem alkatrészeikben szerepelnek a leltárban; másrészt az is feltehető, hogy a barokk-korba a megmaradt gótikus szobrokat barokkal cserélték fel, ami akkor szokásban volt és így a Madonna-szobor raktárba kerülhetett.

A Somlóvásárhelyre került tüskevári sekrestyeszekrény[4]) megszokott típusu. Méretei: hosszúsága 6.80 méter, szélessége,

1) Darnay Kálmán szíves közlése.
2) Hekler Antal, A magyar művészet története, 78. l.
3) Lásd a Függeléket.
4) Egy régi magyar pálos emlék. Magyar Művészet, 1935. évf. 2. sz. 50—55. l. A szerző cikke.

illetve mélysége 1 m., magassága 2.50 m. Az alsó résznek csak a közepe fiókos 4 fiókkal, mig tőle jobbra-balra két-két, ajtóval zárható szekrényfülke van. A felsőrészen a kisebb ajtóval zárható fülkék száma 11, mindenegyes fülke alatt kis fiókok vannak. Feltünő az, hogy a felsőrészt tartó konzolok helyett itt egy nagy, a szekrény alá szaladó és a szekrény egész hosszában elnyúló párkányt találunk; feltünő az is, hogy a felsőrészen a középső fülketagozat sokkal nagyobb, mint a többi és a szekrény egyenes síkjából barokkosan ív alakban kidomborodik. A szekrény diszítése igen gazdag. Az alsó rész kizárólag rokokó ornamentikával diszített. A 4 nagy ajtó belső tükrét kartusos diszítés tölti ki. Szalagornamens van a középső négy fiók belső tükrében, továbbá a fiókos részt az ajtóktól és az ajtókat egymástól elválasztó szalagközökben. A felső résznek tagozása és diszítése is gazdagabb. Vízszintes irányban három párkány tagolja: egy párkány az alsószélen, egy a fiókok és a fülkeajtó között huzódik, végül fent van a koronázó párkány. Függőleges irányban a 11 fülkét és ugyanannyi fiókot volutás pillérek választják el. A fiókok belső mezőit rokoko szalagornamens, mig a szekrényfülke hosszukás téglaalaku ajtóit Remete Szt. Pál életéből vett barokkos mozgalmasságu domborműves jelenetek ékesitik, melyek témaválasztásban és ikonografikus ábrázolásban Fuhrmann Mátyás pálos szerzetes, iró és rézmetsző[1]) működéséhez kapcsolódnak. Fuhrmann 1732-ben adta ki Szt. Jeromos nyomán Remete Szt. Pál élettörténetét, melyet saját rézmetszetü képeivel illusztrált.[2]) Az illusztrációk száma körülbelül 60. Ezek közt találjuk azt a 11 jelenetet is, melyekhez a sekrestyeszek-

---

1) Fuhrmann Mátyás osztrák pálos 1690 körül született. 1723-ban a hernalsi pálos kolostorban (Monasterium in Monte Calvariae, Bécs mellett) a pálosrend tagjai közé lépett. Felváltva Bécsben és Bécsújhelyen működött, de közben huzamosabb ideig: 1739—1743 közt Rómában is tartózkodott. Számos, főleg történeti és földrajzi tárgyu könyvet irt, melyeknek nagyrészét saját rézmetszeteivel illusztrálta. Rendtársai többször definitor generálisnak is megválasztották és mint ilyen halt meg Bécsben 1773-ban. Lásd: Constant Wurzbach, Biographisches Lexicon des Kaiserthums Oestereich. Wien, 1859. V. B. Seite 28—29.

2) Decus Solitudinis sive Vita et Obitus Gloriosissimi Patriarchae, Divi Pauli Thebaei, Eremitarum Principis et Magistri, authore D. Hieronymo Presb. et S. R. E. Doctore etc... illustratum a Mathia Fuhrmann etc. Viennae.

rény domborművei bizonyos mértékben hasonlítanak, amint ez az alábbi összevetésből is kitünik.

A jelenetek balról jobbra sorban igy következnek:

I. Remete Szt. Pál az egyiptomi, thebai puszta magányába vonul, ahová az angyal kiséri. A relief a még ifjú thebai Pált jobbról profilban, az angyalt balról szemközt ábrázolja. Pál haladó mozdulatban jobblábbal előre lép. Jobb kezében botot tart, balkezével előre mutat. Az angyal szemben áll és fejét Pál felé fordítja. Az előtér sziklás talaj, háttér nincs. Rokokó diszítmény övezi az egész reliefet. A rézmetszet mindkét alakot profilban adja, csak az angyal fordítja fejét Pál felé. Pál lábai el vannak rajzolva: nem lehet megállapítani, hogy melyik lábbal lép előre. A balkarjából csak a kezefeje látszik úgy, mintha nem is az övé volna. Az előterben itt egy kigyó tekereg. A háttérben sziklás tájkép.

II. A Szentlélek megerősíti Remete Szt. Pált a vadállatok támadásai és a magány nyomorúságai ellen. A remete kontraposztos mozdulatban áll egy ágakból összetákolt kereszt előtt. Két karját kitárja, tekintetét az ég felé fordítja, ahonnan fényözön sugárzik le és borítja el az arcát. A lábai alatt két oroszlán pihen, a háta mögött lombos fa áll. A dombormű a rézmetszetnek tükörképe. A rézmetszeten Pál mozdulata esetlen, a relief szervesen ábrázolt kontraposztos mozdulatával szemben. Az ábrázolás itt természetszerüleg bőbeszédübb. Körüskörül sokfé le állat szerepel, ezek azonban formai kifejezésben gyengék.

III. Remete Szt. Pál hálát ad az Istennek a tőle kapott szállásért. A remete féltérdre ereszkedik a kereszt előtt; jobb kezét kitárja, balkezét a mellén nyugtatja, égnek fordított arcát a mennyből leáradó fényözön borítja el. Mögötte egy szembefordult angyal alakja, aki jobbkezével az ég felé mutat. A felhőben szárnyas angyalfej. A jelenetet kétharmadrészben rokokó diszítmény keretezi. A relief a rézmetszetnek tükörképe, melyen a remete alakja eléggé sikerült, de annál gyengébb a mögötte álló angyal, aki úgy áll, mintha bal lába tőben ki lenne forgatva. A jobb szélén még egy angyal tünik elő. Az előtérben a földön a remete botja fekszik, kissé odébb üllő és kalapács. Háttérben

a sziklafal teljesen összemosódott a felhőzettel, mely mögül angyalkák rajzanak elő.

IV. Remete Szt. Pál rejtett és csak Istentől ismert életet él a magányban. A remete alázatosságában mélyen meghajolva térdel. Már nem világi ruha van rajta, hanem pálmalevelekből font palástja. Két karját a mellén összfonja, ég felé emelt fejét mennyből áradó fényözön ragyogja be, amely I. H. S. monogrammból indúl. A szent mögött ácsolt fakereszt, lábai előtt oroszlán és pálmafa, háttérben szikla. A rézmetszet összekuporodott Szt. Pálja itt alaktalan gombolyag, messze van a mozdulat megértő ábrázolásától. A kép felső jobb sarkában a monogramm helyett a háromszögbe foglalt szem, a mindentlátó Isten jelképe. Az ácsolt fakereszt a domborművön a szent előtt emelkedik. A háttérben sziklás táj és pálmafa.

V. Remete Szt. Pál a remeteélet megalapítója. Szt. Pál a barlang nyílásban ül. Jobb kezében keresztet tart, mig baljával fejét támasztja. Elötte holló áll a sziklán. A relief a rézmetszetnek tükörképe, melyen a szent kezéből hiányzik a kereszt; a holló ott van ugyan, de úgy beleolvad a szikla tónusába, hogy alig lehet észrevenni. Hátterül sziklabarlang nyílása szolgál.

VI. A társalgó Remete Szt. Pálnak és Remete Szt. Antalnak a holló egy egész kenyeret hoz. Remete Szt. Pál életrajzirói előadják, hogy az Ur 60 esztendőn keresztül naponként egy félkenyérrel táplálta a szentet, melyet egy holló hozott el neki mindennap. Mikor azonban Szt. Pálhoz Szt. Antal is odatársult remetének, attól fogva az Úr csodálatosan megkettőztette az adagot és egy egész kenyeret küldött naponta számukra. A jelenet ezt a csodát ábrázolja. A csoportosítás szimetrikus, középen van a pálmafa, melytől jobbra Szt. Pál, balról Szt. Antal alakja foglal helyet. Mindkét szent remete kitárt karokkal fogadja az Úr kitüntető csodáját. A pálmafa felett röpköd a holló; csőrében az egész kenyérrel, a pálmafa tövében pedig jobbról-balról egy-egy oroszlán pihen. A dombormű körül rokokó diszítmény adja a keretet. E legdíszesebb dombormű a sekrestyeszekrény és relief sorozat közepén van. A fafaragó művész a relief központi elhelyezését azzal is hangsúlyozza, hogy bearanyozza, mivel

annak dekoratív hatását fokozza. A rézmetszet ugyanezen ábrázolást adja, de erőtlenül. Szt. Antal alakja tartásban elhibázott. A háttér itt is hegyes sziklás táj.

VII. Remete Szt. Pál halála, akinek ragyogó lelkét égbeszállni látja Remete Szt. Antal. A szent földreborulva, kitárt karokkal és égre emelt szemekkel fogadja a halál eljövetelét. Elötte pálmafa, mögötte a fakereszt, rajta a holló, feje fölött félkörben gomolyognak a felhők, középen a gyermek Jézus alakja, körülötte puttók. A relief a rézmetszetnek tükörképe, melynek menyország ábrázolása sokkal nagyobb teret nyít és ennek a relief csak az alsó részét vette át.

VIII. Remete Szt. Pál rendjét a Boldogságos Szűz Mária kegyeibe fogadja. A megdicsőült szent remete felhőkön áll és kitárt karokkal felajánlja rendjét a gyermek Jézust karján tartó Szűz Anyának, aki jobb karjának áldó kinyujtásával jelzi a szent kérésének teljesítését. A kép jobb sarkát egy kéttornyú templom és kolostorépület tölti ki. A rézmetszet természetesen ugyanezt a témát nagyobb térnyítással és nagyobb távolságból hozza. A Bold. Szűz a szenttől nagyobb távolságban van, szt. Pál körül a rend képviseletében több remete alakja látható, viszont lent a kép alján a kolostor képe is nagyobb tájba van beleillesztve.

IX. Remete Szt. Pál Remete Szt. Antalt felebaráti szeretetre buzdítja. Remete Szt. Antal térdre eresztve fogadja Szt. Pál tanítását. A háttér sziklás fal. A faragóművész itt tömondatban mondotta el az eseményt. Ugyanaz rézmetszetben. Remete Szt. Antal összekuporodott alakja itt is gyenge forma, vonal és mozdulat megértésre mutat.

X. Remete Szt. Pált a rend atyjának és védőjének fogadja. A reliefen a pálosrendet két szerzetes képviseli. Az egyik az előtérben profilban térdel és karjait maga előtt kitárja. A hátrább lévő alak szemközt áll, balkarja a mellén. Mindkettő hátraszegezett fejjel feltekint a felhők közt dicsfényben megjelenő atyjukra, Szt. Pálra, aki jobbját áldólag kinyutja. A háttérben jobbra kolostor és templomtorony, balra fák tünnek elő. A relief itt is természetesen szükreszabottan beszéli el a rézmetszet zsú-

folt ábrázolását, ahol a testvérek egész serege nyüzsög, betölti az alsó teret, mig a szent remetét a felhőkben az angyalkák egész serege veszi körül. A relief itt is tükörképe a rézmetszetnek.

XI. Remete Szt. Pál megveri a rendjének üldözőit. Az ábrázolás rövid történetét a budai Szt. Lőrinc kolostor szónoka, György fráter beszéli el: Diósgyőr kapitánya volt Imre, Uvamos vajda fia (filius Vayvodae de Uvamos), aki a diósgyőri pálosokat gonoszul üldözte, amiért is a testvérek patrónusukhoz folyamodtak búzgó imádsággal. Az ima meghallgatásra talált, mert Remete Szt. Pál egy éjjel — bottal a kezében — megjelent a gonosz kapitánynak és alaposan helybenhagyta. A verés használt. A kapitány fellármázta az egész háznépet, megmutogatta hátán a verés nyomait és megparancsolta, hogy a pálosokat pedig többé bántani senki se merje. Ezt beszéli el a relief a fa nyelvén. A rézmetszet ugyanezt mondja el.

„A refektóriumi asztalok domborművei részben a hercegprimási palota három díszszekrényére kerültek.[1]) Ez az átalakítás azonban több szempontból is káros következményekkel járt. Káros a domborművek ornamentális hatására. E domborművek — számszerint 13 darab — fektetett téglalapba komponált figurális ábrázolások, melyeket a szobrászmester bizonyára megfelelő rokoko-kerettel is ellátott: az átalakítás a keretüktől és vele együtt a környezetüktől is megfosztotta őket. Természetes, hogy ez az eljárás a domborművek dekorativ értékének érvényesülését nagy mértékben lefokozta. Még egy hátrány származott. Házy az ebédlő műfaragványú asztalairól, mig Rómer a feljegyzéseiben[2]) ugyanakkor iróasztalról beszél: „nagyszerű ebédlő, ülések és iróasztal 4 személyre (?), keményfából, csinos faragványokkal." Így tehát e feljegyzésekből, noha ezek szemtanuktól erednek, még sem tudjuk rekonstruálni a valóságot. Mégis, mivel Rómer az ebédlővel kapcsolatosan beszél az iróasztalról: feltehető, hogy ugyanazon ebédlői faragványokat említik mindketten; annyival

[1]) Pálos szobrászmunkák az esztergomi primási palotában. Magyar Művészet. 1935. évf. 274—275. l. A szerző tanulmánya.

[2]) Rómer Flóris feljegyzései, 1861. I. k. 56. l. Műemlékek Orsz. Bizottsága.

is inkább, mert a templomon kivül csak az ebédlőben voltak faragások, amint ezt a rendfeloszlatási leltár is tanusítja.[1]) E kisebb nehézség mellett a nagyobbik az, hogy a domborműveknek sem számát, sem helyét nem jelölték meg; viszont az átalakítás eredeti helyükről kiemelte őket: így most nem tudjuk, hogy az ebédlői faragványokból mennyi került ide és amelyek ide kerültek, azok az asztalok, vagy az ülések, vagy mindkettő betétjeiből valók-e?

A domborműveket két nagy és egy kis szekrény ajtóbetétjeibe illesztették be: a nagyszekrények mindegyikén 3 párban 6—6, a kisszekrényen 1, összesen 13 relief kapott helyet. A nagy szekrények a fogadóterem jobb és baloldalán állnak, mig a kisszekrény az ablakokkal szemközti oldalon az ajtó mellett van.

A domborművek remeteéletből vett jeleneteket ábrázolnak.

A jobboldali szekrény jelenetei:[2])

1. A remete[3]) jobb kezében bot, baljában könyv és szembe jön. Mögötte földbetűzött fakereszt, jobbra egytornyú templom, balra a domboldalon apró emberi alakok. Körőskörül fák. 2. Szt. Egyed remete az erdőben térdel, felülről fényözön árad rá, feje körül dícsfény. Előtte a földön fekvő kereszt, olvasó és könyv, hátrább szarvas. 3. Elől 3 remete, akik egy égő házból menekülnek; a középső térdre esve imádkozik; a jobboldali jobbra fut, közben hátra tekint, jobbjában levő feszülettel az égő ház felé int, baljában kosár; a baloldali balra fut és kezeiben edényeket szorongat. Az égő ház padlásablakából és a lángokból ördögök vigyorognak. 4. Jobbjával botjára támaszkodva áll a remete. Jobb kezében könyv, baljában az olvasó, köröskörül pedig szorgos munkásságának tanujelei: előtte vízvezeték és veteményeskert, mögötte ásó és pálmakunyhó. A háttérben sziklás táj fákkal és madarakkal. 5. Meredek sziklafalban levő barlangnyílásban térdenállva imádkozik Szt. Zoerard remete.[4])

---

1) Lásd a Függeléket.

2) Kezdve a bal felső, végezve a jobb alsó sarokban.

3) Valószinűleg nurziai Szt. Benedek.

4) Szt. Zoerard Szt. István király idejében Lengyelországból jött hazánkba. Ekkor az András nevet vette fel és remetéskedni kezdett. A Vág partján egy meredek sziklában látható az a barlang, ahol Szt. Benedekkel együttt remetéskedett. Szabó Károly, Emlékiratok a magyar kereszténység első századaiból 107. l.

Mellén rózsafüzér, előtte a földön könyv, mögötte a barlangban cipó és vízeskorsó. A barlang külső falán jobbról egy ág, rajta kötélcsomó a leereszkedéshez,[1]) balról vízforrás bugyog elő. Körös-körül kigyók és sárkányok nyújtogatják fejüket a remete felé. 6. Elől cellája ajtajában térdelő remete és a lelki táplálékot nyújtó pap. A cellában kenyeres kosár és vizeskorsó. A cella mögött oszlopon álló alak: stilita Simon.

A baloldali szekrény jelenetei:[2])

1. A barlang eresszel fedett nyílása előtt térdel a remete. Mögötte a barlangban könyvállvány a Szentirással és egy függőlámpa; előtte erősen hullámzó víz. Jobboldalt sziklás tó, vagy folyópart, melynek előterében egy szerzetes létrát fektet a szemközt jövő társának. Feljebb egy sziklán álló ház és a vizen vitorlás. Baloldalt harangláb. 2. Cellája ajtaján lámpával kezében jön kifelé Szt. Benedek remete.[3]) Baloldalt a Vág folyó ~~mögött az a jelenet, melyben~~ a rablók Benedeket megrohanják és megölik. 3. Boldog Vác remete a sziklabarlang bejáratánál üldögél, ölében a biblia, előtte a földbeszúrt kereszt. Baloldalon a fák ~~lombjai~~ alatt ~~egy~~ város képe látszik.[4]) 4. Szt. Jeromos a cellájában. Az egyházdoktor az asztalnál karosszékben ül és a szentirást olvassa. A sarokban és a falon könyvespolcok. Baloldalt kitekinthetünk a szabadba, ahol az előtérben két remetét, majd ~~egymás hátán emelkedő~~ cellákat és hegyeket láthatunk. 5. A haldokló Szt. Günthernek[5]) Szeverin prágai püspök az utravalót nyújtja. A sátor előtt Boleslav cseh fejedelem, mögötte

---

1) A kötélcsomó emlékeztethet Szt. Zoerardnak ama csodájára, mellyel egy felakasztott embert a haláltól megmentett. Szabó Károly, i. m. 109. l.

2) Kezdve a bal felső, végezve a jobb alsó sarokban.

3) Szt. Benedek vértanúremete tanítójának, Szt. Zoerardnak halála után még 3 évig remetéskedett a szkalkai pusztában (a Vág mellett, Trencsén megyében), ahol 1012-ben a rablók abban a hitben ölték meg, hogy sok pénzt találnak nála. Szabó Károly, i. m. 107 l.

4) Boldog Vác remete nem messze Visegrádtól, a Duna partján remetéskedett ahol Géza herceg várost alapított és azt Vácnak nevezte el. — Gyöngyösi Gregorius, i. m. Cap. 1. p. 3.

5) Szt. Günther (Guntherus) thüringiai gróf Csehországban kezdett remete életet élni, majd Szt. István király hivására hazánkba jött. Ő építette a bencések bakonybéli kolostorát. Szt. István halála után visszatért Csehországba, ahol 1046-ban végezte életét. — Révai Lexikon.

egy feszület és egy pásztorbotot tartó szerpap térdel.[1] 6. Az angyal egy ikonografiailag közelebbről meg nem határozható szentet[2] áldoztat. Jobboldalt favágó szerszámok: egy fatörzsbe vágott fejsze és egy súlykoló, baloldalt farakás, a háttérben ház.

A kisszekrény betétje: a remete a földön ül, az irást olvassa; háttérben vízesés, felette egykerekü, még feljebb kétkerekü malom.

Ezen leirásokból megállapitható, hogy e domborművek hazai és külföldi remeték életéből vett jeleneteket ábrázolnak. Nem áll meg tehát Rómernek az a megjegyzése, hogy ezen ábrázolások leginkább jelenetek Szt. Pál (remete) életéből."[3]

A budapesti iparművészeti muzeum őrzi a tüskevári pálos faragások egyik legszebb darabját: a lefelé mindinkább kidagadó, barokk refektóriumi szószéket, melynek homlokzati síkját balról és jobbról volutás és virágdíszes pillérszalagok, felül szétterjedő párkány, alul erősen kidudorodó vízszintes párnatag határolja. A középső mezőt rokokó kartusban a pálosremeték életéből vett jelenet tölti ki. Az előtérben két galléros, csuklyás remete ül, derékszíjáról nagyszemű rózsafüzér csüng alá. Ölükben kinyitott könyvet tartanak és beszélgetnek. A jobboldali remete jobb kezében pálcafélét tart. A középtérben dús lombozatu vastagtörzsű fa emelkedik. Jobb sarokban tető alatt boros hordó, mellette zöldségcsomó. Baloldalt pattogó, lángoló tűz, felette favillákon tartott pöznán gőzölgő bogrács. A háttérben a házikó ajtaja-ablaka tárva-nyitva, bent a falon, polcokon egyszerü edények, tányér, kancsó stb. A szószéket alul erősen kidomborodó tagozat határolja, rajta virágdiszitmény. A párnatag alatt a szószék alsó, lefelé mindinkább keskenyedő részén kartusos mezőben laposan mintázott virágkosár.[4]

1) Dr. Lepold Antal szíves közlése.

2) Lehet Szt. Zoerard, aki a legnagyobb önsanyargatás idején is végezte rendes munkáját, a favágást. Így történt, hogy egy alkalommal a nagy kimerültségtől összeesett és egy angyal erősíté meg őt. Szabó Károly, i. m. 106. l. — Lehet Onofrius, akiről a legenda azt tartja, hogy vasárnaponkint az angyal áldoztatta. Dr. Lepold Antal szíves közlése.

3) Rómer Flóris feljegyzései, 1861. I. k. 56. l. Műemlékek Orsz. Bizottsága.

4) Bárányné, Dr. Oberschall Magda, Az Orsz. Iparművészeti Múzeum régi magyar butorai. Magyar Művészet, 1934. évf. 208—17/b. i.

A vesperásszék, mely ma a tüskevári plébánia templom ékessége, Házy Alajos írása szerint a pálos templomból származott díszpadból készült 1872-ben. Házy díszpadja alatt bizonyára azt az egyszer gazdagabb, máskor egyszerübb kivitelü széksort, vagy stallumsort kell értenünk, mely tulajdonképen több karosszéknek és előtte álló zsámolynak szerves, de mégis tagozott egybeépítése. Ez az egybeépített széksor arra szolgált, hogy a szerzetesek a közös karima, a kórus elvégzése alatt helyet foglaljanak. A tüskevári pálos atyáknak is volt ilyen díszes stallumuk, díszpadjuk és ebből készült a tüskevári plébániatemplom díszes vesperásszéke. A vesperásszék rendeltetése az, hogy a nagyobb ünnepeken végezni szokott délutáni istentiszteleteken a celebránsnak és a két segédkező szerpapnak (minisztránsnak) a szertartás egyes részei alatt ülőhelyül szolgáljon. A vesperásszék lényeges sajátsága, hogy 3 ülőhelye legyen, a zsámoly nem szükséges kellék. Vesperásszékünkben mind a két rész meg van: a háromüléses, magas támlás stallum és a zsámoly. A stallum 2 méter hosszú 0·50 méter széles és 2·20 méter magas. A zsámoly 1·10 méter hosszú, 0·50 széles és 1·50 méter magas. A stallum ülőhelyeinek karfái fél méterre kiugranak, a profiljuk sokszorosan ívelt, oldalsó lapjait belül az ülőlapig két szélről pedig a talapzatig rokokó ornamensel tele; az ülőhelyek hátlapjaiban levő négyszögü betét szintén. A stallum magasított háttámláját a volutás pillérek két mezőre osztják, mindegyik mező közepén négyszögü betét gazdag rokokó diszítéssel. A zsámoly homlokzati lapját jobbról-balról egyenes, kis kiemelkedésü pillérek, fent dupla, lent egysoros párkányok határolják és a középső tért betöltő 80x80 cm. nagyságu reliefnek mintegy a keretét adják. A dombormü kezdetleges módon Remete Szt. Pált mellképben és balsarokban egy kéttornyu templomot ábrázol, a négyszögü tér többi részét, valamint a zsámoly két oldalát gazdag rokokó ornamensek diszítik. Az egész egy 20 cm. magas dobogóra van helyezve.

A tüskevári pálostemplom padjai részben a karakói, részben a külsővati plébánia templomban ékeskednek. A padok hosszúsága 3 méter, szélessége 0·55, magassága 1 méter. A padokat

HYNGELLER János szobran

Szécsényfelkérvár, Nep. Szt. János-templom
- főoltár tabernaculuma is neki tulajdonítható (1750)

AH 1996 225.
226

altolunas az <u>állapot</u> és a
e és.

Jakob Hyrtl

1799-ben született Eisenstadt-ban;
Kolozsnak egyik legjobb rézmetszője.

Allgemeine Lexikographie oder
Biographisches Lexikon, Eisenstadt, 1963.
I/a kötet. 413 l

Jakob Hyrtl

madártávlati képet készítet

Eisenstadt-ról.

Allgemeine Landestopographie des

Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.

II/a kötet

3841

Jakob Hyrtl

rézmetszete: Pest és Buda látképe". 171 sz.
reprodukció. 1832.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc
a kortársak szemével, Budapest 1973.
575 l.

Jacob Hyrtl

rézmetszete: „Nagyszeben látképe". 285. sz.

reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a

kortársak szemével, Budapest 1973. 5751

MDK

Hyrtl

Az amsterdami kikötő, acélmetsz.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei. /Perger Zsigmond/ Századok 1874. 184-205 l.

MDK

Myrzl Krištof, ács

Habán, anabaptista a Batthyáni ak szolgálatában, Gumántelon. 1637-ben meg szerepelt. 245.0

Katona Imre: Habán emlékek Vas megyében. 2370.

Savaria, a Vas Megyei Múzeumok Értesítője. 1965. 3. köt. A Vas megyei Múzeumok Igazgatósága, Szombathely. 1966.

HYRZL KRISTÓF, ujkeresztény ács

Egyes anabaptista, vagy ujkeresztény csoportik évtizedekig a Batthyának szolgálatában maradtak. Igy az 1623-ban Nyugat-Magyarországon letelepedett neumühli Hyrzl Kristóf ács, vagy közönségesen "Kristóf ács" még 1637-ben is szerepel a levéltár számadáskönyveiben. 572.old

KATONA IMRE: A Vas megyei keramikus hagyományok és a Magyarszombatfai Kerámiagyár I.rész. 573.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

HYRZL KRISTÓF, ujkeresztény iparos

Nyugat-Magyarországon letelepedett ujkeresztény csoport tagja. 1617. m-arc elején szerződtek Landaui Erazmus és Benignához felső-ausztriai birtokosokhoz, de ugy látszik ebből nem lett semmi, mert 1617-18-ban a Batthyányak nyugat-magyarországi birtokain vannak, 577.old.

KATONA IMRE: A Vas megyei keramikus hagyományok és a Magyarszombatfai Keramiagyar I.rész. 573.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

nHaZL

Hungeller Jónás

A uzeki folajdonított székesfehérvári sekrestye (jezsuita templom) pályája csúcsát jelenti. Munkájában felhasználta a templom faképeinek és oltárképeinek kompozíciós megoldásait.

Komáles Péter: Rokokó sekrestye, Műgyűjtő, 1971. 1. sz. 13. l.

Hyngelles Jánosy

A székesfehérvári jesszuita templom sekrestyéjének (berendezésének) fotója.

Műgyűjtő, 1971. 1. sz. 13. l.

Hyngeller János

A tüskevári pálosok laikus frátere, ő lehetett a sicheschéinári jesszita templom sekrestye-berendezésének készítője. Korábban Tüskevárott készített egy hasonló sekrestyét (ma Gomlónásárhelyen) és egy ebédlő-berendezést (faragott táblái az esztergomi érseki palota szekrényeibe beépítve).

Kovács Péter: Rokokó sekrestye; Műgyűjtő, 1971. 1. sz. 23. l.

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

1756-ban kezdte a tüskevári pálosrendház ebédlőberendezésének faragását. Ezek legnagyobbrésze az esztergomi primási palotában vannak. Simor primás a múlt sz-ban 13 fareliefet egy új szekrénybe építtetett be, a szószék a bpesti Szépmüv. Múzban van. 122.old

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien ih der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA, Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár, 1969

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

A tüskevári pálostemplom szentségtartója ma 1786-tól a somlóvásárhelyi plébániatemplomban van. Szt. Pál remete jelenetei díszítik. Matthias Fuhrmann, pálosszerzetes író, rézmetszőnek Bécsben megjelent /1752/ könyvéből vette a zajzot. A metszet keretnélküli figurája helyett a faragás életerőtől duzzad. 122.old

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvarer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA, Az István Király Múz. évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár, 1969

JÁNOS HYNGELLER, zobrász

A tüskevári pálos kolostor a famunkákat végezte. A sekrestye és az oltárrész munkái 1754-ben befejeződtek, az ebédlő 1760-ra készült el. 1761-ben még említik az asztalosműhelyt, de 1764-ben az már üres. 121.old.
29.jegyz

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA, Az István Király Múz.évkönyve. X.1969. Székesfehérvár, 1969

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

Két részben dolgozott a tüskevári pálosrendház és templomban. Először az ötvenes évektől 1754-ig, a templom padokat és a szentségtartót készitette, azután 1756 után kezdte készitení az ebédlő berendezését. 122.old

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

---

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

A stilusbeli hasonlóságok, valamint az időpontok egyezése indokolttá teszik, hogy a Tüskeváron Dolgozó Hyngeller volt a művésze a székesfehérvári jezsuitatemplom sekrestyefaragványainak is. 123.old

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. A. 1969. Székesfehérvár

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

A Székesfehérvári Jezsuita rendház, templom berendezésével egy időben Hyngeller, a pálosok világi embere dolgozott a a tüskevári rendház, templom berendezésén. 191.old

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 1191.old

ALBA REGIA; Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

Gyéresi említi, hogy 1719-ben született Augsburgban, 1778-ban a pálosok sajóládi rendházában volt. Szerinte az ottani templompadokat ő készítette, bár erre irásbeli adatunk nincs. 121.old. 30.jegyz

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA; Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

Gyéresi szerint, amint Tüskeváron befejezte munkáját, /kb.1760./Való zinüleg Sopronbánfalvára vándorolt, ahol a pálosfeljegyzések szerint 1767-ben meghalt. 121.old 32-33.jegyz

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 1191.old

ALBA REGIA; Az István Király Múz.Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

---

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

A székesfehérvári jezsuitatemplom sekrestyéjének faragv
váh-ai közülkülönösen a Kálvária jelenet és Szt Imre kép
emlékeztetnek Hyngeller tüskevári munkáira. 122.old

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Mú z.Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

Gyéresi legújabb kutatásai szerint Hyngeller az 1740-es években a pesti pálostemplomban, a mai egyetemi templom, dolgozott. 122.old. 33.jegyz

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár.

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

Életrajzi adataiból hiányzik az 1764-67 közötti időszak, amikor a székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének munkálatai folytak. 122.old

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18.Jahrhundert 119.old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár.

JÁNOS HYNGELLER, szobrász

1754-ben említik először a pálos évkönyvek nevét Tüskeváron, amikor is a sekrestye és a szentségtartó faragásait elkészítette. 121. old

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 119. old

ALBA REGIA. Az István Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvár.

JÁNOS HYNGELIER, szobrász

Miután Tüskevéron a álosoknál munkáját elvégezte, kb. 1760, Sopronbánfalvai halálhirén kivül semmit sem tudunk róla. Gyéresi szerint Szt. Barbara életnagyságú szobra stilusjegyei alapján a sajóládi szobrokra emlékeztet, de ez bizonytalan. 122. old

PÉTER KOVÁCS: Der Meister der Holtzschnitzereien in der Székesfehérvárer Jesuitenkirche aus dem 18. Jahrhundert 119. old

ALBA REGIA. Az Istvan Király Múz. Évkönyve. X. 1969. Székesfehérvar

---

Hyngeller János.

Az 1969 év végén megjelent „Műgyűjtő" c. folyóirat bemutatta művét, a székesfehérvári rokokó sekrestyéjét. (ecclitve)

Dévényi Iván: A „Műgyűjtő" és a műgyűjtés problémái.

Jelenkor, Pécs, 1972. (?) 1.

fr. Hyngeller (1712 - 1767)
Sános

augsburgi ajtalos-szobrász

A magyar pálos rend iparostagja, Sajóládon, Tüskevárott (Nagyjenőn) és Bánfalván dolgozott

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

401.old.

Hyngeller János [ ]

A lap bemutatja kékesfehérvári
↓ rokokó sekrestyéjét.

Dévényi Iván: A „Műgyűjtő" és a műgyűjtés problémái 52-54.

JELENKOR, Pécs, 1972. január XV. 1.

MD K

P.Hypolitus a S.Antonio frater

vezette az asztalosmühelyt az árverésen megvásárolta és civil asztalosként Budán folytatta müködését.

Bartalan Vilmos:Az óbudai-kiscelli trinitárius kolostor és templom. Bp.1942. 1-12 repr.

Fr. Hyppolit a

S. Antonio

trinitarius veretes

a kiscelli kolostor asztalos mühelyét

verette 1784-ig

aronos Feldmayer

később Budán

civil asztalos

lett. A mühely berend-t

az árocrésen

megvette.

Antal műasztalos (tel-osl. rendet)

sal

laid off

0·14 "

0·10 "

4·65 ₽ 10%

0·24 " 4·89 ₽ 0·176 × 7·5

1·76 ₽ 1232

1·32 " 3·08 ₽ 880

7·97 ₽ 13200

1·7 × 3·5

51

85

595

2·40 ₽ 5·95

0·06 " 10% 0·252

3·06 " 0·126

2·52 ₽ 2·65 ₽

0·88 "

Hypolitus a S. Antonio

Trin. frater

aortalos

lásd

=

Bertalan kiscelli

trin. templom

18, 19. l.

Hyppolith a S.

Antonio

trinitarius mü-
asztalos

l.

Fallenbüchl Trinit

25. l.

akar dekorált kivitelben. — Tökéletesen egyenletes felület, **szóró eljárással** készül. □ Több évi tapasztalat, igen sok lakásban és intézetnél eszközölt munkálatok igazolják ezen falbevonat tartósságát és fenti előnyöket.

A falbevonati munkálatokat igen előnyös árban végzik:

Pajor Aladár és Ferenc

festők és mázolók

Ujpest, Grófi Károlyi-u. 32.

Telefon: 95-0-37.

Kiadó: Pajor Ferenc. „Attila"-nyomda, Ujpest, Árpád-út 18.

Hyppolit érsek budai festője

XVI. század.

Hyppolit udvari disz zászlója kifestésétre egy budai festőnek 1 duk 46 denárt fizetett „denari cento quarantasei a Don Sigismondo da Fiesso, per pagar uno maestro che dice haver dipinto la bandiera del Signore." 1520. Hyppolit utaz. szám.

Báró Nyáry Albert. A modenai Hyppolit codexek. Századok 1874. 76. l.

a *Magyar Ipar* f. é. január 31-iki számának azon megjegyzésével támogatja, hogy e folyóirat — úgymond — «nem iparosok, hanem csak műbarátok számára jelenik meg».

elégedést érezzen, a tudat, hogy immár van magyar folyóirat, melyből a külföld ilynemü mozgalmairól müvelt közönségünk tájékozást szerezhet.

De a mi e sorok irására birt, az, hogy ama közlemény nem csupán a két ellentétes véleményt ismerteti, hanem azonkívül jelzi saját álláspontját, itéletet mond, mely úgy hangzik, hogy a tiszta igazság, legalább a multra nézve, a két ellentétes vélemény között keresendő. Tény az, hogy a rokoko ízlés sem érvényesítette föltétlenül és következetesen a japáni elvet, noha meg volt hozzá a hajlam.

A díszítmény symmetrikus és nem symmetrikus, vagyis egyenletes és nem egyenletes berendezéséről van szó s ehhez óhajtok egy megjegyzést fűzni.

Épen most forgatom Henri Mayeux legujabban megjelent könyvét *La Composition décorative*, s abban ugyane tárgyra vonatkozólag nehány találó megjegyzést olvasok. Szerző hoz fel rokoko ízlésű díszítményeket, melyek-

HYROS mérnök XVIII. tsd. MDK.

Tóth András: Poldnyi Nóra: A mérnöki szervezet kialakulásának előzményei Buddán és Pesten. Tanulmányok Bp. múltjából. 1956. XI. köt. 86. l.

HYROSS GYÖRGY, földmérő

1776. máj. 2.-án az esztergom városi tanács megbízta Pethő Sebestyén városbirót, hogy kérdezze meg Hyross György földmérőt, elvállalja-e a város felmérését.
66.old. 6.jegyz.

PÁKOLY GÁBOR: Esztergom város 1777.évi felmérése
65.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

HYROSS GYÖRGY, földmérő

1776. jun. 3-án Megjelent az esztergomi tanácsülésen. Elvállalja a város felmérését napi 1 aranyért. 1 arany, un. körmöci arany 4 forint volt/...ét segédjének 1-1 forint napi bért, hármajuknak lakást és ellátást kivant. A tanács ezt nem tudta teljesiteni. A munka félévig is eltarthat, ez 2000-3000 forint is lehet. 66.old.

PROKOPP GYULA: Esztergom város 1777.évi felmérése 65.old

Esztergom ...vlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

Hyrtl Jakob grafikus (rézmetsző)

Magyar Művészet, 1927

293-298.o.

Csatkai Endre: Magyar festők, művei a kismartoni művészettörténeti kiállításon.

Hyrtl Jakab, rézmetsző

Harai hírek
Múcsarnok, 1868. I.
104. l.

Hyrtl /Hirtl/ acélmetsző

Századok 1874. 184 -205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Perger Zsigmond/

M i k l u s s i k /később Miklóssy/
József festő

1792 - 1841.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
Beszkid:Egy elfeledett képironk.

/Réz- v. acél- ?/metszet

Der Sturm auf Aspern

~~X~~ Hyrtl

Századok 1874. 184-205.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Perger Zsigmond/

S z i g e t h y Samuel ötvös

Felvétele a pesti ötvös céhbe
/Szentpétery József cikke
a Tud.Gyüjt.-ben, 1832/

M Ű V E S Z E T
XIII.évf.1914.
92.
"Szigethy Sámuel"

Hyrtl Jacob MDK

Repr:

Buda és Pest. 1832-ben
rézmetszet.

SZAKÁCS MARGIT: A VALERO-GYÁR. Bp. 1958.

12. lap után

MDK

J. Hyrtl sculp.

Pest és Buda, rézm.

Schoen Csillag gyüjt 29.o.

Hyrtl

A Múharát 1922.

58.

Lovas csala

531 Yacque Courtois – Borgognone

~~Huber József~~ ~~Pozsony 1777 ap. 27 szobrász~~
Hyrtl Jakab Bécs 1799 - 1868 graferus
Esterházy hg Fenitsatta

Bénerit V.K. 1952

Hyrtl Jakab grafikus

tp. Kismarton ~~Bécs~~ 1799-1868 Bécs

MAGYAR MŰVESZET

1927. 294-5

Csatkai E: M. festők művei a kismartoni műtört-i kiáll-on.

---

a kismartoni jenekarban működő H. oboás fia, sz. 1799 + 1868 Esterh. hg tanítatta.

főleg városképeket rajzolt (Nagyszeben, kismarton és vidéke madártávlatból)

Hyrtl Jakab

grafikus

XIX sz

lásd

Csatkai Endre dr

Kinek a műve a soproni régi szinház oromaszportja?

Sopron 1941. 316 l.

ÉS PAPÍRKERESKEDÉSE
SZILÁGYCSEH

Hyrtl, Jakob

festō

l.

Csat Frey Ö'si Kunst

XXIV. k.

XXX, 92. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
4r. 48

Pecséter mutatója, a m. kir. orsz. levéltár diplomatikai osztályában őrzött — Bpest, 1889.

cfo.

1 drb.

Wien

Hytl

rézmetszó

Der Ungar 1844. júl. 27.
Wegweiser u. Anzeigeblatt
(Sz.: Perther Kunstausstellung 1844.)

Kalmán

Hyrtl J.

grafikus

Bpest 1832. ben

Repr

l.

Edvi Bp.

32. l. utáni

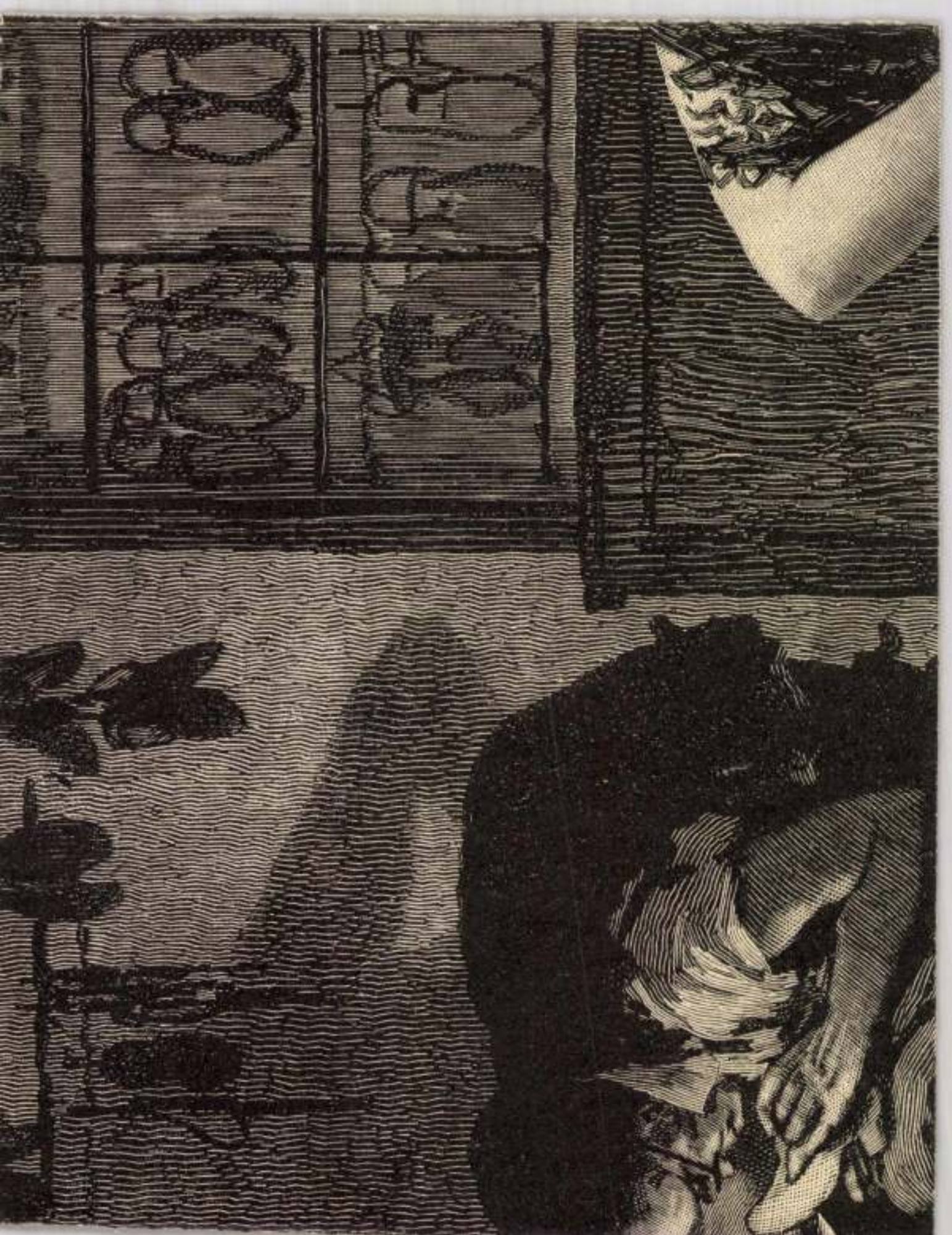

Hyrtl

läsd

Kremrégi Bp 27. l.

Hainisch

Hainith Frigyes, 18.1.
Hallart, A. 40-42.1.
Háry Gyula, 59, 63-66, 70, 103, 105, 115
119, 127-28
Hauszmann Alajos, 8, 135-36.1.
Hawkins, 89.1.
Hegedüs László, 66.1.
Heisz rézmetsző, 16.1.
Hennicke, I. 103.1.
Herpka Károly, 79.1.
Herz, Joh. Daniel, 10.1.
Herzinger, rézm. 81.1.
Heyer Artur, 59.1.
Hibján Samu, 79.1.
Hild János, 18.1.
Hild József, 72, 130.1.
Houfnagel György, 14.1.
Hooge, R. de, 37.1.
Höchle, 83.1.
Hurlimann, rézm. 48.1.
Hyrtl, J., 83.1.

Kuzsinszky B.: Bpest Szfv. Muzeum katalogusa. Bp. 1907.

Grimm A

l. Avv. Csarn 103.

" " 105.

Ylyrtl

l.

LykaMagyműI800-50

375. l.

2.

Hyrtl J.

bécsi rézmetsző

l. Ősérő 1938. IV.

cf. 7-8 n 7 l.

Hyrtl J. sculp

Bgi Leipzig, Leipzig

Schoen Csillaggyűjt

29,33. k

1936

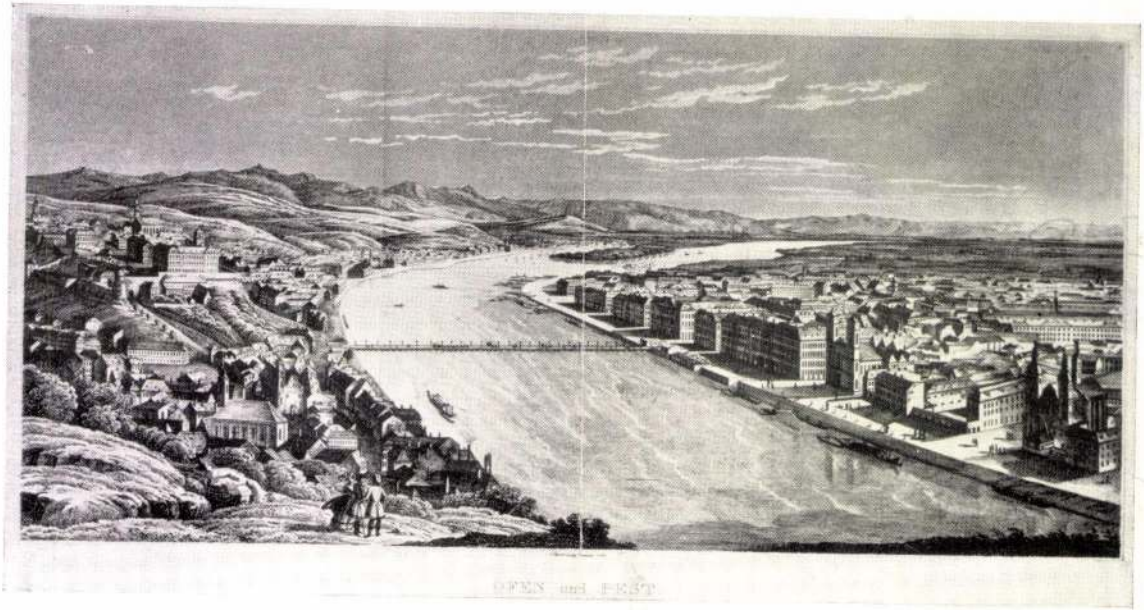

101.